Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM.

Huic Editioni omnia difficiliorum Vocabulorum Themata, quæ in *Georgii Pasoris* Lexico Grammaticè resolvuntur, in margine apposuit

CAROLUS HOOLE.

In eorum scilicet gratiam, qui prima Græcæ Linguæ tyrocinia faciunt.

Ματθ. κδ'. ιε.

Ὁ *ἀναγινώσκων νοείτω.*

LONDINI,

Excudebat *R. Nortonus* pro *Josh. Kyrton*; ad cujus Officinam prostant, sub Insignibus Regalibus in Cœmeterio Paulino.

1664.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Κεφάλαιον α. Caput I.

ΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ a ἐγέννησε τὸν Ἰσα- a Γεννάω.
ἀκ. Ἰσαὰκ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
Ἰακὼβ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν, καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
3 Ἰούδας δὲ a ἐγέννησε τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζαρὰ
ἐκ τῆς Θάμαρ. Φάρες δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ.
Ἐσρὼμ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.
4 Ἀρὰμ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμι-
ναδὰβ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσὼν δὲ
a ἐγέννησε τὸν Σαλμών.
5 Σαλμὼν δὲ a ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ.
Βοὸζ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ
δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί.
6 Ἰεσσαὶ δὲ a ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασι-
λέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς a ἐγέννησε τὸν Σο-
λομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.
7 Σολομὼν δὲ a ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβο-
ὰμ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ a ἐγέννησε
τὸν Ἀσά.
8 Ἀσὰ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσα-
φὰτ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ. Ἰωρὰμ δὲ a ἐγέν-
νησε τὸν Ὀζίαν.
9 Ὀζίας δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωά-
θαμ δὲ a ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ δὲ a ἐγέν-
νησε τὸν Ἐζεκίαν.
10 Ἐζεκίας δὲ a ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μα-
νασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ a ἐγέν-
νησε τὸν Ἰωσίαν.

11 Ἰωσίας δὲ ᵃ ἐγέννησε τὸν Ἰακείμ. Ἰακεὶμ δὲ
ᵃ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
ἐπὶ τῆς ᵇ μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

b οἶκος.

12 Μετὰ δὲ τὴν ᵇ μετοικεσίαν Βαβυλῶνος,
Ἰεχονίας c ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιὴλ δὲ
c ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.
13 Ζοροβάβελ δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀ-
βιοὺδ δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. Ἐλιακεὶμ δὲ
c ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ.
14 Ἀζὼρ δὲ c ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδὼκ
δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ c ἐγέννησε
τὸν Ἐλιούδ.
15 Ἐλιοὺδ δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐ-
λεάζαρ δὲ c ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθὰν
δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
16 Ἰακὼβ δὲ c ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄν-
δρα Μαρίας, ἐξ ἧς c ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ
ὁ λεγόμενος Χριστός.

c γεννάω.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως
Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, ἕως τοῦ
Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 ¶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως
d ἦν· e μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας
τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ f συνελθεῖν αὐτούς, g εὑρέ-
θη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος h ὤν,
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν i παραδειγματίσαι, k ἐβου-
λήθη λάθρα l ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ m ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ
ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ n ἐφάνη αὐτῷ, λέ-
γων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ o φοβηθῇς p παρα-
λαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
q γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου.
21 r Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ s σώσει τὸν λα-
ὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

d εἰμί.
e μιμνήσκομαι.
f ἔρχομαι.
g εὑρίσκω.
h εἰμί.
i δεικνύω.
k βούλομαι.
l λύω.
m θυμός.
n φαίνω.
o φοβέομαι.
p λαμβάνω.
q γεννάω.
r τίκτω.
s σόος.

22 (Τοῦτο

22 (Τοῦτο δὲ ὅλον [t] γέγονεν ἵνα [u] πληρωθῇ — [t] γίνομαι.
τὸ [x] ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ- — [u] πλέος.
γοντος, — [x] ῥέω.
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ [y] ἕξει, καὶ — [y] ἔχω.
[z] τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμ- — [z] τίκτω.
μανουήλ· ὅ ἐστι * μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡ- — * ἑρμηνεύς.
μῶν ὁ Θεός.) — [a] ἐγείρω.
24 [a] Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐ- — [b] τάττω.
ποίησεν ὡς [b] προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυ- — [c] λαμβάνω.
ρίου, καὶ [c] παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. — [d] γινώσκω.
25 Καὶ οὐκ [d] ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ [e] ἔτεκε — [e] τίκτω.
τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν [e] πρωτότοκον· καὶ [f] ἐκάλεσε — [f] καλέω.
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ.

Κεφ. β΄. Cap. II.

ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ [a] γεννηθέντος ἐν Βηθλε- — [a] γεννάω.
ὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ
βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν [b] παραγέ- — [b] γίνομαι.
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,
2 Λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ὁ [c] τεχθεὶς βασιλεὺς — [c] τίκτω.
τῶν Ἰουδαίων; [d] εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν — [d] εἴδω.
τῇ [e] ἀνατολῇ, καὶ [f] ἤλθομεν [g] προσκυνῆσαι — [e] τέλλω.
αὐτῷ. — [f] ἔρχομαι.
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς [h] ἐτα- — [g] κύω.
ράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. — [h] ταράσσω.
4 Καὶ [x] συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς — [x] ἄγω.
καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, [i] ἐπυνθάνετο παρ' αὐ- — [i] πυνθάνο-
τῶν ποῦ ὁ Χριστὸς [k] γεννᾶται. — μαι.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰου- — [k] γεννάω.
δαίας· οὕτω γὰρ [l] γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, — [l] γράφω.
6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς
[m] ἐλαχίστη † εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ — [m] ἐλαχύς.
γὰρ [n] ἐξελεύσεται ἡγούμενος ὅστις ποιμανεῖ τὸν — † εἰμί.
λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ.
7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μά- — [n] ἔρχομαι.
γους [o] ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαι- — [o] ἀκριβής.
νομένου ἀστέρος.
8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, — [p] πείρω.
[p] Πορευθέντες, ἀκριβῶς [q] ἐξετάσατε περὶ τοῦ — [q] ἐτάζω.

[t] εὑρίσκω. παιδίου· ἐπὰν δὲ [t] εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι,
[f] καὶ ἐγώ. ὅπως [f] κἀγὼ [s] ἐλθὼν * προσκυνήσω αὐτῷ.
[s] ἔρχομαι. 9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, [u] ἐπο-
[u] πορεύομαι. ρεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνα-
* κύω. τολῇ, [x] προῆγεν αὐτοὺς, ἕως [y] ἐλθὼν [z] ἔστη ἐπά-
[x] ἄγω. νω οὗ [a] ἦν τὸ παιδίον.
[y] ἔρχομαι. 10 [b] Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, [c] ἐχάρησαν [c] χα-
[z] ἵστημι. ρὰν μεγάλην σφόδρα.
[a] εἰμί. 11 Καὶ [d] ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, [e] εὗρον
[b] εἴδω. τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ [f] πε-
[c] χαίρω. σόντες * προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ [g] ἀνοίξαντες
[d] ἔρχομαι. τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, [h] προσήνεγκαν αὐτῷ
[e] εὑρίσκω. δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.
[f] πίπτω. 12 Καὶ [i] χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ
* κύω. [k] ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ
[g] οἴγω. [l] ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
[h] φέρω. 13 [l] Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγ-
[i] χρῆμα. γελος Κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ,
[k] κάμπτω. λέγων, [m] Ἐγερθεὶς [n] παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
[l] χῶρος. τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον· καὶ [o] ἴσθι
[m] ἐγείρω. ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζη-
[n] λαμβάνω τεῖν τὸ παιδίον, τοῦ [p] ἀπολέσαι αὐτό.
[o] εἰμί. 14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς [q] παρέλαβε τὸ παιδίον
[p] ὄλλυμι. καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ [r] ἀνεχώρησεν
[q] λαμβάνω εἰς Αἴγυπτον.
[r] χῶρος. 15 Καὶ [s] ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου·
[s] εἰμί. ἵνα [t] πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ
[t] πλέος. προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου * ἐκάλεσα τὸν
* καλέω. υἱόν μου.
[u] παῖς. 16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι [u] ἐνεπαίχθη ὑπὸ
[x] θυμός. τῶν μάγων, [x] ἐθυμώθη λίαν· καὶ [y] ἀποστείλας
[y] στέλλω. [z] ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ
[z] αἱρέω. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ
[a] κάτω. [a] κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν [b] ἠκρίβωσε παρὰ
[b] ἀκριβής. τῶν μάγων.
[c] πλέος. 17 Τότε [c] ἐπληρώθη τὸ [d] ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερε-
[d] ῥέω. μίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,
[e] ἀκούω. 18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ [e] ἠκούσθη, θρῆνος καὶ
κλαυθμὸς

κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ραχὴλ κλαίου-
σα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ † ἤθελε || παρακλη- † θέλω.
θῆναι, ὅτι οὐκ f εἰσί. || καλέω.
19 g Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγ- f εἰμί.
γελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν g τέλος.
Αἰγύπτῳ, h ἐγείρω.
20 Λέγων, h ἐγερθεὶς i παράλαβε τὸ παι- i λαμβάνω.
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ k πορεύου εἰς γῆν k πείρω.
Ἰσραήλ· l τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυ- l θνήσκω.
χὴν τοῦ παιδίου.
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς m παρέλαβε τὸ παιδίον m λαμβάνω
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ n ἦλθεν εἰς γῆν n ἔρχομαι.
Ἰσραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαυς βασιλεύει
ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
o ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. p χρηματισθεὶς δὲ o φέβομαι.
κατ' ὄναρ, q ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γα- p χρῆμα.
λιλαίας. q χῶρος.
23 Καὶ r ἐλθὼν s κατῴκησεν εἰς πόλιν λε- r ἔρχομαι.
γομένην Ναζαρέτ· ὅπως t πληρωθῇ τὸ u ῥη- s οἶκος.
θὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος x κλη- t πλέος.
θήσεται. u ῥέω.
x καλέω.

Κεφ γ. Cap. III.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰω-
άννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ
τῆς Ἰουδαίας.
2 Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε, a ἤγγικε γὰρ ἡ a ἐγγύς.
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ b ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ b ῥέω.
προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, c Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας c ἕτοιμος.
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης d εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐ- d ἔχω.
τοῦ ἀπὸ * τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην * θρίξ.
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ † ἦν † εἰμί.
ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
5 Τότε e ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσό- e πείρω.
λυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος
τοῦ Ἰορδάνου.

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐ-
f λέγω. τοῦ f ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
g εἴδω. 7 g Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ,
h δεικνύω. εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς h ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετα-
νοίας.
i δοκέω. 9 Καὶ μὴ i δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πα-
τέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
k ἐγείρω. δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων k ἐγεῖ-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
l κεῖμαι. 10 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
d κόπτω. δένδρων l κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, d ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότε-
ρός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι
ἁγίῳ καὶ πυρί.
a καθαίρω. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ a δια-
m ἄγω. καθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ m συνάξει τὸν
σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον
y καίω. y κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.
z κωλύω. 14 Ὁ δὲ Ἰωάννης z διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων,
Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
ἔρχῃ πρός με;
n κρίνω. 15 n Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐ-
o ἔω. τὸν, o Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν x πλη-
x πλεός. ρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε o ἀφίησιν αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς p ἀνέβη εὐθὺς
p βαίνω. ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ q ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ
q οἴγω. οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖ-
νον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα,

Οὗτός

[z] Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ [z] εὐδό- [z] δοκέω.
κησα.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

Τότε ὁ Ἰησοῦς [a] ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον [a] ἄγω.
ὑπὸ τοῦ πνεύματος, [b] πειρασθῆναι ὑπὸ [b] πειρα.
τοῦ διαβόλου.
2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ
νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον [c] ἐπείνασε. [c] πεινα.
3 Καὶ [d] προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, [d] ἔρχομαι.
Εἰ υἱὸς [x] εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρ- [x] εἰμί.
τοι [e] γένωνται. [e] γίνομαι.
4 Ὁ δὲ [f] ἀποκριθεὶς εἶπε, [g] Γέγραπται, Οὐκ [f] κρίνω.
ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [h] ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ [g] γράφω.
παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. [h] ζάω.
5 Τότε [i] παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος [i] λαμβάνω.
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ [k] ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ [k] ἵστημι.
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.
6 Καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
σεαυτὸν κάτω· [g] γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέ-
λοις αὐτοῦ [l] ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν [l] τέλλω.
† ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν † αἴρω.
πόδα σου.
7 [m] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, [m] φάω.
Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. [n] δίδωμι.
9 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ταῦτα πάντα σοι [n] δώ- [o] πίπτω.
σω, ἐὰν [o] πεσὼν [z] προσκυνήσῃς μοι. [z] κύω.
10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [x] Ὕπαγε σατα- [x] ἄγω.
νᾶ· γέγραπται γὰρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυ- [p] ἔω.
νήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. [q] ἔρχομαι.
11 Τότε [p] ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰ- [r] κονέω.
δοὺ ἄγγελοι [q] προσῆλθον καὶ [r] διηκόνουν αὐτῷ. [s] δίδωμι.
12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης [s] παρε- [t] χῶρος.
δόθη, [t] ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [u] λείπω.
13 Καὶ [u] καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲθ, [x] ἐλθὼν [x] ἔρχομαι.
[y] κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασ- [y] οἶκος.

σίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ.
a πλέος. 14 Ἵνα a πληρωθῇ τὸ b ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου
b ῥέω. τοῦ προφήτου, λέγοντος,
15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν
θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν
ἐθνῶν.
c ἧμαι. 16 Ὁ λαὸς ὁ c καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε
φῶς μέγα· καὶ τοῖς c καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
e τέλλω. θανάτου, φῶς e ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
f ἄρχω. 17 Ἀπὸ τότε f ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν,
g ἐγγύς. καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· g ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν.
18 ¶ Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θά-
λασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σί-
μωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν
h εἰμί. θάλασσαν (h ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.)
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ
ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
i ἔω. 20 Οἱ δὲ εὐθέως i ἀφέντες τὰ δίκτυα,* ἠκο-
* ἀκόλουθος λούθησαν αὐτῷ.
21 Καὶ k προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο
k βαίνω. ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβε-
δαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δί-
κτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
l ἔω. 22 Οἱ δὲ εὐθέως l ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν
m ἀκόλουθος πατέρα αὐτῶν, m ἠκολούθησαν αὐτῷ.
n ἄγω. 23 Καὶ n περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ
Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ
κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θερα-
o ἔρχομαι. πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
p φέρω. λαῷ.
q ἔχω. 24 Καὶ o ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν
r δαίμων. Συρίαν· καὶ p προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-
s σέλας. κῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
t λύω. q συνεχομένους, καὶ r δαιμονιζομένους, καὶ s σεληνια-
u θεράπων. ζομένους, καὶ t παραλυτικούς· καὶ u ἐθεράπευσεν
αὐτούς.

25 Καὶ

25 Καὶ q ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ q ἀκολουθέω
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσο-
λύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε. Cap. V.

1 ΙΔὼν δὲ τοὺς ὄχλους, b ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ a εἴδω.
* καθίσαντος αὐτοῦ, c προσῆλθον αὐτῷ οἱ b βαίνω.
μαθηταὶ αὐτοῦ. * ἕζω.
2 Καὶ d ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, † ἐδίδασκεν c ἔρχομαι.
αὐτούς, λέγων, d οἴγω.
3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐ- † διδάσκω.
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ e παρα- e καλέω.
κληθήσονται.
5 Μακάριοι οἱ πρᾳεῖς· ὅτι αὐτοὶ f κληρονο- f νέμω.
μήσουσι τὴν γῆν.
6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες, καὶ διψῶντες τὴν
δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ g χορτασθήσονται. g χόρτος.
7 Μακάριοι οἱ † ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ † ἐλε- † ἔλεος.
ηθήσονται.
8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐ-
τοὶ τὸν Θεὸν * ὄψονται. * ὄπτομαι.
9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
Θεοῦ h κληθήσονται h καλέω.
10 Μακάριοι οἱ i δεδιωγμένοι ἕνεκεν δι- i διώκω.
καιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.
11 Μακάριοί * ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς * εἰμί.
καὶ k διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ'
ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.
12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑ-
μῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὕτω γὰρ k ἐδίωξαν k διώκω.
τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. * εἰμί.
13 Ὑμεῖς * ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅ- l μωρός.
λας l μωρανθῇ, ἐν τίνι m ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν m ἅλς.
ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ n βληθῆναι ἔξω, καὶ o καταπα- n βάλλω.
τεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. o πατέω.
14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύνα-
ται

n κρύπτω. ται πόλις n κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη.
o τίθημι. 15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ o τιθέασιν αὐ-
καιω τὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν· καὶ
λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπρο-
x εἴδω. σθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως x ἴδωσιν ὑμῶν τὰ κα-
p δοκέω. λὰ ἔργα, καὶ p δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
δοξαζω τοῖς οὐρανοῖς.
q ἔρχομαι. 17 ¶ Μὴ νομίσητε ὅτι q ἦλθον καταλῦσαι
νομιζω τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας, οὐκ q ἦλθον r κατα-
r λύω. λῦσαι, ἀλλὰ ſ πληρῶσαι.
ſ πλέος. 18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἕως ἂν q παρέλθῃ
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ
t γίνομαι. q παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα t γένηται.
19 Ὃς ἐὰν οὖν r λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν
τούτων τῶν ἐλαχίστων, διδάξῃ καὶ οὕτω τοὺς ἀν-
x διδάσκω. θρώπους, ἐλάχιστος u κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
u καλέω. λείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ x διδάξῃ,
οὗτος μέγας u κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν.
y περί. 20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ y περισσεύσῃ ἡ
δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ
z ἔρχομαι. φαρισαίων, οὐ μὴ z εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλεί-
o ἀκούω. αν τῶν οὐρανῶν.
a ῥέω. 21 ¶ o Ἠκούσατε ὅτι a ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις,
b εἰμί. Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος b ἔσται
τῇ κρίσει.
22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ῥακά, ἔνοχος
ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, μωρέ, ἔνο-
χος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
c καὶ ἐκεῖ. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ
d μιμνή- θυσιαστήριον, c κἀκεῖ d μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός
σκομαι. σου ἔχει τὶ κατὰ σοῦ.
e ἐάω. 24 e Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ
f ἀλλάσσω. θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον f διαλλάγηθι τῷ
g ἔρχομαι. ἀδελφῷ σου, καὶ τότε g ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν
σου.

25 h Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως h εἰμί.
ὅτου h εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε παρα-
δῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε i παρα-
δῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν m βληθήσῃ. i δίδωμι.
26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ n ἐξέλθῃς ἐκεῖ- m βάλλω.
θεν ἕως ἂν i ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. n ἔρχομαι.
27 ¶ x Ἠκούσατε ὅτι o ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, x ἀκούω.
Οὐ μοιχεύσεις.
28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων o ῥέω.
γυναῖκα πρὸς τὸ z ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐ-
μοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. z θυμός.
29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδα-
λίζει σε, p ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· p αἱρέω.
συμφέρει γάρ σοι ἵνα q ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν q ὀλλύω.
σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου r βληθῇ εἰς γέενναν. r βάλλω.
30 Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε,
ſ ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ ſ κόπτω.
σοι ἵνα t ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον t ὀλλύω.
τὸ σῶμά σου u βληθῇ εἰς γέενναν. u βάλλω.
31 ¶ a Ἐῤῥέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυ- a ῥέω.
ναῖκα αὐτοῦ, b δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. b δίδωμι.
32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, d λύω.
ποιεῖ αὐτὴν e μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν d ἀπολελυ- c ἀκούω.
μένην γαμήσῃ e μοιχᾶται. e μοιχός.
33 Πάλιν c ἠκούσατε ὅτι f ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαί- f ῥέω.
οις, Οὐκ g ἐπιορκήσεις, h ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυ- g ὅρκος.
ρίῳ τοὺς ὅρκους σου. h δίδωμι.
34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ i ὀμόσαι ὅλως· i ὀμνύω.
μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ.
35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν k πούς.
k ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως.
36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου l ὀμόσῃς, ὅτι οὐ l ὀμνύω.
m δύνασαι μίαν n τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν m δύναμαι.
ποιῆσαι. n θρίξ.
37 o Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· o εἰμί.
τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

38 ¶ Ἠκού-

* ἀκούω. 38 ¶ * Ἠκούσατε ὅτι * ἐρρέθη, Ὀφθαλμὸν
* ῥέω. ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ a ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
a ὀδούς. 39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ b ἀντιστῆναι τῷ
b ἵστημι. πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξι-
ἀν σου σιαγόνα, c στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.
c στρέφω. 40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι d κριθῆναι, καὶ τὸν
d κρίνω. χιτῶνά σου e λαβεῖν, f ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμά-
e λαμβάνω. τιον.
f ἔω. 41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕ-
παγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο.
g δίδωμι. 42 Τῷ αἰτοῦντί σε g δίδου, καὶ τὸν θέλοντα
h δάνειον. ἀπὸ σου h δανείσασθαι, μὴ i ἀποστραφῇς.
i στρέφω. 43 ¶ Ἠκούσατε ὅτι k ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν
k ῥέω. πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.
l Ἀρά. 44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
m ἐπηρεάζω. ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς l καταρωμένους ὑμᾶς, κα-
Αγαπαω λῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύ-
μισεω χεσθε ὑπὲρ τῶν m ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διω-
προσευχομαι κόντων ὑμᾶς.
n γίνομαι. 45 Ὅπως n γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πο-
νηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδί-
κους.
o ἀγάπη. 46 Ἐὰν γὰρ o ἀγαπήσητε τοὺς o ἀγαπῶντας
ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσι;
~~ασπαζομαι~~ 47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν
ασπαζομαι μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι
οὕτω ποιοῦσιν;
p εἰμί. 48 p Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τέλειός p ἐστι.

Κεφ. ς. Cap. VI.

a Ἔχω. a Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ
b θεάομαι. ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ
b θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε
παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ-
πίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποι-
οῦσιν

ῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως   Δοξαζω
[c] δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω   απεχω
ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.   [c] δοκέω.
3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ [d] γνώ-
τω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου.   [d] γινώσκω.
4 Ὅπως [e] ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ,
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς   [e] εἰμί.
[f] ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.   [f] δίδωμι.
5 Καὶ ὅταν * προσεύχῃ, οὐκ [g] ἔσῃ ὥσπερ οἱ   * εὐχή.
ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ   [g] εἰμί.
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν [h] ἑστῶτες [l] προ-   [h] ἵστημι.
σεύχεσθαι, ὅπως ἂν [i] φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀ-   [i] φαίνω.
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
6 Σὺ δὲ ὅταν [l] προσεύχῃ, [k] εἴσελθε εἰς τὸ   [k] ἔρχομαι.
ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, [l] προ-   [l] εὐχή.
σεύξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πα-
τήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, [m] ἀποδώσει   [m] δίδωμι.
σοι ἐν τῷ φανερῷ.
7 [l] Προσευχόμενοι δὲ μὴ * βαττολογήσητε,   * λέγω.
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυ-
λογίᾳ αὐτῶν [n] εἰσακουσθήσονται.   [n] ἀκούω.
8 Μὴ οὖν [o] ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· † οἶδε γὰρ ὁ πα-   [o] ὁμός.
τὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς ‖ αἰτῆ-   † εἴδω.
σαι αὐτόν.   ‖ αἰτέω.
9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς, ΠΑΤΕΡ
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
10 [p] Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· [q] γενηθήτω τὸ   [p] ἔρχομαι.
θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.   [q] γίνομαι.
11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον [r] δὸς ἡμῖν   [r] δίδωμι.
σήμερον.
12 Καὶ [s] ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς   [s] ἔω.
καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 Καὶ μὴ [t] εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,   [t] φέρω.
ἀλλὰ * ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, ὅτι σοῦ ἐστιν   * ῥύω.
ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας· ἀμήν.
14 Ἐὰν γὰρ [u] ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ πα-   [u] ἔω.
ραπτώματα αὐτῶν, [u] ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ οὐράνιος. 15 Ἐὰν

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ πα-
x ἔω. ραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν [x] ἀφήσει
τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 ¶ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ
y φαίνω. οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· [y] ἀφανίζουσι γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν
μισθὸν αὐτῶν.

z ἀλείφω. 17 Σὺ δὲ νηστεύων [z] ἄλειψαί σου τὴν κεφα-
a νίπτω. λὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου [a] νίψαι,

b φαίνω. 18 Ὅπως μὴ [b] φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νη-
στεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ
c δίδωμι. ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, [c] ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέ-
πται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι.

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρα-
νῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ
d εἰμί. [d] ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός·
ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς [d] ᾖ, ὅλον τὸ σῶ-
μά σου φωτεινὸν [d] ἔσται.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς [d] ᾖ, ὅλον
τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν [d] ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν
σοὶ, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει·
e ἔχω. ἢ ἑνὸς [e] ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει·
f μέριμνα. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ.

g φάγω. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ [f] μεριμνᾶτε τῇ
h πίνω. ψυχῇ ὑμῶν, τί [g] φάγητε καὶ τί [h] πίητε· μηδὲ
i δύω. τῷ σώματι ὑμῶν τί [i] ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ
k εἰμί. πλεῖόν [k] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

l βλέπω. 26 [l] Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγου-

σιν

σιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε
αὐτῶν;
27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται* προσ- * τίθημι.
θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; m κα- m μανθάνω
ταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ
κοπιᾷ οὐδὲ νήθει.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ
τῇ δόξῃ αὐτοῦ n περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. n βάλλω.
30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον x ὄντα, x εἰμί.
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
οὕτως o ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, o ἕω.
ὀλιγόπιστοι;
31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγω- p πίνω.
μεν, ἢ τί p πίωμεν, ἢ τί q περιβαλώμεθα; q βάλλω.
32 (Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ) οἶ-
δε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι r χρῄζετε τού- r χρή.
των ἁπάντων.
33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα
ſ προστεθήσεται ὑμῖν. ſ τίθημι.
34 Μὴ οὖν t μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ t μέριμνα.
αὔριον t μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. ζ. Cap. 7.

ΜΗ † κρίνετε, ἵνα μὴ † κριθῆτε. † κρίνω.
2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθή-
σεσθε, καὶ ἐν ᾧ * μέτρῳ μετρεῖτε, * ἀντιμετρηθήσεται * μέτρον.
ὑμῖν.
3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δο-
κὸν οὐ κατανοεῖς;
4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, a Ἄφες b ἐκ- a ἕω.
βάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
5 Ὑποκριτά, b ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ b βάλλω.
τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε c διαβλέψεις b ἐκβαλεῖν c βλέπω.
τὸ

τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.
b δίδωμι. 6. Μὴ b δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλη-
c στρέφω. τε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων·
d ῥήσσω. μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
e δίδωμι. αὐτῶν, καὶ c στραφέντες d ῥήξωσιν ὑμᾶς.
f εὑρίσκω. 7 Αἰτεῖτε, καὶ e δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
g οἴγω. f εὑρήσετε· κρούετε, καὶ g ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑ-
ρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι g ἀνοιγήσεται.
9 Ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν
h δίδωμι. αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον h ἐπιδώσει
αὐτῷ;
10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν h ἐπιδώσει
αὐτῷ;
* εἰμί. 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ * ὄντες, † οἴδατε δό-
† εἴδω. ματα ἀγαθὰ || διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
|| δίδωμι. μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς || δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
* ἔρχομαι. 13 ¶ Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι
i ἄγω. πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ i ἀ-
k εἰμί. πάγουσα εἰς * ἀπώλειαν, καὶ πολλοί k εἰσιν οἱ
εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.
l θλίβω. 14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ l τεθλιμμένη ἡ ὁ-
δὸς ἡ m ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.
n ἔχω. 15 n Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
o εἰμί. βάτων, ἔσωθεν δέ o εἰσι λύκοι p ἅρπαγες.
p ἅρπαξ. 16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν q ἐπιγνώσεσθε
q γνώσκω. αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυ-
λὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;
17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς κα-
λοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πο-
νηροὺς ποιεῖ.
18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς
πονη-

πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
καλοὺς ποιεῖν.
19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
20 [r] Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν * ἐπι- [r] ἄρα.
γνώσεσθε αὐτούς. * γινώσκω.
21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, [s] εἰσε- [s] ἔρχομαι.
λεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ
ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
22 Πολλοὶ [t] ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, [t] εἴρω.
Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι * προεφητεύ- * φάω.
σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλο-
μεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς * ἐ- * ποιέω.
ποιήσαμεν;
23 Καὶ τότε [u] ὁμολογήσω αὐτοῖς, Ὅτι οὐδέ- [u] λέγω.
ποτε [x] ἔγνων ὑμᾶς· * ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ [x] γινώσκω.
ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. * χῶρος.
24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τού-
τους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρο- [y] δέμω.
νίμῳ, ὅστις [y] ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ [z] βαίνω.
τὴν πέτραν. * ἔρχομαι.
25 Καὶ [z] κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ * ἦλθον οἱ πο-
ταμοὶ, καὶ [a] ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [b] προσέπεσον a πνέω.
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ [c] ἔπεσε· d τεθεμελίωτο b πίπτω.
γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. c πίπτω.
26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, d θεμέλιον.
καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, [e] ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ e ὁμός.
μωρῷ, ὅστις [f] ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν f δέμω.
ἄμμον.
27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ [g] ἦλθον οἱ ποτα- [g] ἔρχομαι.
μοὶ, καὶ [h] ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ * προσέκοψαν [h] πνέω.
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ καὶ [i] ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐ- * κόπτω.
τῆς [k] μεγάλη. [i] πίπτω.
28 Καὶ [l] ἐγένετο ὅτε [m] συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς [k] μέγας.
τοὺς λόγους τούτους, [n] ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι [l] γίνομαι.
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [m] τέλος.
29 [o] Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν [n] πλήσσω.
ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [o] εἰμί.

Κεφ.

Κεφ. η. Cap. VIII.

[a] βαίνω.	[a] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, [b] ἠκολού-
[b] ἀκόλουθος.	θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
[c] ἔρχομαι.	2 Καὶ ἰδού, λεπρὸς [c] ἐλθὼν προσεκύνει
	αὐτῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
[d] καθαίρω.	[d] καθαρίσαι.
[e] ἅπτω.	3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα [e] ἥψατο αὐτοῦ ὁ
	Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, [x] καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως
[x] καθαίρω.	[x] ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
[f] ὁράω.	4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [f] Ὅρα μηδενὶ
[g] δεικνύω.	εἴπῃς, ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν [g] δεῖξον τῷ ἱερεῖ,
[h] φέρω.	καὶ [h] προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ [i] προσέταξε Μω-
[i] τάττω.	σῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
[k] ἔρχομαι.	5 ¶ [k] Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναούμ,
	[k] προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν
	αὐτόν,
[m] βάλλω.	6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου [m] βέβληται
[n] ἔρχομαι.	ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζό-
	μενος.
[o] κρίνω.	7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ [n] ἐλθὼν
	θεραπεύσω αὐτόν.
[p] φάω.	8 Καὶ [o] ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος [p] ἔφη,
	Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην [q] εἰ-
[q] ἔρχομαι.	σέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ [r] ἰαθήσεται
[r] ἰάομαι.	ὁ παῖς μου.
	9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν,
[x] πείρω.	ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ,
[l] ἔρχομαι.	[x] Πορεύθητι, καὶ [x] πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, [l] Ἔρχου, καὶ
[a] ποιέω.	[l] ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ [a] ποιεῖ.
[x] θαῦμα.	10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς [x] ἐθαύμασε, καὶ εἶπε
	τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
[s] εὑρίσκω.	Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν [s] εὗρον.
	11 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν
[t] ἥκω.	καὶ δυσμῶν [t] ἥξουσι, καὶ [u] ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀ-
[u] κλίνω.	βραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ
	τῶν οὐρανῶν.
[x] βάλλω.	12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας [x] ἐκβληθήσονται
[y] εἰμί.	εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ [y] ἔσται ὁ κλαυθ-

μὸς

μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ, Ὕ- z πίστις.
παγε, καὶ ὡς z ἐπίστευσας * γενηθήτω σοί. Καὶ * γίνομαι.
a ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. a ἰάομαι.
14 ¶ Καὶ b ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ- b ἔρχομαι.
τρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ c βεβλημένην καὶ c βάλλω.
d πυρέσσουσαν. d πῦρ.
15 Καὶ e ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ f ἀφῆ- e ἅπτω.
κεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ g ἠγέρθη, καὶ διηκόνει f ἕω.
αὐτοῖς. g ἐγείρω.
16 Ὀψίας δὲ γενομένης h προσήνεγκαν αὐτῷ h φέρω.
δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ i ἐξέβαλε τὰ πνεύ- i βάλλω.
ματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας o θεράπων.
o ἐθεράπευσεν. k πλέος.
17 Ὅπως k πληρωθῇ τὸ l ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου l ῥέω.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας m λαμβάνω
ἡμῶν m ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους n ἐβάστασεν. n βαστάζω.
18 o Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ o εἴδω.
αὐτὸν, p ἐκέλευσεν q ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. p κελεύω.
19 Καὶ q προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶ- q ἔρχομαι.
πεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν
q ἀπέρχῃ.
20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες
φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε-
φαλὴν κλίνῃ.
21 Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, r τρέπω.
Κύριε, r ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον x ἀπελθεῖν, καὶ x ἔρχομαι.
s θάψαι τὸν πατέρα μου. s θάπτω.
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι,
καὶ t ἄφες τοὺς νεκροὺς s θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. t ἕω.
23 ¶ Καὶ u ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, u βαίνω.
b ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. b ἀκόλουθος.
24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας x ἐγένετο ἐν τῇ x γίνομαι.
θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν d ἔρχομαι.
κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. y ἐγείρω.
25 Καὶ d προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ y ἤ- z σόος.
γειραν αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε z σῶσον ἡμᾶς, * ὀλλύω.
* ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ

[a] εἰμί.	26 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί [a] ἐστε ὀλιγό-
[b] τίω.	πιστοι; Τότε ἐγερθεὶς [b] ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις
[c] γίνομαι.	καὶ τῇ θαλάσσῃ καὶ [c] ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
[x] θαῦμα.	27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι [x] ἐθαύμασαν, λέγοντες,
[z] εἰμί.	Ποταπός [z] ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
	λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.
[d] ἔρχομαι.	28 Καὶ [d] ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
[e] ἄντα.	χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, [e] ὑπήντησαν αὐτῷ δύο
[f] δαίμων.	[f] δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων [g] ἐξερχόμε-
[g] ἔρχομαι	νοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ [g] παρελ-
	θεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.
	29 Καὶ ἰδοὺ [h] ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν
[h] κράζω.	καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; [i] ἦλθες ὧδε πρὸ
[i] ἔρχομαι.	καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;
[k] εἰμί.	30 [k] Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοί-
[l] τρέπω.	ρων πολλῶν βοσκομένη.
[m] ἔρχομαι.	31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέ-
[n] ἄγω.	γοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, [l] ἐπίτρεψον ἡμῖν
[o] ἔρχομαι.	[m] ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
[p] ὁρμή.	32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [n] Ὑπάγετε. Οἱ δὲ
[q] θνήσκω.	[o] ἐξελθόντες [o] ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοί-
[r] ὕδωρ.	ρων. Καὶ ἰδού, [p] ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοί-
[s] φεύγω.	ρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ [q] ἀπέ-
[t] ἔρχομαι.	θανον ἐν τοῖς [r] ὕδασιν.
[u] ἀγγέλλω.	33 Οἱ δὲ βόσκοντες [s] ἔφυγον· καὶ [t] ἀπελθόντες
[x] δαίμων.	εἰς τὴν πόλιν, [u] ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν
[y] ἔρχομαι.	[x] δαιμονιζομένων.
[z] εἴδω.	34 Καὶ ἰδού, πᾶσα ἡ πόλις [y] ἐξῆλθεν εἰς
[a] καλέω.	συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ [z] ἰδόντες αὐτόν, [a] παρε-
[b] βαίνω.	κάλεσαν ὅπως [b] μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
	Κεφ. θ'. Cap. IX.
[a] βαίνω.	ΚΑὶ [a] ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, [b] διεπέρασε,
[b] περάω.	καὶ [c] ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
[c] ἔρχομαι.	2 Καὶ ἰδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν
[d] βάλλω.	ἐπὶ κλίνης [d] βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
[e] θάρσος.	τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ, [e] Θάρσει
[f] ἔω.	τέκνον, [f] ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
	3 Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν
	ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. 4 Καὶ

4 Καὶ f ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, f εἴδω.
εἶπεν, Ἵνα τί ὑμεῖς g ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς g θυμός.
καρδίαις ὑμῶν;
5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν, h Ἀφέ- h ἕω.
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, i Ἔγειραι καὶ i ἐγείρω.
περιπάτει.
6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς k ἀφιέναι ἁμαρτίας (τότε k ἕω.
λέγει τῷ παραλυτικῷ) l Ἐγερθεὶς m ἆρόν σου l ἐγείρω.
τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. m αἴρω.
7 Καὶ ἐγερθεὶς n ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. n ἐγείρω.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ o ἐ- o ἔρχομαι.
δόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν † δόντα ἐξουσίαν τοιαύ- p δοκέω.
την τοῖς ἀνθρώποις. † δίδωμι.
9 ¶ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν q ἧμαι.
ἄνθρωπον q καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματ- r ἀκόλουθος
θαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, r Ἀκολούθει μοι. ſ ἵστημι.
Καὶ ſ ἀναστὰς r ἠκολούθησεν αὐτῷ. t γίνομαι.
10 Καὶ t ἐγένετο αὐτοῦ u ἀνακειμένου ἐν τῇ u κεῖμαι.
οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ x ἔρχομαι.
x ἐλθόντες y συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μα- y κεῖμαι.
θηταῖς αὐτοῦ.
11 Καὶ z ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς z εἴδω.
μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κα-
κῶς ἔχοντες.
13 a Πορευθέντες δὲ b μάθετε τί ἐστιν, Ἔλε- a πείρω.
ον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ c ἦλθον καλέσαι δι- b μανθάνω.
καίους ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. c ἔρχομαι.
14 Τότε c προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐ-
τῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; d ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν t ἔρχομαι.
e ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύ- e αἴρω.
σουσιν. 16 Οὐδεὶς

	16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους
	ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
	ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα
	γίνεται.
	17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
	λαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ
f χέω.	οἶνος f ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ g ἀπολοῦνται· ἀλλὰ
g ὀλλύω.	βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφό-
	τερα συντηροῦνται.
h λαλέω.	18 ¶ Ταῦτα αὐτοῦ h λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού,
i ἔρχομαι.	ἄρχων τις i ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων, Ὅ-
k τίθημι.	τι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ k ἐλ-
l ζάω.	θὼν k ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ l ζήσεται.
m ἐγείρω.	19 Καὶ m ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς n ἠκολούθησεν
n ἀκόλουθος.	αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
o ῥέω.	20 (Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη,
p ἔρχομαι.	p προσελθοῦσα ὄπισθεν, q ἥψατο τοῦ κρασπέδου
	τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.
q ἅπτω.	21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον q ἅψω-
r σόος.	μαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ r σωθήσομαι.
s στρέφω.	22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς s ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐ-
t θάρσος.	τὴν εἶπε, t Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ
u σόος.	σε (Καὶ u ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης)
x ἔρχομαι.	23 Καὶ x ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
	ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον
y θόρυβος.	y θορυβούμενον.
z χῶρος.	24 Λέγει αὐτοῖς, z Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ a ἀπέ-
a θνήσκω.	θανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει· b Καὶ κατε-
b γέλως.	γέλων αὐτοῦ.
c βάλλω.	25 Ὅτε δὲ c ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, f εἰσελ-
d κράτος.	θὼν d ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ e ἠγέρθη
e ἐγείρω.	τὸ κοράσιον.
f ἔρχομαι.	26 Καὶ f ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν
	γῆν ἐκείνην.
g ἄγω.	27 ¶ Καὶ g παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ,
x ἀκόλουθος.	x ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί, κράζοντες καὶ
h ἔλεος.	λέγοντες h Ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ Δαβίδ.
i ἔρχομαι.	28 i Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, i προσῆλθον
	αὐτῷ

αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πι-
στεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν
αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.
29 Τότε k ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, — k ἅπτω.
λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν l γενηθήτω ὑ- — l γίνομαι.
μῖν.
30 Καὶ m ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. — m οἴγω.
καὶ n ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, — n βριμάομαι
† Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. — † ὁράω.
31 Οἱ δὲ p ἐξελθόντες * διεφήμισαν αὐτὸν ἐν — p ἔρχομαι.
ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. — * φάω.
32 ¶ Αὐτῶν δὲ p ἐξερχομένων, ἰδοὺ q προσ- — q φέρω.
ήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζό-
μενον.
33 Καὶ r ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, * ἐλάλη- — r βάλλω.
σεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, — * λαλέω.
Οὐδέποτε ſ ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. — ſ φαίνω.
34 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρ-
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
35 Καὶ t περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις — t ἄγω.
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.
36 ¶ † Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, u ἐσπλαγχνί- — † εἴδω.
σθη περὶ αὐτῶν, ὅτι x ἦσαν y ἐκλελυμένοι καὶ — u σπλάγχνον
z ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποι- — x εἰμί.
μένα. — y λύω.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, * Ὁ — z ῥίπτω.
μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
38 a Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως — a δέομαι.
b ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. — b βάλλω.

Κεφ. ί. Cap. X.

ΚΑΙ a προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μα- — a καλέω.
θητὰς αὐτοῦ, b ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν — b δίδωμι.
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐ-
τὰ, καὶ c θεραπεύειν πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μα- — c θεραπεύω.
λακίαν.
2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματα

εἰμί.	d ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος
	Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ἰάκω-
	βος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς
	αὐτοῦ.
	3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς,
	καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλ-
e καλέω.	φαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ e ἐπικληθεὶς Θαδ-
	δαῖος·
	4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώ-
f δίδωμι.	της, ὁ καὶ f παραδοὺς αὐτόν.
g στέλλω.	5 Τούτους τοὺς δώδεκα g ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς,
	παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν
h ἔρχομαι.	μὴ h ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ
	h εἰσέλθητε.
	6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα
i ὄλλυω.	τὰ i ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
	7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι
k ἐγγύς.	k ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
	8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθα-
l λαμβάνω.	ρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε.
m δίδωμι.	δωρεὰν l ἐλάβετε, δωρεὰν m δότε.
n κτάομαι.	9 Μὴ n κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον,
	μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.
	10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας,
	μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ
o εἰμί.	ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ o ἐστιν.
p ἔρχομαι.	11 ¶ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην p εἰσ-
q ἐτάζω.	έλθητε, q ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός r ἐστι·
r εἰμί.	ſ κἀκεῖ t μείνατε ἕως ἂν u ἐξέλθητε.
ſ καὶ ἐκεῖ.	12 u Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπά-
t μένω.	σασθε αὐτήν.
u ἔρχομαι.	13 Καὶ ἐὰν μὲν x ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, u ἐλθέτω
x εἰμί.	ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ x ᾖ ἀξία,
y στρέφω.	ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς y ἐπιστραφήτω.
a δέχομαι.	14 Καὶ ὃς ἐὰν μὴ a δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ
b ἔρχομαι.	ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, b ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας,
c τείνω.	ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, c ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν
d ἔχω.	τῶν ποδῶν ὑμῶν.
e εἰμί.	15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον e ἔσται

γῇ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα
ἐν μέσῳ λύκων· [f] γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ — [f] γίνομαι.
ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· [g] παρα- — [g] δίδωμι.
δώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.
18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς [h] ἀχθή- — [h] ἄγω.
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς
ἔθνεσιν.
19 ¶ Ὅταν δὲ [i] παραδιδῶσιν ὑμᾶς, [k] μὴ — [i] δίδωμι.
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί [l] λαλήσητε· [i] δοθήσεται — [k] μέριμνα.
γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί [l] λαλήσητε. — [l] λαλέω.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς [m] ἐστε οἱ [l] λαλοῦντες, ἀλλὰ — [m] εἰμί.
τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ [l] λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
21 [n] Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς — [n] δίδωμι.
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ [o] ἐπαναστήσονται — [o] ἵστημι.
τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ [p] θανατώσουσιν αὐτούς. — [p] θνήσκω.
22 Καὶ [q] ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ — [q] εἰμί.
τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
[r] σωθήσεται. — [r] σάος.
23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ,
ἕως ἂν [s] ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. — [s] ἔρχομαι.
24 ¶ Οὐκ [t] ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, — [t] εἰμί.
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα [u] γένηται ὡς ὁ — [u] γίνομαι.
διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος
αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ [x] ἐκάλε- — [x] καλέω.
σαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν [y] φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι — [y] φέβομαι.
[x] κεκαλυμμένον ὃ οὐκ [z] ἀποκαλυφθήσεται, καὶ — [z] καλύπτω.
κρυπτὸν, ὃ οὐ [a] γνωσθήσεται. — [a] γινώσκω.
27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν
τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ
τῶν δωμάτων.
28 Καὶ μὴ [b] φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων — [b] φέβομαι.

τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
* φέβομαι. ἀποκτεῖναι. *φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
ſ ὄλλυω. καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ſ ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ
t πίπτω. ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ t πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν;
u θρίξ. 30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ u τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι
x ἀριθμός. x ἠριθμημέναι εἰσί.
31 Μὴ οὖν * φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων
διαφέρετε ὑμεῖς.
32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμ-
y καὶ ἐγώ. προσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω y κἀγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
a ἀρνέομαι. 33 Ὅστις δ' ἂν a ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, a ἀρνήσομαι αὐτὸν y κἀγὼ ἔμ-
προσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
34 ¶ Μὴ νομίσητε ὅτι e ἦλθον βαλεῖν εἰ-
ρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ e ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην,
ἀλλὰ μάχαιραν.
f δίς. 35 e Ἦλθον γὰρ f διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.
36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ
αὐτοῦ.
37 ¶ Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ
g εἰμί. ἐμὲ, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγα-
τέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος.
38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ g ἔστι μου ἄξιος.
h εὑρίσκω. 39 Ὁ h εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, k ἀπολέσει
k ὄλλυω. αὐτήν· καὶ ὁ k ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
ἐμοῦ, h εὑρήσει αὐτήν.
40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται. καὶ ὁ
n στέλλω. ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν n ἀποστείλαντά με.
41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα
o λαμβάνω. προφήτου, μισθὸν προφήτου o λήψεται· καὶ ὁ δε-
χόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δι-
καίου o λήψεται.
p πίνω. 42 Καὶ ὃς ἐὰν p ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων

τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μα-
θητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ q ἀπολέσῃ τὸν — q ὀλλύω.
μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ια΄. Cap. XI.

ΚΑὶ a ἐγένετο ὅτε b ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς δι- — a γίνομαι.
ατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, — b τέλος.
c μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν — c βαίνω.
ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης, ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτη-
ρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ, Σὺ f εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
προσδοκῶμεν;
4 Καὶ d ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, — d κρίνω.
e Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκού- — e πείρω.
ετε καὶ βλέπετε.
5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπα-
τοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι,
νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.
6 Καὶ μακάριός f ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ g σκανδα- — f εἰμί.
λισθῇ ἐν ἐμοί. — g σκάζω.
7 Τούτων δὲ πορευομένων h ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί i ἐξήλ- — h ἄρχω.
θετε εἰς τὴν ἔρημον || θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ — || θεάομαι.
ἀνέμου σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί i ἐξήλθετε * ἰδεῖν; ἄνθρωπον
ἐν μαλακοῖς ἱματίοις k ἠμφιεσμένον; ἰδού, — i ἔρχομαι.
οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βα- — * εἴδω.
σιλέων l εἰσίν. — k ἕω.
9 Ἀλλὰ τί i ἐξήλθετε * ἰδεῖν; προφήτην; — l εἰμί.
ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ m περισσότερον προφήτου. — m περί.
10 Οὗτος γάρ n ἐστι περὶ οὗ o γέγραπται, — n εἰμί.
Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ- — o γράφω.
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμ-
προσθέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ p ἐγήγερται ἐν — p ἐγείρω.
γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
στοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν, μείζων αὐτοῦ n ἐστιν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
x βία. στοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν x βιάζεται,
καὶ x βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως
s φάω. Ἰωάννου s προεφήτευσαν.
t δέχομαι. 14 Καὶ εἰ θέλετε t δέξασθαι, αὐτός u ἐστιν Ἡ-
u εἰμί. λίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.
x οὖς. 15 Ὁ ἔχων x ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁ-
μοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ
y φωνή. y προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,
z αὐλός. 17 Καὶ λέγουσιν, z Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
a ὀρχέομαι. a ὠρχήσασθε· b ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ c ἐκό-
b θρῆνος. ψασθε.
c κόπτω. 18 d Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μή-
d ἔρχομαι. τε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει.
19 d Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ
πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰ-
νοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ
e δίκη. e ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.
f ἄρχω. 20 Τότε f ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν
g γίνομαι. αἷς g ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι
h νόος. οὐ h μετενόησαν.
21 Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν;
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι g ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ g γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ h μετενόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι i ἀν-
i ἔχω. εκτότερον k ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.
k εἰμί. 23 Καὶ σὺ Καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ l ὑψω-
l ὕψος. θεῖσα, ἕως ᾅδου m καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σο-
m βαίνω. δόμοις n ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ n γενόμεναι
n γίνομαι. ἐν σοί, o ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.
o μένω. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων p ἀν-
p ἔχω. εκτότερον q ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
q εἰμί. 25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ r ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
r κρίνω. σοῦς εἶπεν, s Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε
s λέγω. τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι t ἀπέκρυψας ταῦτα
t κρύπτω. ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ u ἀπεκάλυψας αὐτὰ
u καλύπτω. νηπίοις. 26 Ναὶ

26 Ναί, ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως x ἐγένετο εὐδο- x γίνομαι.
κία ἔμπροσθέν σου.
27 Πάντα μοι y παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός y δίδωμι.
μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ
ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
28 z Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ z δεῦρο.
a πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. a φέρω.
29 b Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ c μά- b αἴρω.
θετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ c μανθάνω.
καρδίᾳ, καὶ d εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς d εὑρίσκω.
ὑμῶν. e εἰμί
30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου
ἐλαφρόν ἐστιν.

Κεφ. ιβ. Cap. XII.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ a ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς a πείρω.
τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ b ἤρξαντο τίλλειν στά- b ἄρχω.
χυας, καὶ ἐσθίειν.
2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι c ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, Ἰ- c εἴδω.
δοὺ, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ d ἔξεστι ποιεῖν d εἰμί.
ἐν σαββάτῳ.
3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ e ἀνέγνωτε τί e γινώσκω.
f ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε g ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ f ποιέω.
μετ' αὐτοῦ; g πεῖνα.
4 Πῶς h εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ h ἔρχομαι.
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως i ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν i φάγω.
k ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ k εἰμί.
τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;
5 Ἢ οὐκ l ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς l γινώσκω.
σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον
m βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; m βέβηλος.
6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.
7 Εἰ δὲ n ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ n γινώσκω.
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν o κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. o δίκη.
8 Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου.
9 ¶ Καὶ p μεταβὰς ἐκεῖθεν, q ἦλθεν εἰς τὴν p βαίνω.
συναγωγὴν αὐτῶν. q ἔρχομαι.

r εἰμί. 10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος r ἦν τὴν χεῖρα ἔχων
ſ ἐρωτάω. ξηράν· καὶ ſ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ
t ἀγορεύω. ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα t κατηγο-
u εἰμί. ρήσωσιν αὐτοῦ.
* ἔχω. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς u ἔσται ἐξ ὑμῶν
x πίπτω. ἄνθρωπος ὃς * ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν x ἐμ-
πέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρα-
τήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου;
ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.
13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν
y ἵστημι. χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε· καὶ y ἀποκατεστάθη ὑ-
γιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
z λαμβάνω 14 Οἱ δὲ φαρισαῖοι συμβούλιον z ἔλα-
a ἔρχομαι. βον κατ' αὐτοῦ a ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν b ἀπο-
b ὀλλύω. λέσωσιν.
c γινώσκω. 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς c γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν·
d ἀκόλουθος καὶ d ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ e ἐθε-
e θεράπων. ράπευσεν αὐτοὺς πάντας.
f τίω. 16 Καὶ f ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν
αὐτὸν ποιήσωσιν.
g πλέος. 17 Ὅπως g πληρωθῇ τὸ h ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου
h ῥέω. τοῦ προφήτου, λέγοντος,
i αἱρέω. 18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν i ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός
† δοκέω. μου, εἰς ὃν † εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· k θήσω τὸ
k τίθημι. πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν
ἀπαγγελεῖ.
19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τὶς
ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
l τρίβω. 20 Κάλαμον l συντετριμμένον οὐ m κατεάξει,
m Ἄγω. καὶ λίνον τυφόμενον οὐ n σβέσει· ἕως o ἂν ἐκβά-
n σβέννυμι. λῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.
o βάλλω. 21 Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη x ἐλπιοῦσι.
x ἐλπίς. 22 Τότε p προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζό-
p φέρω. μενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ q ἐθεράπευσεν
q θεράπων. αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ
r ἵστημι. βλέπειν.
ſ εἰμί. 23 Καὶ r ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλε-
γον, Μήτι οὗτός ſ ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;

24 Οἱ

24 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος
οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία [t] μερισθεῖσα καθ' [t] μερίζω.
ἑαυτῆς, [u] ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία [t] με- [u] ἔρημος.
ρισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ [x] σταθήσεται.
26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει,
ἐφ' ἑαυτὸν [t] ἐμερίσθη· πῶς οὖν [x] σταθήσεται ἡ [x] ἵστημι.
βασιλεία αὐτοῦ;
27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν [a] ἔσονται κριταί. [a] εἰμί.
28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, ἄρα [b] ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία [b] φθάνω.
τοῦ Θεοῦ.
29 Ἢ πῶς δύναταί τις [c] εἰσελθεῖν εἰς τὴν [c] ἔρχομαι.
οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ [d] διαρπάσαι, [d] ἅρπαξ.
ἐὰν μὴ πρῶτον [e] δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν [e] δέω.
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
30 Ὁ μὴ [a] ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ [a] ἐστι· καὶ
ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.
31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ
βλασφημία [f] ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ
τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ [f] ἀφεθήσεται [f] ἕω.
τοῖς ἀνθρώποις.
32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που, [f] ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ
Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ [f] ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε
ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.
33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν
καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σα-
πρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ
τὸ δένδρον γινώσκεται.
34 ¶ [g] Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε [g] γεννάω.
ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ [h] ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισ- [h] εἰμί.
σεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ
θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά.

καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά.
36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν
[i] λαλέω. [i] λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, [k] ἀποδώσουσι περὶ
[k] δίδωμι. αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
[l] δίκη. 37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου [l] δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ
τῶν λόγων σου [l] καταδικασθήσῃ.
[m] κρίνω. 38 Τότε [m] ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμμα-
τέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε,
[n] εἴδω. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον [n] ἰδεῖν.
[o] κρίνω. 39 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ
πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ ση-
[p] δίδωμι. μεῖον οὐ [p] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰω-
νᾶ τοῦ προφήτου.
40 Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ
[q] εἰμί. κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως [q] ἔσται
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41 Ἄνδρες Νινευῗται [r] ἀναστήσονται ἐν τῇ
[r] ἵστημι. κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
[s] νόος. αὐτήν· ὅτι [s] μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ·
καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
42 Βασίλισσα νότου [t] ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρί-
[t] ἐγείρω. σει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν·
[u] ἔρχομαι. ὅτι [u] ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν
σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶν-
τος ὧδε.
43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα [u] ἐξέλθῃ
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων,
ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 Τότε λέγει, [x] Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν
[x] στρέφω. μου, ὅθεν [u] ἐξῆλθον. Καὶ [u] ἐλθὸν, εὑρίσκει
[y] σαίρω. σχολάζοντα, [y] σεσαρωμένον, καὶ [z] κεκοσμημένον.
[z] κόσμος. 45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽
ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
[a] ἔρχομαι. τοῦ, καὶ [a] εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
[b] εἰμί. των· οὕτως [b] ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πο-
νηρᾷ.

46 ¶ Ἔτι

46 ¶ Ἔτι δὲ αὐτοῦ d λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις,
ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ c εἱστήκεισαν c ἵστημι.
ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ d λαλῆσαι. d λαλέω.
47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ
ἀδελφοί σου ἔξω c ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆ-
σαι.
48 Ὁ δὲ e ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, e κρίνω.
Τίς f ἐστιν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελ- f εἰμί.
φοί μου;
49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀ-
δελφοί μου.
50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελ-
φὴ, καὶ μήτηρ g ἐστί. g εἰμί.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

ἘΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ a ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς a ἔρχομαι.
ἀπὸ τῆς οἰκίας, b ἐκάθητο παρὰ τὴν θά- b ἧμαι.
λασσαν.
2 Καὶ c συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολ- c ἄγω.
λοὶ, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον d ἐμβάντα b καθ- d βαίνω.
ῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν e εἱστήκει. e ἵστημι.
3 Καὶ f ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβο- f λαλέω.
λαῖς, λέγων, Ἰδοὺ, g ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ g ἔρχομαι.
σπείρειν.
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν h ἔπεσε h πίπτω.
παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ g ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφα-
γεν αὐτά.
5 Ἄλλα δὲ h ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ
i εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως k ἐξανέτειλε, i ἔχω.
διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.
6 Ἡλίου δὲ k ἀνατείλαντος l ἐκαυματίσθη, k τέλλω.
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, m ἐξηράνθη. l καίω.
7 Ἄλλα δὲ h ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας· καὶ m ξηραίνω.
n ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ o ἀπέπνιξαν αὐτά. n βαίνω.
8 Ἄλλα δὲ h ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· o πνίγω.
καὶ p ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ p δίδωμι.
δὲ τριάκοντα.
9 Ὁ ἔχων q ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. q οὖς.

10 Καὶ

r ἔρχομαι. 10 Καὶ r προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον
αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
s κρίνω. 11 Ὁ δὲ s ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι
t δίδωμι. ὑμῖν t δέδοται u γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βα-
u γινώσκω. σιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ t δέδοται.
x περὶ. 12 Ὅστις γὰρ ἔχει, t δοθήσεται αὐτῷ, καὶ x περισ-
y αἴρω. σευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει y ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ,
ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκού-
z ἔω. ουσιν, οὐδὲ z συνιοῦσι.
* πλέος. 14 Καὶ * ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προ-
φητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ
μὴ z συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ
a εἴδω. a ἴδητε.
b παχύς. 15 b Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
c οὖς. καὶ τοῖς c ὠσὶ βαρέως h ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
d μύω. αὐτῶν d ἐκάμμυσαν· μήποτε e ἴδωσι τοῖς ὀφ-
e εἴδω. θαλμοῖς, καὶ τοῖς c ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ
f στρέφω. z συνῶσι, καὶ f ἐπιστρέψωσι, καὶ * ἰάσωμαι αὐ-
* ἰάομαι. τούς.
16 g Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι
βλέπουσι· καὶ τὰ c ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.
17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προ-
g θυμός. φῆται καὶ δίκαιοι g ἐπεθύμησαν e ἰδεῖν ἃ βλέ-
h ἀκούω. πετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ h ἀκοῦσαι ἃ h ἀκούετε, καὶ οὐκ
h ἤκουσαν.
18 Ὑμεῖς οὖν h ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ
σπείροντος.
19 Παντὸς h ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλεί-
ας, καὶ μὴ z συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ
i σπείρω. ἁρπάζει τὸ i ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
k εἰμί. οὗτός k ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν i σπαρείς.
20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη i σπαρεὶς, οὗτός k ἐστιν
ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβά-
νων αὐτόν·
21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσ-
καιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας i σπαρεὶς, οὗτός i σπείρω.
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶ- k εἰμί.
νος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν
λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.
23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν i σπαρεὶς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ l συνιών· ὃς δὴ l ἕω.
καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα,
ὁ δὲ τριάκοντα.
24 ¶ Ἄλλην παραβολὴν m παρέθηκεν αὐ- m τίθημι.
τοῖς, λέγων, n Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν n ὁμός.
ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
αὐτοῦ.
25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους,
o ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ i ἔσπειρε ζιζάνια
ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ o ἀπῆλθεν. o ἔρχομαι.
26 Ὅτε δὲ p ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν p βλαστέω.
ἐποίησε, τότε q ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. q φαίνω.
27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδε-
σπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ
ζιζάνια;
28 Ὁ δὲ r ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος r φάω.
τοῦτο ſ ἐποίησεν· Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέ- ſ ποιέω.
λεις οὖν o ἀπελθόντες t συλλέξωμεν αὐτά; t λέγω.
29 Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ
ζιζάνια, u ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. u ῥίζα.
30 x Ἄφετε † συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέ- x ἔω.
χρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ † αὐξάνω.
y ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, z Συλλέξατε πρῶτον τὰ y εἴρω.
ζιζάνια, καὶ a δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς z λέγω.
τὸ b κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον c συναγά- a δέω.
γετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. b καίω.
31 ¶ Ἄλλην παραβολὴν d παρέθηκεν αὐ- c ἄγω.
τοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν d τίθημι.
κόκκῳ σινάπεως, ὃν e λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπει- e λαμβάνω.
ρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.
32 Ὃ μικρότερον μέν f ἐστι πάντων τῶν f εἰμί.
σπερμάτων· ὅταν δὲ g αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λα- g αὐξάνω.
χάνων g ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον· ὥστε i ἐλθεῖν τὰ

πετεινὰ

k σκηνή. πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ k κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλά-
δοις αὐτοῦ.
l λαλέω. 33 ¶ Ἄλλην παραβολὴν l ἐλάλησεν αὐ-
m εἰμί. τοῖς, Ὁμοία m ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
n λαμβάνω ζύμῃ, ἣν n λαβοῦσα γυνὴ o ἐνέκρυψεν εἰς
o κρύπτω. ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ p ἐζυμώθη ὅλον.
p ζύμη. 34 Ταῦτα πάντα l ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις· καὶ χωρὶς παραβολῆς
οὐκ l ἐλάλει αὐτοῖς.
q πλέω. 35 Ὅπως q πληρωθῇ τὸ r ῥηθὲν διὰ τοῦ προ-
r ῥέω. φήτου, λέγοντος, ſ Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
ſ οἴγω. στόμα μου, t ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
t ἐρεύγω. βολῆς κόσμου.
u ἕω. 36 Τότε u ἀφεὶς τοὺς ὄχλους x ἦλθεν εἰς τὴν
x ἔρχομαι. οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθη-
y φράζω. ταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, y Φράσον ἡμῖν τὴν παραβο-
z κρίνω. λὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
37 Ὁ δὲ z ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁ σπεί-
ρων τὸ καλὸν σπέρμα, a ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὁ δὲ ἀγρός a ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν
σπέρμα, οὗτοί a εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ
a εἰμί. ζιζάνια, a εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά, a ἐστιν ὁ
διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός
a ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί a εἰσιν.
40 Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ
πυρὶ κατακαίεται· οὕτως a ἔσται ἐν τῇ συντε-
λείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.
b στέλλω. 41 b Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ-
c λέγω. γέλους αὐτοῦ, καὶ c συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν
ἀνομίαν.
d βάλλω. 42 Καὶ d βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
e εἰμί. πυρός· ἐκεῖ e ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.
f λάμπω. 43 Τότε οἱ δίκαιοι f ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλι-
ος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων
g οὖς. g ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
h εἰμί. 44 ¶ Πάλιν ὁμοία h ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν

οὐρανῶν θησαυρῷ [i] κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν   [i] κρύπτω.
[k] εὑρὼν ἄνθρωπος [i] ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ   [k] εὑρίσκω.
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.   [l] ἔρχομαι.
45 ¶ Πάλιν ὁμοία [h] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν   [m] περάω.
οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς   [n] ἀγοράω.
μαργαρίτας·
46 Ὃς [k] εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην,   [o] εἰμί.
[l] ἀπελθὼν [m] πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, [n] καὶ ἠ-   [p] βάλλω.
γόρασεν αὐτόν.   [q] ἄγω.
47 ¶ Πάλιν ὁμοία [o] ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν   [r] ὅς.
οὐρανῶν σαγήνῃ [p] βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν,   [s] πλέος.
καὶ ἐκ παντὸς γένους [q] συναγαγούσῃ.   [t] βαίνω.
48 [r] Ἣν, ὅτε [s] ἐπληρώθη, [t] ἀναβιβάσαντες   [u] ἕζω.
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ [u] καθίσαντες [x] συνέλεξαν τὰ   [x] λέγω.
καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω [y] ἔβαλον.   [y] βάλλω.
49 Οὕτως [a] ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ-   [a] εἰμί.
νος· [b] ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ [c] ἀφοριοῦσι   [b] ἔρχομαι.
τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων   [c] ὅρος.
50 Καὶ [d] βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον   [d] βάλλω.
τοῦ πυρός· ἐκεῖ [e] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-   [e] εἰμί.
μὸς τῶν ὀδόντων.
51 ¶ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [f] Συνήκατε   [f] ἕω.
ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.
52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμ-   [g] μανθάνω.
ματεὺς [g] μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.
53 Καὶ [h] ἐγένετο ὅτε [i] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς   [h] γίνομαι.
τὰς παραβολὰς ταύτας [k] μετῆρεν ἐκεῖθεν.   [i] τέλος.
54 Καὶ [l] ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδί-   [k] αἴρω.
δασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε   [l] ἔρχομαι.
[m] ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ   [m] πλήττω.
ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;
55 Οὐχ οὗτός [n] ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός;   [n] εἰμί.
οὐχὶ ἡ μήτηρ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;
56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡ-

[n] εἰμί. — μᾶς [n] εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;
[o] σκάζω. — 57 Καὶ [o] ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰ-
ησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [n] ἔστι προφήτης ἄτιμος
εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
[p] ποιέω. — 58 Καὶ οὐκ [p] ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολ-
λὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδʹ. Cap. XIV.

[a] ἀκούω. — ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ [a] ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ
τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.
[b] εἰμί. — 2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός [b] ἐστιν
[c] ἐγείρω. — Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· Αὐτὸς [c] ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
[d] ἔργον. — νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις [d] ἐνεργοῦσιν
ἐν αὐτῷ.
[e] κράτος. — 3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης [e] κρατήσας τὸν Ἰωάννην
[f] δέω. — [f] ἔδησεν αὐτὸν, καὶ [g] ἔθετο ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρω-
[g] τίθημι. — διάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
[h] εἰμί. — 4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ [h] ἔξεστί
σοι ἔχειν αὐτήν.
5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, [i] ἐφοβήθη
[i] φέβομαι. — τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
[k] ὀρχέομαι. — 6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, [k] ὠρ-
χήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ·
[l] ἀρέσκω. — καὶ [l] ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ.
[m] λέγω. — 7 Ὅθεν μεθ' ὅρκου [m] ὡμολόγησεν αὐτῇ
[n] δίδωμι. — [n] δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.
[o] βαίνω. — 8 Ἡ δὲ, [o] προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐ-
τῆς, [n] Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κε-
φαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
[p] λύπη. — 9 Καὶ [p] ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς· διὰ δὲ τοὺς ὅρ-
[q] κεῖμαι. — κους καὶ τοὺς [q] συνανακειμένους, ἐκέλευσε [n] δοθῆναι.
[r] κεφαλή. — 10 Καὶ πέμψας [r] ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην
ἐν τῇ φυλακῇ.
[s] ἄγω. — 11 Καὶ [s] ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι,
[t] φέρω. — καὶ [n] ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ [t] ἤνεγκε τῇ μητρὶ
[u] ἔρχομαι. — αὐτῆς.
[x] αἴρω. — 12 Καὶ [u] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[y] θάπτω. — [x] ἦραν τὸ σῶμα, [y] καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ [u] ἐλ-
[z] ἀγγέλλω. — θόντες [z] ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.
[a] χῶρος. — 13 ¶ Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς [a] ἀνεχώρησεν

ἐκεῖθεν

ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· [b] ἀκόλουθος
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι [b] ἠκολούθησαν αὐτῷ [c] πέζα.
[c] πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. [d] ἔρχομαι.
14 Καὶ [d] ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχ- [e] σπλάγχνον
λον· καὶ [e] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ * ἐθερά- * θεράπων.
πευσε τοὺς [f] ἀῤῥώστους αὐτῶν. [f] ῥωννύω.
15 Ὀψίας δὲ γενομένης, [d] προσῆλθον αὐτῷ [g] εἰμί.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἔρημός [g] ἐστιν ὁ [h] λύω.
τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη [d] παρῆλθεν· [h] ἀπόλυσον
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας
[i] ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. [i] ἀγορά.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔ-
χουσιν [d] ἀπελθεῖν· [k] δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. [k] δίδωμι.
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε
εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
18 Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους [l] ἀνακλιθῆναι [l] κλίνω.
ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ [m] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους [m] λαμβάνω
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, [n] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν [n] βλέπω.
[o] εὐλόγησε· καὶ [p] κλάσας [q] ἔδωκε τοῖς μαθη- [o] λέγω.
ταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. [p] κλάω.
20 Καὶ [r] ἔφαγον πάντες, καὶ [ſ] ἐχορτάσθησαν· [q] δίδωμι.
καὶ [t] ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδε- [r] φάγω.
κα κοφίνους πλήρεις. [ſ] χόρτος.
21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες, [u] ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεν- [t] αἴρω.
τακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. [u] εἰμί.
22 Καὶ εὐθέως [x] ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς [x] ἀνάγκη.
μαθητὰς αὐτοῦ [y] ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ [y] βαίνω.
προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ [z] ἀπολύσῃ
τοὺς ὄχλους.
23 ¶ Καὶ [z] ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [y] ἀνέβη [z] λύω.
εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν [a] προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ [a] εὐχή.
γενομένης, μόνος [b] ἦν ἐκεῖ. [b] εἰμί.
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης
[b] ἦν, [c] βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· [b] ἦν [c] βάσανος.
γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.
25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς [d] ἀπῆλθε [d] ἔρχομαι.
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης.

26 Καὶ

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θά-
[b] ταράττω. λασσαν περιπατοῦντα, [c] ἐταράχθησαν, λέγοντες,
[f] κράζω. [d] Ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου [f] ἔκραξαν.
[g] λαλέω. 27 Εὐθέως δὲ [g] ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
[h] φέβομαι. λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ [h] φοβεῖσθε.
[i] κρίνω. 28 [i] Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύ-
[k] εἰμὶ. ριε, εἰ σὺ [k] εἶ, κέλευσόν με πρός σε [l] ἐλθεῖν ἐπὶ
[l] ἔρχομαι. τὰ ὕδατα.
[m] βαίνω. 29 Ὁ δὲ εἶπεν, [l] Ἐλθέ. Καὶ [m] καταβὰς ἀπὸ
[n] πατέω. τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος [n] περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ [o] ὕ-
[o] ὕδωρ. δατα, [l] ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
[i] ἄρχω. 30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, [h] ἐφοβήθη,
[k] κράζω. καὶ [i] ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, [k] ἔκραξε,
[l] σόος. λέγων, Κύριε [l] σῶσόν με.
[m] λαμβάνω. 31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
[n] δὶς. [m] ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε,
[o] βαίνω. εἰς τί [n] ἐδίστασας;
[p] κόπτω. 32 Καὶ [o] ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον,
[q] ἔρχομαι. [p] ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.
[r] κύω. 33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, [q] ἐλθόντες [r] προσε-
κύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς
[s] εἰμὶ. [s] εἶ.
[t] περάω. 34 ¶ Καὶ [t] διαπεράσαντες [u] ἦλθον εἰς τὴν
[u] ἔρχομαι. γῆν Γεννησαρέτ.
[x] γινώσκω. 35 Καὶ [x] ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ
[y] στέλλω. τόπου ἐκείνου [y] ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον
[z] φέρω. ἐκείνην, καὶ [z] προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας.
36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον [a] ἅψ-
ωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι
[a] ἅπτω. [a] ἥψαντο, [b] διεσώθησαν.
[b] σόος.

Κεφ. ιέ. Cap. XV.

ΤΟτε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων γραμματεῖς, καὶ φαρισαῖοι, λέ-
γοντες,
2 Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται
τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.
[a] κρίνω. 3 Ὁ δὲ [a] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί
καὶ

καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ
τὴν παράδοσιν ὑμῶν;
4 Ὁ γὰρ Θεὸς [b] ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν [b] τέλλω.
πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, Ὁ κακολογῶν
πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ [c] τελευτάτω. [c] τέλος.
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ [d] ὠφεληθῇς, [d] ὠφελέω.
καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ.
6 Καὶ [e] ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ [e] κύρω.
τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
7 ¶ Ὑποκριταὶ, καλῶς [f] προεφήτευσε περὶ [f] φάω.
ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,
8 Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐ-
τῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
9 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 Καὶ [g] προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν [g] καλέω.
αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ [h] συνίετε. [h] ἕω.
11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, [i] κοινοῖ [i] κοινὸς.
τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ [k] ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ [k] πείρω.
στόματος, τοῦτο [i] κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12 Τότε [l] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [l] ἔρχομαι.
εἶπον αὐτῷ, [m] Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαν- [m] εἴδω.
τες τὸν λόγον [n] ἐσκανδαλίσθησαν; [n] σκάζω.
13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος [o] ἐκριζω- [o] ῥίζα.
θήσεται.
14 [p] Ἄφετε αὐτούς· [r] ὁδηγοί [q] εἰσι τυφλοὶ [p] ἔω.
τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν [r] ὁδηγῇ, ἀμ- [q] εἰμί.
φότεροι εἰς βόθυνον [s] πεσοῦνται. [r] ἄγω.
14 [t] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, [s] πίπτω.
[u] Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. [t] κρίνω.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀ- [u] φράζω.
σύνετοί [q] ἐστε;
17 Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ [x] εἰσπορευό- [x] πείρω.
μενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 Τὰ

[x] πείρω.	18 Τὰ δὲ [x] ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος,
[y] καὶ ἐκεῖνα.	ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, [y] κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν
	ἄνθρωπον.
	19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισ-
	μοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλο-
	παὶ, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.
[z] εἰμί.	20 Ταῦτά [z] ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον·
[a] χείρ.	τὸ δὲ ἀνίπτοις [a] χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄν-
	θρωπον.
[b] ἔρχομαι.	21 ¶ Καὶ [b] ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς [c] ἀνε-
[c] χῶρος.	χώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.
	22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων
[d] κράζω.	ἐκείνων [b] ἐξελθοῦσα, [d] ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγου-
[e] ἔλεος.	σα, [e] Ἐλέησόν με Κύριε, υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγά-
	τηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
[f] κρίνω.	23 Ὁ δὲ οὐκ [f] ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ
[g] ἔρχομαι.	[g] προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [h] ἠρώτων
[h] ἐρωτάω.	αὐτὸν, λέγοντες, [i] Ἀπόλυσον αὐτήν· ὅτι κρά-
[i] λύω.	ζει ὄπιθεν ἡμῶν.
[l] κρίνω.	24 Ὁ δὲ [l] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ [m] ἀπεστά-
[m] στέλλω.	λην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ [n] ἀπολωλότα
[n] ὀλλύω.	οἴκου Ἰσραήλ.
	25 Ἡ δὲ [g] ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγου-
	σα, Κύριε βοήθει μοι.
[o] κρίνω.	26 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ [p] ἔστι κα-
[p] εἰμί.	λὸν [q] λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν
[q] λαμβάνω	τοῖς κυναρίοις.
	27 Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ Κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνά-
	ρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ
	τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.
	28 Τότε [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
[r] κρίνω.	τῇ, Ὦ γύναι, [s] μεγάλη σου ἡ πίστις· [t] γενηθήτω
[s] μέγας.	σοι ὡς θέλεις. Καὶ [u] ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς
[t] γίνομαι.	ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
[u] ἰάομαι.	29 ¶ Καὶ [x] μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς,
[x] βαίνω.	[y] ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ
[y] ἔρχομαι.	[x] ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, [z] ἐκάθητο ἐκεῖ.
[z] ἧμαι.	30 Καὶ [y] προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ,
	ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς,
	κυλ-

κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ [a] ἔρριψαν αὐ- [a] ῥίπτω.
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [b] ἐθεράπευ- [b] θεράπων.
σεν αὐτούς,
31 Ὥστε τοὺς ὄχλους [c] θαυμάσαι, βλέπον- [c] θαῦμα.
τας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς
περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ [d] ἐ- [d] δοκέω.
δόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
32 ¶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς [e] προσκαλεσάμενος [e] καλέω.
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε, [f] Σπλαγχνίζομαι [f] σπλάγχνον
ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς [g] προσ- [g] μένω.
μένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ [h] ἀπο- [h] λύω.
λῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε [h] ἐκλυθῶ-
σιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορ-
τάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους
ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35 Καὶ [i] ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις [k] ἀναπεσεῖν [i] κελεύω.
ἐπὶ τὴν γῆν. [k] πίπτω.
36 Καὶ [l] λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ τοὺς [l] λαμβάνω.
ἰχθύας, [m] εὐχαριστήσας [n] ἔκλασε, καὶ [o] ἔδωκε [m] χάρις.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. [n] κλάω.
37 Καὶ [p] ἔφαγον πάντες. καὶ [q] ἐχορτάσθη- [o] δίδωμι.
σαν, καὶ [r] ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, [p] φάγω.
ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. [q] χόρτος.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες [s] ἦσαν τετρακισχίλιοι [r] αἴρω.
ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. [s] εἰμί.
39 Καὶ [t] ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, [u] ἐνέβη εἰς [t] λύω.
τὸ πλοῖον· καὶ [x] ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά. [u] βαίνω.

Κεφ. ιϛ'. Cap. XVI. [x] ἔρχομαι.

ΚΑΙ [a] προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδ- [a] ἔρχομαι.
δουκαῖοι, πειράζοντες [b] ἐπηρώτησαν αὐ- [b] ἐρωτάω.
τὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [d] ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. [d] δεικνύω.
2 Ὁ δὲ [e] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψίας [e] κρίνω.
[f] γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· [f] γίνομαι.
3 Καὶ πρωῒ, Σήμερον χειμών· πυρρά-
ζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. Ὑποκριταὶ,
τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρί-
νειν,

[g] δύναμαι. νειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ [g] δύνασθε;
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
[h] δίδωμι. ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ [h] δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ
[i] λείπω. σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καὶ [i] καταλιπὼν
[k] ἔρχομαι. αὐτοὺς [k] ἀπῆλθε.
[l] λανθάνω. 5 ¶ Καὶ [k] ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ
[m] λαμβάνω πέραν, [l] ἐπελάθοντο ἄρτους [m] λαβεῖν.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ
προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ
σαδδουκαίων.
7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες,
Ὅτι ἄρτους οὐκ [m] ἐλάβομεν.
[n] γινώσκω. 8 [n] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογί-
[o] λαμβάνω. ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
[o] ἐλάβετε;
9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους
[o] ἐλάβετε;
10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχι-
λίων, καὶ πόσας σπυρίδας [o] ἐλάβετε.
11 Πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑ-
μῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων
καὶ σαδδουκαίων;
[p] ἕω. 12 Τότε [p] συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν
ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν
φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.
[q] ἔρχομαι. 13 [q] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισα-
[r] ἐρωτάω. ρείας τῆς Φιλίππου, [r] ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
[s] εἰμί. λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι [s] εἶναι, τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
14 Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στὴν, ἄλλοι δὲ Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν, ἢ
ἕνα τῶν προφητῶν.
15 Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε
[s] εἶναι;
[t] κρίνω. 16 [t] Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ
εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 Καὶ [t] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
[u] εἰμί. Μακάριος [u] εἶ Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα

αἷμα οὐκ x ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ — x καλύπτω.
ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18 * Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ † εἶ Πέτρος, καὶ — * καὶ ἐγώ.
ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλη- — † εἰμί.
σίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ y κατισχύσουσιν αὐτῆς. — y ἰσχύς.
19 Καὶ z δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν — z δίδωμι.
οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν a δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, u ἔσται
a δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν b λύσῃς — a δέω.
ἐπὶ τῆς γῆς, † ἔσται l λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. — b λύω.
20 Τότε c διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, — c στέλλω.
ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ
Χριστός.
21 Ἀπὸ τότε d ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν — d ἄρχω.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν e ἀπελθεῖν — e ἔρχομαι.
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ f παθεῖν ἀπὸ τῶν — f πάσχω.
πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ
g ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ h ἐγερ- — g κτείνω.
θῆναι. — h ἐγείρω.
22 Καὶ i προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος — i λαμβάνω.
d ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, k λέγων, Ἵλεώς σοι — k ἱλάω.
Κύριε, οὐ μὴ u ἔσται σοι τοῦτο.
23 Ὁ δὲ * στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε — * στρέφω.
ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου u εἶ· ὅτι οὐ
φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου e ἐλθεῖν, l ἀπαρνησάσθω — l ἀρνέομαι.
ἑαυτὸν, καὶ m ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, n καὶ ἀκο- — m αἴρω.
λουθείτω μοι. — n ἀκόλουθος.
25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ o σῶσαι, — o σῶος.
p ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν p ἀπολέσῃ τὴν — p ὀλλύω.
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, q εὑρήσει αὐτήν. — q εὑρίσκω.
26 Τί γὰρ r ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν — r ὠφελέω.
κόσμον ὅλον s κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ — s κέρδος.
* ζημιωθῇ; ἢ τί t δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα — * ζημία.
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; — t δίδωμι.
27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν
τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ· καὶ τότε t ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν
αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν

[u] εἰμί. [x] ἵστημι. [y] εἴδω.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [u] εἰσί τινες τῶν ὧδε [x] ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν [y] ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ' Cap. XVII.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

[a] μορφή. [*] λάμπω. [b] γίνομαι.

2 Καὶ [a] μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ [*] ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ [b] ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

[c] ὄπτομαι. [d] λαλέω.

3 Καὶ ἰδοὺ, [c] ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας μετ' αὐτοῦ [d] συλλαλοῦντες.

[e] κρίνω. [f] εἰμί.

4 [e] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν [f] ἐστιν ἡμᾶς ὧδε [f] εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ.

[g] σκιά. [h] δοκέω.

5 Ἔτι αὐτοῦ [d] λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ [g] ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός [f] ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ [h] εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

[i] πίπτω. [k] φέβομαι.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, [i] ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ [k] ἐφοβήθησαν σφόδρα.

[l] ἔρχομαι. [m] ἅπτω. [n] ἐγείρω.

7 Καὶ [l] προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς [m] ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, [n] Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

[o] αἴρω.

8 [o] Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

[p] τέλλω. [q] ἵστημι.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, [p] ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν [q] ἀναστῇ.

[r] ἐρωτάω. [s] ἔρχομαι.

10 Καὶ [r] ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ [s] ἐλθεῖν πρῶτον;

[t] κρίνω. [u] ἵστημι.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [t] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ [u] ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω

12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη x ἦλθε· καὶ οὐκ x ἔρχομαι.
*ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα * γινώσκω.
ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πά-
σχειν ὑπ' αὐτῶν.
13 Τότε y συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ y ἕω.
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
14 Καὶ x ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον,
x προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, z γονυπετῶν αὐτῷ, z πίπτω.
15 Καὶ λέγων, Κύριε a ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι a ἔλεος.
b σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις b σέλας.
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕ-
δωρ.
16 Καὶ c προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς c φέρω.
σου, καὶ οὐκ d ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. d δύναμαι.
17 e Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ e κρίνω.
ἄπιστος καὶ f διεστραμμένη, ἕως πότε * ἔσομαι f στρέφω.
μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε g ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ * εἰμί.
μοι αὐτὸν ὧδε. g ἔχω.
18 Καὶ † ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ h ἐξῆλ- † τίω.
θεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ i ἐθεραπεύθη h ἔρχομαι.
ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. i θεράπων.
19 ¶ Τότε h προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ
Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ k ἠδυ- k δύναμαι.
νήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;
20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἀπιστίαν
ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς
κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, l Μετά- l βαίνω.
βηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ l μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν
ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ m ἐκπορεύεται, εἰ μὴ m πείρας.
ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
22 ¶ n Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γα- n στρέφω.
λιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ o δίδωμι.
ἀνθρώπου o παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων. p κτείνω.
23 Καὶ p ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡ- q ἐγείρω.
μέρᾳ q ἐγερθήσεται. Καὶ r ἐλυπήθησαν σφόδρα. r λύπη.
24 ʃ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, ʃ προσ- ʃ ἔρχομαι.
ῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες, τῷ

Πέτρῳ, καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ
τὰ δίδραχμα;
25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε ſ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
οἰκίαν, προέφθασεν t αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί
t φθάνω. σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν,
u φάω. ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
x εἰμί. 26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρί-
y πείρω. ων. u Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί
y βάλλω. x εἰσιν οἱ υἱοί.
z βαίνω. 27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, x πο-
a αἴρω. ρευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, y βάλε ἄγκιστρον,
b οἴγω. καὶ τὸν z ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν a ἆρον· καὶ
c εὑρίσκω. b ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, c εὑρήσεις στατῆρα·
d λαμβάνω. ἐκεῖνον d λαβὼν e δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ
e δίδωμι. σοῦ.

Κεφ. ιη'. Cap. XVIII.

a ἔρχομαι. ἘΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ a προσῆλθον οἱ μαθη-
b μέγας. ταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα b μεί-
ζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
c καλέω. 2 Καὶ c προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παι-
d στημί. δίον, d ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
3 Καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
e στρέφω. e στραφῆτε, καὶ f γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ
f γίνομαι. g εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
g ἔρχομαι. 4 Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παι-
h μέγας. δίον τοῦτο, οὗτός h ἐστιν ὁ b μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν.
i δέχομαι. 5 Καὶ ὃς ἐὰν i δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.
6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ
k κρεμάω. ἵνα k κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τρά-
l πόντος. χηλον αὐτοῦ, καὶ l καταποντισθῇ ἐν τῷ πελά-
γει τῆς θαλάσσης.
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀ-
νάγκη γάρ m ἐστιν n ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
m εἰμί. πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάν-
n ἔρχομαι. δαλον ἔρχεται.

8 Εἰ

8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει
σε, [o] ἔκκοψον αὐτὰ, καὶ [p] βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν [o] κόπτω.
σοι [m] ἐστὶν [n] εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ [p] βάλλω.
κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα
[p] βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, [q] αἱρέω.
[q] ἔξελε αὐτὸν, καὶ [p] βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι
[m] ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν [n] εἰσελθεῖν, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα [p] βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός.
10 Ὁρᾶτε μὴ [r] καταφρονήσετε ἑνὸς τῶν [r] φρονῶ.
μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι
αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρό-
σωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. [s] ἔρχομαι.
11 [s] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [t] σῶσαι τὸ [t] σῶος.
[u] ἀπολωλός. [u] ὀλλύω.
12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν [x] γένηταί τινι ἀν- [x] γίνομαι.
θρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ [y] πλανηθῇ ἓν ἐξ [y] πλανάω.
αὐτῶν, οὐχὶ [z] ἀφεὶς τὰ ἐννενήκοντα ἐννέα, ἐπὶ [z] ἕω.
τὰ ὄρη πορευθεὶς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;
13 Καὶ ἐὰν [a] γένηται [b] εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω [a] γίνομαι.
ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς [b] εὑρίσκω.
ἐννενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ [c] πεπλανημένοις. c πλανάω.
14 Οὕτως οὐκ [d] ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ d εἰμί.
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα [e] ἀπόληται εἷς τῶν [e] ὀλλύω.
μικρῶν τούτων.
15 ¶ Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός
σου, [f] ὕπαγε καὶ [g] ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ [f] ἄγω.
αὐτοῦ μόνου· ἐὰν σου ἀκούσῃ, [h] ἐκέρδησας τὸν ἀ- [g] ἐλέγχω.
δελφόν σου. [h] κέρδος.
16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, [i] παράλαβε μετὰ σοῦ [i] λαμβάνω.
ἔτι ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν [k] σταθῇ πᾶν ῥῆμα. [k] ἵστημι.
17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, [l] ἔστω σοι [l] εἰμί.
ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν [m] δήσητε ἐπὶ [m] δέω.
τῆς γῆς [l] ἔσται [m] δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν [n] λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται [m] λελυμένα ἐν [n] λύω.
τῷ οὐρανῷ.

 19 Πά-

o φωνή. 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν o συμ-
φωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος
p γίνομαι. οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, p γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
r ἄγω. 20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς r συνηγμένοι
εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.
ſ ἔρχομαι. 21 ¶ Τότε ſ προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε,
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός
t ἔω. μου, καὶ t ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι, ἕως
ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά.
u ὁμός. 23 Διὰ τοῦτο u ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
x θέλω. νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς x ἠθέλησε y συνᾶραι
y αἴρω. λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
z ἄρχω. 24 z Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, a προση-
a φέρω. νέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
b δίδωμι. 25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ b ἀποδοῦναι, c ἐκέλευ-
c κελεύω. σεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ d πραθῆναι, καὶ τὴν
d περάω. γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα e εἶ-
e ἔχω. χε· καὶ b ἀποδοθῆναι.
f πίπτω. 26 f Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ,
g θυμός. λέγων, Κύριε, g μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ
h σπλάγχνον πάντα σοι b ἀποδώσω.
i λύω. 27 h Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου
k ἔω ἐκείνου, i ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον k ἀφῆ-
l ἔρχομαι. κεν αὐτῷ.
m εὑρίσκω. 28 l Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος m εὗρεν
o ὀφείλω. ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς o ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
p κρατός. δηνάρια· καὶ p κρατήσας αὐτὸν q ἔπνιγε, λέγων,
q πνίγω. b Ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις.
r θέλω. 29 f Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πό-
ſ ἔρχομαι. δας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτόν, λέγων, g Μακρο-
t βάλλω. θύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα b ἀποδώσω σοι.
30 Ὁ δὲ οὐκ r ἤθελεν· ἀλλ' ſ ἀπελθὼν t ἔ-
u εἴδω. βαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως οὗ b ἀποδῷ τὸ
x γίνομαι. ὀφειλόμενον.
y λύπη. 31 u Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ x γε-
z σαφής. νόμενα y ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ſ ἐλθόντες z δι-
a γίνομαι. εσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ a γενόμενα.

32 Τότε

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος
αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην b ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. b ἔω.
33 Οὐκ ἔδει καὶ σε c ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν c ἔλεος.
σου, ὡς καὶ ἐγώ σε c ἠλέησα;
34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, d παρέδωκεν d δίδωμι.
αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ b ἀποδῷ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ.
35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποι-
ήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ e ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ e ἔω.
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ f παραπτώμα- f πίπτω.
τα αὐτῶν.

Κεφ. ιθ'. Cap.XIX.

ΚΑὶ a ἐγένετο, ὅτε b ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς a γίνομαι.
λόγους τούτους, c μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, b τέλος.
καὶ d ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν c αἴρω.
τοῦ Ἰορδάνου. d ἔρχομαι.
2 Καὶ e ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ e ἀκόλουθος.
f ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. f θεράπων.
3 Καὶ d προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πει-
ράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν
ἀνθρώπῳ g ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ g λύω.
πᾶσαν αἰτίαν;
4 Ὁ δὲ h ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ h κρίνω.
i ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, k ἄρ- i γνώσκω.
σεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; k ἄρρην.
5 Καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου l καταλείψει ἄν- l λείπω.
θρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ m προσ- m κόλλα.
κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ n ἔσονται n εἰμί.
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
6 Ὥστε οὐκέτι n εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ
οὖν ὁ Θεὸς o συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ p χω- o ζεύγνυμι.
ριζέτω. p χῶρος.
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς q ἐνετείλατο q τέλλω.
r δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ s ἀπολῦσαι r δίδωμι.
αὐτήν; s λύω.
8 Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκλη- t τρέπω.
ροκαρδίαν ὑμῶν t ἐπέτρεψεν ὑμῖν u ἀπολῦσαι u λύω.
τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ x γέγονεν x γίνομαι.
οὕτω.

[u] λύω. 9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν [u] ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ [u] ἀπολελυμένην γαμήσας
μοιχᾶται.
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως
ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ
συμφέρει γαμῆσαι.
[y] χῶρος. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες [y] χωροῦσι
[z] δίδωμι. τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς [z] δέδοται.
[a] εἰμί. 12 [a] Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μη-
[b] γεννάω. τρὸς [b] ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ [a] εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτι-
νες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ [a] εἰσιν
[c] ἔχω. εὐνοῦχοι οἵτινες [c] εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βα-
σιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν,
χωρείτω.
[d] φέρω. 13 Τότε [d] προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς
[e] τίθημι. χεῖρας [e] ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ [f] προσεύξηται· οἱ δὲ
[f] εὐχή. μαθηταὶ [g] ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
[g] τίω. 14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, [h] Ἄφετε τὰ παιδία,
[h] ἕω. καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ [i] ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ
[i] ἔρχομαι. τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
* πείρω. 15 Καὶ [e] ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, * ἐπο-
ρεύθη ἐκεῖθεν.
16 ¶ Καὶ ἰδοὺ εἷς [i] προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ,
Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν;
οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός· εἰ δὲ θέλεις [i] εἰ-
[k] τηρέω. σελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, [k] τήρησον τὰς ἐντολάς.
18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τό,
Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ
ψευδομαρτυρήσεις.
19 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καί, Ἀ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
[l] φυλάττω. 20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα
[m] ὕστερος. [l] ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι [m] ὑστερῶ;
[n] φάω. 21 [n] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις
[o] δίδωμι. τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρ-
[p] ἔχω. χοντα, καὶ [o] δὸς πτωχοῖς· καὶ [p] ἕξεις θησαυρὸν
ἐν

ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, q ἀπῆλ- q ἔρχομαι.
θε λυπούμενος· t ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι δυσκόλως πλούσιος q εἰσ-
ελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, Εὐκοπώτερόν r ἐστι r εἰμί.
κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος q διελθεῖν,
ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ q εἰσελ-
θεῖν.
25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ſ ἐξε- ſ πλήσσω.
πλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύνα-
ται t σωθῆναι. t σώζω.
26 u Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, u βλέπω.
Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν r ἐστι, παρὰ
δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυνατά r ἐστι.
27 Τότε x ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰ- x κρίνω.
δού, ἡμεῖς y ἀφήκαμεν πάντα, καὶ z ἠκολουθήσα- y ἕω.
μέν σοι· τί ἄρα t ἔσται ἡμῖν; z ἀκόλουθος.
28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
παλιγγενεσίᾳ, ὅταν a καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- a ἕζω.
που ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, a καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς
ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυ-
λὰς τοῦ Ἰσραήλ.
29 Καὶ πᾶς ὃς b ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, b ἕω.
ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ
τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατον-
ταπλασίονα c λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κλη- c λαμβάνω.
ρονομήσει.
30 Πολλοὶ δὲ t ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ
ἔσχατοι, πρῶτοι.

Κεφ. κ'. Cap. XX.

Ὁμοία γάρ a ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν a εἰμί.
ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις b ἐξῆλθεν b ἔρχομαι.
ἅμα πρωῒ c μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπε- c μισθός.
λῶνα αὐτοῦ.
2 d Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου d φωνή.
τὴν ἡμέραν, e ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα e ἔρχομαι.
αὐτοῦ.

3 Καὶ b ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶ-
f ἵστημι. δεν ἄλλους f ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς.
g καὶ ἐκεῖνος. 4 g Κἀκείνοις εἶπεν, h Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
h εἰμί. τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν a ᾖ δίκαιον, i δώσω ὑμῖν.
i δίδωμι. 5 Οἱ δὲ b ἀπῆλθον. Πάλιν b ἐξελθὼν περὶ
k ποιέω. ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν, k ἐποίησεν ὡσαύτως.
l εὑρίσκω. 6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν b ἐξελθὼν
m ἵστημι. l εὗρεν ἄλλους m ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Τί ὧδε m ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς c ἐμισθώ-
σατο. Λέγει αὐτοῖς, h Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
n λαμβάνω τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν a ᾖ δίκαιον, n λήψεσθε.
o γίνομαι. 8 Ὀψίας δὲ o γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ
p καλέω. ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, p Κάλεσον τοὺς
q δίδωμι. ἐργάτας, καὶ q ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξ-
άμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.
9 Καὶ b ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν,
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
r νέμω. 10 b Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, r ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα λήψονται· καὶ n ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ
δηνάριον.
s γογγύζω. 11 n Λαβόντες δὲ s ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκο-
δεσπότου,
t εἷς. 12 Λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι t μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς
βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύ-
σωνα.
u κρίνω. 13 Ὁ δὲ u ἀποκριθεὶς εἶπεν t ἑνὶ αὐτῶν, Ἑ-
x φωνή. ταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου x συνεφώ-
νησάς μοι;
y αἴρω. 14 y Ἆρον τὸ σόν, καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ
z δίδωμι. τῷ ἐσχάτῳ z δοῦναι ὡς καὶ σοί·
15 Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς
ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός a ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι.
a εἰμί. 16 Οὕτως a ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ
οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ a εἰσι κλητοί,
ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
17 ¶ Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό-
λυμα,

λυμα b παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' b λαμβάνω
ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου c παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦ- c δίδωμι.
σι καὶ γραμματεῦσι, καὶ d κατακρινοῦσιν αὐτὸν d κρίνω.
θανάτῳ.
19 Καὶ c παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς e παῖς.
τὸ e ἐμπαῖξαι, καὶ f μαστιγῶσαι, καὶ g σταυρῶσαι· f μάστιξ.
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ h ἀναστήσεται. g σταυρός.
20 Τότε i προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν h ἵστημι.
Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ i ἔρχομαι.
k αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. k αἰτέω.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ,
Εἰπὲ ἵνα l καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ l ἕζω.
δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ
σου.
22 m Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ * οἴ- m κρίνω.
δατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ * εἴδω.
ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ n βάπτισμα ὃ ἐγὼ n βα- n βαπτίζω.
πτίζομαι, n βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, * Δυνά- * δύναμαι.
μεθα.
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου
πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, n βα-
πτισθήσεσθε· τὸ δὲ l καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ o εἰμί.
εὐωνύμων μου, οὐκ o ἔστιν ἐμὸν p δοῦναι, ἀλλ' οἷς p δίδωμι.
q ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. q ἕτοιμος.
24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα † ἠγανάκτησαν † ἀγανακ-
περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. τέω.
25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς || προσκαλεσάμενος αὐτοὺς || καλέω.
εἶπεν, r Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν s κα- r εἴδω.
τακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι u κατεξου- s κύρω.
σιάζουσιν αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως δὲ u ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν u εἰμί.
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας x γενέσθαι, u ἔστω ὑμῶν διάκονος. x γίνομαι.
27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν u εἶναι πρῶτος,
u ἔστω ὑμῶν δοῦλος.
28 Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ y ἦλθε z δι- y ἔρχομαι.
ακονηθῆναι, ἀλλὰ z διακονῆσαι, καὶ a δοῦναι τὴν z κονέω.
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. a δίδωμι.

b πόρευ. 29 Καὶ b ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ,
c ἀκόλουθος. c ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
d ἧμαι. 30 ¶ Καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ d καθήμενοι παρὰ
e κράζω. τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, e ἔκραξαν
f ἔλεος. λέγοντες, f Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.
g τίω. 31 Ὁ δὲ ὄχλος g ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα
h σιωπή. h σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον i ἔκραζον, λέγοντες,
i κράζω. f Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ.
k ἵστημι. 32 Καὶ k στὰς ὁ Ἰησοῦς l ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ
l φωνή. εἶπε, τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;
m οἴγω. 33 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα m ἀνοιχθῶσιν
n σπλάγχνον ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
o ἅπτω. 34 n Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς o ἥψατο τῶν
p βλέπω. ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως p ἀνέβλεψαν αὐτῶν
q ἀκόλουθος οἱ ὀφθαλμοί, καὶ q ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. κα΄. Cap.XXI.

a ἐγγύς. ΚΑὶ ὅτε a ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ b ἦλ-
b ἔρχομαι. θον εἰς Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
c στέλλω. ῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς c ἀπέστειλε δύο μαθητάς,
d πείρω. 2 Λέγων αὐτοῖς, d Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην
e εὑρίσκω. τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως e εὑρήσετε ὄνον
f δέω. f δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· g λύσαντες
g λύω. h ἀγάγετέ μοι.
h ἄγω. 3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύ-
ριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ
αὐτούς.
h γίνομαι. 4 Τοῦτο δὲ ὅλον h γέγονεν ἵνα i πληρωθῇ τὸ
i πλέω. k ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
k ῥέω. 5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, Ἰδού, ὁ βασι-
l βαίνω. λεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς, καὶ l ἐπιβεβηκὼς
ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 d Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαν-
m τάττω. τες καθὼς m προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
n ἄγω. 7 n Ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ o ἐπέ-
o τίθημι. θηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ p ἐπε-
p ἕω. κάθισαν ἐπάνω αὐτῶν.
q στορέω. 8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος q ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους
ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ q ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου-
θοῦντες, r ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ — r κράζω.
Δαβίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
10 Καὶ s εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, — s ἔρχομαι.
* ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα, Τίς t ἐστιν οὗτος; — * σείω.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς — t εἰμί.
ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
12 ¶ Καὶ u εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ — u ἔρχομαι.
Θεοῦ, καὶ x ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀ- — x βάλλω.
γοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν
κολλυβιστῶν y κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν — y στρέφω.
πωλούντων τὰς περιστεράς.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, z Γέγραπται, Ὁ οἶκός — z γράφω.
μου, οἶκος προσευχῆς a κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ — a καλέω.
αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
14 Καὶ b προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ — b ἔρχομαι.
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ c ἐθεράπευσεν αὐτούς. — c θεράπων.
15 ¶ d Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- — d εἴδω.
ματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ — e ἀγανακτέω
τῷ υἱῷ Δαβίδ, e ἠγανάκτησαν,
16 Καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί. Οὐδέποτε
f ἀνέγνωτε ὅτι, Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα- — f γινώσκω.
ζόντων g κατηρτίσω αἶνον; — g ἄρτιος.
17 Καὶ h καταλιπὼν αὐτοὺς b ἐξῆλθεν ἔξω — h λείπω.
τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ i ηὐλίσθη ἐκεῖ. — i αὐλη.
18 ¶ Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν
k ἐπείνασε· — k πεινάω.
19 Καὶ l ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, b ἦλ- — l εἴδω.
θεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν n εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ — n εὑρίσκω.
φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρ-
πὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ o ἐξηράνθη παρα- — o ξηρός.
χρῆμα ἡ συκῆ.
20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέ-
γοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
21 p Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, — p κρίνω.
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ
διακριθῆτε,

p διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλ-
q αἴρω. — λὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, q Ἄρθητι καὶ
r βάλλω. — r βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, ſ γενήσεται.
ſ γίνομαι. — 22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προ-
t λαμβάνω. — σευχῇ, πιστεύοντες, t λήψεσθε.
23 ¶ Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, b προσ-
ῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
u δίδωμι. — ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι u ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν
ταύτην;
x κρίνω. — 24 x Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς,
y ἐρωτάω. — y Ἐρωτήσω ὑμᾶς z κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν
z καὶ ἐγώ. — εἴπητέ μοι, z κἀγὼ ὑμῖν a ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
a εἴρω. — ταῦτα ποιῶ.
b εἰμί. — 25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν b ἦν; ἐξ οὐ-
c λέγω. — ρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ c διελογίζοντο παρ'
ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρα-
b πίστις. — νοῦ, a ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ b ἐπιστεύσατε
αὐτῷ;
c φέβομαι. — 26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· c φοβού-
μεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην
ὡς προφήτην.
d κρίνω. — 27 Καὶ d ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ
e εἴδω. — e οἴδαμεν. f Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ ἐγὼ
f φάω. — λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
g ἔχω. — 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος g εἶχε τέκ-
h ἔρχομαι. — να δύο· καὶ h προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, Τέκ-
i ἄγω. — νον, i ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.
29 Ὁ δὲ m ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω. ὕστε-
k μέλει. — ρον δὲ k μεταμεληθεὶς ἀπῆλθε.
m κρίνω. — 30 Καὶ b προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡ-
σαύτως. Ὁ δὲ d ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ κύριε·
καὶ οὐκ b ἀπῆλθε.
n ποιέω. — 31 Τίς ἐκ τῶν δύο n ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ
πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ
αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ.
32 h Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ
δικαιο-

δικαιοσύνης, καὶ οὐκ o ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ o πίστις.
τελῶναι καὶ αἱ πόρναι o ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς p εἴδω.
δὲ p ἰδόντες οὐ q μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πι- q μέλει.
στεῦσαι αὐτῷ. r εἰμί.
33 ¶ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· Ἄνθρω- ſ φύω.
πός τις r ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ſ ἐφύτευσεν ἀμ- t τίθημι.
πελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ t περιέθηκε, καὶ u ὤ- u ὀρύττω.
ρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ y ᾠκοδόμησε πύργον, x δίδωμι.
καὶ x ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ y ἀπεδήμησεν. y δῆμος.
34 Ὅτε δὲ z ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, z ἐγγύς.
a ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, a στέλλω.
b λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. b λαμβάνω.
35 Καὶ b λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους c δέρω.
αὐτοῦ, ὃν μὲν c ἔδειραν, ὃν δὲ d ἀπέκτειναν, ὃν δὲ d κτείνω.
e ἐλιθοβόλησαν. e βάλλω.
36 Πάλιν f ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλεί- f στέλλω.
ονας τῶν πρώτων· καὶ g ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. g ποιέω.
37 Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν
αὐτοῦ, λέγων, h Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.
38 Οἱ δὲ γεωργοὶ i ἰδόντες τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν h τρέπω.
ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, i εἴδω.
k ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ l κατάσχωμεν τὴν κλη- k κτείνω.
ρονομίαν αὐτοῦ. l ἔχω.
39 Καὶ m λαβόντες αὐτὸν n ἐξέβαλον ἔξω m λαμβάνω.
τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ k ἀπέκτειναν. n βάλλω.
40 Ὅταν οὖν o ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ- o ἔρχομαι.
νος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
41 Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς p ἀπολέσει p ὄλλυω.
αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα q ἐκδόσεται ἄλλοις q δίδωμι.
γεωργοῖς, οἵτινες q ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρ-
ποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε r ἀν- r γινώσκω.
έγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, Λίθον ὃν ſ ἀπεδοκί- ſ δοκέω.
μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος t ἐγενήθη εἰς κε- t γίνομαι.
φαλὴν γωνίας; παρὰ Κυρίου t ἐγένετο αὕτη, καὶ
u ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. u εἰμί.
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι x ἀρθήσεται ἀφ' x αἴρω.
ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ y δοθήσεται ἔθνει y δίδωμι.
ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

z πίπτω. 44 Καὶ ὁ z πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον,
a θλάω. a συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν z πέσῃ b λικ-
b λικμός. μήσει αὐτόν.
45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρι-
c γινώσκω. σαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, c ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει.
d κράτος. 46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν d κρατῆσαι, e ἐφο-
e φοβέομαι. βήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην
f ἔχω. αὐτὸν f εἶχον.

Κεφ. κβ. Cap. XXII.

a κρίνω. ΚΑὶ a ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν
αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,
b ὁμός. 2 ¶ b Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
c ποιέω. ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις c ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ.
d στέλλω. 3 Καὶ d ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ e καλέ-
e καλέω. σαι τοὺς e κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθε-
f ἔρχομαι. λον f ἐλθεῖν.
4 Πάλιν d ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων,
Εἴπατε τοῖς e κεκλημένοις, Ἰδού, τὸ ἄριστόν μου
g ἕτοιμος. g ἡτοίμασα· οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ h σιτιστὰ i τε-
h σῖτος. θυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
i θύω. γάμους.
k μέλει. 5 Οἱ δὲ k ἀμελήσαντες f ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς
τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·
g κράτος. 6 Οἱ δὲ λοιποὶ g κρατήσαντες τοὺς δούλους
h κτείνω. αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ h ἀπέκτειναν.
i ὀργή. 7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς i ὠργίσθη, καὶ k πέμ-
k πέμπω. ψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, l ἀπώλεσε τοὺς
l ὀλλύω. φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν m ἐν-
m πρήθω. έπρησε.
n καλέω. 8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γά-
o εἰμί. μος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ n κεκλημένοι οὐκ o ἦσαν
ἄξιοι.
p πείρω. 9 p Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν
q εὑρίσκω. ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν q εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς
γάμους.
r ἔρχομαι. 10 Καὶ r ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς
f ἄγω. ὁδούς, f συνήγαγον πάντας ὅσους q εὗρον, πονη-
ρούς.

ρῶς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ [t] ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνα- [t] πλέος.
κειμένων.
11 [r] Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς
ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ [u] ἐνδε- [u] δύω.
δυμένον ἔνδυμα γάμου.
12 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖρε, πῶς [r] εἰσῆλ-
θες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ [x] ἐφι- [x] φιμός.
μώθη.
13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις,
[y] Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, [z] ἄρατε αὐ- [y] δέω.
τὸν, καὶ [a] ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· [z] αἴρω.
ἐκεῖ [b] ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀ- [a] βάλλω.
δόντων. [b] εἰμί.
14 Πολλοὶ γάρ [b] εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
λεκτοί.
15 ¶ Τότε [c] πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμ- [c] πείρω.
βούλιον [d] ἔλαβον ὅπως αὐτὸν [e] παγιδεύσωσιν [d] λαμβάνω.
ἐν λόγῳ. [e] πηγνύω.
16 Καὶ [f] ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς [f] στέλλω.
αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες, Διδάσκα-
λε, [g] οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [h] εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ [g] εἴδω.
Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων·
17 Εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· [h] ἔξεστι [i] δοῦναι [h] εἰμί.
κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; [i] δίδωμι.
18 [k] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, [k] γινώσκω.
εἶπε, Τί με πειράζετε ὑποκριταί;
19 [l] Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου· [l] δεικνύω.
Οἱ δὲ [m] προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. [m] φέρω.
20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη,
καὶ ἡ ἐπιγραφή;
21 Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος· Τότε λέγει
αὐτοῖς, [n] Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, [n] δίδωμι.
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.
22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ [o] ἀφέντες [o] ἕω.
αὐτὸν [p] ἀπῆλθον. [p] ἔρχομαι.
23 ¶ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [p] προσῆλθον αὐτῷ
Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ [q] εἶναι ἀνάστασιν· [q] εἰμί.
καὶ [r] ἐπηρώτησαν αὐτὸν, [r] ἐρωτάω.

24 Λέγοντες

s θνήσκω. 24 Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν,
t γαμβρός. Ἐάν τις [s] ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, [t] ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
u ἵστημι. [u] ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
x εἰμί. 25 [x] Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ
y τέλος. πρῶτος γαμήσας [y] ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων
z ἔω. σπέρμα, [z] ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.
26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως
τῶν ἑπτά.
p θνήσκω. 27 Ὕστερον δὲ πάντων [p] ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
q εἰμί. 28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ [q] ἔσται
r ἔχω. γυνή; πάντες γὰρ [r] ἔσχον αὐτήν.
s κρίνω. 29 [s] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς.
t πλάνη. [t] Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν
δύναμιν τοῦ Θεοῦ.
30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε
ἐκγαμίζονται· ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρα-
νῷ [q] εἰσι.
31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ
u γινώσκω. [u] ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέ-
γοντος;
32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ· οὐκ [q] ἔστιν ὁ Θεὸς,
Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.
t πλήσσω. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, [t] ἐξεπλήσσον-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
u φιμός. 34 ¶ Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι [u] ἐφί-
x ἄγω. μωσε τοὺς σαδδουκαίους, [x] συνήχθησαν ἐπὶ τὸ
αὐτό.
y ἐρωτάω. 35 Καὶ [y] ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός,
πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων,
36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ
νόμῳ;
37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
z εἰμί. 38 Αὕτη [z] ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή.
39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 Ἐν

40 Ἐν ταύταις ταῖς a δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ a δύω.
νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.
41 ¶ b Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, c ἐπη- b ἄγω.
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, c ἐρωτάω.
42 Λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ;
τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβίδ.
43 Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύ-
ματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων,
44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, d Κάθου d ἧμαι.
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν e θῶ τοὺς ἐχθρούς σου e τίθημι.
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς
υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; x δύναμαι.
46 Καὶ οὐδεὶς x ἐδύνατο αὐτῷ f ἀποκριθῆναι f κρίνω.
λόγον, οὐδὲ g ἐτόλμησέ τις ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέ- g τόλμα.
ρας h ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. h ἐρωτάω.

Κεφ. κγ΄. Cap. XXIII.

ΤΟτε ὁ Ἰησοῦς a ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ a λαλέω.
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 Λέγων, Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας b ἐκά- b ἕζω.
θισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.
3 Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν,
τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ
ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.
4 c Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα, καὶ d δυσ- c δέω.
βάστακτα, καὶ e ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν d βαστάζω.
ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι e τίθημι.
f κινῆσαι αὐτά. f κινέω.
5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ g θεάομαι.
g θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· h πλατύνουσι δὲ τὰ h πλατύς.
φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ i μεγαλύνουσι τὰ k κρά- i μέγας.
σπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. k πέδον.
6 Φιλοῦσί τε τὴν l πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεί- l κλίνω.
πνοις, καὶ τὰς m πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα- m ἕζω.
γωγαῖς.
7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββὶ, ῥαβ-
βί.

n καλέω. 8 Ὑμεῖς δὲ μὴ n κληθῆτε ῥαββί. εἷς γάρ
ο εἰμί. ο ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός· πάντες δὲ
ὑμεῖς, ἀδελφοί ο ἐστε.
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γάρ ο ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς.
10 Μηδὲ n κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑ-
μῶν ο ἐστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.
p μέγας. 11 Ὁ δὲ p μείζων ὑμῶν, ο ἔσται ὑμῶν ὁ διά-
κονος.
12 Ὅστις δὲ p ὑψώσει ἑαυτὸν, r ταπεινωθή-
q ὕψος. σεται· καὶ ὅστις r ταπεινώσει ἑαυτὸν, q ὑψωθή-
r ταπεινός. σεται.
13 ¶ Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
s ἔρχομαι. νῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσ-
t ἐάω. έρχεσθε, οὐδὲ τοὺς s εἰσερχομένους t ἀφίετε εἰσελθεῖν.
14 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑ-
u ἐσθίω. ποκριταὶ, ὅτι u κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
x λαμβάνω καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο
x λήψεσθε περισσότερον κρίμα.
15 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
y ἄγω. ὑποκριταὶ, ὅτι y περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
z γίνομαι. ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν z γέ-
νηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον
ὑμῶν.
16 Οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες,
a ὀμνύω. Ὃς ἂν a ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν b ἐστιν· ὃς δ'
ἂν a ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 Μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ c μείζων b ἐστιν;
ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;
18 Καί, Ὃς ἐὰν a ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,
b εἰμί. οὐδέν b ἐστιν· ὃς δ' ἂν a ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
c μέγας. 19 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ c μεῖζον; τὸ
δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
20 Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
21 Καὶ ὁ a ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν
αὐτῷ

αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν.
22 Καὶ ὁ [a] ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν
τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ [d] καθημένῳ ἐπάνω d ἧμαι.
αὐτοῦ.
23 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταὶ, ὅτι [e] ἀποδεκατοῦτε τὸ [f] ἡδύοσμον, e δέκα.
καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ [g] ἀφήκατε τὰ βα- f ὄζω.
ρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν g ἕω.
πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ [g] ἀφι-
έναι.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ [h] διϋλίζοντες τὸν κώ- h ὕλη.
νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.
25 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ πο-
τηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ
ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
26 Φαρισαῖε τυφλὲ, [i] καθάρισον πρῶτον i καθαίρω.
τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα k γίνομαι.
[k] γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.
27 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταὶ, ὅτι [l] παρομοιάζετε τάφοις [m] κεκο- l ὁμὸς.
νιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡ- m κενός.
ραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πά-
σης ἀκαθαρσίας.
28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς
ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί [n] ἐστε ὑπο- n εἰμί.
κρίσεως καὶ ἀνομίας.
29 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προ-
φητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
30 Καὶ λέγετε, Εἰ [n] ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν [n] ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν
τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
31 Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί [n] ἐστε τῶν
φονευσάντων τοὺς προφήτας.
32 Καὶ ὑμεῖς [o] πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν o πλέος.
πατέρων ὑμῶν.
33 Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύ-
γητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 Διὰ

34 Διὰ τοῦτο ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς
προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐ-
p κλείνω. τῶν p ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε· καὶ ἐξ αὐτῶν
q διώκω. μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ q δι-
ώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.
r ἔρχομαι. 35 Ὅπως r ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δί-
s χύνω. καιον, s ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
t φονὴ. υἱοῦ Βαραχίου, ὃν t ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ
καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.
u ἥκω. 36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· u ἥξει ταῦτα πάντα
ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνου-
σα τοὺς προφήτας, καὶ x λιθοβολοῦσα τοὺς y ἀπε-
x βάλλω. σταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις z ἠθέλησα
y στέλλω. a ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον a ἐπι-
z θέλω. συνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέ-
a ἄγω. ρυγας, καὶ οὐκ b ἠθελήσατε.
b θέλω. 38 Ἰδοὺ, c ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
c ἔω. μος.
39 Λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι
d λέγω. ἕως ἂν εἴπητε, d Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. κδ'. Cap XXIV.

a ἔρχομαι. ΚΑὶ a ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς b ἐπορεύετο ἀπὸ
b πείρω. τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
c δεικνύω. c ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.
2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε
d ἔω. πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ d ἀφε-
e λύω. θῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ e καταλυθή-
σεται.
f ἧμαι. 3 f Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαι-
g ἔρχομαι. ῶν, g προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν,
h εἰμί. λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα h ἔσται, καὶ τί
τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος.
4 Καὶ i ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
i κρίνω. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
5 Πολλοὶ γὰρ k ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,

λέγοντες,

λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσι.
6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς
πολέμων· [x] ὁρᾶτε μὴ [k] θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα — [x] ὁράω.
[l] γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. — [k] θρέω.
7 [m] Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ — [l] γίνομαι.
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν καὶ [x] ἔσονται λιμοὶ — [m] ἐγείρω.
καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. — [x] εἰμί.
8 Πάντα δὲ ταῦτα, ἀρχὴ ὠδίνων.
9 Τότε [n] παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, — [n] δίδωμι.
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι — [o] κτείνω.
ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.
10 Καὶ τότε [x] σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ — [x] σκάζω.
ἀλλήλους [n] παραδώσουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους
11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται [p] ἐγερθή- — [p] ἐγείρω.
σονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.
12 Καὶ διὰ τὸ [q] πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, — [q] πλέος.
[r] ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. — [r] ψύχω.
13 Ὁ δὲ [s] ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος [t] σωθή- — [s] μένω.
σεται. — [t] σόος.
14 Καὶ [u] κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον — [u] κήρυξ.
τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον
πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε [x] ἥξει τὸ τέλος. — [x] ἥκω.
15 Ὅταν οὖν [y] ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- — [y] εἴδω.
μώσεως τὸ [z] ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, [a] ἑ- — [z] ῥέω.
στὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω.) — [a] ἵστημι.
16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [b] φευγέτωσαν ἐπὶ — [b] φεύγω.
τὰ ὄρη.
17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω — [c] αἴρω.
[c] ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ [d] ἐπιστρεψάτω — [d] στρέφω.
ὀπίσω [c] ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ [e] γένηται ἡ φυγὴ — [e] γίνομαι.
ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.
21 [f] Ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ — [f] εἰμί.
[g] γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ — [g] γίνομαι.
μὴ [g] γένηται.

h κολοβός. 22 Καὶ εἰ μὴ h ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι
i σόος. ἐκεῖναι, οὐκ ἂν i ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς
ἐκλεκτοὺς h κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23 ¶ Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ
Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε.
k ἐγείρω. 24 k Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ-
l δίδωμι. δοπροφῆται, καὶ l δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέ-
m πλανάω. ρατα ὥστε m πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκ-
λεκτούς.
n εἴρω. 25 Ἰδοὺ n προείρηκα ὑμῖν.
o εἰμί. 26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρή-
p ἔρχομαι. μῳ o ἐστί, μὴ p ἐξέλθητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις,
μὴ πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνα-
τολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως o ἔσται καὶ
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
q ἄγω. 28 Ὅπου γὰρ ἐὰν o ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ q συνα-
χθήσονται οἱ ἀετοί.
29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν
r σκότος. ἐκείνων ὁ ἥλιος r σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ
s δίδωμι. s δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· καὶ οἱ ἀστέρες t πεσοῦν-
t πίπτω. ται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν
u σάλος. u σαλευθήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε x κόψον-
x κόπτω. ται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ y ὄψονται τὸν
y ὄπτομαι. υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολ-
λῆς.
z στέλλω. 31 Καὶ z ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλ-
a ἄγω. πιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ a ἐπισυνάξουσι τοὺς
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ'
ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.
b μανθάνω. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς b μάθετε τὴν παραβο-
c γίνομαι. λήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς c γένηται ἁπα-
d φύω. λὸς, καὶ τὰ φύλλα d ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
τὸ θέρος.
33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦ-
e εἰμί. τα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς e ἐστιν ἐπὶ θύραις.

34 Ἀμὴν

34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ f παρέλθῃ ἡ   f ἔρχομαι.
γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα c γένηται.
35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ f παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ f παρέλθωσι.
36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐ-
δεὶς g οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ   g εἴδω.
ὁ πατήρ μου μόνος.
37 Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως   h εἰμί.
h ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
38 Ὥσπερ γὰρ h ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς
πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
μοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας f εἰσ-
ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·
39 Καὶ g οὐκ ἔγνωσαν ἕως f ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς, καὶ h ἦρεν ἅπαντας· οὕτως i ἔσται καὶ ἡ   g γινώσκω.
παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.   h αἴρω.
40 Τότε δύο i ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς   i εἰμί.
παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς k ἀφίεται.   k ἕω.
41 Δύο l ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία πα-   l ἀλέω.
ραλαμβάνεται, καὶ μία k ἀφίεται.
42 ¶ Γρηγορεῖτε οὖν· ὅτι οὐκ n οἴδατε ποίᾳ   m ἐγρήγορος.
ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.   n εἴδω.
43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ n ᾔδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, m ἐ-
γρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν o εἴασε p διορυγῆναι   o ἐάω.
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.   p ὀρύττω.
44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς q γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι   q γίνομαι.
r ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.   r ὅς.
45 Τίς ἄρα f ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνι-   f εἰμί.
μος, ὃν t κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θε-   t ἵστημι.
ραπείας αὐτοῦ, τοῦ u διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν   u δίδωμι.
καιρῷ.
46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν f ἐλ-
θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ x εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.   x εὑρίσκω.
47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑ-
πάρχουσιν αὐτοῦ y καταστήσει αὐτόν.   y ἵστημι.
48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου f ἐλ-
θεῖν.

49 Καὶ

z ἄρχω. 49 Καὶ z ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους,
a ἥκω. ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων.
b δοκέω. 50 a Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
c τέμνω. ᾗ b οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει.
d τίθημι. 51 Καὶ c διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐ-
e εἰμί. τοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν d θήσει· ἐκεῖ e ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κέ. Cap. XXV.

a ὁμοῖος. Τότε a ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
b ὅστις. νῶν δέκα παρθένοις, b αἵτινες c λαβοῦσαι
c λαμβάνω τὰς λαμπάδας αὐτῶν, d ἐξῆλθον εἰς ἀπάντη-
d ἔρχομαι. σιν τοῦ νυμφίου.
e εἰμί, 2 Πέντε δὲ e ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ
αἱ πέντε μωραί.
3 Αἵτινες μωραὶ c λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας
ἑαυτῶν, οὐκ c ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι c ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς
ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.
f νυστάζω. 5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, f ἐνύσταξαν
πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
g γίνομαι. 6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ g γέγονεν, Ἰδοὺ,
ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν
αὐτοῦ.
h ἐγείρω. 7 Τότε h ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι
x κόσμος. ἐκεῖναι, καὶ x ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐ-
τῶν.
i δίδωμι. 8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, i Δότε ἡ-
μῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν
x σβέννυμι. x σβέννυνται
l κρίνω. 9 l Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι,
m πείρω. Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· m πορεύεσθε
δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε
ἑαυταῖς.
n ἔρχομαι. 10 n Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, n ἦλ-
o κλείω. θεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι n εἰσῆλθον μετ'
αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ o ἐκλείσθη ἡ θύρα.
p οἴγω. 11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθέ-
q κρίνω. νοι, λέγουσαι, Κύριε, κύριε p ἄνοιξον ἡμῖν.
r εἴδω. 12 Ὁ δὲ q ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ r οἶδα ὑμᾶς. 13 Γρη-

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ r οἴδατε τὴν ἡμέ- r εἴδω.
ραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεται.
14 ¶ Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν s ἐκά- s καλέω.
λεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ t παρέδωκεν αὐτοῖς t δίδωμι.
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
15 Καὶ ᾧ μὲν t ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ
δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ
u ἀπεδήμησεν εὐθέως. u δῆμος.
16 x Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα c λα- x πείρω.
βὼν, y εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα y ἔργον.
πέντε τάλαντα.
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, z ἐκέρδησε καὶ z κέρδος.
αὐτὸς ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν a λαβὼν, b ἀπελθὼν c ὤρυ- a λαμβάνω
ξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυ- b ἔρχομαι.
ρίου αὐτοῦ. c ὀρύττω.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος
τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
λόγον.
20 Καὶ b προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα d φέρω.
a λαβὼν, d προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα· e δίδωμι.
λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι e παρέδω- f εἴδω.
κας, f ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα g ἐκέρδησα ἐπ' g κέρδος.
αὐτοῖς. h φάω.
21 h Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀ- i εἰμί.
γαθὲ καὶ πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα i ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν k ἵστημι.
σε καταστήσω· b εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
22 b Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα l κέρδος.
a λαβὼν, εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι e παρ- m φάω.
έδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα l ἐκέρδησα n εἰμί.
ἐπ' αὐτοῖς. o ἵστημι.
23 m Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγα- p ἔρχομαι.
θὲ καὶ πιστὲ ἐπὶ ὀλίγα n ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε q λαμβάνω.
o καταστήσω· p εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. r γινώσκω.
24 p Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον q εἰ- s εἰμί.
ληφὼς, εἶπε, Κύριε, r ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς s εἶ t σπείρω.
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ t ἔσπειρας, καὶ u σκορπίζω.
συνάγων ὅθεν οὐ u διεσκόρπισας·

25 Καὶ x φοβηθεὶς, p ἀπελθὼν y ἔκρυψα τὸ
τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.
26 z Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν
αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, a ᾔδεις ὅτι θε-
ρίζω ὅπου οὐκ b ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
c διεσκόρπισα·
27 x Ἔδει οὖν σε d βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου
τοῖς τραπεζίταις· καὶ p ἐλθὼν ἐγὼ e κομισά-
μην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
28 f Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ
g δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
29 (Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ g δοθήσεται, καὶ
h περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ
ἔχει i ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ)
30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ k ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 ¶ Ὅταν δὲ l ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ'
αὐτοῦ, τότε o καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.
32 Καὶ m συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή-
λων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν l ἀφορίζει τὰ πρόβατα
ἀπὸ τῶν ἐρίφων·
33 Καὶ n στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν
αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια, ἐξ εὐωνύμων.
34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν
αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου,
o κληρονομήσατε τὴν p ἡτοιμασμένην ὑμῖν
βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
35 q Ἐπείνασα γὰρ, καὶ r ἐδώκατέ μοι φαγεῖν·
s ἐδίψησα, καὶ t ἐποτίσατέ με· ξένος u ἤμην,
καὶ x συνηγάγετέ με·
36 Γυμνὸς, καὶ y περιεβάλετέ με· z ἠσθένη-
σα, καὶ a ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ b ἤμην,
καὶ c ἤλθετε πρός με.
37 Τότε d ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι,
λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ
e ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ f ἐποτίσαμεν;

x φέβομαι.
y κρύπτω.
z κρίνω.
a εἴδω.
b σπείρω.
c σκορπίος.
x δεῖ.
d βάλλω.
e κομέω.
f αἴρω.
g δίδωμι.
h περί.
i αἴρω.
k εἰμί.
l ἔρχομαι.
o ἕζω.
m ἄγω.
l ὅρος.
n ἵστημι.
o νέμω.
p ἕτοιμος.
q πεῖνα.
r δίδωμι.
s δίψα.
t πίνω.
u εἰμί.
x ἄγω.
y βάλλω.
z σθένος.
a σκέπτομαι.
b εἰμί.
c ἔρχομαι.
d κρίνω.
e τρέφω.
f πίνω.

38 Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ [g] συνηγά- [g] ἄγω.
γομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ [h] περιεβάλομεν; [h] βάλλω.
39 Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλα- [i] ἔρχομαι.
κῇ, καὶ [i] ἤλθομεν πρός σε; [k] κρίνω.
40 Καὶ [k] ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐ- [l] ποιέω.
τοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον [l] ἐποιήσατε [m] εἷς.
[m] ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν [n] ἐλαχίστων, [n] ἐλαχύς.
ἐμοὶ [l] ἐποιήσατε. [o] πείρω.
41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, [o] Πο- [p] ἀρά.
ρεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ [p] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ [q] ἕτοιμος.
αἰώνιον, τὸ [q] ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ [r] πεινάω.
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. [s] δίδωμι.
42 [r] Ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ [s] ἐδώκατέ μοι [t] δίψα.
φαγεῖν· [t] ἐδίψησα, καὶ οὐκ [u] ἐποτίσατέ με. [u] πίνω.
43 Ξένος [x] ἤμην, καὶ οὐ [y] συνηγάγετέ με· [x] εἰμί.
γυμνὸς, καὶ οὐ [z] περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς, καὶ ἐν [y] ἄγω.
φυλακῇ, καὶ οὐκ [a] ἐπεσκέψασθέ με. [z] βάλλω.
44 Τότε [b] ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, [a] σκέπτομαι.
λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ [b] κρίνω.
διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ οὐ c διηκονήσαμέν σοι; c κονέω.
45 Τότε [d] ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, [d] κρίνω.
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ [e] ἐποιήσατε [e] ποιέω.
[f] ἑνὶ τούτων τῶν [g] ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ f ἐποι- f εἷς.
ήσατε. [g] ἐλαχύς.
46 Καὶ [h] ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν [h] ἔρχομαι.
αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κϛ'. Cap XXVI.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ὅτε [b] ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάν- [a] γίνομαι.
τας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθη- b τέλος.
ταῖς αὐτοῦ,
2 c Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γί- c εἴδω.
νεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [d] παραδίδοται εἰς d δίδωμι.
τὸ [e] σταυρωθῆναι. [e] σταυρός.
3 ¶ Τότε [f] συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ- f ἄγω.
ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα· [g] βουλή.
4 Καὶ [g] συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν [h] κράτος.
[h] κρατήσωσι δόλῳ, καὶ [i] ἀποκτείνωσιν. [i] κτείνω.

5 Ἔλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θό-
[l] γίνομαι. ρυβος [l] γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ [l] γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰ-
κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
[m] ἔρχομαι. 7 [m] Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύ-
[n] χέω. ρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ [n] κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφα-
[x] κεῖμαι. λὴν αὐτοῦ [x] ἀνακειμένου.
[o] ἀγανακτέω 8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [o] ἠγανάκτη-
σαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
[p] δύναμαι. 9 [p] Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον [q] πραθῆναι
[q] περάω. πολλοῦ, καὶ [r] δοθῆναι πτωχοῖς.
[r] δίδωμι. 10 [s] Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κό-
[s] γινώσκω. πους παρέχετε τῇ [t] γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
[t] γυνή. [u] εἰργάσατο εἰς ἐμέ.
[u] ἔργον. 11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
[x] βάλλω. 12 [x] Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ
[y] θάπτω. σώματός μου, πρὸς τὸ [y] ἐνταφιάσαι με ἐποίη-
σεν.
[z] κήρυξ. 13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν [z] κηρυχθῇ
[a] λαλέω. τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, [a] λαλη-
θήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.
[b] πείρω. 14 ¶ Τότε [b] πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ
λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρ-
χιερεῖς,
[c] δίδωμι. 15 Εἶπε, Τί θέλετέ μοι [c] δοῦναι, [d] κἀγὼ
[d] καὶ ἐγώ. ὑμῖν [c] παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ [e] ἔστησαν αὐτῷ
[e] ἵστημι. τριάκοντα ἀργύρια.
16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐ-
τὸν [c] παραδῷ.
[f] ἔρχομαι. 17 ¶ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων [f] προσῆλ-
θον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, Ποῦ
θέλεις [g] ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
[g] ἕτοιμος. 18 Ὁ δὲ εἶπεν, [h] Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς
[h] ἄγω. τὸν δεῖνα· καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέ-
γει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς [i] ἐστι· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ
[i] εἰμί. πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
[k] ποιέω. 19 Καὶ [k] ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς [l] συνέ-
[l] τάττω. ταξεν

ταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ [g] ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 Ὀψίας δὲ γενομένης [m] ἀνέκειτο μετὰ τῶν [m] κεῖμαι.
δώδεκα.
21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν [c] παραδώσει με.
22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, [n] ἤρξαντο λέγειν [n] ἄρχω.
αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, κύριε;
23 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ [p] ἐμβάψας [o] κρίνω.
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με [p] βάπτω.
[c] παραδώσει. [c] δίδωμι.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς
[q] γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεί- [q] γράφω.
νῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [c] παραδίδοται· καλὸν
ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ [r] ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. [r] γεννάω.
25 [s] Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ [c] παραδιδοὺς [s] κρίνω.
αὐτὸν, εἶπε, Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐ-
τῷ, Σὺ εἶπας.
26 [t] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, [u] λαβὼν ὁ Ἰησοῦς [t] ἐσθίω.
τὸν ἄρτον, καὶ [x] εὐλογήσας, [y] ἔκλασε, καὶ [c] ἐδίδου [u] λαμβάνω.
τοῖς μαθηταῖς· καὶ εἶπε, [u] Λάβετε, φάγετε· [x] λέγω.
τοῦτο [*] ἐστι τὸ σῶμά μου. [y] κλάω.
27 Καὶ [u] λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ [z] εὐχαρι- [*] εἰμί.
στήσας, [a] ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, [b] Πίετε ἐξ αὐτοῦ [z] χάρις.
πάντες. [a] δίδωμι.
28 Τοῦτο γάρ [c] ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς [b] πίνω.
διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν [d] ἐκχυνόμενον εἰς [c] εἰμί.
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [d] χέω.
29 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ [e] πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ [e] πίνω.
τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 ¶ Καὶ [f] ὑμνήσαντες [g] ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος [f] ὕδω.
τῶν ἐλαιῶν. [g] ἔρχομαι.
31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς [h] σκάζω.
[h] σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· [i] γράφω.
[i] γέγραπται γάρ, [k] Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ [l] δια- [k] πατάσσω.
σκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. [l] σκορπίζω.
32 Μετὰ δὲ τὸ [m] ἐγερθῆναί με [n] προάξω [m] ἐγείρω.
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [n] ἄγω.

o κρίνω. 33 o Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ
p σκανδαλίζω. καὶ πάντες p σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέ-
ποτε p σκανδαλισθήσομαι.
q φάω. 34 q Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι,
ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
r ἀρνέομαι. σαι, τρὶς r ἀπαρνήσῃ με.
s δεῖ. 35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν s δέῃ με σὺν
t θνήσκω. σοὶ t ἀποθανεῖν, οὐ μή σε r ἀπαρνήσομαι. Ὁ-
μοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 ¶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς
χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς
t ἕζω. μαθηταῖς, t Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ u ἀπελθὼν
u ἔρχομαι. x προσεύξωμαι ἐκεῖ.
x εὔχω. 37 Καὶ y παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο
y λαμβάνω. υἱοὺς Ζεβεδαίου, z ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημο-
z ἄρχω. νεῖν.
a εἰμί. 38 Τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός a ἐστιν
b μένω. ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· b μείνατε ὧδε, καὶ
γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
c ἔρχομαι. 39 Καὶ c προελθὼν μικρὸν, d ἔπεσεν ἐπὶ
d πίπτω. πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων, Πά-
τερ μου, εἰ δυνατόν a ἐστι, c παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ
τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει
αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως
οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;
41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ c εἰ-
σέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα, πρόθυ-
μον· ἡ δὲ σὰρξ, ἀσθενής.
f εὔχω. 42 Πάλιν ἐκ δευτέρου c ἀπελθὼν f προσηύ-
ξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ
ποτήριον c παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ ἐὰν μὴ αὐτὸ
g πίνω. g πίω, h γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
h γίνομαι. 43 Καὶ c ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν κα-
i εἰμί. θεύδοντας· i ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ k βε-
k βαρύς. βαρημένοι.
l ἔω. 44 Καὶ l ἀφεὶς αὐτοὺς, c ἀπελθὼν πάλιν
m εὔχω. m προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀνα-
παύεσθε· ἰδοὺ n ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- n ἐγγύς.
θρώπου o παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. o δίδωμι.
46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, y ἤγγικεν ὁ
o παραδιδούς με.
47 ¶ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας,
εἷς τῶν δώδεκα q ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο- q ἔρχομαι.
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ r παραδιδοὺς αὐτὸν, r ἔδωκεν αὐτοῖς r δίδωμι.
σημεῖον, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ſ ἐστι, ſ εἰμί.
t κρατήσατε αὐτόν. t κράτος.
49 Καὶ εὐθέως u προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶ- u ἔρχομαι.
πε, Χαῖρε ῥαββί. Καὶ x κατεφίλησεν αὐτόν. x φίλος.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε ἐφ' ᾧ
ſ πάρει; Τότε u προσελθόντες y ἐπέβαλον τὰς y βάλλω.
χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ z ἐκράτησαν αὐτόν. z κράτος.
51 ¶ Καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας
τὴν χεῖρα, a ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ a σπάω.
b πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, c ἀφεῖλεν b πατάσσω.
αὐτοῦ τὸ ὠτίον. c αἱρέω.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, d Ἀπόστρε- d στρέφω.
ψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες e λαμβάνω.
γὰρ οἱ e λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ f ἀπο- f ὀλλύω.
λοῦνται.
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακα-
λέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ g παραστήσει μοι πλείους
ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; g ἵστημι.
54 Πῶς οὖν h πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι h πλέος.
οὕτω δεῖ i γενέσθαι; i γίνομαι.
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς k ἔρχομαι.
ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν k ἐξήλθετε μετὰ μα- l λαμβάνω.
χαιρῶν καὶ ξύλων l συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέ- m ἕζω.
ραν πρὸς ὑμᾶς m ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν n κράτος.
τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ n ἐκρατήσατέ με. o γίνομαι.
56 Τοῦτο δὲ ὅλον o γέγονεν ἵνα p πληρωθῶσιν p πλέος.
αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ q ἕω.
πάντες q ἀφέντες αὐτὸν r ἔφυγον. r φεύγω.

s κρατέω. 57 Οἱ δὲ s κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν t ἀπήγαγον
t ἄγω. πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι t συνήχθησαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν
u ἔρχομαι. ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ u εἰσελθὼν ἔ-
x ἧμαι. σω, x ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν y ἰδεῖν τὸ τέ-
y εἴδω, λος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ
z ζητέω. συνέδριον ὅλον z ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ
a εὑρίσκω. τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι.
b ἔρχομαι. 60 Καὶ οὐχ a εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύ-
ρων b προσελθόντων, οὐχ a εὗρον· ὕστερον δὲ
c φάω. b προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,
d λύω. 61 Εἶπον, Οὗτος c ἔφη, Δύναμαι d κατα-
e δέμω. λῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
d ἵστημι. e οἰκοδομῆσαι αὐτόν.
62 Καὶ d ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ,
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
e σιωπῆ. σιν.
f κρίνω. 63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς e ἐσιώπα. Καὶ f ἀποκριθεὶς
g εἰμί. ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ g εἶ ὁ Χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
h ὄπτομαι, 64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν
i ἧμαι. λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι h ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου i καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
k ῥήσσω. καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
l φάω. 65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς k διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων ὅτι, l Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφη-
μίαν αὐτοῦ.
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶ-
m εἰμί. πον, Ἔνοχος θανάτου m ἐστί.
n πτύω. 67 Τότε n ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,
o κολάπτω. καὶ o ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ p ἐῤῥάπισαν,
p ῥαπίς. 68 Λέγοντες, l Προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ,
τίς m ἐστιν ὁ παίσας σε.
q ἧμαι. 69 ¶ Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω q ἐκάθητο ἐν τῇ αὐ-
r ἔρχομαι. λῇ· καὶ r προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγου-
σα

σα, Καὶ σὺ [m] ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου;
70 Ὁ δὲ [s] ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέ- [s] ἀρνέομαι.
γων, Οὐκ [t] οἶδα τί λέγεις. [t] εἴδω.
71 [r] Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ-
δεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος
[u] ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. [u] εἰμί.
72 Καὶ πάλιν [s] ἠρνήσατο μεθ᾽ ὅρκου, Ὅτι οὐκ
[t] οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 Μετὰ μικρὸν δὲ [r] προσελθόντες οἱ [x] ἑστῶ- [x] ἵστημι.
τες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
[u] εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. [y] ἄρχω.
74 Τότε [y] ἤρξατο [z] καταναθεματίζειν, καὶ [z] τίθημι.
ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ [t] οἶδα τὸν ἄνθρωπον· Καὶ εὐθέ- * φωνή.
ως ἀλέκτωρ * ἐφώνησε. [a] μιμνή-
75 Καὶ [a] ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ σκομαι.
Ἰησοῦ, [b] εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα [b] εἴδω.
φωνῆσαι, τρὶς [s] ἀπαρνήσῃ με. Καὶ [r] ἐξελθὼν [c] κλαίω.
ἔξω, [c] ἔκλαυσε πικρῶς.

[a] γίνομαι.

Κεφ. κζ. Cap.XXVII. [b] λαμβάνω.

Πρωΐας δὲ [a] γενομένης, συμβούλιον [b] ἔλαβον [c] θνήσκω.
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ [d] θνήσκω.
λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε [c] θανατῶσαι αὐτόν. [d] δέω.
2 Καὶ [d] δήσαντες αὐτὸν [e] ἀπήγαγον, καὶ [f] παρ- [e] ἄγω.
έδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. [f] δίδωμι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ [f] παραδιδοὺς αὐτὸν, [g] κρίνω.
ὅτι [g] κατεκρίθη, [h] μεταμεληθεὶς [i] ἀπέστρεψε [h] μέλει.
τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς [i] στρέφω.
πρεσβυτέροις, [k] ἁμαρτάνω.
4 Λέγων, [k] Ἥμαρτον, [l] παραδοὺς αἷμα ἀθῷ- [l] δίδωμι.
ον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ [m] ὄψει. [m] ὄπτομαι.
5 Καὶ [n] ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, [o] ἀν- [n] ῥίπτω.
εχώρησε· καὶ [p] ἀπελθὼν [q] ἀπήγξατο. [o] χῶρος.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, [r] λαβόντες τὰ ἀργύρια, [p] ἔρχομαι.
εἶπον, Οὐκ [s] ἔξεστι [t] βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβα- [q] ἄγχω.
νᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. [r] λαμβάνω.
7 Συμβούλιον δὲ [r] λαβόντες, [u] ἠγόρασαν ἐξ [s] εἰμί.
αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς [t] βάλλω.
ξένοις. [u] ἀγοράω.

x καλέω. 8 Διὸ x ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵ-
ματος, ἕως τῆς σήμερον.
y πλέος. 9 (Τότε y ἐπληρώθη τὸ z ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου
z ῥέω. τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ a ἔλαβον τὰ τριά-
a λαμβάνω κοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ b τετιμημένου, ὃν
b τίω. b ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ.
c δίδωμι. 10 Καὶ c ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κε-
d τάττω. ραμέως, καθὰ d συνέταξέ μοι Κύριος.)
e εἰμί. 11 ¶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς e ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμό-
f ἐρωτάω. νος· καὶ f ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων,
Σὺ e εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
g φάω. g ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις.
h ἀγορεύω. 12 Καὶ ἐν τῷ h κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ
ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;
i κρίνω. 14 Καὶ οὐκ i ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆ-
μα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.
* ἔθω. 15 ¶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν * εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπο-
l θέλω. λύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν l ἤθελον.
16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγό-
μενον Βαραββᾶν.
m ἄγω. 17 m Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βα-
ραββᾶν; ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;
n εἴδω. 18 n Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον o παρέδωκαν
o δίδωμι. αὐτόν.
p ἧμαι. 19 p Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος,
q στέλλω. q ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα,
r πάσχω. Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ r ἔ-
παθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.
s πείθω. 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι s ἔπει-
t αἰτέω. σαν τοὺς ὄχλους ἵνα t αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν,
u ὀλλύω. τὸν δὲ Ἰησοῦν u ἀπολέσωσιν.
x κρίνω. 21 x Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς,
Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ
δὲ εἶπον, Βαραββᾶν.
22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω
Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάν-
y σταυρός. τες, y Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν [a] ἐποίη-
σεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυ-
ρωθήτω.
24 [b] Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, [c] λαβὼν ὕδωρ [d] ἀπε-
νίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,
Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου·
ὑμεῖς [e] ὄψεσθε.
25 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ
αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.
26 Τότε [g] ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν·
τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας [h] παρέδωκεν ἵνα
[i] σταυρωθῇ.
27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος [k] παρα-
λαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, [l] συνή-
γαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.
28 Καὶ [m] ἐκδύσαντες αὐτὸν, [n] περιέθηκαν
αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.
29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν,
[n] ἀπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον
ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ [o] γονυπετήσαντες ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖ-
ρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
30 Καὶ [q] ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, [r] ἔλαβον
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε ἀνέπαιξαν αὐτῷ, [s] ἐξέδυσαν αὐ-
τὸν χλαμύδα, καὶ [t] ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, καὶ [t] ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ [u] σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ [x] εὗρον ἄνθρωπον Κυ-
ρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον [y] ἠγγάρευσαν
ἵνα [z] ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ [a] ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολ-
γοθᾶ, ὅς [b] ἐστι λεγόμενος, Κρανίου τόπος,
34 [c] Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς [d] με-
μιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ [e] ἤθελε [f] πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, [g] διεμερίσαντο τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον· ἵνα [h] πληρωθῇ
τὸ [i] ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, [k] Διεμερίσαντο τὰ
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου [k] ἔ-
βαλον κλῆρον.
36 Καὶ

[a] ποιέω.
[b] εἴδω.
[c] λαμβάνω.
[d] νίπτω.
[e] ὄπτομαι.
[f] κρίνω.
[g] λύω.
[h] δίδωμι.
[i] σταυρὸς.
[k] λαμβάνω.
[l] ἄγω.
[m] δύω.
[n] τίθημι.
[o] πίπτω.
[p] παῖς.
[q] πτύω.
[r] λαμβάνω.
[s] δύω.
[t] ἄγω.
[u] σταυρὸς.
[x] εὑρίσκω.
[y] ἀγγαρεύω.
[z] ἄρω.
[a] ἔρχομαι.
[b] εἰμί.
[c] δίδωμι.
[d] μίγνυμι.
[e] θέλω.
[f] πίνω.
[g] μείρω.
[h] πλέος.
[i] ῥέω.
[k] βάλλω.

[l] ἧμαι. 36 Καὶ [l] καθήμενοι [m] ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
[m] τηρέω. 37 Καὶ [n] ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
[n] τίθημι. τὴν αἰτίαν αὐτοῦ [o] γεγραμμένην, ΟΥΤΟΣ
[o] γράφω. [p] ΕΣΤΙΝ ΙΗΣΟΥΣ Ο ΒΑΣΙ-
[p] εἰμί. ΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί,
εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
[q] πείρω. 39 ¶ Οἱ δὲ [q] παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν
αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
40 Καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
[r] σόω. ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, [r] σῶσον σεαυτόν·
[s] εἰμί. εἰ υἱὸς [s] εἶ τοῦ Θεοῦ, [t] κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
[t] βαίνω. 41 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, [u] ἐμπαίζον-
[u] παῖς. τες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλεγον,
[x] σόω. 42 Ἄλλους [x] ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται [x] σῶ-
[y] βαίνω. σαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι, [y] καταβάτω νῦν
ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ.
[z] πείθω. 43 [z] Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· [a] ῥυσάσθω νῦν
[a] ῥύω. αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
[b] σταυρός. 44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ [b] συσταυρω-
[c] ὄνειδος. θέντες αὐτῷ, [c] ὠνείδιζον αὐτῷ.
[d] γίνομαι. 45 ¶ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος [d] ἐγένετο
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.
[e] βοή. 46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν [e] ἀνεβόησεν ὁ
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἠλὶ, Ἠλὶ, λαμὰ
[f] εἰμί. σαβαχθανί; τοῦτ' [f] ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί
[g] λείπω. με [g] ἐγκατέλιπες;
[h] ἵστημι. 47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ [h] ἑστώτων ἀκούσαντες
[x] τρέχω. ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
[i] λαμβάνω. 48 Καὶ εὐθέως [x] δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ
[k] πλέος. [i] λαβὼν σπόγγον, [k] πλήσας τε ὄξους, καὶ [l] περι-
[l] τίθημι. θεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.
[m] ἔω. 49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, [m] Ἄφες, [n] ἴδωμεν
[n] εἴδω. εἰ ἔρχεται Ἠλίας [o] σώσων αὐτόν.
[o] σόω. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν [p] κράξας φωνῇ μεγά-
[p] κράζω. λῃ, [q] ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
[q] ἔω. 51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ [r] ἐσχί-
[r] σχίζω. σθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ
[s] σείω. [s] ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι [r] ἐσχίσθησαν·

52 Καὶ

52 Καὶ τὰ μνημεῖα t ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ t οἴγω.
σώματα τῶν u κεκοιμημένων ἁγίων x ἠγέρθη· u κοιμάω.
53 Καὶ y ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ x ἐγείρω.
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ y εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν y ἔρχομαι.
πόλιν, καὶ z ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. z φαίνω.
54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦν- a εἴδω.
τες τὸν Ἰησοῦν, a ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ b γενό- b γίνομαι.
μενα, c ἐφοβήθησαν σφόδρα· λέγοντες, Ἀληθῶς c φέβομαι.
Θεοῦ υἱὸς d ἦν οὗτος. d εἰμί.
55 d Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μα- e θεωρέω.
κρόθεν e θεωροῦσαι, f αἵτινες g ἠκολούθησαν τῷ f ὅστις.
Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας h διακονοῦσαι αὐτῷ· g ἀκόλουθος.
56 Ἐν αἷς d ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ h κονέω.
Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ μήτηρ
τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου.
57 ¶ Ὀψίας δὲ e γενομένης, f ἦλθεν ἄνθρω- e γίνομαι.
πος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, f ἔρχομαι.
ὃς καὶ αὐτὸς g ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ· g μανθάνω.
58 Οὗτος f προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ g ᾐτή-
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέ-
λευσεν h ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. h δίδωμι.
59 Καὶ i λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, k ἐνετύ- i λαμβάνω.
λιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, k τύλος.
60 Καὶ l ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνη- l τίθημι.
μείῳ, ὃ m ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ n προσ- m τέμνω.
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου o ἀ- n κυλίω.
πῆλθεν. o ἔρχομαι.
61 p Ἦν δὲ ἐκεῖ ἡ Μαρία Μαγδαληνή, καὶ p εἰμί.
ἡ ἄλλη Μαρία q καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. q ἧμαι.
62 ¶ Τῇ δὲ ἐπαύριον ἥτις p ἐστὶ μετὰ τὴν παρα-
σκευήν, f συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρι- f ἄγω.
σαῖοι πρὸς Πιλάτον,
63 Λέγοντες, Κύριε, t ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος t μιμνήσκο-
ὁ πλάνος εἶπεν, ἔτι u ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας μαι.
ἐγείρομαι. u ζάω.
64 Κέλευσον οὖν x ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον x σφάλλω.
ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε o ἐλθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς y κλέψωσιν αὐτόν, καὶ y κλέπτω.
εἴπωσι τῷ λαῷ, z Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ z ἐγείρω.

ἔσται

* κακός. p ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη * χείρων τῆς πρώτης.
a φάω. 65 a Ἔφη d αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἔχετε κυ-
b σφάλλω. στωδίαν· ὑπάγετε b ἀσφαλίσασθε ὡς c οἴδατε.
c εἴδω. 66 Οἱ δὲ d πορευθέντες b ἠσφαλίσαντο τὸν τά-
d πείρω. φον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κυστωδίας.

Κεφ. κη. Cap. XXVIII.

a φαίνω. Ὀψὲ δὲ σαββάτων τῇ a ἐπιφωσκούσῃ εἰς
b ἔρχομαι. μίαν σαββάτων, b ἦλθε Μαρία ἡ Μαγ-
c θεωρός. δαλινὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, c θεωρῆσαι τὸν
d γίνομαι. τάφον.
e βαίνω. 2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς d ἐγένετο μέγας· ἄγγελος
f ἔρχομαι. γὰρ Κυρίου e καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, f προσελθὼν
g κυλίω. g ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ h ἐκά-
h ἧμαι. θητο ἐπάνω αὐτοῦ.
i εἰμί. 3 i Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυ-
k σείω. μα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών.
l γίνομαι. 4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ k ἐσείσθησαν οἱ τηροῦν-
m κρίνω. τες, καὶ l ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
n φέβομαι. 5 m Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξὶ,
o εἴδω. Μὴ n φοβεῖσθε ὑμεῖς· o οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
p σταυρός. p ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.
q ἐγείρω. 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· q ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε.
r εἴδω. Δεῦτε r ἴδετε τὸν τόπον ὅπου s ἔκειτο ὁ Κύριος.
s κεῖμαι. 7 Καὶ ταχὺ t πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθη-
t πείρω. ταῖς αὐτοῦ ὅτι u ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ,
u ἐγείρω. προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
x ὄπτομαι. x ὄψεσθε· ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.
y ἔρχομαι. 8 Καὶ y ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ
z τρέχω. φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, z ἔδραμον ἀπαγγεῖ-
a πείρω. λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
b ἄντα. 9 Ὡς δὲ a ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθη-
c ἔρχομαι. ταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς b ἀπήντησεν αὐταῖς,
d κρατός. λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ c προσελθοῦσαι d ἐκρά-
e κύω. τησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ e προσεκύνησαν αὐτῷ.
f φέβομαι. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ f φοβεῖ-
g ἔρχομαι. σθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου,
h ὄπτομαι. ἵνα g ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με
i πείρω. h ὄψονται.
11 ¶ i Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς

κουστωδίας [g] ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν [k] ἀπήγγειλαν
τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.
12 Καὶ [l] συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων,
συμβούλιόν τε [m] λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ
[n] ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
13 Λέγοντες, Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
νυκτὸς † ἐλθόντες [o] ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν [p] κοι-
μωμένων.
14 Καὶ ἐὰν [q] ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος,
ἡμεῖς [r] πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους
ποιήσομεν.
15 Οἱ δὲ [s] λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν
ὡς [t] ἐδιδάχθησαν· καὶ [u] διεφημίσθη ὁ λόγος
οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.
16 ¶ Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ [x] ἐπορεύθησαν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ [y] ἐτάξατο αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς.
17 Καὶ [z] ἰδόντες αὐτὸν, [a] προσεκύνησαν αὐτῷ·
οἱ δὲ [b] ἐδίστασαν.
18 Καὶ [c] προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐ-
τοῖς, λέγων, [d] Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρα-
νῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
19 [e] Πορευθέντες οὖν [f] μαθητεύσατε πάντα
τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος·
20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα
[g] ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰ-
μι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος. Ἀμήν.

[k] ἀγγέλλω.
[l] ἄγω.
[m] λαμβάνω.
[n] δίδωμι.
† ἔρχομαι.
[o] κλέπτω.
[p] κοιμάω.
[q] ἀκούω.
[r] πείθω.
[s] λαβάνω.
[t] διδάσκω.
[u] φάω.
[x] πείρω.
[y] τάττω.
[z] εἴδω.
[a] κύω.
[b] δὶς.
[c] ἔρχομαι.
[d] δίδωμι.
[e] πείρω.
[f] μανθάνω.
[g] τέλλω.

ΤΟ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕ'ΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

ΑΡΧΗ' τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·
2 Ὡς [a] γέγραπται ἐν τοῖς προφή-
a γράφω. ταις, Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγε-
λόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
b ἑτοιμ. 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, [b] Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτοῦ.
4 [c] Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρή-
c γίνομαι. μῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν.
d πείρω. 5 Καὶ [d] ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰου-
δαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο
πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ,
e λέγω. [e] ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
6 [f] Ἦν δὲ Ἰωάννης [g] ἐνδεδυμένος [h] τρίχας
f εἰμί. καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
g δύω. αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
h θρίξ. 7 Καὶ [i] ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότε-
i κήρυξ. ρός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς [k] κύψας [l] λῦ-
k κύπτω. σαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.
l λύω. 8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς
δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
9 ¶ Καὶ [m] ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις,
m γίνομαι. [n] ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
n ἔρχομαι. ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.
10 Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος,
εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα
ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.
11 Καὶ φωνὴ [m] ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ
[f] εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ

12 Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει
εἰς τὴν ἔρημον·
13 Καὶ f ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσα-
ράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ f ἦν
μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι g διηκόνουν αὐτῷ. g κονέω.
14 ¶ Μετὰ δὲ τὸ h παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, h δίδωμι.
n ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
15 Καὶ λέγων, Ὅτι k πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ k πλέος.
l ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· x μετανοεῖτε, l ἐγγύς.
καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. x νόος.
16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
λαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θα-
λάσσῃ, (f ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς)
17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς m γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. m γίνομαι.
18 Καὶ εὐθέως o ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, o ἔω.
* ἠκολούθησαν αὐτῷ. * ἀκόλουθος.
19 Καὶ p προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰά- p βαίνω.
κωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ q καταρτίζοντας q ἄρτιος.
τὰ δίκτυα: r καλέω.
20 Καὶ εὐθέως r ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ s ἀφέν- s ἔω.
τες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ t ἔρχομαι.
μετὰ τῶν μισθωτῶν, t ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. u πείρω.
21 ¶ Καὶ u εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ * διδάσκω.
εὐθέως τοῖς σάββασιν t εἰσελθὼν εἰς τὴν συνα- x πλήσσω.
γωγὴν * ἐδίδασκε. y εἰμί.
22 Καὶ x ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τοῦ· y ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, a κράζω.
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. b ἐάω.
23 Καὶ y ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρω- c ἔρχομαι.
πος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· καὶ a ἀνέκραξε, d ὀλλύω.
24 Λέγων, b Ἔα· τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Να- e εἴδω.
ζαρηνέ; c ἦλθες d ἀπολέσαι ἡμᾶς; e οἶδά σε f εἰμί.
τίς f εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. g τίω.
25 Καὶ g ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, h φιμός.
h Φιμώθητι καὶ i ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. i ἔρχομαι.

26 Καὶ k σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ
ἀκάθαρτον, καὶ l κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, m ἐξῆλ-
θεν ἐξ αὐτοῦ.
27 Καὶ n ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν
πρὸς αὑτοὺς, λέγοντας, Τί o ἐστι τοῦτο; τίς ἡ δι-
δαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς
πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπα-
κούουσιν αὐτῷ;
28 m Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 ¶ Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς m ἐξελ-
θόντες, m ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ
Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος p κατέκειτο
q πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐ-
τῆς.
31 Καὶ r προσελθὼν ſ ἤγειρεν αὐτὴν,
t κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ u ἀφῆκεν αὐτὴν
ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ x διηκόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας δὲ y γενομένης, ὅτε z ἔδυ ὁ ἥλιος,
* ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη a ἐπισυνηγμένη b ἦν
πρὸς τὴν θύραν.
34 Καὶ c ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας
ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ d ἐξέ-
βαλε, καὶ οὐκ e ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι f ἤ-
δεισαν αὐτόν.
35 ¶ Καὶ πρωῒ g ἔννυχον λίαν h ἀναστὰς,
i ἐξῆλθε· καὶ i ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, k κἀ-
κεῖ l προσηύχετο.
36 Καὶ m κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ n εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ,
Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχο-
μένας κωμοπόλεις, ἵνα k κἀκεῖ κηρύξω· εἰς
τοῦτο γὰρ i ἐξελήλυθα.
39 Καὶ x ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν

k σπαράσσω.
l κράζω.
m ἔρχομαι.
n θάμβος.
o εἰμί.
p κεῖμαι.
q πῦρ.
r ἔρχομαι.
ſ ἐγείρω.
t κράτος.
u ἔω.
x κονέω.
y γίνομαι.
z δύω.
*φέρω.
a ἄγω.
b εἰμί.
c θεράπων.
d βάλλω.
e ἔω.
f εἴδω.
g νύξ.
h ἵστημι.
i ἔρχομαι.
k καὶ ἐκεῖ.
l εὐχή.
m διώκω.
n εὑρίσκω.
x εἰμί.

αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλων.
40 ¶ Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακα-
λῶν αὐτὸν καὶ [n] γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐ- [n] πίπτω.
τῷ, Ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με [o] καθαρίσαι. [o] καθαίρω.
41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, [p] ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, [p] ἅπτω.
[p] καθαρίσθητι.
42 Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ [p] ἐκαθαρίσθη.
43 Καὶ [q] ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως [q] βριμάομαι
[r] ἐξέβαλεν αὐτόν· [r] βάλλω.
44 Καὶ λέγει αὐτῷ, * Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴ- * ὁράω.
πῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν [f] δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ [f] δεικνύω.
[t] προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ [u] προσέ- [t] φέρω.
ταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. [u] τάττω.
45 Ὁ δὲ [x] ἐξελθὼν [y] ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, [x] ἔρχομαι.
καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον· ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύ- [y] ἄρχω.
νασθαι φανερῶς εἰς πόλιν [x] εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω
ἐν ἐρήμοις τόποις [z] ἦν, καὶ [x] ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν [z] εἰμί.
πανταχόθεν.

Κεφ. β. Cap. II.

ΚΑὶ πάλιν [a] εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' [a] ἔρχομαι.
ἡμερῶν, καὶ [b] ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν [c] ἐστι. [b] ἀκούω.
2 Καὶ εὐθέως [d] συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μη- [c] εἰμί.
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει [d] ἄγω.
αὐτοῖς τὸν λόγον.
3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέ-
ροντες αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.
4 Καὶ μὴ δυνάμενοι [e] προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ [e] ἐγγύς.
τὸν ὄχλον, [f] ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου [g] ἦν· καὶ [f] στέγω.
[h] ἐξορύξαντες [i] χαλῶσι τὸν κράββατον ἐφ' ᾧ ὁ [g] εἰμί.
παραλυτικὸς [k] κατέκειτο. [h] ὀρύττω.
5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ [i] χαλάω.
παραλυτικῷ, Τέκνον, [l] ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ- [k] κεῖμαι.
τίαι σου. [l] ἕω.
6 [m] Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ [m] εἰμί.
[n] καθήμενοι, καὶ [o] διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις [n] ἧμαι.
αὐτῶν· [o] λέγω.

7 Τί

7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται
ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;
[o] γινώσκω. 8 Καὶ εὐθέως [o] ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύμα-
τι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδί-
αις ὑμῶν;
9 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν τῷ παραλυ-
τικῷ, [1] Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν
[p] ἐγείρω. [p] Ἔγειραι, καὶ [q] ἆρόν σου τὸν κράββατον, καὶ περι-
[q] αἴρω. πάτει;
10 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου [1] ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει
τῷ παραλυτικῷ,
* ἄγω. 11 Σοὶ λέγω, [p] Ἔγειραι, καὶ [q] ἆρον τὸν κράββα-
βατόν σου, καὶ * ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.
12 Καὶ [p] ἠγέρθη εὐθέως, καὶ [q] ἄρας τὸν κράββ-
[r] ἔρχομαι. βατον, [r] ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε [s] ἐξί-
[s] ἵστημι. στασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας, Ὅτι
οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.
13 ¶ Καὶ [r] ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν·
καὶ πᾶς ὁ ὄχλος [r] ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδα-
σκεν αὐτούς.
14 Καὶ παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου κα-
θήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκο-
[t] ἀκόλουθος. λούθει μοι· Καὶ [s] ἀναστὰς [t] ἠκολούθησεν αὐτῷ.
[u] γίνομαι. 15 Καὶ [u] ἐγένετο ἐν τῷ [x] κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν
[x] κεῖμαι. τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
[y] εἰμί. [x] συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·
[z] ἀκόλουθος. [y] ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ [z] ἠκολούθησαν αὐτῷ.
16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόν-
τες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτω-
λῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν
τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει;
17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
[a] ἔρχομαι. ἔχοντες· οὐκ [a] ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁ-
μαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
[b] εἰμί. 18 ¶ Καὶ [b] ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ
λέγουσιν

λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ
τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ
νηστεύουσι;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
[b] ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι
τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.
20 [c] Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν [d] ἀπαρθῇ — [c] ἔρχομαι.
ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν — [d] αἴρω.
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
21 Καὶ οὐδεὶς [e] ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου — [e] βάλλω.
ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἴρει τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ [f] χεῖ- — [f] κακός.
ρον σχίσμα γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα-
λαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [g] ἀπολοῦνται· ἀλλὰ — [g] ὄλλυμι.
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς [h] βλητέον. — [h] βάλλω.
23 ¶ Καὶ [i] ἐγένετο [k] παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν — [i] γίνομαι.
τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· καὶ [l] ἤρξαντο οἱ — [k] πείρω.
μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στά- — [l] ἄρχω.
χυας.
24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί
ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ [m] ἔξεστι; — [m] εἰμί.
25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε [n] ἀν- — [n] γινώσκω.
έγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε χρείαν [o] ἔσχε, — [o] ἔχω.
καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
26 Πῶς [p] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ — [p] ἔρχομαι.
Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
θέσεως [q] ἔφαγεν, οὓς οὐκ [m] ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς — [q] φάγω.
ἱερεῦσι, καὶ [r] ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ [m] οὖσι. — [r] δίδωμι.
27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν
ἄνθρωπον [s] ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ — [s] γίνομαι.
σάββατον.
28 Ὥστε κύριός [m] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

Κεφ. γ.

injiciendus. — injecit — [illegible] rumpit. — effunditur. — perdentur

a ἔρχομαι. Κεφ. γ. Cap. 3.

b εἰμί. ΚΑὶ a εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ
c ξηρός. b ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος c ἐξηραμμένην
d τηρέω. ἔχων τὴν χεῖρα.
e ἀγορά. 2 Καὶ d παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι
θεραπεύσει αὐτὸν· ἵνα e κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
f ξηρός. 3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ f ἐξηραμμένην
g ἐγείρω. ἔχοντι τὴν χεῖρα, g Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.
h εἰμί. 4 Καὶ λέγει αὐτοῖς, h Ἔξεστι τοῖς σάββασιν
i σόος. ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν i σῶσαι,
k σιωπή. ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ k ἐσιώπων.
l βλέπω. 5 Καὶ l περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽ ὀργῆς,
m λύπη. m συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας
n τείνω. αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, n Ἔκτεινον τὴν χεῖ-
o ἵστημι. ρά σου. Καὶ n ἐξέτεινε· καὶ o ἀποκατεστάθη ἡ
χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
p ἔρχομαι. 6 Καὶ p ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι, εὐθέως μετὰ
τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ᾽ αὐτοῦ,
q ὀλλύω. ὅπως αὐτὸν q ἀπολέσωσι.
r χῶρος. 7 ¶ Καὶ ὁ Ἰησοῦς r ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος
s ἀκόλουθος. ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας s ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας,
8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαί-
ας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σι-
δῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει
t ἔρχομαι. t ἦλθον πρὸς αὐτόν.
9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιά-
u κράτος. ριον u προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ
θλίβωσιν αὐτόν.
x πίπτω. 10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε x ἐπιπί-
y ἅπτω. πτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ y ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστι-
γας.
11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν
z θεωρός. αὐτὸν z ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ a ἔκραζε,
a κράζω. λέγοντα, Ὅτι σὺ b εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
b εἰμί. 12 Καὶ πολλὰ c ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐ-
c τίω. τὸν φανερὸν ποιήσωσι.
13 ¶ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκα-

λεῖται

λεῖτο οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ d ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. d ἔρχομαι.
14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα e ὦσι μετ' αὐτοῦ, e εἰμί.
καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν·
15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους,
καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.
16 Καὶ f ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον. f τίθημι.
17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου. (καὶ f ἐπέθηκεν αὐ-
τοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ g ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς.) g εἰμί.
18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολο-
μαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κα-
νανίτην.
19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ h παρέδω- h δίδωμι.
κεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.
20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ i ἔρχομαι.
δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. k κράτος.
21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, i ἐξῆλθον l ἵστημι.
k κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ, Ὅτι l ἐξέστη. m βαίνω.
22 ¶ Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ Ἱεροσολύμων
m καταβάντες ἔλεγον, Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ n καλέω.
δαιμόνια.
23 Καὶ n προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παρα-
βολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται σατανᾶς
σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν o μερισθῇ, o μείρω.
οὐ δύναται p σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. p ἵστημι.
25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν o μερισθῇ, οὐ
δύναται p σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·
26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς p ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ
o μεμέρισται, οὐ δύναται p σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει.
27 Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ,
q εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, r διαρπάσαι, q ἔρχομαι.
ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν ſ δήσῃ· καὶ τότε τὴν r ἁρπάζω.
οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ſ δέω.
28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα t ἀφεθή- t ἕω.
σεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων,

πων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν u βλασφημή-
u φάω. σωσιν.
29 Ὃς δ᾽ ἂν u βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
x εἰμὶ. τὸ ἅγιον, ὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἔνο-
χός x ἐστιν αἰωνίυ κρίσεως.
30 Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
y ἵστημι. 31 Ἔρχονται ὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῦ·
z στέλλω. καὶ ἔξω y ἑστῶτες z ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, φω-
a ἧμαι. νῦντες αὐτόν.
32 Καὶ a ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον
δὲ αὐτῷ, Ἰδὲ ἡ μήτηρ συ καὶ οἱ ἀδελφοί συ ἔξω
ζητῦσί σε.
b κρίνω. 33 Καὶ b ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς ἐστιν ἡ
μήτηρ μυ, ἢ οἱ ἀδελφοί μυ;
c βλέπω. 34 Καὶ c περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ
d ἧμαι. αὐτὸν d καθημένυς, λέγει, Ἴδε ἡ μήτηρ μυ καὶ
οἱ ἀδελφοί μυ.
35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τῦ Θεῦ, οὗτος
e εἰμὶ. ἀδελφός μυ, καὶ ἀδελφή μυ, καὶ μήτηρ e ἐστί.

Κεφ. δ΄. Cap. IV.

a ἄρχω. ΚΑὶ πάλιν a ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θά-
b ἄγω. λασσαν· καὶ b συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος
c βαίνω. πολὺς, ὥστε αὐτὸν c ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον,
d ἧμαι. d καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς
e εἰμὶ. τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς e ἦν.
f διδάσκω. 2 Καὶ f ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτῦ,
g ἔρχομαι. 3 Ἀκύετε, Ἰδὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τῦ σπεῖ-
ραι.
h γίνομαι. 4 Καὶ h ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν i ἔπεσε
i πίπτω. παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ g ἦλθε τὰ πετεινὰ τῦ ὐρανῦ,
* φάγω. καὶ * κατέφαγεν αὐτό.
5 Ἄλλο δὲ i ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπυ ὐκ
k ἔχω. k εἶχε γῆν πολλὴν καὶ εὐθέως l ἐξανέτειλε,
l τέλλω. διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
m καίω. 6 Ἡλίυ δὲ l ἀνατείλαντος m ἐκαυματίσθη,
n ξηρὸς. καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν n ἐξηράνθη.
o βαίνω. 7 Καὶ ἄλλο i ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ
p πνίγω. o ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ p συνέπνιξαν αὐτό,
q δίδωμι. καὶ καρπὸν ὐκ q ἔδωκε. 8 Καὶ

8 Καὶ ἄλλο i ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν,
καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα·
καὶ r ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν r φέρω.
ἑκατόν.
9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων s ὦτα ἀκούειν, s οὖς.
ἀκουέτω.
10 Ὅτε δὲ h ἐγένετο t καταμόνας, u ἠρώτησαν t μόνας.
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παρα- u ἐρωτάω.
βολήν.
11 Καὶ x ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν q δέδοται x λέγω.
y γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· y γινώσκω.
ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα
γίνεται.
12 Ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ z ἴδωσι· z εἴδω.
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ a συνιῶσι, μήπο- a ἕω.
τε b ἐπιστρέψωσι, καὶ a ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρ- b στρέφω.]
τήματα.
13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ c οἴδατε τὴν παρα- c εἴδω.
βολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς
d γνώσεσθε; d γινώσκω.
14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.
15 Οὗτοι δέ e εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπεί- e εἰμί.
ρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχε-
ται ὁ σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν f ἐσπαρμένον f σπείρω.
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
16 Καὶ οὗτοί e εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώ-
δη σπειρόμενοι· οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέ-
ως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·
17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσ-
καιροί e εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.
18 Καὶ οὗτοί e εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπει-
ρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες·
19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ
ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμί-
αι g εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ g πείρω.
ἄκαρπος γίνεται.
20 Καὶ οὗτοί e εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν
f σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ

 παραδέ-

h φέρω. παραδέχονται, καὶ h καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα,
καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν.
21 ¶ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος
i τίθημι. ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον i τεθῇ; ἢ ὑπὸ τὴν
κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν i ἐπιτεθῇ;
22 Οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φανε-
k γίνομαι. ρωθῇ, οὐδὲ k ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα εἰς
l ἔρχομαι. φανερὸν l ἔλθῃ.
23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
24 ¶ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούε-
m μέτρον. τε. ἐν ᾧ m μέτρῳ m μετρεῖτε, m μετρηθήσεται
n τίθημι. ὑμῖν, καὶ n προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.
o δίδωμι. 25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, o δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς
p αἴρω. οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, p ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.
26 ¶ Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία
q βάλλω. τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος q βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
τῆς γῆς·
27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡ-
r σπείρω. μέραν· καὶ ὁ r σπόρος βλαστάνῃ, καὶ s μηκύνηται
s μῆκος. ὡς οὐκ t οἶδεν αὐτός.
t εἴδω. 28 Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ u καρποφορεῖ· πρῶ-
u φέρω. τον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖτον ἐν
τῷ στάχυϊ.
29 Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπός, εὐθέως ἀπο-
x ἵστημι. στέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι x παρέστηκεν ὁ θερι-
σμός.
y ὁμός. 30 ¶ Καὶ ἔλεγε, Τίνι y ὁμοιώσωμεν τὴν βα-
z βάλλω. σιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ z παραβά-
λωμεν αὐτήν;
a σπείρω. 31 Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν a σπαρῇ ἐπὶ
τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων
b εἰμί. b ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
32 Καὶ ὅταν a σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται
πάντων τῶν λαχάνων μείζων· καὶ ποιεῖ κλάδους
μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
c σκηνή. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ c κατασκηνοῦν.
33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλά-
d δύναμαι. λει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς d ἠδύναντο ἀκούειν.
34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

κατ᾽

κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ [e] ἐπέλυε [e] λύω.
πάντα.
35 ¶ Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
ὀψίας γενομένης, [f] Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. [f] ἔρχομαι.
36 Καὶ [g] ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνου- [g] ἔω.
σιν αὐτὸν ὡς [b] ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοι-
άρια [b] ἦν μετ' αὐτοῦ.
37 Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ
δὲ κύματα [h] ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ [h] βάλλω.
ἤδη γεμίζεσθαι.
38 Καὶ [b] ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ
προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν,
καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι
[i] ἀπολλύμεθα; [i] ὄλλυω.
39 Καὶ [k] διεγερθεὶς [l] ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ [k] ἐγείρω.
εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, [m] πεφίμωσο· Καὶ [n] ἐκό- [l] τίω.
πασεν ὁ ἄνεμος, καὶ [o] ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. [m] φιμὸς.
40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί [b] ἐστε οὕτω; [n] κόπτω.
πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; [o] γίνομαι.
41 Καὶ [p] ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον [p] φέβομαι.
πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός [b] ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ
ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε. Cap. V.

ΚΑὶ [a] ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς [a] ἔρχομαι.
τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.
2 Καὶ [a] ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐ-
θέως [b] ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄν- [b] ἄντα.
θρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ·
3 Ὃς τὴν κατοίκησιν [c] εἶχεν ἐν τοῖς μνη- [c] ἔχω.
μείοις, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς [d] ἠδύνατο αὐτὸν [d] δύναμαι.
[e] δῆσαι· [e] δέω.
4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσε-
σι [e] δεδέσθαι, καὶ [f] διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁ- [f] σπάω.
λύσεις, καὶ τὰς πέδας [g] συντετρίφθαι· καὶ [g] τρίβω.
οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·
5 Καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς [h] εἰμί.
ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν [h] ἦν κράζων, καὶ [i] εἴδω.
κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. [k] τρέχω.
6 [i] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, [k] ἔδραμε· [l] κύω.
καὶ [l] προσεκύνησεν αὐτῷ· E 2 7 Καὶ

[m] κράζω. 7 Καὶ [m] κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε, Τί ἐ-
μοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε
τὸν Θεὸν μή με βασανίσῃς.
8 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, [a] Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ
ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
[n] ἐρωτάω. 9 Καὶ [n] ἐπηρώτα αὐτὸν, Τί σοι ὄνομα; καὶ
[o] κρίνω. [o] ἀπεκρίθη λέγων, Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολ-
[p] εἰμί. λοί [p] ἐσμεν.
10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ
[q] στέλλω. αὐτοὺς [q] ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 [p] Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων
μεγάλη βοσκομένη.
12 Καὶ [r] παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαί-
[r] καλέω. μονες, λέγοντες [s] Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοί-
[s] πέμπω. ρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς [a] εἰσέλθωμεν.
13 Καὶ [t] ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς.
[t] τρέπω. Καὶ [a] ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
[a] εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ [u] ὥρμησεν ἡ ἀγέ-
[u] ὁρμή. λη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ([p] ἦσαν δὲ ὡς
δισχίλιοι) καὶ [x] ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
[x] πνίγω. 14 Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ
[y] ἀγγέλλω. [y] ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ
[z] εἴδω. [a] ἐξῆλθον [z] ἰδεῖν τί [p] ἐστι τὸ [a] γεγονός·
[a] γίνομαι. 15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι
[b] ἧμαι. τὸν δαιμονιζόμενον [b] καθήμενον καὶ ἱματισμένον,
[c] ἔχω. καὶ σωφρονοῦντα, τὸν [c] ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ
[d] φοβέομαι. [d] ἐφοβήθησαν.
[e] ἡγέομαι. 16 Καὶ [e] διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς
[f] γίνομαι. [f] ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων·
[g] ἄρχω. 17 Καὶ [g] ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν [h] ἀπελ-
[h] ἔρχομαι. θεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
[i] βαίνω. 18 Καὶ [i] ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρε-
[k] εἰμί. κάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα [k] ᾖ μετ' αὐτοῦ.
[l] ἕω. 19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ [l] ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ
λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς
σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος
[m] ἔλεος. ἐποίησε, καὶ ὅτι [m] ἠλέησέ σε.
[n] ποιέω. 20 Καὶ [h] ἀπῆλθε καὶ [g] ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ
[o] θαῦμα. Δεκαπόλει ὅσα [n] ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ
πάντες [o] ἐθαύμαζον. 21 ¶ Καὶ

21 ¶ Καὶ [p] διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ   [p] περάω.
πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, [q] συνήχθη ὄχλος   [q] ἄγω.
πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ [k] ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
22 Καὶ ἰδού, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων,
ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ [r] ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς   [r] εἴδω.
τοὺς πόδας αὐτοῦ.
23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ λέγων, Ὅτι
τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα [s] ἐλθὼν [t] ἐπι-   [s] ἔρχομαι.
θῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως [u] σωθῇ· καὶ [x] ζήσεται.   [t] τίθημι.
24 Καὶ [s] ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ [y] ἠκολούθει   [u] σόος.
αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ [z] συνέθλιβον αὐτόν.   [x] ζάω.
25 Καὶ γυνή τις [a] οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος   [y] ἀκόλουθος.
ἔτη δώδεκα,   [z] θλίβω.
26 Καὶ πολλὰ [b] παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰα-   [a] εἰμί.
τρῶν, καὶ [c] δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα,   [b] πάσχω.
καὶ μηδὲν [d] ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ   [c] δαπανάω.
χεῖρον [e] ἐλθοῦσα,   [d] ὠφελέω.
27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, [e] ἐλθοῦσα ἐν τῷ   [e] ἔρχομαι.
ὄχλῳ ὄπισθεν, [f] ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.   [f] ἅπτω.
28 Ἔλεγε γάρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ [f] ἅ-
ψωμαι, [g] σωθήσομαι.   [g] σόος.
29 Καὶ εὐθέως [h] ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵμα-   [h] ξηρός.
τος αὐτῆς· καὶ [i] ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται   [i] γινώσκω.
ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς [i] ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυ-
τῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν [e] ἐξελθοῦσαν, [k] ἐπι-   [k] στρέφω.
στραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου [f] ἥψατο τῶν
ἱματίων;
31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέ-
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς
μου [f] ἥψατο;
32 Καὶ [l] περιεβλέπετο [m] ἰδεῖν τὴν τοῦτο [n] ποι-   [l] βλέπω.
ήσασαν.   [m] εἴδω.
33 Ἡ δὲ γυνή, [o] φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα,   [n] ποιέω.
[p] εἰδυῖα ὃ [i] γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, [e] ἦλθε καὶ [q] προσ-   [o] φέβομαι.
έπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.   [p] εἴδω.
34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις σου   [q] πίπτω.
[g] σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ [a] ἴσθι ὑγιὴς
ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ
ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου
b θνήσκω. b ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;
36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον
c λαλέω. c λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ
d φέβομαι. d φοβοῦ, μόνον πίστευε.
e ἔω. 37 Καὶ οὐκ e ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ f συνακο-
f ἀκόλουθος. λουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰω-
άννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.
38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλά-
ζοντας πολλά.
g ἔρχομαι. 39 Καὶ g εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυ-
βεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ b ἀπέθα-
νεν, ἀλλὰ καθεύδει.
40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν ἅ-
παντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ
h εἰμί. τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται
i κεῖμαι. ὅπου h ἦν τὸ παιδίον i ἀνακείμενον·
k κράτος. 41 Καὶ k κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέ-
l ἑρμηνεύς. γει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι l μεθερμηνευό-
m ἐγείρω. μενον, Τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) m ἔγειραι.
n εἰμί. 42 Καὶ εὐθέως n ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ
o ἵστημι. περιεπάτει· n ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ o ἐξέστη-
p στέλλω. σαν ἐκστάσει μεγάλῃ.
q γινώσκω. 43 Καὶ p διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μη-
r δίδωμι. δεὶς q γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε r δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. ς'. Cap.VI.

a ἔρχομαι. ΚΑὶ a ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ a ἦλθεν εἰς τὴν
πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ.
b ἄρχω. 2 Καὶ γενομένου σαββάτου b ἤρξατο ἐν τῇ
συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες
c πλήσσω. c ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦ-
d δίδωμι. τα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ d δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυ-
νάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνον-
ται;
e εἰμί. 3 Οὐχ οὗτός e ἐστιν ὁ τέκτων; ὁ υἱὸς Μαρίας,
ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ
Σίμωνος;

Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε
πρὸς ἡμᾶς; Καὶ f ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. f σκάζω.
4 Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἔστι
προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ,
καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
5 Καὶ οὐκ g ἐδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν g δύναμαι.
ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις h ἐπιθεὶς τὰς h τίθημι.
χεῖρας * ἐθεράπευσε. * θεράπτω.
6 Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ
i περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων. i ἄγω.
7 ¶ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ k ἤρ- k ἄρχω.
ξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ l ἐδίδου αὐ- l δίδωμι.
τοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.
8 Καὶ m παρήγγελλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρω- m ἀγγέλλω
σιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πήραν, μὴ
ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·
9 Ἀλλ' n ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ n δέω.
o ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας. o δύω.
10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν a εἰσέλθη-
τε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν a ἐξέλθητε
ἐκεῖθεν.
11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ p δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀ- p δέχομαι.
κούσωσιν ὑμῶν, q ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν r ἐκτι- q πέρω.
νάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς r τινάω.
μαρτύριον αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ſ ἀνεκ- ſ ἔχω.
τότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέ-
ρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
12 Καὶ a ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα t με- t νόος.
τανοήσωσι·
13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ u ἤλει- u ἀλείφω.
φον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον.
14 ¶ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φα-
νερὸν γὰρ x ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγεν, x γίνομαι.
Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν y ἠγέρθη, y ἐγείρω.
καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ·
15 Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλ-
λοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης ἐστὶν, ἢ ὡς εἷς τῶν
προφητῶν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, Ὅτι ὃν

z κεφαλή. ἐγὼ z ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός a ἐστιν, αὐ-
a εἰμί. τὸς b ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.
b ἐγείρω. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, c ἀποστείλας d ἐκρά-
c στέλλω. τησε τὸν Ἰωάννην, καὶ e ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυ-
d κράτος. λακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ
e δέω. ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι
οὐκ a ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ
σου.
f ἔχω. 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς f ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν
g δύναμαι. αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ g ἠδύνατο.
h φέβομαι. 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης h ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον, καὶ ἅγιον, καὶ συνε-
τήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ
i ἀκούω. ἡδέως αὐτοῦ i ἤκουε.
21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡ-
ρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς
μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·
k ἔρχομαι. 22 Καὶ k εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς
l ὀρχέομαι. Ἡρωδιάδος, καὶ l ὀρχησαμένης, καὶ m ἀρεσάσης
m ἀρέσκω. τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς n συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ
n κεῖμαι. βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, o Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέ-
o αἰτέω. λῃς, καὶ p δώσω σοι.
p δίδωμι. 23 Καὶ q ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτή-
q ὀμνύω. σῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.
24 Ἡ δὲ k ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς,
r αἰτέω. Τί r αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
25 Καὶ k εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς
τὸν βασιλέα, r ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα μοι
p δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς,
s κεῖμαι. διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς s συνανακειμένους οὐκ ἠ-
t τίθημι. θέλησεν αὐτὴν t ἀθετῆσαι.
u στέλλω. 27 Καὶ εὐθέως u ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπε-
x τάττω. κουλάτορα, x ἐπέταξεν y ἐνεχθῆναι τὴν κεφα-
y ἔχω. λὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ

28 Ὁ δὲ [z] ἀπελθὼν [a] ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ [b] ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. — [z] ἔρχομαι. [a] κεφαλή. [b] φέρω. [c] δίδωμι.
29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [d] ἦλθον καὶ [e] ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ [f] ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. — [d] ἔρχομαι. [e] αἴρω. [f] τίθημι.
30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ [g] ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα [h] ἐδίδαξαν. — [g] ἀγγέλλω. [h] διδάσκω.
31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. [i] Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν [k] ηὐκαίρουν. — [i] εἰμί. [k] καιρός.
32 Καὶ [l] ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. — [l] ἔρχομαι.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ [m] ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ [n] πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων [o] συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ [l] προῆλθον αὐτοὺς, καὶ [d] συνῆλθον πρὸς αὐτόν. — [m] γινώσκω. [n] πέζα. [o] βρέχω.
34 Καὶ [d] ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον· καὶ [p] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι [i] ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ [q] ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. — [p] σπλάγχνον. [q] ἄρχω.
35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, [d] προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, Ὅτι ἔρημός [i] ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή.
36 [r] Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα [d] ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. — [r] λύω.
37 Ὁ δὲ [s] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [c] Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, [d] Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ [c] δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν; — [s] κρίνω.
38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ [t] ἴδετε. Καὶ [u] γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. — [t] εἴδω. [u] γινώσκω.
39 Καὶ [x] ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας [y] συμπόσια [y] συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. — [x] τάσσω. [y] πίνω.

z κεφαλή. ἐγὼ z ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός a ἐστιν, αὐ-
a εἰμί. τὸς b ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.
b ἐγείρω. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, c ἀποστείλας d ἐκρά-
c στέλλω. τησε τὸν Ἰωάννην, καὶ e ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυ-
d κρατέω. λακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ
e δέω. ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι
οὐκ a ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ
σου.
f ἔχω. 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς f ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν
g δύναμαι. αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ g ἠδύνατο.
h φέβομαι. 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης h ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην,
εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον, καὶ ἅγιον, καὶ συνε-
τήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ
i ἀκούω. ἡδέως αὐτοῦ i ἤκουε.
21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡ-
ρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς
μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς
πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·
k ἔρχομαι. 22 Καὶ k εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς
l ὀρχέομαι. Ἡρωδιάδος, καὶ l ὀρχησαμένης, καὶ m ἀρεσάσης
m ἀρέσκω. τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς n συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ
n κεῖμαι. βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, o Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέ-
o αἰτέω. λῃς, καὶ p δώσω σοι.
p δίδωμι. 23 Καὶ q ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτή-
q ὀμνύω. σῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου.
24 Ἡ δὲ k ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς,
r αἰτέω. Τί r αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
25 Καὶ k εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς
τὸν βασιλέα, r ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα μοι
p δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰω-
άννου τοῦ Βαπτιστοῦ.
26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς,
ſ κεῖμαι. διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ſ συνανακειμένους οὐκ ἠ-
t τίθημι. θέλησεν αὐτὴν t ἀθετῆσαι.
u στέλλω. 27 Καὶ εὐθέως u ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπε-
x τάττω. κουλάτωρα, x ἐπέταξεν y ἐνεχθῆναι τὴν κεφα-
y φέρω. λὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ

28 Ὁ δὲ [z] ἀπελθὼν [a] ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν [z] ἔρχομαι.
τῇ φυλακῇ· καὶ [b] ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πί- [a] κεφαλή.
νακι, καὶ [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κο- [b] φέρω.
ράσιον [c] ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. [c] δίδωμι.
29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [d] ἦλθον [d] ἔρχομαι.
καὶ [e] ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ [f] ἔθηκαν αὐτὸ ἐν [e] αἴρω.
μνημείῳ. [f] τίθημι.
30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ [g] ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποί- [g] ἀγγέλλω.
ησαν καὶ ὅσα [h] ἐδίδαξαν. [h] διδάσκω.
31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ'
ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον.
[i] Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολ- [i] εἰμί.
λοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν [k] ηὐκαίρουν. [k] καιρός.
32 Καὶ [l] ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ [l] ἔρχομαι.
πλοίῳ κατ' ἰδίαν.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ
[m] ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ [n] πεζῇ ἀπὸ πα-
σῶν τῶν πόλεων [o] συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ [l] προῆλ- [m] γινώσκω.
θον αὐτούς, καὶ [d] συνῆλθον πρὸς αὐτόν. [n] πέζα.
34 Καὶ [d] ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄ- [o] τρέχω.
χλον· καὶ [p] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι [i] ἦσαν
ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ [q] ἤρξα- [p] σπλάγχ-
το διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. νον.
35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, [d] προσ- [q] ἄρχω.
ελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, Ὅτι
ἔρημός [i] ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή.
36 [r] Ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα [d] ἀπελθόντες [r] λύω.
εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν
ἑαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.
37 Ὁ δὲ [s] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [c] Δότε αὐ- [s] κρίνω.
τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, [d] Ἀπελ-
θόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων δηναρίων ἄρ-
τους, καὶ [c] δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;
38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε;
ὑπάγετε καὶ [t] ἴδετε. Καὶ [u] γνόντες, λέγουσι, [t] εἴδω.
Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. [u] γινώσκω.
39 Καὶ [x] ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάν- [x] τάττω.
τας [y] συμπόσια [y] συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρ- [y] πίνω.
τῳ.

[z] πίπτω. 40 Καὶ [z] ἀνέπεσον [a] πρασιαὶ [a] πρασιαί,
[a] πρασιά. ἀνὰ ἑκατὸν, καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.
[b] λαμβάνω 41 Καὶ [b] λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
[c] βλέπω. δύο ἰχθύας, [c] ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, [*] εὐλό-
[*] λέγω. γησε, καὶ [d] κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ [e] ἐδίδου
[d] κλάω. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα [f] παραθῶσιν αὐτοῖς·
[e] δίδωμι. καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.
[f] τίθημι. 42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.
[g] αἴρω. 43 Καὶ [g] ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους
πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
[h] εἰμί. 44 Καὶ [h] ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ
πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
[i] ἀνάγκη. 45 ¶ Καὶ εὐθέως [i] ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς
[k] βαίνω. αὐτοῦ [k] ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς
[l] λύω. τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς [l] ἀπο-
λύσῃ τὸν ὄχλον.
[m] τάττω. 46 Καὶ [m] ἀποταξάμενος αὐτοῖς, [n] ἀπῆλ-
[n] ἔρχομαι. θεν εἰς τὸ ὄρος [o] προσεύξασθαι.
[o] εὔχω. 47 Καὶ ὀψίας γενομένης [h] ἦν τὸ πλοῖον ἐν
μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ
ἐλαύνειν· ([h] ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς)
καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ
ἤθελε [n] παρελθεῖν αὐτούς.
[*] εἴδω. 49 Οἱ δὲ [o] ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θα-
[p] κράζω. λάσσης, ἔδοξαν φάντασμα [h] εἶναι, καὶ [p] ἀνέκραξαν.
[q] ταράττω. 50 (Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ [q] ἐταράχθη-
σαν) καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέ-
[r] φέβομαι. γει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ [r] φοβεῖσθε.
[s] βαίνω. 51 Καὶ [s] ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον·
[t] κόπτω. καὶ [t] ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ
[u] ἵστημι. ἐν ἑαυτοῖς [u] ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.
[x] ἕω. 52 Οὐ γὰρ [x] συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [h] ἦν
[y] πωρός. γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν [y] πεπωρωμένη.
[z] περάω. 53 ¶ Καὶ [z] διαπεράσαντες [a] ἦλθον ἐπὶ τὴν
[a] ἔρχομαι. γῆν Γενησαρέτ· καὶ [b] προσωρμίσθησαν.
[b] ὅρμος. 54 Καὶ [a] ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου,
[c] γινώσκω. εὐθέως [c] ἐπιγνόντες αὐτὸν,

55 d Περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκεί- d τρέχω.
νην e ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς e ἄρχω.
ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου f ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. f ἀκούω.
56 Καὶ ὅπου ἂν g εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ g πείρω.
πόλεις, ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς h ἐτίθουν τοὺς ἀ- h τίθημι.
σθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα i κἂν τοῦ i καὶ ἄν.
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ k ἅψανται· καὶ ὅσοι k ἅπτω.
ἂν k ἥπτοντο αὐτοῦ, l ἐσώζοντο. l σόος.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

ΚΑὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι·
καί τινες τῶν γραμματέων, a ἐλθόντες a ἔρχομαι.
ἀπὸ Ἱεροσολύμων,
2 Καὶ b ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοι- b εἴδω.
νοῖς χερσὶ (τοῦτ' c ἔστιν ἀνίπτοις) ἐσθίοντας ἄρτους, c εἰμί.
d ἐμέμψαντο. d μέμφομαι.
3 (Οἱ γὰρ φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,
ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίου-
σι, e κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ- e κράτος.
ρων·
4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται,
οὐκ ἐσθίουσι, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ f παρέλαβον f λαμβάνω.
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ
χαλκίων, καὶ κλινῶν)
5 Ἔπειτα g ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι g ἐρωτάω.
καὶ οἱ γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περι-
πατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλ-
λὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;
6 Ὁ δὲ h ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι κα- h κρίνω.
λῶς i προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν i φάω.
ὑποκριτῶν, ὡς k γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς k γράφω.
τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω
ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
7 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες δι-
δασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
8 l Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖ- l ἔω.
τε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς
ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦ-
τα πολλὰ ποιεῖτε. m λέγω.
9 Καὶ m ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς n ἀθετεῖτε τὴν n τίθημι.

ἐντολὴν

ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρή-
σητε.
10 Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ
τὴν μητέρα σου· καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ
o τέλος. μητέρα, θανάτῳ o τελευτάτω.
11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος
τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον)
p ὠφελέω. ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ p ὠφεληθῇς.
12 Καὶ οὐκέτι l ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι
τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
q κυρόω. 13 q Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παρα-
r δίδωμι. δόσει ὑμῶν ἣ r παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοι-
αῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
ſ καλέω. 14 ¶ Καὶ ſ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄ-
χλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ
t πείρω. συνίετε.
15 Οὐδέν c ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπο-
ρευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·
ἀλλὰ τὰ t ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι
u οὖς. τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
16 Εἴ τις ἔχει u ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
x ἐρωτάω. 17 Καὶ ὅτε a εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄ-
χλου, x ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ
τῆς παραβολῆς.
18 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀ-
σύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι τὸ ἔξωθεν t εἰσπο-
ρευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοι-
νῶσαι;
19 Ὅτι οὐκ t εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδί-
αν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα
t ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.
20 Ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου t ἐκπορευ-
όμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων
οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ t ἐκπορεύονται, μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,
22 Κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία,
ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·

23 Πάντα

23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν t ἐκ-
πορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. y ἵστημι.
24 ¶ Καὶ ἐκεῖθεν y ἀναστὰς a ἀπῆλθεν εἰς z θέλω.
τὰ μεθόρια Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ a εἰσελθὼν a γινώσκω.
εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα z ἤθελε a γνῶναι· καὶ οὐκ b δύναμαι.
b ἠδυνήθη c λαθεῖν. c λανθάνω.
25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς d εἶχε d ἔχω.
τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, e ἐλ- e ἔρχομαι.
θοῦσα f προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. f πίπτω.
26 (g Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοί- g εἰμί.
νισσα τῷ γένει) καὶ h ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαι- h ἐρωτάω.
μόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, i Ἄφες πρῶτον i ἔω.
χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν g ἐστι k λα- k λαμβάνω.
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυνα-
ρίοις.
28 Ἡ δὲ l ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ, Ναὶ l κρίνω.
Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.
29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕ-
παγε· e ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγα-
τρός σου.
30 Καὶ e ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς,
m εὗρε τὸ δαιμόνιον e ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυ- m εὑρίσκω.
γατέρα n βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. n βάλλω.
31 ¶ Καὶ πάλιν e ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων
Τύρου καὶ Σιδῶνος, e ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν o μογιλάλον, o λαλέω.
καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα p ἐπιθῇ αὐτῷ p τίθημι.
τὴν χεῖρα.
33 Καὶ k ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν, n ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ
ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας q ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ· q ἅπτω.
34 Καὶ r ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε. r βλέπω.
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὅ g ἐστι ſ διανοίχθητι. ſ οἴγω.
35 Καὶ εὐθέως ſ διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀ-
κοαί, καὶ t ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ t λύω.
ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ

u στέλλω. 36 Καὶ u διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴ-
πωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς u διεστέλλετο, μᾶλ-
z κήρυξ. λον περισσότερον x ἐκήρυσσον.
y πλήσσω. 37 Καὶ ὑπερπερισσῶς y ἐξεπλήσσοντο, λέ-
z ποιέω. γοντες, Καλῶς πάντα z πεποίηκε· καὶ τοὺς κω-
φοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

ΕΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου
a εἰμί. a ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, b προσ-
b καλέω. καλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
γει αὐτοῖς,
c σπλάγχνον 2 c Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη
d μένω. ἡμέρας τρεῖς d προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι
τί φάγωσι·
3 Καὶ ἐὰν e ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον
e λύω. αὐτῶν, e ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐ-
τῶν μακρόθεν f ἥκουσι.
f ἥκω. 4 Καὶ g ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
g κρίνω. Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρ-
των ἐπ' ἐρημίας.
h ἐρωτάω. 5 Καὶ h ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρ-
τους; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά.
i ἀγγέλλω. 6 Καὶ i παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ k ἀναπεσεῖν
k πίπτω. ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ l λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
l λαμβάνω. ριστήσας m ἔκλασε, καὶ n ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
m κλάω. αὐτοῦ, ἵνα o παραθῶσι· καὶ o παρέθηκαν τῷ ὄ-
n δίδωμι. χλῳ.
o τίθημι. 7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ p εὐλογήσας
p λέγω. εἶπε o παραθεῖναι καὶ αὐτά.
q χόρτος. 8 Ἔφαγον δὲ, καὶ q ἐχορτάσθησαν· καὶ r ἦραν
r αἴρω. περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.
9 a Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς τετρακισχίλιοι·
καὶ e ἀπέλυσεν αὐτούς.
10 ¶ Καὶ εὐθέως s ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ
s βαίνω. τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, t ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλ-
t ἔρχομαι. μανουθά.
u ἄρχω. 11 Καὶ t ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ u ἤρξαν-
το συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ

12 Καὶ [x] ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, [x] στενός.
λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν εἰ [y] δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ [y] δίδωμι.
σημεῖον.
13 ¶ Καὶ [z] ἀφεὶς αὐτοὺς, [a] ἐμβὰς πάλιν εἰς [z] ἕω.
τὸ πλοῖον, [b] ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. [a] βαίνω.
14 Καὶ [c] ἐπελάθοντο [d] λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ [b] ἔρχομαι.
μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ [e] εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ [c] λανθάνω.
πλοίῳ. [d] λαμβάνω
15 Καὶ [f] διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, [g] Ὁρᾶ- [e] ἔχω.
τε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς [f] στέλλω.
ζύμης Ἡρώδου. [g] ὁράω.
16 Καὶ [h] διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέ- [h] λέγω.
γοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν.
17 Καὶ [i] γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί [i] γινώσκω.
διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε,
οὐδὲ [k] συνίετε; ἔτι [l] πεπωρωμένην ἔχετε τὴν [k] ἕω.
καρδίαν ὑμῶν; [l] πωρόω.
18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ [m] ὦτα [m] οὖς.
ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ [n] μνημονεύετε; [n] μιμνή-
19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους [o] ἔκλασα εἰς τοὺς σκομαι.
πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλα- [o] κλάω.
σμάτων [p] ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. [p] αἴρω.
20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλί-
ους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
[p] ἤρατε, Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς οὐ [k] συνίετε;
22 ¶ Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρου-
σιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα
αὐτοῦ [q] ἅψηται. [q] ἅπτω.
23 Καὶ [r] ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, [r] λαμβάνω.
[s] ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς [s] ἄγω.
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, [t] ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, [t] τίθημι.
[u] ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι [x] βλέπει. [u] ἐρωτάω.
24 Καὶ [x] ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς [x] βλέπω.
ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα περιπατοῦντας.
25 Εἶτα πάλιν [y] ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ [y] τίθημι.
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέ- [z] ἵστημι.
ψαι· καὶ [z] ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε [a] τηλαυγῶς [a] αὐγή.
ἅπαντας.

26 Καὶ

[b] στέλλω. 26 Καὶ [b] ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
[c] ἔρχομαι. λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην [c] εἰσέλθῃς, μηδὲ
εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 ¶ Καὶ [c] ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ
[d] ἐρωτάω. ἐν τῇ ὁδῷ [d] ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέ-
[e] εἰμί. γων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι [e] εἶναι;
[f] κρίνω. 28 Οἱ δὲ [f] ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτι-
στήν· καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προ-
φητῶν.
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε [e] εἶναι; [f] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέ-
γει αὐτῷ, Σὺ [e] εἶ ὁ Χριστός.
[g] τίω. 30 Καὶ [g] ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
λέγωσι περὶ αὐτοῦ.
[h] ἄρχω. 31 ¶ Καὶ [h] ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
[i] πάσχω. τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ [i] παθεῖν, καὶ [k] ἀπο-
[k] δοκιμάω. δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέ-
[l] κτείνω. ων καὶ γραμματέων, καὶ [l] ἀποκτανθῆναι· καὶ μετὰ
[m] ἵστημι. τρεῖς ἡμέρας [m] ἀναστῆναι.
32 Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει· Καὶ
[n] λαμβάνω. [n] προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος [o] ἤρξατο ἐπι-
[o] ἄρχω. τιμᾷν αὐτῷ.
[p] στρέφω. 33 Ὁ δὲ [p] ἐπιστραφεὶς, καὶ [q] ἰδὼν τοὺς μαθητὰς
[q] εἴδω. αὐτοῦ, [g] ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ὕπαγε
ὀπίσω μου σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 Καὶ [r] προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν
[r] καλέω. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει
[s] ἀρνέομαι. ὀπίσω μου [c] ἐλθεῖν, [s] ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
[t] αἴρω. [t] ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [u] σῶσαι,
[u] σόος. [x] ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν [x] ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
[x] ὀλλύω. χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος
[u] σώσει αὐτήν.
[y] ὠφελέω. 36 Τί γὰρ [y] ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ
[z] ζημία. τὸν κόσμον ὅλον, καὶ [z] ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
[a] δίδωμι. 37 Ἢ τί [a] δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς

38 Ὃς γὰρ ἂν b ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς b αἶσχος.
λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου b ἐπαισχυν-
θήσεται αὐτὸν ὅταν c ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς c ἔρχομαι.
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

Κεφ. θ'. Cap IX.

ΚΑὶ a ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι a λέγω.
b εἰσί τινες τῶν ὧδε c ἑστηκότων, οἵτινες οὐ b εἰμὶ.
μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν d ἴδωσι τὴν βασι- c ἵστημι.
λείαν τοῦ Θεοῦ e ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. d εἴδω.
2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ e ἔρχομαι.
Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν
Ἰωάννην· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψη-
λὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ f μετεμορφώθη ἔμ- f μόρφη.
προσθεν αὐτῶν.
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ g ἐγένετο στίλβοντα, g γίνομαι.
λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς
οὐ δύναται λευκᾶναι.
4 Καὶ h ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ· h ὄπτομαι.
καὶ b ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
5 Καὶ i ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰη- i κρίνω.
σοῦ, Ῥαββί, καλόν b ἐστιν ἡμᾶς ὧδε b εἶναι· καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ
μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.
6 Οὐ γὰρ k ᾔδει τί λαλήσῃ· b ἦσαν γὰρ ἔκ- k εἴδω.
φοβοι.
7 Καὶ l ἐγένετο νεφέλη m ἐπισκιάζουσα αὐ- l γίνομαι.
τοῖς· καὶ e ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, m σκία.
Οὗτός b ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκού-
ετε.
8 Καὶ n ἐξάπινα o περιβλεψάμενοι, οὐκέτι n φαίνω.
οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ- o βλέπω.
τῶν.
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
p διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ q διηγήσωνται p στέλλω.
ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νε- q ἡγέομαι.
κρῶν r ἀναστῇ. r ἵστημι.
10 Καὶ τὸν λόγον s ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, s κράτος.
συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν r ἀναστῆναι.

t ἐρωτάω. 11 ¶ Καὶ t ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Ὅτι
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν δεῖ e ἐλ-
θεῖν πρῶτον.
12 Ὁ δὲ i ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας
μὲν e ἐλθὼν πρῶτον, r ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ
u γράφω. πῶς u γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα
x πάσχω. πολλὰ x πάθῃ, καὶ y ἐξουδενωθῇ;
y εἶς. 13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας e ἐλή-
λυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
u γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 ¶ Καὶ e ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶ-
δεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς
συζητοῦντας αὐτοῖς.
z εἴδω. 15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος z ἰδὼν αὐτὸν,
a θάμβος. a ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες b ἠσπάζοντο
b ἀσπάζω. αὐτόν.
c ἐρωτάω. 16 Καὶ c ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, Τί
συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;
d κρίνω. 17 Καὶ d ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε,
e φέρω. Διδάσκαλε, e ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔ-
χοντα πνεῦμα ἄλαλον·
f λαμβάνω. 18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν f καταλάβῃ, ῥήσσει
αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου
ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
19 Ὁ δὲ d ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει, Ὦ γενεὰ
g εἰμί. ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς g ἔσομαι; ἕως
h ἔχω. πότε h ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.
i φέρω. 20 Καὶ i ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ k ἰ-
k εἴδω. δὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα l ἐσπάραξεν αὐ-
l σπαράσσω. τόν, καὶ m πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, n ἐκυλίετο ἀφρί-
m πίπτω. ζων.
n κυλίω. 21 Καὶ c ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος
o γίνομαι. χρόνος g ἐστὶν ὡς τοῦτο o γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ
p παῖς. εἶπε, p Παιδιόθεν·
q ὀλλύω. 22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε,
r βοηθός. καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα q ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι
s σπλάγχνον δύνασαι, r βοήθησον ἡμῖν, s σπλαγχνισθεὶς
ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι
πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
24 Καὶ εὐθέως r κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου r κράζω.
μετὰ δακρύων ἔλεγε, Πιστεύω Κύριε· βοήθει μου
τῇ ἀπιστίᾳ.
25 k Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχ-
λος, u ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, u τίω.
λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν,
ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, x Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέ-
τι x εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. x ἔρχομαι.
26 Καὶ y κράξαν, καὶ πολλὰ z σπαράξαν y κράζω.
αὐτὸν, x ἐξῆλθε· καὶ a ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε z σπαράσσω.
πολλοὺς λέγειν ὅτι b ἀπέθανεν. a γίνομαι.
27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς c κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, b θνήσκω.
d ἤγειρεν αὐτόν· καὶ e ἀνέστη. c κράτος.
28 Καὶ f εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μα- d ἐγείρω.
θηταὶ αὐτοῦ g ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, Ὅτι e ἵστημι.
ἡμεῖς οὐκ h ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; f ἔρχομαι.
29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐ- g ἐρωτάω.
δενὶ δύναται f ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ h δύναμαι.
νηστείᾳ.
30 ¶ Καὶ ἐκεῖθεν f ἐξελθόντες i παρεπο- i πείρω.
ρεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ k ἤθελεν ἵνα k θέλω.
τις l γνῷ. l γινώσκω.
31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου m παρα- m δίδωμι.
δίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ n ἀποκτενοῦσιν n κτείνω.
αὐτόν· καὶ n ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ o ἀ- o ἵστημι.
ναστήσεται.
32 Οἱ δὲ p ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ q ἐφοβοῦντο p νόος.
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. q φέβομαι.
33 ¶ Καὶ f ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ
οἰκίᾳ γενόμενος r ἐπηρώτα αὐτοὺς, Τί ἐν τῇ r ἐρωτάω.
ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;
34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ s διε- s λέγω.
λέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. t σιωπή.
35 Καὶ u καθίσας x ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ u ἕζω.
λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, y ἔσται x φωνή.
πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. y εἰμί.

36 Καὶ

z λαμβάνω. 36 Καὶ z λαβὼν παιδίον, a ἔστησεν αὐτὸ ἐν
a ἵστημι. μέσῳ αὐτῶν, καὶ b ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶ-
b ἀγκὴ. πεν αὐτοῖς,
37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ
c στέλλω. δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν c ἀποστείλαν-
τά με.
38 d Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων,
d κρίνω. Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ
e κωλύω. e ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡ-
μῖν.
f εἰμί. 39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν·
g λέγω. οὐδεὶς γάρ f ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ g κακολογῆ-
σαί με.
40 Ὃς γὰρ οὐκ f ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
f ἐστιν.
h πίνω. 41 Ὃς γὰρ ἂν h ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος
ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ f ἐστε, ἀμὴν λέ-
i ὄλλυω. γω ὑμῖν, οὐ μὴ i ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίζῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν f ἐστιν αὐτῷ μᾶλ-
k κεῖμαι. λον εἰ k περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τρά-
l βάλλω. χηλον αὐτοῦ, καὶ l βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
m κόπτω. 43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, m ἀ-
πόκοψον αὐτήν· καλόν σοι f ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν
n ἔρχομαι. ζωὴν n εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα,
n ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον
44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ p τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπό-
κοψον αὐτόν· καλόν f ἐστί σοι n εἰσελθεῖν εἰς
τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα o βλη-
o βάλλω. θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·
p τέλος. 46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ p τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε,
ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι f ἐστὶ μονόφθαλμον
n εἰσ-

εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφ-
θαλμοὺς ἔχοντα [o] βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν
τοῦ πυρός.
48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ [p] τελευτᾷ, καὶ
τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.
49 Πᾶς γὰρ πυρὶ [q] ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυ- [q] ἅλς.
σία [q] ἁλὶ [q] ἁλισθήσεται.
50 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ [q] ἅλας [q] ἄνα- [r] γίνομαι.
λον [r] γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ [s] ἀρτύσετε; ἔχετε [s] ἀρτύω.
ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ [t] εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. [t] εἰρήνη.

Κεφ. ι. Cap.X.

ΚΑκεῖθεν [a] ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς [a] ἵστημι.
Ἰουδαίας διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ [b] πείρω.
[b] συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ [c] ἔθω.
ὡς [c] εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. [d] ἔρχομαι.
2 Καὶ [d] προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι [e] ἐπη- [e] ἐρωτάω.
ρώτησαν αὐτὸν εἰ [f] ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα [f] εἰμί.
[g] ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐτόν. [g] λύω.
3 Ὁ δὲ [h] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν [h] κρίνω.
[i] ἐνετείλατο Μωσῆς; [i] τέλλω.
4 Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς [k] ἐπέτρεψε βιβλίον [k] τρέπω.
ἀποστασίου [l] γράψαι, καὶ [m] ἀπολῦσαι. [l] γράφω.
5 Καὶ [n] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, [m] λύω.
Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν [o] ἔγραψεν ὑμῖν [n] κρίνω.
τὴν ἐντολὴν ταύτην. [o] γράφω.
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ [p] ἐ- [p] ποιέω.
ποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός.
7 Ἕνεκεν τούτου [q] καταλείψει ἄνθρωπος τὸν [q] λείπω.
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ [r] προσκολληθή- [r] κόλλα.
σεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
8 Καὶ [f] ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε
οὐκέτι [f] εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.
9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς [s] συνέζευξεν, ἄνθρωπος [s] ζεύγνυω.
μὴ χωριζέτω.
10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ τοῦ αὐτοῦ [e] ἐπηρώτησαν αὐτόν.
11 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν [g] ἀπολύσῃ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται
ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ

[g] ἀπόλω. 12 Καὶ ἐὰν γυνὴ [g] ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐ-
τῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.
13 ¶ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα
[u] τίω. [h] ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ [u] ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν.
[x] εἴδω. 14 [x] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς [y] ἠγανάκτησε, καὶ εἶ-
[y] ἀγανακτέω πεν αὐτοῖς, [z] Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός
[z] ἔω. με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων [a] ἐστὶν
[a] εἰμί. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
[b] δέχομαι. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ [b] δέξηται
[c] ἔρχομαι. τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ [c] εἰσέλ-
θῃ εἰς αὐτήν.
[d] ἀγκή. 16 Καὶ [d] ἐναγκαλισάμενος αὐτά, [e] τιθεὶς
[e] τίθημι. τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, [f] ηὐλόγει αὐτά.
[f] λέγω. 17 ¶ Καὶ [g] ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν,
[g] πείρω. [h] προσδραμὼν εἷς, καὶ [i] γονυπετήσας αὐτόν, [k] ἐ-
[h] τρέχω. πηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω
[i] πίπτω. ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
[k] ἐρωτάω. 18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις
ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
[l] εἴδω. 19 Τὰς ἐντολὰς [l] οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς,
[m] κλέπτω. Μὴ φονεύσῃς, Μὴ [m] κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυ-
[n] στερέω. ρήσῃς, Μὴ [n] ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου
καὶ τὴν μητέρα.
[o] κρίνω. 20 Ὁ δὲ [o] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδά-
[p] φυλάττω. σκαλε, ταῦτα πάντα [p] ἐφυλαξάμην ἐκ νεότη-
τός μου.
[q] βλέπω. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [q] ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν
αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
[r] δίδωμι. ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ [r] δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ
[s] ἔχω. [s] ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει
[t] αἴρω. μοι, [t] ἄρας τὸν σταυρόν.
[u] ἔρχομαι. 22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, [u] ἀπῆλθε
[x] εἰμί. λυπούμενος· [x] ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
[y] βλέπω. 23 Καὶ [y] περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ
χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
[u] εἰσελεύσονται.
[z] θάμβος. 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ [z] ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λό-
γοις

γοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν [a] ἀποκριθεὶς λέ- [a] κρίνω.
γει αὐτοῖς, Τέκνα, Πῶς δύσκολόν [b] ἐστι τοὺς [b] εἰμί.
[c] πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλεί- [c] πείθω.
αν τοῦ Θεοῦ [d] εἰσελθεῖν; [d] ἔρχομαι.
25 Εὐκοπώτερόν [b] ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυ-
μαλιᾶς τῆς ῥαφίδος [d] διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ [d] εἰσελθεῖν.
26 Οἱ δὲ περισσῶς [e] ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες [e] πλήσσω.
πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται [f] σωθῆναι; [f] σόος.
27 [g] Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει, [g] βλέπω.
Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ
Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά [b] ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.
28 Καὶ [h] ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, [h] ἄρχω.
Ἰδού, ἡμεῖς [i] ἀφήκαμεν πάντα, καὶ [k] ἠκολουθήσα- [i] ἕω.
μέν σοι. [k] ἀκόλουθος.
29 [l] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν [l] κρίνω.
λέγω ὑμῖν· οὐδείς [b] ἐστιν ὃς [i] ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ
ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ
γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
εὐαγγελίου,
30 Ἐὰν μὴ [m] λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν [m] λαμβάνω
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀ-
δελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ
διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
αἰώνιον.
31 Πολλοὶ δὲ [n] ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ [n] εἰμί.
ἔσχατοι, πρῶτοι.
32 ¶ [n] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ἀναβαίνοντες
εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ [n] ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς· καὶ [o] ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες [p] ἐφο- [o] θάμβος.
βοῦντο. Καὶ [q] παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, [p] φέβομαι.
[h] ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ [q] λαμβάνω
συμβαίνειν·
33 Ὅτι ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [r] παραδοθήσεται τοῖς ἀρ- [r] δίδωμι.
χιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν
αὐτὸν θανάτῳ, καὶ [r] παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς
ἔθνεσι·
34 Καὶ [s] ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν [s] παῖς.

[t] πτύω. αὐτὸν, καὶ [t] ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ [u] ἀποκτενοῦσιν
[u] κτείνω. αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [x] ἀναστήσεται.
[x] ἵστημι. 35 ¶ Καὶ [y] προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος
[y] πορεύω. καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Δι-
δάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποι-
ήσῃς ἡμῖν.
36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί
με ὑμῖν;
[z] δίδωμι. 37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, [z] Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ
δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν
ἐν τῇ δόξῃ σου.
[a] εἴδω. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ [a] οἴδατε
[b] δύναμαι. τί αἰτεῖσθε· [b] δύνασθε [c] πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
[c] πίνω. πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι;
39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, [b] Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
[c] πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθήσεσθε·
[d] εἰμί. 40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐω-
[e] δίδωμι. νύμων μου, οὐκ [d] ἔστιν ἐμὸν [e] δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡ-
[f] ἄρχω. τοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα [f] ἤρξαντο ἀγανακ-
τεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.
42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς,
[g] εἴδω. λέγει αὐτοῖς, [g] Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν
[h] κύρω. τῶν ἐθνῶν, [h] κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγά-
λοι αὐτῶν, [d] κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
43 Οὐχ οὕτω δὲ [d] ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέ-
λῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, [d] ἔσται διάκονος ὑμῶν·
44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος,
[d] ἔσται πάντων δοῦλος.
45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ [i] ἦλθε [k] δι-
[i] ἔρχομαι. ακονηθῆναι, ἀλλὰ [k] διακονῆσαι, καὶ [e] δοῦναι
[k] κονέω. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ [l] ἐκπορευ-
[l] πείρω. ομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ
[m] ἧμαι. τυφλὸς [m] ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος
d ἐστιν, f ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δα-
βὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.
48 Καὶ n ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπή- n πίω.
σῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον o ἔκραζεν, Υἱὲ Δα- o κράζω.
βὶδ, ἐλέησόν με.
49 Καὶ p στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν q φωνη- p ἵστημι.
θῆναι· καὶ q φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, q φωνῶ.
r Θάρσει, ἔγειραι, φωνεῖ σε. r θάρσος.
50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, q ἀνα-
στὰς i ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
51 Καὶ ſ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ſ κρίνω.
Τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐ-
τῷ, Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω.
52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις
σου t σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ t σόος.
u ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. u ἀκόλουθος.

Κεφ. ιά. Cap. XI.

Καὶ ὅτε a ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς a ἐγγύς.
Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς ὄρος τῶν ἐ-
λαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
2 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην
τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως b εἰσπορευόμενοι b πείρω.
εἰς αὐτὴν c εὑρήσετε πῶλον d δεδεμένον, ἐφ' c εὑρίσκω.
ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων e κεκάθικε· f λύσαντες d δέω.
αὐτὸν g ἀγάγετε. e ἕζω.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; f λύω.
εἴπατε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει· καὶ εὐ- g ἄγω.
θέως αὐτὸν h ἀποστελεῖ ὧδε. h στέλλω.
4 i Ἀπῆλθον δὲ καὶ k εὗρον τὸν πῶλον l δεδε- i ἔρχομαι.
μένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, k εὑρίσκω.
καὶ λύουσιν αὐτόν. l δέω.
5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ m ἑστηκότων ἔλεγον αὐ- m ἵστημι.
τοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς n ἐνετείλατο ὁ n τέλλω.
Ἰησοῦς· καὶ x ἀφῆκαν αὐτούς. x ἕω.
7 Καὶ o ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, o ἄγω.
καὶ p ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ q ἐκά- p βάλλω.
θισεν ἐπ' αὐτῷ. q ἕζω.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν r ἔστρωσαν εἰς τὴν
r στορέω. ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δέν-
δρων, καὶ r ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.
9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔ-
κραζον, λέγοντες, Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·
10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀ-
νόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· ὡσαννὰ
ἐν τοῖς ὑψίστοις.
11 Καὶ i εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψί-
ſ εἰμί. ας ἤδη ſ οὔσης τῆς ὥρας, i ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.
12 ¶ Καὶ τῇ ἐπαύριον i ἐξελθόντων αὐτῶν
ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασε·
t εἴδω. 13 Καὶ t ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν
φύλλα, i ἦλθεν εἰ ἄρα k εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ. καὶ
i ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν k εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
οὐ γὰρ ſ ἦν καιρὸς σύκων.
u κρίνω. 14 Καὶ u ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ,
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν
x ἀκούω. φάγοι· καὶ x ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ
f ἄρχω. i εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, f ἤρξατο ἐκ-
βάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ
ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς
y στρέφω. καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς y κα-
z ἔω. τέστρεψε.
a φέρω. 16 Καὶ οὐκ z ἤφιεν ἵνα τις a διενέγκῃ σκεῦος
b γράφω. διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 Καὶ ἐδίδασκε λέγων αὐτοῖς, Οὐ b γέ-
c καλέω. γραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς
d ἀκούω. c κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποι-
e ζητέω. ήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν.
f ὄλλυω. 18 Καὶ d ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχι-
g φέβομαι. ερεῖς, καὶ e ἐζήτουν πῶς αὐτὸν f ἀπολέσουσιν· g ἐ-
h πλήσσω. φοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος h ἐξεπλήσ-
i γίνομαι. σετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
k πείρω. 19 Καὶ ὅτε ὀψὲ i ἐγένετο, k ἐξεπορεύετο ἔξω
τῆς πόλεως.

20 ¶ Καὶ

20 ¶ Καὶ πρωῒ [k] παραπορευόμενοι εἶδον τὴν [l] ξηρός.
συκῆν [l] ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. [m] μιμνή-
21 Καὶ [m] ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, σκομαι.
Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ [n] ἣν [o] κατηράσω, [l] ἐξή- [n] εἰμί.
ρανται. [o] ἀράω.
22 Καὶ [p] ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, [p] κρίνω.
[n] Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.
23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ
ὄρει τούτῳ, [q] Ἄρθητι καὶ [r] βλήθητι εἰς τὴν θά- [q] αἴρω.
λασσαν· καὶ μὴ [p] διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, [r] βάλλω.
ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· [n] ἔσται αὐτῷ
ὃ ἐὰν εἴπῃ.
24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν
προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβά-
νετε· καὶ [n] ἔσται ὑμῖν.
25 Καὶ ὅταν [s] στήκητε προσευχόμενοι, [t] ἀφίε-
τε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν [s] ἵστημι.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [t] ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα [t] ἕω.
ὑμῶν.
26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ [t] ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [t] ἀφήσει τὰ παραπτώμα-
τα ὑμῶν.
27 ¶ Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ
πρεσβύτεροι
28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην
[u] ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; [u] δίδωμι.
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [x] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, [x] κρίνω.
[y] Ἐπερωτήσω ὑμᾶς [z] κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀπο- [y] ἐρωτάω.
κρίθητέ μοι· καὶ [a] ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ [z] καὶ ἐγώ.
ταῦτα ποιῶ. [a] εἴρω.
30 Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ [b] ἦν, [b] εἰμί.
ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [c] ἀποκρίθητέ μοι. [c] κρίνω.
31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες,
Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, [a] ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ
[d] ἐπιστεύσατε αὐτῷ; [d] πίστις.
32 Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· [e] ἐφο-

βοῦντο

ϕοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην
ὅτι ὄντως προφήτης b ἦν.

f εἴδω. — 33 Καὶ c ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ,
Οὐκ f οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει
αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ.

Κεφ. ιβ΄. Cap. XII.

a ἄρχω. b φύω. c τίθημι. d ὀρύττω. e δέμω. x δίδωμι. f δῆμος. g στέλλω. h λαμβάνω i δέρω. k στέλλω. l βάλλω. m κεφαλή. n τίω. o κτείνω.

Καὶ a ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέ-
γειν, Ἀμπελῶνα b ἐφύτευσεν ἄνθρω-
πος, καὶ c περιέθηκε φραγμὸν, καὶ d ὤρυξεν ὑπο-
λήνιον, καὶ e ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ x ἐξέδοτο
αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ f ἀπεδήμησε.

2 Καὶ g ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ
καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν h λάβῃ
ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 Οἱ δὲ, h λαβόντες αὐτὸν i ἔδειραν, καὶ
k ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν k ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον
δοῦλον· κἀκεῖνον l λιθοβολήσαντες m ἐκεφα-
λαίωσαν, καὶ k ἀπέστειλαν n ἠτιμωμένον.

5 Καὶ πάλιν ἄλλον k ἀπέστειλε· κἀκεῖνον
o ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ,
k ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέ-
p τρέπω. — γων, Ὅτι p ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς,
q εἰμί. — Ὅτι οὗτός q ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ h λαβόντες αὐτὸν o ἀπέκτειναν, καὶ
l ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;
r ἔρχομαι. s ὀλλύω. t δίδωμι. — r ἐλεύσεται καὶ s ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ t δώ-
σει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

u γινώσκω. x γίνομαι. — 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην u ἀνέγνωτε;
Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
x ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

11 Παρὰ Κυρίου x ἐγένετο αὕτη· καὶ q ἔστι θαυ-
μαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.

12 Καὶ

12 Καὶ [y] ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ [z] ἐφο- [y] ζητέω.
βήθησαν τὸν ὄχλον· [a] ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐ- [z] φέβομαι.
τοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ [b] ἀφέντες αὐτὸν [a] γινώσκω.
[c] ἀπῆλθον. [b] ἔω.
13 ¶ Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν [c] ἔρχομαι.
Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύ-
σωσι λόγῳ.
14 Οἱ δὲ [c] ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδά-
σκαλε, [d] οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς [e] εἶ, καὶ οὐ μέλει [d] εἴδω.
σοὶ περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν- [e] εἰμί.
θρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
διδάσκεις· [e] Ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι [f] δοῦναι, ἢ [f] δίδωμι.
οὔ; [f] δῶμεν, ἢ μὴ [f] δῶμεν;
15 Ὁ δὲ, [d] εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι
δηνάριον, ἵνα [d] ἴδω.
16 Οἱ δὲ [g] ἤνεγκαν· Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί- [g] φέρω.
νος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ, Καίσαρος.
17 Καὶ [h] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, [h] κρίνω.
[f] Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ
Θεοῦ, τῷ Θεῷ· Καὶ [i] ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ. [i] θαῦμα.
18 ¶ Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν,
οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ [k] ἐπηρώτησαν [k] ἐρωτάω.
αὐτὸν, λέγοντες,
19 Διδάσκαλε, Μωσῆς [l] ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι [l] γράφω.
ἐάν τινος ἀδελφὸς [m] ἀποθάνῃ, καὶ [n] καταλίπῃ [m] θνήσκω.
γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα [o] λάβῃ ὁ ἀδελ- [n] λείπω.
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ [p] ἐξαναστήσῃ σπέρ- [o] λαμβάνω
μα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [p] ἵστημι.
20 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ [e] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος
[o] ἔλαβε γυναῖκα, καὶ [m] ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε
σπέρμα·
21 Καὶ ὁ δεύτερος [o] ἔλαβεν αὐτήν, καὶ
[m] ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς [b] ἀφῆκε σπέρμα· καὶ
ὁ τρίτος ὡσαύτως.
22 Καὶ [o] ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ [b] ἀ-
φῆκαν σπέρμα· ἐσχάτη πάντων [m] ἀπέθανε καὶ
ἡ γυνή.

23 Ἐν τῇ οὖν [p] ἀναστάσει, ὅταν [p] ἀναστῶσι, τί-
[q] ἔχω. νος αὐτῶν [e] ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ [q] ἔσχον αὐ-
τὴν γυναῖκα.
[r] κρίνω. 24 Καὶ [r] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;
25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν [p] ἀναστῶσιν, οὔτε γα-
μοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται· ἀλλ' [e] εἰσὶν ὡς ἄγ-
γελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ
[a] ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βά-
του, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θε-
ὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς
Ἰακώβ;
27 Οὐκ [e] ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς
ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
28 ¶ Καὶ [c] προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων,
ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς
αὐτοῖς [r] ἀπεκρίθη, [k] ἐπηρώτησεν αὐτὸν, Ποία
[e] ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;
29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [r] ἀπεκρίθη αὐτῷ, Ὅτι πρώ-
τη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύρι-
ος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς [e] ἐστι:
30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου·
αὕτη πρώτη ἐντολή.
31 Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὡς σεαυτόν· μείζων τούτων ἄλλη
ἐντολὴ οὐκ [e] ἔστι.
32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς [e] ἐστι
Θεὸς, καὶ οὐκ [e] ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·
33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν [e] ἐστι πάντων τῶν ὁλο-
καυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.
[s] νόος. 34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [d] ἰδὼν αὐτὸν ὅτι [s] νουνεχῶς
[r] ἀπε-

r ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν e εἶ ἀπὸ
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν x ἐπερωτῆσαι. x ἐρωτάω.
35 ¶ Καὶ r ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμ-
ματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός e ἐστι Δαβίδ;
36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι
τῷ ἁγίῳ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, t Κά- t ἧμαι.
θου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν u θῶ τοὺς ἐχθρούς u τίθημι.
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον·
καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ e ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
x ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. x ἀκούω.
38 Καὶ y ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐ- y λέγω.
τοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόν-
των ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς,
39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.
40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι ο λή-
ψονται περισσότερον κρίμα.
41 ¶ Καὶ z καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ z ἕζω.
γαζοφυλακίου· ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλού-
σιοι ἔβαλλον πολλά.
42 Καὶ a ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε a ἔρχομαι.
λεπτὰ δύο, ὅ b ἐστι κοδράντης. b εἰμί.
43 Καὶ c προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς c καλέω.
αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ
χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων d βέβληκε d βάλλω.
τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
d ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα
ὅσα e εἶχεν d ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. e ἔχω.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

Καὶ a ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει a πείρω.
αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε,
ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

b κρίνω. 2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς b ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ,
c ἔω. Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ
d λύω. c ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ μὴ d καταλυθῇ.
e ἧμαι. 3 Καὶ e καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐ-
f ἐρωτάω. λαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, f ἐπηρώτων αὐτὸν
κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ
Ἀνδρέας,
g εἰμί. 4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα g ἔσται, καὶ τί τὸ
h τέλος. σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα h συντε-
i κείνω. λεῖσθαι.
k ἄρχω. 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς i ἀποκριθεὶς αὐτοῖς k ἤρξατο
λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
l ἔρχομαι. 6 Πολλοὶ γὰρ l ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανή-
σουσιν.
m θροέω. 7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πο-
n γίνομαι. λέμων, μὴ m θροεῖσθε· δεῖ γὰρ n γενέσθαι· ἀλλ'
o ἐγείρω. οὔπω τὸ τέλος.
8 o Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βα-
σιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ g ἔσονται σεισμοὶ κατὰ
τόπους, καὶ g ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.
9 Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς
p δίδωμι. ἑαυτούς· p παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ
q δέρω. εἰς συναγωγάς· q δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων
r ἵστημι. καὶ βασιλέων r σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρ-
τύριον αὐτοῖς.
s κηρύττω. 10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον s κη-
ρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
t δίδωμι. 11 Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς t παραδιδόντες,
u μεριμνα. μὴ u προμεριμνᾶτε τί x λαλήσητε, μηδὲ y με-
x λαλέω. λετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν p δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
y μέλω. ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦν-
τες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 p Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς
θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ r ἐπαναστήσονται
z θνήσκω. τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ z θανατώσουσιν αὐτούς·
a εἰμί. 13 Καὶ a ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ
b μένω. τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ b ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
c σῶος. c σωθήσεται.

14 Ὅταν

14 Ὅταν δὲ [d] ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- — d εἴδω.
μώσεως τὸ [e] ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, — e εἴρω.
[f] ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ, (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) τότε — f ἵστημι.
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [g] φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. — g φεύγω.
15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ [h] καταβάτω εἰς — h βαίνω.
τὴν οἰκίαν, μηδὲ [i] εἰσελθέτω [k] ἆραί τι ἐκ τῆς οἰ- — i ἔρχομαι.
κίας αὐτοῦ. — k αἴρω.
16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν [x] ὢν, μὴ [l] ἐπιστρεψάτω — x εἰμί.
εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. — l στρέφω.
17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ [m] γένηται ἡ φυγὴ — m γίνομαι.
ὑμῶν χειμῶνος.
19 [n] Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις — n εἰμί.
οἵα οὐ [m] γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς [o] κτίσεως ἧς — o κτίζω.
[o] ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ [m] γένηται.
20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος [p] ἐκολόβωσε τὰς ἡ- — p κολοβός.
μέρας, οὐκ ἂν [q] ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ — q σῶος.
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς [x] ἐξελέξατο, [p] ἐκολόβωσε — x λέγω.
τὰς ἡμέρας.
21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ
Χριστὸς, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύσητε.
22 [s] Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευ- — s ἐγείρω.
δοπροφῆται· καὶ [t] δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, — t δίδωμι.
πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκ-
λεκτούς.
23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, [e] προείρηκα
ὑμῖν πάντα.
24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖ- — n σκότος.
ψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος [n] σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη
οὐ [t] δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς·
25 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ [n] ἔσονται ἐκπί-
πτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
[x] σαλευθήσονται. — x σάλος.
26 Καὶ τότε [y] ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου — y ὄπτομαι.
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς
καὶ δόξης.
27 Καὶ τότε [z] ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, — z στέλλω.
καὶ [a] ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν — a ἄγω.

 τεσσά-

τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου
οὐρανοῦ.
b μανθάνω. | 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς b μάθετε τὴν παραβο-
c γίνομαι. | λήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς c γένη-
d φύω. | ται, καὶ d ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
e εἰμί. | τὸ θέρος ἐστίν.
f εἴδω. | 29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅταν ταῦτα f ἴδητε γι-
νόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς e ἐστιν ἐπὶ θύραις.
g ἔρχομαι. | 30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ g παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.
31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ g παρελεύσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ g παρέλθωσι.
32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας
h εἴδω. | οὐδεὶς h οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ·
οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε·
οὐκ h οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός e ἐστιν.
i ἔω. | 34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος i ἀφεὶς τὴν οἰ-
k δίδωμι. | κίαν αὐτοῦ, καὶ k δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσί-
αν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ τῷ θυρωρῷ
l τέλλω. | l ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
35 Γρηγορεῖτε οὖν, h (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται· ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ
x ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·)
x φωνή. | 36 Μὴ g ἐλθὼν ἐξαίφνης m εὕρῃ ὑμᾶς κα-
m εὑρίσκω. | θεύδοντας.
37 Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. Cap.XIV.

a εἰμί. | a Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέ-
b ζητέω. | ρας· καὶ b ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
c κράτος. | γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ c κρατήσαντες
ἀποκτείνωσιν.
2 Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θό-
ρυβος d ἔσται τοῦ λαοῦ.
d εἰμί. | 3 Καὶ d ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, e ἦλθε
e ἔρχομαι. | γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου f πιστι-
f πίνω. | κῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον,
g τρίβω. | κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 h Ἦσαν

4 h Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυ-
τούς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
μύρου i γέγονεν;
5 k Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο l πραθῆναι ἐπάνω
τριακοσίων δηναρίων, καὶ m δοθῆναι τοῖς πτω-
χοῖς. Καὶ n ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, o Ἄφετε αὐτήν· τί
αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον p εἰργά-
σατο εἰς ἐμέ.
7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυ-
τῶν, καὶ ὅταν θέλητε, q δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποι-
ῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
8 Ὃ r εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· s προέλαβε
t μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.
9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν u κηρυχθῇ τὸ
εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίη-
σεν αὕτη, x λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν δώδε-
κα p ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα m παρα-
δῷ αὐτὸν αὐτοῖς.
11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες z ἐχάρησαν· καὶ a ἐπηγ-
γείλαντο αὐτῷ ἀργύριον b δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶς εὐκαίρως αὐτὸν m παραδῷ.
12 ¶ Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων,
ὅτε τὸ πάσχα c ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις d ἀπελθόντες e ἑτοιμά-
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;
13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ
ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
βαστάζων· f ἀκολουθήσατε αὐτῷ.
14 Καὶ ὅπου ἐὰν d εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ
οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ
g ἐστι τὸ h κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου φάγω;
15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν i δείξει ἀνώγεον μέγα
k ἐστρωμένον ἕτοιμον· ἐκεῖ e ἑτοιμάσατε ἡμῖν.
16 Καὶ d ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ d ἦλ-
θον εἰς τὴν πόλιν, καὶ l εὗρον καθὼς εἶπεν αὐ-
τοῖς· καὶ e ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

h εἰμί.
i γίνομαι.
k δύναμαι.
l περάω.
m δίδωμι.
n βριμάομαι.
o ἐάω.
p ἔργον.
q δύναμαι.
r ἔχω.
s λαμβάνω.
t μύρω.
u κηρύττω.
x λαλέω.
y ἔρχομαι.
z χαίρω.
a ἀγγέλλω.
b δίδωμι.
c θύω.
d ἔρχομαι.
e ἕτοιμος.
f ἀκόλουθος.
g εἰμί.
h λύω.
i δεικνύω.
k στορέω.
l εὑρίσκω.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώ-
δεκα.
g κεῖμαι. 18 Καὶ g ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων,
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑ-
h δίδωμι. μῶν h παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ.
i ἄρχω. 19 Οἱ δὲ i ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ
εἷς καθ᾽ εἷς, Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ;
k κρίνω. 20 Ὁ δὲ k ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ
τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὸ
τρυβλίον.
21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς
l γράφω. l γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
m δίδωμι. δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου m παραδίδοται· καλὸν
x εἰμὶ. x ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
n γεννάω. 22 ¶ Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, o λαβὼν ὁ Ἰη-
o λαμβάνω σοῦς ἄρτον, p εὐλογήσας q ἔκλασε· καὶ m ἔδωκεν
p λέγω. αὐτοῖς. καὶ εἶπε, o Λάβετε, φάγετε· τοῦτό t ἐστι
q κλάω. τὸ σῶμά μου.
r χάρις. 23 Καὶ o λαβὼν τὸ ποτήριον, r εὐχαριστήσας
s πίνω. h ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ s ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
t εἰμὶ. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό t ἐστι τὸ αἷμά μου
u χέω. τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν u ἐκ-
χυνόμενον.
25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ s πίω
ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐ-
κείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ Θεοῦ.
x ᾄδω. 26 Καὶ x ὑμνήσαντες y ἐξῆλθον εἰς τὸ
y ἔρχομαι. ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
27 ¶ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πάν-
z σκάζω. τες z σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
a γράφω. ταύτῃ ὅτι a γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα,
b σκορπίος καὶ b διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.
c ἐγείρω. 28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ c ἐγερθῆναί με, d προάξω
d ἄγω. ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
e φάω. 29 Ὁ δὲ Πέτρος e ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες
f σκάζω. f σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ.
30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω
σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς
ἀλέκτορα

ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς g ἀπαρνήσῃ με. g ἀρνέομαι.
31 Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, Ἐάν με h δεῖ
h δέῃ i συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε g ἀπαρνή- i θνήσκω.
σομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 ¶ Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, k Κα- k ἕζω.
θίσατε ὧδε ἕως l προσεύξωμαι. l εὔχω.
33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκω-
βον καὶ Ἰωάννην μεθ᾽ ἑαυτοῦ· καὶ m ἤρξατο ἐκ- m ἄρχω.
θαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός n ἐστιν ἡ n εἰμί.
ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγο-
ρεῖτε.
35 Καὶ o προελθὼν μικρὸν, p ἔπεσεν ἐπὶ τῆς o ἔρχομαι.
γῆς· καὶ l προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, o παρ- p πίπτω.
έλθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα.
36 Καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυ-
νατά σοι· q παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ- q φέρω.
το· ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.
37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδον-
τας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ
ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ o εἰσ-
έλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρό-
θυμον· ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 Καὶ πάλιν o ἀπελθὼν l προσηύξατο, τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπών.
40 Καὶ r ὑποστρέψας ſ εὗρεν αὐτοὺς πάλιν r στρέφω.
καθεύδοντας, (n ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ſ εὑρίσκω.
t βεβαρημένοι) καὶ οὐκ u ᾔδεισαν τί αὐτῷ x ἀπο- t βαρύς.
κριθῶσι. u εἴδω.
41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, x κρίνω.
Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ y ἀναπαύεσθε· ἀπέχει, y παύω.
a ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, z παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ z δίδωμι.
ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν·
42 a Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδι- a ἐγείρω.
δούς με b ἤγγικε. b ἐγγύς.
43 ¶ Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
παραγίνεται Ἰούδας, εἷς * ὢν τῶν δώδεκα· * εἰμί.
καὶ

καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ
ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
c δίδωμι. 44 c Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν d σύσ-
d σῆμα. σημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός
e εἰμί. e ἐστι· f κρατήσατε αὐτὸν, καὶ g ἀπαγάγετε ἀσ-
f κράτος. φαλῶς.
g ἄγω. 45 Καὶ h ἐλθὼν, εὐθέως h προσελθὼν αὐτῷ,
h ἔρχομαι. λέγει, Ῥαββὶ, ῥαββὶ καὶ i κατεφίλησεν αὐτόν.
i φίλος. 46 Οἱ δὲ k ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας
k βάλλω. αὐτῶν, καὶ f ἐκράτησαν αὐτόν.
l ἵστημι. 47 Εἷς δέ τις τῶν l παρεστηκότων σπασάμενος
m παίω. τὴν μάχαιραν, m ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
n αἱρέω. καὶ n ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.
o κρίνω. 48 Καὶ o ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Ὡς ἐπὶ λῃστὴν h ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ
p λαμβάνω ξύλων p συλλαβεῖν με;
49 Καθ' ἡμέραν e ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ f ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα
q πλέος. q πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
r ἐάω. 50 Καὶ r ἀφέντες αὐτὸν πάντες ſ ἔφυγον.
ſ φεύγω. 51 ¶ Καὶ εἷς τις νεανίσκος t ἠκολούθει αὐτῷ,
t ἀκόλουθος. k περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ f κρα-
τοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι·
u λείπω. 52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς
ſ ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
53 ¶ Καὶ g ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν
ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.
54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν t ἠκολούθη-
σεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
x ἧμαι. καὶ ἦν x συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ
θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον
y θνήσκω. ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ y θανα-
τῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον.
z μάρτυς. 56 Πολλοὶ γὰρ z ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ,
a εἰμί. καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ a ἦσαν.
b ἵστημι. 57 Καί τινες b ἀναστάντες z ἐψευδομαρτύ-
ρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, 58 Ὅτι

58 Ὅτι ἡμεῖς c ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, c ἀκούω.
Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίη-
τον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον * ἀχειροποίη- * ποιέω.
τον οἰκοδομήσω.
59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση a ἦν ἡ μαρτυρία αὐ-
τῶν.
60 Καὶ b ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον,
d ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ e ἀποκρίνῃ d ἐρωτάω.
οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσι; e κρίνω.
61 Ὁ δὲ f ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν e ἀπεκρίνατο. f σιωπάω.
Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς d ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει
αὐτῷ, Σὺ a εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι· καὶ g ὄψε- g ὄπτομαι.
σθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου h καθήμενον ἐκ δεξιῶν h ἧμαι.
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ
οὐρανοῦ.
63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς, i διαῤῥήξας τοὺς χιτῶ- i ῥήσσω.
νας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων;
64 k Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν k ἀκούω.
φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες e κατέκριναν αὐτὸν a εἶναι
ἔνοχον θανάτου.
65 Καὶ l ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ l ἄρχω.
περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφί-
ζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, m Προφήτευ- m φάω.
σον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔ-
βαλλον.
66 ¶ Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω,
ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως.
67 Καὶ n ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, n εἴδω.
o ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Να- o βλέπω.
ζαρηνοῦ Ἰησοῦ a ἦσθα.
68 Ὁ δὲ p ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ q οἶδα, οὐ- p ἀρνέομαι.
δὲ r ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ f ἐξῆλθεν ἔξω q εἴδω.
εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. r ἵστημι.
69 Καὶ ἡ παιδίσκη n ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, f ἔρχομαι.
l ἤρξατο λέγειν τοῖς b παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος
ἐξ αὐτῶν a ἐστίν.
70 Ὁ δὲ πάλιν p ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν

πάλιν.

πάλιν οἱ b παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀλη-
θῶς ἐξ αὐτῶν a εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος a εἶ, καὶ ἡ
t ὁμῶς. λαλιά σου t ὁμοιάζει.
u τίθημι. 71 Ὁ δὲ l ἤρξατο u ἀναθεματίζειν καὶ
ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ u οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
λέγετε.
x φωνή. 72 Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ x ἐφώνησε· καὶ
y μιμνή- y ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ
σκομαι. ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα x φωνῆσαι δὶς,
z κλαίω. p ἀπαρνήσῃ με τρεῖς. Καὶ ἐπιβαλὼν z ἔκλαιε.

Κεφ. ιέ. Cap.XV.

ΚΑὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιή-
σαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
a δέω. ρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, a δή-
b φέρω. σαντες τὸν Ἰησοῦν b ἀπήνεγκαν καὶ c παρέδωκαν
c δίδωμι. τῷ Πιλάτῳ.
d ἐρωτάω. 2 Καὶ d ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ
e εἰμί. e εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ f ἀποκρι-
f κρίνω. θεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις.
g ἀγορέω. 3 Καὶ g κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά·
αὐτὸς δὲ οὐδὲν f ἀπεκρίνατο.
4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν d ἐπηρώτησεν αὐ-
h εἴδω. τὸν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; h Ἴδε πόσα
σου καταμαρτυροῦσιν.
5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν f ἀπεκρίθη· ὥστε
θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.
i λύω. 6 ¶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν i ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα
k αἰτέω. δέσμιον, ὅνπερ k ᾐτοῦντο.
7 e Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν
l ἵστημι. l συστασιαστῶν a δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει
m ποιέω. φόνον m πεποιήκεισαν.
n βοάω. 8 Καὶ n ἀναβοήσας ὁ ὄχλος o ἤρξατο αἰ-
o ἄρχω. τεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9 Ὁ δὲ Πιλάτος f ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέ-
γων, Θέλετε i ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων;
p γινώσκω. 10 (p Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον c παρα-
δεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς)
q σείω. 11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς q ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον
ἵνα

ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν i ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
12 Ὁ δὲ Πιλάτος f ἀποκριθεὶς, πάλιν
εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
13 Οἱ δὲ πάλιν r ἔκραξαν, ſ Σταύρωσον r κράζω.
αὐτόν. ſ σταυρός.
14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ
κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσοτέρως r ἔκραξαν,
ſ Σταύρωσον αὐτόν.
15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ
ἱκανὸν ποιῆσαι, i ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβ-
βᾶν, καὶ c παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα
ſ σταυρωθῇ.
16 ¶ Οἱ δὲ στρατιῶται t ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω t ἄγω.
τῆς αὐλῆς, ὅ e ἐστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν
ὅλην τὴν σπεῖραν.
17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ u περι- u τίθημι.
τιθέασιν αὐτῷ x πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον· x πλέκω.
18 Καὶ ο ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε
βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων·
19 Καὶ y ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλά- y τύπτω.
μῳ, καὶ z ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ a τιθέντες τὰ γόνα- z πτύω.
τα b προσεκύνουν αὐτῷ. a τίθημι.
20 Καὶ ὅτε c ἐνέπαιξαν αὐτῷ d ἐξέδυσαν αὐ- b κύω.
τὸν τὴν πορφύραν, καὶ d ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμά- c παῖς.
τια τὰ ἴδια· καὶ e ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα f σταυρώ- d δύω.
σωσιν αὐτόν. e ἄγω.
21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμω- f σταυρός.
να Κυρηναῖον (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέ-
ρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου) ἵνα g ἄρῃ τὸν σταυρὸν g αἴρω.
αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον ὅ
ἐστι h μεθερμηνευόμενον, Κρανίου τόπος. h ἑρμηνεύς
23 Καὶ i ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν k ἐσμυρνισμέ- i δίδωμι.
νον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ l ἔλαβε. k σμύρνα.
24 Καὶ f σταυρώσαντες αὐτὸν, m διεμέριζον l λαμβάνω.
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, m μείρω.
τίς τί g ἄρῃ.
25 n Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ f ἐσταύρωσαν αὐτόν. n εἰμί.

26 Καὶ

o γράφω. 26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ o ἐπι-
γεγραμμένη, Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ἸΟΥΔΑΙΩΝ.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ f σταυροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα
ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
p πλέος. 28 Καὶ p ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ
q λέγω. μετὰ ἀνόμων q ἐλογίσθη.
r πείρω. 29 Καὶ οἱ r παραπορευόμενοι f ἐβλασφή-
ſφάω. μουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ
λέγοντες, Οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·
t σόος. 30 t Σῶσον σεαυτὸν, καὶ u κατάβα ἀπὸ τοῦ
u βαίνω. σταυροῦ.
31 Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-
τες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον,
x εἴδω. Ἄλλους t ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται t σῶσαι.
y ὄνειδος. 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ u κατα-
z γίνομαι. βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα x ἴδωμεν καὶ πι-
a βοάω. στεύσωμεν. Καὶ οἱ f συνεσταυρωμένοι αὐτῷ y ὠ-
b Vid Heb. νείδιζον αὐτόν.
& Syr. Vo- 33 ¶ z Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος z ἐ-
cabulorum γένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης.
Analyſin 34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ a ἐβόησεν ὁ Ἰη-
in fine Pa- σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, b Ἐλωῒ, Ἐλωῒ, λαμ-
ſoris Lex. μᾶ σαβαχθανί; ὅ ἐστι c μεθερμηνευόμενον, Ὁ
c ἑρμηνεύς. Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με d ἐγκατέλι-
d λείπω. πες;
e ἵστημι. 35 Καί τινες τῶν e παρεστηκότων ἀκούσαντες,
* τρέχω. ἔλεγον, Ἰδοὺ, Ἠλίαν φωνεῖ.
f τίθημι. 36 * Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον
g πίνω. ὄξους, f περιθείς τε καλάμῳ, g ἐπότιζεν αὐτὸν,
h ἔω. λέγων, h Ἄφετε· i ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας
i εἴδω. k καθελεῖν αὐτόν.
k αἱρέω. 37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς l ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην,
l ἔω. ἐξέπνευσε.
m σχίζω. 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ m ἐσχίσθη
n ἵστημι. εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
o κράζω. 39 i Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ n παρεστηκὼς ἐξ
p πνέω. ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως o κράξας p ἐξέπνευ-
σεν

σεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος, υἱὸς
[q] ἦν Θεοῦ. — [q] εἰμί.
40 [q] Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεω-
ροῦσαι· ἐν αἷς [q] ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή,
καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσῆ μή-
τηρ, καὶ Σαλώμη·
41 Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, [r] ἠκολού- — [r] ἀκόλουθος.
θουν αὐτῷ καὶ [s] διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ — [s] κονέω.
αἱ [t] συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. — [t] βαίνω.
42 ¶ Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης (ἐπεὶ [q] ἦν
παρασκευή, ὅ [q] ἐστι προσάββατον)
43 [u] Ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχή- — [u] ἔρχομαι.
μων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν [x] προσδεχόμενος — [x] δέχομαι.
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, [y] τολμήσας [a] εἰσῆλ- — [y] τόλμα.
θε πρὸς Πιλάτον, καὶ [z] ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ — [z] αἰτέω.
Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ Πιλάτος [a] ἐθαύμασεν εἰ ἤδη — [a] θαῦμα.
[b] τέθνηκε· καὶ [c] προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίω- — [b] θνήσκω.
να, [d] ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι [b] ἀπέθανε. — [c] καλέω.
45 Καὶ [e] γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, [f] ἐδω- — [d] ἐρωτάω.
ρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. — [e] γνώσκω.
46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ [g] καθελὼν — [f] δίδωμι.
αὐτόν, [g] ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ [h] κατέθηκεν — [g] αἱρέω.
αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ [i] ἦν [k] λελατομημένον ἐκ — [h] τίθημι.
πέτρας· καὶ [l] προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν — [i] εἰμί.
τοῦ μνημείου. — [k] τέμνω.
47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία — [l] κυλίω.
Ἰωσῆ [m] ἐθεώρουν ποῦ [h] τίθεται. — [m] θεωρός.

Κεφ. ιϛ'. Cap. XVI.

ΚΑΙ [a] διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ — [a] γίνομαι.
Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ
Σαλώμη [b] ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα [c] ἐλθοῦσαι — [b] ἀγορά.
[d] ἀλείψωσιν αὐτόν. — [c] ἔρχομαι.
2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχον- — [d] ἀλείφω.
ται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, [e] ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. — [e] τέλλω.
3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς [f] ἀποκυλί- — [f] κυλίω.
σει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; — [g] βλέπω.
4 Καὶ [g] ἀναβλέψασαι [h] θεωροῦσιν ὅτι [f] ἀπο- — [h] θεωρός.
κεκύλισται ὁ λίθος· [i] ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. — [i] εἰμί.

5 Καὶ

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεα-
[l] ἧμαι. νίσκον [l] καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, [m] περιβε-
[m] βάλλω. βλημένον στολὴν λευκήν· καὶ [n] ἐξεθαμβήθησαν.
[n] θάμβος. 6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ [n] ἐκθαμβεῖσθε·
[o] σταυρός. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν [o] ἐσταυρωμέ-
[p] ἐγείρω. νον· [p] ἠγέρθη, οὐκ [i] ἔστιν ὧδε· [q] ἴδε ὁ τόπος ὅπου
[q] εἴδω. [r] ἔθηκαν αὐτόν.
[r] τίθημι. 7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν
[s] ὄπτομαι. Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν [s] ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν
ὑμῖν.
[t] φεύγω. 8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ, [t] ἔφυγον ἀπὸ τοῦ
[u] φέβομαι. μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ
[x] ἵστημι. οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· [u] ἐφοβοῦντο γάρ.
[y] φαίνω. 9 [x] Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου [y] ἐ-
[z] βάλλω. φάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς
[a] πείρω. [z] ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
[b] ἀγγέλλω. 10 Ἐκείνη [a] πορευθεῖσα [b] ἀπήγγειλε τοῖς
[c] ζάω. μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
[d] θεάω. 11 Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι [c] ζῇ, καὶ [d] ἐθεά-
[e] πίστις. θη ὑπ' αὐτῆς, [e] ἠπίστησαν.
[f] δύο. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα [f] δυσὶν ἐξ αὐτῶν [g] περιπα-
[g] πατέω. τοῦσιν [h] ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, [a] πορευο-
[h] φαίνω. μένοις εἰς ἀγρόν.
[i] ἔρχομαι. 13 Κἀκεῖνοι [i] ἀπελθόντες [b] ἀπήγγειλαν
τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις [e] ἐπίστευσαν.
14 Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδε-
[k] ὄνειδος. κα [h] ἐφανερώθη, καὶ [k] ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν
[l] θεάω. καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς [l] θεασαμένοις αὐτὸν
[m] ἐγείρω. [m] ἐγηγερμένον οὐκ [e] ἐπίστευσαν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [a] Πορευθέντες εἰς τὸν
[n] κῆρυξ. κόσμον ἅπαντα, [n] κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον
πάσῃ τῇ κτίσει.
[o] σῶος. 16 Ὁ [e] πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς [o] σωθήσεται·
[p] κρίνω. ὁ δὲ [e] ἀπιστήσας [p] κατακριθήσεται.
[q] ἀκόλουθος. 17 Σημεῖα δὲ τοῖς [e] πιστεύσασι ταῦτα [q] πα-
ρακολουθήσει. Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια
[r] αἴρω. ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·
[s] καὶ ἐάν. 18 Ὄφεις [r] ἀροῦσι· [s] κἂν θανάσιμόν τι

πίωσιν

πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ· ἐπὶ [t] ἀῤῥώστους χεῖ- [t] ῥώννυω.
ρας [u] ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς [x] ἕξουσιν. [u] τίθημι.
19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, [x] ἔχω.
[y] ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ [z] ἐκάθισεν ἐκ [y] λαμβάνω
δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. [z] ἕζω.
20 Ἐκεῖνοι δὲ [i] ἐξελθόντες [n] ἐκήρυξαν παν-
ταχοῦ, τοῦ Κυρίου [y] συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον [a] βε- [a] βία.
βαιοῦντος διὰ τῶν [b] ἐπακολουθούντων σημείων. [b] ἀκόλουθος.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α´. Cap.I.

[a] Ἐπειδήπερ πολλοὶ [b] ἐπεχείρησαν [a] περί.
[c] ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν [b] χείρ.
[d] πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν [c] τάττω.
πραγμάτων· [d] φέρω.
2 Καθὼς [e] παρέδοσαν ἡμῖν [e] δίδωμι.
οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ [f] δοκέω.
λόγου· [g] καὶ ἐμοί.
3 [f] Ἔδοξε [g] κἀμοὶ, [h] παρηκολουθηκότι ἄνω- [h] ἀκόλουθος.
θεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κρά-
τιστε Θεόφιλε,
4 Ἵνα [*] ἐπιγνῷς περὶ ὧν [i] κατηχήθης λό- [*] γινώσκω.
γων τὴν ἀσφάλειαν. [i] ἦχος.
5 [k] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ [k] γίνομαι.
βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις
ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ
ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
6 [l] Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ, [m] πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ [l] εἰμί.
δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. [m] πείρω.
7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ

[m] βαίνω. Ἐλισάβετ [l] ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι [m] προ-
βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν [l] ἦσαν.
8 [k] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ
τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ,
[n] λαγχάνω. 9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, [n] ἔλαχε τοῦ
[o] ἔρχομαι. θυμιάσαι, [o] εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου·
10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ [l] ἦν προσευ-
χόμενον ἔξω, τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.
[p] ὄπτομαι. 11 [p] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου [q] ἑστὼς
[q] ἵστημι. ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
[r] ταράσσω. 12 Καὶ [r] ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φό-
[s] πίπτω. βος [s] ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 [s] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ
[t] φέβομαι. [t] φοβοῦ Ζαχαρία· διότι [u] εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου·
[u] ἀκούω. καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ [x] γεννήσει υἱόν σοι, καὶ
[x] γεννάω. καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην·
14 Καὶ [l] ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις· καὶ
πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.
15 [l] Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ
[y] πίνω. οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ [y] πίῃ· καὶ πνεύματος ἁ-
[z] πλέος. γίου [z] πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ-
τοῦ.
16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει
ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.
17 Καὶ αὐτὸς [o] προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ
ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρ-
[a] πείθω. δίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ [a] ἀπειθεῖς ἐν φρο-
[b] ἕτοιμος. νήσει δικαίων· [b] ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν [c] κα-
[c] σκεῦος. τεσκευασμένον.
18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον,
[d] γινώσκω. Κατὰ τί [d] γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρε-
[e] βαίνω. σβύτης, καὶ ἡ γυνή μου [e] προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡ-
μέραις αὐτῆς.
[f] κρίνω. 19 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ,
[g] ἵστημι. Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ [g] παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ
[h] στέλλω. Θεοῦ· καὶ [h] ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ, καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.
[i] εἰμί. 20 Καὶ ἰδοὺ, [i] ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμε-
[k] γίνομαι. νος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας [k] γένηται ταῦτα·

ἀνθ'

ἀνθ' ὧν οὐκ l ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες l πίστις.
m πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. m πλέος.
21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρί-
αν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν
τῷ ναῷ.
22 n Ἐξελθὼν δὲ οὐκ o ἐδύνατο λαλῆσαι n ἔρχομαι.
αὐτοῖς· καὶ p ἐπέγνωσαν, ὅτι ὀπτασίαν q ἑώρα- o δύναμαι.
κεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· p γινώσκω.
καὶ r διέμενε κωφός. q ὁράω.
23 Καὶ k ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι r μένω.
τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, n ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας ſ συνέλα- ſ λαμβάνω.
βεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ t περιέκρυβεν t κρύπτω.
ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα, u ποιέω.
25 Ὅτι οὕτω μοι u πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν x εἴδω.
ἡμέραις αἷς x ἐπεῖδεν y ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου y αἱρέω.
ἐν ἀνθρώποις.
26 ¶ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ z ἀπεστάλη ὁ z στέλλω.
ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γα-
λιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρὲθ,
27 Πρὸς παρθένον a μεμνηστευμένην ἀν- a μιμνήσκο-
δρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ μαι.
ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. c χάρις.
28 Καὶ b εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν d λέγω.
εἶπε, Χαῖρε c κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, e εἴδω.
d εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. f ταράττω.
29 Ἡ δὲ e ἰδοῦσα f διεταράχθη ἐπὶ τῷ λό- g λέγω.
γῳ αὐτοῦ· καὶ g διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπα-
σμὸς οὗτος. h φέβομαι.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ h φο- i εὑρίσκω.
βοῦ Μαριάμ, i εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. k λαμβάνω
31 Καὶ ἰδοὺ, k συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ l τέξῃ l τίκτω.
υἱόν· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. m εἰμί.
32 Οὗτος m ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς Ὑψίστου n καλέω.
n κληθήσεται· καὶ o δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς o δίδωμι.
τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς
τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ m ἔσται
τέλος.

34 Εἶπε

34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς
ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;
p κρίνω. 35 Καὶ p ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ,
Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις
* γεννάω. Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ * γεννώμενον
ἐκ σοῦ ἅγιον, n κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.
36 Καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ
αὐτὴ k συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ
q εἰμί. οὗτος μὴν ἕκτος q ἐστὶν αὐτῇ τῇ n καλουμένῃ
στείρᾳ.
37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα.
38 Εἶπε δὲ Μαριὰμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου·
r γίνομαι. r γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ b ἀπῆλθεν
s ἵστημι. ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
t πείρω. 39 ¶ s Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις
ταύταις, t ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς,
εἰς πόλιν Ἰούδα.
40 Καὶ b εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ
u ἀσπάζομαι u ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ·
x ἀκούω. 41 Καὶ r ἐγένετο ὡς x ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν
y σκαίρω. ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, y ἐσκίρτησε τὸ βρέφος
z πλέος, ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ z ἐπλήσθη πνεύματος
ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.
a φωνή. 42 Καὶ a ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶ-
b λέγω. πεν, b Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ q εὐλο-
γημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
c ἔρχομαι. 43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα c ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρὸς με;
d γίνομαι. 44 Ἰδοὺ γὰρ ὡς d ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ
e σκαίρω. σου εἰς τὰ ὦτά μου, e ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιά-
σει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
f πίστις. 45 Καὶ μακαρία ἡ f πιστεύσασα· ὅτι g ἔσται
g εἰμί. τελείωσις τοῖς h λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ
h λαλέω. Κυρίου.
46 Καὶ εἶπε Μαριὰμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή
μου τὸν Κύριον.
i ἀγάλλω. 47 Καὶ i ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ
Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·

48 Ὅτι

48 Ὅτι k ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς k βλέπω.
δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με
πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 Ὅτι l ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, l ποιέω.
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς
m φοβουμένοις αὐτόν. m φέβομαι.
51 n Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ·
o διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐ- o σκορπίος.
τῶν.
52 p Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕ- p αἱρέω.
ψωσε ταπεινούς·
53 Πεινῶντας q ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλου- q πλέος.
τοῦντας r ἐξαπέστειλε κενούς. r στέλλω.
54 s Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, s λαμβάνω
t μνησθῆναι ἐλέους, t μιμνή-
55 (Καθὼς u ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας σκομαι.
ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς u λαλέω.
τὸν αἰῶνα.
56 x Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆ- x μένω.
νας τρεῖς, καὶ y ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. y στρέφω.
57 ¶ Τῇ δὲ Ἐλισάβετ q ἐπλήσθη ὁ χρόνος
τοῦ * τεκεῖν αὐτήν· καὶ d ἐγέννησεν υἱόν. * τίκτω.
58 Καὶ z ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς z ἀκούω.
αὐτῆς ὅτι a ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ a μέγας.
μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
59 Καὶ b ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ c ἦλ- b γίνομαι.
θον d περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ e ἐκάλουν αὐτὸ c ἔρχομαι.
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. d τέμνω.
60 Καὶ f ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, e καλέω.
Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. f κρίνω.
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν, Ὅτι οὐδείς g ἐ- g εἰμί.
στιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι
τούτῳ.
62 h Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν h νεύω.
θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.
63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, i ἔγραψε, λέ- i γράφω.
γων, Ἰωάννης g ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύ-
μασαν πάντες.

k ἀνοίγω. 64 k Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆ-
l λαλέω. μα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ l ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
Θεόν.
65 Καὶ b ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς
περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς
Ἰουδαίας l διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα.
m τίθημι. 66 Καὶ m ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο g ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου g ἦν μετ' αὐτοῦ.
n πλέος 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ n ἐπλήσθη
o φάω. πνεύματος ἁγίου, καὶ o προεφήτευσε, λέγων,
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
p σκέπτομαι ὅτι p ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ.
q ἐγείρω. 69 Καὶ q ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ
οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
70 Καθὼς l ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁ-
γίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς.
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ
r μιμνήσκο- r μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ.
μαι. 73 Ὅρκον ὃν ſ ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πα-
ſ ὀμνύω. τέρα ἡμῶν, τοῦ t δοῦναι ἡμῖν,
t δίδωμι. 74 Ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
* ῥύω. * ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ,
75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ,
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ παιδίον προφήτης ὑψίστου e κλη-
u πέρω. θήσῃ· u προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου,
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 Τοῦ t δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
x σκέπτομαι x ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους.
y φαίνω. 79 y Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θα-
z ἰθύς. νάτου καθημένοις, τοῦ z κατευθῦναι τοὺς πόδας
ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ

80 Τὸ δὲ παιδίον [a] ηὔξανε καὶ [b] ἐκραταιοῦτο — a αὐξάνω.
πνεύματι· καὶ [c] ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας — b κράτος.
ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. — c εἰμί.

Κεφ. β'. Cap. II.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, [b] ἐξῆλθε — a γίνομαι.
δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, [c] ἀπο- — b ἔρχομαι.
γράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. — c γράφω.
2 (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη [a] ἐγένετο
[d] ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου) — d ἡγέομαι.
3 Καὶ [e] ἐπορεύοντο πάντες [c] ἀπογράφεσθαι, — e πείρω.
ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
4 [f] Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ — f βαίνω.
πόλεως Ναζαρὲθ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν
Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ [g] εἶναι — g εἰμί.
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ.)
5 [c] Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ [h] μεμνη- — h μιμνή-
στευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. — σκομαι.
6 [a] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [g] εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, [i] ἐ- — i πλέος.
πλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ [k] τεκεῖν αὐτήν. — k τίκτω.
7 Καὶ [k] ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν [k] πρωτότοκον,
καὶ [l] ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ [m] ἀνέκλινεν αὐ- — l σπάργανον
τὸν ἐν τῇ φάτνῃ· διότι οὐκ [g] ἦν αὐτοῖς τόπος — m κλίνω.
ἐν τῷ καταλύματι.
8 ¶ Καὶ ποιμένες [g] ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐ-
τῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς
νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου [n] ἐπέστη αὐτοῖς, — n ἵστημι.
καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ [o] ἐφο- — o φέβομαι.
βήθησαν φόβον μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖ-
σθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγά-
λην, ἥτις [g] ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.
11 Ὅτι [k] ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, (ὅς
[g] ἐστι Χριστὸς Κύριος) ἐν πόλει Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, [p] Εὑρήσετε βρέ- — p εὑρίσκω.
φος [l] ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
12 Καὶ ἐξαίφνης [a] ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ
πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν,
καὶ λεγόντων,

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰ-
ρήνη· ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
15 Καὶ [a] ἐγένετο, ὡς [b] ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν
εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ
ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, [b] Διέλθωμεν δὴ
[q] εἴδω. ἕως Βηθλεέμ, καὶ [q] ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γε-
[r] γνωρίζω. γονὸς, ὃ ὁ Κύριος [r] ἐγνώρισεν ἡμῖν.
[s] σπεύδω. 16 Καὶ [b] ἦλθον [s] σπεύσαντες, καὶ [p] ἀνεῦρον
τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος
κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
17 [q] Ἰδόντες δὲ [r] διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥή-
ματος τοῦ [t] λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου
τούτου.
[t] θαῦμα. 18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες [t] ἐθαύμασαν
[u] λαλέω. περὶ τῶν [u] λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς
αὐτούς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥή-
ματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
20 Καὶ [x] ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζον-
[x] στρέφω. τες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς [y] ἤκουσαν
[y] ἀκούω. καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
21 ¶ Καὶ ὅτε [i] ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ
[z] περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ [a] ἐκλήθη τὸ ὄνομα
[z] τέμνω. αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ [a] κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ
[a] καλέω. τοῦ [b] συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
[b] λαμβάνω. 22 Καὶ ὅτε [c] ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ κα-
[c] πλέος. θαρισμοῦ αὐτῆς κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, [d] ἀνή-
[d] ἄγω. γαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, [e] παραστῆσαι
[e] ἵστημι. τῷ Κυρίῳ,
23 (Καθὼς [f] γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, Ὅτι
[f] γράφω. πᾶν ἄρσεν [g] διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ
[g] οἴγω. [a] κληθήσεται.)
24 Καὶ τοῦ [h] δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον
[h] δίδωμι. ἐν νόμῳ Κυρίου, Ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νε-
οσσοὺς περιστερῶν.
25 ¶ Καὶ ἰδοὺ, [i] ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσα-
[i] εἰμί. λὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δί-
καιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλη-
σιν

σιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον [i] ἦν ἐπ' αὐτόν.
26 Καὶ [i] ἦν αὐτῷ [k] κεχρηματισμένον ὑπὸ — [k] χρῆμα.
τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ [l] ἰδεῖν θάνατον — [l] εἴδω.
πρὶν ἢ [l] ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.
27 Καὶ [m] ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱε- — [m] ἔρχομαι.
ρόν· καὶ ἐν τῷ [d] εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον
Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ [n] εἰθισμένον — [n] ἔθω.
τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,
28 Καὶ αὐτὸς [o] ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά- — [o] δέχομαι.
λας αὐτοῦ, καὶ [p] εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, — [p] λέγω.
29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·
30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν
σου,
31 Ὃ [q] ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων — [q] ἕτοιμος.
τῶν λαῶν·
32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν
λαοῦ σου Ἰσραήλ.
33 Καὶ [i] ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυ-
μάζοντες ἐπὶ τοῖς [r] λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. — [r] λαλέω.
34 Καὶ [p] εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶ-
πε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὗτος
κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν, ἐν τῷ
Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον [p] ἀντιλεγόμενον·
35 (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν [m] διελεύσε-
ται ῥομφαία) ὅπως ἂν [s] ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ — [s] καλύπτω.
πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.
36 ¶ Καὶ [i] ἦν Ἄννα προφῆτις θυγάτηρ
Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη [t] προβεβηκυῖα — [t] βαίνω.
ἐν ἡμέραις πολλαῖς, [u] ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς — [u] ζάω.
ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.
37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσ-
σάρων, ἣ οὐκ [x] ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ — [x] ἵστημι.
[y] δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. — [y] δέομαι.
38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ [x] ἐπιστᾶσα [p] ἀν-
θωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ
πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερου-
σαλήμ.
39 Καὶ ὡς [z] ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νό- — [z] τέλος.
μον

[a] στρέφω. μον Κυρίου, [a] ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς
τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέθ.

[b] αὐξάνω. 40 Τὸ δὲ παιδίον [b] ηὔξανε καὶ [c] ἐκραταιοῦτο
[c] κράτος. πνεύματι, [d] πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ
[d] πλέος. [e] ἦν ἐπ' αὐτό.
[e] εἰμί. 41 Καὶ [f] ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔ-
[f] πείρω. τος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.
[g] γίνομαι. 42 Καὶ ὅτε [g] ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, [h] ἀναβάν-
[h] βαίνω. των αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορ-
τῆς,
[i] τέλος. 43 Καὶ [i] τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ [a] ὑπο-
[k] μένω. στρέφειν αὐτοὺς, [k] ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱε-
[l] γνώσκω. ρουσαλὴμ, καὶ οὐκ [l] ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.
44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ [e] εἶναι,
[m] ἔρχομαι. [m] ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν· καὶ [n] ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν
[n] ζητέω. τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.
[o] εὑρίσκω. 45 Καὶ μὴ [o] εὑρόντες αὐτὸν, [a] ὑπέστρεψαν
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν.
46 Καὶ [g] ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς [o] εὗρον
[p] ἕζω. αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ [p] καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν
[q] ἐρωτάω. διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ [q] ἐπερω-
τῶντα αὐτούς.
[r] ἵστημι. 47 [r] Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ,
ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
[s] εἴδω. 48 Καὶ [s] ἰδόντες αὐτὸν [t] ἐξεπλάγησαν· καὶ
[t] πλήσσω. πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποί-
[u] καὶ ἐγώ. ησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου [u] κἀγὼ [x] ὀ-
[x] ὀδύνη. δυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί ὅτι [n] ἐζητεῖτέ
με; οὐκ [f] ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ
[e] εἶναί με.
[y] ἕω. 50 Καὶ αὐτοὶ οὐ [y] συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλά-
λησεν αὐτοῖς.
[z] βαίνω. 51 Καὶ [z] κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ [a] ἦλθεν εἰς
[a] ἔρχομαι. Ναζαρέθ· καὶ [b] ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς.
[b] εἰμί. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα
ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ
καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ, τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος, a ἡγεμονεύοντος Πον- a ἡγέομαι.
τίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς
Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνί-
τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τε-
τραρχοῦντος,
2 Ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, b ἐγέ- b γίνομαι.
νετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου
υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 Καὶ c ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ c ἔρχομαι.
Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·
4 Ὡς d γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου d γράφω.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ, e Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας e ἕτοιμος.
ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 Πᾶσα φάραγξ f πληρωθήσεται, καὶ πᾶν f πλέος.
ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ g ἔσται τὰ g εἰμί.
σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς
λείας.
6 Καὶ h ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ h ὄπτομαι.
Θεοῦ.
7 i Ἔλεγεν οὖν τοῖς k ἐκπορευομένοις ὄχ- i λέγω.
λοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐ- k πείρω.
χιδνῶν, τίς l ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς l δεικνύω.
μελλούσης ὀργῆς.
8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας,
καὶ μὴ m ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα m ἄρχω.
ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύνα-
ται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων n ἐγεῖραι τέκ- n ἐγείρω.
να τῷ Ἀβραάμ.
9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δεν-
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν
καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται.
10 Καὶ o ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγον- o ἐρωτάω.
τες, Τί οὖν ποιήσομεν;

p κρίνω. 11 p Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων
q δίδωμι. δύο χιτῶνας, q μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔ-
χων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.
12 e Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι· καὶ
εἶπον πρὸς αὐτὸν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;
r πράσσω. 13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μηδὲν πλέον
παρὰ τὸ r διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
14 o Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι,
λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε
s σείω. πρὸς αὐτοὺς, Μηδένα s διασείσητε, μηδὲ t συ-
t φαίνω. κοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
15 ¶ Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογι-
ζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς g εἴη ὁ Χριστός,
16 p Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων,
u ὕδωρ. Ἐγὼ μὲν u ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ
x λύω. ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς x λῦσαι τὸν ἱ-
μάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βα-
πτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακα-
θαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ y συνάξει τὸν σῖτον εἰς
y ἄγω. τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον z κατακαύσει
z καίω. πυρὶ ἀσβέστῳ.
* ἀγγέλλω. 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν * εὐ-
ηγγελίζετο τὸν λαόν.
19 ¶ Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμε-
νος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,
20 a Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέ-
a τίθημι. κλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
21 ¶ b Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαν-
b γίνομαι. τα τὸν λαὸν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευ-
c οἴγω. χομένου, c ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν·
d βαίνω. 22 Καὶ d καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
σωματικῷ εἴδει, ὡσεὶ περιστερὰν, ἐπ' αὐτόν· καὶ
e γίνομαι. φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ e γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ f εἶ ὁ
f εἰμί. υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ἐν σοὶ g ηὐδόκησα.
g δοκέω. 23 ¶ Καὶ αὐτὸς f ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν
τριάκοντα

τριάκοντα ἀρχόμενος, [f] ὢν (ὡς [h] ἐνομίζετο) h νέμω.
υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ Ἡλὶ,
24 Τοῦ Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰ-
αννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ,
25 Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ
Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ,
26 Τοῦ Μαὰθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεῒ, τοῦ
Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰούδα,
27 Τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ
Σαλαθιὴλ, τοῦ Νηρὶ,
28 Τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ
Ἐλμωδὰμ, τοῦ Ἢρ,
29 Τοῦ Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ
Ματθὰτ, τοῦ Λευῒ,
30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ
Ἰωνὰν, τοῦ Ἐλιακεὶμ,
31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνὰν, τοῦ Ματταθὰ,
τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,
32 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ Ὠβὴδ, τοῦ Βοὸζ, τοῦ
Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν,
33 Τοῦ Ἀμιναδὰβ, τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ Ἐσρὼμ,
τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα,
34 Τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ,
τοῦ Θαρὰ, τοῦ Ναχὼρ,
35 Τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ
Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
36 Τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ
Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
37 Τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τοῦ Ἰαρὲδ,
τοῦ Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν,
38 Τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ΄. Cap.IV.

1 Ἰησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης, [a] ὑπέ- a στρέφω.
στρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ [b] ἤγετο ἐν τῷ b ἄγω.
πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον,
2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος
ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ οὐκ [c] ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς c φάγω.
ἡμέραις ἐκείναις· καὶ [d] συντελεσθεισῶν αὐτῶν, d τέλος.
ὕστερον [e] ἐπείνασε. e πεινάω.

[f] εἰμί. 3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς [f] εἶ
[g] γίνομαι. τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα [g] γένηται ἄρ-
τος.
[h] κρίνω. 4 Καὶ [h] ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέ-
[i] γράφω. γων, [i] Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [k] ζή-
[k] ζάω. σεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.
5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος
[l] δεικνύω. ὑψηλὸν, [l] ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.
[m] δίδωμι. 6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ [m] δώσω
τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν·
ὅτι ἐμοὶ [m] παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω, δίδωμι
αὐτήν.
[n] κύω. 7 Σὺ οὖν ἐὰν [n] προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου,
[*] Ab. πᾶσα, [f] ἔσται σου [*] πάντα.
viz. ἐξουσία. 8 Καὶ [h] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὕ-
παγε ὀπίσω μου σατανᾶ· γέγραπται γὰρ, [n] Προ-
σκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λα-
τρεύσεις.
9 Καὶ [b] ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
[o] ἵστημι. [o] ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ, Εἰ ὁ υἱὸς [f] εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω.
10 [i] Γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐ-
[p] τέλλω. τοῦ [p] ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ [q] διαφυλάξαι σε.
[q] φυλάττω. 11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν [r] ἀροῦσί σε, μήποτε
[r] αἴρω. [s] προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
[s] κόπτω. 12 Καὶ [h] ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι
[t] εἴρω. [t] εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
13 Καὶ d συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ
διάβολος, [o] ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
[u] στρέφω. 14 ¶ Καὶ [u] ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυ-
νάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ
[x] ἔρχομαι. φήμη [x] ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ
αὐτοῦ.
15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.
[y] τρέφω. 16 Καὶ [x] ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲθ, οὗ [f] ἦν
[z] ἔθω. [y] τεθραμμένος· καὶ [x] εἰσῆλθε κατὰ τὸ [z] εἰωθὸς αὐ-
τῷ,

τὸ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συν-
αγωγήν· καὶ a ἀνέστη b ἀναγνῶναι.
17 Καὶ c ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
προφήτου, καὶ d ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, e εὗρε τὸν
τόπον οὗ f ἦν g γεγραμμένον,
18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν h ἔχρι-
σέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς i ἀπέσταλκέ με,
k ἰάσασθαι τοὺς l συντετριμμένους τὴν καρδίαν·
κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς
ἀνάβλεψιν· i ἀποστεῖλαι m τεθραυσμένους ἐν
ἀφέσει·
19 Κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.
20 Καὶ d πτύξας τὸ βιβλίον, c ἀποδοὺς τῷ
ὑπηρέτῃ, n ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγω-
γῇ οἱ ὀφθαλμοὶ f ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 o Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι
σήμερον p πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς
q ὠσὶν ὑμῶν.
22 Καὶ πάντες r ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύ-
μαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς s ἐκπο-
ρευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ
οὗτός f ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;
23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πάντως t ἐρεῖτέ μοι
τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρὲ, θεράπευσον
σεαυτόν· ὅσα u ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερ-
ναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
24 Εἶπε δὲ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
προφήτης δεκτός s ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆ-
ραι f ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ,
ὅτε x ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ,
ὡς y ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν z ἐπέμφθη Ἠ-
λίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς a γυ-
ναῖκα χήραν.
27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ b ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου
τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν
c ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.
28 Καὶ d ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συ-
ναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. 29 Καὶ

a ἵστημι.
b γινώσκω.
c δίδωμι.
d πτύσσω.
e εὑρίσκω.
f εἰμί.
g γράφω.
h χρίω.
i στέλλω.
k ἰάομαι.
l τρίβω.
m θραύω.
n ἕζω.
o ἄρχω.
p πλέω.
q οὖς.
r μάρτυρ.
s πείρω.
t εἴρω.
u ἀκούω.
x κλείω.
y γίνομαι.
z πέμπω.
a γυνή.
b εἰμί.
c καθαίρω.
d πλέω.

[e] ἵστημι. 29 Καὶ [e] ἀναστάντες [f] ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω
f βάλλω. τῆς πόλεως· καὶ [g] ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος
[g] ἄγω. τοῦ ὄρους ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν [h] ᾠκοδόμητο, εἰς
[h] δέμω. τὸ [i] κατακρημνίσαι αὐτόν.
[i] κρημνός. 30 Αὐτὸς δὲ [k] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, [l] ἐ-
[k] ἔρχομαι. πορεύετο.
[l] πείρω. 31 ¶ Καὶ [k] κατῆλθεν εἰς Καπερναούμ, πόλιν
τῆς Γαλιλαίας· καὶ [b] ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς
σάββασι.
[m] πλήθω. 32 Καὶ [m] ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ [b] ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ [b] ἦν ἄνθρωπος
ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ [n] ἀνέ-
[n] κράζω. κραξε φωνῇ μεγάλῃ,
34 Λέγων, [o] Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοι Ἰησοῦ Να-
[o] ἐάω. ζαρηνέ; [k] ἦλθες, [p] ἀπολέσαι ἡμᾶς; [q] οἶδά
[p] ὀλλύω. σε τίς [b] εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
[q] εἴδω.
[r] τίω. 35 Καὶ [r] ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων,
[s] φιμός. [s] Φιμώθητι, καὶ [k] ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ [t] ῥίψαν
[t] ῥίπτω. αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, [k] ἐξῆλθεν
[u] βλάπτω. ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲν [u] βλάψαν αὐτόν.
[x] γίνομαι. 36 Καὶ [x] ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ [y] συν-
[y] λαλέω. ελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος
οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀ-
καθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;
[z] πείρω. 37 Καὶ [z] ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς
πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 ¶ [a] Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, [b] εἰσῆλ-
[a] ἵστημι. θεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σί-
b ἔρχομαι. μωνος [c] ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ
c εἰμί. d ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.
d ἐρωτάω. 39 Καὶ [a] ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, e ἐπετίμησε
e τίω. τῷ πυρετῷ· καὶ f ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
f ἕω. δὲ [a] ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.
40 [g] Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον
[g] δύω. ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, [h] ἤγαγον αὐτοὺς
[h] ἄγω. πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας
i ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.
[i] τίθημι. 41 [d] Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν,
κράζοντα

κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ c εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ k εἴα αὐτὰ λα- k ἐάω.
λεῖν, ὅτι l ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν e εἶναι. l εἴδω.
42 m Γενομένης δὲ ἡμέρας b ἐξελθὼν n ἐπο- m γίνομαι.
ρεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι o ἐζήτουν n πείρω.
αὐτὸν, καὶ b ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ p κατεῖχον αὐ- o ζητέω.
τὸν τοῦ μὴ n πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. p ἔχω.
43 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέ- q πόλις.
ραις q πόλεσιν r εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βα- r ἀγγέλλω.
σιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο f ἀπέσταλμαι. f στέλλω.
44 Καὶ c ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς
Γαλιλαίας.

Κεφ. έ. Cap. V.

a Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι a γίνομαι.
αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ b εἰμὶ.
αὐτὸς b ἦν c ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησα- c ἵστημι.
ρέτ·
2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα c ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμ-
νην· οἱ δὲ ἁλιεῖς d ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν e ἀ- d βαίνω.
πέπλυναν τὰ δίκτυα. e πλύνω.
3 d Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ b ἦν τοῦ
Σίμωνος, f ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς g ἐπαν- f ἐρωτάω.
αγαγεῖν ὀλίγον· καὶ h καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ g ἄγω.
πλοίου τοὺς ὄχλους. h ἕζω.
4 Ὡς δὲ i ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν i παύω.
Σίμωνα, g Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλά-
σατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 Καὶ k ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, k κρίνω.
a Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς l κοπιάσαντες, l κοπιάω.
οὐδὲν m ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω m λαμβάνω.
τὸ δίκτυον.
6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, n συνέκλεισαν ἰχθύ- n κλείω.
ων πλῆθος πολύ· o διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον o ῥήσσω.
αὐτῶν. p νεύω.
7 Καὶ p κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ q ἔρχομαι.
ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ q ἐλθόντας m συλλαβέσθαι αὐ- r πλέος.
τοῖς· καὶ q ἦλθον, καὶ r ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ f βυθός.
πλοῖα, ὥστε παρά τι f βυθίζεσθαι αὐτά. t εἴδω.
8 t Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος u προσέπεσε τοῖς u πίπτω.
γόνασι

γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, q Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι Κύριε.
x ἔχω. 9 Θάμβος γὰρ x περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ᾗ m συν-
έλαβον.
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην,
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ b ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι.
y φέβομαι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ y φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους b ἔσῃ ζωγρῶν.
z ἄγω. 11 Καὶ z καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
a ἔω. γῆν, a ἀφέντες ἅπαντα, b ἠκολούθησαν αὐτῷ.
b ἀκόλουθος 12 ¶ Καὶ c ἐγένετο ἐν τῷ d εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ
c γίνομαι. τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ
d εἰμί. e ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, f πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, g ἐδε-
e εἴδω. ήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί
f πίπτω. με καθαρίσαι.
g δέομαι. 13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, h ἥψατο αὐτοῦ, εἰ-
h ἅπτω. πών, Θέλω, i καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέ-
i καθαίρω. πρα k ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
k ἔρχομαι. 14 Καὶ αὐτὸς l παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
l ἀγγέλλω. εἰπεῖν· ἀλλὰ k ἀπελθὼν m δεῖξον σεαυτὸν τῷ
m δεικνύω. ἱερεῖ, καὶ n προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου,
n φέρω. καθὼς o προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
o τάσσω. τοῖς.
15 k Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ·
καὶ k συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θε-
ραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.
16 Αὐτὸς δὲ d ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις,
καὶ προσευχόμενος.
17 ¶ Καὶ c ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ
αὐτὸς d ἦν διδάσκων· καὶ d ἦσαν καθήμενοι φα-
ρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ d ἦσαν k ἐληλυ-
p ἰάομαι. θότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαί-
q λύω. ας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου d ἦν εἰς τὸ
r ζητέω. p ἰᾶσθαι αὐτούς.
s φέρω. 18 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄν-
t τίθημι. θρωπον ὃς d ἦν q παραλελυμένος· καὶ r ἐζήτουν
u εὑρίσκω. αὐτὸν s εἰσενεγκεῖν, καὶ t θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
x φέρω. 19 Καὶ μὴ u εὑρόντες διὰ ποίας x εἰσενέγ-

κωσιν

κωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, y ἀναβάντες ἐπὶ y βαίνω.
τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων z καθῆκαν αὐτὸν z ἕω.
σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον, ἔμπροσθεν τοῦ
Ἰησοῦ.
20 Καὶ a ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, a εἴδω.
Ἄνθρωπε, b ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. b ἕω.
21 Καὶ c ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμμα- c ἄρχω.
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς d ἐστιν οὗτος d εἰμί.
ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται b ἀφιέναι
ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;
22 e Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς e γινώσκω.
αὐτῶν, f ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί δια- f κρίνω.
λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
23 Τί d ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰπεῖν, b Ἀφέ-
ωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, g Ἔγειραι g ἐγείρω.
καὶ περιπάτει;
24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς b ἀφιέναι ἁμαρτίας, (εἶπε
τῷ h παραλελυμένῳ) Σοὶ λέγω, i ἔγειραι, καὶ h λύω.
k ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, l πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. i ἐγείρω.
25 Καὶ παραχρῆμα m ἀναστὰς ἐνώπιον αὐ- k αἴρω.
τῶν, k ἄρας ἐφ' ᾧ n κατέκειτο, o ἀπῆλθεν εἰς τὸν l πείρω.
οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. m ἵστημι.
26 Καὶ ἔκστασις p ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδό- n κεῖμαι.
ξαζον τὸν Θεόν· καὶ q ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, o ἔρχομαι.
Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. p λαμβάνω.
27 ¶ Καὶ μετὰ ταῦτα o ἐξῆλθε, καὶ r ἐθεάσατο q πλέος.
τελώνην ὀνόματι Λευΐν s καθήμενον ἐπὶ τὸ r θεάομαι.
τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. s ἧμαι.
28 Καὶ t καταλιπὼν ἅπαντα, u ἀναστὰς t λείπω.
x ἠκολούθησεν αὐτῷ. u ἵστημι.
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευΐς x ἀκόλουθος
αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ d ἦν ὄχλος τελω-
νῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ d ἦσαν μετ' αὐτῶν κα-
τακείμενοι.
30 Καὶ y ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ y γογγύζω.
οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγον-
τες, Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθί-
ετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ

31 Καὶ [f] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς
αὐτούς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰα-
τροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
32 Οὐκ [g] ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 ¶ Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διατί οἱ μα-
θηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις
ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ
ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;
34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς
υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν
[d] ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
35 [e] Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν [k] ἀπαρ-
θῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
36 [y] Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς,
[a] Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει
ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ
ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
z ῥήσσω. — παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, [z] ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς
a χέω. — ἀσκούς, καὶ αὐτὸς [a] ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [b] ἀπο-
b ὄλλυω. — λοῦνται.
* βάλλω. — 38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς * βλη-
c τηρέω. — τέον· καὶ ἀμφότεροι [c] συντηροῦνται.
d πίνω. — 39 Καὶ οὐδεὶς [d] πιὼν παλαιὸν, εὐθέως θέλει
e εἰμί. — νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός [e] ἐστιν.

Κεφ. ς'. Cap. VI.

a γίνομαι. — [a] ΕΓένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ
b πείρω. — [b] διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων·
καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ
ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί.
c εἰμί. — 2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί
d κρίνω. — ποιεῖτε ὃ οὐκ [c] ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
e γνώσκω. — 3 Καὶ [d] ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰη-
f ποιέω. — σοῦς, Οὐδὲ τοῦτο [e] ἀνέγνωτε ὃ [f] ἐποίησε Δαβίδ,
g πεινά. — ὁπότε [g] ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
h ἔρχομαι. — 4 Ὡς [h] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς

τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως [i] ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ — [i] λαμβάνω.
[k] ἔδωκε καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, οὓς οὐκ [c] ἔξεστι φαγεῖν — [k] δίδωμι.
εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;
5 Καὶ [l] ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός [c] ἐστιν ὁ — [l] λέγω.
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
6 ¶ [a] Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ [h] εἰσ-
ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν·
καὶ [c] ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
[c] ἦν ξηρά.
7 [m] Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ — [m] τηρέω.
οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει,
ἵνα [n] εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ. — [n] εὑρίσκω.
8 Αὐτὸς δὲ [o] ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ — [o] εἴδω.
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα,
[p] Ἔγειραι, καὶ [q] στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ [q] ἀνα- — [p] ἐγείρω.
στὰς ἔστη. — [q] ἵστημι.
9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, [r] Ἐπε- — [r] ἐρωτάω.
ρωτήσω ὑμᾶς, τί [c] ἔξεστι τοῖς σάββασιν; [s] ἀγα- — [s] ποιέω.
θοποιῆσαι, ἢ [s] κακοποιῆσαι; ψυχὴν [t] σῶσαι, — [t] σόος.
ἢ [u] ἀπολέσαι; — [u] ὀλλύω.
10 Καὶ [x] περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς — [x] βλέπω.
εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ
ἐποίησεν οὕτω· καὶ [q] ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
11 Αὐτοὶ δὲ [y] ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ [z] διελά- — [y] πλέος.
λουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ. — [z] λαλέω.
12 ¶ [a] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, — a γίνομαι.
b ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος [c] προσεύξασθαι· καὶ [d] ἦν — b ἔρχομαι.
e διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. — c εὐχή.
13 ¶ Καὶ ὅτε [a] ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώ- — d εἰμί.
νησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ [f] ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ — e νύξ.
αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους [g] ὠνόμασε, — [f] λέγω.
14 (Σίμωνα, ὃν καὶ [g] ὠνόμασε Πέτρον, καὶ — [g] ὄνομα.
Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰω-
άννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν,
16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώ-
την, ὃς καὶ [a] ἐγένετο προδότης.)

17 Καὶ

h βαίνω. 17 Καὶ h καταβὰς μετ' αὐτῶν, i ἔστη ἐπὶ τό-
i ἵστημι. που πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος
πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ
k ἔρχομαι. k ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ l ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
l ἰάομαι. νόσων αὐτῶν.
18 Καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκα-
m θεράπων θάρτων· καὶ m ἐθεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ·
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ k ἐξήρχετο, καὶ l ἰᾶτο
πάντας.
n αἴρω. 20 ¶ Καὶ αὐτὸς n ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ
πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα d ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτα-
σθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γε-
λάσετε.
22 Μακάριοί d ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ
o ὅρος. ἄνθρωποι, καὶ ὅταν o ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνει-
δίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
p σκαίρω. 23 Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ p σκιρ-
τήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐ-
q ποιέω. ρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ q ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ
πατέρες αὐτῶν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέ-
χετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
r πλέος. 25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ r ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πει-
νάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πεν-
θήσετε καὶ κλαύσετε.
26 Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι
πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ q ἐποίουν
τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
27 Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶ-
τε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦ-
σιν ὑμᾶς.
28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, καὶ
ſ ἐπηρεάζω. προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ſ ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε

καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον,
καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, [t] δίδου· καὶ ἀπὸ [t] δίδωμι.
τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ
ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποι-
οῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.
34 Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε
[u] ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις [d] ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα [u] ἀπο- [u] λαμβάνω.
λάβωσι τὰ ἴσα.
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν ἀπελπί-
ζοντες· καὶ [d] ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
[d] ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός [d] ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
36 [a] Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων [d] ἐστί.
37 Καὶ μὴ [x] κρίνετε, καὶ οὐ μὴ [x] κριθῆτε· [x] κρίνω.
μὴ [y] καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ [y] καταδικασθῆτε· [y] δίκη.
[z] ἀπολύετε, καὶ [z] ἀπολυθήσεσθε. [z] λύω.
38 [a] Δίδοτε, καὶ [a] δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον [a] δίδωμι.
καλὸν [b] πεπιεσμένον καὶ [c] σεσαλευμένον καὶ [b] πιέζω.
[d] ὑπερεκχυνόμενον [e] δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· [c] σάλος.
τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, [f] ἀντιμετρηθή- [d] χύω.
σεται ὑμῖν. [e] δίδωμι.
39 ¶ Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύ- [f] μέτρον.
ναται τυφλὸς τυφλὸν [g] ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι [g] ἄγω.
εἰς βόθυνον [h] πεσοῦνται; [h] πίπτω.
40 Οὐκ [i] ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον [i] εἰμί.
αὐτοῦ· [k] κατηρτισμένος δὲ πᾶς [i] ἔσται ὡς ὁ δι- [k] ἄρτιος.
δάσκαλος αὐτοῦ.
41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφ-
θαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ
ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου,
Ἀδελφέ, [l] ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δο-
κὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον
τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις
ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.
43 Οὐ γάρ [i] ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρ-
πὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρ-
πὸν καλόν.
44 Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ
γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα,
οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυ-
ροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα
αὐτοῦ.
46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποι-
εῖτε ἃ λέγω;
47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου
τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, [m] ὑποδείξω ὑμῖν
τίνι [i] ἐστὶν ὅμοιος.
48 Ὅμοιός [i] ἐστιν ἀνθρώπῳ [n] οἰκοδομοῦντι
οἰκίαν, ὃς [o] ἔσκαψε καὶ [p] ἐβάθυνε, καὶ [q] ἔθηκε θε-
μέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· [r] πλημμύρας δὲ γενομένης
[s] προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἴσχυσε [t] σαλεῦσαι αὐτήν· [u] τεθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.
49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός [i] ἐστιν
ἀνθρώπῳ [n] οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου· ᾗ [s] προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ
εὐθέως [h] ἔπεσε, καὶ [x] ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκί-
ας ἐκείνης μέγα.

[m] δεικνύω.
[n] δέμω.
[o] σκάπτω.
[p] βαθύς.
[q] τίθημι.
[r] πλέος.
[s] ῥήσσω.
[t] σάλος.
[u] θεμέλιον.
[x] γίνομαι.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

Ἐπεὶ δὲ [a] ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ
εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, [b] εἰσῆλθεν εἰς Κα-
περναούμ.

[a] πλέος.
[b] ἔρχομαι.

2 Ἑκατον-

2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς
ἔχων, ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς [c] ἦν αὐτῷ ἔντι- c εἰμί.
μος.
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, [d] ἀπέστειλε πρὸς d στέλλω.
αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐ-
τὸν ὅπως [b] ἐλθὼν [e] διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. e σόος.
4 Οἱ δὲ [f] παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, f γίνομαι.
παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, ὅτι ἄξιός
ἐστιν ᾧ [g] παρέξει τοῦτο. g ἔχω.
5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγω-
γὴν αὐτὸς [h] ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. h δέμω.
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [i] ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς· ἤδη i πείρω.
δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, [k] ἔ- k πέμπω.
πεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέ-
γων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· (οὐ γάρ εἰμι ἱκα-
νὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου [b] εἰσέλθῃς·
7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν [l] ἠξίωσα πρός σε [b] ἐλ- l ἄξιος.
θεῖν) ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ [m] ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. m ἰάομαι.
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
λέγω τούτῳ, [n] Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ n πείρω.
ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποί-
ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν
αὐτὸν· καὶ [o] στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ o στρέφω.
ὄχλῳ εἶπε, Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ το-
σαύτην πίστιν [p] εὗρον. p εὑρίσκω.
10 Καὶ [o] ὑποστρέψαντες οἱ [k] πεμφθέντες
εἰς τὸν οἶκον, [p] εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαί-
νοντα.
11 ¶ Καὶ [f] ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, [n] ἐπορεύετο q ἑξῆς.
εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· καὶ [n] συνεπορεύοντο
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς.
12 Ὡς δὲ [r] ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ r ἐγγύς.
ἰδοὺ [s] ἐξεκομίζετο [t] τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς s κομέω.
τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πό- t θνήσκω.
λεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.
13 Καὶ [u] ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, [x] ἐσπλαγχ- u εἴδω.
νίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. x σπλάγχ-
14 Καὶ νον.

y ἅπτω. 14 Καὶ b προσελθὼν y ἥψατο τῆς σορῦ (οἱ δὲ
z ἵστημι. βαστάζοντες z ἔστησαν) καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ
a ἐγείρω. λέγω, a ἐγέρθητι.
b ἕζω. 15 Καὶ b ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ c ἤρξατο
c ἄρχω. λαλεῖν· καὶ d ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτῦ.
d δίδωμι. 16 e Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον
e λαμβάνω. τὸν Θεὸν, λέγοντες, Ὅτι προφήτης μέγας f ἐγή-
f ἐγείρω. γερται ἐν ἡμῖν· καὶ, ὅτι g ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν
g σκέπτομαι λαὸν αὐτῦ.
h ἔρχομαι. 17 Καὶ h ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ
Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
i ἀγγέλλω. 18 Καὶ i ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ
αὐτῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσά-
μενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτῦ ὁ Ἰωάν-
νης,
k πέμπω. 19 k Ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ l εἶ
l εἰμί. ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
m γίνομαι. 20 m Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες,
n στέλλω. εἶπον, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς n ἀπέσταλκεν ἡμᾶς
πρός σε, λέγων, Σὺ l εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
προσδοκῶμεν;
21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν·
o χάρις. καὶ τυφλοῖς πολλοῖς o ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.
p κρίνω. 22 Καὶ p ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
q πείρω. q Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε
καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ
περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκού-
ουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·
* σκάζω. 23 Καὶ μακάριός l ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ * σκανδα-
λισθῇ ἐν ἐμοί.
24 h Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου,
c ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου,
Τί h ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
25 Ἀλλὰ τί h ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρω-
r ἕω. πον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις r ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ,
οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες,
ἐν τοῖς βασιλείοις l εἰσίν.

26 Ἀλλὰ τί h ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφή-
την; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
φήτου.
27 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ſ γέγραπται, Ἰδοὺ, ἐγὼ ſ γράφω.
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναι-
κῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οὐδείς
ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ,
μείζων αὐτοῦ ἐστι.
29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι
t ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπ- t δίκη.
τισμα Ἰωάννου·
30 Οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν
τοῦ Θεοῦ u ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες u τίθημι.
ὑπ' αὐτοῦ.
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς
ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι l εἰσὶν
ὅμοιοι;
32 Ὅμοιοί l εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ
x καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ x ἧμαι.
λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ z ὠρχήσασθε· y αὐλή.
a ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ b ἐκλαύσατε. z ὀρχέομαι.
33 c Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς, μή- a θρῆνος.
τε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, b κλαίω.
Δαιμόνιον ἔχει. c ἔρχομαι.
34 c Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων
καὶ πίνων· καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.
35 Καὶ d ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων d δίκη.
αὐτῆς πάντων.
36 ¶ e Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων e ἐρωτάω.
ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν f κλίνω.
τοῦ φαρισαίου, f ἀνεκλίθη. g εἰμί.
37 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἥτις g ἦν h γινώσκω.
ἁμαρτωλὸς, h ἐπιγνοῦσα ὅτι i ἀνάκειται ἐν τῇ i κεῖμαι.
οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, k κομίσασα ἀλάβαστρον k κομέω.
μύρου,
38 Καὶ l στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω, l ἵστημι.
κλαίουσα

m ἄρχω. κλαίουσα m ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ
τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
n μάσσω. n ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
o ἀλείφω. o ἤλειφε τῷ μύρῳ.
p εἴδω. 39 p Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν,
q εἰμί. εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Οὗτος, εἰ q ἦν προ-
φήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις
ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός q ἐστι.
r κρίνω. 40 Καὶ r ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐ-
τὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δέ φησι, Δι-
δάσκαλε, εἰπέ.
41 Δύο χρεωφειλέται q ἦσαν δανειστῇ τινι·
ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος,
πεντήκοντα.
42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν f ἀποδοῦναι, ἀμφο-
s δίδωμι. τέροις t ἐχαρίσατο· Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον
t χαρίζω. αὐτὸν ἀγαπήσει;
43 r Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶ-
πεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.
44 Καὶ u στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σι-
u στρέφω. μωνι x ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
x φάω. c εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πό-
δας μου οὐκ s ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔ-
y βρέχω. βρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
z μάσσω. αὐτῆς z ἐξέμαξε.
a δίδωμι. 45 Φίλημά μοι οὐκ a ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς
b ἔρχομαι. b εἰσῆλθον οὐ c διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς
c λείπω. πόδας.
46 Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ d ἤλειψας·
d ἀλείφω. αὕτη δὲ μύρῳ d ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.
47 Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁ-
μαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί· ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ
δὲ ὀλίγον f ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
f ἕω. 48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, f Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρ-
τίαι.
g ἄρχω. 49 Καὶ g ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν
h εἰμί. ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός h ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας
f ἀφίησιν.

50 Εἶπε

50 [s] Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου [i] σόω.
[i] σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. [k] πείρω.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

Καὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] καθεξῆς, καὶ αὐτὸς [a] γίνομαι.
[c] διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων [b] ἑξῆς.
καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ [c] ὁδός.
δώδεκα σὺν αὐτῷ.
2 Καὶ γυναῖκές τινες αἳ [d] ἦσαν [e] τεθερα- [d] εἰμί.
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενει- [e] θεραπεύω.
ῶν· Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς
δαιμόνια ἑπτὰ [f] ἐξεληλύθει, [f] ἔρχομαι.
3 Καὶ Ἰωάννα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώ- [g] ὅστις.
δου· καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, [g] αἵτινες [h] κονέω.
[h] διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 [i] Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πό- [i] ἔω.
λιν [k] ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ πα- [k] πείρω.
ραβολῆς,
5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν [l] ἔπεσε παρὰ [l] πίπτω.
τὴν ὁδόν, καὶ [m] κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ [m] πατέω.
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.
6 Καὶ ἕτερον [m] ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν
[n] ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. [n] ξηρός.
7 Καὶ ἕτερον [l] ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν,
καὶ [o] συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι [p] ἀπέπνιξαν αὐτό. [o] φύω.
8 Καὶ ἕτερον [l] ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγα- [p] πνίγω.
θήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.
Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων [q] ὦτα ἀκούειν, [q] οὖς.
ἀκουέτω.
9 [r] Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [r] ἐρωτάω.
λέγοντες, τίς [d] εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη.
10 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν [s] δέδοται [t] γνῶναι τὰ [s] δίδωμι.
μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν [t] γινώσκω.
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ
ἀκούοντες μὴ [i] συνιῶσιν.
11 [d] Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος
[d] ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν, [d] εἰσὶν οἱ ἀκούον-
τες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν

λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες
u σόος. — u σωθῶσιν.
13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχου-
x ἵστημι. — σιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πει-
ρασμοῦ x ἀφίστανται.
14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας l πεσὸν, οὗτοί d εἰ-
σιν οἱ ἀκούσαντες· καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου
καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου k πορευόμενοι p συμπνίγονται,
y φέρω. — καὶ οὐ y τελεσφοροῦσι.
15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί d εἰσιν g οἵτι-
νες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν
λόγον, κατέχουσι, καὶ y καρποφοροῦσιν ἐν ὑπο-
μονῇ.
z ἅπτω. — 16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον z ἅψας, καλύπτει αὐ-
τὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ'
a πείρω. — ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ a εἰσπορευόμενοι
βλέπωσι τὸ φῶς.
b εἰμί. — 17 Οὐ γάρ b ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν c γενή-
c γίνομαι. — σεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ d γνωσθήσεται, καὶ εἰς
d γινώσκω. — φανερὸν e ἔλθῃ.
e ἔρχομαι. — 18 ¶ Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ,
f δίδωμι. — f δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ
g αἴρω. — ἔχειν g ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
19 ¶ e Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ
h δύναμαι. — καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ h ἠδύναντο συντυχεῖν
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
i ἀγγέλλω. — 20 Καὶ i ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μή-
k ἵστημι. — τηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου k ἑστήκασιν ἔξω, l ἰδεῖν
l εἴδω. — σε θέλοντες.
m κρίνω. — 21 Ὁ δὲ m ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μή-
τηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί b εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.
22 ¶ Καὶ c ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ
n βαίνω. — αὐτὸς n ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
o ἄγω. — καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, e Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν
p ὕπνος. — τῆς λίμνης. Καὶ o ἀνήχθησαν.
q πλέος. — 23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν p ἀφύπνωσε· καὶ n κα-
r κίνδυνος. — τέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ q συνε-
πληροῦντο, καὶ r ἐκινδύνευον. 24 e Προσ-

24 Προσελθόντες δὲ [f] διήγειραν αὐτὸν,
λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, [t] ἀπολλύμεθα. Ὁ [f] ἐγείρω.
δὲ [f] ἐγερθεὶς [u] ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύ- [t] ὀλλύω.
δωνι τοῦ ὕδατος· καὶ [x] ἐπαύσαντο, καὶ [c] ἐγένετο [u] τίω.
γαλήνη. [x] παύω.
25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ [b] ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν;
[y] Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς [y] φέβομαι.
ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός [b] ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέ-
μοις [z] ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν [z] τάττω.
αὐτῷ;
26 ¶ Καὶ [a] κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν [a] πλέω.
Γαδαρηνῶν, ἥτις [b] ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλι- [b] εἰμί.
λαίας.
27 [c] Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, [d] ὑπήν- [c] ἔρχομαι.
τησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς [e] εἶχε [d] ἄντα.
δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν· καὶ ἱμάτιον οὐκ [e] ἔχω.
[f] ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ [g] ἔμενεν, ἀλλ' [f] δύω.
ἐν τοῖς μνήμασιν. [g] μείνω.
28 [h] Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ [i] ἀνακράξας, [h] εἴδω.
[k] προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί [i] κράζω.
ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέο- [k] πίπτω.
μαί σου μή με βασανίσῃς.
29 [l] Παρήγγελλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκα- [l] ἀγγέλλω.
θάρτῳ [m] ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς [m] ἔρχομαι.
γὰρ χρόνοις [n] συνηρπάκει αὐτόν· καὶ [o] ἐδεσμεῖ- [n] ἁρπάζω.
το ἁλύσεσι καὶ πέδαις, φυλασσόμενος· καὶ δι- [o] δέω.
αῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, [p] ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμο- [p] ἐλαύνω.
νος εἰς τὰς ἐρήμους.
30 [q] Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, [q] ἐρωτάω.
Τί σοι [r] ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι [r] εἰμί.
δαιμόνια πολλὰ [m] εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.
31 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ [s] ἐπιτάξῃ [s] τάττω.
αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον [m] ἀπελθεῖν.
32 [r] Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βο-
σκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
[u] ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους [m] εἰσελθεῖν. [t] τρέπω.
Καὶ [t] ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
33 [m] Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου, [m] εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ [u] ὥρ- [u] ὁρμή.

μησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην,
καὶ [x] ἀπεπνίγη.
34 [y] Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ [z] γεγενημένον,
[a] ἔφυγον· καὶ [b] ἀπελθόντες [c] ἀπήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
35 [b] Ἐξῆλθον δὲ [d] ἰδεῖν τὸ [e] γεγονός· καὶ
[b] ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ [f] εὗρον [g] καθήμενον
τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια [b] ἐξεληλύθει,
ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [h] ἐφοβήθησαν.
36 [c] Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ [d] ἰδόντες,
πῶς [i] ἐσώθη ὁ [k] δαιμονισθείς.
37 Καὶ [l] ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος
τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν, [b] ἀπελθεῖν ἀπ'
αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ [m] συνείχοντο· αὐτὸς δὲ
[n] ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, [o] ὑπέστρεψεν.
38 [p] Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ [b] ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, [q] εἶναι σὺν αὐτῷ· [r] ἀπέλυσε
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων,
39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ [s] διηγοῦ ὅσα
ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ [b] ἀπῆλθε, καθ' ὅλην
τὴν πόλιν, κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς.
40 ¶ [e] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [o] ὑποστρέψαι τὸν Ἰη-
σοῦν, [t] ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· [q] ἦσαν γὰρ
πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
41 Καὶ ἰδού, [b] ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάει-
ρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς [u] ὑπῆρχε·
καὶ [x] πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει
αὐτὸν [b] εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·
42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς [q] ἦν αὐτῷ ὡς
ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη [y] ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι [z] συνέπνιγον αὐτόν.
43 Καὶ γυνὴ [a] οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ
ἐτῶν δώδεκα, ἥτις εἰς ἰατροὺς [b] προσαναλώσασα
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς [c] θερα-
πευθῆναι,
44 [d] Προσελθοῦσα ὄπισθεν, [e] ἥψατο τοῦ κρα-
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα [f] ἔστη ἡ
ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ

[x] πνίγω. [y] εἴδω. [z] γίνομαι. [a] φεύγω. [b] ἔρχομαι. [c] ἀγγέλλω. [d] εἴδω. [e] γίνομαι. [f] εὑρίσκω. [g] ἧμαι. [h] φοβέομαι. [i] σόος. [k] δαίμων. [l] ἐρωτάω. [m] ἔχω. [n] βαίνω. [o] στρέφω. [p] δέομαι. [q] εἰμί. [r] λύω. [s] ἡγέομαι. [t] δέχομαι. [u] ἄρχω. [x] πίπτω. [y] θνήσκω. [z] πνίγω. [a] εἰμί. [b] ἀλίσκω. [c] θεράπων. [d] ἔρχομαι. [e] ἅπτω. [f] ἵστημι.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ [e] ἁψάμενός
μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε
καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ [e] ἁψάμενός
μου;

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις· ἐγὼ
γὰρ [g] ἔγνων δύναμιν d ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽ ἐμοῦ.

47 [h] Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ [i] ἔλαθε, τρέμου- — g γινώσκω.
σα d ἦλθε, καὶ [k] προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι᾽ ἣν αἰτίαν — h εἴδω.
ἥψατο αὐτοῦ [l] ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς — i λανθάνω.
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς [m] ἰάθη παραχρῆμα. — k πίπτω.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, [n] Θάρσει θύγατερ· ἡ — l ἀγγέλλω.
πίστις σου [o] σέσωκέ σε· [p] πορεύου εἰς εἰρήνην. — m ἰάομαι.

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ — n θάρσος.
τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ, Ὅτι [q] τέθνη- — o σῶος.
κεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. — p πείρω.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας [r] ἀπεκρίθη αὐτῷ, — q θνήσκω.
λέγων, Μὴ [s] φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ [o] σωθή- — r κρίνω.
σεται. — s φέβομαι.

51 d Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ [t] ἀφῆκεν — t ἔα.
d εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μη-
τέρα.

52 [u] Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ [x] ἐκόπτοντο αὐ- — u κλαίω.
τήν. Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ [q] ἀπέθανεν, — x κόπτω.
ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι [q] ἀπέ-
θανεν.

54 Αὐτὸς δὲ [y] ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ — y βάλλω.
[z] κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, [a] ἐφώνησε λέγων, — z κράτος.
Ἡ παῖς, ἐγείρου. — a φωνή.

55 Καὶ [b] ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ — b στρέφω.
[c] ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ d διέταξεν αὐτῇ [e] δο- — c ἵστημι.
θῆναι φαγεῖν. — d τάσσω.

56 Καὶ c ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ — e δίδωμι.
παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ [f] γε- — f γίνομαι.
γονός.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

a καλέω. a Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθη-
b δίδωμι. τὰς αὐτοῦ, b ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θε-
ραπεύειν.
c στέλλω. 2 Καὶ c ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βα-
d ἰάομαι. σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ d ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μηδὲν αἴρετε εἰς
τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρ-
τον, μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας
ἔχειν.
e ἔρχομαι. 4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν e εἰσέλθητε, ἐκεῖ f μέ-
f μένω. νετε, καὶ ἐκεῖθεν e ἐξέρχεσθε.
g δέχομαι. 5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ g δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχό-
μενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν
h τινάσσω. ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν h ἀποτινάξατε, εἰς μαρ-
τύριον ἐπ' αὐτούς.
6 e Ἐξερχόμενοι δὲ e διήρχοντο κατὰ τὰς κώ-
μας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν-
i ἀκούω. ταχοῦ.
k πείρω. 7 ¶ i Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ
l ἐγείρω. γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ k διηπόρει, διὰ
m φαίνω. τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης l ἐγήγερται
n ἵστημι. ἐκ νεκρῶν·
o κεφαλή. 8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας m ἐφάνη· ἄλλων
p εἰμί. δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων n ἀνέστη.
q εἴδω. 9 Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ o ἀ-
r στρέφω. πεκεφάλισα· τίς δέ p ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω
s ἡγέομαι. τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει q ἰδεῖν αὐτόν.
t ποιέω. 10 ¶ Καὶ r ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι s δι-
u λαμβάνω ηγήσαντο αὐτῷ ὅσα t ἐποίησαν· καὶ u παραλα-
x χῶρος. βὼν αὐτοὺς x ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον
y γινώσκω. ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.
z ἀκόλουθος 11 Οἱ δὲ ὄχλοι y γνόντες z ἠκολούθησαν αὐ-
a δέχομαι. τῷ, καὶ a δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ
b ἰάομαι. τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας
c ἄρχω. θεραπείας b ἰᾶτο.
d ἔρχομαι. 12 Ἡ δὲ ἡμέρα c ἤρξατο κλίνειν· d προσελ-
e λύω. θόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, e Ἀπόλυσον
τὸν

τὸν ὄχλον ἵνα d ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώ-
μας καὶ τοὺς ἀγροὺς, e καταλύσωσι, καὶ f εὕρωσιν f εὑρίσκω.
ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ g ἐσμέν. g εἰμί.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, h Δότε αὐτοῖς ὑ- h δίδωμι.
μεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ g εἰσὶν ἡμῖν
πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες· εἰ μήτι
i πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν i πείρω.
λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 k Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι· k εἰμί.
εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, l Κατακλίνα- l κλίνω.
τε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.
15 Καὶ m ἐποίησαν οὕτω, καὶ l ἀνέκλιναν m ποιέω.
ἅπαντας.
16 n Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο n λαμβάνω
ἰχθύας, o ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, p εὐλόγη- o βλέπω.
σεν αὐτοὺς· καὶ q κατέκλασε, καὶ h ἐδίδου τοῖς p λέγω.
μαθηταῖς r παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. q κλάω.
17 Καὶ ſ ἔφαγον, καὶ t ἐχορτάσθησαν πάν- r τίθημι.
τες· καὶ u ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασ- ſ φάγω.
μάτων, κόφινοι δώδεκα. t χόρτος.
18 ¶ Καὶ x ἐγένετο ἐν τῷ k εἶναι αὐτὸν προσ- u αἴρω.
ευχόμενον καταμόνας, y συνῆσαν αὐτῷ οἱ μα- x γίνομαι.
θηταί· καὶ z ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα y εἰμί.
με λέγουσιν οἱ ὄχλοι a εἶναι; z ἐρωτάω.
19 Οἱ δὲ b ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην a εἰμί.
τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προ- b κρίνω.
φήτης τις τῶν ἀρχαίων c ἀνέστη. c ἵστημι.
20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε;
b Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν
τοῦ Θεοῦ.
21 Ὁ δὲ d ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, e παρήγγειλε d τίω.
μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, e ἀγγέλλω.
22 Εἰπὼν, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου f πάσχω.
πολλὰ f παθεῖν, καὶ g ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ g δοκιμῶ.
τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα- h κτείνω.
τέων, καὶ h ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ- i ἐγείρω.
ρᾳ i ἐγερθῆναι. k λέγω.
23 k Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει l ἔρχομαι.
ὀπίσω μου l ἐλθεῖν, m ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ m ἀρνέομαι.

n αἴρω.	n ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκο-
o ἀκόλουθος.	λουθείτω μοι.
p σῶος.	24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ p σῶ-
q ὄλλυμι.	σαι, q ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν q ἀπολέσῃ τὴν
	ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
r ὠφελέω.	25 Τί γὰρ r ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας
	τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ q ἀπολέσας, ἢ ζη-
	μιωθείς;
s αἶσχος.	26 Ὃς γὰρ ἂν s ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς
	λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου s ἐπαισχυνθή-
	σεται, ὅταν l ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πα-
	τρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.
	27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε
	c ἑστηκότων οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν
	ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
t γίνομαι.	28 t Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ
u λαμβάνω	ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ u παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
x βαίνω.	Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, x ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
y εὐχή.	y προσεύξασθαι.
	29 Καὶ t ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν
	τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱμα-
	τισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.
z λαλέω.	30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο z συνελάλουν αὐτῷ,
a εἰμί.	οἵτινες a ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας.
b ὄπτομαι.	31 Οἳ b ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξο-
c μέλλω.	δον αὐτοῦ, ἣν c ἔμελλε d πληροῦν ἐν Ἱερου-
d πλέος.	σαλήμ.
e βαρύς.	32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ a ἦσαν e βε-
f ἐγρήγορος.	βαρημένοι ὕπνῳ· f διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν
g ἵστημι.	δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς g συνεστῶ-
h γίνομαι.	τας αὐτῷ.
i χῶρος.	33 Καὶ h ἐγένετο ἐν τῷ i διαχωρίζεσθαι αὐ-
	τοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
	Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε a εἶναι· καὶ ποιή-
	σωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν,
* εἴδω.	καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ * εἰδὼς ὃ λέγει.
k σκιά.	34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, h ἐγένετο νεφέ-
l φέβομαι.	λη καὶ k ἐπεσκίασεν αὐτούς· l ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
m ἔρχομαι.	τῷ ἐκείνους m εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ

35 Καὶ φωνὴ h ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέ-
γουσα, Οὗτός a ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
ἀκούετε.
36 Καὶ ἐν τῷ h γενέσθαι τὴν φωνὴν, n εὑρέ- n εὑρίσκω.
θη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ o ἐσίγησαν, καὶ o σιγάω.
οὐδενὶ p ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν p ἀγγέλλω.
ὧν q ἑωράκασιν. q ὁράω.
37 ¶ h Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ r ἑξῆς ἡμέρᾳ, m κα- r ἑξῆς.
τελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, s συνήντησεν αὐ- s ἀντάω.
τῷ ὄχλος πολύς.
38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου t ἀνεβόησε, t βοή.
λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, u ἐπίβλεψον u βλέπω.
ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής a ἐστί μοι.
39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ
ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀ-
φροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, x συντρίβον x τρίβω.
αὐτόν. y δέομαι.
40 Καὶ y ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκ- z δύναμαι.
βάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ z ἠδυνήθησαν. a κρίνω.
41 a Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ b στρέφω.
ἄπιστος καὶ b διεστραμμένη, ἕως πότε c ἔσομαι c εἰμί.
πρὸς ὑμᾶς, καὶ d ἀνέξομαι ὑμῶν; e Προσάγαγε d ἔχω.
ὧδε τὸν υἱόν σου. e ἄγω.
42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ· f ἔρρηξεν f ῥήσσω.
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ g συνεσπάραξεν· h ἐπε- g σπαράσσω.
τίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, h τίω.
καὶ i ἰάσατο τὸν παῖδα· καὶ k ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ i ἰάομαι.
πατρὶ αὐτοῦ. k δίδωμι.
43 l Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ m με- l πλήσσω.
γαλειότητι τοῦ Θεοῦ· πάντων δὲ θαυμαζόντων m μέγας.
ἐπὶ πᾶσιν οἷς n ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς n ποιέω.
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, o τίθημι.
44 o Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ p ὦτα ὑμῶν τοὺς λό- p οὖς.
γους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει q παρα- q δίδωμι.
δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. r γινώσκω.
45 Οἱ δὲ r ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ c ἦν s πα- s καλύπτω.
ρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ t αἴσθωνται t αἰσθάνομαι.
αὐτό· καὶ u ἐφοβοῦντο x ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ u φέβομαι.
ῥήματος τούτου. x ἐρωτάω.

46 ¶ [y] Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς,
τὸ, τίς ἂν [f] εἴη [z] μείζων αὐτῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [a] ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, b ἐπιλαβόμενος παιδίου, c ἔστη-
σεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ.
48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν d δέξηται τοῦτο
τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ d δέχεται·
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ [d] δέξηται, [d] δέχεται τὸν e ἀποστεί-
λαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν
ὑπάρχων, οὗτος f ἔσται μέγας.
49 [g] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπι-
στάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα τὰ δαιμόνια· καὶ [h] ἐκωλύσαμεν αὐτὸν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν.
50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ [h] κω-
λύετε· ὃς γὰρ οὐκ [f] ἔστι καθ᾽ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν
f ἐστιν.
51 ¶ [i] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [k] συμπληροῦσθαι τὰς
ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρό-
σωπον αὐτοῦ [l] ἐστήριξε τοῦ [m] πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ.
52 Καὶ [n] ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου
αὐτοῦ· καὶ [o] πορευθέντες [p] εἰσῆλθον εἰς κώμην
Σαμαρειτῶν, ὥστε [q] ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ [r] ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ f ἦν [o] πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
54 [s] Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ Ἰωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ
[t] καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ [u] ἀναλῶσαι αὐ-
τοὺς, ὡς καὶ Ἠλίας [x] ἐποίησε;
55 [y] Στραφεὶς δὲ [z] ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ
εἶπεν, Οὐκ [a] οἴδατε οἵου πνεύματός b ἐστε ὑμεῖς.
56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ c ἦλθε ψυχὰς
ἀνθρώπων d ἀπολέσαι, ἀλλὰ [e] σῶσαι. Καὶ [f] ἐ-
πορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 ¶ [g] Ἐγένετο δὲ [f] πορευομένων αὐτῶν, ἐν
τῇ ὁδῷ εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, [h] Ἀκολουθήσω σοι
ὅπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε.
58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ [i] ἀλώπε-

y ἔρχομαι.
z μέγας.
a εἴδω.
b λαμβάνω
c ἵστημι.
d δέχομαι.
e στέλλω.
f εἰμί.
g κρίνω.
h κωλύω.
i γίνομαι.
k πλέος.
l στηρίζω.
m πείρω.
n στέλλω.
o πείρω.
p ἔρχομαι.
q ἕτοιμος.
r δέχομαι.
s εἴδω.
t βαίνω.
u ἁλίσκω.
x ποιέω.
y στρέφω.
z τίω.
a εἴδω.
b εἰμί.
c ἔρχομαι.
d ὀλλύω.
e σόος.
f πείρω.
g γίνομαι.
h ἀκόλουθος.
i ἀλώπηξ.

κες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, k Ἀκολούθει μοι. k ἀκόλουθος.
Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, l ἐπίτρεψόν μοι c ἀπελθόντι l τρέπω.
πρῶτον m θάψαι τὸν πατέρα μου. m θάπτω.
60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, n Ἄφες τοὺς νε- n ἔω.
κροὺς m θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελ-
θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι Κύ-
ριε· πρῶτον δὲ o ἐπίτρεψόν μοι p ἀποτάξασθαι o στρέφω.
τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. p τάσσω.
62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς
ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον καὶ βλέ-
πων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός b ἐστιν εἰς τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι. Cap. X.

ΜΕτὰ δὲ ταῦτα a ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ a δεικνύω.
ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ b ἀπέστειλεν αὐ- b στέλλω.
τοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
2 Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς
πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· c δεήθητε οὖν τοῦ c δέομαι.
Κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς
τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς
ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
4 Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μη-
δὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν d ἀσ- d ἀσπάζομαι
πάσησθε.
5 Εἰς ἣν δ᾽ ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον
λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
6 Καὶ ἐὰν μὲν e ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, f ἐπανα- e εἰμί.
παύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, f παύω.
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ
πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ
μισθοῦ αὐτοῦ g ἐστι· Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας g εἰμί.
εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ

8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ
h πίθημι. δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ h παρατιθέμενα
ὑμῖν.

9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
i ἐγγύς. λέγετε αὐτοῖς, i Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ
k ἔρχομαι. δέχωνται ὑμᾶς, k ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατεί-
ας αὐτῆς, εἴπατε,

l κόλλη. 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν l κολληθέντα ἡμῖν
m μάσσω. ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, m ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι i ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον e ἔσαι, ἢ τῇ πόλει
ἐκείνῃ.

13 Οὐαί σοι Χοραζὶν, οὐαί σοι Βεθσαϊδά·
n γίνομαι. ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι n ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
o ἧμαι. σποδῷ καθήμεναι p μετενόησαν.
p νόος. 14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον
e ἔσαι ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν.

q ὕψος. 15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ q ὑψω-
r βαίνω. θεῖσα, ἕως ᾅδου r καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθε-
τῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθε-
τεῖ τὸν b ἀποστείλαντά με.

ſ στρέφω. 17 ¶ ſ Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ
χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑπο-
τάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

t θεωρός. 18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, t Ἐθεώρουν τὸν σα-
u πίπτω. τανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ u πε-
σόντα.

19 Ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα-
τεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν
τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδι-
κήσει.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ
πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· Χαίρετε δὲ

μᾶλλον

μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν x ἐγράφη ἐν τοῖς — x γράφω.
οὐρανοῖς.
21 ¶ Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ y ἠγαλλιάσατο τῷ — y ἀγάλλω.
πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, z Ἐξομολογοῦμαί — z λέγω.
σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι a ἀπέ- — a κρύπτω.
κρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ b ἀ- — b καλύπτω.
πεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ,
ὅτι οὕτως c ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν — c γίνομαι.
σου.
22 Πάντα d παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· — d δίδωμι.
καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς e ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· — e εἰμί.
καὶ τίς e ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βού- — f στρέφω.
ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.
23 Καὶ f στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ'
ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
τες ἃ βλέπετε.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βα-
σιλεῖς g ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ — g θέλω.
εἶδον· καὶ h ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ h ἤκουσαν. — h ἀκούω.
25 ¶ Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις i ἀνέστη, ἐκπει- — i ἵστημι.
ράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιή-
σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί
k γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; — k γράφω.
27 Ὁ δὲ l ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις Κύρι- — l κρίνω.
ον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅ-
λης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν.
28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς l ἀπεκρίθης· τοῦτο
ποίει, καὶ m ζήσῃ. — m ζάω.
29 Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς — n λαμβάνω
τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς e ἐστί μου πλησίον; — o πίπτω.
30 n Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρω- — p δύω
πός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερι- — q τίθημι.
χὼ, καὶ λῃσταῖς o περιέπεσεν, οἳ καὶ p ἐκδύσαν- — r ἔρχομαι.
τες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, r ἀπῆλθον, — ſ ἕω.
ſ ἀφέντες t ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. — t θνήσκω.
31 Κατὰ u συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέ- — u κύρω.
βαινεν

x ἔρχομαι. βαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, x ἀν-
τιπαρῆλθεν.
32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν
y εἴδω. τόπον, x ἐλθὼν καὶ y ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρ-
ῆλθε.
z σπλάγχ- 33 Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, x ἦλθε κατ'
νον. αὐτὸν, καὶ y ἰδὼν αὐτὸν, z ἐσπλαγχνίσθη·
a δέω. 34 Καὶ x προσελθὼν a κατέδησε τὰ τραύ-
b βαίνω. ματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, b ἐπιβιβά-
c ἄγω. σας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, c ἤγαγεν αὐ-
d μέλει. τὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ d ἐπεμελήθη αὐτοῦ.
e ἔρχομαι. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον e ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο
f δίδωμι. δηνάρια f ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
g δαπανάω d Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἂν g προσδα-
πανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ e ἐπανέρχεσθαί με, ἀπο-
δώσω σοι.
36 Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησί-
h γίνομαι. ον h γεγονέναι τοῦ i ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;
i πίπτω. 37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ'
αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, k Πορεύου, καὶ
k πείρω. σὺ ποίει ὁμοίως.
38 ¶ h Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ k πορεύεσθαι αὐτοὺς,
καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινα, γυνὴ δέ τις
l δέχομαι. ὀνόματι Μάρθα l ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς.
m εἰμί. 39 Καὶ τῇδε m ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μα-
n ἕζω. ρία, ἣ καὶ n παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.
o σπάω. 40 Ἡ δὲ Μάρθα o περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν
p ἵστημι. διακονίαν· p ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε οὐ μέλει σοι
q λείπω. ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με q κατέλιπε διακο-
r λαμβάνω. νεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι r συναντιλάβηται.
ſ κρίνω. 41 ſ Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
t μέριμνα. Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ u τυρβάζῃ περὶ
u τύρβη. πολλά.
x εἷς. 42 x Ἑνὸς δέ m ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγα-
y λέγω. θὴν μερίδα y ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ z ἀφαιρεθή-
z αἱρέω. σεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ.

Κεφ. ια΄. Cap. XI.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τι- a γίνομαι.
νὶ προσευχόμενον, ὡς [c] ἐπαύσατο, εἶπέ b εἰμί.
τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, [d] δί- c παύω.
δαξον ἡμᾶς [e] προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης d διδάσκω.
[d] ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. e εὐχή.
2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν [e] προσεύχησθε, λέ-
γετε, ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, [f] ἁ- f ἅγιος.
γιασθήτω τὸ ὄνομά σου· [g] ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· g ἔρχομαι.
[a] γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς.
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον [h] δίδου ἡμῖν τὸ h δίδωμι.
καθ᾽ ἡμέραν.
4 Καὶ [i] ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ i ἔω.
αὐτοὶ [i] ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ
[k] εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ [l] ῥῦσαι k φέρω.
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. l ῥύω.
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν [m] ἕξει m ἔχω.
φίλον, καὶ [n] πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, n πείρω.
καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρ-
τους·
6 Ἐπειδὴ φίλος μου [a] παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ
πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ [o] παραθήσω αὐτῷ. o τίθημι.
7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν [p] ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή p κρίνω.
μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα [q] κέκλεισται, καὶ q κλείω.
τὰ παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην [b] εἰσίν· οὐ
δύναμαι [r] ἀναστὰς [h] δοῦναί σοι. r ἵστημι.
8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ [h] δώσει αὐτῷ [r] ἀναστάς,
διὰ τὸ [b] εἶναι αὐτοῦ φίλον· διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐ-
τοῦ [s] ἐγερθεὶς [h] δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. s ἐγείρω.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ [t] δοθήσεται t δίδωμι.
ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ [u] εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοι- u εὑρίσκω.
γήσεται ὑμῖν.
10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι [x] ἀνοιγήσεται. x οἴγω.
11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς
ἄρτον, μὴ λίθον [h] ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν,
μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν [h] ἐπιδώσει αὐτῷ;
12 Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ [h] ἐπιδώσει αὐτῷ
σκορπίον;

13 Εἰ

[y] εἴδω. 13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, [y] οἴ-
δατε ἀγαθὰ δόματα [k] διδόναι τοῖς τέκνοις ὑ-
μῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ [k] δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
14 ¶ Καὶ [b] ἦν ἐκβάλλον δαιμόνιον, καὶ
αὐτὸ [b] ἦν κωφόν· [a] ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου [g] ἐξ-
[z] λαλέω. ελθόντος, [z] ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
νια.
16 Ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ᾽
αὐτοῦ * ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
* ζητέω. 17 Αὐτὸς δὲ [a] εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα,
[a] εἴδω. εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν [b] δι-
[b] μερίζω. αμερισθεῖσα, [c] ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον,
[c] ἐρημόω. πίπτει.
18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽ ἑαυτὸν [b] διεμε-
[d] ἵστημι. ρίσθη, πῶς [d] σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέ-
γετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμό-
νια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ
δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ
[e] εἰμί. τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ [e] ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ
[f] φθάνω. δαιμόνια, ἄρα [f] ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.
[g] ὅπλον. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς [g] καθωπλισμένος φυ-
λάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ [e] ἐστὶ τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ.
[h] ἔρχομαι. 22 Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ [h] ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ᾽ ᾗ
[i] πείθω. [i] ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ [k] διαδίδωσιν.
[k] δίδωμι. 23 Ὁ μὴ [e] ὢν μετ᾽ ἐμοῦ, κατ᾽ ἐμοῦ [e] ἐστι· καὶ
ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ, σκορπίζει.
24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα [h] ἐξέλθῃ ἀ-
πὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων,
[l] στρέφω. ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον, λέγει, [l] Ὑ-
ποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν [h] ἐξῆλθον.

25 Καὶ

25 Καὶ h ἐλθὸν εὑρίσκει m σεσαρωμένον καὶ m σαίρω.
n κεκοσμημένον· n κόσμος.
26 Τότε o πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ o πείρω.
ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ h εἰσ-
ελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ p γίνεται τὰ ἔσχατα p γίνομαι.
τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
27 ¶ p Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦ-
τα, q ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου,
εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ r βαστάσασά q αἴρω.
σε, καὶ μαστοὶ οὓς ſ ἐθήλασας. r βαστάζω.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπε, Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀ- ſ θήλη.
κούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐ-
τόν.
29 ¶ Τῶν δὲ ὄχλων t ἐπαθροιζομένων u ἤρ-
ξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά e ἐστι· ση- t ἄθροος.
μεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ k δοθήσεται αὐτῇ, u ἄρχω.
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
30 Καθὼς γὰρ p ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς
Νινευΐταις, οὕτως e ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
31 Βασίλισσα νότου x ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει x ἐγείρω.
μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρι-
νεῖ αὐτούς· ὅτι h ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς
ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδού, πλεῖον
Σολομῶντος ὧδε.
32 Ἄνδρες Νινευῒ d ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τήν· ὅτι y μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· y νόος.
καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον z ἅψας, εἰς κρυπτὸν z ἅπτω.
a τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνί- a τίθημι.
αν, ἵνα οἱ b εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ- b πείρω.
πωσιν.
34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός c ἐστιν ὁ ὀφθαλ- c εἰμί.
μός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς c ᾖ, καὶ ὅ-
λον τὸ σῶμά σου φωτεινόν c ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονη-
ρὸς c ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος
ἐστίν.

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔ-
χον τι μέρος σκοτεινόν, c ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς
ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
d λαλέω. 37 ¶ Ἐν δὲ τῷ d λαλῆσαι, e ἠρώτα αὐτὸν
e ἐρωτάω. φαρισαῖός τις ὅπως f ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· g εἰ-
f ἄριστον. σελθὼν δὲ h ἀνέπεσεν.
g ἔρχομαι. 38 Ὁ δὲ φαρισαῖος i ἰδὼν k ἐθαύμασεν,
h πίπτω. ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
i εἴδω. 39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑ-
k θαῦμα. μεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέ-
μει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ
τὸ ἔσωθεν ἐποίησε.
l δίδωμι. 41 Πλὴν τὰ c ἐνόντα l δότε ἐλεημοσύνην·
καὶ ἰδού, πάντα καθαρὰ ὑμῖν c ἐστιν.
m δέκα. 42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι m ἀπο-
δεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν
λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
n καὶ ἐκεῖνος τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, n κἀκεῖνα μὴ
o ἐάω. o ἀφιέναι.
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶ-
τε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ
τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
44 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι c ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα,
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ i οἴ-
δασιν.
p κρίνω. 45 p Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει
αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρί-
ζεις.
46 Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί,
q βαστάζω. ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία q δυσβά-
r ψαύω. στακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ r προσ-
ψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα
ſ κτείνω. τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ſ ἀπέκτει-
ναν αὐτούς.
48 Ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς

ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν [f] ἀπέκ-
τειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ
μνημεῖα.

49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀ-
ποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ
ἐξ αὐτῶν [f] ἀποκτενοῦσι καὶ [t] ἐκδιώξουσιν· — [t] διώκω.

50 Ἵνα [u] ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν — [u] ζητέω.
προφητῶν, τὸ [x] ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς — [x] χύνω.
κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος
Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου
καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, [u] ἐκζητηθήσεται
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι [z] ἤρατε τὴν — [z] αἴρω.
κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ [a] εἰσήλθετε, καὶ — [a] ἔρχομαι.
τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς,
[b] ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι — [b] ἄρχω.
δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ
πλειόνων.

54 [c] Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες — [c] ἕζω.
θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα [d] κατη- — [d] ἀγρέω.
γορήσωσιν αὐτοῦ.

Κεφ. ιβ'. Cap. XII.

Ἐν οἷς [a] ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄ- — [a] ἄγω.
χλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, [b] ἤρξατο — [b] ἄρχω.
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Πρῶτον
προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαί-
ων, ἥτις [c] ἐστὶν ὑπόκρισις. — [c] εἰμί.

2 Οὐδὲν δὲ [d] συγκεκαλυμμένον [c] ἐστὶν ὃ οὐκ — [d] καλύπτω.
[d] ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ [e] γνω- — [e] γινώσκω.
σθήσεται.

3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς [f] ἐλαλήσατε — [f] λαλέω.
ἐν τοῖς ταμείοις, [g] κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμά- — [g] κήρυξ.
των.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ [h] φοβη- — [h] φέβομαι.
θῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ
ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι.

[i] δεικνύω. 5 [i] Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα [h] φοβηθῆτε·
[h] φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον [h] φοβήθητε.
6 Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων
[k] λανθάνω. δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν [k] ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;
[l] θρίξ. 7 Ἀλλ' καὶ [l] τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶ-
[m] ἀριθμός. σαι [m] ἠρίθμηνται· μὴ οὖν [h] φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
[n] λέγω. 8 Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν [n] ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [n] ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
[o] ἀρνέομαι. 9 Ὁ δὲ [o] ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, [o] ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
[p] ἔω. θρώπου, [p] ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ [p] ἀφεθήσεται.
11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί [n] ἀπολογήσεσθε, ἢ τί εἴπητε.
12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.
13 ¶ Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκα-
[q] μείρω. λε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου [q] μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.
[r] ἵστημι. 14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με [r] κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;
[s] ὁράω. 15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, [s] Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.
16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέ-
[t] φέρω. γων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου [t] εὐφόρησεν ἡ χώρα·
17 Καὶ [n] διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί

ποιήσω

ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ [u] συνάξω τοὺς καρπούς [u] ἄγω.
μου.
18 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· [x] καθελῶ μου [x] αἱρέω.
τὰς ἀποθήκας, καὶ [y] μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ [y] μέγας.
[u] συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, καὶ τὰ
ἀγαθά μου.
19 Καὶ [a] ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις [a] εἴρω.
πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀνα-
παύου, φάγε, [b] πίε, [c] εὐφραίνου. [b] πίνω.
20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῇ [c] φρήν.
νυκτὶ τὴν ψυχήν σου [d] ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ [d] αἰτέω.
ἡτοίμασας, τίνι [e] ἔσται; [e] εἰμί.
21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
Θεὸν πλουτῶν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ
τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑ-
μῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί [f] ἐνδύ- [f] δύω.
σησθε.
23 Ἡ ψυχὴ πλεῖόν [e] ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ
σῶμα, τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρου-
σιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ [e] ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ
ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον
ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;
25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται [g] προσ- [g] τίθημι.
θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
26 Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 [h] Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· [h] νόος.
οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν οὐδὲ Σολομῶν
ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ [i] περιεβάλετο ὡς ἓν [i] βάλλω.
τούτων.
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον [e] ὄν-
τα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς
οὕτως [k] ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλι- [k] ἕω.
γόπιστοι;
29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί
πίητε· καὶ μὴ [l] μετεωρίζεσθε. [l] μετέωρος.
30 Ταῦτα γὰρ πάντα, τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου
ἐπιζητεῖ

m εἴδω. ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ m οἶδεν ὅτι n χρῄζετε
n χρή. τούτων.
31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα g προστεθήσεται ὑμῖν.
o φέβομαι. 32 Μὴ o φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδό-
p δίδωμι. κησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν p δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ p δό-
τε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια
q λείπω. μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν q ἀνέκλειπτον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς
διαφθείρει.
34 Ὅπου γάρ e ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ
καὶ ἡ καρδία ὑμῶν e ἔσται.
35 e Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες r περιεζωσμέ-
r ζώννυμι. ναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχο-
s λύω. μένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε s ἀναλύσει ἐκ
t ἔρχομαι. τῶν γάμων· ἵνα t ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐ-
u οἴγω. θέως u ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς t ἐλθὼν
x εὑρίσκω. ὁ Κύριος x εὑρήσει y γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω
y ἐγρήγορος. ὑμῖν ὅτι r περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ
t παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.
38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ
ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ t ἔλθῃ, καὶ x εὕρῃ οὕτω, μα-
κάριοί e εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.
39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ a ᾔδει ὁ οἰκοδε-
a εἴδω. σπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, b ἐγρηγό-
b ἐγρήγορος. ρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν c ἀφῆκε d διορυγῆναι τὸν
c ἐάω. οἶκον αὐτοῦ.
d ὀρύττω. 40 Καὶ ὑμεῖς οὖν e γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥ-
e γίνομαι. ρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡ-
μᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς
πάντας;
f εἰμί. 42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα f ἐστὶν ὁ πι-
g ἵστημι. στὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν g καταστήσει ὁ
h δίδωμι. κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ h διδόναι ἐν
καιρῷ τὸ σιτομέτριον.

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν i ἐλθὼν i ἔρχομαι.
ὁ κύριος αὐτοῦ k εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. k εὑρίσκω.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
ὑπάρχουσιν αὐτοῦ g καταστήσει αὐτόν.
45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ
l ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδί- l ἄρχω.
σκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ m μεθύσκεσθαι· m μέθυ.
46 n Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡ- n ἥκω.
μέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
καὶ o διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ o τέμνω.
μετὰ τῶν ἀπίστων p θήσει. p τίθημι.
47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ q γνοὺς τὸ θέλη- q γινώσκω.
μα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ r ἑτοιμάσας, μη- r ἕτοιμος.
δὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, s δαρήσεται s δέρω.
πολλάς.
48 Ὁ δὲ μὴ q γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πλη-
γῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ᾧ h ἐδόθη
πολύ, πολὺ t ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ t ζητέω.
p παρέθεντο πολύ, περισσότερον u αἰτήσουσιν u αἰτέω.
αὐτόν.
49 Πῦρ i ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί
θέλω εἰ ἤδη * ἀνήφθη; * ἅπτω.
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς
συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ.
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην x παρεγενόμην x γίνομαι.
h δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ
y διαμερισμόν. y μερίζω.
52 f Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
ἑνὶ y διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο
ἐπὶ τρισί.
53 y Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς
ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ
ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
54 ¶ Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν z ἴ-
δητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν,
εὐθέως λέγετε, Ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται
οὕτω.

55 Καὶ

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι
καύσων f ἔσαι· καὶ γίνεται.
56 Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ a οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον
πῶς οὐ δοκιμάζετε;
57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δί-
καιον;
z ἀλλάσσω. 58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ'
a σύρω. ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ h δὸς ἐργασίαν z ἀπηλλά-
b δίδωμι. χθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε a κατασύρῃ σε πρὸς τὸν
κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε b παραδῷ τῷ πράκτορι,
c ἔρχομαι. καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ εἰς φυλακήν.
59 Λέγω σοι, οὐ μὴ c ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως
οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν b ἀποδῷς.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

a εἰμί a ΠΑρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν
b μιγνύω. τὸ αἷμα Πιλάτος b ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν.
c κρίνω. 2 Καὶ c ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
d γίνομαι. παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους d ἐγένοντο, ὅτι
e πάσχω. τοιαῦτα e πεπόνθασιν;
3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-
f ὀλλύω. νοῆτε, πάντες ὡσαύτως f ἀπολεῖσθε.
g πίπτω. 4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς g ἔπεσεν
h κτείνω. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ h ἀπέκτεινεν
αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται d ἐγένοντο
παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Ἱερουσαλήμ;
i νόος. 5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ i με-
τανοῆτε, πάντες ὁμοίως f ἀπολεῖσθε.
k λέγω. 6 k Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν, Συ-
l φύω. κῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ l πεφυτευ-
μ ἔρχομαι. μένην· καὶ m ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ
n εὑρίσκω. οὐχ n εὗρεν.
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδοὺ, τρία ἔ-
o κόπτω. τη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ
οὐχ εὑρίσκω· o ἔκκοψον αὐτήν, ἵνα τί καὶ τὴν
γῆν καταργεῖ;

8 Ὁ δὲ [p] ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, [q] ἄ- [p] κρίνω.
φες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου [r] σκάψω [q] ἐάω.
περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κοπρίαν· [r] σκάπτω.
9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ
μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.
10 ¶ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγω-
γῶν ἐν τοῖς σάββασι·
11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ [a] ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀ-
σθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ [a] ἦν [s] συγκύπτουσα, [s] κύπτω.
καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
12 [t] Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς [u] προσεφώνησε, [t] εἴδω.
καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, [x] ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενεί- [u] φωνή.
ας σου. [x] λύω.
13 Καὶ [y] ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ πα- [y] τίθημι.
ραχρῆμα [z] ἀνωρθώθη, καὶ [a] ἐδόξαζε τὸν Θεόν. [z] ὀρθός.
14 b Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀ- [a] δοκέω.
γανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ [c] ἐθεράπευσεν ὁ b κρίνω.
Ἰησοῦς, d ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι [e] εἰσὶν ἐν c θεράπων.
αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι d λέγω.
c θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. e εἰμί.
15 [f] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, [f] κρίνω.
Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ [g] ἀπα- [g] ἄγω.
γαγὼν ποτίζει;
16 Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ [e] οὖσαν,
ἣν [h] ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ [h] δέω.
ἔδει [i] λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ [i] λύω.
σαββάτου;
17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, [k] κατῃσχύνον- [k] αἶσχος.
το πάντες οἱ [l] ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχ- [l] κεῖμαι.
λος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινο-
μένοις ὑπ' αὐτοῦ.
18 ¶ [m] Ἔλεγε δὲ, Τίνι ὁμοία [e] ἐστὶν ἡ βα- [m] λέγω.
σιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν;
19 Ὁμοία [e] ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως ὃν [f] λαβὼν [f] λαμβάνω.
ἄνθρωπος [g] ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ [h] ηὔ- [g] βάλλω.
ξησε, καὶ [i] ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πε- [h] αὐξάνω.
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ [k] κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις [i] γίνομαι.
αὐτοῦ. [k] σκηνή.

20 Καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν f λαβοῦσα γυνὴ l ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ m ἐζυμώθη ὅλον.

22 ¶ Καὶ n διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,

24 Ἀγωνίζεσθε o εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ (λέγω ὑμῖν) ζητήσουσιν o εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' οὗ ἂν p ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ q ἄρξησθε ἔξω r ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, κύριε, ſ ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ t ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ u οἶδα ὑμᾶς πόθεν e ἐστέ.

26 Τότε q ἄρξεσθε λέγειν, * Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ x ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν y ἐδίδαξας.

27 Καὶ x ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ a οἶδα ὑμᾶς πόθεν b ἐστέ· c ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ b ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν d ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ e ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ f ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου· καὶ g ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ, b εἰσὶν ἔσχατοι οἳ b ἔσονται πρῶτοι, καὶ b εἰσὶ πρῶτοι οἳ b ἔσονται ἔσχατοι.

31 ¶ Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ h προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, h Ἔξελθε, καὶ i πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε k ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, i Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια,

καὶ

l κρύπτω.
m ζύμη.
n πείρω.
o ἔρχομαι.
p ἐγείρω.
q ἄρχω.
r ἵστημι.
ſ οἴγω.
t κρίνω.
u εἴδω.
* φάγω.
x πίνω.
y διδάσκω.
z εἴρω.
a εἴδω.
b εἰμί.
c ἵστημι.
d ὄπτομαι.
e βάλλω.
f ἥκω.
g κλίνω.
h ἔρχομαι.
i πείρω.
k κτείνω.

καὶ ἰάσεις [l] ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ [l] τέλος.
τρίτῃ [l] τελειοῦμαι.
33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐρ-
χομένῃ [i] πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφή-
την [m] ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. [m] ὄλλυμι.
34 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ [k] ἀποκτεί-
νουσα τοὺς προφήτας, καὶ [c] λιθοβολοῦσα τοὺς [n] ἀ- [n] στέλλω.
πεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις [o] ἠθέλησα [o] θέλω.
[p] ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν [p] ἄγω.
ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ [o] ἠθε-
λήσατε;
35 Ἰδοὺ, [q] ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη- [q] ἔω.
μος· ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μή με [r] ἴδητε [r] εἴδω.
ἕως ἂν [f] ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρ-
χόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδʹ. Cap. XIV.

ΚΑὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν [a] γίνομαι.
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββά- [b] ἔρχομαι.
τῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ [d] ἦσαν [c] παρατηρού- [c] εἰμί.
μενοι αὐτόν. [d] τηρέω.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις [c] ἦν ὑδρωπικὸς
ἔμπροσθεν αὐτοῦ.
3 Καὶ [e] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς [e] κρίνω.
νομικοὺς καὶ φαρισαίους, λέγων, Εἰ [c] ἔξεστι τῷ
σαββάτῳ θεραπεύειν;
4 Οἱ δὲ [f] ἡσύχασαν. Καὶ [g] ἐπιλαβόμενος [f] ἥσυχος.
ἰάσατο αὐτὸν, καὶ [i] ἀπέλυσε. [g] λαμβάνω
5 Καὶ [e] ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε, Τί- [h] ἰάομαι.
νος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ [k] ἐμπεσεῖται, [i] λύω.
καὶ οὐκ εὐθέως [l] ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ [k] πίπτω.
τοῦ σαββάτου; [l] σπάω.
6 Καὶ οὐκ [m] ἴσχυσαν [e] ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ [m] ἰσχύς.
πρὸς ταῦτα.
7 ¶ [n] Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς [o] κεκλημένους πα- [n] λέγω.
ραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας [n] ἐξ- [o] καλέω.
ελέγοντο· λέγων πρὸς αὐτοὺς,
8 Ὅταν [o] κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ [p] κλίνω.
[p] κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε [q] τίω.
[q] ἐντιμότερός σου [c] ᾖ [o] κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ

9 Καὶ [b]ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, [r]ἐρεῖ
σοι, [f]Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε [t]ἄρξῃ μετ' αἰ-
σχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.
10 Ἀλλ' ὅταν [o]κληθῇς, [u]πορευθεὶς [k]ἀνά-
πεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν [b]ἔλθῃ
ὁ [o]κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, [x]προσ[c]ανάβηθι
ἀνώτερον· τότε [e]ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν
[y]συνανακειμένων σοι.
11 Ὅτι πᾶς ὁ [z]ὑψῶν ἑαυτὸν, [a]ταπεινωθή-
σεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, [z]ὑψωθήσεται.
12 [b]Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ [c]κεκληκότι αὐτὸν, Ὅ-
ταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φί-
λους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγ-
γενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ
αὐτοί σε [a]ἀντικαλέσωσι καὶ [d]γένηταί σοι [e]ἀν-
ταπόδομα.
13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς·
14 Καὶ μακάριος [f]ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν [c]ἀν-
ταποδοῦναί σοι· [e]ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν
τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
15 ¶ Ἀκούσας δέ τις τῶν [g]συνανακειμένων
ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις [h]ἐποί-
ησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς.
17 Καὶ [i]ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ
δείπνου εἰπεῖν τοῖς [c]κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι
ἤδη ἕτοιμά [f]ἐστι πάντα.
18 Καὶ [k]ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς [l]παραιτεῖσθαι
πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν [m]ἠ-
γόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην [n]ἐξελθεῖν καὶ [o]ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με [p]παρῃτημένον.
19 Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν [m]ἠγόρασα
πέντε, καὶ [q]πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ
σε, ἔχε με παρῃτημένον.
20 Καὶ ἕτερος εἶπε, [r]Γυναῖκα [s]ἔγημα,
καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι [n]ἐλθεῖν.
21 Καὶ [d]παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
[t]ἀπήγγειλ

r εἴρω.
f δίδωμι.
t ἄρχω.
u πείρω.
x βαίνω.
y κεῖμαι.
z ὕψος.
a ταπεινός.
b λέγω.
c καλέω.
d γίνομαι.
e δίδωμι.
f εἰμί.
g κεῖμαι.
h ποιέω.
i στέλλω.
k ἄρχω.
l αἰτέω.
m ἀγορά.
n ἔρχομαι.
o εἴδω.
p αἰτέω.
q πείρω.
r γυνή.
s γάμος.

[t] ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργι- [t] ἀγγέλλω.
σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ,
[n] Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας
τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
χωλοὺς καὶ τυφλοὺς [u] εἰσάγαγε ὧδε. [u] ἄγω.
22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, d γέγονεν ὡς
[x] ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος f ἐστί. [x] τάσσω.
23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, [n] Ἔξ-
ελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ [y] ἀνάγκα- [y] ἀνάγκη.
σον [n] εἰσελθεῖν, ἵνα [z] γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. [z] γέμω.
24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν [a] καλέω.
ἐκείνων τῶν [a] κεκλημένων, [b] γεύσεταί μου τοῦ δεί- [b] γεύω.
πνου.
25 ¶ [c] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολ- c πείρω.
λοί· καὶ d στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, d στρέφω.
26 Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
τέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν [e] γυναῖκα, [e] γυνή.
καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀ-
δελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί
μου μαθητὴς [f] εἶναι. f εἰμί.
27 Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου [f] εἶναι μαθη-
τής.
28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδο-
μῆσαι, οὐχὶ πρῶτον [g] καθίσας ψηφίζει τὴν δα- [g] ἕζω.
πάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν;
29 Ἵνα μήποτε, [h] θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, h τίθημι.
καὶ μὴ [i] ἰσχύοντος [k] ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θε- i ἰσχύς.
ωροῦντες [l] ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, k τέλος.
30 Λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος [l] ἤρξα- l ἄρχω.
το οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ [i] ἴσχυσεν [k] ἐκτελέσαι.
31 Ἢ τίς βασιλεὺς c πορευόμενος συμβα-
λεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ [g] καθίσας
πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χι-
λιάσιν [m] ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων [m] ἄντα.
ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;
32 Εἰ δὲ μή γε ἔτι αὐτοῦ πόρρω [f] ὄντος, πρε-
σβείαν [n] ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. [n] στέλλω.
33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ [o] ἀπο- [o] τάσσω.

τάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

p μωρός. q ἀρτύω.
34 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας p μωρανθῇ, ἐν τίνι q ἀρτυθήσεται;

35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Κεφ. ιέ. Cap. XV.

a εἰμί. b ἐγγύς. c γογγύζω.
a Ἦσαν δὲ b ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.
2 Καὶ c διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.
3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,
4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν

d ὀλλύω.
πρόβατα, καὶ d ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ

e πείρω. f εὑρίσκω. g τίθημι. h ἔρχομαι.
e πορεύεται ἐπὶ τὸ d ἀπολωλὸς, ἕως f εὕρῃ αὐτό;
5 Καὶ f εὑρὼν g ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων,
6 Καὶ h ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας· λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι f εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ d ἀπολωλός.
7 Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ a ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ i μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ

i νόος.
ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας.
8 Ἢ τίς γυνὴ, δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν

k εἷς.
d ἀπολέσῃ δραχμὴν k μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου f εὕρῃ;
9 Καὶ f εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ

l χαίρω.
τὰς γείτονας· λέγουσα, l Συγχάρητέ μοι, ὅτι f εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν d ἀπώλεσα.
10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ k ἑνὶ ἁμαρτωλῷ i μετανοοῦντι.

11 Εἶπε

11 Εἶπε δὲ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.
12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ,
Πάτερ, [m] δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· [m] δίδωμι.
Καὶ [n] διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. [n] αἱρέω.
13 Καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας [o] συναγαγὼν [o] ἄγω.
ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς [p] ἀπεδήμησεν εἰς χώ- [p] δῆμος.
ραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ [q] διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν [q] σκορπίος.
αὐτοῦ, [r] ζῶν ἀσώτως. [r] ζάω.
14 [s] Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, [t] ἐγένετο [s] δαπανάω.
λιμὸς [u] ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς [t] γίνομαι.
[x] ἤρξατο [y] ὑστερεῖσθαι· [u] ἰσχύς.
15 Καὶ [z] πορευθεὶς [a] ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πο- [x] ἄρχω.
λιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ [b] ἔπεμψεν αὐτὸν [y] ὕστερος.
εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. [z] πείρω.
16 Καὶ [c] ἐπεθύμει [d] γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐ- [a] κόλλα.
τοῦ ἀπὸ τῶν [e] κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ [b] πέμπω.
οὐδεὶς [f] ἐδίδου αὐτῷ. [c] θυμός.
17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ [g] ἐλθὼν, εἶπε, Πόσοι μί- [d] γέμω.
σθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ [e] κέρας.
λιμῷ [h] ἀπόλλυμαι; [f] δίδωμι.
18 [i] Ἀναστὰς [k] πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα [g] ἔρχομαι.
μου, καὶ [l] ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, [m] ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρα- [h] ὄλλυω.
νὸν, καὶ ἐνώπιόν σου· [i] ἵστημι.
19 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος [n] κληθῆναι υἱός [k] πείρω.
σου· [o] ποίησόν με ὡς [p] ἕνα τῶν μισθίων σου. [l] εἴρω.
20 Καὶ [q] ἀναστὰς [g] ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑ- [m] ἁμαρτάνω.
αυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐ- [n] καλέω.
τὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ [r] ἐσπλαγχνίσθη· καὶ [s] δρα- [o] ποιέω.
μὼν [t] ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ [u] κα- [p] εἷς.
τεφίλησεν αὐτόν. [q] ἵστημι.
21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, [m] ἥμαρτον [r] σπλάγχνον.
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος [s] τρέχω.
[n] κληθῆναι υἱός σου. [t] πίπτω.
22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, [u] φίλος.
[x] Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ [y] ἐνδύ- [x] φέρω.
σατε αὐτόν, καὶ [f] δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα [y] δύω.
αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. [z] θύω.
23 Καὶ [x] ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν [a] φρήν.
[z] θύσατε· καὶ φαγόντες [a] εὐφρανθῶμεν.

b εἰμί. — 24 [a]Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς [b]ἦν, καὶ [c]ἀνέ-
c ζάω. — ζησε· καὶ [d]ἀπολωλὼς [b]ἦν, καὶ [e]εὑρέθη. Καὶ [f]ἤρ-
d ὀλλύω. — ξαντο [a]εὐφραίνεσθαι.
e εὑρίσκω. — 25 [b]Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν
f ἄρχω. — ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος [g]ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, [h]ἤ-
g ἐγγύς. — κουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·
h ἀκούω. — 26 Καὶ *προσκαλεσάμενος [i]ἕνα τῶν παί-
* καλέω. — δων, [k]ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.
i εἷς. — 27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει·
k πυνθάνο- — καὶ [l]ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι
μαι. — ὑγιαίνοντα αὐτὸν [m]ἀπέλαβεν.
l θύω. — 28 [n]Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ *ἤθελεν [o]εἰσελθεῖν·
m λαμβάνω — ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ [o]ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
n ὀργή. — 29 Ὁ δὲ [p]ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρὶ, Ἰδοὺ,
* θέλω. — τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
o ἔρχομαι. — σου [o]παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε [q]ἔδωκας ἔρι-
p κρίνω. — φον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου [a]εὐφρανθῶ.
q δίδωμι. — 30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου
τὸν βίον μετὰ πορνῶν, [o]ἦλθεν, [l]ἔθυσας αὐτῷ τὸν
μόσχον τὸν σιτευτόν.
31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε
μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά [b]ἐστιν.
r χαίρω. — 32 [a]Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ [r]χαρῆναι ἔδει, ὅτι
ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς [b]ἦν, καὶ [c]ἀνέζησε· καὶ
[d]ἀπολωλὼς [b]ἦν, καὶ [e]εὑρέθη.

Κεφ. ις'. Cap.XVI.

a λέγω. — [a]Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄν-
b εἰμί. — θρωπός τις [b]ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰ-
c βάλλω. — κονόμον· καὶ οὗτος [c]διεβλήθη αὐτῷ ὡς δια-
d φωνή. — σκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
e δίδωμι. — 2 Καὶ [d]φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο
ἀκούω περὶ σοῦ; [e]ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας
f δύναμαι. — σου· οὐ γὰρ [f]δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.
3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιή-
g αἱρέω. — σω, ὅτι ὁ κύριός μου [g]ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνο-
h γινώσκω. — μαι.
i ἵστημι. — 4 [h]Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν [i]μετασταθῶ
k δέχομαι. — τῆς οἰκονομίας, [k]δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ [l] προσκαλεσάμενος [m] ἕνα ἕκαστον τῶν [l] καλέω.
[n] χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, [o] ἔλεγε τῷ [m] εἷς.
πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; [n] ὀφείλω.
6 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶ- [o] λέγω.
πεν αὐτῷ, [k] Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ * καθίσας * ἕζω.
ταχέως [p] γράψον πεντήκοντα. [p] γράφω.
7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;
Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐ-
τῷ, [k] Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοή-
κοντα.
8 Καὶ [q] ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς [q] αἰνέω.
ἀδικίας, ὅτι φρονίμως [r] ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ [r] ποιέω.
αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ
φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν [b] εἰσι.
9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, [r] Ποιήσατε ἑαυτοῖς φί-
λους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν [s] ἐκλεί- [s] λείπω.
πητε, [k] δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκη-
νάς.
10 Ὁ πιστὸς ἐν [t] ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πι- [t] ἐλαχύς.
στός [b] ἐστι· καὶ ὁ ἐν [t] ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολ-
λῷ ἄδικός [b] ἐστιν.
11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ [u] γίνομαι.
[u] ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;
12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ [u] ἐγένε-
σθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν [e] δώσει;
13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται [x] δυσὶ κυρίοις [x] δύο.
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀ-
γαπήσει, ἢ [m] ἑνὸς [y] ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου κα- [y] ἔχω.
ταφρονήσει· οὐ [f] δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μα-
μωνᾷ.
14 [z] Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖ- [z] ἀκούω.
οι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ [a] ἐξεμυκτήρι- [a] μυκτηρ.
ζον αὐτόν.
15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς [b] ἐστε οἱ δικαι- [b] εἰμί.
οῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς
γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
ποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
[b] ἐστιν.
16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου·

ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ
πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.
17 c Εὐκοπώτερον δέ b ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν d παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν e πε-
σεῖν.
18 Πᾶς ὁ f ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ f ἀπολελυ-
μένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
19 g Ἄνθρωπος δέ τις b ἦν πλούσιος, καὶ
g ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινό-
μενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.
20 Πτωχὸς δέ τις b ἦν ὀνόματι Λάζαρος,
ὃς * ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ h ἡλκω-
μένος.
21 Καὶ i ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψι-
χίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ k κύνες ἐρχόμενοι l ἀπέλειχον
τὰ h ἕλκη αὐτοῦ.
22 m Ἐγένετο δὲ n ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ
o ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· n ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσι-
ος, καὶ p ἐτάφη.
23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ q ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, r ὁρᾷ τὸν Ἀβρα-
ὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις
αὐτοῦ.
24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβρα-
άμ, s ἐλέησόν με, καὶ t πέμψον Λάζαρον, ἵνα
βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ
u καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι x ὀδυνῶμαι
ἐν τῇ y φλογὶ ταύτῃ.
25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, z μνήσθητι ὅτι
a ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρακα-
λεῖται, σὺ δὲ b ὀδυνᾶσαι.
26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ
ὑμῶν χάσμα μέγα c ἐστήρικται· ὅπως οἱ θέλοντες
d διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ e δύνων-
ται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς f διαπερῶσιν.

27 Εἶπε

c κόπτω.
d ἔρχομαι.
e πίπτω.
f λύω.
g δύω.
* βάλλω.
h ἕλκω.
i θυμός.
k κύων.
l λείχω.
m γίνομαι.
n θνήσκω.
o φέρω.
p θάπτω.
q αἴρω.
r ὁράω.
s ἔλεος.
t πέμπω.
u ψύχω.
x ὀδύνη.
y φλέγω.
z μιμνήσκομαι.
a λαμβάνω.
b ὀδύνη.
c στηρίζω.
d βαίνω.
e δύναμαι.
f περάω.

27 Εἶπε δὲ, Ἐρωτῶ οὖν σε πάτερ ἵνα g πέμ- g πέμπω.
ψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου·
28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφοὺς· ὅπως διαμαρ-
τύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ h ἔλθωσιν εἰς h ἔρχομαι.
τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.
29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι Μωσέα
καὶ τοὺς προφήτας· i ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. i ἀκούω.
30 Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχὶ πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν k πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, k πορεύω.
l μετανοήσουσιν. l νόος.
31 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν m ἀνα-
στῇ, n πεισθήσονται. n πείθω.

Κεφ. ιζ'. Cap. XVII.

Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, a Ἀνένδεκτόν a δέχομαι.
b ἐστι μὴ c ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ b εἰμί.
δι' οὗ ἔρχεται. c ἔρχομαι.
2 d Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς e περί- d τέλος.
κειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ f ἔρριπται εἰς e κεῖμαι.
θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ g ἕνα τῶν μικρῶν f πίπτω.
τούτων. g εἷς.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς
σὲ ὁ ἀδελφός σου, h ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν h τίω.
i μετανοήσῃ, k ἄφες αὐτῷ. i νόος.
4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, k ἔω.
καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας l ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σε, λέ- l στρέφω.
γων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.
5 ¶ Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ,
m Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. m τίθημι.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκ-
κον σινάπεως n ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύ- n λέγω.
τῃ, o Ἐκριζώθητι, καὶ p φυτεύθητι ἐν τῇ θα- o ῥίζα.
λάσσῃ· καὶ q ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. p φύω.
7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, q ἀκούω.
ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ r ἐρεῖ r εἴρω.
εὐθέως; ſ Παρελθὼν ſ ἀνάπεσαι. ſ πίπτω.
8 Ἀλλ' οὐχὶ r ἐρεῖ αὐτῷ; u Ἑτοίμασον τί δειπ- u ἕτοιμος.
νήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως
φάγω καὶ x πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ x πίε- x πίνω.
σαι σύ;

9 Μὴ

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποί-
y τάσσω. ησε τὰ y διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.
10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα
τὰ y διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, Ὅτι δοῦλοι
z ποιέω. ἀχρεῖοί b ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν z ποιῆσαι,
z πεποιήκαμεν.
a γίνομαι. 11 ¶ Καὶ a ἐγένετο ἐν τῷ b πορεύεσθαι αὐτὸν
b πείρω. εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς c διήρχετο διὰ μέσου
c ἔρχομαι. Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.
12 Καὶ c εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην,
d ἀντέω. d ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
e ἵστημι. e ἔστησαν πόῤῥωθεν.
f πόῤῥω. 13 Καὶ αὐτοὶ g ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰη-
g αἴρω. σοῦ h ἐπιστάτα i ἐλέησον ἡμᾶς.
h ἵστημι. 14 Καὶ k ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, b πορευθέντες
i ἔλεος. l ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ a ἐγένετο
k εἴδω. ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, m ἐκαθαρίσθησαν.
l δεικνύω. 15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, n ἰδὼν ὅτι o ἰάθη, p ὑπέ-
m καθαίρω. στρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.
n εἴδω. 16 Καὶ q ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς
o ἰάομαι. πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς r ἦν
p στρέφω. Σαμαρείτης.
q πίπτω. 17 ſ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ
r εἰμί. δέκα m ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;
ſ κρίνω. 18 Οὐχ t εὑρέθησαν p ὑποστρέψαντες u δοῦ-
t εὑρίσκω. ναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.
u δίδωμι. 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ h ἀναστὰς b πορεύου· ἡ πί-
x σόος. στις σου x σέσωκέ σε.
y ἐρωτάω. 20 ¶ y Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων
πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ſ ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
z εἴρω. 21 Οὐδὲ z ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ·
a εἰμί. ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν a ἐστιν.
b ἔρχομαι. 22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, b Ἐλεύσονται
c θυμός. ἡμέραι ὅτε c ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ
d εἴδω. υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου d ἰδεῖν καὶ οὐκ e ὄψεσθε.
e ὄπτομαι. 23 Καὶ f ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ·
f διώκω. μὴ g ἀπέλθητε, μηδὲ h διώξητε.

24 Ὥσπερ

24 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς
ὑπ' οὐρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως
a ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ h παθεῖν, h πάσχω.
καὶ i ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. i δοκιμή.
26 Καὶ καθὼς k ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ k γίνομαι
Νῶε, οὕτως a ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου· l ἐσθίω.
27 l Ἤσθιον, m ἔπινον, n ἐγάμουν, n ἐξεγα- m πίνω.
μίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας b εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν n γάμος.
κιβωτὸν· καὶ b ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ o ἀπώ- o ὀλλύω.
λεσεν ἅπαντας. p ἀγορά.
28 Ὁμοίως καὶ ὡς k ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις q πωλέω.
Λώτ· l ἤσθιον, m ἔπινον, p ἠγόραζον, q ἐπώλουν, r φύω.
r ἐφύτευον, s ᾠκοδόμουν. s δῆμος.
29 Ἧ δὲ ἡμέρᾳ b ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδό-
μων, t ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ q ἀ- t βρέχω.
πώλεσεν ἅπαντας·
30 Κατὰ ταῦτα a ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.
31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς a ἔσται ἐπὶ τοῦ δώ- u βαίνω.
ματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ u κα- x αἴρω.
ταβάτω x ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως y στρέφω.
μὴ y ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. z μιμνήσκο-
32 z Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. μαι.
33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ a σῶσαι, a σόος.
b ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν b ἀπολέσῃ αὐ- b ὀλλύω.
τήν, c ζωογονήσει αὐτήν. c γίνομαι.
34 Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ νυκτὶ d ἔσονται d εἰμί.
δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς e παραληφθήσεται, e λαμβάνω
καὶ ὁ ἕτερος f ἀφεθήσεται. f ἕω.
35 Δύο d ἔσονται g ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· g ἀλεύω.
ἡ μία e παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα f ἀφεθή-
σεται.
36 Δύο d ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς e παρα-
ληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος f ἀφεθήσεται.
37 Καὶ h ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ h κρίνω.
Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
i συναχθήσονται οἱ ἀετοί. i ἄγω.

a λέγω. a Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ
δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκ-
κακεῖν·
b εἰμί. 2 Λέγων, Κριτής τις b ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν
c τρέπω. Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ c ἐντρε-
πόμενος.
3 Χήρα δέ τις b ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ
d ἔρχομαι d ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, e Ἐκδίκησόν
e δίκη. με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
f θέλω. 4 Καὶ οὐκ f ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦ-
τα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν μὴ φοβοῦμαι,
καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·
5 Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, e ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ εἰς τέλος
g ὤψ. ἐρχομένη g ὑπωπιάζῃ με.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
τῆς ἀδικίας λέγει·
7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;
8 Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐ-
τῶν ἐν τάχει· πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου d ἐλ-
h εὑρίσκω. θὼν, ἆρα h εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
i πείθω. 9 ¶ Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς i πεποιθότας
k εἷς. ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι b εἰσὶ δίκαιοι, k καὶ ἐξουθενοῦντας
τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην,
l βαίνω. 10 Ἄνθρωποι δύο l ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν
m εὔχομαι. m προσεύξασθαι· ὁ εἷς, φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος,
τελώνης.
n ἵστημι. 11 Ὁ φαρισαῖος n σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν
ταῦτα m προσηύχετο, Ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι
ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί· ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τε-
λώνης.
12 Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ
πάντα ὅσα κτῶμαι.
13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν n ἑστὼς οὐκ
f ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν
o ἐπᾶραι

[o] ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, [o] αἴρω.
Ὁ Θεὸς [p] ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. [p] ἱλάω.
14 Λέγω ὑμῖν, [l] κατέβη οὗτος [d] δεδικαιω-
μένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ
[q] ὑψῶν ἑαυτὸν, [r] ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ [r] ταπει- [q] ὕψος.
νῶν ἑαυτὸν, [q] ὑψωθήσεται. [r] ταπεινός.
15 ¶ [s] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα [s] φέρω.
αὐτῶν [t] ἅπτηται· [u] ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [x] ἐπε- [t] ἅπτω.
τίμησαν αὐτοῖς. [u] εἴδω.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [y] προσκαλεσάμενος αὐτὰ [x] τίω.
εἶπεν, [z] Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ [y] καλέω.
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων [a] ἐστὶν ἡ βα- [z] ἔω.
σιλεία τοῦ Θεοῦ. [a] εἰμί.
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ [b] δέξηται [b] δέχομαι.
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ [c] εἰ- [c] ἔρχομαι.
σέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 ¶ Καὶ [d] ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, [d] ἐρωτάω.
λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰ-
ώνιον [e] κληρονομήσω; [e] νέμω.
19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
20 Τὰς ἐντολὰς [f] οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, [f] εἴδω.
Μὴ φονεύσῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέ-
ρα σου.
21 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα [g] ἐφυλαξά- [g] φύλαξ.
μην ἐκ νεότητός μου.
22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,
καὶ [h] διάδος πτωχοῖς, καὶ [i] ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐ- [h] δίδωμι.
ρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. [i] ἔχω.
23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος [k] ἐγένε-
το· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.
24 [f] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον [k] γε- [k] γίνομαι.
νόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
ἔχοντες [c] εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
25 [l] Εὐκοπώτερον γάρ [a] ἐστι κάμηλον διὰ [l] κόπτω.
τρυμαλιᾶς ῥαφίδος [c] εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ [c] εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον

26 [s] Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται
[m] σωθῆναι;
27 Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώ-
ποις, δυνατά c ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.
28 [s] Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς [n] ἀφήκαμεν
πάντα, καὶ [o] ἠκολουθήσαμέν σοι.
29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι οὐδείς [a] ἐστιν ὃς [n] ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ
ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ,
30 [o] Ὃς οὐ μὴ [p] ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν
τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.
31 ¶ [p] Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε
πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυ-
μα, καὶ [q] τελεσθήσεται πάντα τὰ [r] γεγραμμένα
διὰ τῶν προφητῶν, περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
32 [h] Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ [s] ἐμ-
παιχθήσεται, καὶ [t] ὑβρισθήσεται, καὶ [u] ἐμπτυσθήσεται·
33 Καὶ [x] μαστιγώσαντες [y] ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ [z] ἀναστήσεται.
34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων [a] συνῆκαν· καὶ b ἦν
τὸ ῥῆμα τοῦτο [c] κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ
d ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35 ¶ [e] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς
Ἱεριχὼ, τυφλός τις f ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν
προσαιτῶν.
36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου [g] διαπορευομένου, [h] ἐ-
πυνθάνετο τί b εἴη τοῦτο.
37 [i] Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζω-
ραῖος παρέρχεται.
38 Καὶ [k] ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ
[l] ἐλέησόν με.
39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
[m] σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον [n] ἔκραζεν,
Υἱὲ Δαβὶδ [l] ἐλέησόν με.
40 [o] Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς [p] ἐκέλευσεν αὐτὸν
[q] ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· [r] ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ
[s] ἐπηρώτησεν αὐτὸν,

41 Λέγων,

[m] σόος.
[n] ἔω.
[o] ἀκόλουθος.
[p] λαμβάνω
[q] τέλος.
[r] γράφω.
[s] παῖς.
[t] ὕβρις.
[u] πτύω.
[x] μάστιξ.
[y] κτείνω.
[z] ἵστημι.
[a] ἔω.
b εἰμί.
c κρύπτω.
d γινώσκω.
e γίνομαι.
[f] ἧμαι.
[g] πείρω.
[h] πυνθάνομαι.
[i] ἀγγέλλω.
[k] βοάω.
[l] ἔλεος.
[m] σιωπή.
[n] κράζω.
[o] ἵστημι.
[p] κελεύω.
[q] ἄγω.
[r] ἐγγύς.
[s] ἐρωτάω.

41 Λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε,
Κύριε, ἵνα [t] ἀναβλέψω. [t] βλέπω.
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον·
ἡ πίστις σου [u] σέσωκέ σε. [u] σόω.
43 Καὶ παραχρῆμα [t] ἀνέβλεψε, καὶ [x] ἠκολού- [x] ἀκόλουθος
θει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς [y] εἴδω.
[y] ἰδὼν, [z] ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ. [z] δίδωμι.

Κεφ. ιθʹ. Cap. XIX.

ΚΑὶ [a] εἰσελθὼν [a] διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. [a] ἔρχομαι.
2 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος
Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς [b] ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ [b] εἰμί.
οὗτος [b] ἦν πλούσιος.
3 Καὶ ἐζήτει [c] ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς [b] ἐστι· καὶ [c] εἴδω.
οὐκ [d] ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μι- [d] δύναμαι.
κρὸς [b] ἦν.
4 Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, [e] ἀνέβη ἐπὶ [e] βαίνω.
συκομωραίαν, ἵνα [c] ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης
[f] ἔμελλε [a] διέρχεσθαι. [f] μέλλω.
5 Καὶ ὡς [a] ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, [g] ἀναβλέ- [g] βλέπω.
ψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν,
Ζακχαῖε, [h] σπεύσας [e] κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν [h] σπεύδω.
τῷ οἴκῳ σου δεῖ με [i] μεῖναι. [i] μένω.
6 Καὶ [h] σπεύσας [e] κατέβη, καὶ [k] ὑπεδέξατο [k] δέχομαι.
αὐτὸν χαίρων.
7 Καὶ [c] ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέ-
γοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ [a] εἰσῆλθε
[l] καταλῦσαι. [l] λύω.
8 [m] Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν [m] ἵστημι.
Κύριον, Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου,
Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι [n] ἐ- [n] φαίνω.
συκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.
9 [s] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι σήμε-
ρον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ [o] ἐγένετο, καθότι καὶ [o] γίνομαι.
αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ [b] ἐστιν.
10 [a] [s] Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι [p] σόω.
καὶ [p] σῶσαι τὸ [q] ἀπολωλός. [q] ὀλλύω.
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, [r] προσθεὶς [r] τίθημι.
εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν [b] εἶναι
Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆ-
μα

μα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
r πείρω. 12 [s] Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς [r] ἐ-
t λαμβάνω πορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, [t] λαβεῖν ἑαυτῷ
u στρέφω. βασιλείαν, καὶ [u] ὑποστρέψαι.
x δίδωμι. 13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, [x] ἔδωκεν
* πράττω. αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, * Πραγ-
ματεύσασθε ἕως ἔρχομαι.
y μῖσος. 14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ [y] ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ
z στέλλω. [z] ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες,
Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
a γίνομαι. 15 Καὶ [a] ἐγένετο ἐν τῷ [b] ἐπανελθεῖν αὐτὸν
b ἔρχομαι. [c] λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε [d] φωνηθῆναι
c λαμβάνω αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς [e] ἔδωκε τὸ ἀργύρι-
d φωνή. ον· ἵνα [f] γνῷ τίς τί [g] διεπραγματεύσατο.
e δίδωμι. 16 [a] Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύ-
f γινώσκω. ριε, ἡ μνᾶ σου [h] προσειργάσατο δέκα μνᾶς.
g πράττω. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, [s] Εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν
h ἔργον. ἐλαχίστῳ πιστὸς [a] ἐγένου, * ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων
* εἰμί. ἐπάνω δέκα πόλεων.
18 Καὶ [b] ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε,
ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.
19 [s] Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ [a] γίνου ἐπάνω
πέντε πόλεων.
20 Καὶ ἕτερος [b] ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδοὺ
i ἔχω. ἡ μνᾶ σου ἣν [i] εἶχον [k] ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
k κεῖμαι. 21 [l] Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐ-
l φέβομαι. στηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ [m] ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
m τίθημι. [n] ἔσπειρας.
n σπείρω. 22 Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ
o εἴδω. σε, πονηρὲ δοῦλε. [o] ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐ-
p τίθημι. στηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ [p] ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ
[n] ἔσπειρα·
23 Καὶ διατί οὐκ [e] ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου
ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ [b] ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν
[g] ἔπραξα αὐτό.
r ἵστημι. 24 Καὶ τοῖς [r] παρεστῶσιν εἶπεν, [s] Ἄρατε
s αἴρω. ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ [e] δότε τῷ τὰς δέκα
μνᾶς ἔχοντι.
25 Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι e δο-
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ſ ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ.
27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ
θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, t ἀγά- t ἄγω.
γετε ὧδε, καὶ u κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου. u σφάζω.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, x ἐπορεύετο ἔμπρο- x πείρω.
σθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. y ἐγγύς.
29 Καὶ ἐγένετο ὡς y ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ z καλέω.
καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ z καλούμενον ἐλαι- a στέλλω.
ῶν, a ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, b πείρω.
30 Εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώ- c εὑρίσκω.
μην· ἐν ᾗ b εἰσπορευόμενοι c εὑρήσετε πῶλον d δέω.
d δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων e ἵζω.
e ἐκάθισε· f λύσαντες αὐτὸν g ἀγάγετε. f λύω.
31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς h ἐρωτᾷ, Διατί f λύε- g ἄγω.
τε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ h ἐρωτάω.
χρείαν ἔχει.
32 i Ἀπελθόντες δὲ οἱ a ἀπεσταλμένοι, c εὗ- i ἔρχομαι.
ρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύ-
ριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον;
34 Οἱ δὲ εἶπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
35 Καὶ g ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ
k ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶ- k ῥίπτω.
λον, l ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. l βαίνω.
36 b Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, m ὑπεστρώννυον m στορέω.
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.
37 n Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ l κα- n ἐγγύς.
ταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, o ἤρξαντο ἅπαν τὸ o ἄρχω.
πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θε-
ὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμε-
ων,
38 Λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ,
καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.
39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου
εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, p ἐπιτίμησον p τίω.
τοῖς μαθηταῖς σου.

40 Καὶ

q κρίνω. 40 Καὶ q ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω
r σιωπή. ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι r σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι s κεκρά-
s κράζω. ξονται.
t εἴδω. 41 Καὶ ὡς n ἤγγισεν, t ἰδὼν τὴν πόλιν, u ἔ-
u κλαίω. κλαυσεν ἐπ' αὐτῇ,
x γινώσκω. 42 Λέγων, Ὅτι εἰ x ἔγνως καὶ σὺ, καί γε ἐν
τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν
y κρύπτω. δὲ y ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.
z ἥκω. 43 Ὅτι z ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦ-
a χάραξ. σιν οἱ ἐχθροί σου a χάρακά σοι, καὶ b περικυκλώ-
b κύκλος. σουσί σε, καὶ c συνέξουσί σε πάντοθεν.
c ἔχω. 44 Καὶ d ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν
d ἔδαφος. σοί· καὶ οὐκ e ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ·
e ἕω. ἀνθ' ὧν οὐκ f ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
f γινώσκω. 45 ¶ Καὶ g εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, h ἤρξατο ἐκ-
g ἔρχομαι. βάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας
h ἄρχω. 46 Λέγων αὐτοῖς, i Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου,
i γράφω. οἶκος προσευχῆς k ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιή-
k εἰμί. σατε σπήλαιον λῃστῶν.
47 Καὶ k ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν
τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζή-
l ὀλλύω. τουν αὐτὸν l ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.
48 Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς
m κρεμάω. γὰρ ἅπας m ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'. Cap.XX.

a γίνομαι. ΚΑὶ a ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων,
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
b ἵστημι. εὐαγγελιζομένου, b ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,
2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰπὲ
c εἰμί. ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς c ἐστιν
d δίδωμι. ὁ d δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην.
e κρίνω. 3 e Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, f Ἐρω-
f ἐρωτάω. τήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· καὶ εἴπατέ μοι.
4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ e ἦν, ἢ
ἐξ ἀνθρώπων;
g λέγω. 5 Οἱ δὲ g συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ, Διὰ
a πίστις. τί οὖν οὐκ a ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν

6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ
λαὸς [i] καταλιθάσει ἡμᾶς· [k] πεπεισμένος γάρ — [i] λίθος.
[c] ἐστιν Ἰωάννην προφήτην [c] εἶναι. — [k] πείθω.
7 Καὶ [e] ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέ-
γω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 ¶ [l] Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν πα-
ραβολὴν ταύτην, Ἄνθρωπός τις [m] ἐφύτευσεν — [l] ἄρχω.
ἀμπελῶνα, καὶ [d] ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ — [m] φύω.
[n] ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. — [n] δῆμος.
10 Καὶ ἐν καιρῷ [o] ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γε- — [o] στέλλω.
ωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶ-
νος [d] δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐ-
τὸν [o] ἐξαπέστειλαν κενόν.
11 Καὶ [p] προσέθετο [q] πέμψαι ἕτερον δοῦ- — [p] τίθημι.
λον· οἱ δὲ [r] κἀκεῖνον δείραντες καὶ [s] ἀτιμάσαντες — [q] πέμπω.
[o] ἐξαπέστειλαν κενόν. — [r] καὶ ἐκεῖνος.
12 Καὶ [p] προσέθετο [q] πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ — [s] τίω.
καὶ τοῦτον [u] τραυματίσαντες [x] ἐξέβαλον. — [u] τιτρώσκω.
13 [y] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί — [x] βάλλω.
ποιήσω; [q] πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως — [y] εἴδω.
τοῦτον [y] ἰδόντες, [z] ἐντραπήσονται. — [z] τρέπω.
14 [y] Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί, [a] διελογί- — [a] λέγω.
ζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Οὗτός [b] ἐστιν ὁ — [b] εἰμί.
κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα
ἡμῶν [c] γένηται ἡ κληρονομία. — [c] γίνομαι.
15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
νος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ Κύ-
ριος τοῦ ἀμπελῶνος;
16 [d] Ἐλεύσεται καὶ [e] ἀπολέσει τοὺς γεωρ- — [d] ἔρχομαι.
γοὺς τούτους, καὶ [f] δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. — [e] ὀλλύω.
Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ [c] γένοιτο. — [f] δίδωμι.
17 Ὁ δὲ [g] ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν — [g] βλέπω.
[b] ἐστι τὸ [h] γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν [i] ἀπεδο- — [h] γράφω.
κίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος [c] ἐγενήθη εἰς κε- — [i] δοκιμή.
φαλὴν γωνίας;
18 Πᾶς ὁ [k] πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, — [k] πίπτω.
[l] συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν [k] πέσῃ, λικμή- — [l] θλάω.
σει αὐτόν.

19 Καὶ [m] ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ
τῇ ὥρᾳ· καὶ [n] ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· [o] ἔγνωσαν
γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην
εἶπε.
20 Καὶ [p] παρατηρήσαντες * ἀπέστειλαν [q] ἐγ-
καθέτους, [r] ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους [b] εἶναι·
ἵνα [s] ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ [s] παραδοῦ-
ναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμό-
νος.
21 Καὶ [t] ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Δι-
δάσκαλε, [u] οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
θείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·
22 [b] [v] Ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον [f] δοῦναι, ἢ οὔ;
23 [x] Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν,
εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε;
24 [y] Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; [z] Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον,
Καίσαρος.
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, [a] Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ
Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν [b] ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήμα-
τος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ
ἀποκρίσει αὐτοῦ, [c] ἐσίγησαν.
27 [d] Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαί-
ων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ [e] εἶναι, [f] ἐπη-
ρώτησαν αὐτόν,
28 Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς [g] ἔγρα-
ψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς [h] ἀποθάνῃ ἔχων
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος [h] ἀποθάνῃ, ἵνα
[i] λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν * γυναῖκα, καὶ [k] ἐξ-
αναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.
29 Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ [e] ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος,
[i] λαβὼν γυναῖκα, [h] ἀπέθανεν ἄτεκνος.
20 Καὶ [i] ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα,
καὶ οὗτος [h] ἀπέθανεν ἄτεκνος.
31 Καὶ ὁ τρίτος [i] ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως
δὲ καὶ οἱ ἑπτά· καὶ οὐ [l] κατέλιπον τέκνα, καὶ [h] ἀπέ-
θανον.

32 Ὕστερον

[m] ζητέω.
[n] φοβέομαι.
[o] γινώσκω.
* στέλλω.
[p] τηρέω.
[q] ἕω.
[r] κρίνω.
[s] λαμβάνω
[t] ἐρωτάω.
[u] εἴδω.
[x] νόος.
[y] δεικνύω.
[z] κρίνω.
[a] δίδωμι.
[b] λαμβάνω
[c] σιγάω.
[d] ἔρχομαι.
[e] εἰμί.
[f] ἐρωτάω.
[g] γράφω.
[h] θνήσκω.
[i] λαμβάνω
[k] ἵστημι.
* γυνή.
[l] λείπω.

32 Ὕστερον δὲ πάντων h ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν m γί- m γίνομαι.
νεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.
34 Καὶ n ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, n κρίνω.
Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγα-
μίσκονται·
35 Οἱ δὲ o καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου o ἄξιος.
τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γα-
μοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται.
36 Οὔτε γὰρ h ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται·
ἰσάγγελοι γάρ e εἰσι· καὶ υἱοί e εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς
ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς
p ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν p μηνύω.
Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν
Ἰακώβ.
38 Θεὸς δὲ οὐκ e ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων·
πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
39 n Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων
εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
40 Οὐκ ἔτι δὲ q ἐτόλμων f ἐπερωτᾶν αὐτὸν q τόλμα.
οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσι τὸν
Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;
42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλ-
μῶν, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ
δεξιῶν μου,
43 Ἕως ἂν r θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον r τίθημι.
τῶν ποδῶν σου.
44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς
υἱὸς αὐτοῦ e ἐστιν;
45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ,
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θε-
λόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν
τοῖς δείπνοις.
47 Οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προ-

περιφράσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι b λήψονται
περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κά. Cap.XXI.

a βλέπω. a Ἀ Ναβλέψας δὲ εἶδε βάλλοντας τὰ δῶρα
αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους.
2 Εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν
ἐκεῖ δύο λεπτά.
3 Καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χή-
ρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων b ἔβαλεν.
b βάλλω. 4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐ-
τοῖς b ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ
τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν
b ἔβαλε.
5 ¶ Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι
c κόσμος. λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι c κεκόσμηται,
εἶπε,
d ἔρχομαι. 6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, d ἐλεύσονται ἡμέραι
e ἔω. ἐν αἷς οὐκ e ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ
f λύω. f καταλυθήσεται.
g ἐρωτάω. 7 g Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες, Δι-
h εἰμί. δάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα h ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖ-
i γίνομαι. ον ὅταν μέλλῃ ταῦτα i γίνεσθαι.
k πλάνη. 8 Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ k πλανηθῆτε· πολ-
λοὶ γὰρ d ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγον-
l ἐγγύς. τες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς l ἤγγικε· μὴ οὖν
m πείρω. m πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστα-
n πτοέω. σίας, μὴ n πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα i γενέσθαι
πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
o ἐγείρω. 10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, o Ἐγερθήσεται ἔθνος
ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.
11 Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ
καὶ λοιμοὶ h ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ'
οὐρανοῦ μεγάλα h ἔσται.
12 Πρὸ δὲ τούτων ἁπάντων p ἐπιβαλοῦσιν ἐφ'
p βάλλω. ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ q διώξουσι, r παρα-
q διώκω. διδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους
r δίδωμι. ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόμα-
τός μου.

13 [r] Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. [r] βαίνω.
14 [s] Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ [s] τίθημι.
[u] προμελετᾶν [x] ἀπολογηθῆναι. [u] μέλει.
15 Ἐγὼ γὰρ [y] δώσω ὑμῖν στόμα, καὶ σοφίαν ᾗ [x] λέγω.
οὐ [z] δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ [a] ἀντιστῆναι πάν- [y] δίδωμι.
τες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [z] δύναμαι.
16 [b] Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ [a] ἵστημι.
ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων· καὶ θανατώσου- [b] δίδωμι.
σιν ἐξ ὑμῶν.
17 Καὶ [c] ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ [c] εἰμί.
τὸ ὄνομά μου.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ [d] ἀπό- [d] ὀλλύω.
ληται.
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν [e] κτήσασθε τὰς [e] κτάομαι.
ψυχὰς ὑμῶν.
20 Ὅταν δὲ [f] ἴδητε [g] κυκλουμένην ὑπὸ στρα- [f] εἴδω.
τοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε [h] γνῶτε ὅτι [i] ἤγγι- [g] κύκλος.
κεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. [h] γινώσκω.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς [i] ἐγγύς.
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, [k] ἐκχωρείτωσαν· [k] χῶρος.
καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ [l] εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐ- [l] ἔρχομαι.
τήν.
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί [c] εἰσι, τοῦ [m] πλέος.
[m] πληρωθῆναι πάντα τὰ [n] γεγραμμένα. [n] γράφω.
23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς
θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· [c] ἔσται γὰρ
ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ
λαῷ τούτῳ.
24 Καὶ [o] πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ [p] αἰχ- [o] πίπτω.
μαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερου- [p] ἁλίσκω.
σαλὴμ [c] ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι
[q] πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. [q] πλέος.
25 Καὶ [c] ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροις· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ,
ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου.
26 [r] Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου [r] ψύχω.
καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμέ-
νῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν [s] σαλευθή- [s] σάλος.
σονται.

t ὄπτομαι. 27 Καὶ τότε t ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς.
u γίνομαι. 28 Ἀρχομένων δὲ τούτων u γίνεσθαι, x ἀνακύ-
x κύπτω. ψατε καὶ y ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι
y αἴρω. i ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
z εἴδω. 29 ¶ Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, z Ἴδετε,
τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·
a βάλλω. 30 Ὅταν a προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες
b γινώσκω. ἀφ' ἑαυτῶν b γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ
c εἰμί. θέρος c ἐστίν.
d εἴδω. 31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν d ἴδητε ταῦτα
e γίνομαι. e γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς c ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τοῦ Θεοῦ.
f ἔρχομαι. 32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ f παρέλθῃ
ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα e γένηται.
33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ f παρελεύσονται, οἱ
δὲ λόγοι μου οὐ μὴ f παρέλθωσι.
g βαρύς. 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε g βαρυνθῶ-
σιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ με-
h ἵστημι. ρίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς
h ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.
35 Ὡς παγὶς γὰρ f ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας
τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.
36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ, δε-
i ἄξιος. όμενοι ἵνα i καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα
πάντα τὰ μέλλοντα e γίνεσθαι καὶ h σταθῆναι ἔμ-
προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 c Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδά-
k αὐλή. σκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος k ηὐλίζετο
εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.
l ὄρθρος. 38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς l ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

Κεφ. κβ'. Cap. XXII.

a ἐγγύς. a Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγο-
b ζητέω. μένη πάσχα.
c αἱρέω. 2 Καὶ b ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
d φοβέομαι. ματεῖς τὸ πῶς c ἀνέλωσιν αὐτόν· d ἐφοβοῦντο
γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσ-

3 [e] Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπι- [e] ἔρχομαι.
καλούμενον Ἰσκαριώτην, * ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ * εἰμί.
τῶν δώδεκα.
4 Καὶ [e] ἀπελθὼν [f] συνελάλησε τοῖς ἀρχιε- [f] λαλέω.
ρεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν [g] παρα- [g] δίδωμι.
δῷ αὐτοῖς.
5 Καὶ [h] ἐχάρησαν· καὶ [i] συνέθεντο αὐτῷ ἀρ- [h] χαίρω.
γύριον [g] δοῦναι. [i] τίθημι.
6 Καὶ [k] ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαι- [k] λέγω.
ρίαν τοῦ [g] παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχ-
λου.
7 [e] Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ
ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.
8 Καὶ [l] ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰ- [l] στέλλω.
πών, [m] Πορευθέντες [n] ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ [m] πείρω.
πάσχα, ἵνα φάγωμεν. [n] ἕτοιμος.
9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις [n] ἑτοιμά-
σωμεν;
10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, [e] εἰσελθόν-
των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, [o] συναντήσει ὑμῖν [o] ἄντα.
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
λουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ [m] εἰσπορεύ-
εται.
11 Καὶ [u] ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκί-
ας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ [p] ἐστι τὸ κα- [p] εἰμί.
τάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;
12 Κἀκεῖνος ὑμῖν [q] δείξει ἀνώγεον μέγα [q] δεικνύω.
[r] ἐστρωμένον· ἐκεῖ [s] ἑτοιμάσατε. [r] στορέω.
13 [e] Ἀπελθόντες δὲ [t] εὗρον καθὼς [u] εἴρηκεν [s] ἕτοιμος.
αὐτοῖς· καὶ [s] ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. [t] εὑρίσκω.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, [x] ἀνέπεσε, καὶ οἱ [u] εἴρω.
δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. [x] πίπτω.
15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ [y] ἐπε- [y] θυμός.
θύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ
με [z] παθεῖν. [z] πάσχω.
16 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ
αὐτοῦ, ἕως ὅτου [a] πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ [a] πλέος.
Θεοῦ.

b δέχομαι. 17 Καὶ [b] δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστή-
c λαμβάνω σας εἶπε, [c] Λάβετε τοῦτο, καὶ [d] διαμερίσατε
d μείρω. ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννή-
e ἔρχομαι. ματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
* κλαίω. [e] ἔλθῃ.
f δίδωμι. 19 Καὶ [c] λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας * ἔ-
κλασε· καὶ [f] ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστι
τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποι-
εῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δει-
πνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ δια-
g χέω. θήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [g] ἐκχυ-
νόμενον.

21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ [f] παραδιδόντος με,
μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

h πείρω. 22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [h] πορεύεται
i ἄρχω. κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεί-
νῳ δι' οὗ [f] παραδίδοται.

k εἰμί. 23 Καὶ αὐτοὶ [i] ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυ-
τοὺς τὸ, τίς ἄρα [k] εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.

l γίνομαι. 24 ¶ [l] Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς,
τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ [k] εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθ-
νῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐ-
τῶν εὐεργέται καλοῦνται·

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑ-
μῖν, [l] γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος,
ὡς ὁ διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζον; ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ δια-
κονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν
μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

m μένω. 28 Ὑμεῖς δέ [k] ἐστε οἱ [m] διαμεμενηκότες
n καὶ ἐγώ. μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.
o τίθημι. 29 [n] Κἀγὼ [o] διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς [o] δι-
έθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

p ἕζω. 30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ [p] καθίσησθε
ἐπὶ

ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ,
ὁ σατανᾶς q ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ r σινιάσαι ὡς q αἰτέω.
τὸν σῖτον. r σινιάζω.
32 Ἐγὼ δὲ s ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκ- s δέομαι.
λείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε t ἐπιστρέψας, u στή- t στρέφω.
ριξον τοὺς ἀδελφούς σου. u στηρίζω.
33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε μετὰ σοῦ ἕτοι-
μός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον h πο-
ρεύεσθαι.
34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει
σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς x ἀπαρνήσῃ μὴ x ἀρνέομαι.
εἰδέναι με.
35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε y ἀπέστειλα ὑ- y στέλλω.
μᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας καὶ ὑποδημά-
των, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον, z Οὐ- z εἷς.
δενός.
36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων
βαλάντιον, a ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ a αἴρω.
μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγο-
ρασάτω μάχαιραν.
37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ b γεγραμ- b γράφω.
μένον δεῖ c τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τὸ, Καὶ μετὰ ἀνό- c τέλος.
μων d ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. d λέγω.
38 Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε e εἰμί.
δύο· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν e ἐστι. f ἔρχομαι.
39 ¶ Καὶ f ἐξελθὼν g ἐπορεύθη, κατὰ τὸ ἔ- g πείρω.
θος, εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· h ἠκολούθησαν δὲ h ἀκόλουθος.
αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. i γίνομαι.
40 i Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, k εὐχή.
k Προσεύχεσθε μὴ f εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. l σπάω.
41 Καὶ αὐτὸς l ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ m τίθημι.
λίθου βολὴν καὶ m θεὶς τὰ γόνατα n προσηύχετο, n εὐχή.
42 Λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει o παρενεγκεῖν o φέρω.
τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλη-
μά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν p γινέσθω. p γίνομαι.
43 q Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ q ὄπτομαι.
ἐνισχύων αὐτόν.

[x] τείνω. 44 Καὶ [p] γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, [x] ἐκτενέστε-
ρον [n] προσηύχετο· [p] ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ
ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ
τὴν γῆν.
[r] ἵστημι. 45 Καὶ [r] ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, [s] ἐλ-
[t] εὑρίσκω. θὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [t] εὗρεν αὐτοὺς
κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης·
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; [r] ἀνα-
στάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ [s] εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν.
47 ¶ Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος,
καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, [t] προ-
[u] ἐγγύς. ήρχετο αὐτῶν, καὶ [u] ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ, [x] φιλῆ-
[x] φίλος. σαι αὐτόν.
48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήμα-
τι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [y] παραδίδως;
[y] δίδωμι. 49 [z] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ [a] ἐσόμενον,
[z] εἴδω. εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ [b] πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;
[a] εἰμί. 50 Καὶ [b] ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦ-
[b] πατάσσω. λον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ [c] ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ
[c] αἱρέω. δεξιόν.
[d] κρίνω. 51 [d] Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, [e] Ἐᾶτε
[e] ἐάω. ἕως τούτου. Καὶ [*] ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ,
[*] ἅπτω. [f] ἰάσατο αὐτόν.
[f] ἰάομαι. 52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [g] παραγενομέ-
[g] γίνομαι. νους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ,
[h] ἔρχομαι. καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [h] ἐξεληλύθα-
τε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;
53 Καθ' ἡμέραν [a] ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ
[i] τείνω. ἱερῷ, οὐκ [i] ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ·
ἀλλ' αὕτη ὑμῶν [a] ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ
σκότους.
[k] λαμβάνω. 54 ¶ [k] Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν [l] ἤγαγον, καὶ
[l] ἄγω. [l] εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ
[m] ἀκόλουθος δὲ Πέτρος [m] ἠκολούθει μακρόθεν.
55 [*] Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ
[n] ἵζω. [n] συγκαθισάντων αὐτῶν, [o] ἐκάθητο ὁ Πέτρος
[o] ἧμαι. ἐν μέσῳ αὐτῶν.
[p] εἴδω. 56 [p] Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθή-

μενον

μϑνον πρὸς τὸ φῶς, καὶ q ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, q τείνω.
Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ a ἦν.
57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, Γύναι, r ἀρνέομαι.
οὐκ p οἶδα αὐτόν.
58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος p ἰδὼν αὐτὸν, ſ ἔ- ſ φάω.
φη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν a εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
Ἄνθρωπε οὐκ εἰμί.
59 Καὶ t διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος t ἵστημι.
τις u διϊσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος u ἰσχύς.
μετ' αὐτοῦ a ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός a ἐστιν.
60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ p οἶδα ὃ
λέγεις. Καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ,
ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.
61 Καὶ x στραφεὶς ὁ Κύριος a ἐνέβλεψε τῷ x στρέφω.
Πέτρῳ· καὶ b ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ a βλέπω.
Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα b μιμνήσκο-
φωνῆσαι, c ἀπαρνήσῃ με τρίς. μαι.
62 Καὶ d ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος e ἔκλαυσε c ἀρνέομαι.
πικρῶς. d ἔρχομαι.
63 ¶ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, e κλαίω.
f ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες· f παίς.
64 Καὶ g περικαλύψαντες αὐτὸν, h ἔτυπτον g καλύπτω.
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· Καὶ i ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ- h τύπτω.
γοντες, k Προφήτευσον τίς * ἐστιν ὁ l παίσας σε. i ἐρωτάω.
65 Καὶ ἕτερα πολλὰ k βλασφημοῦντες m ἔ- k φάω.
λεγον εἰς αὐτόν. * εἰμί.
66 Καὶ ὡς n ἐγένετο ἡμέρα, o συνήχθη τὸ l παίω.
πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμ- m λέγω.
ματεῖς, καὶ o ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον n γίνομαι.
ἑαυτῶν, o ἄγω.
67 Λέγοντες, Εἰ σὺ * εἶ ὁ Χριστὸς; εἰπὲ ἡ-
μῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ p πίστις.
p πιστεύσητε·
68 Ἐὰν δὲ καὶ i ἐρωτήσω, οὐ μὴ q ἀποκριθῆτέ q κρίνω.
μοι, ἢ r ἀπολύσετε. r λύω.
69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ſ καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ ſ ἧμαι.
Θεοῦ.
70 Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν * εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
 Θεοῦ;

Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς l ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε
ὅτι ἐγώ εἰμι.
71 Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυ-
t ἀκούω. ρίας; αὐτοὶ γὰρ t ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

Κεφ. κγʹ. Cap. XXIII.

a ἵστημι. ΚΑὶ a ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, b ἤ-
b ἄγω. γαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.
c ἄρχω. 2 c Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες,
d εὑρίσκω. Τοῦτον d εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ
e δίδωμι. κωλύοντα Καίσαρι φόρους e διδόναι, λέγοντα
f εἰμί. ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα f εἶναι.
g ἐρωτάω. 3 Ὁ δὲ Πιλάτος g ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέ-
γων, Σὺ f εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
h φάω. ἀποκριθεὶς αὐτῷ h ἔφη, Σὺ λέγεις.
4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ τούτῳ.
i ἰσχύς. 5 Οἱ δὲ i ἐπίσχυον, λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν
λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, c ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.
6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν, g ἐπη-
ρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι.
k γινώσκω. 7 Καὶ k ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου
l πέμπω. f ἐστὶν, l ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην,
ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.
m εἴδω. 8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, m ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, n ἐχάρη
n χαίρω. λίαν· f ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ m ἰδεῖν αὐτὸν,
o ἐλπίς. διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ o ἤλπιζέ τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.
9 g Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
p κρίνω. αὐτὸς δὲ οὐδὲν p ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
q ἵστημι. 10 q Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
r ἀγορά. τεῖς εὐτόνως r κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
s εἷς. 11 s Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν
t παῖς. τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ t ἐμπαίξας, περιβα-
u πέμπω. λὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, u ἀνέπεμψεν αὐ-
τὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 x Ἐγένοντο

12 [x] Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ — [x] γίνομαι.
Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
* προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυ- — * ἄρχω.
τούς.
13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρ-
χιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν,
14 Εἶπε πρὸς αὐτοὺς, [y] Προσηνέγκατέ μοι — [y] φέρω.
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς [z] ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· — [z] στρέφω.
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν
[a] εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατη- — [a] εὑρίσκω.
γορεῖτε κατ' αὐτοῦ.
15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· [b] ἐνέπεμψα γὰρ ὑ- — [b] πέμπω.
μᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου
ἐστὶ [c] πεπραγμένον αὐτῷ. — [c] πράττω.
16 [d] Παιδεύσας οὖν αὐτὸν [e] ἀπολύσω. — [d] παῖς.
17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν [e] ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ — [e] λύω.
ἑορτὴν [f] ἕνα. — [f] εἷς.
18 [g] Ἀνέκραξαν δὲ [h] παμπληθεὶ, λέγοντες, — [g] κράζω.
Αἶρε τοῦτον· ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν. — [h] πλέος.
19 (Ὅστις [i] ἦν διὰ στάσιν τινὰ [k] γενομένην — [i] εἰμί.
ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, [l] βεβλημένος εἰς φυλα- — [k] γίνομαι.
κήν.) — [l] βάλλω.
20 Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος [m] προσεφώνησε, — [m] φωνή.
θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.
21 Οἱ δὲ [m] ἐπεφώνουν, λέγοντες, [n] Σταύ- — [n] σταυρός.
ρωσον, σταύρωσον αὐτόν.
22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί γὰρ κα-
κὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου [o] εὗρον — [o] εὑρίσκω.
ἐν αὐτῷ· [d] παιδεύσας οὖν αὐτὸν [e] ἀπολύσω.
23 Οἱ δὲ [p] ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰ- — [p] κεῖμαι.
τούμενοι αὐτὸν [n] σταυρωθῆναι. Καὶ [q] κατίσχυον — [q] ἰσχύς.
αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων.
24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε [k] γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν.
25 [e] Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ — [r] αἰτέω.
φόνον [l] βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν [r] ἠ- — [s] δίδωμι.
τοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν [s] παρέδωκε τῷ θελήματι — [t] ἄγω.
αὐτῶν. — [u] λαμβάνω.
26 ¶ Καὶ ὡς [t] ἀπήγαγον αὐτὸν, [u] ἐπιλα-
βόμενοι

βόμενος Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομέ-
[x] τίθημι. νου ἀπ᾽ ἀγροῦ, [x] ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέ-
[y] ἀκόλουθος. ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
[z] κόπτω. 27 [y] Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ
[a] θρῆνος. λαοῦ καὶ γυναικῶν· αἳ καὶ [z] ἐκόπτοντο καὶ [a] ἐθρή-
νουν αὐτόν.
[b] στρέφω. 28 [b] Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε,
Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ᾽ ἐμὲ,
πλὴν ἐφ᾽ ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑ-
μῶν.
[c] εἴρω. 29 Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς [c] ἐροῦσι,
[d] γεννάω. Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ [d] ἐγέννη-
[e] θηλή. σαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [e] ἐθήλασαν.
[f] ἄρχω. 30 Τότε [f] ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, [g] Πέ-
[g] πίπτω. σετε ἐφ᾽ ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, [h] Καλύψατε
[h] καλύπτω. ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν,
[i] γίνομαι. ἐν τῷ ξηρῷ τί [i] γένηται;
[k] ἄγω. 32 ¶ [k] Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν
[l] αἱρέω. αὐτῷ [l] ἀναιρεθῆναι.
[m] ἔρχομαι. 33 Καὶ ὅτε [m] ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλού-
[n] σταυρός. μενον Κρανίον, ἐκεῖ [n] ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τοὺς
κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστε-
ρῶν.
[o] ἔω. 34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, [o] ἄφες αὐ-
[p] εἴδω. τοῖς· οὐ γὰρ [p] οἴδασι τί ποιοῦσι. [q] Διαμεριζόμενοι
[q] μείρω. δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον.
[r] ἵστημι. 35 Καὶ [r] εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· [s] ἐξεμυ-
[s] μυκτήρ. κτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγον-
[t] σόος. τες, Ἄλλους [t] ἔσωσε, [t] σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός
[u] εἰμί. [u] ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.
[x] παῖς. 36 [x] Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται,
προσερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,
37 Καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων, [t] σῶσον σεαυτόν.
38 [u] Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ [y] γεγραμμένη ἐπ᾽
[y] γράφω. αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ
[a] εἰμί. Ἑβραϊκοῖς, ΟΥΤΟΣ [a] ΕΣΤΙΝ Ο
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙ-
ΩΝ.

39 ¶ Εἷς

39 ¶ Εἷς δὲ τῶν b κρεμασθέντων κακούργων b κρεμάω.
ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, Εἰ σὺ a εἶ ὁ Χριστὸς,
c σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. c σῶς.
40 d Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος e ἐπετίμα αὐ- d κρίνω.
τῷ, λέγων, Οὐδὲ f φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ e τίω.
αὐτῷ κρίματι a εἶ; f φέβομαι.
41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· (ἄξια γὰρ ὧν g πράττω.
g ἐπράξαμεν h ἀπολαμβάνομεν) οὗτος δὲ οὐδὲν h λαμβάνω.
ἄτοπον ἔπραξε.
42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, i Μνήσθητί μου Κύ- i μιμνήσκο-
ριε, ὅταν k ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. μαι.
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω k ἔρχομαι.
σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παρα-
δείσῳ.
44 a Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος l ἐγένε- l γίνομαι.
το ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης.
45 Καὶ m ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ n ἐσχίσθη m σκότος.
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. n σχίζω.
46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου o παραθήσομαι τὸ o τίθημι.
πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν * ἐξέπνευσεν. * πνέω.
47 ¶ p Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμε- p εἴδω.
νον, q ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων, Ὄντως ὁ ἄν- q δοκέω.
θρωπος οὗτος δίκαιος a ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ l συμπαραγενόμενοι ὄχλοι
ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γε-
νόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη r ὑπέστρε- r στρέφω.
φον.
49 s Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ s ἵστημι.
μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ t συνακολουθήσα- t ἀκολουθέω.
σαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας u ὁρῶσαι ταῦτα. u ὁράω.
50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς
ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,
51 (Οὗτος οὐκ a ἦν συγκατατεθειμένος
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαί-
ας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ x προσεδέχετο x δέχομαι.
καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.)
52 Οὗτος y προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, z ᾐτή- y ἔρχομαι.
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. z αἰτέω.

a αἱρέω. b τύλος. c τίθημι. d ξέω. e φάος. f ἀκόλουθος. g εἰμί. h ἔρχομαι. i θεάομαι. l στρέφω. m ἕτοιμος. n ἥσυχος.

53 Καὶ a καθελὼν αὐτὸ b ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ c ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι d λαξευτῷ, οὗ οὐκ g ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα g ἦν παρασκευή, καὶ σάββατον e ἐπέφωσκε.

55 f Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες g ἦσαν h συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, i ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς c ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 l Ὑποστρέψασαι δὲ m ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον n ἡσύχασαν, κατὰ τὴν ἐντολήν.

Κεφ. κδ. Cap. XXIV.

a ἔρχομαι. b φέρω. c ἕτοιμος. d εὑρίσκω. e κυλέω. f γίνομαι. g πείρω. h ἵστημι. i ἕω. k εἰμί. l ἐγείρω. m μιμνήσκομαι. n λαλέω. o δίδωμι. p σταυρός. q στρέφω. r ἀγγέλλω. s λέγω.

ΤΗ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος a ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, b φέρουσαι ἃ c ἡτοίμασαν ἀρώματα, καί τινες σὺν αὐταῖς.

2 d Εὗρον δὲ τὸν λίθον e ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου.

3 Καὶ b εἰσελθοῦσαι οὐχ d εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ f ἐγένετο ἐν τῷ g διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, δύο ἄνδρες h ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν i ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·

5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ k ἔστιν ὧδε, ἀλλ' l ἠγέρθη· m μνήσθητε ὡς n ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου o παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ p σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ h ἀναστῆναι.

8 Καὶ m ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ q ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου r ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ s ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ

11 Καὶ t ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος t φαίνω.
τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ u ἠπίστουν αὐταῖς. u πίστις.
12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς x ἔδραμεν ἐπὶ τὸ x τρέχω.
μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια
κείμενα μόνα· καὶ a ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυ-
μάζων τὸ f γεγονός.
13 ¶ Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν k ἦσαν g πο-
ρευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέ-
χουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄ-
νομα Ἐμμαούς.
14 Καὶ αὐτοὶ y ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ y ὅμιλος.
πάντων τῶν z συμβεβηκότων τούτων.
15 Καὶ a ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ z βαίνω.
συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς b ἐγγίσας c συνε- a γίνομαι.
πορεύετο αὐτοῖς. b ἐγγὺς.
16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν d ἐκρατοῦντο, τοῦ c πείρω.
μὴ e ἐπιγνῶναι αὐτόν. d κράτος.
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗ- e γινώσκω.
τοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦν-
τες, καὶ f ἐστὲ σκυθρωποί; f εἰμί.
18 g Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ ὄνομα Κλεόπας, g κρίνω.
εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ οὐκ e ἔγνως τὰ a γενόμενα ἐν αὐ-
τῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐ-
τῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς a ἐγένετο ἀ-
νὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐν-
αντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.
20 Ὅπως τε h παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς h δίδωμι.
καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ i σταυρός.
ἐσταύρωσαν αὐτόν.
21 Ἡμεῖς δὲ k ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός f ἐστιν ὁ k ἐλπίς.
μέλλων l λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν l λύω.
πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σή-
μερον ἀφ᾽ οὗ ταῦτα a ἐγένετο.
22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν m ἐξ- m ἵστημι.
έστησαν ἡμᾶς, a γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνη-
μεῖον·
23 Καὶ μὴ n εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, a ἦλθον, n εὑρίσκω.
λέγουσαι

λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων p ἑωρακέναι, οἳ
λέγουσι αὐτὸν * ζῆν.
24 Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ
τὸ μνημεῖον, καὶ n εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖ-
κες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὦ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν
οἷς r ἐλάλησαν οἱ προφῆται.
26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει ſ παθεῖν τὸν Χριστὸν,
καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 Καὶ t ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν, u διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν
πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ.
28 ¶ Καὶ x ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ y ἐπορεύ-
οντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω y πο-
ρεύεσθαι.
29 Καὶ z παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες,
a Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν b ἐστὶ, καὶ
c κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ d εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι
σὺν αὐτοῖς.
30 Καὶ e ἐγένετο ἐν τῷ c κατακλιθῆναι αὐ-
τὸν μετ' αὐτῶν, g λαβὼν τὸν ἄρτον h εὐλόγησε,
καὶ i κλάσας k ἐπεδίδου αὐτοῖς.
31 Αὐτῶν δὲ l διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ
m ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος e ἐγένετο
ἀπ' αὐτῶν.
32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρ-
δία ἡμῶν n καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὡς o ἐλάλει
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς p διήνοιγεν ἡμῖν τὰς
γραφάς;
33 ¶ Καὶ q ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, r ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ſ εὗρον t συνηθροισ-
μένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,
34 Λέγοντας, Ὅτι u ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως,
καὶ x ὤφθη Σίμωνι.
35 Καὶ αὐτοὶ y ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ
ὡς m ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν z λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰη-
σοῦς a ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰ-
ρήνη ὑμῖν.

37 b Πτοη-

p ὁράω.
* ζάω.
q εὑρίσκω.
r λαλέω.
ſ πάσχω.
t ἄρχω.
u ἑρμηνεύς
x ἐγγύς.
y πείρω.
z βία.
a μένω.
b εἰμί.
c κλίνω.
d ἔρχομαι.
e γίνομαι.
g λαμβάνω.
h λέγω.
i κλάω.
k δίδωμι.
l οἴγω.
m γινώσκω.
n καίω.
o λαλέω.
p οἴγω.
q ἵστημι.
r στρέφω.
ſ εὑρίσκω.
t ἄθροος.
u ἐγείρω.
x ὄπτομαι.
y ἡγέομαι.
z λαλέω.
a ἵστημι.

37 b Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι c γενόμενοι, b πτοέω.
d ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. c γίνομαι.
38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί * τεταραγμένοι e ἐστε, d δοκέω.
καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδί- * ταράττω.
αις ὑμῶν; e εἰμί.
39 f Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, f εἴδω.
ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· g ψηλαφήσατέ με καὶ f ἴδε- g ἅπτω.
τε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς
ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, h ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς h δεικνύω.
χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.
41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσι-
μον ἐνθάδε;
42 Οἱ δὲ i ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέ- i δίδωμι.
ρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.
43 Καὶ k λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν l ἔφαγεν. k λαμβάνω.
44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς m ἐ- l φάγω.
λάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι e ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ m λαλέω.
n πληρωθῆναι πάντα τὰ o γεγραμμένα ἐν τῷ n πλέος.
νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ o γράφω.
ἐμοῦ.
45 Τότε p διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ q συνι- p οἴγω.
έναι τὰς γραφάς. q ἕω.
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι οὕτω o γέγραπται, καὶ
οὕτως ἔδει r παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ s ἀναστῆναι r πάσχω.
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. s ἵστημι.
47 Καὶ t κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ t κηρύττω.
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ
ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
48 Ὑμεῖς δέ e ἐστε μάρτυρες τούτων.
49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν u ἕζω.
τοῦ πατρός μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ u καθίσατε ἐν x δύω.
τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ x ἐνδύσησθε δύνα-
μιν ἐξ ὕψους.
50 y Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθα- y ἄγω.
νίαν καὶ * ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, z εὐλόγησεν z λέγω.
αὐτούς· * αἴρω.
51 Καὶ e ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν
αὐτοὺς,

a φέρω. αὐτοὺς, f διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ a ἀνεφέρετο εἰς τὸν
b κύω. οὐρανόν.
c στρέφω. 52 Καὶ αὐτοὶ b προσκυνήσαντες αὐτὸν, c ὑπέ-
d εἰμί. στρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
e αἰνέω. 53 Καὶ d ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ e αἰ-
f λέγω. νοῦντες καὶ f εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

Ν ἀρχῇ a ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λό-
a εἰμί. γος a ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς
a ἦν ὁ λόγος.
2 a Οὗτος a ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
τὸν Θεόν.
3 Πάντα δι' αὐτοῦ b ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ
b γίνομαι. b ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ b γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ a ἦν, καὶ ἡ ζωὴ a ἦν τὸ φῶς
τῶν ἀνθρώπων·
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκο-
c λαμβάνω. τία αὐτὸ οὐ c κατέλαβεν.
d στέλλω. 6 b Ἐγένετο ἄνθρωπος d ἀπεσταλμένος
παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.
e ἔρχομαι. 7 a Οὗτος e ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι'
αὐτοῦ.
8 Οὐκ a ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ-
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
9 a Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάν-
τα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
10 Ἐν τῷ κόσμῳ a ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐ-
f γινώσκω. τοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ f ἔγνω.
g ἔρχομαι. 11 Εἰς τὰ ἴδια g ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
h λαμβάνω. h παρέλαβον.

12 Ὅσοι

12 Ὅσοι δὲ h ἔλαβον αὐτὸν, i ἔδωκεν αὐτοῖς i δίδωμι.
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ k γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν k γίνομαι.
εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
13 Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ
Θεοῦ l ἐγεννήθησαν. l γεννάω.
14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ k ἐγένετο, καὶ m ἐσκή- m σκηνή.
νωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ n ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, n θεάομαι.
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς) πλήρης χά-
ριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ o κέ- o κράζω.
κραγε, λέγων, Οὗτος p ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω p εἰμί.
μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου k γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου p ἦν.
16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάν-
τες h ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως t ἐδόθη, ἡ χάρις
καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ k ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς q ἑώρακε πώποτε· ὁ μονο- q ὁράω.
γενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος
r ἐξηγήσατο. r ἡγέομαι.
19 Καὶ αὕτη p ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου,
ὅτε ſ ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ſ στέλλω.
ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα t ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὺ t ἐρωτάω.
τίς p εἶ; u λέγω.
20 Καὶ u ὡμολόγησε, καὶ οὐκ x ἠρνήσατο· καὶ x ἀρνέομαι.
u ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
21 Καὶ t ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; Ἠλίας εἶ
σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης p εἶ
σύ; Καὶ y ἀπεκρίθη, Οὔ. y κρίνω.
22 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς p εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν
i δῶμεν τοῖς z πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ z πέμπω.
σεαυτοῦ;
23 a Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή- a φάω.
μῳ, b Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν b εὐθύς.
Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ οἱ c ἀπεσταλμένοι, d ἦσαν ἐκ τῶν Φα- c στέλλω.
ρισαίων. d εἰμί.
25 Καὶ e ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί e ἐρωτάω.
οὖν

ἦν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ d εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε
Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

f κρίνω. 26 f Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων,
g ἵστημι. Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν g ἕστη-
h εἴδω. κεν ὃν ὑμεῖς οὐκ h οἴδατε·

27 Αὐτός d ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος· ὃς
i γίνομαι. ἔμπροσθέν μου i γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

28 Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾶ i ἐγένετο πέραν
τοῦ Ἰορδάνου ὅπου d ἦν Ἰωάννης βαπτίζων·

29 ¶ Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰη-
σοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, h Ἴδε ὁ
ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός d ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου
ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου i γέγονεν· ὅτι
πρῶτός μου d ἦν.

k καὶ ἐγώ. 31 k Κἀγὼ οὐκ h ᾔδειν αὐτόν ἀλλ' ἵνα l φα-
l φαίνω. νερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο m ἦλθον ἐγὼ ἐν
m ἔρχομαι. τῷ ὕδατι βαπτίζων.

n μάρτυς. 32 Καὶ n ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅ-
o θεάομαι. τι o τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ
p μένω. περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ p ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

33 k Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας
q ὕδωρ. με βαπτίζειν ἐν q ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ'
ὃν ἂν h ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον
ἐπ' αὐτὸν, οὗτός d ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.

r ὁράω. 34 Κἀγὼ r ἑώρακα, καὶ n μεμαρτύρηκα ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 ¶ Τῇ ἐπαύριον πάλιν g εἱστήκει ὁ Ἰωάν-
νης, καὶ ἐκ μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

s βλέπω. 36 Καὶ s ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι,
λέγει, h Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.

t ἀκούω. 37 Καὶ t ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ u λαλοῦν-
u λαλέω. τος, καὶ x ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

x ἀκόλουθος 38 y Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ o θεασάμενος
y στρέφω. αὐτοὺς x ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς,

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ
z ἑρμηνευτής. (ὃ λέγεται z ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε) ποῦ
μένεις;

40 Λέγει

40 Λέγει αὐτοῖς, [b] Ἔρχεσθε καὶ [a] ἴδετε. [b] Ἦλ- [a] εἴδω.
θον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ [c] ἔμειναν τὴν [b] ἔρχομαι.
ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα δὲ [d] ἦν ὡς δεκάτη. [c] μένω.
41 [d] Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος [d] εἰμί.
Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ
Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
42 [e] Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδι-
ον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, [e] Εὑρήκαμεν τὸν Μεσ- [e] εὑρίσκω.
σίαν, ὅ ἐστι [z] μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός.
43 Καὶ [f] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν [g] Ἐμ- [f] ἄγω.
βλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ [d] εἶ Σίμων ὁ [g] βλέπω.
υἱὸς Ἰωνᾶ, σὺ [h] κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται [h] καλέω.
Πέτρος.
44 Τῇ ἐπαύριον [i] ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς [b] ἐξ- [i] θέλω.
ελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον,
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.
45 [d] Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ
τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
46 [e] Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ
λέγει αὐτῷ, Ὃν [k] ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ [k] γράφω.
καὶ οἱ προφῆται, [e] εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ
Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ.
47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζα-
ρὲθ δύναταί τι ἀγαθὸν [d] εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φί-
λιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.
48 [a] Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμε-
νον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, [a] Ἴδε ἀ-
ληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ [e] ἔστι.
49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γι-
νώσκεις; [l] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, [l] κρίνω.
Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, [d] ὄντα ὑπὸ τὴν
συκῆν εἶδόν σε.
50 [l] Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ,
Ῥαββί, σὺ [d] εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ [d] εἶ ὁ βασιλεὺς
τοῦ Ἰσραήλ.
51 [l] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι
εἶπόν σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύ-
εις; μείζω τούτων [m] ὄψει. [m] ὄπτομαι.
52 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν,

m ὄπτομαι. ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι [m] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν [n] ἀνεῳγότα,
n οἴγω. καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα-
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. Cap. II.

a γίνομαι. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος [a] ἐγένετο
b εἰμί. ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ [b] ἦν ἡ μήτηρ τοῦ
Ἰησοῦ ἐκεῖ.
c καλέω. 2 [c] Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.
d ὕστερος. 3 Καὶ [d] ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι.
4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύ-
ναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ,τι
ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.
6 [b] Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ, κεί-
μεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦ-
σαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.
7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [e] Γεμίσατε τὰς
e γέμω. ὑδρίας ὕδατος. Καὶ [e] ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω.
f ἀντλέω. 8 Καὶ λέγει αὐτοῖς, [f] Ἀντλήσατε νῦν, καὶ
g φέρω. φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ [g] ἤνεγκαν.
h γεύω. 9 Ὡς δὲ [h] ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕ-
i γίνομαι. δωρ οἶνον [i] γεγενημένον, (καὶ οὐκ [k] ᾔδει πόθεν
k εἴδω. [b] ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι [k] ᾔδεισαν οἱ [f] ἠντληκό-
m τίθημι. τες τὸ ὕδωρ) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,
n μέθυ. 10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶ-
o ἐλαχύς. τον τὸν καλὸν οἶνον [m] τίθησι, καὶ ὅταν [n] μεθυσθῶσι,
p τηρέω. τότε τὸν [o] ἐλάσσω· σὺ [p] τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον
ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ
q φαίνω. Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ [q] ἐφανέρωσε τὴν
r πίστις. δόξαν αὐτοῦ, καὶ [r] ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
s βαίνω. 12 ¶ Μετὰ τοῦτο [s] κατέβη εἰς Καπερναοὺμ,
αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
t μένω. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ [t] ἔμειναν οὐ πολλὰς
ἡμέρας.

13 Καὶ

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ [u] ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. [u] βαίνω.

14 Καὶ [x] εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς [y] καθημένους· [x] εὑρίσκω. [y] ἧμαι.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας [z] ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας καὶ τῶν κολλυβιστῶν [a] ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας [b] ἀνέστρεψε. [z] βάλλω. [a] χέω. [b] στρέφω.

16 Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, [c] Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. [c] αἰρέω.

17 [d] Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι [e] γεγραμμένον ἐστὶν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με. [d] μιμνήσκομαι. [e] γράφω.

18 [f] Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς; [f] κρίνω.

19 [f] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [g] Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις [h] ἐγερῶ αὐτόν. [g] λύω. [h] ἐγείρω.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν [i] ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; [i] δέμω.

21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν [h] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, [d] ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ [k] ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. [k] πίστις.

23 ¶ Ὡς δὲ [l] ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ [k] ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. [l] εἰμί.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ [k] ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις [m] μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί [l] ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. [m] μάρτυρ.

Κεφ.

Κεφ. γʹ. Cap. III.

a εἰμί. — a Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νι-
κόδημος ὄνομα αὐτῷ) ἄρχων τῶν
Ἰουδαίων·
b ἔρχομαι. — 2 Οὗτος b ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτός, καὶ
c εἴδω. — εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββί, c οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ b ἐ-
λήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ a ᾖ ὁ
Θεὸς μετ' αὐτοῦ.
d κρίνω. — 3 d Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀ-
e γεννάω. — μὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις e γεννηθῇ
ἄνωθεν, οὐ δύναται c ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος e γεννηθῆναι γέρων a ὤν;
μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτε-
ρον b εἰσελθεῖν, καὶ e γεννηθῆναι;
5 d Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
f ὕδωρ. — σοι, ἐὰν μή τις e γεννηθῇ ἐξ f ὕδατος καὶ
Πνεύματος, οὐ δύναται b εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.
6 Τὸ e γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκός, σάρξ a ἐστι·
καὶ τὸ d γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
μά a ἐστι.
7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς
e γεννηθῆναι ἄνωθεν.
8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· καὶ τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ c οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ
ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ e γεγεννημένος ἐκ
τοῦ πνεύματος.
9 d Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ,
g γίνομαι. — Πῶς δύναται ταῦτα g γενέσθαι;
10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ
a εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γι-
νώσκεις;
11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ c οἴδαμεν
h λαλέω. — h λαλοῦμεν, καὶ ὃ i ἑωράκαμεν k μαρτυροῦμεν·
i ὁράω. — καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
k μάρτυς. — 12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ-
ετε,

ετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύ-
σετε;
13 Καὶ οὐδεὶς l ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν l βαίνω.
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ l καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου, ὁ a ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωσῆς m ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν m ὕψος.
τῇ ἐρήμῳ, οὕτως m ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου·
15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ n ἀπό- n ὄλλυμι.
ληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.
16 Οὕτω γὰρ o ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, o ἀγαπάω.
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ p ἔδωκεν, ἵνα πᾶς p δίδωμι.
ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ n ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
ζωὴν αἰώνιον.
17 Οὐ γὰρ q ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ q στέλλω.
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
r σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. r σόος.
18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
πιστεύων, ἤδη d κέκριται, ὅτι μὴ ſ πεπίστευκεν ſ πίστις.
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
19 Αὕτη δέ a ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς b ἐ-
λήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ o ἠγάπησαν οἱ ἄν-
θρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· a ἦν γὰρ
πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.
20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ
φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ t ἐ- t ἐλέγχω.
λεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα u φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν u φαίνω.
Θεῷ a ἐστιν x εἰργασμένα. x ἔργον.
22 ¶ Μετὰ ταῦτα b ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ
y διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. y τρίβω.
23 a Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰ-
νὼν, ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ a ἦν
ἐκεῖ, καὶ g παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
24 Οὔπω γὰρ a ἦν z βεβλημένος εἰς τὴν φυ- z βάλλω.
λακὴν ὁ Ἰωάννης·
25 a Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν a γίνομαι.
Ἰωάννου

'Ιωάννε μετὰ 'Ιεδαίων περὶ καθαρισμοῦ.
b ἔρχομαι. 26 Καὶ b ἦλθον πρὸς τὸν 'Ιωάννην, καὶ εἶπον
c εἰμί. αὐτῷ, Ραββὶ, ὃς c ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ 'Ιορδά-
d μαρτυρ. νε, ᾧ σὺ d μεμαρτύρηκας, e ἴδε οὗτος βαπτίζει,
e εἴδω. καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
f κρίνω. 27 f 'Απεκρίθη 'Ιωάννης καὶ εἶπεν, 'Ου δύ-
ναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ e ᾖ
g δίδωμι. g δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
28 'Αυτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον,
h στέλλω. 'Ουκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι h ἀπεσταλμένος
εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνε.
29 'Ο ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος c ἐστίν· ὁ δὲ
i ἵστημι. φίλος τοῦ νυμφίου ὁ i ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη
k πλέος. οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ k πεπλήρωται.
l ἐλαχύς. 30 'Εκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ l ἐλαττοῦ-
σθαι.
31 'Ο ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων
c ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς c ἐστι, καὶ ἐκ
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπά-
νω πάντων c ἐστίν.
m ὁράω. 32 Καὶ ὃ m ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρ-
τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
n λαμβάνω 33 'Ο n λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, o ἐσφρά-
o σφραγίς. γισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής c ἐστιν.
34 "Ον γὰρ h ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα
τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου g δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ
πνεῦμα.
35 'Ο πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα g δέ-
δωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
36 'Ο πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώ-
p πείθω. νιον· ὁ δὲ p ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ q ὄψεται ζωήν,
q ὄπτομαι. ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

'Ως οὖν a ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι b ἤκουσαν οἱ φα-
a γινώσκω. ρισαῖοι ὅτι 'Ιησοῦς πλείονας μαθητὰς
b ἀκούω. ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ 'Ιωάννης
2 (Καίτοιγε 'Ιησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν,
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.)

3 c 'Αφῆκε

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ [h] ἠρώτων αὐτὸν οἱ μα- h ἐρωτάω.
θηταί, λέγοντες, Ῥαββί, φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω
φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ [c] οἴδατε.
33 Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους,
Μήτις [i] ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; i φέρω.
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά
[d] ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με,
καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι [k] τετράμηνόν k μήν.
[d] ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδού, λέγω ὑμῖν,
[l] ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ [m] θεάσασθε l αἴρω.
τὰς χώρας, ὅτι λευκαί [d] εἰσι πρὸς θερισμὸν m θεάομαι.
ἤδη.
36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνά-
γει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος [d] ἐστὶν ὁ ἀληθινός,
ὅτι ἄλλος [d] ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 Ἐγὼ [n] ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ n στέλλω.
ὑμεῖς [o] κεκοπιάκατε· ἄλλοι [o] κεκοπιάκασι, καὶ o κοπιάω.
ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν [e] εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ [p] ἐπίστευ- p πίστις.
σαν[c] εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς
γυναικὸς μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι πάντα
ὅσα ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν [e] ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖ-
ται, [h] ἠρώτων αὐτὸν [q] μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ q μένω.
[q] ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους [r] ἐπίστευσαν[c] διὰ τὸν λό- r πίστις.
γον αὐτοῦ.
42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν
σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ [f] ἀκηκόαμεν, καὶ f ἀκούω.
[c] οἴδαμεν ὅτι οὗτός [d] ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, ὁ Χριστός.
43 ¶ Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας [e] ἐξῆλθεν ἐ-
κεῖθεν, καὶ [e] ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

t μάρτυρ. 44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς t ἐμαρτύρησεν ὅτι προ-
φήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
u δέχομαι. 45 Ὅτε οὖν e ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, u ἐδέξ-
x ὁράω. αντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα x ἑωρακότες ἃ
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐ-
τοὶ γὰρ e ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 ¶ e Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κα-
νᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον,
y ἀσθενέω. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς y ἠσθένει ἐν Κα-
περναούμ.
47 e Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰου-
δαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, c ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν,
z βαίνω. καὶ u ἠρώτα αὐτὸν, ἵνα z καταβῇ καὶ a ἰάσηται αὐ-
a ἰάομαι. τοῦ τὸν υἱόν· b ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.
b μέλλω. 48 w Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, Ἐὰν μὴ
c εἴδω. σημεῖα καὶ τέρατα c ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικὸς, Κύριε,
d βαίνω. d κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
e πείρω. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, e Πορεύου· ὁ υἱός
σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ
ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ e ἐπορεύετο.
51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι
f ἀντέω. αὐτοῦ f ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγον-
g ζάω. τες, Ὅτι ὁ παῖς σου g ζῇ.
h πυνθάνο- 52 h Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ
μαι. κομψότερον i ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι χθὲς
i ἔχω. ὥραν ἑβδόμην * ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
* ἕω. 53 k Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
k γινώσκω. ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ὁ υἱός σου g ζῇ· καὶ
l πίστις. l ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίη-
m ἔρχομαι. ὁ Ἰησοῦς, m ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γ
λαίαν.

Κεφ. ε. Cap. V.

a εἰμί. Μετὰ ταῦτα a ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων,
b βαίνω. b ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.
2 a Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ πρ
c λέγω. βατικῇ κολυμβήθρα, ἡ c ἐπιλεγομένη Ἑβρα-
στὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐ

3 Ἐν ταύταις [d] κατέκειτο πλῆθος πολὺ [d] κεῖμαι.
τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδε-
χομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν
τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ [e] ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν [e] ταράσσω.
πρῶτος [b] ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος
ὑγιὴς [f] ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. [f] γίνομαι.
5 [a] Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκ- [g] ἔχω.
τὼ ἔτη [g] ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
6 Τοῦτον [h] ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ [h] εἴδω.
[i] γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει [i] γινώσκω.
αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς [f] γενέσθαι;
7 [n] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν [e] ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι
ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.
8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [k] Ἔγειραι, [l] ἆρον [k] ἐγείρω.
τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. [l] αἴρω.
9 Καὶ εὐθέως [f] ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος·
καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει· [a] ἦν
δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 [e] Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ [m] τεθεραπευ- [m] θεράπευω
μένῳ, Σάββατόν [a] ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι [l] ἆραι τὸν
κράββατον.
11 [n] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, [n] κρίνω.
ἐκεῖνός μοι εἶπεν, [l] Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
12 [o] Ἠρώτησαν οὖν αὐτὸν, Τίς ἐστιν ὁ ἄν- [o] ἐρωτάω.
θρωπος ὁ εἰπών σοι, [l] Ἆρον τὸν κράββατόν σου,
καὶ περιπάτει.
13 Ὁ δὲ [p] ἰαθεὶς οὐκ * ᾔδει τίς [a] ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰη- * εἴδω.
σοῦς [q] ἐξένευσεν ὄχλου [a] ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. [p] ἰάομαι.
14 Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [q] νεύω.
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε, ὑγιὴς [f] γέγονας,
μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι [f] γένη-
ται.
15 [r] Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ [s] ἀνήγγειλε [r] ἔρχομαι.
τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς [a] ἐστιν ὁ ποιήσας αὐ- [s] ἀγγέλλω.
τὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο t ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰου-
δαῖοι, καὶ u ἐζήτουν αὐτὸν x ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦ-
τα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς n ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ
πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται· y κἀγὼ ἐργά-
ζομαι.
18 Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον u ἐζήτουν αὐτὸν οἱ
Ἰουδαῖοι x ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον z ἔλυε τὸ
σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θε-
όν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
19 a Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πα-
τέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα b δεί-
κνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων
b δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζη-
τε.
21 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ
ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.
22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν
κρίσιν πᾶσαν c δέδωκε τῷ υἱῷ.
23 Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶ-
σι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πα-
τέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου
ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει
ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ
d μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥ-
ρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φω-
νῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσον-
ται.
26 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ,
οὕτως c ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·
27 Καὶ ἐξουσίαν c ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου e ἐστί.
28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα

t διώκω.
u ζητέω.
x κτείνω.
y καὶ ἐγώ.
z λύω.
a κρίνω.
b δεικνύω.
c δίδωμι.
d βαίνω.
e εἰμί.

ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ.
29 Καὶ f ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή- f πορεύω.
σαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.
30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με
πατρός.
31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρ-
τυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ
οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυ-
ρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς g ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, g στέλλω.
καὶ h μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. h μάρτυς.
34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν
λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς i σω- i σόος.
θῆτε.
35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος k θέλω.
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ k ἠθελήσατε l ἀγαλλια- l ἀγάλλω.
σθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.
36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
m τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, m τέλος.
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με g ἀπέσταλ-
κε.
37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς h μεμαρ-
τύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ n ἀκηκόατε n ἀκούω.
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ o ἑωράκατε· o ὁράω.
38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε p μένοντα ἐν p μένω.
ὑμῖν· ὅτι ὃν g ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε.
39 q Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δο- q ἔρευνα.
κεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖ-
ναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
40 Καὶ οὐ θέλετε r ἐλθεῖν πρός με, ἵνα r ἔρχομαι.
ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·
s γινώσκω. 42 Ἀλλ' s ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.
43 Ἐγὼ t ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος t ἔλθῃ ἐν
t λαμβάνω. τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον t λήψεσθε.
44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν πα-
ρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;
u ἀγορεύω. 45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ u κατηγορήσω ὑμῶν
πρὸς τὸν πατέρα· e ἔστιν ὁ u κατηγορῶν ὑμῶν, Μω-
x ἐλπίς. σῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς x ἠλπίκατε.
y πίστις. 46 Εἰ γὰρ y ἐπιστεύετε Μωσῇ, y ἐπιστεύετε ἂν
z γράφω. ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος z ἔγραψεν.
47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Κεφ. ϛ'. Cap. VI.

a ἔρχομαι. ΜΕτὰ ταῦτα a ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν
τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος.
b ἀκόλουθος. 2 Καὶ b ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι
c ὁράω. c ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθε-
νούντων.
3 a Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ
d ἧμαι. d ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
e εἰμί. 4 e Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰου-
δαίων.
f αἴρω. 5 f Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται
πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πό-
g ἀγορά. θεν g ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗ-
τοι;
6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ
h εἴδω. h ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)
i κρίνω. 7 i Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων
δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκα-
k λαμβάνω στος αὐτῶν βραχύ τι k λάβῃ.
8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,
9 e Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄ-

τους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί
ἐστιν εἰς τοσούτους;
10 [y]Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ-
πους [l]ἀναπεσεῖν. [e]Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ   [l]πίπτω.
τόπῳ. [l]Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡ-
σεὶ πεντακισχίλιοι.
11 [k]Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ [m]εὐ-   [m]χάρις.
χαριστήσας [n]διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθη-   [n]δίδωμι.
ταὶ τοῖς [o]ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα-   [o]κεῖμαι.
ρίων ὅσον [p]ἤθελον.   [p]θέλω.
12 Ὡς δὲ [q]ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς   [q]πλέος.
αὐτοῦ, [r]Συναγάγετε τὰ [s]περισσεύσαντα κλά-   [r]ἄγω.
σματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.   [s]περί.
13 [t]Συνήγαγον οὖν, καὶ [u]ἐγέμισαν δώδεκα κο-   [t]ὀλλύω.
φίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν   [u]γέμω.
κριθίνων, ἃ [s]ἐπερίσσευσε τοῖς [x]βεβρωκό-   [x]βρώσκω.
σιν.
14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι [h]ἰδόντες ὃ ἐποίησε
σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀ-
ληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
σμον.
15 Ἰησοῦς οὖν [y]γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι,   [y]γινώσκω.
καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασι-
λέα, [z]ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς   [z]χῶρος.
μόνος.
16 ¶ Ὡς δὲ ὀψία [a]ἐγένετο, [b]κατέβησαν οἱ   [a]γίνομαι.
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·   [b]βαίνω.
17 Καὶ [b]ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, [c]ἤρχον-   [c]ἔρχομαι.
το πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκοτία
ἤδη [a]ἐγεγόνει, καὶ οὐκ [c]ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς.
18 Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέ-
οντος, *διηγείρετο.   *ἐγείρω.
19 [d]Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέν-   [d]ἐλαύνω.
τε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα
ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον·
καὶ [e]ἐφοβήθησαν.   [e]φέβομαι.
20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ [e]φο-
βεῖσθε.

   21 [f]Ἤθελον

f θέλω. 21 f Ἤθελον οὖν g λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖ-
g λαμβάνω ον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον a ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
h εἰμί. εἰς h ἣν i ὑπῆγον.
i ἄγω. 22 ¶ Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ k ἑστηκὼς πέ-
k ἵστημι. ραν τῆς θαλάσσης, l ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο
l εἴδω. οὐκ h ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ m ἐνέβησαν οἱ
m βαίνω. μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ c συνεισῆλθε τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μό-
νοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ c ἀπῆλθον·
n φάγω. 23 Ἄλλα δὲ c ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριά-
δος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου n ἔφαγον τὸν ἄρτον
εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου·
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ
h ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, m ἐνέβησαν
καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ c ἦλθον εἰς Καπερ-
ναοὺμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.
o εὑρίσκω. 25 Καὶ o εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης,
εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, πότε ὧδε a γέγονας;
p κρίνω. 26 p Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι
εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι n ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων,
q χόρτος. καὶ q ἐχορτάσθητε.
r ὄλλυω. 27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν r ἀπολ-
s μένω. λυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν s μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑ-
t δίδωμι. μῖν t δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ u ἐσφράγισεν ὁ
u σφραγίς. Θεός.
28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Τί ποιῶμεν, ἵνα
ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;
29 p Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦ-
x πίστις. τό h ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα x πιστεύσητε εἰς
y στέλλω. ὃν y ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον,
ἵνα l ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;
31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα n ἔφαγον ἐν
z γράφω. τῇ ἐρήμῳ· καθώς ἐστι z γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ
a δίδωμι. τοῦ οὐρανοῦ a ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς a δέδωκεν ὑμῖν τὸν

ἄρτον

ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου a δίδω-
σιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθι-
νόν.
33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ b ἐστιν ὁ καταβαίνων b εἰμί.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν a διδοὺς τῷ κόσμῳ.
34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, Κύριε, πάντοτε
δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
τος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ c πει- c πεινάω.
νάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ d διψήσῃ d διψάω.
πώποτε.
36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ e ἑωράκατέ με, καὶ e ὁράω.
οὐ πιστεύετε.
37 Πᾶν ὃ a δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ f ἥ- f ἥκω.
ξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.
38 Ὅτι g καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα g βαίνω.
ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
τοῦ πέμψαντός με.
39 Τοῦτο δέ b ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ a δέδωκέ μοι, μὴ h ἀπο- h ὀλλύω.
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ i ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ i ἵστημι.
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
40 Τοῦτο δέ b ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς
αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ i ἀναστήσω αὐτὸν
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 k Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, k γογγύζω.
ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ g καταβὰς ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ.
42 Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός b ἐστιν ὁ Ἰησοῦς ὁ
υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς l οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν l εἴδω.
μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
g καταβέβηκα;
43 m Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, m κρίνω.
Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
44 Οὐδεὶς δύναται n ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν n ἔρχομαι.
μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, b ἑλκύσῃ αὐτόν. καὶ o ἕλκω.
ἐγὼ i ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 b Ἔστι q γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, p γράφω.
Καὶ

Καὶ [b] ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς οὖν
[q] μανθάνω. ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ [q] μαθὼν, ἔρχεται
πρός με.
[r] ὁράω. 46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις [r] ἑώρακεν, εἰ μὴ
ὁ [b] ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος [r] ἑώρακε τὸν πατέρα.
47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν
[s] θνήσκω. τῇ ἐρήμῳ, καὶ [s] ἀπέθανον.
50 Οὗτός [b] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κα-
ταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ [s] ἀπο-
θάνῃ.
[t] ζάω. 51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ [t] ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ [g] καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου,
[t] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ [a] δώ-
σω, ἡ σάρξ μου [b] ἐστιν, ἣν ἐγὼ [a] δώσω ὑπὲρ τῆς
τοῦ κόσμου ζωῆς.
[u] μάχομαι. 52 [u] Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖ-
οι, λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν [a] δοῦναι
τὴν σάρκα φαγεῖν;
53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
[x] φάγω. μὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ [x] φάγητε τὴν σάρκα τοῦ
[y] πίνω. υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ [y] πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχε-
τε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ [i] ἀναστήσω
αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
55 Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς [b] ἐστι βρῶσις, καὶ
τὸ αἷμά μου ἀληθῶς [b] ἐστι πόσις.
56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ
[z] καὶ ἐγώ. αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, [z] κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
[a] στέλλω. 57 Καθὼς [a] ἀπέστειλέ με ὁ [b] ζῶν πατὴρ,
[b] ζάω. [c] κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀ-
[c] καὶ ἐκεῖνος κεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.
[d] εἰμί. 58 Οὗτός [d] ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [e] κα-
[e] βαίνω. ταβάς· οὐ καθὼς [f] ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ
[f] φάγω. μάννα, καὶ [g] ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον,
[g] θνήσκω. [b] ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων
ἐν Καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, εἶπον, Σκληρός [d] ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς,
Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀ-
ναβαίνοντα ὅπου [d] ἦν τὸ πρότερον;
63 Τὸ πνεῦμά d ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ
ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά d ἐστι, καὶ ζωή [d] ἐστιν.
64 Ἀλλ' d εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύου-
σιν. * Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες d εἰσὶν * εἴδω.
οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς d ἐστιν ὁ [h] παραδώσων [h] δίδωμι.
αὐτόν.
65 Καὶ [i] ἔλεγε, Διὰ τοῦτο [k] εἴρηκα ὑμῖν ὅτι [i] λέγω.
οὐδεὶς δύναται [p] ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ d ᾖ [k] εἴρω.
[h] δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου.
66 Ἐκ τούτου πολλοὶ [l] ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν [l] ἔρχομαι.
αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ [m] περιε- [m] πατέω.
πάτουν.
67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ
ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;
68 [n] Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, [n] κρίνω.
Κύριε, πρὸς τίνα [l] ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζω-
ῆς αἰωνίου ἔχεις.
69 Καὶ ἡμεῖς [o] πεπιστεύκαμεν καὶ [p] ἐγνώκα- [o] πίστις.
μεν ὅτι σὺ d εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. [p] γινώσκω.
70 [q] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ [q] κρίνω.
ὑμᾶς τοὺς δώδεκα [i] ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
εἷς διάβολός d ἐστιν;
71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώ-
την· οὗτος γὰρ [r] ἤμελλεν αὐτὸν [h] παραδιδόναι, εἷς [r] μέλλω.
d ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

ΚΑὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ, οὐ γὰρ [a] ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ [a] θέλω.
περι-

b ζητέω. περιπατεῖν· ὅτι b ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι.
c εἰμί. 2 c Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκη-
νοπηγία.
3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
d βαίνω. d Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
e θεωρός. ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου
ἃ ποιεῖς.
4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τὶ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ
f φαίνω. αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ d εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, f φα-
νέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
g πίστις. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ g ἐπίστευον εἰς
αὐτόν.
6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὔπω c πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος
πάντοτέ c ἐστιν ἕτοιμος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ
δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρά c ἐστιν.
8 Ὑμεῖς d ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην·
ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι
h πλέος. ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω h πεπλήρωται.
i μένω. 9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, i ἔμεινεν ἐν τῇ
Γαλιλαίᾳ.
10 Ὡς δὲ d ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε
καὶ αὐτὸς d ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς,
ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.
k ζητέω. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι k ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑ-
ορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;
12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ c ἦν ἐν
l λέγω. τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν l ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός
c ἐστι· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν
ὄχλον.
m λαλέω. 13 Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ m ἐλάλει περὶ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
n διδάσκω. 14 ¶ Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης d ἀνέβη ὁ
o θαῦμα. Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ n ἐδίδασκε.
p εἴδω. 15 Καὶ o ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
q μανθάνω. Πῶς οὗτος γράμματα p οἶδε, μὴ q μεμαθηκώς;
16 r Ἀπε-

16 r Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, r κρίνω.
Ἡ ἐμὴ διδαχὴ, οὐκ c ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με.
17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν,
f γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ f γινώσκω.
Θεοῦ c ἐστὶν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.
18 Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ m λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδί-
αν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος
αὐτὸν, οὗτος ἀληθής c ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ
c ἔστιν.
19 Οὐ Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ t δίδωμι.
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε
u ἀποκτεῖναι; u κτείνω.
20 r Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, Δαιμόνι-
ον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
21 r Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς t δέδωκεν ὑμῖν τὴν περι-
τομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως c ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ
τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον.
23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
σαββάτῳ ἵνα μὴ x λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, x λύω.
ἐμοὶ y χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ z ἐποί- y χολάω.
ησα ἐν σαββάτῳ; z ποιέω.
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαί-
αν κρίσιν κρίνατε.
25 a Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμι- a λέγω.
τῶν, Οὐχ οὗτός b ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; b εἰμί.
26 Καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ
λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς c ἔγνωσαν οἱ ἄρχον- c γινώσκω.
τες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;
27 Ἀλλὰ τοῦτον d οἴδαμεν πόθεν b ἐστίν· ὁ δὲ d εἴδω.
Χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν b ἐστίν. e κράζω.
28 e Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ
Ἰησοῦς, καὶ λέγων, f Κἀμὲ d οἴδατε, καὶ d οἴδατε f καὶ ἐγώ.
πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ g ἐλήλυθα, ἀλλ' g ἔρχομαι.
b ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ d οἴ-
δατε.

29 Ἐγὼ δὲ [d] οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι,
[h] καὶ ἐκεῖνος. [h] κἀκεῖνός με [i] ἀπέστειλεν.
[i] στέλλω. 30 [k] Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν [l] πιάσαι· καὶ οὐδεὶς
[k] ζητέω. [m] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω [g] ἐλη-
[l] πιάζω. λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
[m] βάλλω. 31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου [n] ἐπίστευσαν εἰς
[n] πίστις. αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν [g] ἔλθῃ,
μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος
ἐποίησεν;
[o] ἀκούω. 32 [o] Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύ-
[p] στέλλω. ζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ [p] ἀπέστειλαν οἱ
Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιά-
σωσιν αὐτόν.
33 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν
χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
ψαντά με.
[q] εὑρίσκω. 34 [k] Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ [q] εὑρήσετε· καὶ ὅ-
που εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε [g] ἐλθεῖν.
35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς, Ποῦ
[r] πείρω. οὗτος μέλλει [r] πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ [q] εὑρήσομεν
αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλ-
λει [r] πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;
36 Τίς [b] ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε; Ζητή-
σετέ με, καὶ οὐχ [q] εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε [g] ἐλθεῖν;
37 ¶ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς
[s] ἵστημι. ἑορτῆς [s] εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ * ἔκραξε, λέγων,
* κράζω. Ἐάν τις διψᾷ, [g] ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω.
38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γρα-
[t] ῥέω. φὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ [t] ῥεύσουσιν ὕ-
δατος ζῶντος.
39 (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ
[u] μέλλω. [u] ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ [b] ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
[x] δοκέω. [x] ἐδοξάσθη.)
40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν
λόγον, [a] ἔλεγον, Οὗτός [b] ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
φήτης.
41 Ἄλλοι [a] ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός·

ἄλλοι δ'

ἄλλοι δὲ [a] ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται;
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου [b] ἦν
Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;
43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ [y] ἐγένετο δι' αὐ- y γίνομαι.
τόν.
44 Τινὲς δὲ [z] ἤθελον ἐξ αὐτῶν [a] πιάσαι αὐ- z θέλω.
τόν· ἀλλ' οὐδεὶς [b] ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς a πιάζω.
χεῖρας. b βάλλω.
45 [c] Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρ- c ἔρχομαι.
χιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι,
Διὰ τί οὐκ [d] ἠγάγετε αὐτόν; d ἄγω.
46 [e] Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε e κρίνω.
οὕτως [f] ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω- f λαλέω.
πος.
47 [g] Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, g κρίνω.
Μὴ καὶ ὑμεῖς [h] πεπλάνησθε; h πλάνη.
48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων [i] ἐπίστευσεν εἰς i πίστις.
αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νό-
μον [k] ἐπικατάρατοί [l] εἰσι. k ἀρά.
50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, (ὁ [c] ἐλ- l εἰμί.
θὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν) εἷς [b] ὢν ἐξ αὐτῶν,
51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ [m] γνῷ m γινώσκω.
τί ποιεῖ;
52 [g] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ
σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας [b] εἶ; [n] ἐρεύνησον καὶ [o] ἴδε ὅτι n ἐρευνάω.
προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ [p] ἐγήγερται. o εἴδω.
53 Καὶ [q] ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον p ἐγείρω.
αὐτοῦ. q πείρω.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

Ἰησοῦς δὲ [a] ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. a πείρω.
2 Ὄρθρου δὲ πάλιν [b] παρεγένετο εἰς τὸ ἱε- b γίνομαι.
ρὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς [c] ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ c ἔρχομαι.
[d] καθίσας [e] ἐδίδασκεν αὐτούς. d ἕζω.
3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι e διδάσκω.
πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ [f] κατειλημ- f λαμβάνω
μένην

g ἵστημι.	μένην· καὶ g στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,
	4 Λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ
h φώρ.	f κατελήφθη h ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.
i τέλλω.	5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν i ἐνετείλατο
k βάλλω.	τὰς τοιαύτας k λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;
	6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα
l κύπτω.	ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω l κύ-
m γράφω.	ψας, τῷ δακτύλῳ m ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
n μένω.	7 Ὡς δὲ n ἐπέμενον o ἐρωτῶντες αὐτὸν,
o ἐρωτάω.	l ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὁ p ἀναμάρτη-
p ἁμαρτάνω	τος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ k βαλέτω.
	8 Καὶ πάλιν κάτω l κύψας, m ἔγραφεν εἰς
	τὴν γῆν.
	9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
q ἐλέγχω.	q ἐλεγχόμενοι, c ἐξήρχοντο εἷς καθ᾽ εἷς, r ἀρ-
r ἄρχω.	ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχά-
f λείπω.	των· καὶ f κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ
	ἐν μέσῳ g ἑστῶσα.
	10 l Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα
	θεασάμενος, πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ,
u εἰμί.	Ἡ γυνὴ, ποῦ u εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;
	οὐδείς σε κατέκρινεν;
	11 Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐ-
	τῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· a πο-
	ρεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.
x λαλέω.	12 ¶ Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς x ἐλάλησε,
	λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολου-
	θῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽
y ἔχω.	y ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
	13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σε-
	αυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ u ἔστιν ἀλη-
	θής.
z κρίνω.	14 z Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν
	ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής u ἐστιν ἡ
a εἴδω.	μαρτυρία μου· ὅτι a οἶδα πόθεν b ἦλθον, καὶ ποῦ
b ἔρχομαι.	ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ a οἴδατε πόθεν ἔρχομαι
	καὶ ποῦ ὑπάγω.
	15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρί-
	νω οὐδένα.

16 Καὶ

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ
ἀληθής c ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ c εἰμί.
ὁ πέμψας με πατήρ.
17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ d γέ- d γράφω.
γραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής
c ἐστιν.
18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.
19 e Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; e λέγω.
f Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν f κρίνω.
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ b ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου
ᾔδειτε ἄν.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα g ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς g λαλέω.
ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ
οὐδεὶς h ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω b ἐληλύθει ἡ h πιάζω.
ὥρα αὐτοῦ.
21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ
ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
i ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ i θνήσκω.
δύνασθε ἐλθεῖν.
22 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ
ἑαυτόν; ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε b ἐλθεῖν.
23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω
c ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου c ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.
24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι i ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁ-
μαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ
εἰμι, i ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
25 e Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς c εἶ; Καὶ εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ
ὑμῖν.
26 Πόλλα ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν·
ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· k κἀγὼ ἃ l ἤ- k καὶ ἐγώ.
κουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. l ἀκούω.
27 Οὐκ m ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς m γινώσκω.
ἔλεγεν.
28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν n ὑψώ- n ὕψος.
σητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε m γνώσεσθε ὅτι

ἐγώ

ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ κα-
[o] διδάσκω. θὼς [o] ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.
[p] ἔω. 29 Καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ [p] ἀφῆ-
κέ με μόνον ὁ πατήρ μου, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε.
[q] πίστις. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ [q] ἐπίστευ-
σαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς [q] πεπι-
στευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν
τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου [c] ἐστέ.
32 Καὶ [m] γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
33 [f] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβρα-
[r] δοῦλος. ὰμ [c] ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ [r] δεδουλεύκαμεν πώποτε·
[f] γίνομαι. πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι [f] γενήσεσθε;
34 [f] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
δοῦλός [c] ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν
αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως
ἐλεύθεροι [c] ἔσεσθε.
37 [a] Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ [c] ἐστε· ἀλλὰ
[t] κτείνω. ζητεῖτέ με [t] ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ
χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
[u] ὁράω. 38 Ἐγὼ ὃ [u] ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου,
λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ [u] ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
τρὶ ὑμῶν ποιεῖτε.
39 [f] Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ
ἡμῶν Ἀβραάμ [c] ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ [c] ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν.
40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον
ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν [s] λελάληκα, ἣν [l] ἤκουσα
παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.
41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
[x] γεννάω. [z] Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ [x] γεγεν-
νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν.
42 [z] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς
πατὴρ

πατὴρ ὑμῶν ἦν, y ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ b ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ b ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με z ἀπέστειλε. — y ἀγάπη. z στέλλω.

43 Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου a ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος a ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ b ἕστηκεν· ὅτι οὐκ a ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης a ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. — a εἰμί. b ἵστημι.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι.

47 Ὁ a ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ a ἐστέ.

48 c Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης a εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; — c κρίνω.

49 c Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς d ἀτιμάζετέ με. — d τιω.

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· a ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν e ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ f ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, f καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. — e γινώσκω. f θνήσκω.

53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις f ἀπέθανε, καὶ οἱ προφῆται f ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς;

54 c Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν,

ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν [a] ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑ-
μῶν [a] ἐστι.

g εἴδω. 55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ [g] οἶδα
αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ [g] οἶδα αὐτὸν, [a] ἔσο-
μαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' [g] οἶδα αὐτὸν,
καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

h ἀγάλλω. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν [h] ἠγαλλιάσατο
ἵνα [g] ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ
ἐχάρη.

i ὁράω. 57 Εἶπον οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν, Πεντή-
κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ [i] ἑώρακας;

k γίνομαι. 58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέ-
l αἴρω. γω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ [k] γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.

m βάλλω. 59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα [m] βάλωσιν ἐπ'
n κρύπτω. αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ [n] ἐκρύβη, καὶ [o] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
o ἔρχομαι. ἱεροῦ, [o] διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ [p] παρῆγεν
p ἄγω. οὕτως.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

ΚΑὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ
γενετῆς.

a ἐρωτάω. 2 Καὶ [a] ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
b ἁμαρτάνω λέγοντες, Ῥαββὶ, τίς [b] ἥμαρτεν; οὗτος, ἢ οἱ γο-
c γεννάω. νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς [c] γεννηθῇ;
d κρίνω. 3 [d] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος [b] ἥμαρτεν,
οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα
τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαν-
e εἰμί. τός με ἕως ἡμέρα [e] ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς
δύναται ἐργάζεσθαι.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ [e] ὦ, φῶς εἰμι τοῦ
κόσμου.

f πτύω. 6 Ταῦτα εἰπὼν, [f] ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε
g χρίω. πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ [g] ἐπέχρισε τὸν πη-
λὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ.

h νίπτω. 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε, [h] νίψαι εἰς τὴν
i ἑρμηνεύω. κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ· (ὃ [i] ἑρμηνεύεται
k στέλλω. [k] ἀπεσταλμένος·) Ἀπῆλθεν οὖν καὶ [h] ἐνίψατο,
l ἔρχομαι. καὶ [l] ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν
τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς e ἦν, ἔλεγον, Οὐχ
οὗτός e ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;
9 Ἄλλοι m ἔλεγον, Ὅτι οὗτός e ἐστιν· ἄλλοι δὲ
Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ e ἐστιν· Ἐκεῖνος m ἔλεγεν, m λέγω.
Ὅτι ἐγώ εἰμι.
10 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Πῶς n ἀνεῴχθησάν σοι n οἴγω.
οἱ ὀφθαλμοί;
11 d Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἄνθρω-
πος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ g ἐπέ-
χρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς
τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ, καὶ h νίψαι.
l Ἀπελθὼν δὲ καὶ h νιψάμενος, o ἀνέβλεψα. o βλέπω.
12 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέ-
γει, Οὐκ p οἶδα. p εἴδω.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τόν
ποτε τυφλόν.
14 e Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-
σεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ n ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς.
15 Πάλιν οὖν a ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πῶς o ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν
q ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ h ἐνιψά- q τίθημι.
μην, καὶ βλέπω.
16 m Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινες,
Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ e ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι m ἔλεγον, Πῶς
δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν. Καὶ σχίσμα e ἦν ἐν αὐτοῖς.
17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Σὺ τί λέγεις
περὶ αὐτοῦ, ὅτι n ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ
εἶπεν, ὅτι προφήτης e ἐστίν.
18 Οὐκ r ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, r πίστις.
ὅτι τυφλὸς e ἦν καὶ o ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ſ ἐ- ſ φωνή.
φώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ o ἀναβλέψαντος.
19 Καὶ a ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες, Οὗτός
ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;
20 d Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ,
καὶ

κ὆ εἶπον, [p] Οἴδαμεν ὅτι οὗτός [e] ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν,
κ὆ ὅτι τυφλὸς [t] ἐγεννήθη.

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ [p] οἴδαμεν, ἢ τίς
[u] ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ [p] οἴδα-
μεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν [a] ἐρωτήσατε,
[u] λαλέω. αὐτὸς περὶ αὐτοῦ [u] λαλήσει.
[x] φέβομαι. 22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι [x] ἐφο-
βοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ [q] συνετέθειντο οἱ
Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν [m] ὁμολογήσῃ Χει-
* γίνομαι. στὸν, ἀποσυνάγωγος * γένηται.
23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, Ὅτι ἡλι-
κίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
24 Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον
ὃς [e] ἦν τυφλὸς, κ὆ εἶπον αὐτῷ, [y] Δὸς δόξαν
[y] δίδωμι. τῷ Θεῷ· ἡμεῖς [p] οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν.
25 [d] Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος κ὆ εἶπεν, Εἰ
ἁμαρτωλός [e] ἐστιν, οὐκ [p] οἶδα· ἓν [p] οἶδα, ὅτι τυ-
φλὸς [e] ὢν, ἄρτι βλέπω.
26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι;
πῶς [u] ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;
27 [d] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἤδη,
[z] ἀκούω. κ὆ οὐκ [z] ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ κ὆
[a] γίνομαι. ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ [a] γενέσθαι;
[b] λοίδορος. 28 [b] Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, κ὆ εἶπον, Σὺ [c] εἶ
[c] εἰμί. μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως [c] ἐσμὲν
μαθηταί.
[d] εἴδω. 29 Ἡμεῖς [d] οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ [e] λελάληκεν
[e] λαλέω. ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ [d] οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
[f] κρίνω. 30 [f] Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος κ὆ εἶπεν αὐ-
[g] οἴγω. τοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν [e] ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς
οὐκ [d] οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ [g] ἀνέῳξέ μου τοὺς
ὀφθαλμούς.
31 [d] Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ
ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς [c] ᾖ, κ὆ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
[h] ἀκούω. 32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ [h] ἠκούσθη ὅτι [g] ἤνοιξέ
[i] γεννάω. τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ [i] γεγεννημένου.
[k] δύναμαι. 33 Εἰ μὴ [c] ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ [k] ἐδύνατο
ποιεῖν οὐδέν.

34 [f] Απ

35 f Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρ-
τίαις σὺ h ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡ-
μᾶς; Καὶ l ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 h Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι l ἐξέβαλον αὐτὸν l βάλλω.
ἔξω· καὶ m εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις m εὑρίσκω.
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;
36 f Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς c ἐστι,
Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
37 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ n ἑώρακας n ὁράω.
αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός c ἐστιν.
38 Ὁ δὲ o ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ p προσε- o φάω.
κύνησεν αὐτῷ. p κύω.
39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν
κόσμον τοῦτον q ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες q ἔρχομαι.
βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες, τυφλοὶ a γένωνται.
40 Καὶ h ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα
οἱ c ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
τυφλοί c ἐσμεν;
41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ c ἦτε,
οὐκ ἂν r εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι r ἔχω.
βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι. Cap. X.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμε-
νος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προ-
βάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων a ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος a ἄλλος.
κλέπτης b ἐστὶ καὶ λῃστής. b εἰμί.
2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν
b ἐστι τῶν προβάτων.
3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ
κατ᾽ ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.
4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι c οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. c εἴδω.
5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ
d φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι οὐκ c οἴδασι τῶν ἀλλο- d φεύγω.
τρίων τὴν φωνήν.
6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ e ἔγνωσαν τίνα h ἦν ἃ ἐλάλει e γινώσκω.
αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
βάτων.
f ἔρχομαι. 8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ f ἦλθον, κλέπται
g ἀκούω. b εἰσὶ καὶ λῃσαί· ἀλλ' οὐκ g ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
πρόβατα.
9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ,
h σόω: h σωθήσεται, καὶ f εἰσελεύσεται, καὶ f ἐξελεύσεται,
i εὑρίσκω. καὶ νομὴν i εὑρήσει.
k θύω. 10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ
l ὀλλύω. καὶ k θύσῃ καὶ l ἀπολέσῃ· ἐγὼ f ἦλθον ἵνα ζωὴν
ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσι.
11 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων·
12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ b ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ
b εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρ-
m ἔω. χόμενον, καὶ m ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
πρόβατα.
13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός b ἐστι,
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω
τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.
n καὶ ἐγώ. 15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, n κἀγὼ
γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ b ἔστιν ἐκ
o καὶ ἐκεῖνος τῆς αὐλῆς ταύτης· o κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ
p γίνομαι. τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ p γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ
q λαμβάνω. τίθημι τὴν ψυχήν μου ἵνα πάλιν q λάβω αὐ-
τήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω
r τίθημι. r θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν q λα-
βεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν q ἔλαβον
παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 Σχίσμα

19 Σχίσμα οὖν πάλιν [p] ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰου-
δαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.
20 [f] Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμό- [f] λέγω.
νιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;
21 Ἄλλοι [f] ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
[b] ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;
22 ¶ [p] Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱε-
ροσολύμοις, καὶ χειμὼν [b] ἦν.
23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ τοῦ Σολομῶντος.
24 Ἐκύκλωσαν [c] οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλε-
γον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ
σὺ [b] εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, [t] Εἶπον [t] κρίνω.
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ.
26 Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ [b] ἐστε ἐκ τῶν
προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀ-
κούει, [n] κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί
μοι·
28 [n] Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς·
καὶ οὐ μὴ [l] ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.
29 Ὁ πατήρ μου ὃς [u] δέδωκέ μοι, μείζων [u] δίδωμι.
πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς
χειρὸς τοῦ πατρός μου.
30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν [b] ἐσμεν.
31 [x] Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι [x] βαστάζω.
ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.
32 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ
καλὰ ἔργα [y] ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ [y] δεικνύω.
ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
33 [t] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγον-
τες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ
περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος [b] ὤν,
ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 [t] Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ [b] ἔστι
[z] γράφω. [z] γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν; Ἐγὼ εἶπα,
θεοί [b] ἐστε.
35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος
[a] γίνομαι. τοῦ Θεοῦ [a] ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται [b] λυθῆναι ἡ
[b] λύω. γραφή·
[c] ἅγιος. 36 Ὃν ὁ πατὴρ [c] ἡγίασε καὶ [d] ἀπέστειλεν εἰς
[d] στέλλω. τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι
εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;
37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πι-
στεύετέ μοι·
38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς
[e] γινώσκω. ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα [e] γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι
[f] καὶ ἐγώ. ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, [f] κἀγὼ ἐν αὐτῷ.
[g] ζητέω. 39 ¶ [g] Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν [h] πιάσαι· καὶ
[h] πιάζω. [i] ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.
[i] ἔρχομαι. 40 Καὶ [i] ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου
[k] εἰμί. εἰς τὸν τόπον ὅπου [k] ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βα-
[l] μένω. πτίζων· καὶ [l] ἔμεινεν ἐκεῖ.
[m] λέγω. 41 Καὶ πολλοὶ [i] ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ [m] ἔλε-
γον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν·
πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ
[k] ἦν.
[n] πίστις. 42 Καὶ [n] ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια. Cap. XI.

[a] εἰμί. [a] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθα-
νίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας
τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
[b] ἀλείφω. 2 (Ἦν δὲ Μαρία ἡ [b] ἀλείψασα τὸν Κύριον
[c] μάσσω. μύρῳ, καὶ [c] ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς [d] θρι-
[d] θρίξ. ξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος [e] ἠσθένει.)
[e] ἀσθένος. 3 [f] Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πρὸς αὐ-
[f] στέλλω. τόν, λέγουσαι, Κύριε, [g] ἴδε ὃν φιλεῖς [e] ἀσθενεῖ.
[g] εἴδω. 4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθέ-
νεια οὐκ [a] ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης
[h] δοκέω. τοῦ Θεοῦ, ἵνα [h] δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι᾽ αὐ-
τῆς.
[i] ἀγάπη. 5 [i] Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς

6 Ὡς οὖν [k] ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν [l] ἔ- [k] ἀκούω.
μεινεν ἐν ᾧ [a] ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. [l] μένω.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς,
[n] Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. [n] ἄγω.
8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, Ραββί, νῦν
ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπά-
γεις ἐκεῖ;
9 [o] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά [a] εἰ- [o] κρίνω.
σιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει·
10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσ-
κόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ [a] ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, [p] κοιμάω.
Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν [p] κεκοίμηται· ἀλλὰ [q] πο- [q] πείρω.
ρεύομαι ἵνα [r] ἐξυπνίσω αὐτόν. [r] ὕπνος.
12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ [s] σόος.
[p] κεκοίμηται, [s] σωθήσεται. [t] εἴρω.
13 [t] Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ·
ἐκεῖνοι δὲ [b] ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕ-
πνου λέγει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ,
Λάζαρος [u] ἀπέθανε· [u] θνήσκω.
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς (ἵνα πιστεύσητε) ὅτι
οὐκ [a] ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυ-
μος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα
[u] ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 [x] Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς [y] εὗρεν αὐτὸν τέσ- [x] ἔρχομαι.
σαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. [y] εὑρίσκω.
18 [a] Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσο-
λύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.
19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων [x] ἐληλύθει-
σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα
[z] παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ- [z] μῦθος.
τῶν.
20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς [a] ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς [a] ἀκούω.
ἔρχεται, [b] ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ [b] ἄντα.
οἴκῳ [c] ἐκαθέζετο. [c] ἕζω.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύ-
d εἰμί. ριε, εἰ [d] ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν [e] ἐτεθνήκει.
e θνήσκω. 22 Ἀλλὰ καὶ νῦν [f] οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν
f εἴδω. Θεόν, [g] δώσει σοι ὁ Θεός.
g δίδωμι. 23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, [h] Ἀναστήσεται ὁ ἀ-
h ἵστημι. δελφός σου.
24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα, [f] Οἶδα ὅτι [h] ἀνα-
στήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀ-
i ζάω. νάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν [e] ἀπο-
θάνῃ, [i] ζήσεται.
26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν, καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ
[e] ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;
k πίστις. 27 Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· ἐγὼ [k] πεπί-
στευκα ὅτι σὺ [d] εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς
τὸν κόσμον ἐρχόμενος.
* ἔρχομαι. 28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, * ἀπῆλθε, καὶ [l] ἐφώ-
l φωνή. νησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ, εἰποῦ-
σα, Ὁ διδάσκαλος [d] πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.
m ἀκούω. 29 Ἐκείνη ὡς [m] ἤκουσεν, [n] ἐγείρεται ταχύ,
n ἐγείρω. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.
30 (Οὔπω δὲ * ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-
μην· ἀλλ' [b] ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου [b] ὑπήντησεν
αὐτῷ ἡ Μάρθα.)
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
o μῦθος. οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, [f] ἰδόντες τὴν
* ἀκόλουθος Μαρίαν ὅτι ταχέως [h] ἀνέστη, καὶ * ἐξῆλθεν, [x] ἠ-
κολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ
p κλαίω. μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ [p] ἐκεῖ.
32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς * ἦλθεν ὅπου [d] ἦν ὁ Ἰη-
q πίπτω. σοῦς, [f] ἰδοῦσα αὐτόν, [q] ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ [d] ἦς ὧδε, οὐκ ἂν
[e] ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ
τοὺς * συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
r βριμάομαι [r] ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ [s] ἐτάραξεν
s ταράσσω. ἑαυτόν·
t τίθημι. 34 Καὶ εἶπε, Ποῦ [t] τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν
αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

35 [u] Ἐδά-

35 u Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.   u δάκρυ.
36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, f Ἴδε, πῶς x ἐφί-   x φίλος.
λει αὐτόν.
37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον. Οὐκ y ἠδύνατο   y δύναμαι.
οὗτος ὁ z ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆ-   z οἴγω.
σαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ a ἀποθάνῃ;   a θνήσκω.
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν b ἐμβριμώμενος ἐν   b βριμάομαι
ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. c Ἦν δὲ σπή-   c εἰμί.
λαιον, καὶ λίθος d ἀπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.   d κεῖμαι.
39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, e Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει   e αἴρω.
αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ a τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε,
ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ c ἐστι.
40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι
ὅτι ἐὰν f πιστεύσῃς, g ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;   f πίστις.
41 e Ἦραν οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ a τεθνηκὼς   g ὄπτομαι.
κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς e ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω,
καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς   h ἀκούω.
μου.
42 Ἐγὼ δὲ i ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου h ἀκούεις·   i εἴδω.
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν k περιεστῶτα, εἶπον, ἵνα   k ἵστημι.
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με l ἀπέστειλας.   l στέλλω.
43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ m ἐ-   m κράζω.
κραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.
44 Καὶ n ἐξῆλθεν ὁ a τεθνηκὼς, o δεδε-   n ἔρχομαι.
μένος τοὺς p πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ   o δέω.
ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ q περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς   p πούς.
ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν, καὶ r ἄφετε ὑπάγειν.   q δέω.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ n ἐλθόντες   r ἔω.
πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ s θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν   s θεάομαι.
ὁ Ἰησοῦς, t ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.   t πίστις.
46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς
φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.
47 u Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρι-   u ἄγω.
σαῖοι συνέδριον, καὶ x ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι   x λέγω.
οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.
48 Ἐὰν r ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύ-
σουσιν εἰς αὐτόν· καὶ n ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι,
καὶ e ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιε-

ρεὺς b ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑ-
μεῖς οὐκ i οἴδατε οὐδέν.

50 Οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν
ἵνα εἷς ἄνθρωπος a ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
y ὀλλύω. μὴ ὅλον τὸ ἔθνος y ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρ-
z φάω. χιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, z προεφήτευ-
σεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους·

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα
a σκορπίζω. καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ a διεσκορπισμένα
b ἄγω. b συναγάγῃ εἰς ἕν.
c βουλή. 53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας c συνεβουλεύ-
σαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν
d ἔρχομαι. τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ d ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν
e τρίβω. χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομέ-
f εἰμί. νην πόλιν· κἀκεῖ e διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν
g βαίνω. αὐτοῦ.
h ἁγνός. 55 f Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ
i ζητέω. g ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώ-
k λέγω. ρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα h ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
l ἵστημι. 56 i Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ k ἔλεγον μετ'
m δίδωμι. ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ l ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν;
n γινώσκω. ὅτι οὐ μὴ d ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 m Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
o μηνύω. φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις n γνῷ ποῦ f ἐστι,
p πιάζω. o μηνύσῃ, ὅπως p πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. Cap. XII.

a ἔρχομαι. Ὁ Οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα
b εἰμί. a ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου b ἦν Λάζαρος
c θνήσκω. ὁ c τεθνηκώς, ὃν d ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
d ἐγείρω.
e ποιέω. 2 e Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ
f κεῖμαι. Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος, εἷς b ἦν τῶν
g λαμβάνω f συνανακειμένων αὐτῷ.
h ἀλείφω. 3 Ἡ οὖν Μαρία, g λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρ-
i πούς. δου πιστικῆς πολυτίμου, h ἤλειψε τοὺς i πόδας τοῦ
k μάσσω. Ἰησοῦ, καὶ k ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πό-
l πλέος. δας αὐτοῦ. ἡ δὲ οἰκία l ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ
μύρου.

4 Λέγει

4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰού-
δας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν
[m] παραδιδόναι, — [m] δίδωμι.
5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ [n] ἐπράθη τρια- — [n] περάω.
κοσίων δηναρίων, καὶ [m] ἐδόθη πτωχοῖς;
6 [a] Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν [o] ἔ- — [o] μέλλω.
μελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης [b] ἦν, καὶ τὸ * γλωσ-
σόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα [p] ἐβάσταζεν. — [p] βαστάζω.
7 [a] Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, [q] Ἄφες αὐτήν· εἰς — [q] ἐάω.
τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου [r] τετήρηκεν — [r] τηρέω.
αὐτό.
8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
9 [s] Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαί- — [s] γινώσκω.
ων ὅτι ἐκεῖ [b] ἐστι· καὶ [a] ἦλθον, οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον [t] ἴδωσιν ὃν [d] ἤ- — [t] εἴδω.
γειρεν ἐκ νεκρῶν. — [u] βουλή.
10 [u] Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν — [x] κτείνω.
Λάζαρον [x] ἀποκτείνωσιν· — [y] ἄγω.
11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν [y] ὑπῆγον τῶν Ἰου- — [z] πίστις.
δαίων, καὶ [z] ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. — [a] αὔριον.
12 ¶ Τῇ [a] ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ [b] ἐλ- — [b] ἔρχομαι.
θὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ — [c] λαμβάνω
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, — [d] κράζω.
13 [c] Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ — [e] λέγω.
[b] ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ [d] ἔκραζον, — [f] εὑρίσκω.
[e] Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό- — [g] ἕζω.
ματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. — [h] εἰμί.
14 [f] Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, [g] ἐκάθισεν — [i] γράφω.
ἐπ' αὐτό, καθώς [h] ἐστι [i] γεγραμμένον, — [k] φέβομαι.
15 Μὴ [k] φοβοῦ θύγατερ Σιών· ἰδού, ὁ βασι- — [l] ἧμαι.
λεύς σου ἔρχεται, [l] καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. — [m] γινώσκω.
16 Ταῦτα δὲ οὐκ [m] ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐ- — [n] δοκέω.
τοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε [n] ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, — [n] ποιέω.
τότε [o] ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα [h] ἦν ἐπ' αὐτῷ — [o] μιμνή-
[i] γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. — σκομαι.
17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ [h] ὢν μετ' αὐτοῦ, — * φωνή.
ὅτε τὸν Λάζαρον * ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ — [p] ἐγείρω.
ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

q ἄντα. | 18 Διὰ τοῦτο καὶ [q] ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχ-
r ἀκούω. | λος, ὅτι [r] ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν [s] πεποιηκέναι τὸ
s ποιέω. | σημεῖον.
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς,
t εἴδω. | Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; [t] ἴδε, ὁ κόσμος
ὀπίσω αὐτοῦ [b] ἀπῆλθεν.
20 ¶ [h] Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀνα-
u κύω. | βαινόντων ἵνα [u] προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·
21 Οὗτοι οὖν [b] προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ
x ἐρωτάω. | ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ [x] ἠρώτων αὐτὸν,
λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν [t] ἰδεῖν.
22 [b] Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀν-
δρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι
τῷ Ἰησοῦ.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [y] ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέ-
y κρίνω. | γων, [b] Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα [s] δοξασθῇ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου.
24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκ-
κος τοῦ σίτου [z] πεσὼν εἰς τὴν γῆν [a] ἀποθάνῃ, αὐ-
z πίπτω. | τὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ [a] ἀποθάνῃ, πολὺν
a θνήσκω. | καρπὸν φέρει.
25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, b ἀπολέσει
b ὄλλυω. | αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
c ἀκόλουθος. | 26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ c ἀκολουθεί-
τω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς
d εἰμί. | d ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν
ὁ πατήρ.
e ταράττω. | 27 Νῦν ἡ ψυχή μου [e] τετάρακται· καὶ τί εἴ-
f σῶος. | πω; Πάτερ, f σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ
g ἔρχομαι. | διὰ τοῦτο [g] ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.
h δοκέω. | 28 Πάτερ, [h] δόξασόν σου τὸ ὄνομα. [i] Ἦλθεν
i ἵστημι. | οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ [h] ἐδόξασα, καὶ πά-
k ἀκούω. | λιν [h] δοξάσω.
l λέγω. | 29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ [i] ἑστὼς, καὶ [k] ἀκούσας, [l] ἔ-
m γίνομαι. | λεγε βροντὴν [m] γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγ-
n λαλέω. | γελος αὐτῷ [n] λελάληκεν.
o κρίνω. | 30 [o] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι'
p γίνομαι. | ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ [p] γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν

31 Νῦν κρίσις d ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ
ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου q ἐκβληθήσεται ἔξω. q βάλλω.
32 r Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας r καὶ ἐγώ.
t ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. ὕψος.
33 (Τοῦτο δὲ l ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανά- t ἕλκω.
τῳ u ἔμελλεν ἀποθνήσκειν) u μέλλω.
34 x Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς k ἠ- x κρίνω.
κούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς e ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου;
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν
χρόνον τὸ φῶς μεθ᾽ ὑμῶν d ἐστι· περιπατεῖτε ἕως
τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς y καταλά- y λαμβάνω.
βῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ z οἶδε z εἴδω.
ποῦ ὑπάγει.
36 Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς,
ἵνα υἱοὶ φωτὸς a γένησθε. Ταῦτα b ἐλάλησεν ὁ a γίνομαι.
Ἰησοῦς, καὶ c ἀπελθὼν d ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν. b λαλέω.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα e πεποιηκότος c ἔρχομαι.
ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· d κρύπτω.
38 Ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου g πλη- e ποιέω.
ρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύριε, τίς f ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ f πίστις.
ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι h ἀπεκα- g πλέος.
λύφθη; h καλύπτω.
39 Διὰ τοῦτο οὐκ i ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι i δύναμαι.
πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας,
40 k Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ k τυφλός.
l πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν ἵνα μὴ m ἴδω- l πωρός.
σι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ m εἴδω.
n ἐπιστραφῶσι, καὶ o ἰάσωμαι αὐτούς. n στρέφω.
41 Ταῦτα εἶπεν Ἠσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν o ἰάομαι.
αὐτοῦ, καὶ p ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. p λαλέω.
42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολ-
λοὶ q ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς φα- q πίστις.
ρισαίους οὐχ r ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγω- r λέγω.
γοι γένωνται.
43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων s ἀγαπάω.
μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς

[t] κράζω. 44 Ἰησοῦς δὲ [t] ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαν-
τά με.

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά
με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον [e] ἐλήλυθα, ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.

47 Καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ
μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν. Οὐ γὰρ [c] ἦλ-
[u] σόος. θον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα [u] σώσω τὸν
[x] τίθημι. κόσμον.

48 Ὁ [x] ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥή-
ματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν
[b] ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ.

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ [b] ἐλάλησα· ἀλλ'
[y] πέμπω. ὁ [y] πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν [z] ἔδω-
[z] δίδωμι. κέ τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.
[a] εἴδω. 50 Καὶ [a] οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ζωὴ αἰώ-
[b] εἰμί. νιός [b] ἐστιν· ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς [c] εἴρηκέ μοι
[c] εἴρω. ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

[a] εἴδω. ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, [a] εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς
[b] ἔρχομαι. ὅτι [b] ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα [c] μεταβῇ
[c] βαίνω. ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας
[d] ἀγαπάω. τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος [d] ἠγά-
[e] βάλλω. πησεν αὐτούς.

2 Καὶ δείπνου γενομένου (τοῦ διαβόλου ἤδη [e] βε-
βληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκα-
[f] δίδωμι. ριώτου, ἵνα αὐτὸν [f] παραδῷ.)

3 [a] Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα [f] δέδωκεν αὐ-
τῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ
[b] ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει·

[h] ἐγείρω. 4 [h] Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ
[i] λαμβάνω. ἱμάτια· καὶ [k] λαβὼν λέντιον, [k] διέζωσεν ἑαυτόν.
[k] ζώννυμι. 5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ [l] ἤρ-
[l] ἄρχω. ξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκ-
[m] εἰμί. μάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ [m] ἦν διεζωσμένος.

6 Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ
λέγει

λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς
πόδας;
7 [n] Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ [n] κρίνω.
ποιῶ σὺ οὐκ [a] οἶδας ἄρτι, [o] γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. [o] γινώσκω.
8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ [p] νίψῃς τοὺς [p] νίπτω.
[q] πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. [n] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ [q] πούς.
Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ [p] νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ'
ἐμοῦ.
9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ
τοὺς [q] πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας
καὶ τὴν κεφαλήν.
10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ [r] λελουμένος οὐ [r] λούω.
χρείαν ἔχει ἢ τοὺς [q] πόδας [p] νίψασθαι, ἀλλ'
[m] ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί [m] ἐστε,
ἀλλ' οὐχὶ πάντες.
11 [a] Ἤδει γὰρ τὸν [f] παραδιδόντα αὐτόν· διὰ
τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί [m] ἐστε.
12 Ὅτε οὖν [p] ἔνιψε τοὺς [q] πόδας αὐτῶν, καὶ
ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, [s] ἀναπεσὼν πάλιν, [s] πίπτω.
εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί [t] πεποίηκα ὑμῖν; [t] ποιέω.
13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ
ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ [p] ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ
κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ-
λήλων νίπτειν τοὺς [q] πόδας.
15 Ὑπόδειγμα γὰρ [f] ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς
ἐγὼ [t] ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς [t] ποιῆτε.
16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ [m] ἔστι δοῦλος
[n] μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος [n] μείζων [n] μέγας.
τοῦ πέμψαντος αὐτόν.
17 Εἰ ταῦτα [a] οἴδατε, μακάριοί [m] ἐστε ἐὰν
ποιῆτε αὐτά.
18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ [a] οἶδα
οὓς [x] ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ [y] πληρω- [x] λέγω.
θῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, [z] ἐπῆρεν ἐπ' [y] πλέος.
ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. [z] αἴρω.
19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ [a] γενέσθαι, [a] γίνομαι.
ἵνα ὅταν [a] γένηται, [b] πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. [b] πίστις.
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων

ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμ-
βάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
c ταράσσω. 21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς c ἐταράχθη τῷ
πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν
d δίδωμι. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν d παραδώ-
σει με.
e βλέπω. 22 e Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί,
f πείρω. f ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.
g εἰμί. 23 g Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν
h ἀγάπη. αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν h ἠγάπα ὁ Ἰη-
σοῦς.
i πυνθάνο- 24 Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος i πυθέσθαι
μαι. τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.
k πίπτω. 25 k Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ
Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς g ἐστιν;
m κρίνω. 26 m Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός g ἐστιν ᾧ
n βάπτω. ἐγὼ n βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ n ἐμβάψας
τὸ ψωμίον, d δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.
o ἔρχομαι. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε o εἰσῆλθεν εἰς
ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ
p ποιέω. ποιεῖς, p ποίησον τάχιον.
q γινώσκω. 28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς q ἔγνω τῶν ἀνακειμένων
πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.
r δοκέω. 29 Τινὲς γὰρ r ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον
ſ ἀγοράζω. εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ſ Ἀ-
γόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς
πτωχοῖς ἵνα τι d δῷ.
t λαμβάνω. 30 t Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέ-
ως ἐξῆλθεν· g ἦν δὲ νύξ.
31 Ὅτε οὖν o ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν
r ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς r ἐ-
δοξάσθη ἐν αὐτῷ.
32 Εἰ ὁ Θεὸς r ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς
δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς r δοξάσει
αὐτόν.
33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζη-
τήσετέ με· καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις,
u δύναμαι. Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ u δύνασθε o ἐλθεῖν,
καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀ-
γαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς [h] ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα
καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 Ἐν τούτῳ [q] γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ [x] ἔχω.
μαθηταί [s] ἐστε, ἐὰν ἀγάπην [x] ἔχητε ἐν ἀλλή-
λοις.
36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ
ὑπάγεις; [y] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου [y] κρίνω.
ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστε-
ρον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.
37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ
δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου
ὑπὲρ σοῦ * θήσω. * τίθημι.
38 [y] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυ-
χήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ [s] θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ [z] ἀπαρνήσῃ [z] ἀρνέομαι.
με τρίς.

Κεφ. ιδ'. Cap. XIV.

ΜΗ' [a] ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε [a] ταράσσω.
εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.
2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί
[b] εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν, [c] Πορεύομαι [b] εἰμί.
ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. [c] πείρω.
3 Καὶ ἐὰν [c] πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν
τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ [d] παραλήψομαι ὑμᾶς [d] λαμβάνω.
πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς
[b] ἦτε.
4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω [e] οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν [e] εἴδω.
[e] οἴδατε.
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ [e] οἴδαμεν
ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν [e] εἰδέ-
ναι;
6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ
ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πα-
τέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
7 Εἰ [f] ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου [f] ἐγ- [f] γινώσκω.
νώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ [g] ὁράω.
[g] ἑωράκατε αὐτόν.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, [h] δεῖξον [h] δεικνύω.
ἡμῖν

ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ'
ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ [f] ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ
[g] ἑωρακὼς ἐμὲ, [g] ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς
σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί [b] ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ
ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ
μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.
11 Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί [b] ἐστιν· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐ-
τὰ πιστεύετέ μοι.
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
[i] καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, [i] κἀκεῖνος ποιήσει,
[k] μέγας. καὶ [k] μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν
πατέρα μου πορεύομαι.
13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσετε ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[l] δοκέω. τοῦτο ποιήσω· ἵνα [l] δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ
υἱῷ.
14 Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ
ποιήσω.
15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐ-
[m] τηρέω. μὰς [m] τηρήσατε.
[n] ἐρωτάω. 16 Καὶ ἐγὼ [n] ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον
[o] δίδωμι. παράκλητον [o] δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν
εἰς τὸν αἰῶνα,
17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται [d] λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώ-
σκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ'
ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν [b] ἔσαι·
[p] ἔω. 18 Οὐκ [p] ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς.
19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θε-
[q] ζάω. ωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ [q] ζῶ, καὶ
ὑμεῖς ζήσεσθε.
[r] γινώσκω. 20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [r] γνώσεσθε ὑμεῖς
[s] καὶ ἐγώ. ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ,
[s] κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν
αὐτὰς,

αὐτὰς, ἐκεῖνός b ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
πῶν με, t ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐ- t ἀγάπη.
γὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ u ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυ- u φαίνω.
τόν.
22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης)
Κύριε, τί x γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανί- x γίνομαι.
ζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
23 y Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν y κρίνω.
τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ
μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν z ἐλευσό- z ἔρχομαι.
μεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.
24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τη-
ρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ a ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ a εἰμί.
τοῦ πέμψαντός με πατρός.
25 Ταῦτα b λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν b λαλέω.
μένων.
26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος
ὑμᾶς c διδάξει πάντα, καὶ d ὑπομνήσει ὑμᾶς c διδάσκω.
πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. d μιμνή-
27 Εἰρήνην e ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐ- σκομαι
μὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, e ἔω.
ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ f ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ f ταράσσω.
καρδία, μηδὲ g δειλιάτω. g δειλός.
28 h Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω, h ἀκούω.
καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχά-
ρητε ἂν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέ-
ρα· ὅτι ὁ πατήρ μου i μείζων μού ἐστι. i μέγας.
29 Καὶ νῦν k εἴρηκα ὑμῖν πρὶν l γενέσθαι, k εἴρω.
ἵνα ὅταν γένηται, m πιστεύσητε. l γίνομαι.
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ b λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρ- m πίστις.
χεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ
οὐκ ἔχει οὐδέν.
31 Ἀλλ' ἵνα n γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ n γινώσκω.
τὸν πατέρα, καὶ καθὼς o ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ o τέλλω.
οὕτω ποιῶ· p ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. p ἐγείρω.

Κεφ. ιε'.

Κεφ. ιε'. Cap. XV.

'Εγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
a εἰμί. μου, ὁ γεωργός a ἐστι.
2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν,
αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει
αὐτὸ ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.
3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί a ἐστε, διὰ τὸν λόγον
b λαλέω. ὃν b λελάληκα ὑμῖν.
c μένω. 4 c Μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς
d καὶ ἐγώ. τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ,
ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς
ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ c μείνητε.
5 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήμα-
τα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, d κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν
οὐδέν.
e βάλλω. 6 Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ, e ἐβλήθη ἔξω
f ξηρός. ὡς τὸ κλῆμα, καὶ f ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐ-
g καίω. τὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ g καίεται.
7 Ἐὰν c μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου
ἐν ὑμῖν c μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ
h γίνομαι. h γενήσεται ὑμῖν.
i δοκέω. 8 Ἐν τούτῳ i ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ-
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ h γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.
9 Καθὼς k ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, d κἀγὼ
k ἀγάπη. k ἠγάπησα ὑμᾶς· c μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου m τηρήσητε, c με-
νεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
m τηρέω. τοῦ πατρός μου m τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ
ἀγάπῃ.
11 Ταῦτα b λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν n πλη-
ρωθῇ.
n πλέος. 12 Αὕτη a ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶ-
τε ἀλλήλους, καθὼς k ἠγάπησα ὑμᾶς.
13 o Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει,
o μέγας. ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ p θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
αὐτοῦ.
p τίθημι. 14 Ὑμεῖς φίλοι μου a ἐστὲ ἐὰν ποιῆτε ὅσα
q τέλλω. ἐγὼ q ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 Οὐ-

15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους· ὅτι ὁ δοῦλος
οὐκ [r] οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ [s] εἴ- r εἴδω.
ρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ [t] ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός s εἴρω.
μου, [u] ἐγνώρισα ὑμῖν. t ἀκούω.
16 Οὐχ ὑμεῖς με [x] ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ u γνωρίζω.
[x] ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ [p] ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑ- x λέγω.
μεῖς [y] ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς y ἄγω.
ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν [z] αἰτήσητε τὸν πατέρα z αἰτέω.
ἐν τῷ ὀνόματί μου, [a] δῷ ὑμῖν. a δίδωμι.
17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς [b] μισεῖ, γινώσκετε b μῖσος.
ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν [b] μεμίσηκεν.
19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου [c] ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ c εἰμί.
ἴδιον [d] ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ [c] ἐστὲ, ἀλλ' d φίλος.
ἐγὼ [e] ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ e λέγω.
τοῦτο [c] μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
20 [f] Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον f μιμνή-
ὑμῖν, Οὐκ [c] ἔστι δοῦλος [g] μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· σκομαι.
εἰ ἐμὲ [h] ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς [h] διώξουσιν· εἰ τὸν λό- g μέγας.
γον μου [i] ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον [i] τηρήσουσιν. h διώκω.
21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ i τηρέω.
τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ [k] οἴδασι τὸν πέμψαντά με. k εἴδω.
22 Εἰ μὴ [l] ἦλθον καὶ [m] ἐλάλησα αὐτοῖς, l ἔρχομαι.
ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι m λαλέω.
περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
23 Ὁ ἐμὲ [b] μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου [b] μισεῖ.
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ [n] ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐ- n ποιέω.
δεὶς ἄλλος [n] πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ [o] εἶχον· o ἔχω.
νῦν δὲ καὶ [p] ἑωράκασι, καὶ [b] μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν p ὁράω.
πατέρα μου.
25 Ἀλλ' ἵνα [q] πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ [r] γε- q πλέος.
γραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι [b] ἐμίση- r γράφω.
σάν με δωρεάν.
26 Ὅταν δὲ [l] ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ s πείρω.
πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, (τὸ πνεῦμα τῆς t μάρτυς.
ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς [s] ἐκπορεύεται,) ἐκεῖ-
νος [t] μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
27 Καὶ ὑμεῖς δὲ [t] μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρ-
χῆς μετ' ἐμοῦ [c] ἐστε.

Κεφ.

Κεφ. ις'. Cap. XVI.

Ταῦτα [a] λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ [b] σκαν-
δαλισθῆτε.
2 [d] Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·
ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ [d] ἀποκτεί-
νας ὑμᾶς [e] δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ
Θεῷ.
3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ [f] ἔγ-
νωσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ ἐμέ.
4 Ἀλλὰ ταῦτα [g] λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν
[h] ἔλθῃ ἡ ὥρα, [i] μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν [k] ἤμην.
5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά
με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν [l] ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπά-
γεις;
6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα [g] λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
[m] πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.
7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμ-
φέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ [h] ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ
[h] ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ [h] ἐλεύσεται
πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ [n] πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς ὑμᾶς.
8 Καὶ [h] ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρί-
σεως.
9 Περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς
ἐμέ.
10 Περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα
μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·
11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου [o] κέκριται.
12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ
δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
13 Ὅταν δὲ [h] ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, [c] ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν
ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
ὑμῖν.

[a] λαλέω. [b] σκάζω. [c] ἄγω. [d] κτείνω. [e] δοκέω. [f] γινώσκω. [g] λαλέω. [h] ἔρχομαι. [i] μιμνήσκομαι. [k] εἰμί. [l] ἐρωτάω. [m] πλέος. [n] πείρω. [o] κρίνω.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ [e] δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
[p] λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. p λαμβάνω
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ
τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ [p] λήψεται, καὶ ἀναγγε-
λεῖ ὑμῖν.
16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μι-
κρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν q ὄπτομαι.
πατέρα.
17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλ-
λήλους, Τί [k] ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν; Μικρὸν, καὶ
οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν, μικρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ
με· καὶ, Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.
18 [r] Ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί [k] ἐστι ὃ λέγει, τὸ r λέγω.
μικρόν; οὐκ [s] οἴδαμεν τί λαλεῖ. s εἴδω.
19 [t] Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι [u] ἤθελον αὐτὸν t γινώσκω.
[x] ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε u θέλω.
μετ᾽ ἀλλήλων ὅτι εἶπον, Μικρὸν, καὶ οὐ θεω- x ἐρωτάω.
ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ [q] ὄψεσθέ με;
20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι [y] κλαύσε- y κλαίω.
τε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος [a] χαρήσεται· z θρῆνος.
ὑμεῖς δὲ [b] λυπηθήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς a χαίρω.
χαρὰν [c] γενήσεται. b λύπη.
21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι c γίνομαι.
[d] ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ [e] γεννήσῃ τὸ παι- d ἔρχομαι.
δίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν e γεννάω.
χαρὰν ὅτι [e] ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πά-
λιν δὲ [f] ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ [a] χαρήσεται ὑμῶν ἡ f ὄπτομαι.
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ᾽
ὑμῶν.
23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ [g] ἐρωτή- g ἐρωτάω.
σετε οὐδέν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα
ἂν [h] αἰτήσετε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου,
[i] δώσει ὑμῖν.
24 Ἕως ἄρτι οὐκ [h] ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό- h αἰτέω.
ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ [k] λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ i δίδωμι.
ὑμῶν ᾖ [l] πεπληρωμένη. k λαμβάνω
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις [m] λελάληκα ὑμῖν· l πλέος.
ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις m λαλέω.

m λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
ἀναγγελῶ ὑμῖν.
26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ s ἐρωτήσω
τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.
n φίλος. 27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ n φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑ-
o πίστις. μεῖς ἐμὲ n πεφιλήκατε, καὶ o πεπιστεύκατε ὅτι
ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.
28 d Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ d ἐλήλυ-
p ἔω. θα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν p ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
q πείρω. q πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε,
νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
λέγεις.
x εἴδω. 30 Νῦν x οἴδαμεν ὅτι x οἶδας πάντα, καὶ οὐ
χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε s ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πι-
στεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.
31 f Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πι-
f κρίνω. στεύετε;
32 Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν d ἐλήλυθεν, ἵνα
t σκορπίω. t σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον
p ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ'
ἐμοῦ ἐστι.
u ἔχω. 33 Ταῦτα m λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ
x θάρσος. εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν u ἕξετε·
y νικάω. ἀλλὰ x θαρσεῖτε, ἐγὼ y νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ. Cap. XVII.

a λαλέω. Ταῦτα a ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ b ἐπῆρε
b αἴρω. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε,
c ἔρχομαι. Πάτερ, c ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν,
d δοκέω. ἵνα καὶ ὁ υἱός σου d δοξάσῃ σε
e δίδωμι. 2 Καθὼς e ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρ-
κὸς, ἵνα πᾶν ὃ e δέδωκας αὐτῷ, e δώσῃ αὐ-
τοῖς ζωὴν αἰώνιον.
3 Αὕτη δέ f ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώ-
f εἰμί. σκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν g ἀπέ-
g στέλλω. στειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
4 Ἐγώ σε d ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον
h τέλος. h ἐτελείωσα ὃ e δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω.

5 Καὶ

5 Καὶ νῦν d δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σε-
αυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον f εἶναι,
παρὰ σοι.

6 i Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώ- i φαίνω.
ποις οὓς e δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ f ἦσαν,
καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς e δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου k τετη- k τηρέω.
ρήκασι.

7 Νῦν l ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα e δέδωκάς l γινώσκω.
μοι παρὰ σοῦ f ἐστιν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ e δέδωκάς μοι, e δέ-
δωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ m ἔλαβον, καὶ n ἔγνωσαν m λαμβάνω.
ἀληθῶς ὅτι παρὰ σου c ἐξῆλθον, καὶ o ἐπίστευ- n γινώσκω.
σαν ὅτι σύ με g ἀπέστειλας. o πίστις.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν p ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κό- p ἐρωτάω.
σμου p ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν e δέδωκάς μοι,
ὅτι σοί f εἰσι.

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα, σά f ἐστι, καὶ τὰ σὰ,
ἐμά, καὶ d δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν
τῷ κόσμῳ f εἰσί, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι.
Πάτερ ἅγιε, k τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου, οὓς e δέδωκάς μοι· ἵνα f ὦσιν ἓν, καθὼς ἡ-
μεῖς.

12 Ὅτε f ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
ἐγὼ k ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου οὓς δέ-
δωκάς μοι r ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν s ἀ- r φυλάττω.
πώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ s ὀλλύω.
t πληρωθῇ. t πλέος.

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λα-
λῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
t πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

14 Ἐγὼ e δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ
ὁ κόσμος u ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ f εἰσὶν ἐκ u μῖσος.
τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου·

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κο-
σμου, ἀλλ' ἵνα k τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πο-
νηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ f εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ
τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 x Ἁγίασον

x ἁγιάζω.	17 x Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς, ἀλήθειά f ἐστι.
	18 Καθὼς ἐμὲ g ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, y κἀγὼ g ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
y καὶ ἐγώ.	19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ x ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ f ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.
	20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ.
	21 Ἵνα πάντες ἓν f ὦσι· καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, y κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν f ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με g ἀπέστειλας.
	22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν e δέδωκάς μοι, e δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα f ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν f ἐσμεν.
z ἀγαπάω.	23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα f ὦσι h τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με g ἀπέστειλας, καὶ z ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ z ἠγάπησας.
a δίδωμι. b καὶ ἐκεῖνος. c εἰμί. d ἀγαπάω.	24 Πάτερ, οὓς a δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, b κἀκεῖνοι c ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν c ἣν a ἔδωκάς μοι, ὅτι d ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
e γινώσκω. f στέλλω.	25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ e ἔγνω· ἐγὼ δέ σε e ἔγνων, καὶ οὗτοι e ἔγνωσαν ὅτι σύ με f ἀπέστειλας.
g γνωρίζω. h καὶ ἐγώ.	26 Καὶ g ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ g γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς c ᾖ, h κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη'. Cap. XVIII.

a ἔρχομαι. b εἰμί.	TAῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς a ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου b ἦν κῆπος εἰς ὃν a εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
c δίδωμι. d ἄγω.	2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ c παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις d συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
e λαμβάνω	3 Ὁ οὖν Ἰούδας e λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ

τῶν

τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται
ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
αὐτὸν, a ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε;
5 f Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζω- f κρίνω.
ραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι. g Εἱ- g ἵστημι.
στήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ c παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ'
αὐτῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, a ἀπῆλ-
θον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ h ἔπεσον χαμαί· h πίπτω.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς i ἐπηρώτησε, Τίνα ζη- i ἐρωτάω.
τεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν, τὸν Ναζωραῖον.
8 f Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ
εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, k ἄφετε τούτους ὑπά- k ἔω.
γειν.
9 Ἵνα l πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι, Οὓς l πλέος.
c δέδωκάς μοι, οὐκ m ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. m ὀλλύω.
10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, n εἵλ- n ἕλκω.
κυσεν αὐτὴν, καὶ o ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦ- o παίω.
λον, καὶ p ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· p κόπτω.
b ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν
μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ c δέ-
δωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ q πίω αὐτό; q πίνω.
12 Ἡ οὖν σπεῖρα, καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπη-
ρέται τῶν Ἰουδαίων e συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ r ἔ- r δέω.
δησαν αὐτόν.
13 Καὶ d ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν
πρῶτον· b ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς b ἦν
ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
14 b Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς
Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει r ἕνα ἄνθρωπον m ἀπο-
λέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
15 s Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος s ἀκόλουθος.
καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος b ἦν
t γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ a συνεισῆλθε τῷ Ἰη- t γινώσκω.
σοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.
16 Ὁ δὲ Πέτρος g εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ
ἔξω· a ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς b ἦν

t γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ
d εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.
17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέ-
τρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν b εἶ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί.
18 g Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀν-
u ποιέω. | θρακιὰν u πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος b ἦν, καὶ
x θέρω. | x ἐθερμαίνοντο· b ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
g ἑστὼς καὶ x θερμαινόμενος.
19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς l ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
20 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παῤῥη-
y λαλέω. | σίᾳ y ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε z ἐδί-
z διδάσκω. | δαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου
πάντοθεν οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται· καὶ ἐν κρυπτῷ
y ἐλάλησα οὐδέν.
* ἐρωτάω. | 21 Τί με * ἐπερωτᾷς * ἐπερώτησον τοὺς
a ἀκούω. | a ἀκηκοότας, τί b ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι
b λαλέω. | c οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
c εἴδω. | 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν
d ἵστημι. | d παρεστηκὼς e ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών,
e δίδωμι. | Οὕτως f ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;
f κρίνω. | 23 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς
g μάρτυρ. | b ἐλάλησα g μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ κα-
λῶς, τί με δαίρεις;
h στέλλω. | 24 h Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας i δεδε-
i δέω. | μένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
k εἰμί. | 25 k Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος d ἑστὼς καὶ l θερ-
l θέρω. | μαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-
m ἀρνέομαι | θητῶν αὐτοῦ k εἶ; m Ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν,
Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως,
n κόπτω. | συγγενὴς k ὢν οὗ n ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον,
Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;
27 Πάλιν οὖν m ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐ-
o φωνή. | θέως ἀλέκτωρ o ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν, ἀπὸ τοῦ Καϊά-
φα εἰς τὸ πραιτώριον· k ἦν δὲ πρωΐα, καὶ αὐ-
p ἔρχομαι. | τοὶ οὐκ p εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα
μὴ

μὴ q μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. q μιαίνω.
29 p Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς
ἔξω, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ
ἀνθρώπου τούτου;
30 f Ἀπεκρίθησαν c καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ k ἦν
οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι e παρεδώκαμεν αὐ-
τόν.
31 s Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, r Λάβετε r λαμβάνω.
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐ-
τόν. s Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ k ἔξ-
εστιν t ἀποκτεῖναι οὐδένα. t κτείνω.
32 Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ u πληρωθῇ, ὃν u πλέος.
εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ x ἔμελλεν y ἀπο- x μέλλω.
θνήσκειν. y θνήσκω.
33 p Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
ὁ Πιλάτος, καὶ o ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Σὺ k εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 f Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ' ἑαυτοῦ
σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
35 f Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι ἐγὼ
Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
e παρέδωκάν σε ἐμοί· τί z ἐποίησας; z ποιέω.
36 a Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐ- a κρίνω.
μὴ οὐκ b ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου b εἰμί.
τούτου k ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ
ἐμοὶ c ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ d παραδοθῶ τοῖς c ἀγών.
Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ b ἔστιν ἐν- d δίδωμι.
τεῦθεν.
37 s Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βα-
σιλεὺς εἶ σύ; a Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις
ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ· ἐγὼ εἰς τοῦτο e γεγέννη- e γεννάω.
μαι, καὶ εἰς τοῦτο f ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα f ἔρχομαι.
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ b ὢν ἐκ τῆς ἀλη-
θείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί b ἐστιν ἀλή-
θεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν f ἐξῆλθε πρὸς
τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ·
39 b Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν

g λύω. [g] ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν [g] ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
h κράζω. 40 [h] Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγον-
τες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· [c] ἦν δὲ ὁ
Βαραββᾶς λῃστής.

Κεφ. ιθ'. Cap. XIX.

a λαμβάνω Τότε οὖν [a] ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν,
b μάστιξ. καὶ [b] ἐμαστίγωσε.
c πλέκω. 2 Καὶ οἱ στρατιῶται [c] πλέξαντες στέφανον ἐξ
d τίθημι. ἀκανθῶν [d] ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμά-
e βάλλω. τιον πορφυροῦν [e] περιέβαλον αὐτόν.
f λέγω. 3 Καὶ [f] ἔλεγον, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαί-
g δίδωμι. ων, καὶ [g] ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
h ἔρχομαι. 4 [h] Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
i γινώσκω. [i] γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.
k φέρω. 5 [h] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, [k] φορῶν τὸν
ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ
l εἴδω. λέγει αὐτοῖς, [l] Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑ-
m κράζω. πηρέται, [m] ἐκραύγασαν, λέγοντες, [n] Σταύρωσον,
n σταυρός. [n] σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, [a] Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ [n] σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρί-
σκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
o κρίνω. 7 [o] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς
p θνήσκω. νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει [p] ἀ-
q ποιέω. ποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ [q] ἐποίησεν.
r ἀκούω. 8 Ὅτε οὖν [r] ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν
s φέβομαι. λόγον, μᾶλλον [s] ἐφοβήθη.
9 Καὶ [h] εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν,
t εἰμί. καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν [t] εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀπόκρισιν οὐκ [g] ἔδωκεν αὐτῷ.
10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ
λαλεῖς; οὐκ [l] οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω [n] σταυρῶσαί
g λύω. σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω [n] ἀπολῦσαί σε;
11 [o] Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξου-
σίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ [t] ἦν σοι [g] δεδο-
μένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ [g] παραδιδούς με σοὶ
x μέγας. [x] μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ

12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος [y]ἀπολῦ- [y] λύω.
σαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι [m]ἔκραζον, λέγοντες,
Ἐὰν τοῦτον [y]ἀπολύσῃς, οὐκ [t]εἶ φίλος τοῦ Καίσα-
ρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει
τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον,
[z]ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν· καὶ [a]ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ [z] ἄγω.
βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, [a] ἕζω.
Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.

14 [b]Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡ- [b] εἰμί.
σεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, [c]Ἴδε ὁ βα- [c] εἴδω.
σιλεὺς ὑμῶν.

15 Οἱ δὲ [d]ἐκραύγασαν, [e]Ἆρον, [e]ἆρον, [f]σταύ- [d] κράζω.
ρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν [e] αἴρω.
βασιλέα ὑμῶν [f]σταυρώσω; [g]Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρ- [f] σταυρός.
χιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. [g] κρίνω.

16 Τότε οὖν [h]παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα [h] δίδωμι.
[f]σταυρωθῇ· [i]παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ [k]ἀπή- [i] λαμβάνω.
γαγον. [k] ἄγω.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ [l]ἐξῆλθεν [l] ἔρχομαι.
εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑ-
βραϊστὶ Γολγοθᾶ·

18 Ὅπου αὐτὸν [f]ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν
Ἰησοῦν.

19 [m]Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ [m] γράφω.
[n]ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· [b]ἦν δὲ [m]γεγραμμένον, [n] τίθημι.
ἸΗΣΟΥ͂Σ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΙ͂ΟΣ Ὁ
ΒΑΣΙΛΕΥ͂Σ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΙ͂ΩΝ.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ [o]ἀνέγνωσαν [o] γνώσκω.
τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς [b]ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος
ὅπου [f]ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ [c]ἦν [m]γεγραμμέ-
νον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

21 [p]Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς [p] λέγω.
τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαί-
ων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν
Ἰουδαίων.

22 [g]Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὃ [m]γέγραφα,
[m]γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε [f] ἐσταύρωσαν τὸν Ἰη-
[q] λαμβάνω σοῦν, [q] ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (καὶ [r] ἐποίησαν τέσ-
[r] ποιέω. σαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος) καὶ τὸν χι-
τῶνα· [b] ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν
ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου.
[s] σχίζω. 24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ [s] σχίσωμεν
[t] λαγχάνω. αὐτὸν, ἀλλὰ [t] λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος [b] ἔσται·
[u] πλέος. ἵνα ἡ γραφὴ [u] πληρωθῇ ἡ λέγουσα, [x] Διεμερί-
[x] μείρω. σαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματι-
[y] βάλλω. σμόν μου [y] ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
ταῦτα [r] ἐποίησαν.
[z] ἵστημι. 25 [z] Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, Καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνή.
26 Ἰησοῦς οὖν [c] ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθη-
[a] ἀγάπη. τὴν [z] παρεστῶτα ὃν [a] ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ
αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ
[b] λαμβάνω σου. Καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας [b] ἔλαβεν αὐτὴν
ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
[c] εἴδω. 28 Μετὰ τοῦτο [c] εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
[d] τέλος. ἤδη [d] τετέλεσται, ἵνα [d] τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει,
Διψῶ.
[e] κεῖμαι. 29 Σκεῦος οὖν [e] ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ,
[f] πλέος. [f] πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περι-
[g] φέρω. θέντες, [g] προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 Ὅτε οὖν [b] ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε,
[h] δίδωμι. [d] Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, [h] παρέδωκε
τὸ πνεῦμα.
[i] μένω. 31 ¶ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ [i] μείνῃ ἐπὶ
τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ
[k] εἰμί. παρασκευὴ [k] ἦν, ([k] ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐ-
[l] ἐρωτάω. κείνη τοῦ σαββάτου) [l] ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα
[m] ἄγω. [m] κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ [n] ἀρθῶσιν.
[n] αἴρω. 32 [o] Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώ-
[o] ἔρχομαι. του [m] κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ [p] συσταυ-
[p] σταυρός. ρωθέντος αὐτῷ.
33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν [o] ἐλθόντες, ὡς [c] εἶδον
αὐτὸν

αὐτὸν ἤδη [q] τεθνηκότα, οὐ [m] κατέαξαν αὐτοῦ τὰ q θνήσκω.
σκέλη·
34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν
πλευρὰν [r] ἔνυξε, καὶ εὐθὺς [o] ἐξῆλθεν αἷμα καὶ r νύσσω.
ὕδωρ.
35 Καὶ ὁ [s] ἑωρακὼς [t] μεμαρτύρηκε, καὶ ἀλη- s ὁράω.
θινὴ αὐτοῦ [k] ἐστιν ἡ μαρτυρία· [u] κἀκεῖνος [c] οἶ- t μάρτυς.
δεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς [x] πιστεύσητε. u καὶ ἐκεῖνος.
36 [y] Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ [f] πλη- x πίστις.
ρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ [z] συντριβήσεται αὐτοῦ. y γίνομαι.
37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, [a] Ὄψονται z τρίβω.
εἰς ὃν [b] ἐξεκέντησαν. a ὄπτομαι.
38 ¶ Μετὰ δὲ ταῦτα [c] ἠρώτησε τὸν Πιλάτον b κεντέω.
ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τοῦ c ἐρωτάω.
Ἰησοῦ, [d] κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαί- d κρύπτω.
ων) ἵνα [e] ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [f] ἐπέτρε- e αἴρω.
ψεν ὁ Πιλάτος· [g] ἦλθεν οὖν καὶ [e] ἦρε τὸ σῶμα f τρέπω.
τοῦ Ἰησοῦ. g ἔρχομαι.
39 [g] Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ [g] ἐλθὼν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον) φέρων * μίγ- * μιγνύω.
μα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.
40 [h] Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [i] ἔ- h λαμβάνω.
δησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς i δέω.
ἔθος [k] ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. k εἰμί.
41 [k] Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου [l] ἐσταυρώθη, l σταυρόω.
κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, ἐν ᾧ
οὐδέπω οὐδεὶς [m] ἐτέθη. m τίθημι.
42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων,
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, [m] ἔθηκαν τὸν Ἰη-
σοῦν.

Κεφ. κ'. Cap.XX.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι [a] οὔσης, εἰς a εἰμί.
τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον [b] ἠρμένον ἐκ b αἴρω.
τοῦ μνημείου.
2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον,
καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς,
καὶ λέγει αὐτοῖς, [b] Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνη- c εἴδω.
μείου, καὶ οὐκ [c] οἴδαμεν ποῦ [d] ἔθηκαν αὐτόν. d τίθημι.

e ἔρχομαι. 3 e Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς, καὶ e ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
f τρέχω. 4 f Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μα-
θητὴς f προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ e ἦλθε
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.
g κύπτω. 5 Καὶ g παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀ-
θόνια· οὐ μέντοι e εἰσῆλθεν.
6 Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν
αὐτῷ, καὶ e εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ
τὰ ὀθόνια κείμενα·
7 Καὶ τὸ σουδάριον ὃ a ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
h τύλος. τοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς h ἐν-
τετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
8 Τότε οὖν e εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς
ὁ e ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ
i πίστις. i ἐπίστευσεν.
9 Οὐδέπω γὰρ c ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ
k ἵστημι. αὐτὸν ἐκ νεκρῶν k ἀναστῆναι.
10 e Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ
μαθηταί.
11 Μαρία δὲ k εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον
l κλαίω. l κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν l ἔκλαιε, παρέκυψεν
εἰς τὸ μνημεῖον·
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς
m ἕζω. m καθεζομένους, n ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ
n εἷς. n ἕνα πρὸς τοῖς o ποσὶν, ὅπου p ἔκειτο τὸ σῶμα
o πούς. τοῦ Ἰησοῦ.
p κεῖμαι. 13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί
κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι b ἦραν τὸν κύριόν μου,
καὶ οὐκ c οἶδα ποῦ d ἔθηκαν αὐτόν.
q στρέφω. 14 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, q ἐστράφη εἰς τὰ ὀπί-
σω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν i ἑστῶτα· καὶ οὐκ c ᾔδει
ὅτι ὁ Ἰησοῦς a ἐστι.
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις;
τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι,
r βαστάζω. λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ r ἐβάστασας αὐτὸν,
ſ καὶ ἐγώ. εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν d ἔθηκας· ſ κἀγὼ αὐτὸν
b ἀρῶ.
16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. q Στρα-

φεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται,
Διδάσκαλε.
17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μή μου ἅπτου· (οὔ-
πω γὰρ [t] ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου) [u] πο- [t] βαίνω.
ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, [u] πείρω.
Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ πατέρα ὑ-
μῶν, Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.
18 Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγ-
γέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι [x] ἑώρακε τὸν Κύριον, [x] ὁράω.
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 ¶ [a] Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν [y] κεκλεισμέ- [y] κλείω.
νων ὅπου [a] ἦσαν οἱ μαθηταὶ [z] συνηγμένοι, διὰ τὸν [z] ἄγω.
φόβον τῶν Ἰουδαίων, [a] ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ [a] ἔρχομαι.
[b] ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη [b] ἵστημι.
ὑμῖν.
20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, [c] ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς [c] δεικνύω.
χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· [d] ἐχάρησαν οὖν οἱ [d] χαίρω.
μαθηταὶ [e] ἰδόντες τὸν Κύριον. [e] εἴδω.
21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰ- [f] στέλλω.
ρήνη ὑμῖν· καθὼς [f] ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, [g] κἀ- [g] καὶ ἐγώ.
γὼ πέμπω ὑμᾶς.
22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, [h] ἐνεφύσησε· καὶ λέγει [h] φυσάω.
αὐτοῖς, [i] Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. [i] λαμβάνω.
23 Ἄν τινων [k] ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται [k] ἕω.
αὐτοῖς· ἄν τινων [l] κρατῆτε, [l] κεκράτηνται. [l] κρατός.
24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμε-
νος Δίδυμος, οὐκ [m] ἦν μετ᾽ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν [m] εἰμί.
ὁ Ἰησοῦς.
25 [n] Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, [n] λέγω.
[o] Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, [o] ὁράω.
Ἐὰν μὴ [e] ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν
αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
26 Καὶ μεθ᾽ ἡμέρας ὀκτὼ, πάλιν [m] ἦσαν ἔσω
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ᾽ αὐτῶν. ἔρχεται
ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν [p] κεκλεισμένων, καὶ [b] ἔστη εἰς [p] κλείω.
τὸ μέσον, καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν.

27 [s] Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν
σου ὧδε, καὶ [e] ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖ-
[q] γίνομαι. ρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ [q] γίνου
ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.
[r] κρίνω. 28 [r] Ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ
Κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι [o] ἑώρακάς με,
[s] πίστις. Θωμᾶ, [s] πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ [c] ἰδόντες,
καὶ [s] πιστεύσαντες.
[t] ποιέω. 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα [t] ἐποίησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι
[u] γράφω. [u] γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
31 Ταῦτα δὲ [u] γέγραπται ἵνα [s] πιστεύσητε ὅτι
ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα [s] πι-
[x] ἔχω. στεύοντες, ζωὴν [x] ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κά. Cap.XXI.

[a] φαίνω. Μετὰ ταῦτα [a] ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν
ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης
τῆς Τιβεριάδος· [a] ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.
[b] εἰμί. 2 [b] Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ
λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἁ-
[c] ἔρχομαι. λιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, [c] Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς
σὺν σοί. [c] Ἐξῆλθον, καὶ [d] ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖ-
[d] βαίνω. ον εὐθύς· καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ [e] ἐπίασαν οὐδέν.
[e] πιάζω. 4 Πρωΐας δὲ ἤδη [f] γενομένης [g] ἔστη ὁ Ἰησοῦς
[f] γίνομαι. εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι [h] ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι
[g] ἵστημι. Ἰησοῦς [b] ἐστι.
[h] εἴδω. 5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μή τι
προσφάγιον ἔχετε; [i] Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ.
[i] κρίνω. 6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ
[k] εὑρίσκω. μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ [k] εὑρήσετε. [l] Ἔ-
[l] βάλλω. βαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ [m] ἑλκύσαι [n] ἴσχυσαν,
[m] ἕλκω. ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
[n] ἴσχυς. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν [o] ἠγάπα
[o] ἀγαπάω. ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν
[p] δύω. Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν [p] ἐπεν-

δύτην

δύτην q διεζώσατο, (ἦν γὰρ γυμνὸς) l καὶ ἔβα- q ζώννυμι.
λεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ r ἦλ- r ἔρχομαι.
θον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς
ἀπὸ πηχῶν διακοσίων) σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
9 Ὡς οὖν l ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν
ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον,
καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, f Ἐνέγκατε ἀπὸ f φέρω.
τῶν ὀψαρίων ὧν e ἐπιάσατε νῦν.
11 l Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ m εἵλκυσε τὸ
δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑ-
κατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ
t ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. t σχίζω.
12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, u ἀριστήσατε. u ἄριστον.
Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν x ἐξετάσαι αὐ- x ἐτάζω.
τόν, Σὺ τίς εἶ; h εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.
13 Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρ-
τον καὶ y δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. y δίδωμι.
14 Τοῦτο ἤδη τρίτον a ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, z ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. z ἐγείρω.
15 Ὅτε οὖν a ἠρίστησαν λέγει τῷ Σίμωνι Πέ- a ἄριστον.
τρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ ἀγαπᾷς με πλεῖον
τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ b οἶδας ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου.
16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων
Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ
b οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε b εἴδω.
τὰ πρόβατά μου.
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φι-
λεῖς με; c Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ c λύπη.
τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ
πάντα b οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
γει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ πρόβατά
μου. * εἰμί.
18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτε * ἦς νεώτερος d ζώννυμι.
d ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου e θέλω.
e ἤθελες· ὅταν δὲ f γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς f γηράω.
χεῖρας

g φέρω. χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ g οἴσει ὅπου οὐ
θέλεις.
19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
δοξάσει τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ,
Ἀκολούθει μοι.
h στρέφω. 20 h Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μα-
i ἀγάπη. θητὴν ὃν i ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα· ὃς καὶ
k πίπτω. k ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ,
l δίδωμι. καὶ εἶπε Κύριε, τίς ἐστιν ὁ l παραδιδούς σε;
21 Τοῦτον b ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ,
Κύριε, οὗτος δὲ τί;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω
μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει
μοι.
m ἔρχομαι. 23 m Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀ-
δελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει·
καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει,
ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
τί πρός σε;
n εἰμί. 24 Οὗτός n ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν
περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι
ἀληθὴς n ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
o ποιέω. 25 m Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα o ἐποίησεν
p γράφω. ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν p γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐ-
q χωρέω. τὸν οἶμαι τὸν κόσμον q χωρῆσαι τὰ p γραφόμενα
βιβλία. Ἀμήν.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἉΓΙΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α΄. Cap, I.

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον a ἐποιησά-
μην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν a ποιέω.
b ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ b ἄρχω.
διδάσκειν,
2 Ἄχρι ἧς ἡμέρας c ἐντειλά- c τέλλω.
μενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου,
οὓς d ἐξελέξατο, e ἀνελήφθη. d λέγω.
3 Οἷς καὶ f παρέστησεν ἑαυτὸν g ζῶντα μετὰ τὸ e λαμβάνω.
h παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡ- f ἵστημι.
μερῶν τεσσαράκοντα i ὀπτανόμενος αὐτοῖς, g ζάω.
καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. h πάσχω.
4 Καὶ k συναλιζόμενος l παρήγγειλεν αὐ- i ὄπτομαι.
τοῖς, ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ m χωρίζεσθαι, ἀλλὰ k ἅλς.
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν n ἠκού- l ἀγγέλλω.
σατέ μου. m χῶρος.
5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς n ἀκούω.
δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολ-
λὰς ταύτας ἡμέρας.
6 Οἱ μὲν οὖν o συνελθόντες p ἐπηρώτων αὐ- o ἔρχομαι.
τὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ p ἐρωτάω.
q ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; q ἵστημι.
7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὐχ ὑμῶν r ἐστι r εἰμί.
ſ γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ t ἔθετο ſ γινώσκω.
ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· t τίθημι.
8 Ἀλλὰ e λήψεσθε δύναμιν o ἐπελθόντος
τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ r ἔσεσθέ μοι
μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 Καὶ

u αἴρω. 9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν u ἐ-
πήρθη· καὶ νεφέλη e ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

x τείνω. 10 Καὶ ὡς x ἀτενίζοντες r ἦσαν εἰς τὸν οὐρα-
y πείρω. νὸν, y πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο
q παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ·

11 Οἳ καὶ εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί q ἑστή-
κατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς
ὁ e ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως
z θεάομαι. ο ἐλεύσεται ὃν τρόπον z ἐθεάσασθε αὐτὸν
y πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

a στρέφω. 12 ¶ Τότε a ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
b εἰμί. ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ b ἐστιν ἐγ-
c ἔχω. γὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου c ἔχον ὁδόν.

d ἔρχομαι. 13 Καὶ ὅτε d εἰσῆλθον e ἀνέβησαν εἰς τὸ
e βαίνω. ὑπερῷον, οὗ b ἦσαν f καταμένοντες ὅ, τε Πέτρος
f μένω. καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας, Φί-
λιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματ-
θαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου, καὶ Σίμων ὁ Ζηλω-
τὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

g κράτος. 14 Οὗτοι πάντες b ἦσαν g προσκαρτεροῦντες
ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν
h γυνή. h γυναιξὶ, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

i ἵστημι. 15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις i ἀναστὰς
Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν, (b ἦν
τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν
εἴκοσιν)

k πλέος. 16 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει k πληρωθῆναι τὴν
γραφὴν ταύτην ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
* γίνομαι. διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ * γενομένου
l λαμβάνω ὁδηγοῦ τοῖς l συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν.

m ἀριθμός. 17 Ὅτι m κατηριθμημένος a ἦν σὺν ἡμῖν καὶ
n λαγχάνω. n ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.

o κτάομαι. 18 Οὗτος μὲν οὖν o ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ
p ληκέω. μισθοῦ τῆς ἀδικίας καὶ πρηνὴς * γενόμενος p ἐλά-
q χέω. κησε μέσος· καὶ q ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγ-
χνα αὐτοῦ.

19 Καὶ γνωστὸν * ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦ-

σιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε [r] κληθῆναι τὸ χωρίον ἐ- [r] καλέω.
κεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδαμά,
[b] τουτέστι χωρίον αἵματος.

20 [c] Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, * Γε- [c] γράφω.
νηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ [b] ἔστω
ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
[l] λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν
ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ [d] εἰσῆλθε καὶ [d] ἐξῆλθεν
ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 [f] Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰω- [f] ἄρχω.
άννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς [l] ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν,
μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν
ἕνα τούτων.

23 Καὶ [i] ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν [r] καλούμενον
Βαρσαβᾶν, ὃς [r] ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματ-
θίαν.

24 Καὶ [t] προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ Κύριε, [t] εὔχ.
[u] καρδιογνῶστα πάντων, [x] ἀνάδειξον ἐκ τού- [u] γνώσκω.
των τῶν δύο ἕνα ὃν [y] ἐξελέξω. [x] δεικνύω.

25 [l] Λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης [y] λέγω.
καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς [e] παρέβη Ἰούδας, [z] πορευ- [z] πείρω.
θῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. [a] δίδωμι.

26 Καὶ [a] ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ [b] ἔπεσεν [b] πίπτω.
ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ [c] συγκατεψηφίσθη [c] ψῆφος.
μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

Κεφ. β'. Cap. II.

ΚΑὶ ἐν τῷ [a] συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεν- [a] πλέος.
τηκοστῆς, [b] ἦσαν ἅπαντες * ὁμοθυμαδὸν [b] εἰμί.
ἐπὶ τὸ αὐτό. * θυμός.

2 Καὶ [c] ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος [c] γίνομαι.
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ [a] ἐπλήρω- [e] ἧμαι.
σεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ [b] ἦσαν καθήμενοι. [f] ὄπτομαι.

3 Καὶ [f] ὤφθησαν αὐτοῖς [g] διαμεριζόμεναι [g] μείρω.
γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, [h] ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα [h] ἕζω.
ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ [a] ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁ- [i] ἄρχω.
γίου, καὶ [i] ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, κα- [k] δίδωμι.
θὼς τὸ πνεῦμα [k] ἐδίδου αὐτοῖς [l] ἀποφθέγγεσθαι. [l] φθέγγομαι.

5 b Ἦσαν

5 b Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες
Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους
τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
6 c Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, m συνῆλ-
θε τὸ πλῆθος, καὶ n συνεχύθη· ὅτι o ἤκουον εἷς
ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.
7 p Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέ-
γοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί
b εἰσιν οἱ λαλοῦντες, Γαλιλαῖοι;
8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ q ἐγεννήθημεν;
9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ
κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν·
10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον,
καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην· καὶ οἱ
r ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προ-
σήλυτοι,
11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων
αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα
τοῦ Θεοῦ.
12 p Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ s διηπόρουν, ἄλ-
λος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί ἂν θέλοι τοῦτο b εἶναι;
13 Ἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον, Ὅτι
γλεύκους t μεμεστωμένοι εἰσί.
14 p Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα,
u ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐ-
τοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερου-
σαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν x γνωστὸν b ἔστω, καὶ
y ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.
15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι
μεθύουσιν (b ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας)
16 Ἀλλὰ τοῦτό b ἐστι τὸ z εἰρημένον διὰ τοῦ
προφήτου Ἰωήλ,
17 Καὶ b ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, (λέγει
ὁ Θεὸς) ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶ-
σαν σάρκα· καὶ a προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ
αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁ-
ράσεις b ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν
ἐνύπνια

m ἔρχομαι.
n χέω.
o ἀκούω.
p ἵστημι.
q γίνομαι.
r δῆμος.
s πείρω.
t μεστός.
u εἴρω.
x γινώσκω.
y οὖς.
z εἴρω.
a φάω.
b ὄπτομαι.

ἐνύπνια [c] ἐνυπνιασθήσονται· [c] ὕπνος.
18 Καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δού-
λας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι.
19 Καὶ [d] δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, [d] δίδωμι.
καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ, καὶ
ἀτμίδα καπνοῦ.
20 Ὁ ἥλιος [e] μεταστραφήσεται εἰς σκότος, [e] στρέφω.
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ [f] ἐλθεῖν τὴν ἡμέ- [f] ἔρχομαι.
ραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.
21 Καὶ [g] ἔσται, πᾶς ὃς ἂν [h] ἐπικαλέσεται τὸ [g] εἰμί.
ὄνομα Κυρίου, [i] σωθήσεται. [h] καλέω.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λό- [i] σόος.
γους τούτους, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ [k] ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι [k] δεικνύω.
καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς [l] ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ [l] ποιέω.
Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ [m] οἴ- [m] εἴδω.
δατε. [n] ὅρος.
23 Τοῦτον τῇ [n] ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώ- [x] λαμβάνω
σει τοῦ Θεοῦ d ἔκδοτον [x] λαβόντες, διὰ χειρῶν [o] πήγνυω.
ἀνόμων [o] προσπήξαντες [p] ἀνείλετε. [p] αἱρέω.
24 Ὃν ὁ Θεὸς [q] ἀνέστησε, [r] λύσας τὰς ὠδῖ- [q] ἵστημι.
νας τοῦ θανάτου· καθότι οὐκ [g] ἦν δυνατὸν [s] κρα- [r] λύω.
τεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. [s] κράτος.
25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, [t] Προωρώ- [t] ὁράω.
μην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ [u] σάλος.
δεξιῶν μου [g] ἐστίν, ἵνα μὴ [u] σαλευθῶ. [x] φρήν.
26 Διὰ τοῦτο [x] εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ [y] ἀγάλλω.
[y] ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ [z] σκηνή.
μου [z] κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. [a] λείπω.
27 Ὅτι οὐκ [a] ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου [b] δίδωμι.
εἰς ᾅδου, οὐδὲ [b] δώσεις τὸν ὅσιόν σου [c] ἰδεῖν δια- [c] εἴδω.
φθοράν. d γνωρίζω.
28 d Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· [e] πληρώ- [e] πλέος.
σεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.
29 Ἄνδρες ἀδελφοί, [f] ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρ- [f] εἰμί.
ρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβίδ, [g] τέλος.
ὅτι καὶ [g] ἐτελεύτησε καὶ [h] ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα [h] θάπτω.
αὐτοῦ f ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 Προ-

i ὀμνύω. k ἵστημι. l ἕζω. m λαλέω. n ὕψος. o λαμβάνω. p χέω. q βαίνω. r ἧμαι. s τίθημι. * πούς. t ποιέω. u σταυρός. x νύσσω. y φάω. z νόος. a λαμβάνω. b εἰμί. c καλέω. d μάρτυς. e σόος. f δέχομαι. g τίθημι. h κάρτος.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι
ὅρκῳ i ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύ-
ος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα k ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν,
l καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
31 c Προϊδὼν m ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως
τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ a κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς
ᾅδου, οὐδὲ ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.
32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν k ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ
πάντες ἡμεῖς f ἐσμεν μάρτυρες.
33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ n ὑψωθεὶς, τήν τε
ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος o λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸς, p ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε
καὶ ἀκούετε.
34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ q ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς·
λέγει δὲ αὐτοῖς, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου, r Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
35 Ἕως ἂν s θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν * ποδῶν σου.
36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσ-
ραὴλ ὅτι Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς t ἐ-
ποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς u ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ x κατενύγησαν τῇ καρ-
δίᾳ· εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς
ἀποστόλους, Τί t ποιήσομεν ἄνδρες ἀδελφοί;
38 Πέτρος δὲ y ἔφη πρὸς αὐτοὺς, z Μετανο-
ήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ a λή-
ψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.
39 Ὑμῖν γάρ b ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς
τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους
ἂν c προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.
40 Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι d διεμαρτύ-
ρετο, καὶ παρεκάλει, λέγων, e Σώθητε ἀπὸ
τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
41 Οἱ μὲν οὖν, ἀσμένως f ἀποδεξάμενοι τὸν
λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ g προσετέθησαν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 b Ἦσαν δὲ h προσκαρτεροῦντες τῇ διδα-
χῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει
τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. 43 i Ε-

43 [i] Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλά [i] γίνομαι.
τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων [i] ἐγί-
νετο.
44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες [d] ἦσαν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά·
45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις [k] ἐπί- [k] περάω.
πρασκον, καὶ [l] διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν [l] μείρω.
τις χρείαν εἶχε.
46 Καθ' ἡμέραν τε [m] προσκαρτεροῦντες ὁ- [m] κάρτος.
μοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, [n] κλῶντές τε κατ' οἶ- [n] κλάω.
κον ἄρτον, [a] μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλι-
άσει καὶ [o] ἀφελότητι καρδίας. [o] ἀφελής.
47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς
ὅλον τὸν λαόν· Ὁ δὲ Κύριος [g] προσετίθει τοὺς
σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης [a] ἀνέ- a βαίνω.
βαινον εἰς τὸ ἱερὸν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευ-
χῆς τὴν ἐννάτην.
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ-
τοῦ ὑπάρχων, [b] ἐβαστάζετο· ὃν [c] ἐτίθουν καθ' b βαστάζω.
ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην c τίθημι.
Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν [d] εἰ- d πείρω.
σπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν.
3 Ὃς [e] ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας [e] εἴδω.
[f] εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, [g] ἠρώτα ἐλεημοσύνην f εἶμι.
[h] λαβεῖν. [g] ἐρωτάω.
4 [i] Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ [h] λαμβάνω.
Ἰωάννῃ, εἶπε. [k] Βλέψον εἰς ἡμᾶς. [i] τείνω.
5 Ὁ δὲ [l] ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' [k] βλέπω.
αὐτῶν [h] λαβεῖν. [l] ἔχω.
6 Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου [m] ἔγει- [m] ἐγείρω.
ραι καὶ περιπάτει.
7 Καὶ [n] πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς [m] ἤ- [n] πιάζω.
γειρε· παραχρῆμα δὲ [o] ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ [o] στερεός.
βάσεις καὶ τὰ σφυρά. [p] ἅλλομαι.
8 Καὶ [p] ἐξαλλόμενος [f] ἔστη, καὶ περιεπάτει· καὶ f ἵστημι.
[q] εἰσῆλθε

[q] εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ
ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.
9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα
καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν·
10 [r] Ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ
πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην * καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡ-
ραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ [s] ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ [a] συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 [t] Κρατοῦντος δὲ τοῦ [u] ἰαθέντος χωλοῦ τὸν
Πέτρον καὶ Ἰωάννην, [x] συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς
πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶν-
τος, ἔκθαμβοι.
12 [e] Ἰδὼν δὲ Πέτρος [y] ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν
λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε
ἐπὶ τούτῳ; ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνά-
μει ἢ εὐσεβείᾳ [z] πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐ-
τόν;
13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ,
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν [a] ἐδόξασε τὸν παῖδα
αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς [b] παρεδώκατε, καὶ [c] ἠρ-
νήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναν-
τος ἐκείνου ἀπολύειν.
14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον [c] ἠρνήσασθε,
καὶ [d] ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα [e] χαρισθῆναι ὑμῖν·
15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς [f] ἀπεκτείνατε,
ὃν ὁ Θεὸς [g] ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν· οὗ ἡμεῖς μάρ-
τυρές * ἐσμεν.
16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον
ὃν θεωρεῖτε καὶ [h] οἴδατε, * ἐστερέωσε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ [i] ἔδωκεν αὐτῷ τὴν
ὁλοκληρείαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.
17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, [h] οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοι-
αν [k] ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.
18 Ὁ δὲ Θεὸς, ἃ [l] προκατήγγειλε διὰ στόμα-
τος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, [m] παθεῖν τὸν
Χριστὸν, [n] ἐπλήρωσεν οὕτω.
19 [o] Μετανοήσατε οὖν, καὶ [p] ἐπιστρέψατε, εἰς
τὸ [q] ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν
[r] ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως, ἀπὸ προσώπου τοῦ
Κυρίου,

q ἔρχομαι.
r γινώσκω.
* ἧμαι.
s πλέος.
t κρατέω.
u ἰάομαι.
x τρέχω.
y κρίνω.
z ποιέω.
a δοκέω.
b δίδωμι.
c ἀρνέομαι.
d αἰτέω.
e χάρις.
f κτείνω.
g ἐγείρω.
* εἰμί.
h εἴδω.
* στερεός.
i δίδωμι.
k πράττω.
l ἀγγέλλω.
m πάσχω.
n πλέος.
o νόος.
p στρέφω.
q ἀλείφω.
r ἔρχομαι.

20 Καὶ [f] ἀποστείλῃ τὸν [t] προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν·

[f] στέλλω. [t] κήρυξ.

21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν [u] δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν [x] ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

[u] δέχομαι. [x] λαλέω.

22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, Ὅτι προφήτην ὑμῖν [y] ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

[y] ἵστημι.

23 * Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, [z] ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

[z] ὀλλύω.

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι [a] ἐλάλησαν, καὶ b προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

[a] λαλέω. b ἀγγέλλω.

25 Ὑμεῖς c ἐστὲ υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς d διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ τῷ σπέρματί σου [e] ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

c εἰμί. d τίθημι. [e] λέγω.

26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς [f] ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, [g] ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

[f] ἵστημι. [g] στέλλω.

Κεφ. δ'. Cap. IV.

[a] ΛΑλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς λαὸν, b ἐπέστησαν [c] αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι.

[a] λαλέω. b ἵστημι.

2 c Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν·

[c] πένομαι.

3 Καὶ d ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ [e] ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· [f] ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

d βάλλω. [e] τίθημι. [f] εἰμί.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον [g] ἐπίστευσαν· καὶ [h] ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

[g] πίστις. [h] γίνομαι.

5 ¶ [h] Ἐ-

i ἄγω.

5 ¶ h Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον i συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας, καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ·

6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι f ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

k πυνθάνομαι.

7 Καὶ b στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ k ἐπυνθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι l ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

l ποιέω. m πλέος.

8 Τότε Πέτρος m πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ,

n κρίνω. o σόος.

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον n ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος o σέσωσται·

p σταυρός. q ἐγείρω.

10 Γνωστὸν f ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς p ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς q ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

x εἷς.

11 Οὗτός f ἐστιν ὁ λίθος ὁ x ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, h ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

12 Καὶ οὐκ f ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομά f ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ r δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ t σωθῆναι ἡμᾶς.

r δίδωμι. t σόος. u θεωρός. x λαμβάνω.

13 u Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν, καὶ Ἰωάννου, καὶ x καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί f εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον· ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ f ἦσαν·

y θεράπων. z ἔχω.

14 Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς b ἑστῶτα τὸν y τεθεραπευμένον, οὐδὲν z εἶχον ἀντειπεῖν.

a ἔρχομαι. b βάλλω. c γίνομαι.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου a ἀπελθεῖν, b συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους,

16 Λέγοντες, Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον c γέγονε δι'

αὐτῶν

αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανε-
ρόν, καὶ οὐ δυνάμεθα d ἀρνήσασθαι. d ἀρνέομαι.
17 Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον e διανεμηθῇ εἰς e νέμω.
τὸν λαόν, f ἀπειλῇ f ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέ- f ἀπειλέω.
τι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀν-
θρώπων.
18 Καὶ g καλέσαντες αὐτούς, h παρήγγειλαν g καλέω.
αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά- h ἀγγέλλω.
σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.
19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης i ἀποκριθέν- i κρίνω.
τες πρὸς αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν k ἐστιν ἐνώ- k εἰμί.
πιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρί-
νατε.
20 Οὐ l δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ l δύναμαι.
m ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. m ἀκούω.
21 Οἱ δὲ f προσαπειλησάμενοι n ἀπέλυσαν n λύω.
αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς * κολάσωνται * κολάζω.
αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες o ἐδόξαζον τὸν o δοκέω.
Θεὸν ἐπὶ τῷ c γεγονότι.
22 Ἐτῶν γὰρ k ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ
ἄνθρωπος ἐφ' ὃν c ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο
τῆς ἰάσεως.
23 n Ἀπολυθέντες δὲ a ἦλθον πρὸς τοὺς ἰ-
δίους, καὶ h ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρ-
χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.
24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν p ἦραν p αἴρω.
φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον, Δέσποτα, σὺ ὁ
Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·
25 Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου
εἰπών, Ἵνα τί q ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ r ἐμε- q φρυάσσω.
λέτησαν κενά; r μέλει.
26 ſ Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ſ ἵστημι.
ἄρχοντες * συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυ- * ἄγω.
ρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.
27 * Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν
ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν t ἔχρισας, Ἡρώ- t χρίω.
δης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ
λαοῖς Ἰσραήλ,

28 u Ποι-

u ποιέω. — 28 u Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου
x ὅρος. — x προώρισε γενέσθαι.
y εἴδω. — 29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, y ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπει-
z δίδωμι. — λὰς αὐτῶν, καὶ z δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥη-
σίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
30 Ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴα-
a γίνομαι. — σιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα a γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.
b δέομαι. — 31 Καὶ b δεηθέντων αὐτῶν c ἐσαλεύθη ὁ τό-
c σάλος. — πος ἐν ᾧ d ἦσαν e συνηγμένοι· καὶ f ἐπλήσθη-
d εἰμί. — σαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ g ἐλάλουν τὸν
e ἄγω. — λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
f πλέος. — 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων d ἦν ἡ
g λαλέω. — καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρ-
h λέγω. — χόντων αὐτῷ h ἔλεγεν ἴδιον d εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐ-
i μέγας. — τοῖς ἅπαντα κοινά.
k δίδωμι. — 33 Καὶ i μεγάλῃ δυνάμει k ἀπεδίδουν τὸ
μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ· χάρις τε i μεγάλη d ἦν ἐπὶ πάντας αὐ-
τούς.
l ἄρχω. — 34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις l ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς·
ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν l ὑπῆρχον,
m φέρω. — πωλοῦντες m ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν n πιπρασκο-
n περάω. — μένων,
o τίθημι. — 35 Καὶ o ἐτίθουν παρὰ τοὺς p πόδας τῶν ἀπο-
p πούς. — στόλων· k διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις
q ἔχω. — χρείαν q εἶχεν.
r καλέω. — 36 Ἰωσῆς δὲ, ὁ r ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ
ſ ἑρμηνεύς. — τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι ſ μεθερμηνευόμενον, υἱὸς
παρακλήσεως) Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει,
37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας
t φέρω. — t ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας
τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. έ. Cap. V.

a πωλέω. — Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπ-
b νόσφι. — φείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ a ἐπώλησε κτῆμα·
c εἴδω. — 2 Καὶ b ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, c συνει-
d φέρω. — δυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ d ἐνέγκας μέρος
e πούς. — τι, παρὰ τοὺς e πόδας τῶν ἀποστόλων f ἔθηκεν.
f τίθημι.

3 Εἶπε

3 Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί g ἐπλή- g πλέω.
ρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, h ψεύσασθαί h ψεύδω.
σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ i νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς i νόσφι.
τιμῆς τοῦ χωρίου; k μένω.
4 Οὐχὶ k μένον, σοὶ k ἔμενε, καὶ l πραθὲν ἐν l περάω.
τῇ σῇ ἐξουσίᾳ m ὑπῆρχε; τί ὅτι ſ ἔθου ἐν τῇ m ἄρχω.
καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ h ἐψεύσω ἀν-
θρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.
5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
n πεσὼν o ἐξέψυξε· καὶ p ἐγένετο φόβος μέγας n πίπτω.
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. o ψύχω.
6 q Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι r συνέστειλαν p γίνομαι.
αὐτὸν, καὶ l ἐξενέγκαντες ſ ἔθαψαν. q ἵστημι.
7 p Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ r στέλλω.
ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ c εἰδυῖα τὸ q γεγονὸς t εἰσῆλθεν. ſ θάπτω.
8 u Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι t ἔρχομαι.
εἰ τοσούτου τὸ χωρίον x ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ, u κρίνω.
τοσούτου. x δίδωμι.
9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι
y συνεφωνήθη ὑμῖν z πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυ- y φωνή.
ρίου; ἰδοὺ οἱ a πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα z πεῖρα.
σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ b ἐξοίσουσί σε. a πούς.
10 c Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς a πόδας b φέρω.
αὐτοῦ, καὶ d ἐξέψυξεν· e εἰσελθόντες δὲ οἱ νεα- c πίπτω.
νίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες d ψύχω.
g ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. e ἔρχομαι.
11 Καὶ h ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν f εὑρίσκω.
ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦ- g θάπτω.
τα. h γίνομαι.
12 ¶ Διὰ δὲ τῶν i χειρῶν τῶν ἀποστόλων h ἐγί- i χείρ.
νετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά (καὶ
k ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολο- k εἰμί.
μῶντος.
13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα l κολλᾶσθαι l κόλλα.
αὐτοῖς· ἀλλ᾽ m ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. m μέγας.
14 Μᾶλλον δὲ n προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ n τίθημι.
Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν)
15 Ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀ-
σθενεῖς, καὶ n τιθέναι ἀπὸ κλινῶν καὶ κραββάτων

o σκιά. ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ o ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

16 e Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες

p θεράπων. p ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

q ἵστημι. 17 q Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ (ἡ k οὖσα αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων)

r πλέος. r ἐπλήσθησαν ζήλου·

ſ βάλλω. 18 ſ Ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ n ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

t οἴγω. 19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς t ἤνοιξε

u ἄγω.] τὰς θύρας τῆς φυλακῆς u ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε,

x πόρω. 20 x Πορεύεσθε, καὶ q σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ e εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον

y διδάσκω. εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ y ἐδίδασκον. h Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσ-

z στέλλω. ραὴλ· καὶ z ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, a ἀ-

a ἄγω. χθῆναι αὐτούς.

b γίνομαι. 22 Οἱ δὲ ὑπηρέται b παραγενόμενοι οὐχ c εὗ-

c εὑρίσκω. ρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· d ἀναστρέψαντες δὲ

d στρέφω. e ἀπήγγειλαν,

e ἀγγέλλω. 23 Λέγοντες, Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον c εὕ-

g κλείω. ρομεν g κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ

h ἵστημι. τοὺς φύλακας ἔξω h ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν·

i οἴγω. i ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα c εὕρομεν.

k ἀκούω. 24 Ὡς δὲ k ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ, τε

l πείρω. ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, l διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν b γένοιτο τοῦτο.

25 b Παραγενόμενος δέ τις e ἀπήγγειλεν

m τίθημι. αὐτοῖς, λέγων, Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς m ἔθεσθε

n εἰμί. ἐν τῇ φυλακῇ, n εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ h ἑστῶτες, καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

o ἔρχομαι. 26 Τότε o ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις,

ὑπηρέταις, a ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας (p ἐφο- p φέβομαι.
βοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ q λιθασθῶσιν.) q λίθος.
27 a Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς h ἔστησαν ἐν τῷ
συνεδρίῳ· καὶ r ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, r ἐρωτάω.
28 Λέγων, Οὐ παραγγελίᾳ c παρηγγείλα-
μεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ;
καὶ ἰδοὺ, s πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδα-
χῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε a ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ s πλέος.
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.
29 t Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, t κρίνω.
εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώ-
ποις;
30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν u ἤγειρεν u ἐγείρω.
Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς x διεχειρίσασθε y κρεμάσαντες x χείρ.
ἐπὶ ξύλου. y κρεμάω.
31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα z ὕψω- z ὕψος.
σε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, a δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσ- a δίδωμι.
ραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
32 Καὶ ἡμεῖς b ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν b εἰμί.
ῥημάτων τούτων· καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ
a ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.
33 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες c διεπρίοντο, καὶ d ἐ- c πρίω.
βουλεύοντο e ἀνελεῖν αὐτούς. d βουλή.
34 f Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρι- e αἱρέω.
σαῖος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος, f ἵστημι.
τίμιος ἐν παντὶ τῷ λαῷ, g ἐκέλευσεν ἔξω βρα- g κελεύω.
χύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι.
35 g Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραη-
λῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.
36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν f ἀνέστη Θευ-
δᾶς, λέγων b εἶναί τινα ἑαυτόν· ᾧ h προσεκολ- h κόλλα.
λήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς
e ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι i ἐπείθοντο αὐτῷ, i πείθω.
k διελύθησαν, καὶ l ἐγένοντο εἰς οὐδέν. k ἔρχομαι.
37 Μετὰ τοῦτον f ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος l γίνομαι.
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ f ἀπέστησε λαὸν
ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος m ἀπώλετο, καὶ m ὄλλυω.
πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, n διεσκορπίσθησαν. n σκορπίος.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, [f] ἀπόστητε ἀπὸ
[o] ἐάω. τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ [o] ἐάσατε αὐτούς· ὅτι
ἐὰν [b] ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον
[p] λύω. τοῦτο, [p] καταλυθήσεται.
39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε [p] καταλῦσαι
[q] εὑρίσκω. αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι [q] εὑρεθῆτε.
[x] πείθω. 40 [x] Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμε-
[*] ἀγγέλλω. νοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες [*] παρήγγειλαν μὴ
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ· καὶ [p] ἀπέλυσαν
αὐτούς.
41 Οἱ μὲν οὖν [r] ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ
[r] πείρω. προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ [s] κατηξιώθησαν [t] ἀτιμασθῆναι.
[s] ἄξιος.
[t] τίω. 42 Πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽
οἶκον οὐκ [u] ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελι-
[u] παύω. ζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

Κεφ. ϛʹ. Cap.VI.

[a] πλέος. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις [a] πληθυνόντων
[b] γίνομαι. τῶν μαθητῶν, [b] ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλ-
[c] θεωρός. ληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι [c] παρεθεω-
ροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι
αὐτῶν.
2 [d] Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆ-
[d] καλέω. θος τῶν μαθητῶν, εἶπον, Οὐκ ἀρεστόν [e] ἐστιν
[e] εἰμί. ἡμᾶς [f] καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ δια-
[f] λείπω. κονεῖν τραπέζαις.
3 [g] Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ
[g] σκέπτομαι ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις Πνεύματος
ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς [h] καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας
[h] ἵστημι. ταύτης.
4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
[i] κράτος. τοῦ λόγου [i] προσκαρτερήσομεν.
[k] ἀρέσκω. 5 Καὶ [k] ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ
[l] λέγω. πλήθους· καὶ [l] ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον
καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρ-
μενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.
6 Οὓς [h] ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ
[m] εὐχή. [m] προσευξάμενοι [n] ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖ-
[n] τίθημι. ρας.

7 ¶ Καὶ

7 ¶ Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ * ηὔξανε· καὶ x ἐπλη- * αὐξάνω.
θύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ x πλέος.
σφόδρα· πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων o ὑπήκουον o ἀκούω.
τῇ πίστει.
8 Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμε-
ως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ
λαῷ.
9 h Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς
τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων, καὶ
Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας,
p συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. p ζητέω.
10 Καὶ οὐκ ἴσχυον h ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ
τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.
11 Τότε q ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, q βάλλω.
Ὅτι o ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλά-
σφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.
12 r Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρε- r κινέω.
σβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ h ἐπιστάντες
s συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ t ἤγαγον εἰς τὸ συνέ- s ἁρπάζω.
δριον. t ἄγω.
13 h Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγον-
τας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα
βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου
καὶ τοῦ νόμου.
14 o Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰη-
σοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦ-
τον, καὶ u ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ x παρέδωκεν ἡμῖν u ἀλλάσσω.
Μωσῆς. x δίδωμι.
15 Καὶ y ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ y τείνω.
z καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσω- z ἕζω.
πον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. ζ. Cap. VII.

ΕΙπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως
ἔχει;
2 Ὁ δὲ a ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες,
ἀκούσατε, Ὁ Θεὸς τῆς δόξης b ὤφθη τῷ πατρὶ a φάω.
ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν b ὄπτομαι.
ἢ c κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥάν. c οἶκος.
3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, d Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς d ἔρχομαι.

σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν
[e] δεικνύω. ἣν ἂν σοι [e] δείξω.
4 Τότε [d] ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, [e] κα-
[f] θνήσκω. τῴκησεν ἐν Χαῤῥάν· κἀκεῖθεν μετὰ τὸ [f] ἀποθα-
* οἶκος. νεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, * μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν
γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν * κατοικεῖτε.
[g] δίδωμι. 5 Καὶ οὐκ [g] ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν
[h] ἀγγέλλω. αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ [h] ἐπηγγείλατο αὐτῷ
[g] δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι
[i] εἰμί. αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ [i] ὄντος αὐτῷ τέκνου.
[k] λαλέω. 6 [k] Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, Ὅτι [i] ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτό, καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακό-
σια.
7 Καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι κρινῶ ἐ-
γώ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα [d] ἐξελεύσονται,
καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 Καὶ [g] ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς·
καὶ οὕτως [l] ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· καὶ [m] περιέτεμεν αὐ-
[l] γεννάω. τὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ,
[m] τέμνω. καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.
9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ,
[g] ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ [i] ἦν ὁ Θεὸς μετ'
αὐτοῦ.
[n] αἱρέω. 10 Καὶ [n] ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλί-
ψεων αὐτοῦ· καὶ [g] ἔδωκεν χάριν καὶ σοφίαν ἐ-
[o] ἵστημι. ναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ [o] κατέ-
στησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν
οἶκον αὐτοῦ.
11 [d] Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰ-
γύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕ-
ρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.
12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ [i] ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύ-
[p] στέλλω. πτῳ, [p] ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.
* γνωρίζω. 13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ * ἀνεγνωρίσθη Ἰω-
[q] γίνομαι. σὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ φανερὸν [q] ἐγένετο
τῷ Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.
[r] καλέω. 14 [p] Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ [r] μετεκαλέσατο
τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγ-
γένειαν

γένεσιν αὐτοῦ, ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.
15 [r] Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον· καὶ [s] ἐ- [r] βαίνω.
τελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. [s] τέλος.
16 Καὶ [u] μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ [u] ἐτέ- [u] τίθημι.
θησαν ἐν τῷ μνήματι ὃ [x] ὠνήσατο Ἀβραὰμ τι- [x] ὠνέομαι.
μῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ.
17 Καθὼς δὲ [y] ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγ- [y] ἐγγύς.
γελίας ἧς [z] ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, [a] ηὔ- [z] ὀμνύω.
ξησεν ὁ λαὸς καὶ [b] ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ. [a] αὐξάνω.
18 Ἄχρις οὗ [c] ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς [b] πλέος.
οὐκ [d] ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. [c] ἵστημι.
19 Οὗτος [e] κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡ- [d] εἴδω.
μῶν, [f] ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν [e] σοφός.
ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ [g] ζωογο- [f] κακός.
νεῖσθαι. [g] γίνομαι.
20 Ἐν ᾧ καιρῷ [*] ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ [h] ἦν [*] γεννάω.
ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς [i] ἀνετράφη μῆνας τρεῖς [h] εἰμί.
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. [i] τρέφω.
21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν, [l] ἀνείλετο αὐτὸν ἡ [k] τίθημι.
θυγάτηρ Φαραώ, καὶ [l] ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυ- [l] αἱρέω.
τῇ εἰς υἱόν.
22 Καὶ [m] ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰ- [m] παῖς.
γυπτίων· [h] ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις. [n] πλέος.
23 Ὡς δὲ [n] ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς [o] βαίνω.
χρόνος, [o] ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ [p] ἐπισκέ- [p] σκέπτομαι.
ψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.
24 Καὶ [q] ἰδών τινα ἀδικούμενον, [r] ἠμύνατο, [q] εἴδω.
καὶ [s] ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, [r] ἀμύνω.
[t] πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. [s] ποιέω.
25 [u] Ἐνόμιζε δὲ [x] συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς [t] πατάσσω.
αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐ- [u] νέμω.
τοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ [x] συνῆκαν. [x] ἕω.
26 Τῇ δὲ [*] ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ [y] ὤφθη αὐτοῖς μα- [*] εἰμί.
χομένοις· καὶ [z] συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, [y] ὄπτομαι.
εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί [a] ἐστε ὑμεῖς· ἵνα τί [z] ἐλαύνω.
ἀδικεῖτε ἀλλήλους; [a] εἰμί.
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, [b] ἀπώσατο αὐ- [b] ὠθέω.
τὸν, εἰπών, Τίς σε [c] κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δι- [c] ἵστημι.
καστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

d αἱρέω.	28 Μὴ d ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον
	d ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;
e φεύγω.	29 e Ἔφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
f γεννάω.	ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ f ἐγέννησεν
	υἱοὺς δύο.
g πλέος.	30 Καὶ g πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα
h ὄπτομαι.	h ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγε-
i φλέγω.	λος Κυρίου, ἐν i φλογὶ πυρὸς βάτου.
k εἴδω.	31 Ὁ δὲ Μωσῆς k ἰδὼν l ἐθαύμασε τὸ ὅρα-
l θαῦμα.	μα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ m κατανοῆσαι, n ἐ-
m νόος.	γένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν,
n γίνομαι.	32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς
	Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.
o τρέω.	o Ἔντρομος δὲ n γενόμενος Μωσῆς οὐκ p ἐτόλ-
p τόλμα.	μα m κατανοῆσαι.
q λύω.	33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, q Λῦσον τὸ ὑπό-
	δημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ c ἕστηκας,
	γῆ ἁγία a ἐστίν.
	34 k Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ
r ἀκούω.	ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν r ἤκουσα, καὶ
s βαίνω.	s κατέβην d ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, t ἀπο-
t στέλλω.	στελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.
u ἀρνέομαι.	35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν u ἠρνήσαντο, εἰπόντες,
	Τίς σε c κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦ-
	τον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν t ἀπέστειλεν
x ὄπτομαι.	ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ x ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
	βάτῳ.
y ἄγω.	36 Οὗτος y ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρα-
	τα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θα-
	λάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσαράκοντα.
	37 Οὗτός a ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς
	Ἰσραήλ, Προφήτην ὑμῖν c ἀναστήσει Κύριος ὁ
	Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ
	r ἀκούσεσθε.
z λαλέω.	38 Οὗτός a ἐστιν ὁ n γενόμενος ἐν τῇ ἐκ-
a δέχομαι.	κλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ z λαλοῦν-
b δίδωμι.	τος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν,
c θέλω.	ὃς a ἐδέξατο λόγια ζῶντα, b δοῦναι ἡμῖν.
d γίνομαι.	39 Ὧ οὐκ c ἠθέλησαν ὑπήκοοι d γενέσθαι οἱ

πατέρες

πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' [e] ἀπώσαντο, καὶ [f] ἐστράφη- [e] ὠθέω.
σαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον. [f] στρέφω.
40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών, [g] Ποίησον ἡμῖν [g] ποιέω.
θεοὺς οἳ [h] προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος [h] πορεύω.
ὃς [i] ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου, οὐκ [k] οἴ- [i] ἄγω.
δαμεν τί [d] γέγονεν αὐτῷ. [k] εἴδω.
41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις, καὶ [i] ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ [l] εὐ- [l] φρήν.
φραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
42 [f] Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ [b] παρέδωκεν αὐ-
τοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς [m] γέ- [m] γράφω.
γραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια καὶ
θυσίας [n] προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα [n] φέρω.
ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ;
43 Καὶ [o] ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ [o] λαμβάνω.
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ρεμφάν, τοὺς τύπους
οὓς [g] ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ
ὑμᾶς [p] ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. [p] ἐκεῖνος.
44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου * ἦν ἐν τοῖς πα- * εἰμί.
τράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς [q] διετάξατο [q] τάσσω.
ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύ-
πον ὃν [r] ἑωράκει. [r] ὁράω.
45 Ἣν καὶ [i] εἰσήγαγον [a] διαδεξάμενοι οἱ πα-
τέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθ-
νῶν, ὧν [e] ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πα-
τέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ.
46 Ὃς [s] εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [t] ἠ- [s] εὑρίσκω.
τήσατο [s] εὑρεῖν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. [t] αἰτέω.
47 Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.
48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις
ναοῖς κατοικεῖ· καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπό-
διον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶκον [u] οἰκοδομήσε-
τέ μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς κατα- [u] δέμω.
παύσεώς μου;
50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου [g] ἐποίησε ταῦτα πάν-
τα;
51 [x] Σκληροτράχηλοι, καὶ [y] ἀπερίτμητοι τῇ [x] τράχηλος.
καρδίᾳ καὶ τοῖς [z] ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι [y] τέμνω.

τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ
ὑμεῖς.

a διώκω. — 52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ [a] ἐδίωξαν οἱ πα-
b κτείνω. — τέρες ὑμῶν; καὶ [b] ἀπέκτειναν τοὺς [c] προκαταγ-
c ἀγγέλλω. — γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑ-
d δίδωμι. — μεῖς [d] προδόται καὶ φονεῖς [e] γεγένησθε;
e γίνομαι. — 53 Οἵτινες [f] ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς
f λαμβάνω. — ἀγγέλων, καὶ οὐκ [g] ἐφυλάξατε.
g φυλάττω. — 54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, [h] διεπρίοντο ταῖς καρ-
h πρίω. — δίαις αὐτῶν, καὶ [i] ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.
i βρύχω. — 55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου,
k τείνω. — [k] ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ
l ἵστημι. — Ἰησοῦν [l] ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.
m οἴγω. — 56 Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς [m] ἀν-
εῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
[l] ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ.
n κράζω. — 57 [n] Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, [o] συνέσχον
o ἔχω. — τὰ [p] ὦτα αὐτῶν, καὶ [q] ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ'
p οὖς. — αὐτόν.
q ὁρμή. — 58 Καὶ [r] ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, [r] ἐλι-
r βάλλω. — θοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες [s] ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια
s τίθημι. — αὐτῶν παρὰ τοὺς [t] πόδας νεανίου καλουμένου Σαύ-
t πούς. — λου.
59 Καὶ [r] ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλού-
u δέχομαι. — μενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ [u] δέξαι τὸ πνεῦ-
μά μου.
60 [s] Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, [n] ἔκραξε φωνῇ με-
γάλῃ, Κύριε, μὴ [l] στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν
x κοιμάω. — ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν [x] ἐκοιμήθη.

Κεφ. η'. Cap. VIII.

a εἰμί. — ΣΑῦλος δὲ [a] ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει
b γίνομαι. — αὐτοῦ. [b] Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δι-
ωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσο-
c σπείρω. — λύμοις· πάντες τε [c] διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώ-
ρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀπο-
στόλων.
d κομέω. — 2 [d] Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐ-
e ποιέω. — λαβεῖς, καὶ [e] ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.
f λῦμα. — 3 Σαῦλος δὲ [f] ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ

τοὺς

τοὺς οἴκους g εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας g πείρω.
καὶ γυναῖκας, h παρεδίδου εἰς φυλακήν. h δίδωμι.
4 Οἱ μὲν οὖν c διασπαρέντες i διῆλθον, εὐ- i ἔρχομαι.
αγγελιζόμενοι τὸν λόγον.
5 Φίλιππος δὲ l κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σα-
μαρείας, k ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. k κήρυξ.
6 l Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις l ἔχω.
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν
αὐτοὺς, καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
7 Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, m βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, i ἐξήρχετο· m βοάω.
πολλοὶ δὲ n παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ o ἐθε- n λύω.
ραπεύθησαν. o θεράπων.
8 Καὶ b ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει
ἐκείνῃ.
9 ¶ Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων p προϋ- p ἄρχω.
πῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ q ἐξιστῶν τὸ q ἵστημι.
ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν.
10 ᾯ l προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως
μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός a ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ
Θεοῦ ἡ μεγάλη.
11 l Προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ
ταῖς μαγείαις q ἐξεστακέναι αὐτούς.
12 Ὅτε δὲ r ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγ- r πίστις.
γελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄν-
δρες τε καὶ γυναῖκες.
13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς r ἐπίστευσε, καὶ βα-
πτισθεὶς, a ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ·
θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινο-
μένας, q ἐξίστατο.
14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπό-
στολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θε-
οῦ, ſ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰω-
άννην. ſ στέλλω.
15 Οἵτινες t καταβάντες u προσηύξαντο t βαίνω.
περὶ αὐτῶν ὅπως x λάβωσι πνεῦμα ἅγιον. u εὐχή.
16 (Οὔπω γὰρ a ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπι- x λαμβάνω.
πεπτω-

πεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι p ὑπῆρχον
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.)
z τίθημι. 17 Τότε z ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς,
καὶ x ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
a θεάομαι. 18 a Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπι-
b δίδωμι. θέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων b δίδοται τὸ
c φέρω. πνεῦμα τὸ ἅγιον, c προσήνεγκεν αὐτοῖς χρή-
ματα,
d κἀμοί. 19 Λέγων, b Δότε d κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύ-
e τίθημι. την, ἵνα ᾧ ἐὰν e ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ
πνεῦμα ἅγιον.
20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τὸ ἀργύρι-
f εἰμί. ον σου σὺν σοὶ f εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν
g νέμω. τοῦ Θεοῦ g ἐνόμισας διὰ χρημάτων h κτᾶσθαι.
h κτάομαι. 21 Οὐκ f ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ d ἔστιν εὐθεῖα
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
i νόος. 22 i Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύ-
k δέομαι. της, καὶ k δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα * ἀφεθήσεταί
* ἔω. σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.
23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀ-
δικίας ὁρῶ σε f ὄντα.
l κρίνω. 24 l Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, k Δεήθητε
ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν
m ἔρχομαι. m ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν n εἰρήκατε.
n εἴρω. 25 ¶ Οἱ μὲν οὖν, διαμαρτυράμενοι, καὶ o λαλή-
o λαλέω. σαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, p ὑπέστρεψαν εἰς Ἱε-
p στρέφω. ρουσαλὴμ, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν
q ἀγγέλλω. q εὐηγγελίσαντο.
r ἵστημι. 26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φί-
ſ πείρω. λιππον, λέγων, r Ἀνάστηθι καὶ ſ πορεύου κατὰ με-
σημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱε-
ρουσαλὴμ εἰς Γάζαν· (αὕτη f ἐστὶν ἔρημος.)
27 Καὶ r ἀναστὰς ſ ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης τῆς βα-
σιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς f ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης
t κύω. αὐτῆς, ὃς m ἐληλύθει r προσκυνήσων εἰς Ἱερου-
σαλήμ·
u ἧμαι. 28 Ἦν τε p ὑποστρέφων, καὶ u καθήμενος ἐπὶ
τοῦ

τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ x ἀνεγίνωσκε τὸν προφή- x γινώσκω.
την Ἠσαΐαν.
29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, m Πρό- y κόλλα.
σελθε, καὶ y κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. z τρέχω.
30 z Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος e ἤκουσεν a ἀκούω.
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἠσαΐαν,
καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;
31 Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ ἂν b δυναίμην, ἐὰν b δύναμαι.
μή τις c ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φί- c ἄγω.
λιππον d ἀναβάντα e καθίσαι σὺν αὐτῷ. d βαίνω.
32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν f ἀνεγίνωσκεν, e ἕζω.
g ἦν αὕτη, Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν c ἤχθη· f γινώσκω.
καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφω- g εἰμί.
νος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ
h ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς i διηγήσεται; ὅτι h αἴρω.
αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. i ἡγέομαι.
34 k Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, k κρίνω.
εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει
τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;
35 l Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, l οἴγω.
καὶ m ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, n εὐ- m ἄρχω.
ηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. n ἄγγελος.
36 Ὡς δὲ o ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, p ἦλθον o πείρω.
ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἰδοὺ ὕδωρ· τί p ἔρχομαι.
κωλύει με βαπτισθῆναι;
37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, Εἰ πιστεύεις ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας, g ἔξεστιν. q Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, q κρίνω.
Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ g εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.
38 Καὶ ἐκέλευσε r στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέ- r ἵστημι.
βησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιππος
καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.
39 Ὅτε δὲ d ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦ- s ἁρπάζω.
μα Κυρίου s ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν
αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· o ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν
αὐτοῦ χαίρων.
40 Φίλιππος δὲ t εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ t εὑρίσκω.
διερχόμενος u εὐηγγελίσατο τὰς πόλεις πάσας, u ἄγγελος.
ἕως τοῦ p ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Κεφ. θ' Cap. IX.

Ὁ Δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ
a ἔρχομαι. φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, a προσ-
ελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
b αἰτέω. 2 b Ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δα-
μασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας
* εὑρίσκω. * εὕρῃ τῆς ὁδοῦ c ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
c εἰμί. d δεδεμένους e ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.
d δέω. 3 Ἐν δὲ τῷ f πορεύεσθαι, g ἐγένετο αὐτὸν ἐγ-
e ἄγω. γίζειν τῇ Δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης h περιήστραψεν
f πείρω. αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
g γίνομαι. 4 Καὶ i πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, k ἤκουσε φωνὴν
h ἀστράπτω. λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;
i πίπτω. 5 Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος
k ἀκούω. εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν
σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.
6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε, Κύριε, τί με
l ἵστημι. θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, l Ἀ-
m ἔρχομαι. νάστηθι, καὶ m εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν· καὶ n λαληθή-
n λαλέω. σεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.
o ὁδός. 7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ o συνοδεύοντες αὐτῷ l εἱ-
στήκεισαν ἐννεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα
δὲ θεωροῦντες·
p ἐγείρω. 8 p Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, q ἀνεῳγ-
q οἴγω. μένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε·
c χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν e εἰσήγαγον εἰς Δα-
μασκόν.
9 Καὶ c ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ
r φάγω. r ἔφαγεν, οὐδὲ ſ ἔπιεν·
ſ πίνω. 10 c Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνό-
ματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος
t εἴδω. ἐν ὁράματι, Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν, t Ἰδοὺ ἐγώ,
Κύριε.
11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, l Ἀναστὰς
f πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν u καλουμένην εὐθεῖ-
u καλέω. αν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι
Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται.
x τίθημι. 12 Καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι
y βλέπω. Ἀνανίαν m εἰσελθόντα, καὶ x ἐπιθέντα αὐτῷ
χεῖρα, ὅπως y ἀναβλέψῃ. 13 z Ἀπε-

13 [z] Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας, Κύριε, [a] ἀκή- [z] κρίνω.
κοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κα- [a] ἀκούω.
κὰ [b] ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ. [b] ποιέω.
14 Καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέ- [c] δέω.
ων, [c] δῆσαι πάντας τοὺς [d] ἐπικαλουμένους τὸ ὄ- [d] καλέω.
νομά σου.
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, [e] Πορεύου· [e] πορεύω.
ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι [f] ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστά- [f] εἰμί.
σαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων,
υἱῶν τε Ἰσραήλ.
16 Ἐγὼ γὰρ [g] ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν [g] δεικνύω.
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου [h] παθεῖν. [h] πάσχω.
17 [i] Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ [i] εἰσῆλθεν εἰς [i] ἔρχομαι.
τὴν οἰκίαν· καὶ [k] ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, [k] τίθημι.
εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος [l] ἀπέσταλκέ με [l] στέλλω.
(Ἰησοῦς ὁ [m] ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ [i] ἤρχου) [m] ὄπτομαι.
ὅπως [n] ἀναβλέψῃς, καὶ [o] πλησθῇς πνεύματος [n] βλέπω.
ἁγίου. [o] πλέος.
18 Καὶ εὐθέως [p] ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλ- [p] πίπτω.
μῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες· [n] ἀνέβλεψέ τε παρα- [q] ἵστημι.
χρῆμα· καὶ [q] ἀναστὰς ἐβαπτίσθη. [r] λαμβάνω.
19 Καὶ [r] λαβὼν τροφὴν [s] ἐνίσχυσεν. [t] ἐγένε- [s] ἰσχύς.
το δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν [t] γίνομαι.
ἡμέρας τινάς.
20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς [u] ἐκήρυσ- [u] κήρυξ.
σε τὸν Χριστόν, ὅτι οὗτός [f] ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
21 [q] Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ [x] λέγω.
[x] ἔλεγον, Οὐχ οὗτός [f] ἐστιν ὁ [e] πορθήσας ἐν Ἱε-
ρουσαλὴμ τοὺς [d] ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο;
καὶ ὧδε εἰς τοῦτο [i] ἐληλύθει ἵνα [c] δεδεμένους αὐ- [y] ἄγω.
τοὺς [y] ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; [z] δύναμαι.
22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον [z] ἐνεδυναμοῦτο, καὶ [a] χύω.
[a] συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν [b] εἰμί.
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός [b] ἐστιν ὁ [c] πλέος.
Χριστός. [d] βουλή.
22 Ὡς δὲ [c] ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, [d] συνε- [e] αἱρέω.
βουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι [e] ἀνελεῖν αὐτόν. [f] γινώσκω.
24 [f] Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ [g] τηρέω.
αὐτῶν· [g] παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας

τε

τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν [e] ἀνέλωσι.
[h] λαμβάνω. 25 [h] Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς,
[i] ἕω. [i] καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυ-
ρίδι.
[k] γίνομαι. 26 [k] Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱε-
[l] πεῖρα. ρουσαλὴμ, [l] ἐπειρᾶτο [m] κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς·
[m] κόλλα. καὶ πάντες [n] ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
[n] φέβομαι. [b] ἐστὶ μαθητής·
[o] ἄγω. 27 Βαρνάβας δὲ [b] ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, [o] ἤ-
[p] ἡγέομαι. γαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους· καὶ [p] διηγήσατο αὐτοῖς
[q] λαλέω. πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι [q] ἐλάλη-
[r] ῥέω. σεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ [r] ἐπαῤῥησιάσα-
το ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.
[s] πείρω. 28 Καὶ [b] ἦν μετ᾽ αὐτῶν [s] εἰσπορευόμενος καὶ
[s] ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλήμ.
29 Καὶ [r] παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς
[t] χείρ. τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ [t] ἐπεχείρουν αὐτὸν [u] ἀνε-
[u] αἱρέω. λεῖν.
30 [f] Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ [i] κατήγα-
[x] στέλλω. γον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ [x] ἐξαπέστειλαν αὐτὸν
εἰς Ταρσόν.
31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαί-
ας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην,
[y] δέμω. [y] οἰκοδομούμεναι καὶ [f] πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ
Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος
[o] πλέος. [o] ἐπληθύνοντο.
32 [k] Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ
[z] ἔρχομαι. πάντων, [z] κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς
κατοικοῦντας Λύδδαν.
[a] εὑρίσκω. 33 [a] Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν
[b] κεῖμαι. ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ [b] κατακείμενον ἐπὶ
[c] εἰμί. κραββάτῳ, ὃς [c] ἦν [d] παραλελυμένος.
[d] λύω. 34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, [e] ἰᾶ-
[e] ἰάομαι. ταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· [f] ἀνάστηθι, καὶ [g] στρῶσον
[f] ἵστημι. σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως [f] ἀνέστη.
[g] στορέω. 35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες
[h] στρέφω. Λύδδαν καὶ τὸν Σάρωνα· οἵτινες [h] ἐπέστρεψαν
ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις c ἦν μαθήτρια ὀνόμα-
τι Ταβιθά (ἣ i διερμηνευομένη λέγεται Δορ- i ἑρμηνεύω.
κάς·) αὕτη c ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλε-
ημοσυνῶν ὧν ἐποίει
37 k Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις l ἀ- k γίνομαι.
σθενήσασαν αὐτὴν m ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ l ἀσθενῶ.
αὐτὴν n ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. m θνήσκω.
38 Ἐγγὺς δὲ c οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, n τίθημι.
οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος c ἐστὶν ἐν αὐ-
τῇ, o ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, πα- o στέλλω.
ρακαλοῦντες μὴ p ὀκνῆσαι q διελθεῖν ἕως αὐ- p ὀκνῶ.
τῶν. q ἔρχομαι.
39 f Ἀναστὰς δὲ Πέτρος q συνῆλθεν αὐτοῖς·
ὃν k παραγενόμενον r ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον· r ἄγω.
καὶ f παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι,
καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει ſ δεικνύω.
μετ' αὐτῶν c οὖσα ἡ Δορκάς.
40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, n θεὶς
τὰ γόνατα t προσηύξατο· καὶ h ἐπιστρέψας πρὸς t εὔχομαι.
τὸ σῶμα, εἶπε, Ταβιθά f ἀνάστηθι. Ἡ δὲ u ἤ- u οἴγω.
νοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ x ἰδοῦσα τὸν Πέ- x εἴδω.
τρον, y ἀνεκάθισε. y ἕζω.
41 z Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, a ἀνέστησεν αὐτήν· z δίδωμι.
φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, a παρέστη- a ἵστημι.
σεν αὐτὴν b ζῶσαν. b ζάω.
42 Γνωστὸν δὲ c ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης· c γίνομαι.
καὶ πολλοὶ d ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. d πίστις.
43 c Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς e μεῖναι αὐ- e μένω.
τὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

Κεφ. ι. Cap. X.

Ἀνὴρ δέ τις a ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι
Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης, ἐκ σπείρης a εἰμί.
τῆς b καλουμένης Ἰταλικῆς, b καλέω.
2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, σὺν
παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· ποιῶν τε ἐλεημοσύνας
πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός
3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν
ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ c εἰσελ- c ἔρχομαι.
θόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε.

d τείνω. e γίνομαι. f βαίνω.

4 Ὁ δὲ d ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος e γενόμενος, εἶπε, Τί ἐστι Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου f ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

g πέμπω.

5 Καὶ νῦν g πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ g μετάπεμψαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος.

h ξένος. i λαλέω.

6 Οὗτος h ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν· οὗτος i λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ c ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ·

k ἡγέομαι. l στέλλω.

8 Καὶ k ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, l ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

m πέρω. n βαίνω. o εὐχή.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον m ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, n ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα o προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην.

p θέλω. q πίπτω.

10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ p ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, q ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις·

r οἴγω. s δέω. t ἕω.

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν r ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς s δεδεμένον, καὶ t καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς.

u ἄρχω.

12 Ἐν ᾧ u ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

x ἵστημι. y θύω. z φάγω.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, x Ἀναστὰς Πέτρε, y θῦσον καὶ z φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

* καθαίρω.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἃ ὁ Θεὸς * ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

a γίνομαι. b λαμβάνω.

16 Τοῦτο δὲ a ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν b ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ [c] διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν [c] πείρω.
[d] εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδού, οἱ ἄνδρες οἱ [e] ἀ- [d] εἰμί.
πεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, [f] διερωτήσαντες [e] στέλλω.
τὴν οἰκίαν Σίμωνος, [g] ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶ- [f] ἐρωτάω.
να. [g] ἵστημι.
18 Καὶ φωνήσαντες [h] ἐπυνθάνοντο εἰ Σί- [h] πυνθάνο-
μων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενί- μαι.
ζεται.
19 Τοῦ δὲ Πέτρου [i] ἐνθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά- [i] θυμός.
ματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδού, ἄνδρες
τρεῖς ζητοῦσί σε.
20 Ἀλλὰ [g] ἀναστὰς [k] κατάβηθι, καὶ [e] πορεύου [k] βαίνω.
σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· διότι ἐγὼ
[g] ἀπέσταλκα αὐτούς.
21 [k] Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας
τοὺς [g] ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐ-
τόν, εἶπεν, Ἰδού, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰ-
τία δι' ἣν [g] πάρεστε;
22 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης,
ἀνὴρ δίκαιος, καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυ-
ρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, [l] ἐ- [l] χρῆμα.
χρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου [m] μεταπέμψα- [m] πέμπω.
σθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ [n] ἀκοῦσαι ῥήματα [n] ἀκούω.
παρὰ σοῦ.
23 [o] Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς [p] ἐξένισε. [o] καλέω.
Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος [q] ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, [p] ξένος.
καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ἰόππης
[q] συνῆλθον αὐτῷ. [q] ἔρχομαι.
24 Καὶ τῇ ἐπαύριον [q] εἰσῆλθον εἰς τὴν Και-
σάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς,
[r] συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς [r] καλέω.
ἀναγκαίους φίλους. [s] ἄντα.
25 Ὡς δὲ [a] ἐγένετο [q] εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, [t] πίπτω.
[s] συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, [t] πεσὼν ἐπὶ [u] πούς.
τοὺς [u] πόδας, [x] προσεκύνησεν. [x] κύω.
26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν [y] ἤγειρε, λέγων, [g] Ἀ- [y] ἐγείρω.
νάστηθι· [z] κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. [z] καὶ ἐγώ.
27 Καὶ [a] συνομιλῶν αὐτῷ, [b] εἰσῆλθε, καὶ [a] ὅμιλος.
εὑρίσκει [b] συνεληλυθότας πολλούς. [b] ἔρχομαι.

28 [c] Ἔφη

c φάω. d ἴσημι. e κόλλα. f δεικνύω.

28 c Ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς d ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ e κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς f ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.

g ῥέω. h πέμπω.

29 Διὸ καὶ g ἀναντιῤῥήτως b ἦλθον h μεταπεμφθείς· πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ h μετεπέμψασθέ με.

i εἰμί.

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος c ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας i ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδού, ἀνὴρ d ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ.

k ἀκούω. l μιμνήσκομαι.

31 Καί φησι, Κορνήλιε, k εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου l ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

m καλέω. n ξένος. o γίνομαι.

32 h Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ m μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς m ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος n ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς o παραγενόμενος λαλήσει σοι.

p τάττω.

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος· νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ i πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ p προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

q οἴγω.

34 q Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ i ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός,

35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτόν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ i ἐστι.

r στέλλω.

36 Τὸν λόγον ὃν r ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων Κύριος.

s εἴδω. t ἄρχω. u κήρυξ.

37 Ὑμεῖς s οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, t ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ u ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

x χρίω.

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς x ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει· ὃς

y διῆλθεν

y διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ z ἰώμενος πάντας τοὺς — y ἔρχομαι.
a καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ὅτι ὁ — z ἰάομαι.
Θεὸς b ἦν μετ' αὐτοῦ. — a δύναμαι.
39 (Καὶ ἡμεῖς b ἐσμεν μάρτυρες πάντων — b εἰμί.
ὧν c ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων, — c ποιέω.
καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ,) ὃν d ἀνεῖλον κρεμάσαντες — d αἱρέω.
ἐπὶ ξύλου.
40 Τοῦτον ὁ Θεὸς e ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, — e ἐγείρω.
καὶ f ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ g γενέσθαι, — f δίδωμι.
41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς — g γίνομαι.
h προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵ- — h τείνω.
τινες i συνεφάγομεν καὶ k συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ — i φάγω.
τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. — k πίνω.
42 Καὶ l παρήγγειλεν ἡμῖν m κηρύξαι τῷ λαῷ — l ἀγγέλλω.
καὶ n διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισ- — m κήρυξ.
μένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νε- — n μάρτυς.
κρῶν.
43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν,
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν o λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος — o λαμβάνω
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦ-
τα, p ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας — p πίπτω.
τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.
45 Καὶ q ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ, ὅ- — q ἵστημι.
σοι r συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη — r ἔρχομαι.
ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος s ἐκκέχυται. — s χέω.
46 t Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις,
καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε u ἀπεκρίθη — t ἀκούω.
ὁ Πέτρος, — u κρίνω.
47 Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ
μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον o ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48 x Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν — x τάττω.
τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε y ἠρώτησαν αὐτὸν — y ἐρωτάω.
z ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς. — z μένω.

Κεφ. ια'. Cap XI.

a Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄν- — a ἀκούω.
τες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη b ἐ- — b δέχομαι.
δέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. gentiles

2 Καὶ

c βαίνω. 2 Καὶ ὅτε ^c ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυ-
d κρίνω. μα ^d διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτο-
e βύω. μῆς,
f ἔρχομαι. 3 Λέγοντες, Ὅτι πρὸς ἄνδρας ^e ἀκροβυ-
g φάγω. στίαν ἔχοντας ^f εἰσῆλθες, καὶ ^g συνέφαγες αὐ-
τοῖς.
h ἄρχω. 4 ^h Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος, * ἐξετίθετο
* τίθημι. αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων,
i εἰμί. 5 Ἐγὼ ^i ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
μενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον,
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρ-
k ἕω. χαῖς ^k καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ^f ἦλθεν ἄ-
χρις ἐμοῦ.
l τείνω. 6 Εἰς ἣν ^l ἀτενίσας ^m κατενόουν καὶ εἶδον
m νόος. τὰ ^n τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρ-
n πούς. πετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
o ἵστημι. 7 ^a Ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, ^o Ἀνα-
p θύω. στὰς Πέτρε, ^p θῦσον καὶ φάγε.
8 Εἶπον δὲ, Μηδαμῶς Κύριε· ὅτι πᾶν κοι-
νὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε ^f εἰσῆλθεν εἰς τὸ στό-
μα μου.
9 ^d Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ
q καθαίρω. τοῦ οὐρανοῦ, Ἃ ὁ Θεὸς ^q ἐκαθάρισε, σὺ μὴ
κοίνου.
r γίνομαι. 10 Τοῦτο δὲ ^r ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν ^s ἀ-
s σπάω. νεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.
11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ^o ἐπέ-
t στέλλω. στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ^i ἤμην, ^t ἀπεσταλμένοι
ἀπὸ Καισαρείας πρός με.
12 Εἶπε δέ μοι τὸ πνεῦμα ^f συνελθεῖν αὐ-
τοῖς, μηδὲν διακρινόμενον· ^f ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ
καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι; καὶ ^f εἰσήλθομεν εἰς τὸν
οἶκον τοῦ ἀνδρός.
u ἄγγελος. 13 ^u Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγε-
λον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ^o σταθέντα, καὶ εἰπόντα αὐ-
x πέμπω. τῷ, ^t Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ ^x μετά-
πεμψαι Σίμωνα τὸν ^y ἐπικαλούμενον Πέτρον·
y καλέω. 14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε ἐν οἷς ^z σω-
z σόος. θήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν

15 Ἐν δὲ τῷ a ἄρξασθαί με λαλεῖν, b ἐπέ- a ἄρχω.
πεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ᾽ αὐτοὺς, ὥσπερ b πίπτω.
καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.
16 c Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς c μιμνήσκο-
ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ μαι.
βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
17 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν d ἔδωκεν αὐτοῖς d δίδωμι.
ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, e πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον e πίστις.
Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ δὲ τίς f ἤμην δυνατὸς g κω- f εἰμί.
λῦσαι τὸν Θεόν; g κωλύω.
18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα h ἡσύχασαν, καὶ i ἐ- h ἥσυχος.
δόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, Ἄραγε καὶ τοῖς i δοκέω.
ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν d ἔδωκεν εἰς k σπείρω.
ζωήν. l ἔρχομαι.
19 ¶ Οἱ μὲν οὖν k διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλί-
ψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ, l διῆλθον ἕως
Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λα-
λοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.
20 f Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύ-
πριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες l εἰσελθόντες εἰς
Ἀντιόχειαν, m ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς, m λαλέω.
εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.
21 Καὶ f ἦν χεὶρ Κυρίου μετ᾽ αὐτῶν· πολύς
τε ἀριθμὸς e πιστεύσας n ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν n στρέφω.
Κύριον.
22 o Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλη- o ἀκούω.
σίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ p ἐξα- p στέλλω.
πέστειλαν Βαρνάβαν l διελθεῖν ἕως Ἀντιο-
χείας.
23 Ὃς q παραγενόμενος καὶ r ἰδὼν τὴν χάριν q γίνομαι.
τοῦ Θεοῦ,* ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προ- r εἴδω.
θέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ. * χαίρω.
24 Ὅτι f ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύ-
ματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ s προσετέθη ὄχλος s τίθημι.
ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.
25 l Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀνα-
ζητῆσαι Σαῦλον, καὶ t εὑρὼν αὐτὸν u ἤγαγεν t εὑρίσκω.
αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. u ἄγω.
26 q Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον

u συναχθῆναι

u ἄγω. u συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ x διδάξαι
x διδάσκω. ὄχλον ἱκανόν· y χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀν-
y χρῆμα. τιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς, Χριστιανούς.
27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις l κατῆλθον
ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.
* ἵστημι. 28 * Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι
z σῆμα. Ἄγαβος, z ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν
a εἰμί. μέγαν μέλλειν a ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην·
b γίνομαι. ὅστις καὶ b ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.
c πείρω. 29 Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς c ηὐπορεῖτό τις,
d ὅρος. d ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·
e ποιέω. 30 Ὃ καὶ e ἐποίησαν, f ἀποστείλαντες πρὸς
f στέλλω. τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ
Σαύλου.

Κεφ. ιβ. Cap. XII.

a βάλλω. ΚΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν a ἐπέβαλεν
b κακός. Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας b κακῶ-
c αἱρέω. σαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
2 c Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου,
μαχαίρᾳ.
d εἴδω. 3 Καὶ d ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν e ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις,
e εἰμί. f προσέθετο g συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (e ἦσαν δὲ
f τίθημι. ἡμέραι τῶν Ἀζύμων)
g λαμβάνω. 4 Ὃν καὶ h πιάσας f ἔθετο εἰς φυλακὴν,
h πιάζω. i παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυ-
i δίδωμι. λάσσειν αὐτόν βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα k ἀνα-
k ἄγω. γαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.
l τηρέω. 5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος l ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·
προσευχὴ δὲ e ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκ-
κλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.
m μέλλω. 6 Ὅτε δὲ m ἔμελλεν αὐτὸν k προάγειν ὁ
Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ e ἦν ὁ Πέτρος κοι-
n δέω. μώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, n δεδεμένος
o τηρέω. ἁλύσεσι δυσί· φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας o ἐτή-
p ἵστημι. ρουν τὴν φυλακήν.
q λάμπω. 7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου p ἐπέστη, καὶ
r πατάσσω. φῶς q ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· r πατάξας δὲ
s ἐγείρω. τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, s ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων,

p Ἀνάστα

p Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ t ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ t πίπτω.
ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, u Περί- u ζώννυμι.
ζωσαι, καὶ n ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. x Ἐ- x ποιέω.
ποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ
τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.
9 Καὶ y ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ· καὶ οὐκ d ᾔ- y ἔρχομαι.
δει ὅτι ἀληθές e ἐστι τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέ-
λου· z ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. z δοκέω.
10 y Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ
δευτέραν, y ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν,
τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη * ἠνοί- * οἴγω.
χθη αὐτοῖς· καὶ y ἐξελθόντες προῆλθον ῥύ-
μην μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ᾽
αὐτοῦ.
11 Καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶ-
πε, Νῦν d οἶδα ἀληθῶς ὅτι a ἐξαπέστειλε Κύ- a στέλλω.
ριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ b ἐξείλετό με ἐκ χει- b αἱρέω.
ρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν
Ἰουδαίων.
12 c Συνιδών τε d ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρί- c εἴδω.
ας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ d ἔρχομαι.
e ἦσαν ἱκανοὶ f συνηθροισμένοι καὶ g προσευχό- e εἰμί.
μενοι. f ἄθροος.
13 h Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυ- g εὔχομαι.
λῶνος, προσῆλθε παιδίσκη i ὑπακοῦσαι, ὀνό- h κρούω.
ματι Ῥόδη. i ἀκούω.
14 Καὶ k ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ k γινώσκω.
τῆς χαρᾶς οὐκ l ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, m εἰσδραμοῦ- l οἴγω.
σα δὲ n ἀπήγγειλεν o ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ m τρέχω.
πυλῶνος. n ἀγγέλλω.
15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, p Μαίνῃ. Ἡ δὲ o ἵστημι.
q διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δ᾽ ἔλεγον, Ὁ p μαίνομαι.
ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν. q ἰσχύς.
16 Ὁ δὲ Πέτρος r ἐπέμενε κρούων. l ἀνοί- r μένω.
ξαντες δὲ εἶδον αὐτόν, καὶ o ἐξέστησαν. ſ σείω.
17 ſ Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, t ἡγέομαι.
t διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν u ἐξ- u ἄγω.
ήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δέ, n Ἀπαγγείλατε

Ἰακώβῳ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ d ἐξελ-
θὼν x ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.
18 y Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ
ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος
y ἐγένετο.
19 Ἡρώδης δὲ z ἐπιζητήσας αὐτόν, καὶ μὴ
a εὑρών, b ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, c ἐκέλευ-
σεν d ἀπαχθῆναι· καὶ e κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαί-
ας εἰς τὴν Καισάρειαν, f διέτριβεν.
20 g Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης h θυμομαχῶν Τυρί-
οις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς
αὐτόν, καὶ i πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος
τοῦ βασιλέως, k ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ l τρέφε-
σθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.
21 m Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης n ἐνδυσά-
μενος o ἐσθῆτα βασιλικήν, καὶ p καθίσας ἐπὶ
τοῦ βήματος, q ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.
22 Ὁ δὲ δῆμος r ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνή, καὶ
οὐκ ἀνθρώπου.
23 ſ Παραχρῆμα δὲ t ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγε-
λος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ u ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ
Θεῷ· καὶ x γενόμενος y σκωληκόβρωτος z ἐξέ-
ψυξεν.
24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ a ηὔξανε καὶ b ἐπλη-
θύνετο.
25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος c ὑπέστρεψαν ἐξ
Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν· d συμ-
παραλαβόντες καὶ Ἰωάννην, τὸν e ἐπικληθέντα
Μάρκον.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

a Ἦσαν δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν
ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ,
τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν, ὁ καλούμενος
Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε
Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦ-
λος.
2 b Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ,
καὶ c νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅ-
γιον, d Ἀφορίσατε δή μοι τόν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν
Σαῦλον

x πείρω.
y γίνομαι.
z ζητέω.
a εὑρίσκω.
b κρίνω.
c κελεύω.
d ἄγω.
e ἔρχομαι.
f τρίβω.
g εἰμί.
h μάχομαι.
i πείθω.
k αἰτέω.
l τρέφω.
m τάττω.
n δύω.
o ἕω.
p ἕζω.
q ἀγορεύω.
r φωνή.
ſ χρῆμα.
t πατάσσω.
u δίδωμι.
x γίνομαι.
y σκώληξ.
z ψύχω.
a αὐξάνω.
b πλέος.
c στρέφω.
d λαμβάνω
e καλέω.
a εἰμί.
b ἔργον.
c νηστεύω.
d ὅρος.

Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ [e] προσκέκλημαι αὐτούς. | e καλέω.
3 Τότε νηστεύσαντες καὶ [f] προσευξάμενοι, | f εὔχ.
καὶ [g] ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, [h] ἀπέλυσαν. | g τίθημι.
4 Οὗτοι μὲν οὖν [i] ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύ- | h λύω.
ματος τοῦ ἁγίου, [k] κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν | i πέμπω.
ἐκεῖθέν τε [l] ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον. | k ἔρχομαι.
5 Καὶ [m] γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, [n] κατήγγελ- | l πλέω.
λον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰου- | m γίνομαι.
δαίων· [o] εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. | n ἀγγέλλω.
6 [k] Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, | o ἔχω.
[p] εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, | p εὑρίσκω.
ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς·
7 Ὃς [n] ἦν σὺν τῷ [q] ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ | q ὑπέρ.
Παύλῳ, ἀνδρὶ [r] συνετῷ. οὗτος προσκαλεσά- | r ἔω.
μενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, [s] ἐπεζήτησεν [t] ἀ- | s ζητέω.
κοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. | t ἀκούω.
8 [u] Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος | u ἵστημι.
(οὕτω γὰρ [x] μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ) | x ἑρμηνεύς.
ζητῶν * διαστρέψαι τὸν [q] ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πί- | * στρέφω.
στεως.
9 Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος) [y] πλησθεὶς πνεύ- | y πλέος.
ματος ἁγίου, καὶ [z] ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, | z τείνω.
10 Εἶπεν, Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης
[a] ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιο- | a ἔργον.
σύνης, οὐ [b] παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου | b παύω.
τὰς εὐθείας;
11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σὲ· καὶ
[c] ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον, ἄχρι | c εἰμί.
καιροῦ. [d] Παραχρῆμα δὲ [e] ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν | d χρῆμα.
ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ [f] περιάγων ἐζήτει [f] χει- | e πίπτω.
ραγωγούς. | f ἄγω.
12 Τότε [g] ἰδὼν ὁ [h] ἀνθύπατος τὸ [i] γεγονὸς, | g εἴδω.
ἐπίστευσεν, [k] ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ | h ὑπέρ.
τοῦ Κυρίου. | i γίνομαι.
13 ¶ [f] Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ | k πλήσσω.
τὸν Παῦλον, [l] ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. | l ἔρχομαι.
Ἰωάννης δὲ [m] ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, [n] ὑπέ- | m χῶρος.
στρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. | n στρέφω.
14 Αὐτοὶ δὲ [l] διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης,

παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰ-
σελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
o ἕζω. σαββάτων, o ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν
p σέλλω. προφητῶν p ἀπέστειλαν οἱ f ἀρχισυνάγωγοι
πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἰ
c ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν
λαὸν, λέγετε.

q ἵσημι. 16 q Ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ r κατασείσας
r σείω. τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ
φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε.

s λέγω. 17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ s ἐξελέξ-
t ὕψος. ατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν t ὕψω-
σεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ
βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐ-
τῆς.

u φέρω. 18 Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον u ἐτρο-
ποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

x αἱρέω. 19 Καὶ x καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανα-
y δίδωμι. ὰν, y κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν.

a ἔτος. 20 Καὶ μετὰ ταῦτα ὡς a ἔτεσι τετρακοσίοις
b δίδωμι. καὶ πεντήκοντα b ἔδωκε κριτὰς, ἕως Σαμουὴλ
τοῦ προφήτου.

c καὶ ἐκεῖθεν 21 c Κἀκεῖθεν d ᾐτήσαντο βασιλέα· καὶ b ἔ-
d αἰτέω. δωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ, υἱὸν Κὶς, ἄνδρα
e ἵσημι. ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα,

f ἐγείρω. 22 Καὶ e μεταστήσας αὐτὸν, f ἤγειρεν αὐτοῖς
τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας,
g εὑρίσκω. g Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν
καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά
μου.

23 Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ'
ἐπαγγελίαν f ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰη-
σοῦν.

h κήρυξ. 24 h Προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώ-
i ὁδός. που τῆς i εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ
τῷ λαῷ Ἰσραήλ.

k πλέος. 25 Ὡς δὲ k ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον,
l τίς. ἔλεγε, l Τίνα με ὑπονοεῖτε m εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ,
m εἰμί. ἀλλ'

ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος
τὸ ὑπόδημα τῶν [n] ποδῶν [o] λῦσαι. [n] πούς.
26 Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, [o] λύω.
καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ὑμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης [p] ἀπεστάλη. [p] στέλλω.
27 Οἱ γὰρ [q] κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, [q] οἶκος.
καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον [r] ἀγνοήσαντες, [r] νόος.
καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάβ-
βατον [s] ἀναγινωσκομένας, κρίναντες, [k] ἐπλή- [s] γινώσκω.
ρωσαν.
28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου [t] εὑρόντες, [t] εὑρίσκω.
d ᾐτήσαντο Πιλάτον [u] ἀναιρεθῆναι αὐτόν. [u] αἱρέω.
29 Ὡς δὲ [x] ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ [x] τέλος.
[y] γεγραμμένα, [u] καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, [z] ἔ- [y] γράφω.
θηκαν εἰς μνημεῖον. [z] τίθημι.
30 Ὁ δὲ Θεὸς [a] ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. [a] ἐγείρω.
31 Ὃς [b] ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς [b] ὄπτομαι.
[c] συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱε- [c] βαίνω.
ρουσαλὴμ, [d] οἵτινές [e] εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς [d] ὅστις.
τὸν λαόν. [e] εἰμί.
32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς [f] εὐαγγελιζόμεθα, τὴν [f] ἀγγέλλω.
πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν [g] γενομένην· [g] γίνομαι.
ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς [h] ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκ- [h] πλέος.
νοις αὐτῶν ἡμῖν, [i] ἀναστήσας Ἰησοῦν· [i] ἵστημι.
33 Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ [k] γέ- [k] γράφω.
γραπται, Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον [l] γεγέννη- [l] γεννάω.
κά σε. [m] ἵστημι.
34 Ὅτι δὲ [m] ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μη- [n] στρέφω.
κέτι μέλλοντα [n] ὑποστρέφειν εἰς διαφθορὰν, οὕ- [o] εἴρω.
τως [o] εἴρηκεν, Ὅτι [p] δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ [p] δίδωμι.
τὰ πιστά.
35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, [p] Οὐ δώσεις τὸν
ὅσιόν σου [q] ἰδεῖν διαφθοράν. [q] εἴδω.
36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας
τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, [r] ἐκοιμήθη, καὶ [s] προσετέ- [r] κοιμάω.
θη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθο- [s] τίθημι.
ράν.
37 Ὃν δὲ ὁ Θεὸς [a] ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφ-
θοράν.

t γινώσκω. 38 t Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί,
ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγ-
γέλλεται.
u δύναμαι. 39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ u ἠδυνήθητε ἐν
x δίκη. τῷ νόμῳ Μωσέως x δικαιωθῆναι· ἐν τούτῳ
πᾶς ὁ πιστεύων x δικαιοῦται.
y ἔρχομαι. 40 Βλέπετε οὖν μὴ y ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ
z ῥέω. z εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,
a εἴδω. 41 a Ἴδετε οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε,
b φαίνω. καὶ b ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς
ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις
c ἡγέομαι. c ἐκδιηγῆται ὑμῖν.
d εἶμι. 42 d Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰου-
δαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ
e λαλέω. σάββατον e λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα
f λύω. ταῦτα.
g ἀκόλουθος. 43 f Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, g ἠκολού-
h σέβω. θησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν h σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵ-
i πείθω. τινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, i ἔπειθον αὐτοὺς
k μένω. k ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα
l ἄγω. ἡ πόλις l συνήχθη m ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
m ἀκούω. 45 a Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, n ἐ-
n πλέος. πλήσθησαν ζήλου, καὶ o ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ
o λέγω. Παύλου o λεγομένοις, o ἀντιλέγοντες καὶ βλα-
σφημοῦντες.
p ῥέω. 46 p Παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ
Βαρνάβας εἶπον, Ὑμῖν d ἦν ἀναγκαῖον πρῶ-
τον e λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ
q ὠθέω. q ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυ-
r στρέφω. τοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδού, r στρεφόμεθα εἰς τὰ
ἔθνη.
s στέλλω. 47 Οὕτω γὰρ s ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος,
t τίθημι. t Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ d εἶναί σε εἰς
σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
u δοκέω. 48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ u ἐδό-
x πίστις. ξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ x ἐπίστευσαν ὅσοι
y τάττω. d ἦσαν y τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

49 z Διεφέρετο

49 z Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅ- z φέρω.
λης τῆς χώρας.
50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι a παρώτρυναν τὰς σεβο- a ὀτρύνω.
μένας b γυναῖκας καὶ τὰς * εὐσχήμονας, καὶ τοὺς * ἔχω.
πρώτους τῆς πόλεως· καὶ c ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ b γυνή.
τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ d ἐξέβαλον αὐ- c ἐγείρω.
τοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. d βάλλω.
51 Οἱ δὲ e ἐκτιναξάμενοι τὸν f κονιορτὸν τῶν e τινάσσω.
ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, g ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. f ὄρω.
52 Οἱ δὲ μαθηταὶ h ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ g ἔρχομαι.
πνεύματος ἁγίου. h πλέος.

Κεφ. ιδ'. Cap.XIV.

a' Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ b εἰσελ- a γίνομαι.
θεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰου- b ἔρχομαι.
δαίων, καὶ c λαλῆσαι οὕτως ὥστε d πιστεῦσαι Ἰου- c λαλέω.
δαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. d πίστις.
2 Οἱ δὲ e ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι f ἐπήγειραν καὶ e πείθω.
g ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελ- f ἐγείρω.
φῶν. g κακός.
3 Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον h διέτριψαν i παῤῥη- h τρίβω.
σιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, τῷ μαρτυροῦντι τῷ i ῥέω.
λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ k διδόντι σημεῖα καὶ k δίδωμι.
τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.
4 l Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν l σχίζω.
m ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ, σὺν τοῖς m εἰμί.
ἀποστόλοις. n ὕβρις.
5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαί- o βάλλω.
ων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, n ὑβρίσαι καὶ o λι- p εἴδω.
θοβολῆσαι αὐτούς, q φεύγω.
6 p Συνιδόντες q κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις r καὶ ἐκεῖ.
τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περί- ſ εἰμί.
χωρον· t πούς.
7 r Κἀκεῖ ſ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. u ἧμαι.
8 ¶ Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς x πατέω.
t ποσὶν u ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐ- y ἀκούω.
τοῦ ὑπάρχων· ὃς οὐδέποτε x περιεπεπατήκει. z τείνω.
9 Οὗτος y ἤκουε τοῦ Παύλου c λαλοῦντος· ὃς a εἴδω.
z ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ a ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ b σόος.
b σωθῆναι,

10 [g] Εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, [c] Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς
[d] πόδας σου ὀρθός. Καὶ [e] ἥλλετο, καὶ περιεπάτει.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι [a] ἰδόντες ὃ [f] ἐποίησεν ὁ Παῦ-
λος, [g] ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέ-
γοντες, Οἱ θεοὶ [h] ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις [i] κα-
τέβησαν πρὸς ἡμᾶς.
12 [k] Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ
Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς [l] ἦν ὁ [m] ἡγού-
μενος τοῦ λόγου.
13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ [l] ὄντος πρὸ τῆς
πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς
πυλῶνας [n] ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις [o] ἤθελε
θύειν.
14 [p] Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ
Παῦλος, [q] διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν
[r] εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες,
15 Καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖ-
τε; καὶ ἡμεῖς [s] ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρω-
ποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν μα-
ταίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐ-
ποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·
16 Ὃς ἐν ταῖς [t] παρῳχημέναις γενεαῖς [u] εἴασε
πάντα τὰ ἔθνη [x] πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
17 Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν [y] ἀφῆκεν,
[f] ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς [z] διδοὺς
καὶ καιροὺς [n] καρποφόρους, [a] ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.
18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις [b] κατέπαυ-
σαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 ¶ [c] Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰ-
κονίου Ἰουδαῖοι, καὶ [d] πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ
[e] λιθάσαντες τὸν Παῦλον, [f] ἔσυρον ἔξω τῆς πό-
λεως, [g] νομίσαντες αὐτὸν [h] τεθνάναι.
20 [i] Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν,
[k] ἀναστὰς [c] εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύ-
ριον [c] ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.
21 [l] Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ
[m] μαθητεύσαντες ἱκανούς, [n] ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύ-
στραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν. 22 [o] Ἐ-

c ἵστημι.
d πούς.
e ἅλλομαι.
f ποιέω.
g ἄρω.
h ὁμός.
i βαίνω.
k καλέω.
l εἰμί.
m ἡγέομαι.
n φέρω.
o θέλω.
p ἀκούω.
q ῥήσσω.
r πηδάω.
s πάσχω.
t οἴχομαι.
u ἐάω.
x πείρω.
y ἕω.
z δίδωμι.
a πλέω.
b παύω.
c ἔρχομαι.
d πείθω.
e λίθος.
f σύρω.
g νέμω.
h θνήσκω.
i κύκλος.
k ἵστημι.
l ἀγγέλλω.
m μανθάνω.
n στρέφω.

22 [o] Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, [o] στηρίζω.
[p] παρακαλοῦντες [q] ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ [p] καλέω.
πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς [s] εἰσελθεῖν εἰς τὴν [q] μένω.
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
23 [r] Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέ- [r] τείνω.
ρους κατ' ἐκκλησίαν, [s] προσευξάμενοι μετὰ νη- [s] εὐχή.
στειῶν, [t] παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν [u] πε- [t] τίθημι.
πιστεύκεισαν. [u] πίστις.
24 Καὶ c διελθόντες τὴν Πισιδίαν, c ἦλθον
εἰς Παμφυλίαν. [x] λαλέω.
25 Καὶ [x] λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, [y] βαίνω.
[y] κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. [z] καὶ ἐκεῖθεν.
26 [z] Κἀκεῖθεν [a] ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχει- [a] πλέω.
αν· ὅθεν b ἦσαν [c] παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ b εἰμί.
Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ [a] ἐπλήρωσαν. c δίδωμι.
27 [d] Παραγενόμενοι δὲ καὶ [e] συναγαγόντες τὴν d γίνομαι.
ἐκκλησίαν, [f] ἀνήγγειλαν ὅσα [g] ἐποίησεν ὁ e ἄγω.
Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι [h] ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύ- f ἀγγέλλω.
ραν πίστεως. [g] ποιέω.
28 [i] Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον [h] οἴγω.
σὺν τοῖς μαθηταῖς. [i] τρίβω.

Κεφ. ιε'. Cap.XV.

ΚΑί τινες [a] κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, a ἔρχομαι.
b ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς, Ὅτι ἐὰν μὴ b διδάσκω.
c περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε c τέμνω.
d σωθῆναι. d σῶος.
2 [e] Γενομένης οὖν [f] στάσεως καὶ [g] συζητήσεως οὐκ [e] γίνομαι.
ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐ- f ἵστημι.
τούς, [h] ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνά- [g] ζητέω.
βαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀπο- [h] τάττω.
στόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ, περὶ τοῦ
ζητήματος τούτου.
3 Οἱ μὲν οὖν [i] προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλη- [i] πέμπω.
σίας, [a] διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν,
[k] ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· [k] ἡγέομαι.
καὶ [l] ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελ- [l] ποιέω.
φοῖς.
4 e Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, [m] ἀπε- [m] δέχομαι.
δέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων

[n] ἀγγέλλω. καὶ τῶν πρεσβυτέρων· [n] ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ
[o] ποιέω. Θεὸς [o] ἐποίησε μετ' αὐτῶν.
5 [f] Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν
[p] πίστις. φαρισαίων [p] πεπιστευκότες, λέγοντες, Ὅτι δεῖ
περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
νόμον Μωϋσέως.
[q] ἄγω. 6 [q] Συνήχθησάν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-
[r] εἴδω. τεροι [r] ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.
7 Πολλῆς δὲ [s] συζητήσεως [t] γενομένης, [f] ἀ-
ναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἄνδρες ἀ-
* ἵστημι. δελφοὶ, ὑμεῖς * ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρ-
[t] λέγω. χαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν [t] ἐξελέξατο διὰ τοῦ στό-
ματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγε-
λίου, καὶ [p] πιστεῦσαι.
[u] γινώσκω. 8 Καὶ ὁ [u] καρδιογνώστης Θεὸς [x] ἐμαρτύρη-
[x] μάρτυρ. σεν αὐτοῖς, [y] δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
[y] δίδωμι. καθὼς καὶ ἡμῖν·
[z] κρίνω. 9 Καὶ οὐδὲν [z] διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
[a] καθαίρω. αὐτῶν, τῇ πίστει [a] καθαρίσας τὰς καρδίας αὐ-
τῶν.
[b] τίθημι. 10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεὸν [b] ἐπιθεῖναι
ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε
[c] ἰσχύς. οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς [c] ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι;
11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ
[d] σῶος. Χριστοῦ πιστεύομεν [d] σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον
[e] καὶ ἐκεῖνος [e] κἀκεῖνοι.
[f] σιγάω. 12 [f] Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος· καὶ [g] ἤκου-
[g] ἀκούω. ον Βαρνάβα καὶ Παύλου [h] ἐξηγουμένων ὅσα [i] ἐ-
[h] ἡγέομαι. ποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνε-
[i] ποιέω. σι δι' αὐτῶν.
[k] κρίνω. 13 Μετὰ δὲ τὸ [f] σιγῆσαι αὐτοὺς, [k] ἀπεκρί-
θη Ἰάκωβος, λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, [g] ἀκού-
σατέ μου·
[l] ἡγέομαι. 14 Συμεὼν [l] ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ
[m] σκέπτομαι Θεὸς [m] ἐπεσκέψατο [n] λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν
[n] λαμβάνω. ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.
[o] φωνή. 15 Καὶ τούτῳ [o] συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν
[p] γράφω. προφητῶν· καθὼς [p] γέγραπται.

16 Μετὰ

16 Μετὰ ταῦτα q ἀναστρέψω, καὶ r ἀνοικο- q στρέφω.
δομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν s πεπτωκυῖαν, καὶ r δέμω.
τὰ t κατεσκαμμένα αὐτῆς r ἀνοικοδομήσω, s πίπτω.
καὶ u ἀνορθώσω αὐτήν· t σκάπτω.
17 Ὅπως ἂν x ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν u ὀρθός.
ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' x ζητέω.
οὓς y ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέ- y καλέω.
γει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα. z γινώσκω.
18 z Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός a ἐστι τῷ Θεῷ πάν- a εἰμί.
τα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ b παρενοχλεῖν τοῖς b ὄχλος.
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν c ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν. c στρέφω.
20 Ἀλλὰ d ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ e ἀπέχεσθαι d στέλλω.
ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορ- e ἔχω.
νείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος.
21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν
τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς κατὰ πᾶν σάββατον f ἀναγινωσκόμενος. f γινώσκω.
22 Τότε g ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς g δοκέω.
πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, h ἐκλεξα- h λέγω.
μένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν i πέμψαι εἰς Ἀντιό- i πέμπω.
χειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν k καλέω.
τὸν k ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας
l ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς· l ἡγέομαι.
23 m Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ m γράφω.
ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, τοῖς
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν, καὶ Κιλικίαν ἀδελ-
φοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
24 Ἐπειδὴ n ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν n ἀκούω.
o ἐξελθόντες p ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνα- o ἔρχομαι.
σκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες q πε- p ταράττω.
ριτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον· οἷς οὐ d διεστει- q τέμνω.
λάμεθα·
25 g Ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις r ὁμοθυμαδὸν, r θυμός.
h ἐκλεξαμένους ἄνδρας i πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,
σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,
26 Ἀνθρώποις s παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς s δίδωμι.
αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

27 d Ἀπεστάλ-

27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ
αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.
28 g Ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν,
t τίθημι. μηδὲν πλέον t ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν
u ἀνάγκη. τῶν u ἐπάναγκες τούτων·
x ἔχω. 29 x Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ
y τηρέω. πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν y διατηροῦντες ἑαυ-
z ῥώννυω. τοὺς, εὖ πράξετε. z Ἔρρωσθε.
a λύω. 30 Οἱ μὲν οὖν a ἀπολυθέντες h ἦλθον εἰς
b ἔρχομαι. Ἀντιόχειαν· καὶ c συναγαγόντες τὸ πλῆθος,
c ἄγω. d ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
d δίδωμι. 31 e Ἀναγνόντες δὲ, f ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ
e γινώσκω. παρακλήσει.
f χάρις. 32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται
g εἰμί. g ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ h παρεκάλεσαν τοὺς
h καλέω. ἀδελφοὺς, καὶ i ἐπεστήριξαν·
i στηρίζω. 33 k Ποιήσαντες δὲ χρόνον, l ἀπελύθησαν μετ᾽
k ποιέω. εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
l δοκέω. λους.
m μένω. 34 l Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ m ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.
n τρίβω. 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας n διέτριβον ἐν
Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι,
μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.
o στρέφω. 36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε Παῦλος
p σκέπτομαι πρὸς Βαρνάβαν, o Ἐπιστρέψαντες δὴ p ἐπισκε-
q ἀγγέλλω. ψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν
ἐν αἷς q κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς
r βουλή. ἔχουσι.
s λαμβάνω. 37 Βαρνάβας δὲ r ἐβουλεύσατο s συμπαρα-
t ἄξιος. λαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον·
u ἵστημι. 38 Παῦλος δὲ t ἠξίου τὸν u ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐ-
τῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ b συνελθόντα
αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ s συμπαραλαβεῖν τοῦ-
τον.
39 x Ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε y ἀπο-
x γίνομαι. χωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων· τόν τε Βαρνά-
y χῶρος. βαν s παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι
εἰς Κύπρον·
z λέγω. 40 Παῦλος δὲ z ἐπιλεξάμενος Σίλαν b ἐξ-

ἦλθε

ῆλθε d παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν
ἀδελφῶν.
41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, i ἐπι-
στηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Κεφ. ιϛ. Cap. XVI.

a Κατήντησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ — a ἄντα.
ἰδοὺ μαθητής τις b ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τι- — b εἰμί.
μόθεος, υἱός γυναικός τινος Ἰουδαίας πιστῆς,
πατρὸς δὲ Ἕλληνος.
2 Ὃς c ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ — c μάρτυρ.
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.
3 Τοῦτον d ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ — d θέλω.
e ἐξελθεῖν καὶ f λαβὼν g περιέτεμεν αὐτὸν διὰ — e ἔρχομαι.
τοὺς Ἰουδαίους τοὺς b ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκεί- — f λαμβάνω.
νοις· h ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι — g τέμνω.
i Ἕλλην i ὑπῆρχεν. — h εἴδω.
4 Ὡς δὲ k διεπορεύοντο τὰς πόλεις, * παρε- — i ἄρχω.
δίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ — k πείρω.
m κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέ- — * δίδωμι.
ρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. — m κρίνω.
5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι n ἐστερεοῦντο τῇ πί- — n στερεός.
στει, καὶ o ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέ- — o περί.
ραν.
6 c Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατι-
κὴν χώραν, p κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ- — p κωλύω.
ματος q λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ. — q λαλέω.
7 e Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, r ἐπείραζον — r πεῖρα.
κατὰ τὴν Βιθυνίαν ſ πορεύεσθαι· καὶ οὐκ t εἴασεν — ſ πείρω.
αὐτοὺς τὸ πνεῦμα. — t ἐάω.
8 e Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, u κατέβησαν — u βαίνω.
εἰς Τρωάδα. — x ὁράω.
9 Καὶ x ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς y ὤφθη τῷ — y ὄπτομαι.
Παύλῳ· Ἀνήρ τις b ἦν Μακεδὼν z ἑστὼς, παρα- — z ἵστημι.
καλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, a Διαβὰς εἰς Μακεδο- — a βαίνω.
νίαν b βοήθησον ἡμῖν. — b βοηθός.
10 Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως c ἐζητή- — c ζητέω.
σαμεν d ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, a συμ- — d ἔρχομαι.
βιβάζοντες ὅτι e προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύ- — e καλέω.
ριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 f Ἀνα-

f ἄγω. 11 f Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, g εὐ-
g τρέχω. θυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ τε h ἐπι-
h εἶμι. ούσῃ εἰς Νεάπολιν·
12 Ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις h ἐστὶ
πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώ-
νια· h ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες
ἡμέρας τινάς.
13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων d ἐξήλθο-
i νέμω. μεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν οὗ i ἐνομίζε-
k ἕζω. το προσευχὴ h εἶναι, καὶ k καθίσαντες l ἐλαλοῦμεν
l λαλέω· ταῖς d συνελθούσαις m γυναιξί.
m γυνή. 14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρό-
n σέβω. πωλις πόλεως Θυατείρων, n σεβομένη τὸν Θεὸν
o ἀκούω. o ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος p διήνοιξε τὴν καρδίαν,
p οἴγω. προσέχειν τοῖς q λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.
q λαλέω. 15 Ὡς δὲ r ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, ſ πα-
r βαπτίζω. ρεκάλεσε, λέγουσα, Εἰ t κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ
ſ καλέω. Κυρίῳ h εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνα-
t κρίνω. τε. Καὶ u παρεβιάσατο ἡμᾶς·
u βία. 16 x Ἐγένετο δὲ y πορευομένων ἡμῶν εἰς
x γίνομαι. προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα
y πείρω. Πύθωνος, z ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολ-
z ἄντα. λὴν a παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.
a ἔχω. 17 Αὕτη b κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ
b ἀκόλουθος ἡμῖν, c ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
c κράζω. δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου d εἰσὶν, οἵτινες καταγ-
d εἰμί. γέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.
e πένομαι. 18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· e δια-
f στρέφω. πονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ f ἐπιστρέψας, τῷ
πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνό-
g ἔρχομαι. ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, g ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.
h εἴδω. 19 h Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι i ἐξῆλ-
i ἔρχομαι. θεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, k ἐπιλαβόμενοι
k λαμβάνω. τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, l εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν
l ἑλκύω. ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας·
m ἄγω. 20 Καὶ m προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατη-
n ταράττω. γοῖς, εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι n ἐκταράσσου-
σιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες.

21 Καὶ

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ [d] ἔξεστιν ἡ- [o] δέχομαι.
μῖν [o] παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις [d] οὖσι. [p] ἵστημι.
22 Καὶ [p] συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ [q] ῥήσσω.
οἱ στρατηγοὶ [q] περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, [r] κελεύω.
[r] ἐκέλευον ῥαβδίζειν. [s] τίθημι.
23 Πολλάς τε [s] ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, [t] βάλλω.
[t] ἔβαλον εἰς φυλακήν· [u] παραγγείλαντες τῷ [u] ἀγγέλλω.
[x] δεσμοφύλακι [y] ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. [x] φύλαξ.
24 Ὃς [a] παραγγελίαν τοιαύτην [a] εἰληφὼς, [y] σφάλλω.
[b] ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ [a] λαμβάνω
τοὺς [c] πόδας αὐτῶν [d] ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύ- [b] βάλλω.
λον. [c] πούς.
25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σί- [d] σφάλλω.
λας [e] προσευχόμενοι [f] ὕμνουν τὸν Θεόν [g] ἐπηκρο- [e] εὐχή.
ῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι, [f] ὑμνέω.
26 Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε [g] ἀκροάομαι
[h] σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· [h] σάλος.
[i] ἀνεῴχθησάν τε [k] παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, [i] οἴγω.
καὶ πάντων τὰ δεσμὰ [l] ἀνέθη. [k] χρῆμα.
27 Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, [l] ἕω.
καὶ [m] ἰδὼν [i] ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, [m] εἴδω.
[n] σπασάμενος μάχαιραν [o] ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀ- [n] σπάω.
ναιρεῖν, νομίζων [p] ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους· [o] μέλλω.
28 [q] Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, [p] φεύγω.
λέγων, Μηδὲν [r] πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαν- [q] φωνή.
τες γάρ [s] ἐσμεν ἐνθάδε. [r] πράττω.
29 [t] Αἰτήσας δὲ φῶτα [u] εἰσεπήδησε, καὶ ἔν- [s] εἰμί.
τρομος [g] γενόμενος [x] προσέπεσε τῷ Παύλῳ [t] αἰτέω.
καὶ τῷ Σίλᾳ· [u] πηδάω.
30 Καὶ [y] προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, [z] ἔφη, Κύ- [x] πίπτω.
ριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα [a] σωθῶ; [y] ἄγω.
31 Οἱ δὲ εἶπον, [b] Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον [z] φάω.
Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ [a] σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. [a] σόος.
32 Καὶ [c] ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, [b] πίστις.
καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [c] λαλέω.
33 Καὶ [d] παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ [d] λαμβάνω
ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, [e] ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ [e] λούω.
ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες [g] παρα- [f] βαπτίζω.
χρῆμα. [g] χρῆμα.

34 * Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
h παρέθηκε τράπεζαν, ϗ i ἠγαλλιάσατο πανοι-
κὶ k πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.
35 Ἡμέρας δὲ l γενομένης m ἀπέστειλαν οἱ
στρατηγοὶ τοὺς n ῥαβδούχους, λέγοντες, o Ἀπόλυ-
σον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
36 p Ἀπήγγειλε δὲ ὁ q δεσμοφύλαξ τοὺς λό-
γους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, Ὅτι m ἀπεστάλ-
κασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα o ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν
r ἐξελθόντες, s πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.
37 Ὁ δὲ Παῦλος t ἔφη πρὸς αὐτοὺς, Δεί-
ραντες ἡμᾶς u δημοσίᾳ, x ἀκατακρίτους, ἀν-
θρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, y ἔβαλον εἰς
φυλακὴν, ϗ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ
γάρ· ἀλλὰ r ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς x ἐξαγαγέ-
τωσαν.
38 z Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
δοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ϗ a ἐφοβήθησαν,
ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί b εἰσι.
39 Καὶ c ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, ϗ
d ἐξαγαγόντες e ἠρώτων c ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.
40 c Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς c εἰσῆλθον
εἰς τὴν Λυδίαν· ϗ f ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, g πα-
ρεκάλεσαν αὐτοὺς, ϗ c ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ. Cap. XVII.

a Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν ϗ Ἀπολ-
λωνίαν, b ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅ-
που c ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων·
2 Κατὰ δὲ τὸ d εἰωθὸς τῷ Παύλῳ b εἰσῆλθε
πρὸς αὐτοὺς, ϗ ἐπὶ σάββατα τρία e διελέγετο
αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν.
3 Διανοίγων καὶ f παρατιθέμενος ὅτι τὸν
Χριστὸν g ἔδει h παθεῖν, ϗ i ἀναστῆναι ἐκ νε-
κρῶν· καὶ ὅτι οὗτός e ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐ-
γὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
4 Καί τινες ἐξ αὐτῶν l ἐπείσθησαν, ϗ m προσ-
εκληρώθησαν τῷ Παύλῳ ϗ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε
n σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναι-
κῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ζη-

* ἄγω.
h τίθημι.
i ἀγάλλω.
k πίστις.
l γίνομαι.
m στέλλω.
n ἔχω.
o λύω.
p ἀγγέλλω.
q φύλαξ.
r ἔρχομαι.
s πείρω.
t φάω.
u δῆμος.
x κρίνω.
y βάλλω.
z ἀγγέλλω.
a φέβομαι.
b εἰμί.
c ἔρχομαι.
d ἄγω.
e ἐρωτάω.
f εἴδω.
g καλέω.

a ὁδός.
b ἔρχομαι.
c εἰμί.
d ἔθω.
e λέγω.
f τίθημι.
g δέω.
h πάσχω.
i ἵστημι.
l πείθω.
m κλῆρος.
n σέβω.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ l ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι,	o ζῆλος.
καὶ p προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας	p λαμβάνω.
πονηροὺς, καὶ * ὀχλοποιήσαντες, q ἐθορύβουν τὴν	* ποιέω.
πόλιν i ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, r ἐζή-	q θόρυβος.
τουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον·	r ζητέω.
6 Μὴ s εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, t ἔσυρον τὸν Ἰά-	s εὑρίσκω.
σονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας·	t σύρω.
u βοῶντες, Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην i ἀναστατώσαν-	u βοάω.
τες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε * πάρεισιν·	* εἰμι.
7 Οὓς g ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάν-	g δέχομαι.
τες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράτ-	
τουσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον c εἶναι, Ἰησοῦν.	
8 x Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρ-	x ταράττω.
χας c ἀκούοντας ταῦτα.	
9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος	
καὶ τῶν λοιπῶν, y ἀπέλυσαν αὐτούς.	y λύω.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς	
z ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς	z πέμπω.
Βέῤῥοιαν· οἵτινες a παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγω-	a γίνομαι.
γὴν τῶν Ἰουδαίων b ἀπῄεσαν.	b εἶμι.
11 Οὗτοι δὲ * ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσ-	* εἰμί.
σαλονίκῃ, οἵτινες c ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πά-	c δέχομαι.
σης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν d ἀνακρίνον-	d κρίνω.
τες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.	
12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν e ἐπίστευσαν, καὶ	e πίστις.
τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ	
ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.	
13 Ὡς δὲ f ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης	f γινώσκω.
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεῤῥοίᾳ g κατηγγέλη ὑπὸ	g ἀγγέλλω.
τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, h ἦλθον κἀκεῖ,	h ἔρχομαι.
i σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.	i σαλεύω.
14 ¶ Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον k ἐξαπέ-	k στέλλω.
στειλαν οἱ ἀδελφοὶ l πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασ-	l πείρω.
σαν· m ὑπέμενον δὲ ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμό-	m μένω.
θεος ἐκεῖ.	
15 Οἱ δὲ n καθιστῶντες τὸν Παῦλον, o ἤγαγον	n ἵστημι.
αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ p λαβόντες ἐντολὴν	o ἄγω.
πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα	p λαμβάνω
h ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, b ἐξῄεσαν.	

16 Ἐν

q ὀξύς. 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις c ἐκδεχομένου αὐ-
τοὺς τοῦ Παύλου, q παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον b οὖσαν τὴν πό-
r λέγω. λιν·
17 r Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς
ſ τυγχάνω. Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ
κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς ſ παρατυγχάνον-
τας.
18 Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊ-
κῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔ-
λεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέ-
γειν; Οἱ δὲ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγ-
γελεὺς b εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐ-
τοῖς g εὐηγγελίζετο.
19 Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον
t δύναμαι. πάγον ἤγαγον λέγοντες, t Δυνάμεθα u γνῶ-
u γινώσκω. ναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ x λαλουμένη δι-
x λαλέω. δαχή;
20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς
ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν u γνῶναι τί ἂν θέλοι
ταῦτα b εἶναι.
y δῆμος. 21 (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ y ἐπιδημοῦντες
ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ
ἀκούειν καινότερον)
z φάω. 22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου
a δαίμων. πάγου, z ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα
ὡς a δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.
b εὑρίσκω. 23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-
c γράφω. βάσματα ὑμῶν, b εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ c ἐπε-
d γινώσκω. γέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ. Ὃν οὖν e ἀγνοοῦντες
e νόος. f εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
f σέβω. 24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα
g ποιέω. τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρ-
χων, οὐκ ἐν g χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ·
h δέω. 25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύ-
i δίδωμι. εται, h προσδεόμενός τινος· αὐτὸς i διδοὺς
k ποιέω. πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα·
26 k Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος
ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς
γῆς.

γῆς· ὁρίσας [l] προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς [l] τάττω.
ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν.
27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄραγε [m] ψηλαφή- [m] ἅπτω.
σειαν αὐτὸν καὶ [n] εὕροιεν· καίτοιγε οὐ μακρὰν [n] εὑρίσκω.
ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.
28 Ἐν αὐτῷ γὰρ [o] ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ [o] ζάω.
[p] ἐσμεν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν [p] εἰμί.
[q] εἰρήκασι, Τοῦ γὰρ καὶ γένος [p] ἐσμέν. [q] εἴρω.
29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφεί-
λομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χα-
ράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ
θεῖον εἶναι ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας [r] ὑπεριδὼν [r] εἴδω.
ὁ Θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις
πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν.
31 Διότι [s] ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν [s] ἵστημι.
τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ [t] ὥ- [t] ὅρος.
ρισε· πίστιν [u] παρασχὼν πᾶσιν, [s] ἀναστήσας αὐτὸν [u] ἔχω.
ἐκ νεκρῶν.
32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν
[x] ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου πάλιν [x] χλεύη.
περὶ τούτου.
33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος [y] ἐξῆλθεν ἐκ μέσου [y] ἔρχομαι.
αὐτῶν.
34 Τινὲς δὲ ἄνδρες [z] κολληθέντες αὐτῷ, [z] κόλλα.
[a] ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπα- [a] πίστις.
γίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι
σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιή. Cap.XVIII.

ΜΕτὰ δὲ ταῦτα [a] χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ [a] χῶρος.
τῶν Ἀθηνῶν, [b] ἦλθεν εἰς Κόρινθον. [b] ἔρχομαι.
2 Καὶ [c] εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύ- [c] εὑρίσκω.
λαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως [b] ἐληλυ-
θότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα
αὐτοῦ, (διὰ τὸ [d] διατεταχέναι Κλαύδιον χω- [d] τάττω.
ρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης)
[b] προσῆλθεν αὐτοῖς·
3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον [e] εἶναι, [f] ἔμενε παρ' [e] εἰμί.
αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· [g] ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν [f] μένω.
τέχνην.

4 Διε-

g λέγω. 4 g Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν
h πείθω. σάββατον, h ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.
5 Ὡς δὲ b κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ-
i ἔχω. τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, i συνείχετο τῷ πνεύ-
k μάρτυς. ματι ὁ Παῦλος k διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰου-
δαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
l τινάσσω. 6 l Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν, καὶ βλασφη-
μούντων, l ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε
πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν, εἰς τὰ ἔθνη
* πείρω. * πορεύσομαι.
m βαίνω. 7 Καὶ m μεταβὰς ἐκεῖθεν, b ἦλθεν εἰς οἰκί-
n σέβω. αν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, n σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ
o ὅρος. οἰκία e ἦν o συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.
p πίστις. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος p ἐπίστευ-
σε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ
q βαπτίζω. τῶν Κορινθίων ἀκούοντες p ἐπίστευον, καὶ q ἐβα-
πτίζοντο.
9 g Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ
r φοβέομαι. τῷ Παύλῳ, Μὴ r φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ
σιωπήσῃς.
s τίθημι. 10 Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς s ἐπιθή-
† κακός. σεταί σοι τοῦ † κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι
πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.
t ἕζω. 11 t Ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδά-
σκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
u ὑπέρ. 12 Γαλλίωνος δὲ u ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀ-
x ἵστημι. χαΐας, x κατεπέστησαν y ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι
y θυμός. τῷ Παύλῳ, καὶ z ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,
z ἄγω. 13 Λέγοντες, Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀνα-
πείθει τοὺς ἀνθρώπους n σέβεσθαι τὸν Θεόν.
14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στό-
μα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν
* δίκη. οὖν e ἦν * ἀδίκημά τι ἢ a ῥᾳδιούργημα πονηρόν,
a ἔργον. ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν b ἠνεσχόμην ὑμῶν.
b ἔχω. 15 Εἰ δὲ ζήτημά c ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων
c εἰμί. καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, d ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς
d ὄπτομαι. γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι c εἶναι.
e ἐλαύνω. 16 Καὶ e ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 f Ἐπι-

17 f Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες
Σωσθένην τὸν g ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσ-
θεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι
h ἔμελεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι i προσμείνας ἡμέρας
ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς k ἀποταξάμενος l ἐξέ-
πλει εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ
Ἀκύλας, m κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγ-
χρεαῖς· b εἶχε γὰρ εὐχήν.
19 n Κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, o κἀκείνους
p κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ q εἰσελθὼν εἰς τὴν
συναγωγήν, r διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.
20 f Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρό-
νον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ t ἐπένευσεν·
21 Ἀλλ' k ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπών, Δεῖ
με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν q ἐρχομένην ποιῆσαι
εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ u ἀνακάμψω πρὸς
ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ g ἀνήχθη ἀπὸ τῆς
Ἐφέσου.
22 Καὶ q κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, x ἀνα-
βάς, καὶ y ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, x κατέβη
εἰς Ἀντιόχειαν.
23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινά, q ἐξῆλθε, δι-
ερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ
Φρυγίαν, z ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλε-
ξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, a κατήντη-
σεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς b ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.
25 c Οὗτος b ἦν c κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ
Κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι, d ἐλάλει καὶ e ἐδί-
δασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, f ἐπιστά-
μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.
26 c Οὗτός τε g ἤρξατο h παῤῥησιάζεσθαι ἐν
τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ
Πρίσκιλλα i προσελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέ-
στερον αὐτῷ k ἐξέθεντο τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδόν.
27 l Βουλομένου δὲ αὐτοῦ m διελθεῖν εἰς τὴν
Ἀχαΐαν, n προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ o ἔγρα-
ψαν τοῖς μαθηταῖς p ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς

q παρα-

f λαμβάνω.
g ἄγω.
h μέλλω.
i μένω.
k τάσσω.
l πλέω.
m κείρω.
n ἄντα.
o καὶ ἐκεῖνος.
p λείπω.
q ἔρχομαι.
r ἐλέγχω.
f ἐρωτάω.
t νεύω.
u κάμνω.
x βαίνω.
y ἀσπάζομαι.
z στηρίζω.
a ἄντα.
b εἰμί.
c ἦχος.
d λαλέω.
e διδάσκω.
f ἵστημι.
g ἄρχω.
h ῥέω.
i λαμβάνω.
k τίθημι.
l βουλή.
m ἔρχομαι.
n τρέπω.
o γράφω.
p δέχομαι.

q γίνομαι. q παραγενόμενος r συνεβάλετο πολὺ τοῖς s πε-
r βάλλω. πιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος.
s πίστις. 28 Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις t διακατηλέγ-
t ἐλέγχω. χετο δημοσίᾳ, u ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν
u δεικνύω. b εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθ'. Cap.XIX.

a γίνομαι. a Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ b εἶναι ἐν Κο-
b εἰμί. ρίνθῳ, Παῦλον c διελθόντα τὰ d ἀνω-
c ἔρχομαι. τερικὰ μέρη, c ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ e εὑρών τι-
d ἄνω. νας μαθητὰς,
e εὑρίσκω. 2 Εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Εἰ πνεῦμα ἅγιον f ἐ-
f λαμβάνω. λάβετε g πιστεύσαντες; Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν,
g πίστις. Ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν b ἐστιν h ἠκούσαμεν.
h ἀκούω. 3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, Εἰς τί οὖν ἐβαπτί-
σθητε; Οἱ δὲ εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτι-
σμα.
i βαπτίζω. 4 Εἶπε δὲ Παῦλος, Ἰωάννης μὲν i ἐβάπτισε
βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρ-
χόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα g πιστεύσωσι, b τουτέστιν
εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
5 h Ἀκούσαντες δὲ i ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
k τίθημι. 6 Καὶ k ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς
χεῖρας, c ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς·
l λαλέω. l ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφήτευον.
7 b Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.
m ῥέω. 8 c Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, m ἐπαῤ-
n λέγω. ῥησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς n διαλεγόμενος καὶ
πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
o σκληρός. 9 Ὡς δέ τινες o ἐσκληρύνοντο καὶ p ἠπείθουν,
p πείθω. n κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους,
q ἵστημι. q ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν, r ἀφώρισε τοὺς μαθητάς,
r ὅρος. καθ' ἡμέραν n διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυ-
ράννου τινός.
10 Τοῦτο δὲ a ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο· ὥστε πάν-
s οἶκος. τας τοὺς s κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λό-
γον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ
Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·

12 Ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας t ἐπιφέ- t φέρω.
ρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίν-
θια, καὶ u ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, u ἀλλάσσω.
τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ c ἐξέρχεσθαι
ἀπ' αὐτῶν.
13 x Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ τῶν c περιερ- x χείρ.
χομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ
τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· λέγοντες, Ὁρκίζομεν ὑ-
μᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.
14 b Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρ-
χιερέως ἑπτά, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
15 y Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν y κρίνω.
εἶπε, Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπί-
σταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες b ἐστέ;
16 Καὶ z ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρω- z ἅλλομαι.
πος ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ a κατακυ- a κύρω.
ριεύσας αὐτῶν b ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς b ἰσχύς.
καὶ c τετραυματισμένους d ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου c τιτρώσκω.
ἐκείνου. d φεύγω.
17 Τοῦτο δὲ e ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαί- e γίνομαι.
οις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ f πίπτω.
f ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ g ἐμε- g μέγας.
γαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. h πίστις.
18 Πολλοί τε τῶν h πεπιστευκότων i ἤρχοντο, i ἄρχω.
k ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πρά- k λέγω.
ξεις αὐτῶν.
19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, l φέρω.
l συνενέγκαντες τὰς βίβλους, m κατέκαιον ἐνώ- m καίω.
πιον πάντων· καὶ n συνεψήφισαν τὰς τιμὰς n ψῆφος.
αὐτῶν, καὶ o εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. o εὑρίσκω.
20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου p αὐξάνω.
p ηὔξανε καὶ b ἴσχυεν. q πλέος.
21 ¶ Ὡς δὲ q ἐπληρώθη ταῦτα, r ἔθετο ὁ r τίθημι.
Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι ſ διελθὼν τὴν Μακε- ſ ἔρχομαι.
δονίαν καὶ Ἀχαΐαν, * πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ * πείρω.
εἰπών, Ὅτι μετὰ τὸ e γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με t εἴδω.
καὶ Ῥώμην t ἰδεῖν. u στέλλω.
22 u Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο

τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον,
x ἔχω. αὐτὸς x ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 e Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάρα-
χος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.
y κόπτω. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, y ἀργυρο-
κόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος,
παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην.
25 Οὓς z συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοι-
z ἄθροος. αῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, a ἐπίστασθε ὅτι
a ἵστημι. ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν b ἐστι.
b εἰμί. 26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐ-
φέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος
c πείθω. οὗτος c πείσας a μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων
ὅτι οὐκ b εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέ-
d ἔρχομαι. ρος εἰς ἀπελεγμὸν d ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς με-
e λέγω. γάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν e λογι-
f καθαίρω. σθῆναι, μέλλειν τε καὶ f καθαιρεῖσθαι τὴν g με-
g μέγας. γαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
μένη σέβεται.
h γίνομαι. 28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ h γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ,
i κράζω. i ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφε-
σίων.
k πλέος. 29 Καὶ k ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως·
l ὁρμή. l ὥρμησάν τε m ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
m θυμός. n συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδό-
n ἁρπάζω. νας, o συνεκδήμους τοῦ Παύλου.
o δῆμος. 30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου d εἰσελθεῖν εἰς
p ἐάω. τὸν δῆμον, οὐκ p εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.
q πέμπω. 31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν b ὄντες αὐτῷ
r καλέω. φίλοι, q πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, r παρεκάλουν
ſ δίδωμι. μὴ ſ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
t χύω. 32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· b ἦν γὰρ
u εἴδω. ἡ ἐκκλησία t συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ
x βαίνω. u ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν d συνεληλύθεισαν.
y βάλλω. 33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου x προεβίβασαν Ἀλέξαν-
z σείω. δρον, y προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
a θέλω. Ἀλέξανδρος z κατασείσας τὴν χεῖρα, a ἤθελεν
b λέγω. b ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

34 Ἐπ-

34 c Ἐπιγνόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖός d ἐστι, φωνὴ c γινώσκω.
e ἐγένετο f μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο d εἰμί.
κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. e γίνομαι.
35 g Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, f εἷς.
h φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ d ἐστιν ἄν- g στέλλω.
θρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεω- h φάω.
κόρον d οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος, καὶ
τοῦ Διοπετοῦς;
36 i Ἀναντιῤῥήτων οὖν d ὄντων τούτων, δέον i ῥέω.
d ἐστὶν ὑμᾶς g κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μη-
δὲν k προπετὲς πράττειν. k πίπτω.
37 l Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱε- l ἄγω.
ροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν.
38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
τεχνῖται πρός τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι
ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί d εἰσιν, m ἐγκαλείτωσαν m καλέω.
ἀλλήλοις.
39 Εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων n ἐπιζητεῖτε, ἐν n ζητέω.
τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ o ἐπιλυθήσεται. o λύω.
40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν p ἐγκαλεῖσθαι στά- p καλέω.
σεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχον- q δύναμαι.
τος περὶ οὗ q δυνησόμεθα r ἀποδοῦναι λόγον τῆς r δίδωμι.
συστροφῆς ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, s ἀπέλυσε s λύω.
τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'. Cap. XX.

Μετὰ δὲ τὸ a παύσασθαι τὸν θόρυβον, b προσ- a παύω.
καλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς b καλέω.
καὶ ἀσπασάμενος, c ἐξῆλθε d πορευθῆναι εἰς c ἔρχομαι.
τὴν Μακεδονίαν. d πείρω.
2 c Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέ-
σας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, c ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. e ποιέω.
3 e Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, f γενομένης αὐ- f γίνομαι.
τῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, μέλλοντι g ἀνά- g ἄγω.
γεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, f ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑπο-
στρέφειν διὰ Μακεδονίας.
4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπα-
τρος Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος
καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τι-
μόθεος· Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι c προσελθόντες h ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι.

6 Ἡμεῖς δὲ i ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ c ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα, ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ k διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, l συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ m κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος n διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων o ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον· p παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

8 q Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ q ἦσαν l συνηγμένοι.

9 r Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, ſ καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, n διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, ſ κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, u ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω· καὶ x ἤρθη νεκρός.

10 y Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος, z ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ a συμπεριλαβὼν, εἶπε, Μὴ b θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ c ἐστιν.

11 d Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως i ἐξῆλθεν.

12 e Ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ f παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 ¶ Ἡμεῖς δὲ i προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον e ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ c ἦν g διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.

14 Ὡς δὲ h συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, a ἀναλαβόντες αὐτὸν i ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Κἀκεῖθεν k ἀποπλεύσαντες, τῇ l ἐπιούσῃ m κατηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ n παρεβάλομεν εἰς Σάμον· καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ i ἤλθομεν εἰς Μίλητον.

16 o Ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος k παραπλεῦσαι τὴν

h μένω.
i πλέω.
k τρίβω.
l ἄγω.
m κλάω.
n λέγω.
o εἰμί.
p τείνω.
q εἰμί.
r ἧμαι.
ſ φέρω.
u πίπτω.
x αἴρω.
y βαίνω.
z πίπτω.
a λαμβάνω.
b θόρυβος.
c εἰμί.
d βαίνω.
e ἄγω.
f καλέω.
g τάσσω.
h βάλλω.
i ἔρχομαι.
k πλέω.
l εἶμι.
m ἄντα.
o κρίνω.

τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ [p] γένηται αὐτῷ [q] χρο- p γίνομαι.
νοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· [r] ἔσπευδε γὰρ εἰ δυνα- q τρίβω.
τὸν [s] ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς [q] γενέ- r σπεύδω.
σθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. s εἰμί.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου [t] πέμψας εἰς Ἔφεσον, t πέμπω.
[u] μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησί- u καλέω.
ας.
18 Ὡς δὲ [p] παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν
αὐτοῖς, Ὑμεῖς [x] ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας x ἴστημι.
ἀφ' ἧς [y] ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν y βαίνω.
τὸν πάντα χρόνον [p] ἐγενόμην.
19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινο-
φροσύνης, καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν,
τῶν [y] συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων.
20 Ὡς οὐδὲν [z] ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν- z στέλλω.
των, τοῦ μὴ [a] ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, καὶ [b] διδάξαι a ἀγγέλλω.
ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους· b διδάσκω
21 [c] Διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλ- c μάρτυς.
λησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν
εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.
22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ [d] δεδεμένος τῷ πνεύ- d δέω.
ματι, [e] πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ e πείρω.
[f] συναντήσαντά μοι μὴ [g] εἰδώς· f ἄντα.
23 Πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν g εἴδω.
[c] διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλί-
ψεις [h] μένουσιν. h μένω.
24 Ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω
τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς [i] τελειῶσαι i τέλος.
τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν
ἣν [k] ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, [c] διαμαρ- k λαμβάνω
τύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ
Θεοῦ.
25 Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ [g] οἶδα ὅτι οὐκέτι [m] ὄψε- m ὄπτομαι.
σθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς [n] διῆλ- n ἔρχομαι.
θον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡ-
μέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάν-
των.

[o] στέλλω. 27 Οὐ γὰρ [o] ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ [a] ἀναγγεῖ-
λαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.
28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ
[p] τίθημι. ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον [p] ἔθετο
ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ,
[q] ποιέω. ἣν [q] περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.
29 Ἐγὼ γὰρ [s] οἶδα τοῦτο, ὅτι [n] εἰσελεύσονται
[s] ἱκνοῦμαι. μετὰ τὴν [r] ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου.
[r] ἵστημι. 30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν [r] ἀναστήσονται ἄν-
[t] λαλέω. δρες [t] λαλοῦντες [u] διεστραμμένα, τοῦ [x] ἀποσπᾷν
[u] στρέφω. τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.
[x] σπάω. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τρι-
[y] παύω. ετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ [y] ἐπαυσάμην μετὰ
δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.
[z] τίθημι. 32 Καὶ τανῦν [z] παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελ-
φοὶ, τῷ Θεῷ, καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ
[a] δέμω. δυναμένῳ [a] ἐποικοδομῆσαι καὶ [b] δοῦναι ὑμῖν
[b] δίδωμι. κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.
33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς
[c] θυμός. [c] ἐπεθύμησα.
34 Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου,
[d] ἐρέσσω. καὶ τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ [d] ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες
αὗται.
[e] δεικνύω. 35 Πάντα [e] ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτω κοπι-
ῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων·
μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι
[f] εἰμί. αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν [f] ἐστιν [b] διδόναι μᾶλλον
ἢ λαμβάνειν.
* τίθημι. 36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, * θεὶς τὰ γόνατα
[g] εὐχή. αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς [g] προσηύξατο.
[h] γίνομαι. 37 Ἱκανὸς δὲ [h] ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ
[i] πίπτω. [i] ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, [k] κα-
[k] φίλος. τεφίλουν αὐτόν·
[l] ὀδύνη. 38 [l] Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ
[m] εἴρω. [m] εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κεφ.

Κεφ. κα'. Cap.XXI.

Ὡς δὲ [a] ἐγένετο [b] ἀναχθῆναι ἡμᾶς [c] ἀπο- — a γίνομαι.
σπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, [d] εὐθυδρομήσαν- — b ἄγω.
τες [e] ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν· Τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν — c σπάω.
Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. — d τρέχω.
2 Καὶ [g] εὑρόντες πλοῖον [h] διαπερῶν εἰς — e ἔρχομαι.
Φοινίκην, [i] ἐπιβάντες [b] ἀνήχθημεν. — f καὶ ἐκεῖθεν.
3 [k] Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ * κα- — g εὑρίσκω.
ταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, [l] ἐπλέομεν εἰς — i βαίνω.
Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ — k φαίνω.
[m] ἦν τὸ πλοῖον [n] ἀποφορτιζόμενον τὸν γό- — * λείπω.
μον. — l πλέω.
4 Καὶ [g] ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς, [p] ἐπεμεί- — m εἰμί.
ναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ — n φέρω.
[q] ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς — p μένω.
Ἱερουσαλήμ. — q λέγω.
5 Ὅτε δὲ [r] ἐγένετο ἡμᾶς [s] ἐξαρτίσαι τὰς — r γίνομαι.
ἡμέρας, [e] ἐξελθόντες [t] ἐπορευόμεθα προπεμ- — s ἄρτιος.
πόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, — t πείρω.
ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ [u] θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ — u τίθημι.
τὸν αἰγιαλὸν [x] προσηυξάμεθα. — x εὐχή.
6 Καὶ [y] ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, [z] ἐπέβημεν — y ἀσπάζω.
εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ [a] ὑπέστρεψαν εἰς τὰ — z βαίνω.
ἴδια. — a στρέφω.
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν [b] διανύσαντες, ἀπὸ Τύ- — b ἀνύω.
ρου [c] κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ [d] ἀσπα- — c ἄντα.
σάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, [e] ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν — d ἀσπάζω.
παρ' αὐτοῖς. — e μένω.
8 Τῇ δὲ ἐπαύριον [f] ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν — f ἔρχομαι.
Παῦλον [f] ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· Καὶ [f] εἰσελ-
θόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ,
(τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ) [e] ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.
9 Τούτῳ δὲ [g] ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσα- — g εἰμί.
ρες [h] προφητεύουσαι. — h φάω.
10 [i] Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, — i μένω.
[f] κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόμα-
τι Ἄγαβος.
11 Καὶ [f] ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ [k] ἄρας τὴν ζώ- — k αἴρω.
νην τοῦ Παύλου, [d] δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ — l δέω.

[m] πούς. τοὺς [m] πόδας, εἶπε, Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω [l] δή-
[o] δίδωμι. σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ [o] παραδώ-
σουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
[p] ἀκούω. 12 Ὡς δὲ [p] ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν
ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν
εἰς Ἱερουσαλήμ.
[q] κρίνω. 13 [q] Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε,
κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐ-
[r] θνήσκω. γὼ γὰρ οὐ μόνον [l] δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ [r] ἀποθανεῖν
εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόμα-
τος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
[s] ἥσυχος. 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, [s] ἡσυχάσαμεν, εἰ-
[t] γίνομαι. πόντες, Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου [t] γενέσθω.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀποσκευα-
σάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ.
16 f Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Και-
[u] ξένος. σαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ [u] ξενισθῶμεν,
Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ ἀρχαίῳ μαθητῇ.
[x] δέχομαι. 17 [t] Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα,
[*] εἰμί. ἀσμένως [x] ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
18 Τῇ δὲ [*] ἐπιούσῃ [*] εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν
ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε [t] παρεγένοντο
οἱ πρεσβύτεροι.
[y] ἡγέομαι. 19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, [y] ἐξηγεῖτο
[z] ποιέω. καθ' ἓν ἕκαστον ὧν [z] ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς
ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.
[a] δοκέω. 20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες [a] ἐδόξαζον τὸν Κύριον·
εἶπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι μυριά-
b εἰμί. δες [b] εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν c πεπιστευκότων· καὶ
c πίστις. πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι.
d ἦχος. 21 d Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν
διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάν-
τας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ
τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.
22 Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος [e] συν-
e ἔρχομαι. ελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι [e] ἐλήλυθας.
f ποιέω. 23 Τοῦτο οὖν [f] ποίησον ὅ σοι λέγομεν. Εἰσὶν ἡ-
μῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·
24 Τούτους

24 Τούτους g παραλαβὼν h ἁγνίσθητι σὺν   g λαμβάνω
αὐτοῖς, καὶ i δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα k ξυρή-   h ἁγνός.
σωνται τὴν κεφαλήν· καὶ l γνῶσι πάντες ὅτι ὧν   i δαπανάω.
d κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν b ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς   k ξέω.
καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.   l γινώσκω.
25 Περὶ δὲ τῶν m πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡ-   m πιστεύω.
μεῖς n ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον   n στέλλω.
τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε
εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτόν, καὶ πορ-
νείαν.
26 Τότε ὁ Παῦλος g παραλαβὼν τοὺς ἄν-
δρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνι-
σθεὶς n εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκ-
πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ   o φέρω.
o προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσ-
φορά.
27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖ-
σθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι
αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, p συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον,   p χέω.
καὶ q ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν,   q βάλλω.
28 r Κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ſ βο-   r κράζω.
ηθεῖτε· οὗτός b ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ   ſ βοηθός.
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ
διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας t εἰσήγαγεν εἰς   t ἄγω.
τὸ ἱερόν, καὶ u κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦ-   u κοινός.
τον.
29 (b Ἦσαν γὰρ x προεωρακότες Τρόφιμον   x ὁράω.
τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν y ἐνόμιζον   y νέμω.
ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν t εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.)
30 z Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ a ἐγένετο   z κινέω.
συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ b ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύ-   a γίνομαι.
λου, c εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως d ἐκ-   b λαμβάνω
κλείσθησαν αἱ θύραι.   c ἕλκω.
31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, e ἀνέβη   d κλείω.
φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρας, ὅτι ὅλη f συγ-   e βαίνω.
κέχυται Ἱερουσαλήμ·   f χέω.
32 Ὃς ἐξαυτῆς b παραλαβὼν στρατιώτας
καὶ ἑκατοντάρχους, g κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς.   g τρέχω.
Οἱ δὲ h ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας,   h εἴδω.
ἐπαύ-

i παύω. i ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.
k ἐγγύς. 33 Τότε k ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος b ἐπελά-
l κελεύω. βετο αὐτοῦ, καὶ l ἐκέλευσε m δεθῆναι ἁλύσεσι
m δέω. δυσί· καὶ n ἐπυνθάνετο τίς ἂν o εἴη· καὶ τί o ἐστι
n πυνθά- p πεποιηκώς·
νομαι. 34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι q ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ·
o εἰμί. μὴ δυνάμενος δὲ r γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ
p ποιέω. τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν s ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν
q βοάω. παρεμβολήν.
r γινώσκω. 35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς,
s ἄγω. e συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν,
διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.
t ἀκόλουθος. 26 t Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κρά-
u αἴρω. ζον, u Αἶρε αὐτόν.
37 Μέλλων τε s εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν
ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ o ἔξεστί μοι
x φάω. εἰπεῖν τι πρός σε; Ὁ δὲ x ἔφη, Ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεις;
38 Οὐκ ἄρα σὺ o εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τού-
y ἵστημι. των τῶν ἡμερῶν y ἀναστατώσας, καὶ s ἐξαγαγὼν
εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν
σικαρίων;
39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν
εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου
z τρέπω. πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, z ἐπίτρεψόν
a λαλέω. μοι a λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.
b τρέπω. 40 b Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος
c ἵστημι. c ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, d κατέσεισε τῇ χειρὶ
d σείω. τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς e γενομένης, f προσε-
e γίνομαι. φώνησε τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων,

Κεφ. κβ. Cap. XXII.

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου
τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας.
2 (Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκ-
a ἔχω. τῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον a παρέσχον ἡ-
b φάω. συχίαν· καὶ b φησιν,)
c γεννάω. 3 Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, c γεγεννη-
d τρέφω. μένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, d ἀνατεθραμμέ-
νος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γα-
μαλιήλ,

μαλιὴλ, [e] πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ [e] παῖς.
πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, κα-
θὼς πάντες ὑμεῖς [f] ἐστε σήμερον. [f] εἰμί.
4 [d] Ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν [g] ἐδίωξα ἄχρι θα- [g] διώκω.
νάτου, δεσμεύων καὶ [h] παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς [h] δίδωμι.
ἄνδρας τε καὶ [i] γυναῖκας. [i] γυνή.
5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ
πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς [k] δεξάμενος [k] δέχομαι.
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν [l] ἐπορευό- [l] πείρω.
μην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε [f] ὄντας, [m] δεδεμένους [m] δέω.
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα [n] τιμωρηθῶσιν. [n] τίω.
6 [o] Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ [q] ἐγγίζοντι [o] γίνομαι.
τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ [q] ἐγγύς.
τοῦ οὐρανοῦ [r] περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. [r] ἀστράπτω.
7 [s] Ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος· καὶ [t] ἤκουσα φω- [s] πίπτω.
νῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; [t] ἀκούω.
8 Ἐγὼ δὲ [u] ἀπεκρίθην, Τίς εἶ Κύριε; Εἶπέ [u] κρίνω.
τε πρός με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν
σὺ διώκεις.
9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ [f] ὄντες τὸ μὲν φῶς [x] ἐθεάσαν- [x] θεάομαι.
το, καὶ ἔμφοβοι [o] ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ [t] ἤ-
κουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.
10 Εἶπον δὲ, Τί ποιήσω Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος
εἶπε πρός με, [y] Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· [y] ἵστημι.
[z] κἀκεῖ σοι [a] λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν [b] τέ- [z] καὶ ἐκεῖ.
τακταί σοι ποιῆσαι. [a] λαλέω.
11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φω- [b] τάσσω.
τὸς ἐκείνου, [c] χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν [d] συνόν- [c] ἄγω.
των μοι, [e] ἦλθον εἰς Δαμασκόν· [d] εἰμί.
12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νό- [e] ἔρχομαι.
μον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούν-
των Ἰουδαίων,
13 [e] Ἐλθὼν πρός με καὶ [f] ἐπιστὰς, εἶπέ μοι, [f] ἵστημι.
Σαοὺλ ἀδελφὲ [g] ἀνάβλεψον. [h] Κἀγὼ αὐτῇ τῇ [g] βλέπω.
ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. [h] καὶ ἐγώ.
14 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
[i] προεχειρίσατό σε [*] γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, [i] χείρ.
καὶ [k] ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στό- [*] γινώσκω.
ματος αὐτοῦ. [k] εἴδω.

15 Ὅτι d ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας
l ὁράω. ἀνθρώπους, ὧν l ἑώρακας καὶ m ἤκουσας.
m ἀκούω. 16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; f ἀναστὰς βάπτισαι,
o λούω. καὶ o ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, p ἐπικαλεσά-
p καλέω. μενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.
q γίνομαι. 17 q Ἐγένετο δέ μοι r ὑποστρέψαντι εἰς Ἱε-
r στρέφω. ρουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ,
γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει·
s σπεύδω. 18 Καὶ k ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, s Σπεῦ-
t δέχομαι. σον καὶ e ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι
οὐ t παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19 h Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ f ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ d ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς
συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ.
u χέω. 20 Καὶ ὅτε u ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα τοῦ Στεφάνου
τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς d ἤμην ἐφεστὼς, καὶ
συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, καὶ φυλάσσων
τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.
x πείρω. 21 Καὶ εἶπε πρός με, x Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς
y στέλλω. ἔθνη μακρὰν y ἐξαποστελῶ σε.
22 m Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
z αἴρω. z ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες, z Αἶρε
a ἥκω. ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ a καθῆκον αὐτὸν
b ζάω. b ζῆν.
23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων
τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν
ἀέρα,
c κελεύω. 24 c Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος ἄγεσθαι
d ἐτάζω. εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μάστιξιν d ἀνετά-
e γινώσκω. ζεσθαι αὐτόν· ἵνα e ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως
f φωνή. f ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 Ὡς δὲ προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν,
g ἵστημι. εἶπε πρὸς τὸν g ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος,
h εἰμί. Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον h ἔξ-
εστιν ὑμῖν μαστίζειν.
i ἔρχομαι. 26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, i προσελ-
k ἀγγέλλω. θὼν k ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, Ὅρα
τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥω-
μαῖός ἐστιν.

27 i Προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ,
Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος h εἶ; Ὁ δὲ l ἔφη, Ναί. l φάω.
28 m Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολ- m κρίνω.
λοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην n ἐκτησά- n κτάομαι.
μην. Ὁ δὲ Παῦλος l ἔφη, Ἐγὼ δὲ, καὶ p γε-
γέννημαι. p γεννάω.
29 Εὐθέως οὖν g ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλ-
λοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ
q ἐφοβήθη, e ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι q φέβομαι.
h ἦν αὐτὸν r δεδεκώς. r δέω.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος e γνῶναι τὸ
ἀσφαλὲς, τὸ, τί ſ κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰου- ſ ἀγορά.
δαίων, t ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ c ἐκέ- t λύω.
λευσεν i ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συν- u ἄγω.
έδριον αὐτῶν· καὶ u καταγαγὼν τὸν Παῦλον, x ἔ- x ἵστημι.
στησεν εἰς αὐτούς·

Κεφ. κγ'. Cap. XXIII.

a Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, a τείνω.
εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ πάσῃ συν-
ειδήσει ἀγαθῇ b πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι b πόλις.
ταύτης τῆς ἡμέρας.
2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας c ἐπέταξε τοῖς c τάσσω.
d παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. d ἵστημι.
3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν
σε μέλλει ὁ Θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ e κόνις.
f κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν f ἧμαι.
κελεύεις με τύπτεσθαι;
4 Οἱ δὲ d παρεστῶτες εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ
Θεοῦ λοιδορεῖς;
5 g Ἔφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ * ᾔδειν, ἀδελ- * εἴδω.
φοὶ, ὅτι h ἐστὶν ἀρχιερεύς· i γέγραπται γὰρ, Ἄρχον- g φάω.
τα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. h εἰμί.
6 k Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ i γράφω.
σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, l ἔ- k γινώσκω.
κραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, l κράζω.
ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλ-
πίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνο-
μαι. m λαλέω.
7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ m λαλήσαντος, n ἐγένετο στά- n γίνομαι.
σις

σις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων· καὶ
o σχίζω. o ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.
8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ h εἶναι ἀνά-
στασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισ-
p λέγω. αῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.
9 n Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ d ἀνα-
στάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων,
q μάχομαι. q διεμάχοντο, λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὑρί-
σκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα
m ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ q θεομα-
χῶμεν.
*λαμβάνω. 10 Πολλῆς δὲ n γενομένης στάσεως, r εὐλα-
s σπάω. βηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ s διασπασθῇ ὁ Παῦ-
t κελεύω. λος ὑπ' αὐτῶν, t ἐκέλευσε τὸ στράτευμα κατα-
u βαίνω. βὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν
τε εἰς τὴν παρεμβολήν.
x εἰμί. 11 Τῇ δὲ x ἐπιούσῃ νυκτὶ d ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ
y μάρτυς. Κύριος εἶπε, Θάρσει Παῦλε· ὡς γὰρ y διεμαρτύ-
ρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ
εἰς Ῥώμην y μαρτυρῆσαι.
12 n Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες
z τίθημι. τῶν Ἰουδαίων συστροφήν, z ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-
a πίνω. τούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε a πιεῖν ἕως
b εἰμί. οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.
c ποιέω. 13 b Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύ-
d ἔρχομαι. την τὴν συνωμοσίαν c πεποιηκότες.
14 Οἵτινες d προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι
*τίθημι. καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον, * Ἀναθέματι
*ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι
e κτείνω. ἕως οὗ e ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.
f φαίνω. 15 Νῦν οὖν ὑμεῖς f ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρ-
g ἄγω. χῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως αὔριον αὐτὸν g κα-
ταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώ-
σκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ
h ἐγγύς. τοῦ h ἐγγίσαι αὐτόν, ἕτοιμοί b ἐσμεν τοῦ i ἀν-
i αἱρέω. ελεῖν αὐτόν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν
k γίνομαι. ἐνέδραν, k παραγενόμενος καὶ d εἰσελθὼν εἰς
l ἀγγέλλω. τὴν παρεμβολήν, l ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν
ἑκατοντάρχων, [m] ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον [g] ἀ- [m] φάω.
πάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι [l] ἀπαγ-
γεῖλαι αὐτῷ.
18 Ὁ μὲν οὖν [n] παραλαβὼν αὐτὸν [g] ἤγαγε [n] λαμβάνω
πρὸς τὸν χιλίαρχον, καὶ [m] φησιν, Ὁ δέσμιος
Παῦλος [p] προσκαλεσάμενός με [q] ἠρώτησε [p] καλέω.
τοῦτον τὸν νεανίαν [g] ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι [q] ἐρωτάω.
[r] λαλῆσαί σοι. [r] λέγω.
19 [n] Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χι-
λίαρχος, καὶ [s] ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, [t] ἐπυν- [s] χῶρος.
θάνετο, Τί [b] ἐστιν ὃ ἔχεις [l] ἀπαγγεῖλαί μοι; [t] πυνθάνο-
20 [s] Εἶπε δὲ, Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι * συνέθεντο μαι.
τοῦ [q] ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον * τίθημι.
[g] καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντές τι ἀκρι-
βέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 Σὺ οὖν μὴ [u] πεισθῇς αὐτοῖς· [x] ἐνεδρεύουσι [u] πείθω.
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαρά- [x] ἕζω.
κοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, μήτε
φαγεῖν μήτε [y] πιεῖν ἕως οὗ [i] ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ [y] πίω.
νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ
ἐπαγγελίαν.
22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος [z] ἀπέλυσε τὸν νεα- [z] λύω.
νίαν, [a] παραγγείλας μηδενὶ [c] ἐκλαλῆσαι, ὅτι [a] ἀγγέλλω.
ταῦτα [c] ἐνεφάνισας πρός με. [b] λέγω.
23 Καὶ [d] προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑ- [c] φαίνω.
κατοντάρχων, εἶπεν, [e] Ἑτοιμάσατε στρατιώτας [d] καλέω.
διακοσίους, ὅπως [f] πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, [e] ἑτοιμάς.
καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους δια- [f] πείρω.
κοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός. [g] κτῆνος.
24 [g] Κτήνη τε [h] παραστῆσαι, ἵνα [i] ἐπιβιβά- [i] βαίνω.
σαντες τὸν Παῦλον [k] διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν [k] σόος.
ἡγεμόνα. [l] γράφω.
25 [l] Γράψας ἐπιστολὴν [m] περιέχουσαν τὸν τύ- [m] ἔχω.
πον τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι
Φήλικι χαίρειν.
27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον [n] συλληφθέντα ὑπὸ τῶν [n] λαμβάνω.
Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν,

ἐπι-

ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι [o] ἐξειλόμην αὐ-
τόν, [p] μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός [q] ἐστι.
28 Βουλόμενος δὲ [r] γνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν
[s] ἐνεκάλουν αὐτῷ, [t] κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συ-
νέδριον αὐτῶν.
29 Ὃν [u] εὗρον [s] ἐγκαλούμενον περὶ ζητημά-
των τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ
δεσμῶν [s] ἔγκλημα ἔχοντα.
30 [y] Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄν-
δρα μέλλειν [q] ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυ-
τῆς [z] ἔπεμψα πρός σε· [a] παραγγείλας καὶ τοῖς
κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ·
[b] Ἔρρωσο.
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ [c] διατεταγ-
μένον αὐτοῖς, [d] ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, [e] ἤ-
γαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.
32 Τῇ δὲ ἐπαύριον [f] ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς
[g] πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, [h] ὑπέστρεψαν εἰς τὴν πα-
ρεμβολήν.
33 Οἵτινες [i] εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,
καὶ [k] ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, [l] παρέ-
στησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.
34 [m] Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμών, καὶ [n] ἐπερωτή-
σας ἐκ ποίας ἐπαρχίας [o] ἐστί, καὶ [p] πυθόμενος
ὅτι ἀπὸ Κιλικίας·
35 [q] Διακούσομαί σου, [r] ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατή-
γοροί σου [s] παραγένωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου [u] φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδʹ. Cap.XXIV.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας [a] κατέβη ὁ ἀρχιε-
ρεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ
ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες [b] ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
2 [c] Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, [d] ἤρξατο [e] κατηγο-
ρεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων,
3 Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ
[f] κατορθωμάτων [g] γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ
τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ [h] ἀποδεχό-
μεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἵνα

[o] αἱρέω.
[p] μανθάνω.
[q] εἰμί.
[r] γινώσκω.
[s] καλέω.
[t] ἄγω.
[u] εὑρίσκω.
[y] μηνύω.
[z] πέμπω.
[a] ἀγγέλλω.
[b] ῥωννύω.
[c] τάσσω.
[d] λαμβάνω.
[e] ἄγω.
[f] ἐάω.
[g] πείρω.
[h] στρέφω.
[i] ἔρχομαι.
[k] δίδωμι.
[l] ἵστημι.
[m] γινώσκω.
[n] ἐρωτάω.
[o] εἰμί.
[p] πυνθάνομαι.
[q] ἀκούω.
[r] φάω.
[s] γίνομαι.
[t] κελεύω.
[u] φύλαξ.
[a] βαίνω.
[b] φαίνω.
[c] καλέω.
[d] ἄρχω.
[e] ἀγορά.
[f] ὀρθός.
[g] γίνομαι.
[h] δέχομαι.

4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖον σε ἐγκόπτω, παρα-
καλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως, τῇ σῇ ἐπιει-
κείᾳ.
5 i Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ i εὑρίσκω.
κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν
οἰκουμένην, k πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων k ἵστημι.
αἱρέσεως·
6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν l ἐπείρασε m βεβηλῶσαι· l πεῖρα.
ὃν καὶ n ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον m βέβηλος.
o ἠθελήσαμεν κρίνειν. n κράτος.
7 p Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος, μετὰ o θέλω.
πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν q ἀπήγα- p ἔρχομαι.
γε· q ἄγω.
8 r Κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι r κελεύω.
ἐπὶ σέ· παρ' οὗ f δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ f δύναμαι.
πάντων τούτων t ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς u κατη- t γινώσκω.
γοροῦμεν αὐτοῦ. u ἀγορά.
9 x Συνέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες x τίθημι.
ταῦτα οὕτως ἔχειν.
10 y Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος y κρίνω.
αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν
z ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ a ἐπιστάμε- z εἰμί.
νος, b εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ c ἀπολο- a ἵστημι.
γοῦμαι· b θυμός.
11 d Δυναμένου σου e γνῶναι ὅτι οὐ πλείους c λέγω.
f εἰσί μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο, ἀφ' ἧς g ἀνέβην d δύναμαι.
h προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. e γινώσκω.
12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ i εὗρόν με πρός τινα f εἰμί.
k διαλεγόμενον, ἢ l ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, g βαίνω.
οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· h κύω.
13 Οὔτε l παραστῆσαι δύνανται περὶ ὧν νῦν i εὑρίσκω.
m κατηγοροῦσί μου. k λέγω.
14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν l ἵστημι.
λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ m ἀγορά.
Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ ἐν τοῖς
προφήταις n γεγραμμένοις· n γράφω.
15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ
οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν f ἔσεσθαι
νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν

16 Ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον
συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώ-
πους διαπαντός·

o γίνομαι. 17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων · παραγενόμενος ἐ-
λεημοσύνας ποιήσων, εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προ-
σφοράς.

p ἁγνός. 18 Ἐν οἷς i εὗρόν με p ἡγνισμένον ἐν τῷ
ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι.

19 Οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ f παρεῖναι, καὶ m κατη-
q ἔχω. γορεῖν εἴ τι q ἔχοιεν πρός με.

r εἶπον. 20 Ἢ αὐτοὶ οὗτοι r εἰπάτωσαν εἴ τι i εὗρον
ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, l στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνε-
δρίου·

s κράζω. 21 Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς s ἔκραξα
ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

t βάλλω. 22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ t ἀνεβάλετο
αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ· εἰ-
πών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ p δι-
αγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 u Διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ
u τάσσω. τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα
κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, ἢ προσέρ-
χεσθαι αὐτῷ.

x γυνή. 24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς o παραγενόμενος
y πέμπω. ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ x γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ
z ἀκούω. Ἰουδαίᾳ, y μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ z ἤκουσεν
a λέγω. αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

b εἰμί. 25 a Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης
c γίνομαι. καὶ ἐγκρατείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος
d κρίνω. b ἔσεσθαι, ἔμφοβος c γενόμενος ὁ Φῆλιξ d ἀπε-
e πείρω. κρίθη, Τὸ νῦν ἔχον e πορεύου· καιρὸν δὲ f μετα-
f λαμβάνω λαβὼν g μετακαλέσομαί σε·

g καλέω. 26 Ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα h δο-
h δίδωμι. θήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως i λύσῃ αὐ-
i λύω. τόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν k μεταπεμπό-
k πέμπω. μενος, ὡμίλει αὐτῷ.

l δέχομαι. 27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε l διά-

δοχον

δοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριν m τίθημι.
m καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, n κατέλι- n λείπω.
πε τὸν Παῦλον o δεδεμένον. o δέω.

Κεφ. κε'. Cap.XXV.

ΦΗστος οὖν a ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς a βαίνω.
ἡμέρας a ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Και-
σαρείας.
2 b Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ b φαίνω.
πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ c παρε- c καλέω.
κάλουν αὐτόν,
3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως d μετα- d πέμπω.
πέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ· e ἐνέδραν e ἕζω.
ποιοῦντες f ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. f αἱρέω.
4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος g ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν g κρίνω.
Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τά-
χει h ἐκπορεύεσθαι. h πείρω.
5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, i φησί, a συγκα- i φάω.
ταβάντες, εἴ τι k ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, l κα- k εἰμί.
τηγορείτωσαν αὐτοῦ. l ἀγορά.
6 m Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους m τρίβω.
ἢ δέκα, a καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον n κελεύω.
e καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, n ἐκέλευσε τὸν Παῦ- o ἄγω.
λον o ἀχθῆναι.
7 p Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, q περιέστησαν οἱ p γίνομαι.
ἀπὸ Ἱεροσολύμων a καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, q ἵστημι.
πολλὰ καὶ βαρέα r αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ r αἰτία.
Παύλου, ἃ οὐκ s ἴσχυον t ἀποδεῖξαι. s ἰσχύς.
t δεικνύω.
8 u Ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νό- u λέγω.
μον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καί-
σαρά τι x ἥμαρτον. x ἁμαρτάνω.
9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν
y καταθέσθαι, g ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, y τίθημι.
Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα a ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ
τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;
10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ βήματος
Καίσαρος q ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰου-
δαίους οὐδὲν z ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγι- z δίκη.
νώσκεις.
11 Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου

a πέπραχά

a πράττω.	a πέπραχά τι, οὐ b παραιτοῦμαι τὸ c ἀποθανεῖν·
b αἰτέω.	εἰ δὲ οὐδέν * ἐστιν ὧν οὗτοι a κατηγοροῦσί μου, οὐ-
c θνήσκω.	δείς με δύναται αὐτοῖς c χαρίσασθαι. Καίσαρα
d ἀγορεῦ.	f ἐπικαλοῦμαι.
e χάρις.	12 Τότε ὁ Φῆστος g συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμ-
f καλέω.	βουλίου, h ἀπεκρίθη, Καίσαρα f ἐπικέκλησαι;
g λαλέω.	ἐπὶ Καίσαρα i πορεύσῃ.
h κρίνω.	13 Ἡμερῶν δὲ k διαγενομένων τινῶν, Ἀ-
i πείρω.	γρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη l κατήντησαν εἰς
k γίνομαι.	Καισάρειαν, m ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.
l ἄντα.	14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας n διέτριβον ἐκεῖ,
m ἀσπάζομαι	ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ o ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦ-
n τρίβω.	λον, λέγων, Ἀνήρ τίς ἐστι p καταλελειμμένος
o τίθημι.	ὑπὸ Φήλικος δέσμιος.
p λείπω.	15 Περὶ οὗ, k γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα,
q φαίνω.	q ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
r χάρις.	τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην.
ſ ἀγορά.	16 Πρὸς οὓς h ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
t λαμβάνω.	Ῥωμαίοις r χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώ-
u ἔρχομαι.	λειαν, πρὶν ἢ ὁ ſ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον
x βάλλω.	ἔχοι τοὺς ſ κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας t λά-
y εἷς.	βοι περὶ τοῦ f ἐγκλήματος.
z ποιέω.	17 u Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, x ἀνα-
a ἕζω.	βολὴν y μηδεμίαν z ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς
b ἄγω.	a καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα b ἀχθῆ-
c ἵστημι.	ναι τὸν ἄνδρα.
d νόος.	18 Περὶ οὗ c σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν
e ζητέω.	αἰτίαν ἐπέφερον ὧν d ὑπενόουν ἐγώ.
f δαίμων.	19 e Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας f δεισι-
g ἔχω.	δαιμονίας g εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος
h θνήσκω.	Ἰησοῦ h τεθνηκότος, ὃν i ἔφασκεν ὁ Παῦλος
i φάω.	k ζῆν.
k ζάω.	20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου
m βούλομαι.	ζήτησιν, ἔλεγον εἰ m βούλοιτο n πορεύεσθαι εἰς
n πείρω.	Ἱερουσαλήμ, o κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.
o καὶ ἐκεῖ.	21 Τοῦ δὲ Παύλου p ἐπικαλεσαμένου q τηρηθῆ-
p καλέω.	ναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
q τηρέω.	r ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ πέμψω αὐ-
r κελεύω.	τὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, [m] Ἐβου-
λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ,
[n] Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23 Τῇ οὖν ἐπαύριον [f] ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίπ- [f] ἔρχομαι.
πα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ [f] εἰ-
σελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χι-
λιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν [r] οὖσι τῆς [r] εἰμί.
πόλεως, καὶ [r] κελεύσαντος τοῦ Φήστου, * ἤχθη ὁ * ἄγω.
Παῦλος.
24 Καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ,
καὶ πάντες οἱ [t] συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων
[u] ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, [u] τυγχάνω.
[x] ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν [k] ζῆν αὐτὸν μηκέ- [x] βοή.
τι.
25 Ἐγὼ δὲ [y] καταλαβόμενος μηδὲν ἄξι- [y] λαμβάνω
ον θανάτου αὐτὸν [z] πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου [z] πράττω.
[a] ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, b ἔκρινα πέμπειν [a] καλέω.
αὐτόν. b κρίνω.
26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι c γράψαι τῷ κυρίῳ c γράφω.
οὐκ ἔχω· διὸ d προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μά- d ἄγω.
λιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνα- [e] γίνομαι.
κρίσεως [e] γενομένης f σχῶ τι [g] γράψαι. f ἔχω.
27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσ- [g] γράφω.
μιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας [h] σημᾶναι. [h] σῆμα.

Κεφ. κϛ'. Cap.XXVI.

Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον [a] ἔφη, b Ἐπι- [a] φάω.
τρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε b τρέπω.
ὁ Παῦλος c ἀπελογεῖτο, d ἐκτείνας τὴν c λέγω.
χεῖρα, d τείνω.
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰου-
δαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, [e] ἥγημαι ἐμαυτὸν [e] ἡγέομαι.
μακάριον, μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σή-
μερον.
3 Μάλιστα γνώστην [f] ὄντα σε εἰδὼς πάντων [f] εἰμί.
τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ
δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.
4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος,
τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου
ἐν

g ἴσημι. ἐν Ἱεροσολύμοις, g ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι.
5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν (ἐὰν θέλωσι
μαρτυρεῖν) ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρε-
h ζάω. σιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας h ἔζησα φαρι-
σαῖος.
6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας
i γίνομαι. ἐπαγγελίας i γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, k ἕστηκα
k ἴσημι. κρινόμενος.
7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ
l ἄντα. νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει l καταντῆ-
σαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.
8 Τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ Θεὸς
νεκροὺς ἐγείρει;
m δοκέω. 9 Ἐγὼ μὲν οὖν m ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνο-
μα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
n πράττω. n πρᾶξαι.
o ποιέω. 10 Ὃ καὶ o ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολ-
p κλείω. λοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς p κατέκλεισα, τὴν
q λαμβάνω παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν q λαβών· ἀναιρου-
r φέρω. μένων τε αὐτῶν r κατήνεγκα ψῆφον.
11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλά-
s ἀνάγκη. κις τιμωρῶν αὐτοὺς, s ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
t μαίνομαι. περισσῶς τε t ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον
ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.
u πείρω. 12 Ἐν οἷς καὶ u πορευόμενος εἰς τὴν Δα-
μασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
ἀρχιερέων,
13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασι-
λεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευο-
μένους.
x πίπτω. 14 Πάντων δὲ x καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν
y ἀκούω. γῆν, y ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέ-
γουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, Σαοὺλ, Σαοὺλ,
τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακ-
τίζειν.
z εἰμί. 15 Ἐγὼ δὲ εἶπον, Τίς z εἶ Κύριε; Ὁ δὲ εἶ-
πεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.

16 Ἀλλὰ

16 Ἀλλὰ [a] ἀνάστηθι, καὶ [a] στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας [a] ἵστημι.
σου· εἰς τοῦτο γὰρ [b] ὤφθην σοι, [c] προχειρίσασθαί [b] ὄπτομαι.
σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε [c] χείρ.
[b] ὀφθήσομαί σοι·
17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθ-
νῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω,
18 [d] Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ [e] ἐπιστρέ- [d] οἴγω.
ψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατα- [e] στρέφω.
νᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν· τοῦ [f] λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁ- [f] λαμβάνω.
μαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς [g] ἡγιασμένοις, πίστει [g] ἅγιος.
τῇ εἰς ἐμέ.
19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ [h] ἐγενό- [h] γίνομαι.
μην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·
20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱε-
ροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, [i] ἀγγέλλω.
καὶ τοῖς ἔθνεσιν [i] ἀπήγγελλον [k] μετανοεῖν, καὶ [k] νόος.
ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα
πράσσοντας.
21 Ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι [f] συλλα-
βόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, [l] ἐπειρῶντο [c] διαχειρίσασθαι. [l] πεῖρα.
22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ,
ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης [a] ἕστηκα, μαρτυρούμενος
μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε
οἱ προφῆται [m] ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ [m] λαλέω.
Μωσῆς·
23 Εἰ [n] παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ [n] πάσχω.
ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν
τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ [o] ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος [o] λέγω.
μεγάλῃ τῇ φωνῇ [p] ἔφη, Μαίνῃ Παῦλε· τὰ [p] φάω.
πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέ-
πει.
25 Ὁ δὲ, Οὐ μαίνομαι, φησὶ, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀπο-
φθέγγομαι.
26 [q] Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς,
πρὸς ὃν καὶ [r] παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθά- [q] ἵστημι.
νειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ [r] ῥέω.
ἐστιν ἐν γωνίᾳ [s] πεπραγμένον τοῦτο. [s] πράττω.

27 Πι-

27 Πιστεύεις βασιλεῦ Ἀγρίππα τοῖς προφή-
t εἴδω. ταις; t οἶδα ὅτι πιστεύεις.
28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον p ἔφη,
u γίνομαι. Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν u γενέσθαι.
x εὐχή. 29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, x Εὐξαίμην ἂν
τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σε,
ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον,
z καὶ ἐγώ. y γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος z κἀγώ εἰμι, παρεκ-
τὸς τῶν δεσμῶν τούτων.
a ἵστημι. 30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, a ἀνέστη ὁ
βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμών, ἥ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγ-
καθήμενοι αὐτοῖς.
b χῶρος. 31 Καὶ b ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες, Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ
c φάω. δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.
d λύω. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ c ἔφη, d Ἀπολε-
e δύναμαι. λύσθαι e ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ f ἐπε-
f καλέω. κέκλητο Καίσαρα.

Κεφ. κζ. Cap.XXVII.

a κρίνω. Ὡς δὲ a ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν
b δίδωμι. Ἰταλίαν, b παρεδίδουν τόν τε Παῦλον
καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ, σπείρας Σεβαστῆς.
c βαίνω. 2 c Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ,
d ἄγω. μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους,
d ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μα-
κεδόνος Θεσσαλονικέως.
3 Τῇ τε ἑτέρᾳ d κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φι-
λανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησά-
e τρέπω. μενος, e ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους f πορευθέν-
f πείρω. τα ἐπιμελείας τυχεῖν.
g καὶ ἐκεῖθεν 4 g Κἀκεῖθεν d ἀναχθέντες h ὑπεπλεύσαμεν
h πλέω. τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους i εἶναι ἐναντίους.
i εἰμί. 5 Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ
k ἔρχομαι. Παμφυλίαν h διαπλεύσαντες, k κατήλθομεν
εἰς Μύρα τῆς Λυκίας.
l εὑρίσκω. 6 Κἀκεῖ l εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον
Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, c ἐνε-
βίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις h βραδυπλοοῦντες,
καὶ μόλις m γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ n προσ- m γίνομαι.
εῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, h ὑπεπλεύσαμεν n ἐάω.
τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην.
8 Μόλις τε o παραλεγόμενοι αὐτὴν, k ἤλ- o λέγω.
θομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμέ-
νας· ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία.
9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου m διαγενομένου, καὶ i ὄντος
ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νη-
στεῖαν ἤδη k παρεληλυθέναι,* παρῄνει ὁ Παῦ- * αἰνέω.
λος,
10 Λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ
ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ
τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσε-
σθαι τὸν πλοῦν.
11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ
τῷ ναυκλήρῳ p ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ p πείθω.
Παύλου λεγομένοις.
12 q Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος q τίθημι.
πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους q ἔθεντο βου- r ἄγω.
λὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴ πως ſ δύναιντο ſ δύναμαι.
t καταντήσαντες εἰς Φοίνικα u παραχειμάσαι, t ἄντα.
λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ u χεῖμα.
Χῶρον. x πνέω.
13 x Ὑποπνεύσαντος δὲ Νότου, y δόξαντες y δοκέω.
τῆς προθέσεως z κεκρατηκέναι, a ἄραντες, ἆσσον z κράτος.
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. a αἴρω.
14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ b ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄ- b βάλλω.
νεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων· c ἁρπάζω.
15 c Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ d ὄπτομαι.
δυναμένου d ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, e ἐπι- e δίδωμι.
δόντες f ἐφερόμεθα. f φέρω.
16 Νησίον δέ τι g ὑποδραμόντες καλούμενον g τρέχω.
Κλαύδην, μόλις h ἰσχύσαμεν περικρατεῖς h ἰσχύς.
i γενέσθαι τῆς σκάφης· i γίνομαι.
17 Ἣν a ἄραντες, βοηθείαις k ἐχρῶντο, l ὑ- k χράω.
ποζωννύντες τὸ πλοῖον· m φοβούμενοί τε μὴ l ζώννυμι.
εἰς τὴν Σύρτιν n ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ m φέβομαι.
σκεῦος, οὕτως f ἐφέροντο. n πίπτω.

18 Σφοδρῶς

o χεῖμα. 18 Σφοδρῶς δὲ o χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ
ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο·
19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
p ῥίπτω. πλοίου p ἐῤῥίψαμεν.
20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου
ἐπικειμένου, λοιπὸν * περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ
q σῶζω. q σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
r ἵστημι. r σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπε, s Ἔ-
s δεῖ. δει μὲν, ὦ ἄνδρες, t πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ
t ἄρχω. u ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, * κερδῆσαί τε τὴν ὕ-
* κέρδος. βριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν·
u ἄγω. 22 Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς x εὐθυμεῖν·
x θυμός. ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία y ἔσται ἐξ ὑμῶν,
y εἰμί. πλὴν τοῦ πλοίου.
23 r Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγ-
γελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω,
24 Λέγων, Μὴ m φοβοῦ Παῦλε· Καίσαρί σε
z χάρις. δεῖ r παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ, z κεχάρισταί σοι ὁ Θεὸς
πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.
25 Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ
a λαλέω. Θεῷ ὅτι οὕτως y ἔσται καθ' ὃν τρόπον a λελά-
ληταί μοι.
b πίπτω. 26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς b ἐκπεσεῖν·
c γίνομαι. 27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ c ἐγένετο,
d φέρω. d διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον
e νόμος. τῆς νυκτὸς e ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ
αὐτοῖς χώραν.
f βάλλω. 28 Καὶ f βολίσαντες, g εὗρον ὀργυιὰς εἴκο-
g εὑρίσκω. σι· βραχὺ δὲ h διαστήσαντες, καὶ πάλιν f βολί-
h ἵστημι. σαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε.
i φέβομαι. 29 i Φοβούμενοί τε μή πως εἰς τραχεῖς τόπους
k πίπτω. k ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμνης l ῥίψαντες ἀγκύρας
l ῥίπτω. τέσσαρας, m ηὔχοντο ἡμέραν c γενέσθαι.
m εὐχή. 30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ
n χαλάω. πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν
o φάω. θάλασσαν, o προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόν-
των ἀγκύρας ἐκτείνειν·

31 Εἶπεν

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν
τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς p σωθῆναι οὐ q δύνασθε. p σῶος.
32 Τότε οἱ στρατιῶται r ἀπέκοψαν τὰ σχοι- q δύναμαι.
νία τῆς σκάφης, καὶ ſ εἴασαν αὐτὴν b ἐκπεσεῖν. r κόπτω.
33 Ἄχρι δὲ οὗ t ἔμελλεν ἡμέρα c γίνεσθαι, παρ- ſ ἐάω.
εκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας u μεταλαβεῖν τρο- t μέλλω.
φῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέ- u λαμβάνω.
ραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι x διατελεῖτε, μηδὲν x τέλος.
u προσλαβόμενοι.
34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς u προσλαβεῖν τρο-
φῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρ-
χει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς b πε-
σεῖται.
35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ u λαβὼν ἄρτον, * εὐ- * χάρις.
χαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας
y ἤρξατο ἐσθίειν. y ἄρχω.
36 Εὔθυμοι δὲ c γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ
u προσελάβοντο τροφῆς. z εἰμί.
37 z Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυ- a κορεννύω.
χαί, διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. b κοῦφος.
38 a Κορεσθέντες δὲ τροφῆς, b ἐκούφιζον τὸ c γίνομαι.
πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θά- d νόος.
λασσαν.
39 Ὅτε δὲ ἡμέρα c ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγί- e βούλομαι.
νωσκον· κόλπον δέ τινα d κατενόουν ἔχοντα αἰ- f δύναμαι.
γιαλόν, εἰς ὃν e ἐβουλεύσαντο, εἰ f δύναιντο g ὠθέω.
g ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. h αἱρέω.
40 Καὶ τὰς ἀγκύρας h περιελόντες i εἴων εἰς i ἐάω.
τὴν θάλασσαν, ἅμα k ἀνέντες τὰς l ζευκτηρίας k ἕω.
τῶν πηδαλίων· καὶ h ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ l ζευγνύω.
πνεούσῃ, m κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. m ἔχω.
41 n Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, n πίπτω.
o ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα p ἐρείσασα o ὀκέλλω.
q ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα r ἐλύετο p ἐρείδω.
ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων. q μένω.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ c ἐγένετο ἵνα τοὺς r λύω.
δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ſ ἐκκολυμβήσας ſ κολυμβάω.
t διαφύγοι· t φεύγω.

43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος u διασῶσαι τὸν Παῦλον, x ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, y ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν, z ἀποῤῥίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν a ἐξιέναι·
44 Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως b ἐγένετο πάντας c διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Κεφ. κη'. Cap. XXVIII.

Καὶ a διασωθέντες, τότε b ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.
2 Οἱ δὲ βάρβαροι c παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· d ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, e προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν f ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος.
3 g Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων πλῆθος, καὶ h ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης i ἐξελθοῦσα k καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.
4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι l κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, m ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς n ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν o διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη p ζῆν οὐκ q εἴασεν.
5 Ὁ μὲν οὖν, t ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ſ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν·
6 Οἱ δὲ t προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν u πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν x γινόμενον, μεταβαλλόμενοι m ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν n εἶναι.
7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον y ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς z ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως a ἐξένισεν.
8 b Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ c συνεχόμενον d κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος e εισελθὼν, καὶ f προσευξάμενος, g ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, h ἰάσατο αὐτόν.

9 Τοῦτο

u σῶς.
x κωλύω.
y κελεύω.
z ῥίπτω.
a ἕω.
b γίνομαι.
c σῶς.
a σῶς.
b γινώσκω.
c ἔχω.
d ἅπτω.
e λαμβάνω.
f ἵστημι.
g στρέφω.
h τίθημι.
i ἔρχομαι.
k ἅπτω.
l κρεμάω.
m λέγω.
n εἰμί.
o σῶς.
p ζάω.
q ἐάω.
r τινάσσω.
ſ πάσχω.
t δοκέω.
u πρήθω.
x γίνομαι.
y ἄρχω.
z δέχομαι.
a ξένος.
b γίνομαι.
c ἔχω.
d κεῖμαι.
e ἔρχομαι.
f εὐχή.
g τίθημι.
h ἰάομαι.

9 Τούτου οὖν [b] γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχον-
τες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, * προσήρχοντο καὶ * ἄρχω.
[i] ἐθεραπεύοντο. [i] θεραπεύω.
10 Οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς * ἐτίμησαν ἡμᾶς, * τί.
καὶ [k] ἀναγομένοις [g] ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν. [k] ἄγω.
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας [k] ἀνήχθημεν ἐν
πλοίῳ [l] παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξ- [l] χεῖμα.
ανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις.
12 Καὶ [k] καταχθέντες εἰς Συρακούσας, [m] ἐ- [m] μένω.
πεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.
13 Ὅθεν [e] περιελθόντες [n] κατηντήσα- [n] ἄντα.
μεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν [b] ἐπι-
γενομένου νότου, δευτεραῖοι [e] ἤλθομεν εἰς Πο-
τιόλους.
14 Οὗ [o] εὑρόντες ἀδελφούς, [p] παρεκλήθη- [o] εὑρίσκω.
μεν ἐπ' αὐτοῖς [m] ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕ- [p] καλέω.
τως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.
15 [e] Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ
περὶ ἡμῶν [e] ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις
Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς [r] ἰδὼν ὁ [r] εἴδω.
Παῦλος, [f] εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, [t] ἔλαβε [f] χάρις.
θάρσος. [t] λαμβάνω.
16 Ὅτε δὲ [e] ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόν-
ταρχος [u] παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατο- [u] δίδωμι.
πεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ [x] ἐπετράπη μένειν καθ' [x] τρέπω.
ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
17 [b] Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς [y] συγκαλέ- [y] καλέω.
σασθαι τὸν Παῦλον τοὺς [z] ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώ- [z] εἰμί.
τους· [a] συνελθόντων δὲ αὐτῶν, [b] ἔλεγε πρὸς [a] ἔρχομαι.
αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον [b] λέγω.
[c] ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, [c] ποιέω.
δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων [d] παρεδόθην εἰς [d] δίδωμι.
τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· [e] κρίνω.
18 Οἵτινες [e] ἀνακρίναντές με [f] ἐβούλοντο [f] βούλομαι.
[g] ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου [g] λύω.
ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.
19 [b] Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, [i] ἠναγκά- [i] ἀνάγκη.
σθην [k] ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθ- [k] καλέω.
νους μου ἔχων τι [l] κατηγορῆσαι. [l] ἀγορά.

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα
ὑμᾶς [m] ἰδεῖν καὶ [n] προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περί-
κειμαι.
21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ [o] ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας·
οὔτε [p] παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν [q] ἀπήγ-
γειλεν ἢ [n] ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.
22 [r] Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρο-
νεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης [s] γνω-
στὸν [u] ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγε-
ται.
23 [x] Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, [y] ἧκον πρὸς
αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς [z] ἐξετίθετο
[a] διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πεί-
θων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νό-
μου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας.
24 Καὶ οἱ μὲν [b] ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις,
οἱ δὲ [c] ἠπίστουν.
25 Ἀσύμφωνοι δὲ [d] ὄντες πρὸς ἀλλήλους [e] ἀ-
πελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι κα-
λῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον [f] ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
26 Λέγων, [g] Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον,
καὶ εἰπέ, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ [h] συνῆτε· καὶ
βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
27 [k] Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς [l] ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν [n] ἐκάμμυσαν· μήποτε [o] ἴδωσι τοῖς
ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς [l] ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρ-
δίᾳ [p] συνῶσι, καὶ [q] ἐπιστρέψωσι, καὶ [r] ἰάσωμαι
αὐτούς.
28 [s] Γνωστὸν οὖν [d] ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν
[t] ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσον-
ται.
29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, [u] ἀπῆλθον οἱ
Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς [x] συζήτησιν.
30 [y] Ἔμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν
ἰδίῳ

m εἴδω. n λαλέω. o δέχομαι. p γίνομαι. q ἀγγέλλω. r ἄξιος. s γινώσκω. u εἰμί. x τάσσω. y ἥκω. z τίθημι. a μάρτυς. b πείθω. c πίστις. d εἰμί. e λύω. f λαλέω. g πείρω. h ἕω. i εἴδω. k παχύς. l οὖς. m ἀκούω. n μύω. o εἴδω. p ἕω. q στρέφω. r ἰάομαι. s γινώσκω. t στέλλω. u ἔρχομαι. x ζητέω. y μένω.

ἰδίῳ μισθώματι· καὶ z ἀπεδέχετο πάντας τοὺς z δέχομαι.
εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν.
31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ δι-
δάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πά-
σης παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ͂ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ 'Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ'.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

ΠΑΥ͂ΛΟΣ δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς
ἀπόστολος, a ἀφωρισμένος εἰς εὐαγ- a ὅρος.
γέλιον Θεοῦ.
2 (Ὃ b προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν b ἀγγέλλω.
αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις.)
3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (τοῦ c γενομένου ἐκ σπέρ- c γίνομαι.
ματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα·
4 Τοῦ a ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ
πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν)
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
5 (Δι' οὗ d ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς d λαμβάνω.
ὑπακοὴν πίστεως, ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ·
6 Ἐν οἷς e ἐστὲ καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χρι- e εἰμί.
στοῦ.)
7 Πᾶσι τοῖς e οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς
Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πί-
στις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσ-
μου.

9 Μάρτυς γάρ μοι [e] ἐστιν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω
ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ
[f] λείπω. αὐτοῦ, ὡς [f] ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦ-
μαι,
10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμε-
[g] ὁδός. νος, εἴ πως ἤδη ποτὲ [g] εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θε-
[h] ἔρχομαι. λήματι τοῦ Θεοῦ [h] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
[i] πόθος. 11 [i] Ἐπιποθῶ γὰρ [k] ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι [l] με-
[k] εἴδω. ταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ [m] στη-
[l] δίδωμι. ριχθῆναι ὑμᾶς·
[m] στηρίζω. 12 Τοῦτο δέ ἐστι, [n] συμπαρακληθῆναι ἐν
[n] καλέω. ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ.
[o] νόος. 13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς [o] ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ,
[p] τίθημι. ὅτι πολλάκις [p] προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,
[q] κωλύω. (καὶ [q] ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο) ἵνα καρπόν
[r] ἔχω. τινα [r] σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς
ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησί τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀ-
νοήτοις ὀφειλέτης εἰμί.
15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς
[s] ἀγγέλλω. ἐν Ῥώμῃ [s] εὐαγγελίσασθαι.
16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ [a] ἐστιν εἰς σωτηρίαν
παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλ-
ληνι.
17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται
[t] γράφω. ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς [t] γέγραπται, Ὁ δὲ
[u] ζάω. δίκαιος ἐκ πίστεως [u] ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρα-
νοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν, καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων
τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων·
[x] γινώσκω. 19 Διότι τὸ [x] γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερόν ἐστιν
[y] φαίνω. ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς [y] ἐφανέρωσε.
[z] ὁράω. 20 Τὰ γὰρ [z] ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κό-
σμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα [z] καθορᾶται, ἥ τε
ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι
[a] λέγω. αὐτοὺς [a] ἀναπολογήτους.
[b] γινώσκω. 21 Διότι [b] γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν

c ἐδόξασαν, ἢ d ηὐχαρίστησαν· ἀλλ' e ἐματαιώ- c δοκέω.
θησαν ἐν τοῖς a διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ f ἐσκο- d χάρις.
τίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· e μάτην.
22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, * ἐμωράνθησαν. f σκότος.
23 Καὶ g ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ * μωρός.
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ g ἀλλάσσω.
πετεινῶν καὶ h τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. h πούς.
24 Διὸ καὶ i παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν i δίδωμι.
ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσί-
αν, τοῦ k ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν k τίω.
ἑαυτοῖς·
25 Οἵτινες l μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ l ἀλλάσσω.
Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ m ἐσεβάσθησαν καὶ n ἐλά- m σέβω.
τρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς o ἐστιν εὐ- n λάτρις.
λογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. o εἰμί.
26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλ-
λαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·
27 Ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες p ἀφέντες τὴν p ἔω.
φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, q ἐξεκαύθησαν ἐν q καύω.
τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρ-
σεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι· καὶ τὴν ἀν-
τιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς
ἀπολαμβάνοντες.
28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν
ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·
29 r Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, r πλέος.
πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φό-
νου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας·
30 Ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς,
ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς·
31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀ-
σπόνδους, ἀνελεήμονας.
32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ b ἐπιγνόν-
τες (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θα-
νάτου o εἰσὶν) οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ
c συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

Κεφ β'. Cap. II.

a λέγω. b εἰμί.

Διὸ a ἀναπολόγητος b εἶ ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ
κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν
κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρί-
νων.

c οἶδα.

2 c Οἴδαμεν ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ b ἐστι κατὰ
ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.
3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς
τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι

d φεύγω.

σὺ d ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ;
4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς

e ἔχω.

e ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς f ἀγ-
νοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε
ἄγει;

f νόος.

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ f ἀμετανόη-
τον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν
ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας
τοῦ Θεοῦ.

g δίδωμι.

6 Ὃς g ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν, ἔργου ἀγαθοῦ
δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν
αἰώνιον·
8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν

h πείθω.

τῇ ἀληθείᾳ, h πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυ-
μὸς καὶ ὀργή·
9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν
ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου
τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος.
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ δὲ εἰρήνη παντὶ τῷ
ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
Ἕλληνι.

i λαμβάνω.

11 Οὐ γάρ b ἐστι i προσωποληψία παρὰ τῷ
Θεῷ.

k ἁμαρτάνω. l ὄλλυμι. m κρίνω.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως k ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ
l ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ k ἥμαρτον, διὰ
νόμου m κριθήσονται,
13 (Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου, δίκαιοι πα-

n δίκη.

ρὰ τῷ Θεῷ· ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου n δι-
καιωθήσονται.

14 Ὅταν

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύ-
σει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑ-
αυτοῖς [b] εἰσι νόμος.
15 Οἵτινες [o] ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου [o] δεικνύω.
[p] γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, [q] συμμαρτυρού- [p] γράφω.
σης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων [q] μάρτυς.
τῶν λογισμῶν [r] κατηγορούντων, ἢ καὶ [a] ἀπολογου- [r] ἀγορεύω.
μένων.)
16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ
τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
17 [o] Ἴδε, σὺ Ἰουδαῖος [s] ἐπονομάζῃ, καὶ [t] ἐ- [s] ὄνομα.
παναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ [u] καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, [t] παύω.
18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις [u] καυχάομαι.
τὰ διαφέροντα, [x] κατηχούμενος ἐκ τοῦ νό- [x] ἦχος.
μου.
19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν [m] εἶναι τυ-
φλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει·
20 Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νη-
πίων· ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς
ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.
21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδά-
σκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ
βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;
23 Ὃς ἐν νόμῳ [u] καυχᾶσαι, διὰ τῆς παρα-
βάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν [z] ἀτιμάζεις; [z] τιω.
24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφη-
μεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς [a] γέγραπται. [a] γράφω.
25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον
πράσσῃς, ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου [b] ᾖς, ἡ περιτο- [b] εἰμί.
μή σου ἀκροβυστία [c] γέγονεν. [c] γίνομαι.
26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ
νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περι-
τομὴν [d] λογισθήσεται; [d] λέγω.
27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νό-
μον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτο-
μῆς παραβάτην νόμου;
28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός [e] ἐστι· [e] εἰμί.

οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή.
29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος, καὶ πε-
ριτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ
ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ
Θεοῦ.

Κεφ. γ'. Cap.III.

ΤΙ οὖν τὸ [a] περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέ-
a περί. λεια τῆς περιτομῆς;
2 Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅ-
b πίστις. τι [b] ἐπιστεύθησαν[c] τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.
3 Τί γὰρ εἰ [b] ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία
c ἔργον. αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ [c] καταργήσει;
d γίνομαι. 4 Μὴ [d] γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς,
e γράφω. πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς [e] γέγραπται,
f δίκη. Ὅπως ἂν [f] δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νι-
g κρίνω. κήσῃς ἐν τῷ [g] κρίνεσθαί σε.
5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύ-
h ἵστημι. νην [h] συνίστησι, τί [i] ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ
i αἴρω. Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον
λέγω.)
6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν
κόσμον;
7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύ-
k περί. σματι [k] ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
l καὶ ἐγώ. [l] κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;
8 Καὶ μὴ, καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ κα-
m φάω. θώς [m] φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν
n ἔρχομαι. τὰ κακὰ ἵνα [n] ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα
o εἰμί. ἔνδικόν [o] ἐστι.
p αἴτιος. 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· [p] προῃτι-
ασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ'
ἁμαρτίαν [o] εἶναι.
10 Καθὼς γέγραπται, Ὅτι οὐκ [o] ἔστι δίκαιος
οὐδὲ εἷς·
q ζέω. 11 Οὐκ [o] ἔστιν ὁ [q] συνιῶν, οὐκ [o] ἔστιν ὁ ἐκζη-
τῶν τὸν Θεόν.
r χρεία. 12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα [r] ἠχρειώθησαν·
οὐκ [o] ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ [o] ἔστιν ἕως ἑνός.
s οἴγω. 13 Τάφος [s] ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν·

ταῖς

τῷ γλώσσαις αὐτῶν r ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων t δόλος.
ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν.
14 Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·
15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα.
16 Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν.
17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ u ἔγνωσαν. u γινώσκω.
18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀ-
φθαλμῶν αὐτῶν.
19 x Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, x εἴδω.
τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ,
καὶ ὑπόδικος d γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ
Θεῷ.
20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ f δικαιωθήσεται
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνω-
σις ἁμαρτίας.
21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ y φαίνω.
y πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν
προφητῶν.
22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύον-
τας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή. z ἁμαρτάνω.
23 Πάντες γὰρ z ἥμαρτον, καὶ a ὑστεροῦνται τῆς a ὕστερος.
δόξης τοῦ Θεοῦ. b δίκη.
24 b Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι
διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. c τίθημι.
25 Ὃν c προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς
πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δι- d γίνομαι.
καιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν d προγε-
γονότων ἁμαρτημάτων·
26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ εἰς τὸ
e εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως e εἰμί.
Ἰησοῦ·
27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; f ἐξεκλείσθη· Διὰ f κλείω.
ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου
πίστεως.
28 g Λογιζόμεθα οὖν πίστει b δικαιοῦσθαι ἄν- g λέγω.
θρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἠ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν.

30 Ἐπείπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

h ἔργον. 31 Νόμον οὖν h καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως;
i ἵστημι. μὴ d γένοιτο, ἀλλὰ νόμον i ἱστῶμεν.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

a εἴρω. Τί οὖν a ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν
b εὑρίσκω. b εὑρηκέναι κατὰ σάρκα;
c δίκη. 2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων c ἐδικαιώθη,
ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.
d πίστις. 3 Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; d ἐπίστευσε δὲ Ἀ-
e λέγω. βραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ e ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
σύνην.

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα.

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·

f ἔω. 7 Μακάριοι ὧν f ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν
g καλύπτω. g ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ ὅτι e ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

h εἰμί. 10 Πῶς οὖν e ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ h ὄντι,
ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

i λαμβάνω. 11 Καὶ σημεῖον i ἔλαβε περιτομῆς, σφραγῖδα
τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ h εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ e λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην.

12 Καὶ

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περι-
τομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀ-
βραάμ.
13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀ-
βραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον
αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πί-
στεως.
14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, [k] κεκέ- [k] κενός.
νωται ἡ πίστις, καὶ [l] κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. [l] ἔργον.
15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ
οὐκ [h] ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.
16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν εἰς
τὸ [h] εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς [h] ἐστι πατὴρ πάντων
ἡμῶν.
17 (Καθὼς [m] γέγραπται, Ὅτι πατέρα πολ- [m] γράφω.
λῶν ἐθνῶν [n] τέθεικά σε) κατέναντι οὗ [d] ἐπίστευ- [n] τίθημι.
σε, Θεοῦ τοῦ [o] ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ κα- [o] ποιέω.
λοῦντος τὰ μὴ [h] ὄντα ὡς [h] ὄντα.
18 Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι [d] ἐπίστευσεν,
εἰς τὸ [p] γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν· [p] γίνομαι.
κατὰ τὸ [q] εἰρημένον, Οὕτως [h] ἔσται τὸ σπέρμα σου. [q] εἴρω.
19 Καὶ μὴ [r] ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ [s] κατενό- [r] σθένος.
ησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη [t] νενεκρωμένον, ἑκατον- [s] νόος.
ταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν [t] νέκρωσιν τῆς μήτρας [t] νέκυς.
Σάῤῥας.
20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ [u] διεκρί- [u] κρίνω.
θη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' [x] ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, [x] δύναμαι.
[y] δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ· [y] δίδωμι.
21 Καὶ [z] πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ [a] ἐπήγγελται, [z] φέρω.
δυνατός [b] ἐστι καὶ ποιῆσαι. [a] ἀγγέλλω.
22 Διὸ καὶ [c] ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [b] εἰμί.
23 Οὐκ [d] ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι [c] ἐ- [c] λέγω.
λογίσθη αὐτῷ. [d] γράφω.
24 Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι,
τοῖς πιστεύουσι ἐπὶ τὸν [e] ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύ- [e] ἐγείρω.
ριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

f δίδωμι. 25 Ὃς f παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡ-
g ἐγείρω. μῶν, καὶ g ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

Κεφ. ε. Cap.V.

a δίκη. a ΔΙκαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχο-
μεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
b ἄγω. 2 Δι᾽ οὗ καὶ τὴν b προσαγωγὴν c ἐσχήκαμεν
c ἔχω. τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ d ἑστήκαμεν,
d ἵστημι. καὶ e καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.
e καυχάομαι 3 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ e καυχώμεθα ἐν ταῖς
f εἴδω. θλίψεσιν· f εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν
κατεργάζεται.
4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλ-
πίδα.
g χύω. 5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ
h δίδωμι. Θεοῦ g ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, διὰ πνεύ-
i εἰμί. ματος ἁγίου τοῦ h δοθέντος ἡμῖν.
k θνήσκω. 6 Ἔτι γὰρ Χριστός, i ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ
καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν k ἀπέθανε.
7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις k ἀποθανεῖται·
ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ k ἀπο-
θανεῖν.
8 d Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς
ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν i ὄντων ἡμῶν, Χρι-
στὸς ὑπὲρ ἡμῶν k ἀπέθανε.
9 Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν
l σῶος. τῷ αἵματι αὐτοῦ, l σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
ὀργῆς.
m ἀλλάσσω. 10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ i ὄντες m κατηλλάγημεν
τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ
n σῶος. μᾶλλον m καταλλαγέντες n σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ.
11 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ e καυχώμενοι ἐν
τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽
o λαμβάνω οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν o ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁ-
p ἔρχομαι. μαρτία εἰς τὸν κόσμον p εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρ-
τίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους
q ἁμαρτάνω ὁ θάνατος p διῆλθεν, ἐφ᾽ ᾧ πάντες q ἥμαρτον.

13 Ἄχρι

13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία [i] ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ [r] ἐλλογεῖται μὴ [i] ὄντος νόμου. [r] λέγω.
14 Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ [p] ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.
15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ [k] ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς [s] ἐπερίσσευσε. [s] περί.
16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς [p] ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα, ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα, ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς [t] παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. [t] πίπτω.
18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς.
19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ [d] κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι [a] καταστα-θήσονται οἱ πολλοί.
20 Νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα [u] πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ [u] ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, [x] ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· [u] πλέος. [x] περί.
21 Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ϛ'. Cap. VI.

Τί οὖν [a] ἐροῦμεν; [b] ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις [c] πλεονάσῃ; [a] εἴρω. [b] μένω. [c] πλέος.
2 Μὴ [d] γένοιτο· οἵτινες [e] ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, [d] γίνομαι. [e] θνήσκω.

[f] ζάω. ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι [f] ζήσομεν ἐν αὐτῇ;
[g] νόω. 3 Ἢ [g] ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς
Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
μεν.
[h] θάπτω. 4 [h] Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτί-
[i] ἐγείρω. σματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ [i] ἠγέρθη
Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς,
[k] πατέω. οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς [k] περιπατήσω-
μεν.
[l] γίνομαι. 5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι [l] γεγόναμεν τῷ ὁμοιώ-
ματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως
[m] εἰμί. [m] ἐσόμεθα.
6 Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν
[n] σταυρός. ἄνθρωπος [n] συνεσταυρώθη, ἵνα [o] καταργηθῇ τὸ
[o] ἔργον. σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ
ἁμαρτίᾳ.
[p] δίκη. 7 Ὁ γὰρ [e] ἀποθανὼν [p] δεδικαίωται ἀπὸ τῆς
ἁμαρτίας.
8 Εἰ δὲ [e] ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύο-
μεν ὅτι καὶ [f] συζήσομεν αὐτῷ.
[q] εἴδω. 9 [q] Εἰδότες ὅτι Χριστὸς [i] ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν,
οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυρι-
εύει.
10 Ὃ γὰρ [e] ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ [e] ἀπέθα-
νεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ [f] ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ.
[r] λέγω. 11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς [r] λογίζεσθε ἑαυτοὺς νε-
κροὺς μὲν [m] εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, [f] ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ
θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.
[s] ἵστημι. 13 Μηδὲ [s] παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ [s] παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν [f] ζῶντας; καὶ τὰ
μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.
14 Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε
ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ [m] ἐσμὲν ὑπὸ
νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ [l] γένοιτο.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ ſ παριςάνετε ἑαυ-
τοὺ δούλους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί m ἐστε ᾧ ὑπα-
κούετε· ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς
εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ὅτι m ἦτε δοῦλοι τῆς ἁ-
μαρτίας, t ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν t ἀκούω.
u παρεδόθητε τύπον διδαχῆς; u δίδωμι.

18 x Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, x ἐλεύθερος
y ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. y δοῦλος.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς
σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ ſ παρεστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ τῇ ἀνομίᾳ
εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν ſ παραστήσατε τὰ
μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν·

20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι m ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύ-
θεροι m ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν
z ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνα- z αἶσχος.
τος.

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας, y δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρ-
πὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν
αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος·
τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. Cap. VII.

Ἢ a Ἀγνοεῖτε ἀδελφοὶ (γινώσκουσι γὰρ νό- a νόος.
μον λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀν-
θρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον b ζῇ; b ζάω.

2 Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ
c δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ d ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, c δέω.
e κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. d θνήσκω.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς e ἔργον.
χρηματίσει, ἐὰν f γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν f γίνομαι.
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα g ἐστὶν ἀπὸ g εἰμί.
τοῦ νόμου, τοῦ μὴ g εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα f γενο-
μένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.

4 Ὥστε ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς d ἐθανα-
τώθητε

τώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·
h ἐγείρω. εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν h ἐγερ-
i φέρω. θέντι, ἵνα i καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.
5 Ὅτε γὰρ g ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου e ἐνηργεῖτο ἐν
τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ
θανάτῳ.
6 Νυνὶ καὶ e κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου,
k ἔχω. ἀποθανόντος ἐν ᾧ k κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν
ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι
γράμματος.
l εἴρω. 7 Τί οὖν l ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ
m γινώσκω. f γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ m ἔγνων εἰ μὴ
n εἴδω. διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ n ᾔδειν εἰ-
o λέγω. μὴ ὁ νόμος o ἔλεγεν, Οὐκ p ἐπιθυμήσεις.
p θυμός. 8 q Ἀφορμὴν δὲ r λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς
q ὁρμή. ἐντολῆς, ſ κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυ-
r λαμβάνω μίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.
ſ ἔργον. 9 Ἐγὼ δὲ b ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· t ἐλθού-
t ἔρχομαι. σης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία b ἀνέζησεν.
u εὑρίσκω. 10 Ἐγὼ δὲ d ἀπέθανον· καὶ u εὑρέθη μοι ἡ
ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον.
x ἀπατάω. 11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία q ἀφορμὴν r λαβοῦσα διὰ
y κτείνω. τῆς ἐντολῆς, x ἐξηπάτησέ με, καὶ δι᾽ αὐτῆς y ἀπέ-
κτεινεν.
12 Ὥστε ὁ μὲν νόμος, ἅγιος· καὶ ἡ ἐντολὴ,
ἁγία, καὶ δικαία, καὶ ἀγαθή.
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ f γέγονε θάνατος;
z φαίνω. Μὴ f γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα z φανῇ ἁ-
μαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θά-
νατον· ἵνα f γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁμαρτω-
λὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.
a εἴδω. 14 a Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός
b περάω. ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, b πεπραμένος ὑπὸ
τὴν ἁμαρτίαν.
15 Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ
θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.
16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ
νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ,
ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
18 [a] Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ (τουτέστιν
ἐν τῇ σαρκί μου) ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παρά-
κειταί μοι, τὸ δὲ [c] κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν, οὐχ
εὑρίσκω. — c ἔργον.
19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ
θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω.
20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ
ἁμαρτία.
21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ
ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.
22 [d] Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν — d ἡδύς.
ἔσω ἄνθρωπον·
23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί
μου [e] ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ — e στρατός.
[f] αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ — f ἁλίσκω.
[g] ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. — g εἰμί.
24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύ-
σεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;
25 [h] Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ — h χάρις.
τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ
δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρ-
τίας.

Κεφ. η΄. Cap. VIII.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα.
2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς [a] — a ἐλεύθερος
ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.
3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ [b] ἠσθένει διὰ — b σθένος.
τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοι-
ώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κα-
τέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί.
4 Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου [c] πληρωθῇ ἐν — c πλέος.
ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα.

d εἰμί. — 5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα d ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
νοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος.
6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ
δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς
Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐ-
δὲ γὰρ δύναται.
e ἀρέσκω. — 8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ d ὄντες Θεῷ e ἀρέσαι οὐ
δύνανται.
9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ d ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύ-
ματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις
πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ d ἔστιν αὐτοῦ.
10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νε-
κρὸν, δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα, ζωὴ, διὰ δι-
καιοσύνην.
f ἐγείρω. — 11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ f ἐγείραντος Ἰησοῦν
ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ f ἐγείρας τὸν Χριστὸν
g ποιέω. — ἐκ νεκρῶν g ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
h οἶκος. — ὑμῶν, διὰ τοῦ h ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος
ἐν ὑμῖν.
i ζάω. — 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται d ἐσμὲν οὐ
τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα i ζῆν.
13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνή-
σκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος
k θνήσκω. — k θανατοῦτε, i ζήσεσθε.
14 Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί
d εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.
l λαμβάνω. — 15 Οὐ γὰρ l ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν
m τίθημι. — εἰς φόβον, ἀλλ' l ἐλάβετε πνεῦμα m υἱοθεσίας,
ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.
n μάρτυρ. — 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα n συμμαρτυρεῖ τῷ
πνεύματι ἡμῶν ὅτι d ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.
17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονό-
μοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ
o δοκέω. — συμπάσχομεν, ἵνα καὶ o συνδοξασθῶμεν.
18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήμα-
p καλύπτω. — τα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν p ἀπο-
καλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.
19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν
ἀπο-

ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ [q] ἀπεκδέχεται. [q] δέχομαι.
20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ
ἑκοῦσα· ἀλλὰ διὰ τὸν [r] ὑποτάξαντα· [r] τάσσω.
21 Ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις [s] ἐλευ-
θερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς
τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ
Θεοῦ.
22 [s]Οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις [t] συστενά- [s] εἴδω.
ζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. [t] στενός.
23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν
τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν [u] ἀπεκδεχόμενοι, τὴν [u] δέχομαι.
ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.
24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι [x] ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλε- [x] σόος.
πομένη, οὐκ [d] ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ
ἐλπίζει;
25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπο-
μονῆς [y] ἀπεκδεχόμεθα. [y] δέχομαι.
26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμ-
βάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί [z] προσ- [z] εὔχω.
ευξόμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ [a] οἴδαμεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ
πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς
ἀλαλήτοις.
27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, [a] οἶδε τί τὸ [a] εἴδω.
φρόνημα τοῦ πνεύματος ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἁγίων.
28 [a]Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν,
πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς [b] οὖσιν. [b] εἰμί.
29 Ὅτι οὓς [c] προέγνω, καὶ [d] προώρισε συμ- [c] γινώσκω.
μόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ [b] εἶναι αὐ- [d] ὅρος.
τὸν [e] πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. [e] τίκτω.
30 [f]Οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ [g] ἐκάλεσε· καὶ [f] ὅρος.
οὓς [g] ἐκάλεσε, τούτους καὶ [h] ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ [g] καλέω.
[h] ἐδικαίωσε, τούτους καὶ [i] ἐδόξασε. [h] δίκη.
31 Τί οὖν [k] ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς [i] δοκέω.
ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; [k] εἴρω.
32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ [l] ἐφείσατο, ἀλλ' [l] φείδομαι.
ὑπὲρ ἡμῶν πάντων [m] παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ [m] δίδωμι.
καὶ

n χάρις. καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν n χαρίσεται.
o καλέω. 33 Τίς o ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θε-
ὸς ὁ δικαιῶν.
p θνήσκω. 34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ p ἀποθα-
q ἐγείρω. νών, μᾶλλον δὲ καὶ q ἐγερθείς· ὃς καὶ b ἐστιν ἐν
δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χρι-
στοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός,
ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;
r γράφω. 36 (Καθὼς r γέγραπται, Ὅτι ἕνεκά σου p θα-
s λέγω. νατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· s ἐλογίσθημεν ὡς
πρόβατα σφαγῆς.)
37 Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ
τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.
t πείθω. 38 t Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε
ζωή, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις,
u ἵστημι. οὔτε u ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,
39 Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτί-
x δύναμαι. σις ἑτέρα x δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀ-
γάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,
a μαρτυρ. (a συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεως
μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ.)
b εἰμί. 2 Ὅτι λύπη μοι b ἐστὶ μεγάλη, καὶ c ἀδιάλει-
c λείπω. πτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.
d εὐχή. 3 d Ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα b εἶναι
ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγ-
γενῶν μου κατὰ σάρκα·
4 Οἵτινές b εἰσιν Ἰσραηλῖται· ὧν ἡ υἱοθε-
σία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆκαι, καὶ ἡ νομοθεσία,
καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι·
5 Ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ
σάρκα, ὁ h ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
e πίπτω. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι e ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσ-
ραήλ.

7 Οὐδ' ὅτι b εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάν-
τες τέκνα· ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ f κληθήσεταί σοι f καλέω.
σπέρμα.
8 Τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα
τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας
λογίζεται εἰς σπέρμα.
9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν
καιρὸν τοῦτον g ἐλεύσομαι, καὶ b ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ g ἔρχομαι.
υἱός.
10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς
κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.
11 Μήπω γὰρ h γεννηθέντων, μηδὲ πρα- h γεννάω.
ξάντων τὶ ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ' ἐκλο-
γὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις i μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, i μένω.
ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος.
12 k Ἐῤῥήθη αὐτῇ, Ὅτι ὁ μείζων δουλεύ- k ῥέω.
σει τῷ ἐλάσσονι.
13 Καθὼς l γέγραπται, Τὸν Ἰακὼβ m ἠγά- l γράφω.
πησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ n ἐμίσησα. m ἀγαπάω.
14 Τί οὖν o ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; n μῖσος.
Μὴ x γένοιτο. o εἴρω.
15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει q Ἐλεήσω ὃν ἂν p γίνομαι.
ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. q ἔλεος.
16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχον-
τος, ἀλλὰ τοῦ q ἐλεοῦντος Θεοῦ.
17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, Ὅτι εἰς
αὐτὸ τοῦτο r ἐξήγειρά σε ὅπως ſ ἐνδείξωμαι ἐν r ἐγείρω.
σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως t διαγγελῇ τὸ ὄνο- ſ δεικνύω.
μά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. t ἀγγέλλω.
18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκλη-
ρύνει.
19 u Ἐρεῖς οὖν μοι, Τί ἔτι μέμφεται; τῷ u εἴρω.
γὰρ x βουλήματι αὐτοῦ τίς y ἀνθέστηκε; x βουλή.
20 Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς b εἶ ὁ z ἀν- y ἵστημι.
ταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ a ἐρεῖ τὸ πλάσμα z κρίνω.
τῷ πλάσαντι, Τί με b ἐποίησας οὕτως; a εἴρω.
21 Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, b ποιέω.
ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος b ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τι-
μὴν σκεῦος ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 Εἰ

c δεικνύω. 22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς c ἐνδείξασθαι τὴν ὀρ-
d γνωρίζω. γὴν, καὶ d γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν
e φέρω. ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς f κατηρ-
f ἄρτιος. τισμένα εἰς ἀπώλειαν·
32 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐ-
g ἕτοιμος. τοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ g προητοίμασεν εἰς δό-
ξαν;
h καλέω. 24 Οὓς καὶ h ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.
25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ
i ἀγαπάω. λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ i ἠγαπημένην,
k ῥέω. i ἠγαπημένην.
l εἰμί. 26 Καὶ l ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ k ἐῤῥέθη αὐτοῖς,
Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ h κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ
ζῶντος.
27 Ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, Ἐὰν
l ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς
m λείπω. θαλάσσης, τὸ m κατάλειμμα n σωθήσεται.
n σόος. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δι-
o τέμνω. καιοσύνῃ, ὅτι λόγον o συντετμημένον ποιήσει
Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
29 Καὶ καθὼς a προείρηκεν Ἠσαΐας, Εἰ μὴ
p λείπω. Κύριος Σαβαὼθ p ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
q γίνομαι. ὡς Σόδομα ἂν q ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμοῤῥα
r ὁμός. ἂν r ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν a ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώ-
ſ λαμβάνω. κοντα δικαιοσύνην, ſ κατέλαβε δικαιοσύνην,
δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως.
31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης,
t φθάνω. εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ t ἔφθασε.
32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ
u κόπτω. ἔργων νόμου· u προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ
προσκόμματος.
x γράφω. 33 Καθὼς x γέγραπται, Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σι-
ὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου·
y αἶσχος. καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ y καταισχυνθή-
σεται.

Κεφ. ι. Cap. X.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας,
καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ τοῦ Ἰσ-
ραήλ a ἐστιν εἰς σωτηρίαν. a εἰμί.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχου-
σιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.
2 b Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ b νόος.
τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες c στῆσαι, τῇ δι- c ἵστημι.
καιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐκ d ὑπετάγησαν. d τάσσω.
4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην
παντὶ τῷ πιστεύοντι.
5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ
νόμου, Ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, e ζή- e ζάω.
σεται ἐν αὐτοῖς.
6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει,
Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς f ἀναβήσεται f βαίνω.
εἰς τὸν οὐρανὸν, τοῦτ' a ἔστι Χριστὸν g καταγαγεῖν. g ἄγω.
7 Ἤ, Τίς h καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον, τοῦτ' h βαίνω.
a ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν g ἀναγαγεῖν.
8 Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά a ἐστιν
ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' a ἔστι
τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.
9 Ὅτι ἐὰν i ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου i λέγω.
Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου
ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν k ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, l σωθήσῃ. k ἐγείρω.
10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· l σόος.
στόματι δὲ i ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.
11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ m οὐ καταισχυνθήσεται. m αἶσχος.
12 Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλ-
ληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.
13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν n ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα h καλέω.
Κυρίου, l σωθήσεται.
14 Πῶς οὖν u ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ o ἐπί- o πίστις.
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ p ἤκουσαν; πῶς p ἀκούω.
δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;
15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ q ἀποσταλῶσι, q στέλλω.
καθὼς r γέγραπται, Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν r γράφω.

c δεικνύω. 22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς c ἐνδείξασθαι τὴν ὀρ-
d γνωρίζω. γὴν καὶ d γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν
e φέρω. ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς f κατηρ-
f ἄρτος. τισμένα εἰς ἀπώλειαν·
32 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐ-
g ἕτοιμος. τοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ g προητοίμασεν εἰς δό-
ξαν;
h καλέω. 24 Οὓς καὶ h ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.
25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ
i ἀγαπάω. λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ i ἠγαπημένην,
k ῥέω. i ἠγαπημένην.
l εἰμί. 26 Καὶ l ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ k ἐρρέθη αὐτοῖς,
Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ h κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ
ζῶντος.
27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, Ἐὰν
l ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς
m λείπω. θαλάσσης, τὸ m κατάλειμμα n σωθήσεται.
n σόος. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δι-
o τέμνω. καιοσύνῃ, ὅτι λόγον o συντετμημένον ποιήσει
Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
29 Καὶ καθὼς a προείρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ
p λείπω. Κύριος Σαβαὼθ p ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
q γίνομαι. ὡς Σόδομα ἂν q ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα
r ὁμός. ἂν r ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν a ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώ-
s λαμβάνω. κοντα δικαιοσύνην, s κατέλαβε δικαιοσύνην,
δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως.
31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης,
t φθάνω. εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ t ἔφθασε.
32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ
u κόπτω. ἔργων νόμου· u προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ
προσκόμματος.
x γράφω. 33 Καθὼς x γέγραπται, Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σι-
ὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου·
y αἶσχος. καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ y καταισχυνθή-
σεται.

Κεφ.

Κεφ. ι. Cap. X.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας,
καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ τοῦ Ἰσ-
ραὴλ a ἐστιν εἰς σωτηρίαν. a εἰμί.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχου-
σιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.
2 b Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ b νόμος.
τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες c στῆσαι, τῇ δι- c ἵστημι.
καιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐκ d ὑπετάγησαν. d τάττω.
4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην
παντὶ τῷ πιστεύοντι.
5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ
νόμου, Ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, e ζή- e ζάω.
σεται ἐν αὐτοῖς.
6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει,
Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς f ἀναβήσεται f βαίνω.
εἰς τὸν οὐρανὸν, τοῦτ' a ἔστι Χριστὸν g καταγαγεῖν. g ἄγω.
7 Ἢ, Τίς h καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' h βαίνω.
a ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν g ἀναγαγεῖν.
8 Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά a ἐστιν
ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' a ἔστι
τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.
9 Ὅτι ἐὰν i ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου i λέγω.
Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου
ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν k ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, l σωθήσῃ. k ἐγείρω.
10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· l σῶος.
στόματι δὲ i ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.
11 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ m οὐ καταισχυνθήσεται. m αἶσχος.
12 Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλ-
ληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.
13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν n ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα h καλέω.
Κυρίου, l σωθήσεται.
14 Πῶς οὖν n ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ o ἐπί- o πίστις.
στευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ p ἤκουσαν; πῶς p ἀκούω.
δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;
15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ q ἀποσταλῶσι, q στέλλω.
καθὼς r γέγραπται, Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν r γράφω.

εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζο-
μένων τὰ ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντες p ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγε-
f πίστις. λίῳ. Ἠσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς f ἐπίστευσε
τῇ ἀκοῇ ἡμῶν.
17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ, διὰ
ῥήματος Θεοῦ.
18 Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ p ἤκουσαν; μενοῦνγε,
t ἔρχομαι. εἰς πᾶσαν τὴν γῆν t ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.
u γινώσκω. 19 Ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ u ἔγνω Ἰσραήλ; πρῶ-
τος Μωσῆς λέγει, Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ'
οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.
x εὑρίσκω. 20 Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει, x Εὑρέ-
y γίνομαι. θην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς y ἐγενόμην
z ἐρωτάω. τοῖς ἐμὲ μὴ z ἐπερωτῶσι.
a πετάω. 21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέ-
b πείθω. ραν a ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
c λέγω. b ἀπειθοῦντα καὶ c ἀντιλέγοντα.

Κεφ. ια΄. Cap. XI.

a ὠθέω. ΛΕ΄γω οὖν, μὴ a ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν
b γίνομαι. αὐτοῦ; Μὴ b γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραη-
λίτης εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραὰμ, φυλῆς
Βενιαμίν.
2 Οὐκ a ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν
* γινώσκω. * προέγνω. Ἢ οὐκ c οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει
c εἴδω. ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσ-
ραὴλ, λέγων,
d κτείνω. 3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου d ἀπέκτειναν, καὶ
e σκάπτω. τὰ θυσιαστήριά σου e κατέσκαψαν· κἀγὼ f ὑπε-
f λείπω. λείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.
4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; f Κα-
τέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτι-
g κάμπτω. νες οὐκ g ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.
5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ f λεῖμμα
h γίνομαι. κατ' ἐκλογὴν χάριτος h γέγονεν.
6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χά-
ρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι
i εἰμί. i ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι i ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τούτου οὐκ
[k] ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ [k] ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λο- [k] τυγχάνω.
ποὶ [l] ἐπωρώθησαν. [l] πωρός.
8 (Καθὼς [m] γέγραπται, [n] Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ [m] γράφω.
Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ [n] δίδωμι.
βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν) ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας.
9 Καὶ Δαβὶδ λέγει, [o] Γενηθήτω ἡ τράπε- [o] γίνομαι.
ζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάν-
δαλον, καὶ εἰς [n] ἀνταπόδομα αὐτοῖς.
10 [p] Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ [p] σκότος.
μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς [q] σύγ- [q] κάμπτω.
καμψον.
11 Λέγω οὖν, μὴ [r] ἔπταισαν ἵνα [s] πέσωσι; Μὴ [r] πταίω.
[o] γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτη- [s] πίπτω.
ρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ [t] παραζηλῶσαι αὐτούς. [t] ζῆλος.
12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κό-
σμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πό-
σῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μὲν
εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου
[u] δοξάζω· [u] δοκέω.
14 Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώ-
σω τινὰς ἐξ αὐτῶν.
15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ
κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ
εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.
17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων [x] ἐξεκλάσθησαν, [x] κλάω.
σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν [y] ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, [y] κεντέω.
καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας
ἐγένου,
18 Μὴ [z] κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ [z] κα- [z] καυχάομαι
τακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ
ῥίζα σέ.
19 [a] Ἐρεῖς οὖν, [b] Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, [a] εἴρω.
ἵνα ἐγὼ [c] ἐγκεντρισθῶ. [b] κλάω.
20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ [b] ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ [c] κεντέω.
τῇ πίστει * ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ. * ἵστημι.

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ
d φείδομαι. [d] ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσεται.
e εἴδω. 22 [e] Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ·
f πίπτω. ἐπὶ μὲν τοὺς [f] πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε,
g μένω. χρηστότητα, ἐὰν [g] ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ
h κόπτω. καὶ σὺ [h] ἐκκοπήσῃ.
i μένω. 23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ [i] ἐπιμείνωσι τῇ
l εἰμί. ἀπιστίᾳ, [c] ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ [l] ἐστιν
ὁ Θεὸς πάλιν [c] ἐγκεντρίσαι αὐτούς.
24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν [h] ἐξεκόπης ἀ-
γριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν [c] ἐνεκεντρίσθης εἰς καλ-
λιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν [c] ἐγ-
κεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;
m νόος. 25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς [m] ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
τὸ μυστήριον τοῦτο (ἵνα μὴ [l] ἦτε παρ' ἑαυτοῖς
φρόνιμοι) ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ
n γίνομαι. [n] γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν [o] εἰ-
o ἔρχομαι. σέλθῃ.
p σόος. 26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ [p] σωθήσεται· κα-
q γράφω. θὼς [q] γέγραπται, [r] Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος,
r ἥκω. καὶ [s] ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.
s στρέφω. 27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη,
t αἱρέω. ὅταν [t] ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑ-
μᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς
πατέρας.
u μέλει. 29 [u] Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ
ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ.
x πείθω. 30 Ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ [x] ἠπειθήσατε
y ἔλεος. τῷ Θεῷ, νῦν δὲ [y] ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·
31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν [x] ἠπείθησαν, τῷ ὑμε-
τέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι.
z κλείω. 32 [z] Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας
a ἔλεος. εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας [a] ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως
b ἐρευνάω. Θεοῦ· ὡς [b] ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ
c ἴχνος. [c] ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
d γινώσκω. 34 Τίς γὰρ [d] ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμ-
e γίνομαι. βουλος αὐτοῦ [e] ἐγένετο.

35 Ἢ

35 Ἢ τίς [f] προέδωκεν αὐτῷ, καὶ [f] ἀνταπο- f δίδωμι.
δοθήσεται αὐτῷ;
36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ
πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Κεφ. ιβ'. Cap. XII.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰ-
κτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, [a] παραστῆσαι τὰ σώματα a ἵστημι.
ὑμῶν θυσίαν ἁγίαν ζῶσαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ,
τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.
2 Καὶ μὴ [b] συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ· b ἔχω.
ἀλλὰ [c] μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς c μορφή.
ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.
3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς [d] δοθείσης d δίδωμι.
μοι, παντὶ τῷ [e] ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν e εἰμί.
παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σω-
φρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς [f] ἐμέρισε μέτρον πί- f μείρω.
στεως.
4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ
ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει
πρᾶξιν.
5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά [e] ἐσμεν ἐν
Χριστῷ· ὁ δὲ καθ' εἷς, ἀλλήλων μέλη.
6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν,
κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·
7 Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ
διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ
[d] μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ [a] προϊστάμενος,
ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. [g] Ἀποστυγοῦντες g στύξ.
τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.
10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι.
Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι.
11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί. Τῷ πνεύματι
ζέοντες. Τῷ καιρῷ δουλεύοντες.
12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Τῇ θλίψει ὑπο-
μένοντες. Τῇ προσευχῇ [h] προσκαρτεροῦντες. h κράτος.

13 Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες·
Τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.
14 Ἐυλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλο-
i ἀρά. γεῖτε, καὶ μὴ [i] καταρᾶσθε.
15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ
κλαιόντων.
16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ
k φρήν. [k] ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς [l] συν-
l ἄγω. απαγόμενοι. Μὴ [m] γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυ-
m γίνομαι. τοῖς.
n δίδωμι. 17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ [n] ἀποδιδόντες.
o νόος. [o] Προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώ-
πων.
18 Ἐι δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων
p εἰρήνη. ἀνθρώπων [p] εἰρηνεύοντες.
19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ
q γράφω. [n] δότε τόπον τῇ ὀργῇ· [q] γέγραπται γὰρ, Ἐμοὶ
ἐκδίκησις· ἐγὼ [n] ἀνταποδώσω, λέγει Κύ-
ριος.
20 Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε
αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποι-
ῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ
ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. Cap.XIII.

a τάσσω. ΠΑσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις [a] ὑπο-
b εἰμί. τασσέσθω· οὐ γάρ [b] ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ
Θεοῦ· αἱ δὲ [b] οὖσαι ἐξουσίαι, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [c] τε-
ταγμέναι [b] εἰσίν.
2 Ὥστε ὁ [a] ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ
τοῦ Θεοῦ διαταγῇ [c] ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ [c] ἀνθεστη-
c ἵστημι. κότες, ἑαυτοῖς κρίμα [d] λήψονται.
d λαμβάνω. 3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγα-
θῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ
e ἔχω. φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει καὶ [e] ἕξεις
ἔπαινον ἐξ αὐτῆς.
4 Θεοῦ γὰρ διάκονός [b] ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν·
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μά-
χαιραν

χαιρῶν f φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδι- f φέρω.
κος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 Διὸ ἀναγκὴ ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν
ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν·
6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουρ-
γοὶ γὰρ Θεοῦ b εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο g προσκαρτε- g κρᾶτος.
ροῦντες.
7 h Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν h δίδωμι.
φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ
τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τι-
μήν.
8 Μηδενὶ μηδὲν i ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγα- i ὀφείλω.
πᾷν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον
k πεπλήρωκε· k πλέος.
9 Τὸ γὰρ, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις,
Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις, Οὐκ ἐπι-
θυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ
λόγῳ l ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις l κεφαλή.
τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργά-
ζεται, πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.
11 Καὶ τοῦτο, m εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα m εἴδω.
ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου n ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύ- n ἐγείρω.
τερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε o ἐπιστεύσαμεν. o πίστις.
12 Ἡ νὺξ p προέκοψεν ἡ δὲ ἡμέρα q ἤγγι- p κόπτω.
κεν· r ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ſ ἐν- q ἐγγύς.
δυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. r τίθημι.
13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, t εὐσχημόνως u περιπατή- ſ δύω.
σωμεν μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ t ἔχω.
ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. u πατέω.
14 Ἀλλ' x ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χρι- x δύω.
στὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
θυμίας.

Κεφ. ιδ'. Cap XIV.

ΤΟΝ δὲ a ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, b προσ- a σθένος.
λαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλο- b λαμβάνω.
γισμῶν.
2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχανα ἐσθίει.

c εἶς. 3 Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ c ἐξουθενείτω·
καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς
γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.
d εἰμί. 4 Σὺ τίς d εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην;
e ἵστημι. τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· e σταθήσεται δέ·
δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς e στῆσαι αὐτόν.
5 Ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ
κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ
f φέρω· f πληροφορείσθω.
6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ
ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. ὁ
ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ
ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ h εὐχαριστεῖ τῷ
Θεῷ.
7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ g ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑ-
αυτῷ ἀποθνήσκει.
g ζάω. 8 Ἐάν τε γὰρ g ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν·
ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκο-
μεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν,
τοῦ Κυρίου ἐσμέν.
h θνήσκω. 9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ h ἀπέθανε καὶ i ἀ-
νέστη καὶ g ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων
κύρω. i κυριεύσῃ.
10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ
τί c ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ c πα-
ραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ.
k γράφω. 11 k Γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος·
ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα
l λέγω. l ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.
12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον
m δίδωμι. m δώσει τῷ Θεῷ.
13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦ-
n τίθημι. το κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ n τιθέναι πρόσκομ-
μα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.
o εἴδω. 14 o Οἶδα καὶ p πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ,
p πείθω. ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι᾽ ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ l λογιζο-
μένῳ τι κοινὸν d εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.
15 Εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖ-
ται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ
βρώ-

βρώματί σου ἐκεῖνον q ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς q ὄλλυω.
b ἀπέθανε.
16 Μὴ r βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγα- r φάω.
θόν.
17 Οὐ γάρ d ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶ-
σις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ
χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ,
εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώ-
ποις.
19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ
τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.
20 Μὴ ἕνεκεν βρώματος f κατάλυε τὸ ἔρ- f λύω.
γον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κα-
κὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθί-
οντι.
21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ
σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ.
22 Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ
δοκιμάζει.
23 Ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ, t κατα- t κρίνω.
κέκριται· ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πί-
στεως, ἁμαρτία d ἐστίν.

Κεφ. ιε΄. Cap.XV.

Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ a ἀσθε- a σθένος.
νήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ
ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.
2 Ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω
εἰς τὸ ἀγαθὸν, πρὸς οἰκοδομήν.
3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ b ἤρεσεν, ἀλ- b ἀρέσκω.
λὰ, καθὼς c γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνει- c γράφω.
διζόντων σε, d ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. d πίπτω.
4 Ὅσα γὰρ c προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν δι-
δασκαλίαν c προεγράφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔ-
χωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσε-
c δίδωμι. ως [c] δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ
Χριστὸν Ἰησοῦν.

f θύμος. 6 Ἵνα [f] ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι [g] δοξά-
g δοκέω. ζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

h λαμβάνω 7 Διὸ [h] προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς [h] προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν
Θεοῦ.

i γίνομαι. 8 Λέγω δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον [i] γεγενῆ-
k βέβαιος. σθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ [k] βε-
βαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων.

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους [g] δοξάσαι τὸν Θε-
l λέγω. όν· καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο [l] ἐξομολογή-
σομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

m φρήν. 10 Καὶ πάλιν λέγει, [m] Εὐφράνθητε ἔθνη
μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν, Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

n εἰμί. 12 Καὶ πάλιν Ἠσαΐας λέγει, [n] Ἔσται ἡ ῥίζα
o ἵστημι. τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ [o] ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ'
p ἐλπίς. αὐτῷ ἔθνη [p] ἐλπιοῦσιν.

q πλέος. 13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος [q] πληρώσαι ὑμᾶς
πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου.

r πείθω. 14 [r] Πέπεισμαι δὲ ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ
περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί [n] ἐστε ἀγαθωσύνης,
[q] πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ
ἀλλήλους νουθετεῖν.

s τόλμα. 15 [s] Τολμηρότερον δὲ [c] ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελ-
t μιμνή- φοί, ἀπὸ μέρους, ὡς [t] ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς
σκομαι. διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ·

16 Εἰς τὸ [n] εἶναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ
u ἔργον. εἰς τὰ ἔθνη, [u] ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
x δέχομαι. Θεοῦ· ἵνα [i] γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν [x] εὐ-
πρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸς Θεόν.

18 Οὐ

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειρ-
γάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν λό-
γῳ καὶ ἔργῳ.
19 Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυ-
νάμει πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσα-
λὴμ καὶ κύκλῳ, μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, p πεπλη-
ρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.
20 Οὕτω δὲ y φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, y τίω.
οὐχ ὅπου z ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλό- z ὄνομα.
τριον θεμέλιον οἰκοδομῶ.
21 Ἀλλὰ, καθὼς a γέγραπται, Οἷς οὐκ b ἀν- a γράφω.
ηγγέλη περὶ αὐτοῦ, c ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ d ἀκηκό- b ἀγγέλλω.
ασι, e συνήσουσι. c ὄπτομαι.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ f ἐλ- d ἀκούω.
θεῖν πρὸς ὑμᾶς. e ἕω.
23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλί- f ἔρχομαι.
μασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ f ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν,
24 Ὡς ἐὰν g πορεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν, f ἐ- g πόρω.
λεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ g διαπορευό-
μενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν h προπεμ- h πέμπω.
φθῆναι ἐκεῖ· ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους i πλέος.
i ἐμπλησθῶ.
25 Νυνὶ δὲ g πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, δια-
κονῶν τοῖς ἁγίοις.
26 k Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα k δοκέω.
κοινωνίαν τινὰ l ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν l ποιέω.
ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.
27 k Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν
m εἰσίν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν n ἐκοι- m εἰμί.
νώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκι- n κοινός.
κοῖς o λειτουργῆσαι αὐτοῖς. o ἔργον.
28 Τοῦτο οὖν p ἐπιτελέσας, καὶ q σφραγισάμενος p τέλος.
αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, r ἀπελεύσομαι δι' ὑ- q σφραγίς.
μῶν εἰς τὴν Σπανίαν. r ἔρχομαι.
29 ſ Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν ſ εἴδω.
πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ
f ἐλεύσομαι.
30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ

Κυρίου

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ
t ἀγών. Πνεύματος, t συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσ-
ευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν.
u ῥύω. 31 Ἵνα u ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν x ἀπειθούντων ἐν τῇ
x πείθω. Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ
y δέχομαι. y εὐπρόσδεκτος * γένηται τοῖς ἁγίοις·
32 Ἵνα ἐν χαρᾷ r ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ
z παύω. θελήματος Θεοῦ, καὶ z συναναπαύσωμαι ὑμῖν.
33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Κεφ. ιϛʹ. Cap. XVI.

ΣΥνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡ-
a εἰμί μῶν, a οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
Κεγχρεαῖς·
b δέχομαι. 2 Ἵνα αὐτὴν b προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξί-
c ἵστημι. ως τῶν ἁγίων, καὶ c παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑ-
d χρή. μῶν d χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις
e γίνομαι. πολλῶν e ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ·
f ἀσπάζομαι 3 f Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν, τοὺς
συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν
g τίθημι. τράχηλον g ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχα-
ριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν)
5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀ-
σπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς a ἐστιν
ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν·
i κόπτω. 6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ i ἐκοπί-
ασεν εἰς ἡμᾶς.
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν, τοὺς
k ἁλίσκω. συγγενεῖς μου καὶ k συναιχμαλώτους μου· οἵτινες
a εἰσὶν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐ-
μοῦ e γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.
8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν
Κυρίῳ.
9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν
ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν δόκιμον ἐν Χρι-
στῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
11 Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου.
Ἀσπά-

Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς [a] ὄντας
ἐν Κυρίῳ.
12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν, τὰς
[i] κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα
τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ [i] ἐκοπίασεν ἐν
Κυρίῳ.
13 Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυ-
ρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα,
Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς
ἀδελφούς.
15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν
αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁ-
γίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ
Χριστοῦ.
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν
τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν
διδαχὴν ἣν ὑμεῖς [l] ἐμάθετε ποιοῦντας· καὶ ἐκ-
κλίνατε ἀπ' αὐτῶν. [l] μανθάνω.
18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ
διὰ τῆς [m] χρηστολογίας καὶ εὐλογίας [n] ἐξαπατῶσι [m] λέγω.
τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. [n] ἀπατάω.
19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας [o] ἀφίκετο. [o] ἱκνοῦμαι.
Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς
μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, [p] ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κα- [p] κέρας.
κόν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης [q] συντρίψει τὸν σα- [q] τρίβω.
τανᾶν ὑπὸ τοὺς [r] πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χά- [r] πούς.
ρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀ-
μήν.
21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνερ-
γός μου καὶ Λούκιος, καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ
συγγενεῖς μου.
22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ [s] γρά- [s] γράφω.
ψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ.
23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰ-
κονόμος

κονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελ-
φός.
24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.
[b] στηρίζω. 25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς [b] στηρίξαι κατὰ τὸ
[c] κήρυξ. εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ [c] κήρυγμα Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις
[x] σιγάω. [x] σεσιγημένου·
[y] φαίνω. 26 [y] φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν
προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ,
[z] γνωρίζω. εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη [z] γνω-
ρισθέντος·
27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

[a] γράφω.

Πρὸς Ῥωμαίους [a] ἐγράφη ἀπὸ Κο-
ρίνθου, διὰ Φοίβης τῆς
διακόνου τῆς ἐν Κεγ-
χρεαῖς ἐκκλη-
σίας.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ Ἡ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Ἐπιστολὴ πρώτη.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

ΠΑΥΛΟΣ, κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης
ὁ ἀδελφός,
[a] εἰμί. 2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ [a] οὔσῃ ἐν Κορίν-
[b] ἅγιος. θῳ, [b] ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [c] κλητοῖς
[c] καλέω. ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς [c] ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα

τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐ-
τῶν τε καὶ ἡμῶν.
3. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡ-
μῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ d δοθείσῃ ὑμῖν ἐν d δίδωμι.
Χριστῷ Ἰησοῦ·
5 Ὅτι ἐν παντὶ e ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν e πλοῦτος.
παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει.
6 Καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ f ἐβεβαιώ- f βέβαιος.
θη ἐν ὑμῖν.
7 Ὥστε ὑμᾶς μὴ g ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χα- g ὕστερος.
ρίσματι, h ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ h δέχομαι.
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
8 Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγ-
κλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
9 Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοι-
νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀ-
νόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ
αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα,
a ἦτε δὲ i κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ i ἄρτιος.
αὐτῇ γνώμῃ.
11 k Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελ- k δῆλος.
φοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν
a εἰσι.
12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐ-
γὼ μέν εἰμι Παύλου· ἐγὼ δὲ, Ἀπολλῶ· ἐγὼ δὲ,
Κηφᾶ· ἐγὼ δὲ, Χριστοῦ.
13 l Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος m ἐ- l μείρω.
σταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐ- m σταυρός.
βαπτίσθητε;
14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐ-
βάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·
15 Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα
ἐβάπτισα.
16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·
λοιπὸν

[n] εἴδω. λοιπὸν οὐκ [n] οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
[o] στέλλω. 17 Οὐ γὰρ [o] ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν,
ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα
[p] κενός. μὴ [p] κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
[q] ὀλλύω. 18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν [q] ἀπολ-
[r] σῶς. λυμένοις μωρία [a] ἐστί, τοῖς δὲ [r] σωζομένοις ἡμῖν
δύναμις Θεοῦ [a] ἐστι.
[s] γράφω. 19 [s] Γέγραπται γάρ, [t] Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν
[t] ὀλλύω. σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν [u] ἀθετήσω.
[u] τίθημι. 20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζη-
[x] μωρός. τητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ [x] ἐμώρανεν ὁ Θεὸς
τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;
[y] γινώσκω. 21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ [y] ἔγ-
[z] δοκέω. νω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, [z] εὐδόκη-
[*] σῶς. σεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος [*] σῶ-
σαι τοὺς πιστεύοντας.
22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ
Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·
[a] σταυρός. 23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν [a] ἐσταυρω-
μένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ
μωρίαν·
24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ
Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σο-
φίαν.
[b] εἰμί. 25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν
ἀνθρώπων [b] ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρό-
τερον τῶν ἀνθρώπων [b] ἐστί.
26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι
οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί,
οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς.
27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου [c] ἐξελέξατο
ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ
[c] λέγω. τοῦ κόσμου [c] ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα [d] καται-
[d] αἶσχος. σχύνῃ τὰ ἰσχυρά.
[e] γίνομαι. 28 Καὶ τὰ [e] ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ [f] ἐξουθε-
[f] εἷς. νημένα [c] ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ [b] ὄντα,
ἵνα τὰ [b] ὄντα καταργήσῃ·
[g] καυχάομαι 29 Ὅπως μὴ [g] καυχήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
πιον αὐτοῦ.

30 Ἐξ

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς b ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ὃς c ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη
τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις·
31 Ἵνα, καθὼς h γέγραπται, Ὁ καυχώμενος, h γράφω.
ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Κεφ. β'. Cap. II.

Κἀγὼ a ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, a ἦλ- a ἔρχομαι.
θον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, κα-
ταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.
2 Οὐ γὰρ b ἔκρινα εἰδέναι τὶ ἐν ὑμῖν εἰ μὴ b κρίνω.
Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον c ἐσταυρωμένον. c σταυρός.
3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ, καὶ ἐν τρό-
μῳ πολλῷ d ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· d γίνομαι.
4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν
πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν e δεικνύω.
e ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως.
5 Ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ h ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν
δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰ-
ῶνος τούτου τῶν f καταργουμένων· f ἔργον.
7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστη- g κρύπτω.
ρίῳ, τὴν g ἀποκεκρυμμένην, h ἣν i προώρισεν h εἰμί.
ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν. i ὅρος.
8 Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου
k ἔγνωκεν, εἰ γὰρ k ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς k γινώσκω.
δόξης ἐσταύρωσαν.
9 Ἀλλὰ καθὼς l γέγραπται, Ἃ ὀφθαλμὸς l γράφω.
οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ m ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀν- m ἀκούω.
θρώπου οὐκ n ἀνέβη, ἃ o ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς n βαίνω.
ἀγαπῶσιν αὐτόν. o ἕτοιμος.
10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς p ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ p καλύπτω.
πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ,
καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.
11 Τίς γὰρ q οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώ- q εἴδω.
που, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ;
οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς q οἶδεν εἰ μὴ τὸ
πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου r ἐλά- r λαμβάνω.
βομεν,

σομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ· ἵνα
q εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡ-
μῖν.
13 Ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρω-
πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύ-
ματος ἁγίου· πνευματικοῖς πνευματικὰ συγ-
κρίνοντες.
14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ
πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ h ἐστι, καὶ
οὐ δύναται k γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνα-
κρίνεται.
15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα,
αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 Τίς γὰρ k ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς n συμβιβά-
σει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

Κεφ. γ'. Cap. III.

a δύναμαι. ΚΑὶ ἐγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ a ἠδυνήθην, q λαλῆ-
b λαλέω. σαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρ-
κικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.
c πίνω. 2 Γάλα ὑμᾶς c ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω
γὰρ ἐδύνασθε· ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν a δύνασθε.
d εἰμί. 3 Ἔτι γὰρ σαρκικοί d ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆ-
λος καὶ ἔρεις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί e ἐστε,
καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;
k 4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύ-
λου, ἕτερος δὲ, Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί
d ἐστε;
5 Τίς οὖν d ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλὼς,
e πίστις. ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν e ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ
f δίδωμι. ὡς ὁ Κύριος f ἔδωκεν.
g φύω. 6 Ἐγὼ g ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς c ἐπότισεν·
h αὐξάνω. ἀλλ' ὁ Θεὸς h ηὔξανεν.
7 Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων d ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτί-
ζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.
8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν d εἰσιν· ἕκα-
i λαμβάνω. στος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν i λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον
κόπον.
9 Θεοῦ γάρ d ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργι-
ον, Θεοῦ οἰκοδομή d ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν [f] δοθεῖσάν μοι,
ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον [k] τέθεικα, ἄλ-
λος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς
ἐποικοδομεῖ.
11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται * θεῖ- * τίθημι.
ναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς [d] ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χρι-
στός.
12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦ-
τον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρ-
τον, καλάμην·
13 Ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν [l] γενήσεται· ἡ [l] γίνομαι.
γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται·
καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν [d] ἐστι, τὸ πῦρ δοκι-
μάσει.
14 Εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ [m] ἐπῳκοδόμη- [m] δέμω.
σε, μισθὸν [i] λήψεται·
15 Εἴ τινος τὸ ἔργον [n] κατακαήσεται, [o] ζη- [n] καίω.
μιωθήσεται· αὐτὸς δὲ [p] σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς [o] ζημία.
διὰ πυρός. [p] σῶος.
16 Οὐκ [q] οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ [d] ἐστε, καὶ τὸ [q] εἴδω.
πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;
17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-
τον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός [d] ἐστιν, οἵτι-
νές [d] ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν [r] ἐξαπατάτω· εἴ τις δο- [r] ἀπατάω.
κεῖ σοφὸς [d] εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μω-
ρὸς [l] γενέσθω, ἵνα [l] γένηται σοφός.
19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ
τῷ Θεῷ [d] ἐστι· [s] γέγραπται γάρ, Ὁ [t] δρασσόμενος [s] γράφω.
τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. [t] δράσσω.
20 Καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς δια-
λογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶ μάταιοι.
21 Ὥστε μηδεὶς [u] καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· [u] καυχάο-
πάντα γὰρ ὑμῶν [d] ἐστιν· μαι.
22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κη-
φᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε
[x] ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν [d] ἐστιν· [x] ἵστημι.
23 Ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ.

Κεφ. δʹ. Cap.IV.

[a] λέγω.
[b] εὑρίσκω.
[c] ἐλαχύς.
[d] εἰμί.
[e] κρίνω.
[f] εἴδω.
[g] δίκη.
[h] ἔρχομαι.
[i] γίνομαι.
[k] ἔχω.
[l] μανθάνω.
[m] γράφω.
[n] φῦσα.
[o] λαμβάνω.
[p] κορεννύω.
[q] πλοῦτος.
[r] δεικνύω.
[s] θνήσκω.
[t] γυμνός.
[u] ἵστημι.

Οὕτως ἡμᾶς [a] λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

2 Ὃ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις [b] εὑρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς [c] ἐλάχιστόν [d] ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν [e] ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.

4 Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ [f] σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ [g] δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν [h] ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος [i] γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, [k] μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν [l] μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ [m] γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς [n] φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.

7 Τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ [o] ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ [o] ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ [o] λαβών;

8 Ἤδη [p] κεκορεσμένοι [d] ἐστέ, ἤδη [q] ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους [r] ἀπέδειξεν ὡς [s] ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν, καὶ [t] γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ [u] ἀστατοῦμεν.

12 Καὶ

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις
χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι,
ἀνεχόμεθα·
13 Βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς [x] περι- [x] καθαίρω.
καθάρματα τοῦ κόσμου [i] ἐγενήθημεν, πάντων
[y] περίψημα ἕως ἄρτι. [y] ψάω.
14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ'
ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ [z] νουθετῶ. [z] τίθημι.
15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς * ἐγέν- * γεννάω.
νησα.
16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου [i] γί-
νεσθε.
17 Διὰ τοῦτο [a] ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς [a] πέμπω.
ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς
ὑμᾶς [b] ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, [b] μιμνή-
καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδά- σκομαι.
σκω.
18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, [c] ἐφυ- [c] φῦσα.
σιώθησάν τινες.
19 [d] Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν [d] ἔρχομαι.
ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ [e] γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν [e] γινώσκω.
[f] πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. [f] φῦσα.
20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ'
ἐν δυνάμει.
21 Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ [d] ἔλθω πρὸς ὑμᾶς,
ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πρᾳότητος;

Κεφ. έ. Cap. V.

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη
πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομά-
ζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.
2 Καὶ ὑμεῖς [a] πεφυσιωμένοι [d] ἐστέ, καὶ οὐχὶ [a] φῦσα.
μᾶλλον [b] ἐπενθήσατε, ἵνα [c] ἐξαρθῇ ἐκ μέσου [b] πένθος.
ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; [c] αἴρω.
3 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς [d] ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν [d] εἰμί.
δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη [e] κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτω [e] κρίνω.
τοῦτο [f] κατεργασάμενον, [f] ἔργον.
4 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ

g ἄγω.
Χριστοῦ, [g] συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύμα-
τος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ,
5 [h] Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς
h δίδωμι.
ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα [i] σωθῇ ἐν τῇ
i σόος.
ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ [k] οἴδατε
k εἴδω.
ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 [l] Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα
l καθαίρω.
d ἦτε νέον φύραμα, καθώς d ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ
τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν [m] ἐτύθη, Χριστός.
m θύω.
8 Ὥστε [n] ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ,
n ἑορτή.
μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν
ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.
9 [o] Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ [p] συ-
o γράφω.
ναναμίγνυσθαι πόρνοις.
p μίγνυμι.
10 Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου
τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδω-
λολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
[q] ἐξελθεῖν.
q ἔρχομαι.
11 Νυνὶ δὲ [o] ἔγραψα ὑμῖν μὴ [p] συνανα-
μίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ἢ
πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδο-
ρος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ
[r] συνεσθίειν.
r ἐσθίω.
12 Τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς
ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;
13 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει· καὶ [s] ἐξαρεῖτε
τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ϛʹ. Cap.VI.

Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν
ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ
ἐπὶ τῶν ἁγίων;
2 Οὐκ [a] οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρι-
a εἴδω.
νοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξι-
οί [b] ἐστε κριτηρίων c ἐλαχίστων;
b εἰμί.
3 Οὐκ [a] οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μή-
c λαχύς.
τιγε βιωτικά;
4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς
d ἐξουθε-

ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους c καθί- d εἷς.
ζετε. c ἕζω.
5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ
b ἔστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς f δυνήσεται f δύναμαι.
διακρῖναι ἀναμέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
6 Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ
τοῦτο ἐπὶ g ἀπίστων. g πίστις.
7 Ἤδη μὲν οὖν ὅλως h ἥττημα ἐν ὑμῖν b ἐστιν, h ἥσσων.
ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διὰ τί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον i ἀπο- i στερέω.
στερεῖσθε;
8 Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ i ἀποστερεῖτε, καὶ
ταῦτα, ἀδελφούς.
9 Ἢ οὐκ a οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ
οὐ k κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, k νέμω.
οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ,
οὔτε ἀρσενοκοῖται,
10 Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέ-
θυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν Θεοῦ
οὐ k κληρονομήσουσι.
11 Καὶ ταῦτά τινες b ἦτε· ἀλλὰ l ἀπελού- l λούω.
σασθε, ἀλλὰ m ἡγιάσθητε, ἀλλ' n ἐδικαιώθητε m ἅγιος.
ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύ- n δίκη.
ματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι b ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
φέρει· πάντα μοι b ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ b ἐξου-
σιασθήσομαι ὑπό τινος.
13 Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία
τοῖς βρώμασιν· Ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦ-
τα o καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, o ἔργον.
ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.
14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον p ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς p ἐγείρω.
ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
15 Οὐκ a οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν,
μέλη Χριστοῦ b ἐστιν; q ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χρι- q αἴρω.
στοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ r γένοιτο. r γίνομαι.
16 Ἢ οὐκ a οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ
πόρνῃ ἓν σῶμά b ἐστιν; Ἔσονται γὰρ, s φησὶν, οἱ s φάω.
δύο εἰς σάρκα μίαν.

17 Ὁ

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦ-
μά b ἐστι.
18 Φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμάρτημα ὃ
ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός
b ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει.
19 Ἢ οὐκ a οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ
Θεοῦ, καὶ οὐκ b ἐστὲ ἑαυτῶν.
t ἀγορά. 20 t Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· u δοξάσατε δὲ
u δοκέω. τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύμα-
τι ὑμῶν· ἅτινά b ἐστι τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ζʹ. Cap. VII.

a γράφω. Περὶ δὲ ὧν a ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ
b ἅπτω. γυναικὸς μὴ b ἅπτεσθαι.
2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυ-
τοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα
ἐχέτω.
c σοός. 3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην c εὔ-
d δίδωμι. νοιαν d ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ
ἀνδρί.
4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώμα-
e εἰμί. τος οὐκ e ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.
5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ
συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε τῇ νη-
f ἔρχομαι. στείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
f συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπι-
ταγήν.
7 Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους e εἶναι ὡς καὶ ἐ-
μαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ
Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν
g μένω. αὐτοῖς e ἐστὶν ἐὰν g μείνωσιν ὡς h κἀγώ.
h καὶ ἐγώ. 9 Εἰ δὲ οὐκ i ἐγκρατεύονται, k γαμησάτωσαν·
i κράτος. κρεῖσσον γάρ e ἐστι k γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.
k γάμος. 10 Τοῖς δὲ k γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ
ἐγὼ

ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, l γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ   l γυνή.
m χωρισθῆναι.
11 Ἐὰν δὲ καὶ m χωρισθῇ, g μενέτω ἄγαμος,   m χῶρος.
ἢ τῷ ἀνδρὶ n καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖ-   n ἀλλάσσω.
κα μὴ o ἀφιέναι.   o ἕω.
12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος,
Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐ-
τὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ o ἀφιέτω
αὐτήν.
13 Καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ
αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ o ἀφιέ-
τω αὐτόν.
14 p Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ   p ἅγιος.
γυναικὶ, καὶ p ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ
ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι·
νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.
15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος q χωρίζεται, q χωριζέ-   q χῶρος.
σθω· οὐ r δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ   r δοῦλος.
ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ ſ κέκληκεν ἡμᾶς   ſ καλέω.
ὁ Θεός.
16 Τί γὰρ t οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις;   t εἴδω.
ἢ τί t οἶδας ἄνερ εἰ τὴν γυναῖκα u σώσεις;   u σῶς.
17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς x ἐμέρισεν ὁ Θεὸς, ἕκα-   x μείρω.
στον ὡς ſ κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω·
καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσ-
σομαι.
18 z Περιτετμημένος τὶς y ἐκλήθη; μὴ   z τέμνω.
a ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ τὶς y ἐκλήθη; μὴ   a σπάω.
περιτεμνέσθω.
19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν b ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία   b εἰμί.
οὐδέν b ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.
20 Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ c ἐκλήθη, ἐν   c καλέω.
ταύτῃ μενέτω.   d μένω.
21 Δοῦλος c ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ'
εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος e γενέσθαι, μᾶλλον   e γίνομαι.
f χρῆσαι.   f χράω.
22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ c κληθεὶς δοῦλος, ἀ-
πελεύθερος Κυρίου b ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθε-
ρος κληθεὶς, δοῦλός b ἐστι Χριστοῦ.

g ἀγοράζ. 23 Τιμῆς g ἠγοράσθητε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι
ἀνθρώπων.
24 Ἕκαστος ἐν ᾧ c ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τού-
τῳ d μενέτω παρὰ τῷ Θεῷ.
25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου
h ἔλεος. οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς h ἠλεημένος
ὑπὸ Κυρίου πιστὸς b εἶναι.
26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν
i ἵστημι. ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως
b εἶναι.
k δέω. 27 k Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει l λύσιν·
l λύω. l λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.
m γάμος. 28 Ἐὰν δὲ καὶ m γήμῃς, οὐχ n ἥμαρτες. καὶ
n ἁμαρτάνω ἐὰν m γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ n ἥμαρτε· θλί-
o ἔχω. ψιν δὲ τῇ σαρκὶ o ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν
φείδομαι.
29 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι ὁ καιρὸς
p στέλλω. p συνεσταλμένος τὸ λοιπόν b ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔ-
χοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες b ὦσι.
30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ
χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες,
ὡς μὴ κατέχοντες.
31 Καὶ οἱ f χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς
μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ
κόσμου τούτου.
32 Θέλω δὲ ὑμᾶς q ἀμερίμνους b εἶναι. ὁ ἄγα-
q μέριμνα. μος q μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς r ἀρέσει τῷ
r ἀρέσκω. Κυρίῳ.
33 Ὁ δὲ m γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου,
πῶς r ἀρέσει τῇ γυναικί.
ſ μερίζω. 34 ſ Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ
ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα b ᾖ ἁγία καὶ
σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ m γαμήσασα μεριμ-
νᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς r ἀρέσει τῷ ἀνδρί.
35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον
λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ
t ἕζω. πρὸς τὸ o εὔσχημον καὶ t εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ
a ἀπερισπάστως.
36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον
αὐτοῦ

αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν [b] ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀ-
φείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτά-
νει· [m] γαμείτωσαν.
37 Ὃς δὲ [i] ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ,
μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου
θελήματος, καὶ τοῦτο [u] κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ [u] κρίνω.
αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
ποιεῖ.
38 Ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ
μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.
39 Γυνὴ [k] δέδεται νόμῳ, ἐφ' ὅσον χρόνον
[x] ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ [y] κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐ- [x] ζάω.
τῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει [m] γαμηθῆναι· μό- [y] κοιμάω.
νον ἐν Κυρίῳ.
40 [z] Μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω [d] μείνῃ, [z] μάκαρ.
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ [a] κἀγὼ πνεῦμα [a] καὶ ἐγώ.
Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η'. Cap.VIII.

ΠΕρὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, [a] οἴδαμεν ὅτι πάν- [a] εἴδω.
τες γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ
ἀγάπη [b] οἰκοδομεῖ. [b] δέμω.
2 Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν
[c] ἔγνωκε καθὼς δεῖ [c] γνῶναι.
3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, οὗτος [c] ἔγνωσται [c] γινώσκω.
ὑπ' αὐτοῦ.
4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων,
[a] οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐ-
δεὶς Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς.
5 Καὶ γὰρ εἴπερ [d] εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν
οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς· (ὥσπερ [d] εἰσὶ θεοὶ [d] εἰμί.
πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί.)
6 Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ
πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος
Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι'
αὐτοῦ.
7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ
συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον
ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς [d] οὖσα
μολύνεται.

e ἵστημι. 8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ e παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε
γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φά-
f ὕστερος. γωμεν, f ὑστερούμεθα.
9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη
g γίνομαι. πρόσκομμα g γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.
10 Ἐὰν γάρ τις a ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν,
ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος b οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ
τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;
11 Καὶ h ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ
h ὀλλύω. τῇ σῇ γνώσει, δι᾽ ὃν Χριστὸς i ἀπέθανεν;
i θνήσκω. 12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς,
καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς
Χριστὸν ἁμαρτάνετε.
13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν
μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν
ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος;
a ὁράω. οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν a ἑώ-
b εἰμί. ρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς b ἐστε ἐν Κυρίῳ;
2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑ-
μῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς
b ἐστε ἐν Κυρίῳ.
3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν,
αὕτη b ἐστί.
c πίνω. 4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ c πιεῖν;
5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα
περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;
6 Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξ-
ουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;
7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ;
τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ
d γάλα. οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ d γά-
λακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;
8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ
ὁ νόμος ταῦτα λέγει;
e γράφω. 9 Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ e γέγραπται,
Οὐ

Ὀυ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέ-
λει τῷ Θεῷ;
10 Ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ
ε ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀ-
ροτριᾶν· καὶ ὁ ἀλοῶν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέ-
χειν, ἐπ' ἐλπίδι.
11 Ἐι ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ [f] ἐσπείρα- [f] σπείρω.
μεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσο-
μεν;
12 Ἐι ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν,
οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ [g] ἐχρησάμεθα τῇ ἐξ- [g] χρῶ.
ουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα
μὴ ἐγκοπήν τινα [h] δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ [h] δίδωμι.
Χριστοῦ.
13 Ὀυκ [i] οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, [i] εἴδω.
ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσ-
εδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ [k] συμμερίζον- [k] μείρω.
ται.
14 Ὀυτω καὶ ὁ Κύριος [l] διέταξε τοῖς τὸ [l] τάσσω.
εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου
[m] ζῆν. [m] ζάω.
15 Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ [g] ἐχρησάμην τούτων. Ὀυκ
[n] ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτω [o] γένηται ἐν ἐμοί· [n] γράφω.
καλὸν γάρ μοι μᾶλλον [p] ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύ- [o] γίνομαι.
χημά μου ἵνα τις κενώσῃ. [p] θνήσκω.
16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ [q] ἔστι μοι καύ- [q] εἰμί.
χημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοι
[q] ἐστὶν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι.
17 Ἐι γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ
δὲ ἄκων, οἰκονομίαν [r] πεπίστευμαι. [r] πίστις.
18 Τίς οὖν μοι [q] ἐστὶν ὁ μισθὸς, ἵνα εὐαγγε-
λιζόμενος ἀδάπανον [s] θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ [s] τίθημι.
Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ [g] καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
19 Ἐλεύθερος γὰρ [q] ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐ-
μαυτὸν [t] ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας [u] κερδήσω. [t] δοῦλος.
20 Καὶ [o] ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰου- [u] κέρδος.
δαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον,
ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω.

21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος (μὴ ὢν ἄνο-
μος Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

22 ° Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι ° γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ ° γένωμαι.

24 Οὐκ ⁱ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε ἵνα ˣ καταλάβητε.

ˣ λαμβάνω

ʸ κράτος.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ʸ ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον ˣ λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων.

ᶻ ὤψ.

ᵃ ἄγω.

ᵇ γίνομαι.

27 Ἀλλ' ᶻ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ ᵃ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος ᵇ γένωμαι.

Κεφ ί. Cap. X.

Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ᵃ ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης ᵇ διῆλθον·

ᵃ εἰμί.

ᵇ ἔρχομαι.

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ·

ᶜ φάγω.

ᵈ πίνω.

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ᶜ ἔφαγον.

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ᵈ ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ᵃ ἦν ὁ Χριστός.

ᵉ στορέω.

ᶠ γίνομαι.

ᵍ θύμος.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· ᵉ κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ᶠ ἐγενήθησαν εἰς τὸ μὴ ᵃ εἶναι ἡμᾶς ᵍ ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ᵍ ἐπεθύμησαν.

ʰ γράφω.

ⁱ ἕζω.

ᵏ ἵστημι.

7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν· ὡς ʰ γέγραπται, ⁱ Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ ᵈ πεῖν, καὶ ᵏ ἀνέστησαν παίζειν.

8 Μηδὲ

8 Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐ-
πόρνευσαν, καὶ l ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς l πίπτω.
χιλιάδες.
9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστὸν, καθὼς
καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων
m ἀπώλοντο.
10 Μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐ-
τῶν ἐγόγγυσαν, καὶ m ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλο- m ὀλλύω.
θρευτοῦ.
11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκεί-
νοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ
τέλη τῶν αἰώνων * κατήντησεν. * ἄντα.
12 Ὥστε ὁ δοκῶν k ἑστάναι, βλεπέτω μὴ
l πέσῃ.
13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ n εἴληφεν εἰ μὴ ἀν- n λαμβάνω.
θρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς o πεῖρα.
o πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ p δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει p δύναμαι.
σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι
ὑμᾶς q ὑπενεγκεῖν. q φέρω.
14 Διόπερ ἀγαπητοί μου φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰ-
δωλολατρείας·
15 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ
φημι.
16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐ-
χὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον
ὃν r κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ r κλάω.
Χριστοῦ a ἐστιν;
17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί a ἐσ-
μεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.
18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ
ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
a εἰσί.
19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἴδωλον, τί a ἐστιν; ἢ ὅτι
εἰδωλόθυτον, τί a ἐστιν;
20 Ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύ-
ει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαι-
μονίων f γίνεσθαι.
21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ
ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης

Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
22 Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρό-
τεροι αὐτοῦ a ἐσμέν;
23 Πάντα μοι a ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμ-
φέρει· πάντα μοι a ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκο-
δομεῖ.
24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ
ἑτέρου ἕκαστος.
25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε,
μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.
26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐ-
τῆς.
27 Εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέ-
f πείθω. λετε f πορεύεσθαι, πᾶν τὸ t παρατιθέμενον ὑμῖν
t τίθημι. ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνεί-
δησιν.
28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο εἰδωλόθυ-
τόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα,
καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλή-
ρωμα αὐτῆς.
29 Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ
τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται
ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;
30 Εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦ-
μαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτέ τι ποι-
εῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.
32 Ἀπρόσκοποι f γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλ-
λησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ.
u καὶ ἐγώ. 33 Καθὼς u κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ
ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολ-
x σόος. λῶν, ἵνα x σωθῶσι.

Κεφ. ια'. Cap. XI.

a μιμέομαι. a Μιμηταί μου b γίνεσθε, καθὼς * κἀγὼ
b γίνομαι. Χριστοῦ.
* καὶ ἐγώ. 2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ὅτι πάντα μου
c μιμνήσκομαι. c μέμνησθε, καὶ καθὼς d παρέδωκα ὑμῖν τὰς
παραδόσεις, κατέχετε.
d δίδωμι. 3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀν-
δρὸς

δρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χειςός· ἐστι κεφαλὴ ἢ γυναι- e εἰμί.
κὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ ἢ Χειςοῦ, ὁ Θεός.
4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων,
κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ.
5 Πᾶσα ἢ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφη-
τεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει
τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ
f ἐξυρημένῃ. f ξύω.
6 Ἐι γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ g κει- g κείρω.
ράσθω· εἰ ἢ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ f ξυ-
ρᾶσθαι, h κατακαλυπτέσθω. h καλύπτω.
7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν
κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ
ἢ δόξα ἀνδρός ἐστιν.
8 Ὀυ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ
γυνὴ ἐξ ἀνδρός.
9 Καὶ γὰρ οὐκ i ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, i κτίζω.
ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.
10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.
11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε
γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν Κυρίῳ.
12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ
ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ ἢ πάντα ἐκ τοῦ
Θεοῦ.
13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστι
k γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; k γυνή.
14 Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι
ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ b ἐστι;
15 Γυνὴ ἢ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ e ἐστιν; ὅτι
ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου d δέδοται αὐτῇ.
16 Ἐι δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος e εἶναι, ἡμεῖς
τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλη-
σίαι τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦτο ἢ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι
οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρ-
χεσθε.
18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν

τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρ-
χειν· καὶ μέρος τι πιστεύω.

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν [e] εἶναι, ἵνα οἱ
δόκιμοι φανεροὶ [b] γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ
ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.

21 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμ-
βάνει ἐν τῷ φαγεῖν· καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ
μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν
καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρο-
νεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί ὑ-
μῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐ-
παινῶ.

[l] λαμβάνω. 23 Ἐγὼ γὰρ [l] παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ
[d] παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ
νυκτὶ ᾗ [d] παρεδίδοτο, [l] ἔλαβεν ἄρτον·

[m] χάρις. 24 Καὶ [m] εὐχαριστήσας [n] ἔκλασε, καὶ εἶπε,
[l] Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου [e] ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ
[n] κλάω. ὑμῶν [n] κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀ-
νάμνησιν.

[o] δεῖπνον. 25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ [o] δει-
πνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ δια-
θήκη [e] ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε
ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ
τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου
καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν [p] ἔλθῃ.

[p] ἔρχομαι. 27 Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ
τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος [e] ἔσται
τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ
οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πι-
νέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα
ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ
Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ
ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς q διεκρίνομεν, οὐκ ἂν q ἐκρι- q κρίνω.
νόμεθα.
32 Κρινόμενοι δὲ ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα,
ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ q κατακριθῶμεν.
33 Ὥστε ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ
φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.
34 Εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα
μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν
p ἔλθω διατάξομαι.

Κεφ. ιβ. Cap. XII.

ΠΕρὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω
ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 a Οἴδατε ὅτι c ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδω- a εἴδω.
λα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν b ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. b ἄγω.
3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύμα-
τι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς
δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ.
4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων c εἰσί, τὸ δὲ αὐ- c εἰμί.
τὸ πνεῦμα.
5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν c εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς
Κύριος.
6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων c εἰσίν, ὁ δὲ αὐ-
τός c ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
7 Ἑκάστῳ δὲ d δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύ- d δίδωμι.
ματος πρὸς τὸ συμφέρον.
8 Ὧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος d δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ
τὸ αὐτὸ πνεῦμα.
9 Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·
ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ
πνεύματι.
10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλ-
λῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμά-
των· ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμη-
νεία γλωσσῶν.
11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ
αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βού-
λεται.

12 Καθάπερ

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν c ἐστι, καὶ μέλη
ἔχει πολλὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ
ἑνὸς πολλὰ c ὄντα, ἕν c ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ
Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς
ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλ-
ληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες
e πίνω. εἰς ἓν πνεῦμα e ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ c ἔστιν ἓν μέλος, ἀλ-
λὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ
εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ c ἔστιν ἐκ
τοῦ σώματος;

16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλ-
μὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ
c ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή;
εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

f τίθημι. 18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς f ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκα-
g θέλω. στον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς g ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ c ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ
τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χει-
ρὶ, Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς
h ποσὶ, Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.

h πούς. 22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, τὰ δοκοῦντα μέ-
λη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγ-
καῖά c ἐστι.

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα c εἶναι τοῦ σώμα-
τος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν f περιτίθεμεν·
καὶ τὰ i ἀσχήμονα ἡμῶν i εὐσχημοσύνην περισσο-
i ἔχω. τέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει·
ἀλλ' ὁ Θεὸς k συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστε-
k κεραννύω. ροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν·

25 Ἵνα μὴ c ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ
τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει

πάντα

πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγ-
χαίρει πάντα τὰ μέλη.
27 Ὑμεῖς δέ [e] ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ
μέρους.
28 Καὶ οὓς μὲν [f] ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας,
τρίτον διδασκάλους· ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνή-
σεις, γένη γλωσσῶν.
29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προ-
φῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
δυνάμεις;
30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμά-
των; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες
[m] διερμηνεύουσιν; [m] ἑρμηνεύω.
31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα·
καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'. Cap.XIII.

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, [a] γέγο- [a] γίνομαι.
να χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυ-
στήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ ἐὰν ἔχω
πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ
μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.
3 Καὶ ἐὰν ψωμίζω πάντα τὰ ὑπάρχοντά
μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυ-
θήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦ-
μαι.
4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀ-
γάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ [b] περπερεύεται, οὐ φυ- [b] πέρπερος.
σιοῦται,
5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ
[c] παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, [c] ὀξύς.
6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ.
7 Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπί-
ζει, πάντα ὑπομένει.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ
προφητεῖαι

d ἔργον. προφητεῖαι, d καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι,
παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.
9 Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προ-
φητεύομεν·
10 Ὅταν δὲ e ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέ-
e ἔρχομαι. ρους d καταργηθήσεται.
11 Ὅτε f ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος g ἐλά-
f εἰμί. λουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζό-
g λαλέω. μην· ὅτε δὲ a γέγονα ἀνήρ, d κατήργηκα τὰ τοῦ
νηπίου.
12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγ-
ματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι
h γινώσκω. γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ h ἐπιγνώσομαι κα-
θὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ
i μέγας. τρία ταῦτα· i μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ΄. Cap.XIV.

Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευ-
ματικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.
2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις
λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύ-
ματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.
3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰ-
κοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.
4 Ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ
προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.
5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύετε· μείζων γὰρ ὁ προ-
φητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ δι-
ερμηνεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν a λάβῃ.
a λαμβάνω 6 Νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν b ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
b ἔρχομαι. γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς c ὠφελήσω; ἐὰν
c ὠφελέω. μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώ-
σει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;
d δίδωμι. 7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν d διδόντα, εἴτε
αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγ-
e γινώσκω. γοις μὴ d δῷ, πῶς e γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον
ἢ τὸ κιθαριζόμενον;
f τίθημι. 8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ f δῷ,
τίς

τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;
9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔ-
σημον λόγον d δῶτε, πῶς ᵉ γνωσθήσεται τὸ λα-
λούμενον; ʰ ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.
10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ʰ ἐστιν
ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον.
11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς,
ʰ ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν,
ἐμοὶ βάρβαρος.
12 Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ʰ ἐστε
πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας
ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.
13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ⁱ προσευχέσθω
ἵνα διερμηνεύῃ.
14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦ-
μά μου προσεύχεται· ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ʰ ἐστι.
15 Τί οὖν ʰ ἐστι; ⁱ προσεύξομαι τῷ πνεύ-
ματι, ⁱ προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ
πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ.
16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ
ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀ-
μὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ
ˡ οἶδε.
17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ
ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν
μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν.
19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους
διὰ τοῦ νοός μου ᵍ λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους ᵐ κα-
τηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.
20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία ⁿ γίνεσθε ταῖς ᵒ φρε-
σίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέ-
λειοι ⁿ γίνεσθε.
21 Ἐν τῷ νόμῳ ᵖ γέγραπται, Ὅτι ἐν ἑτερο-
γλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ
λαῷ τούτῳ· καὶ οὐδ' οὕτως ᑫ εἰσακούσονταί μου,
λέγει κύριος.
22 Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν ʰ εἰσιν, οὐ τοῖς
πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία
οὐ

ᵍ λαλέω.
ʰ εἰμί.
ⁱ εὔχη.
ᵏ ἑρμηνεύς.
ˡ εἴδω.
ᵐ ἦχος.
ⁿ γίνομαι.
ᵒ φρήν.
ᵖ γράφω.
ᑫ ἀκούω.

οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
23 Ἐὰν οὖν b συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ
r εἴρω. τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, b εἰσέλ-
θωσι δὲ ἰδιῶται, ἢ ἄπιστοι, οὐκ r ἐροῦσιν ὅτι μαί-
νεσθε;
24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, b εἰσέλθῃ
δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάν-
των, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων.
25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φα-
f πίπτω. νερὰ n γίνεται· καὶ οὕτω f πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον,
προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς
ὄντως ἐν ὑμῖν h ἐστι·
26 Τί οὖν h ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν b συνέρχη-
σθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει,
γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔ-
χει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν n γινέσθω.
27 Εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ
πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμη-
νευέτω.
28 Ἐὰν δὲ μὴ h ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν
ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ g λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.
29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς g λαλείτωσαν, καὶ
u κρίνω. οἱ ἄλλοι u διακρινέτωσαν.
x καλύπτω. 30 Ἐὰν δὲ ἄλλῳ x ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ,
ὁ πρῶτος σιγάτω.
31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύ-
ειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακα-
λῶνται.
32 Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις
ὑποτάσσεται.
33 Οὐ γάρ h ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ'
εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.
34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
y σιγάω. y σιγάτωσαν· οὐ γὰρ * ἐπιτέτραπται αὐταῖς λα-
* τρέπω. λεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος
z μανθάνω. λέγει.
a ἐρωτάω. 35 Εἰ δέ τι z μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς
b εἰμί. ἰδίους ἄνδρας a ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ
* γυνή. b ἐστι * γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἢ

36 Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ c ἐξῆλ- c ἔρχομαι.
θεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους d κατήντησεν; d ἄντα.
37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης b εἶναι ἢ πνευματι-
κὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου
b εἰσὶν ἐντολαί.
38 Εἰ δέ τις e ἀγνοεῖ, e ἀγνοείτω. e νόος.
39 Ὥστε, ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν,
καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.
40 Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν f γινέσθω. f γίνομαι.

Κεφ. ιε'. Cap. XV.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ a παρελάβετε, a λαμβάνω.
ἐν ᾧ καὶ b ἑστήκατε. b ἵστημι.
2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ c εὐηγγελι- c ἄγγελος.
σάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε ἐκτὸς, εἰ μὴ εἰκῇ d ἐπι- d πίστις.
στεύσατε.
3 e Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ a παρ- e δίδωμι.
ἐλαβον ὅτι Χριστὸς f ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν f θνήσκω.
ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς.
4 Καὶ ὅτι g ἐτάφη, καὶ ὅτι h ἐγήγερται τῇ g θάπτω.
τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς. h ἐγείρω.
5 Καὶ ὅτι i ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. i ὄπτομαι.
6 Ἔπειτα i ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀ-
δελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους k μένουσιν k μένω.
ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ l ἐκοιμήθησαν. l κοιμάω.
7 Ἔπειτα i ὤφθη Ἰακώβῳ· εἶτα τοῖς ἀπο-
στόλοις πᾶσιν.
8 Ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώ- n καὶ ἐγώ.
ματι, i ὤφθη n κἀμοί.
9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων·
ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι o ἐ- o διώκω.
δίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐ-
τοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ p ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότε- p γίνομαι.
ρον αὐτῶν πάντων q ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' q κόπτω.
ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.
11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσ-
σομεν, καὶ οὕτως d ἐπιστεύσατε.
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν

h ἐγήγερται

h ἐγήγερ), πῶς λέγουσι τινὲς ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνά-
r εἰμί. στασις νεκρῶν οὐκ r ἔστιν;
13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ r ἔστιν, οὐδὲ
Χριστὸς h ἐγήγερται.
14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ h ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ
κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.
ſ εὑρίσκω. 15 ſ Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ
t μάρτυς. Θεοῦ· ὅτι t ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἤ-
γειρε τὸν Χριστὸν ὃν οὐκ h ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νε-
κροὶ οὐκ h ἐγείρονται.
16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ h ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς
h ἐγήγερται·
17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ h ἐγήγερται, ματαία ἡ
πίστις ἡμῶν· ἔτι r ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
u ὀλλύω. 18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, u ἀ-
πώλοντο.
x ἐλπίς. 19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ x ἠλπικότες r ἐσμὲν
y ἔλεος. ἐν Χριστῷ μόνον, y ἐλεεινότεροι πάντων ἀν-
θρώπων r ἐσμέν.
20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς h ἐγήγερ) ἐκ νεκρῶν
ἀπαρχὴ τῶν l κεκοιμημένων p ἐγένετο.
21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ
δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.
22 Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες f ἀπο-
z ποιέω. θνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες z ζωο-
ποιηθήσονται.
23 Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρ-
χὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ.
a δίδωμι. 24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν a παραδῷ τὴν βασι-
b ἔργον. λείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ ὅταν b καταργήσῃ πᾶ-
σαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν, καὶ δύναμιν.
c τίθημι. 25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ ἂν c θῇ
d πούς. πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς d πόδας αὐτοῦ.
26 Ἔσχατος ἐχθρὸς b καταργεῖται ὁ θάνατος.
e τάσσω. 27 Πάντα γὰρ e ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς d πόδας
αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα e ὑποτέτακται,
δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ
πάντα.

28 Ὅταν

28 Ὅταν δὲ [e] ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τό-
τε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς [e] ὑποταγήσεται τῷ [e] ὑποτά-
ξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα [f] ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα [f] εἰμί.
ἐν πᾶσιν.
29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ
τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ
βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 Καθ᾽ ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ἡμε-
τέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν.
32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον [g] ἐθηριομάχησα ἐν Ἐ- [g] μάχομαι.
φέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται;
φάγωμεν καὶ [h] πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνή- [h] πίνω.
σκομεν.
33 Μὴ πλανᾶσθε. Φθείρουσιν ἤθη χρῆσθ᾽ ὁμι-
λίαι κακαί.
34 [i] Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· [i] νήφω.
ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινὲς ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν
ὑμῖν λέγω.
35 Ἀλλ᾽ [k] ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νε- [k] εἴρω.
κροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;
36 Ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις οὐ ζωοποιεῖται,
ἐὰν μὴ [l] ἀποθάνῃ. [l] θνήσκω.
37 Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ [m] γενησόμενον [m] γίνομαι.
σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου,
ἤ τινος τῶν λοιπῶν.
38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ [a] δίδωσι σῶμα καθὼς
[n] ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον [n] θέλω.
σῶμα.
39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλ-
λη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν,
ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.
40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπί-
γεια· ἀλλ᾽ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα,
ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελή-
νης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος δι-
αφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτω

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ.

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικὸν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· [f] ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ [f] ἔστι σῶμα πνευματικόν.

[o] γράφω.

45 Οὕτω καὶ [o] γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ, εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι.

[p] φέρω.

49 Καὶ καθὼς [p] ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, [p] φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

[q] νέμω.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ [q] κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

51 Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω, Πάντες μὲν οὐ [r] κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ [s] ἀλλαγησόμεθα.

[r] κοιμάω.
[s] ἀλλάσσω.
[t] ἐγείρω.

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι (σαλπίσει γὰρ) καὶ οἱ νεκροὶ [t] ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς [s] ἀλλαγησόμεθα.

[u] δύω.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο [u] ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο [u] ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο [u] ἐνδύσεται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο [u] ἐνδύσεται ἀθανασίαν, τότε [m] γενήσεται ὁ λόγος ὁ [o] γεγραμμένος, * Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.

* πίνω.

55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη, τὸ νῖκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ [a] διδόντι ἡμῖν τὸ
νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
[m] γίνεσθε, [x] ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ — [x] κινέω.
ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε· εἰδότες ὅτι ὁ κόπος
ὑμῶν οὐκ [f] ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛʹ. Cap. XVI.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ [a] δι- — [a] τάσσω.
έταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ
ὑμεῖς ποιήσατε.
2 Κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ'
ἑαυτῷ [b] τιθέτω, θησαυρίζων ὅ,τι ἂν [c] εὐοδῶται· — [b] τίθημι. [c] ὁδός.
ἵνα μὴ ὅταν [d] ἔλθω, τότε λογίαι [e] γίνωνται. — [d] ἔρχομαι.
3 Ὅταν δὲ [e] παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμά- — [e] γίνομαι.
σητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω [f] ἀπενεγ- — [f] φέρω.
κεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.
4 Ἐὰν δὲ [g] ᾖ ἄξιον τοῦ [h] κἀμὲ [i] πορεύεσθαι, — [g] εἰμί. [h] καὶ ἐγώ.
σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
5 [i] Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδο- — [i] πείρω.
νίαν [d] διέλθω (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)
6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ πα-
ραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι.
7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν·
ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ [k] ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, — [k] μένω.
ἐὰν ὁ Κύριος ἐπιτρέπῃ.
8 [k] Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·
9 Θύρα γάρ μοι [l] ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνερ- — [l] οἴγω.
γής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ [d] ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα
ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου
ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ.
11 Μή τις οὖν αὐτὸν [m] ἐξουθενήσῃ· προπέμ- — [m] εἷς.
ψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα [d] ἔλθῃ πρός με·
ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρ-
εκάλεσα αὐτὸν ἵνα [d] ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀ-
δελφῶν· καὶ πάντως οὐκ [g] ἦν θέλημα ἵνα νῦν
[d] ἔλθῃ· [d] ἐλεύσεται δὲ ὅταν [o] εὐκαιρήσῃ. — [o] καιρός.

13 Γρη-

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρε-
ται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ.
43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ·
σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
44 Σπείρεται σῶμα ψυχικὸν, ἐγείρεται σῶ-
μα πνευματικόν· [f] ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ [f] ἔστι
σῶμα πνευματικόν.
[o] γράφω.
45 Οὕτω καὶ [o] γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχα-
τος Ἀδὰμ, εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.
46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ
τὸ ψυχικὸν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ἐκ γῆς, χοϊκός·
ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.
48 Οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος
ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι.
[p] φέρω.
49 Καὶ καθὼς [p] ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ
χοϊκοῦ, [p] φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου.
[q] νέμω.
50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα βασιλείαν Θεοῦ [q] κληρονομῆσαι οὐ δύναν-
ται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
μεῖ.
51 Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω, Πάντες μὲν
οὐ [r] κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ [s] ἀλλαγησόμεθα.
[r] κοιμάω.
[s] ἀλλάσσω.
[t] ἐγείρω.
52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι (σαλπίσει γὰρ) καὶ οἱ νεκροὶ [t] ἐ-
γερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς [s] ἀλλαγησόμεθα.
[u] δύω.
53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο [u] ἐνδύσασθαι ἀ-
φθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο [u] ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν.
54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο [u] ἐνδύσεται ἀ-
φθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο [u] ἐνδύσεται ἀ-
θανασίαν, τότε [m] γενήσεται ὁ λόγος ὁ [o] γε-
γραμμένος, * Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
* πίνω.
55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη,
τὸ νῖκος;
56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ
δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ [a] διδόντι ἡμῖν τὸ
νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι
[m] γίνεσθε, [x] ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ [x] κινέω.
ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε· εἰδότες ὅτι ὁ κόπος
ὑμῶν οὐκ [f] ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ιϛ'. Cap. XVI.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ [a] δι- [a] τάσσω.
έταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ
ὑμεῖς ποιήσατε.
2 Κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' [b] τίθημι.
ἑαυτῷ [b] τιθέτω, θησαυρίζων ὅ,τι ἂν [c] εὐοδῶται· [c] ὁδός.
ἵνα μὴ ὅταν [d] ἔλθω, τότε λογίαι [e] γίνωνται. [d] ἔρχομαι.
3 Ὅταν δὲ [e] παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμά- [e] γίνομαι.
σητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω [f] ἀπενεγ- [f] φέρω.
κεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. [g] εἰμί.
4 Ἐὰν δὲ [g] ᾖ ἄξιον τοῦ [h] κἀμὲ [i] πορεύεσθαι, [h] καὶ ἐγώ.
σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. [i] πείρω.
5 [i] Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδο-
νίαν [d] διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)
6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ πα-
ραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι.
7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· [k] μένω.
ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ [k] ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς,
ἐὰν ὁ Κύριος ἐπιτρέπῃ.
8 [k] Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· [l] οἴγω.
9 Θύρα γάρ μοι [l] ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνερ-
γὴς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
10 Ἐὰν δὲ [d] ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα
ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου
ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ.
11 Μή τις οὖν αὐτὸν [m] ἐξουθενήσῃ· προπέμ- [m] εἷς.
ψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα [d] ἔλθῃ πρός με·
ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρ-
εκάλεσα αὐτὸν ἵνα [d] ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀ-
δελφῶν· καὶ πάντως οὐκ [g] ἦν θέλημα ἵνα νῦν
[d] ἔλθῃ· [d] ἐλεύσεται δὲ ὅταν [o] εὐκαιρήσῃ. [o] καιρός.
13 Γρη-

13 Γρηγορεῖτε, [p] στήκετε ἐν τῇ πίστει, [q] ἀν-
δρίζεσθε, [r] κραταιοῦσθε.
14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, [s] οἴδατε
τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχα-
ΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις [t] ἔταξαν ἑαυ-
τούς.
16 Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις,
καὶ παντὶ τῷ [u] συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.
17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ
Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
οὗτοι [x] ἀνεπλήρωσαν.
18 [y] Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.
19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσί-
ας. Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκ-
κλησίᾳ.
20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.
22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
ἤτω * ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑ-
μῶν.
24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη [z] ἐγράφη ἀπὸ Φι-
λίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχα-
ϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

[p] ἵστημι.
[q] ἀνήρ.
[r] κράτος.
[s] εἴδω.
[t] τάσσω.
[u] ἔργον.
[x] πλέος.
[y] παύω.
* Syriacæ voces.
[z] γράφω.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ͂ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ 'Η ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘΙ'ΟΥΣ

'Επιστολὴ δευτέρα.

Κεφάλαιον α΄. Cap. 1.

ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
θεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
Θεοῦ τῇ a οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν
τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς a οὖσιν ἐν ὅ- a εἰμί.
λῃ τῇ Ἀχαΐᾳ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ
Θεὸς πάσης b παρακλήσεως. b καλέω.
4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει
ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς b παρακαλεῖν τοὺς
ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς b πα-
ρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ
Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ
ἡ παράκλησις ἡμῶν.
6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως καὶ σωτηρίας, τῆς c ἐνεργουμένης ἐν ὑπο-
μονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πά-
σχομεν· εἴτε b παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βε- c ἔργον.
βαία ὑπὲρ ὑμῶν.
7 Εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί a ἐστε τῶν πα-
θημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.
8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ὑμῖν ἐν τῇ
Ἀσίᾳ

d βαρύς. Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν d ἐβαρήθημεν ὑπὲρ
e πείρω. δύναμιν, ὥστε e ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ
f ζάω. f ζῆν.

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ
g ἔχω. θανάτου g ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ h πεποιθότες
h πείθω. a ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγεί-
ροντι τοὺς νεκρούς.

i ῥύω. 10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου i ἐῤῥύσατο ἡ-
k ἐλπίς. μᾶς, καὶ i ῥύεται· εἰς ὃν k ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι
l ῥύσεται·

11 c Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
l χάρις. τῇ δεήσει· ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς
ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν l εὐχαριστηθῇ
ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη a ἐστί, τὸ μαρ-
τύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ
εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ'
ἐν χάριτι Θεοῦ m ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
m στρέφω. περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀ-
ναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι
καὶ ἕως τέλους n ἐπιγνώσεσθε·

n γινώσκω. 14 Καθὼς καὶ n ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους,
ὅτι καύχημα ὑμῶν a ἐσμὲν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς
ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

o βούλομαι. 15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει o ἐβουλόμην
p ἔρχομαι. πρὸς ὑμᾶς p ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν
χάριν g ἔχητε·

16 Καὶ δι' ὑμῶν p διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,
καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας p ἐλθεῖν πρὸς ὑ-
q πέμπω. μᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν q προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰου-
δαίαν.

17 Τοῦτο οὖν βουλόμενος, μή τι ἄρα τῇ
r χράω. ἐλαφρίᾳ r ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ
σάρκα βουλεύομαι, ἵνα a ᾖ παρ' ἐμοὶ, τὸ ναὶ,
ναὶ, καὶ τὸ οὒ, οὔ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς
ὑμᾶς οὐκ ſ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ;

ſ γίνομαι. 19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐν
ὑμῖν

ὑμῖν δι' ἡμῶν t κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ſ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ ſ γέγονεν· t κηρύσσω.
20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.
21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ u χρίσας ἡμᾶς Θεός· u χρίω.
22 Ὁ καὶ x σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ y δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. x σφραγίς. y δίδωμι.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι z ἦλθον εἰς Κόρινθον· z ἔρχομαι.
24 Οὐχ ὅτι a κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί b ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει c ἑστήκατε. a κύρω. b εἰμί. c ἵστημι.

Κεφ. β'. Cap. II.

a Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν b ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς. a κρίνω. b ἔρχομαι.
2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς c ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; c εἰμί.
3 Καὶ d ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ b ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· e πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν c ἐστιν. d γράφω. e πείθω.
4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας d ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων· οὐχ ἵνα f λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα g γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. f λύπη. g γινώσκω.
5 Εἰ δέ τις f λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ f λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους (ἵνα μὴ h ἐπιβαρῶ) πάντας ὑμᾶς. h βαρύς.
6 Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων.
7 Ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ i καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. i πίνω.
8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ d ἔγραψα, ἵνα g γνῶ τὴν
δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί c ἐστε.
k χάρις. 10 Ὧ δέ τι k χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ
εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶς ἐν
l ἔχω. προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ l πλεονεκτηθῶμεν
ὑπὸ τοῦ σατανᾶ.
m νόος. 11 Οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ m νοήματα ἀγνοοῦμεν.
12 b Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγ-
n οἴγω. γέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι n ἀνεῳγμένης ἐν
o ἔχω. Κυρίῳ, οὐκ o ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ
p εὑρίσκω. μὴ p εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου.
q τάσσω. 13 Ἀλλὰ q ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον
εἰς Μακεδονίαν.
r θρίαμβος 14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ πάντοτε r θριαμ-
βεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ· καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς
ſ φαίνω. γνώσεως αὐτοῦ ſ φανεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ
τόπῳ.
15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία c ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν
t σόος. τοῖς t σωζομένοις, καὶ ἐν τοῖς u ἀπολλυμένοις.
u ὀλλύω. 16 Οἷς μὲν, ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς
δὲ, ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός;
x κάπηλος. 17 Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ, x καπηλεύ-
οντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ εἰλικρινείας,
ἀλλ᾽ ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χρι-
y λαλέω. στῷ y λαλοῦμεν.

Κεφ. γ. Cap III.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; ἢ μὴ
χρήζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν
πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;
a εἰμί. 2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς a ἐστε, b ἐγγεγραμ-
b γράφω. μένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀνα-
γινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων.
c κονέω. 3 Φανερούμενοι ὅτι a ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ c δι-
ακονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν, b ἐγγεγραμμένη οὐ μέλα-
νι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν
πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶ καρδίας σαρ-
κίναις.
d πείθω. 4 d Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ
Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· 5 Οὐχ

5 Οὐχ ὅτι ἱκανοί [a] ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν [e] λο- e λέγω.
γίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ.
6 Ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς
διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος·
τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωο-
ποιεῖ.
7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμα-
σιν, [f] ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, [g] ἐγενήθη ἐν f τύπτω.
δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσ- g γίνομαι.
ραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δό-
ξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν [h] καταργου- h ἔργον.
μένην,
8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύμα-
τος [a] ἔσται ἐν δόξῃ;
9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα,
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαι-
οσύνης ἐν δόξῃ.
10 Καὶ γὰρ οὐδὲ [i] δεδόξασται τὸ [i] δεδοξασμέ- i δοκέω.
νον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης
δόξης.
11 Εἰ γὰρ τὸ [h] καταργούμενον, διὰ δόξης·
πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.
12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ
παῤῥησίᾳ [l] χρώμεθα. l χράω.
13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς [m] ἐτίθει κάλυμ- m τίθημι.
μα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ [n] ἀτε- n τείνω.
νίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ [o] κα- o ἔργον.
ταργουμένου.
14 Ἀλλ' [p] ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄ- p πωρός.
χρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀ-
ναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ [q] ἀνα- q καλύπτω.
καλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ [k] καταργεῖται.
15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται
Μωσῆς· κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖ-
ται.
16 Ἡνίκα δ' ἂν [r] ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, r στρέφω.
περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.
17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά [a] ἐστιν· οὗ

δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.
[f] καλύπτω. 18 Ἡμεῖς δὲ πάντες [f] ἀνακεκαλυμμένῳ προ-
[t] ὀπτομαι. σώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου [t] κατοπτριζόμενοι, τὴν
[u] μορφή. αὐτὴν εἰκόνα [u] μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς
δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

Κεφ. δ'. Cap IV.

ΔΙα τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην,
[a] ἔλεος. καθὼς [a] ἠλεήθημεν, οὐκ [b] ἐκκακοῦμεν.
[b] κακός. 2 Ἀλλ' [c] ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰ-
[c] ἔπω. σχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ
δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει
[d] ἵστημι. τῆς ἀληθείας [d] συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν
συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
[e] εἰμί. 3 Εἰ δὲ καὶ [e] ἔστι [f] κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέ-
[f] καλύπτω. λιον ἡμῶν, ἐν τοῖς [g] ἀπολλυμένοις [e] ἐστὶ [f] κεκα-
[g] ὀλλύω. λυμμένον·
[h] τυφλός. 4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου [h] ἐτύ-
[i] αὐγή. φλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ [i] αὐ-
γάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δό-
ξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς [e] ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.
5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν
Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰη-
σοῦν.
6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς [k] λάμ-
[k] λάμπω. ψαι, ὃς [k] ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς
φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προ-
σώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακί-
νοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως
[e] ᾖ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·
[l] χῶρος. 8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ [l] στενοχωρού-
[m] πείρω. μενοι· [m] ἀπορούμενοι, ἀλλ' [m] οὐκ ἐξαπορούμε-
νοι·
[n] λείπω. 9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ [n] ἐγκαταλειπόμενοι·
καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·
10 Πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν
τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰη-
[o] φαίνω. σοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν [o] φανερωθῇ.
11 Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον

p παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν· ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ p δίδωμι.
Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.
12 Ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν q ἐνεργεῖται, q ἔργον.
ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.
13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως· r γράφω.
κατὰ τὸ r γεγραμμένον, s Ἐπίστευσα, διὸ t ἐλάλησα· s πίστις.
καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν. t λαλέω.
14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν,
καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ d παραστήσει σὺν
ὑμῖν.
15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις u πολύς.
u πλεονάσασα, διὰ τῶν u πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν, x περί.
x περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. y κακός.
16 Διὸ οὐκ y ἐκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω
ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν
ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
17 Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως
ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον
βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν.
18 Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα,
ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπό-
μενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰ-
ώνια.

Κεφ. ε. Cap. V.

a Οἴδαμεν γὰρ ὅτι, ἐὰν ἡ b ἐπίγειος ἡμῶν a εἴδω.
οἰκία τοῦ σκήνους c καταλυθῇ, οἰκοδο- b γῆ.
μὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν d ἀχειροποίητον c λύω.
αἰώνιον, ἐν τοῖς οὐρανοῖς. d ποιέω.
2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήρι-
ον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ e ἐπενδύσασθαι f ἐπιπο- e δύω.
θοῦντες. f πείθω.
3 Εἴγε καὶ e ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ g εὑρε- g εὑρίσκω.
θησόμεθα.
4 Καὶ γὰρ οἱ h ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν h εἰμί.
βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν e ἐκδύσασθαι, ἀλλ'
e ἐπενδύσασθαι, ἵνα * καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ * πίνω.
τῆς ζωῆς.
5 Ὁ δὲ i κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ i ἔργον.

[k] δίδωμι. τοῦτο, Θεός, ὁ καὶ [k] δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ
πνεύματος.

[l] θαῤῥέω. 6 [l] Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ [a] εἰδότες ὅτι
[m] δῆμος. [m] ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, [m] ἐκδημοῦμεν ἀπὸ
τοῦ Κυρίου.

7 (Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴ-
δους.)

8 Θαῤῥοῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον [m] ἐκ-
δημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ [m] ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν Κύριον.

[n] τίω. 9 Διὸ καὶ [n] φιλοτιμούμεθα, εἴτε [m] ἐνδημοῦντες,
εἴτε [m] ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ [h] εἶναι.

[o] φαίνω. 10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς [o] φανερωθῆναι δεῖ
[p] κομίζω. ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα [p] κομί-
[q] πράττω. σηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ [q] ἔ-
πραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

11 [d] Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀν-
θρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ [o] πεφανερώμεθα· ἐλ-
πίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν [o] πεφανε-
ρῶσθαι.

[r] ἵστημι. 12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς [r] συνιστάνομεν ὑ-
[s] καυχάομαι. μῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν [k] διδόντες ὑμῖν [s] καυχή-
ματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προ-
σώπῳ [s] καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ [r] ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρο-
νοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς·

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων
[t] θνήσκω. [t] ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες [t] ἀπέθανον· καὶ
[u] ζάω. ὑπὲρ πάντων [t] ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες [u] μη-
κέτι ἑαυτοῖς [u] ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν
[x] ἐγείρω. [t] ἀποθανόντι καὶ [x] ἐγερθέντι.

16 Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα [a] οἴδαμεν
[y] γινώσκω. κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ [y] ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χρι-
στόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.

17 Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ
[z] ἔρχομαι. ἀρχαῖα [z] παρῆλθεν, ἰδοὺ [a] γέγονε καινὰ τὰ
[a] γίνομαι. πάντα.

[b] ἀλλάττω. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ [b] καταλλάξ-
αντος

αὐτῷ ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ c δόν- c δίδωμι.
τος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.
19 Ὡς ὅτι Θεὸς d ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον d εἰμί.
καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς
τὰ e παραπτώματα αὐτῶν· καὶ f θέμενος ἐν e πίπτω.
ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. f τίθημι.
20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ
Θεοῦ g παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ g καλέω.
Χριστοῦ, b καταλλάγητε τῷ Θεῷ.
21 Τὸν γὰρ μὴ h γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡ- h γινώσκω.
μῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς a γινώμεθα
δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. ϛ΄. Cap. VI.

a Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κε- a κενόν.
νὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ b δέξασθαι ὑμᾶς. b δέχομαι.
2 Λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ c ἐπήκουσά σου, καὶ c ἀκούω.
ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας d ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν d βοηθός.
καιρὸς e εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σω- e δίδωμι.
τηρίας.
3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ e διδόντες προσκο- f μῶμος.
πήν, ἵνα μὴ f μωμηθῇ ἡ διακονία. g ἵστημι.
4 Ἀλλ᾽ ἐν παντὶ g συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς
Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν,
ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,
5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστα-
σίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
6 Ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ,
ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ
h ἀνυποκρίτῳ, h κρίνω.
7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀρι-
στερῶν.
8 Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ
εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·
9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς
ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ i ζῶμεν· ὡς παιδευό- i ζάω.
μενοι, καὶ μὴ k θανατούμενοι· k θνήσκω.
10 Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτω-
χοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες,
καὶ πάντα κατέχοντες.

l οἴγω. 11 Τὸ στόμα ἡμῶν l ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κο-
m πλατύς. ρίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν m πεπλάτυνται.
n χῶρος. 12 Οὐ n στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, n στενοχω-
ρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.
o μισθός. 13 Τὴν δὲ αὐτὴν o ἀντιμισθίαν ὡς τέκνοις
p πλατύς. λέγω· p πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.
q ζεύγνυμι. 14 Μὴ γίνεσθε q ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς
γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινω-
νία φωτὶ πρὸς σκότος;
15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ;
ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;
r τίθημι. 16 Τίς δὲ r συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ
εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ſ ἐστε ζῶντος·
καθὼς εἶπεν ὁ Θεός, Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς,
ſ εἰμί. καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ſ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ
αὐτοὶ ſ ἔσονταί μοι λαός.
t ἔρχομαι. 17 Διὸ t ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ u ἀφο-
u ὅρος. ρίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ x ἅ-
x ἅπτω. πτεσθε· κἀγὼ b εἰσδέξομαι ὑμᾶς.
18 Καὶ ſ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς
ſ ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας· λέγει Κύρι-
ος παντοκράτωρ.

Κεφ. ζ΄. Cap. VII.

ΤΑύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγα-
a καθαίρω. πητοί, a καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς
b τέλος. μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, b ἐπιτελοῦντες
ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.
c δίκη. 2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα c ἠδικήσαμεν, οὐ-
d φθείω. δένα e ἐφθείραμεν, οὐδένα e ἐπλεονεκτήσαμεν.
e ἔχω. 3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· f προείρηκα
f ῥέω. γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν g ἐστε εἰς τὸ h συνα-
g εἰμί. ποθανεῖν καὶ i συζῆν.
h θνήσκω. 4 Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή
i ζάω. μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· k πεπλήρωμαι τῇ
k πλέος. παρακλήσει, l ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
l περί. πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.
m ἔρχομαι. 5 Καὶ γὰρ m ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν,
οὐδεμίαν e ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ'
ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν
φόβοι. 6 Ἀλλ'

6 Ἀλλ' ὁ [n] παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, [n] παρ- [n] καλέω.
εκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τί-
του.
7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ
ἐν τῇ [n] παρακλήσει ᾗ [n] παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν,
ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν [o] ἐπιπόθησιν, τὸν ὑ- [o] πείθω.
μῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με
μᾶλλον [p] χαρῆναι.
8 Ὅτι εἰ καὶ [q] ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, [p] χαίρω.
οὐ [r] μεταμέλομαι, εἰ καὶ [r] μετεμελόμην· βλέπω [q] λύπη.
γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπη- [r] μέλει.
σεν ὑμᾶς·
9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι [q] ἐλυπήθητε, ἀλλ'
ὅτι [q] ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· [q] ἐλυπήθητε γὰρ
κατὰ Θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ [s] ζημιωθῆτε ἐξ ἡ- [s] ζημία.
μῶν.
10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σω-
τηρίαν [r] ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ
κόσμου λύπη, θάνατον κατεργάζεται.
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν [q] λυπηθῆ-
ναι ὑμᾶς, πόσην [t] κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν; [t] ἔργον.
ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ
φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ
ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ [u] συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁ- [u] ἵστημι.
γνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.
12 Ἄρα εἰ καὶ [x] ἔγραψα ὑμῖν, οὐκ εἵνεκεν [x] γράφω.
τοῦ [y] ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ [y] ἀδικηθέν- [y] δίκη.
τος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ [z] φανερωθῆναι τὴν σπου- [z] φαίνω.
δὴν ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ.
13 Διὰ τοῦτο [a] παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρα- [a] καλέω.
κλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον [b] ἐχάρη- [b] χαίρω.
μεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι [c] ἀναπέπαυται τὸ [c] παύω.
πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·
14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν [d] κεκαύχημαι, [d] καυχάομαι.
οὐ [e] κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ [e] αἶσχος.
[f] ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ [f] λαλέω.
ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια [g] ἐγενήθη. [g] γίγομαι.
15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς

i μιμνή-σκομαι. k δέχομαι.	ὑμᾶς h ἐστιν, i ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου k ἐδέξασθε αὐτόν.

16 Χαίρω οὖν ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. η. Cap. VIII.

a δίδωμι.	ΓΝωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν a δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας.
	2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία
b περί.	αὐτῶν b ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν.
	3 Ὅτι κατὰ δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι.
	4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς
c δέχομαι.	τοὺς ἁγίους c δέξασθαι ἡμᾶς.
d ἐλπίς.	5 Καὶ οὐ καθὼς d ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς a ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ.
e καλέω.	6 Εἰς τὸ e παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα
f ἄρχω.	καθὼς f προενήρξατο, οὕτω καὶ g ἐπιτελέσῃ εἰς
g τέλος.	ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.
	7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ b περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι b περισσεύητε.
	8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.
	9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς h ἐπτώχευσε, πλού-
h πτοέω.	σιος i ὤν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
i εἰμί.	τήσητε.
	10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν f προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

11 Νυνὶ

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι g ἐπιτελέσατε·
ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ
τὸ g ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.
21 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν
ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.
13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλί-
ψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ
ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα·
14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα k γένηται· k γίνομαι.
εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως k γένηται ἰσότης.
15 Καθὼς l γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ m ἐ- l γράφω.
πλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ n ἠλαττόνησε. m πολύς.
16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ a διδόντι τὴν αὐ- n ἐλαχύς.
τὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τί-
του,
17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν c ἐδέξατο, σπου-
δαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος o ἐξῆλθε o ἔρχομαι.
πρὸς ὑμᾶς.
18 p Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελ- p πέμπω.
φὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πα-
σῶν τῶν ἐκκλησιῶν.
19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ q χειροτονηθεὶς q τείνω.
ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν r συνέκδημος ἡμῶν σὺν r δῆμος.
τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν
πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑ-
μῶν)
20 Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς ſ μω- ſ μῶμος.
μήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονου-
μένῃ ὑφ' ἡμῶν.
21 Προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυ-
ρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 p Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, ὃν t ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις t δοκιμῶ.
σπουδαῖον i ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότε-
ρον, u πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. u πείθω.
23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς
ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.
24 Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ
ἡμῶν

ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς x ἐν-
δείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θ'. Cap. IX.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους πε-
ρισσόν μοι a ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν.
2 b Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ
ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα c πα-
ρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος
d ἠρέθισε τοὺς e πλείονας.
3 f Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ
καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν g κενωθῇ ἐν τῷ
μέρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς ἔλεγον) c παρεσκευ-
ασμένοι a ἦτε·
4 Μήπως ἐὰν h ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδό-
νες, καὶ i εὕρωσιν ὑμᾶς c ἀπαρασκευάστους, k κα-
ταισχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς)
ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.
5 Ἀναγκαῖον οὖν l ἡγησάμην παρακαλέσαι
τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα h προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ
m προκαταρτίσωσι τὴν n προκατηγγελμένην εὐ-
λογίαν ὑμῶν ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐ-
λογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ o πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δὲ ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως
καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐ-
λογίαις καὶ θερίσει.
7 Ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ·
μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην
ἀγαπᾷ ὁ Θεός.
8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν p περισ-
σεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
αὐτάρκειαν ἔχοντες p περισσεύητε εἰς πᾶν ἔρ-
γον ἀγαθόν.
9 (Καθὼς q γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, r ἔδω-
κε τοῖς s πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα.
10 Ὁ δὲ t ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι,
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν t χορηγήσαι, καὶ u πληθύναι
τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ x αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς
δικαιοσύνης ὑμῶν)

x δεικνύω.
a εἰμί.
b εἴδω.
c σκεῦος.
d ἐρέθω.
e πολύς.
f πέμπω.
g κενός.
h ἔρχομαι.
i εὑρίσκω.
k αἶσχος.
l ἡγέομαι.
m ἄρτιος.
n ἀγγέλλω.
o ἔχω.
p περί.
q γράφω.
r δίδωμι.
s πένομαι.
t ἄγω.
u πλέος.
x αὐξάνω.

11 Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλό-
τητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ
Θεῷ.
12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ
μόνον [a] ἐστὶ [a] προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα
τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐ-
χαριστιῶν τῷ Θεῷ·
13 (Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης
δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁ-
μολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς, καὶ εἰς πάν-
τας.)
14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, [y] ἐπιπο- [y] πείθω.
θούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ [l] ἀνεκδιηγή-
τῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι. Cap. X.

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς
διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, [a] εἰμί.
ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, [a] ἀπὼν b θάρσος.
δὲ [b] θαῤῥῶ εἰς ὑμᾶς. c πείθω.
2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ [a] παρὼν [b] θαῤῥῆσαι τῇ d τολμάω.
[c] πεποιθήσει ἣ λογίζομαι [d] τολμῆσαι ἐπί τινας
τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦντας.
3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα
στρατευόμεθα·
4 Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, [e] ὀχυρός.
ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν [e] ὀχυ-
ρωμάτων.)
5 Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα
ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχ-
μαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ
Χριστοῦ·
6 Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες [f] ἐκδικῆσαι πᾶσαν [f] δίκη.
παρακοὴν, ὅταν [g] πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. [g] πλέος.
7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις [c] πέποι-
θεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν
ἀφ'

ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡ-
μεῖς Χριστοῦ.
8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι
[h] δίδωμι. περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς [h] ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡ-
μῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν,
[i] αἶσχος. οὐκ [i] αἰσχυνθήσομαι·
9 Ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ
τῶν ἐπιστολῶν.
10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ (φασὶ) βαρεῖαι καὶ
ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος, ἀσθενὴς, καὶ ὁ
[k] εἰς. λόγος [k] ἐξουθενημένος.
11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί [a] ἐσ-
μεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν [a] ἀπόντες, τοιοῦτοι
καὶ [a] παρόντες, τῷ ἔργῳ.
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι
[l] ἵστημι. ἑαυτοὺς τισὶ τῶν ἑαυτοὺς [l] συνιστανόντων· ἀλλὰ
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρί-
νοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ [m] συνιοῦσιν.
[m] εἶμι. 13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα [n] καυχησό-
[n] καυχάομαι. μεθα· ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ [o] ἐμέ-
ρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, [p] ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
[o] μείρω. ὑμῶν.
[p] ἱκνοῦμαι. 14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ [p] ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς,
[q] τείνω. [q] ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν
[r] φθάνω. [r] ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλ-
λοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης
[s] μέγας. τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν [s] μεγαλυνθῆναι κατὰ
τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν.
16 Εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελί-
σασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα
[n] καυχήσασθαι.
17 Ὁ δὲ [n] καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ [n] καυ-
χάσθω.
18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν [l] συνιστῶν, ἐκεῖνός [z] ἐστι
δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος [l] συνίστησιν.

Κεφ.

Κεφ. ιά. Cap.XI.

Ὄφελον [a] ἠνείχεσθέ μου μικρόν τι τῆς ἀφροσύ- [a] ἔχω.
νης· ἀλλὰ καὶ [a] ἀνέχεσθέ μου.
2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· [b] ἡρμοσά- [b] ἁρμόζω.
μην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ (παρθένον ἁγνὴν)
[c] παραστῆσαι τῷ Χριστῷ. [c] ἵστημι.
3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν [d] ἐξη- [d] ἀπατάω.
πάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω [e] φθαρῇ τὰ [e] φθέω.
νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν
Χριστόν.
4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κη-
ρύσσει ὃν οὐκ [f] ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον [f] κηρύσσω.
λαμβάνετε ὃ οὐκ [g] ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτε- [g] λαμβάνω.
ρον ὃ οὐκ [h] ἐδέξασθε, καλῶς * ἠνείχεσθε. [h] δέχομαι.
5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν [i] ὑστερηκέναι τῶν ὑ- * ἔχω.
περλίαν ἀποστόλων. [i] ὕστερος.
6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ
γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ [k] φανερωθέντες ἐν πᾶ- [k] φαίνω.
σιν εἰς ὑμᾶς.
7 Ἢ ἁμαρτίαν [l] ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν [l] ποιέω.
ἵνα ὑμεῖς [m] ὑψωθῆτε· ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ [m] ὕψος.
εὐαγγέλιον [n] εὐηγγελισάμην ὑμῖν; [n] ἀγγέλλω.
8 Ἄλλας ἐκκλησίας [o] ἐσύλησα, [g] λαβὼν [o] σύλη.
ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν [p] νάρκη.
πρὸς ὑμᾶς καὶ [i] ὑστερηθεὶς, οὐ [p] κατενάρκησα οὐ-
δενός.
9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου [q] προσανεπλήρωσαν [q] πλέος.
οἱ ἀδελφοὶ [r] ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν [r] ἔρχομαι.
παντὶ [s] ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν [t] ἐτήρησα, καὶ τη- [s] βαρύς.
ρήσω. [t] τηρέω.
10 [u] Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύ- [u] εἰμί.
χησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμα-
σι τῆς Ἀχαΐας.
11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς
[x] οἶδεν. [x] εἴδω.
12 Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω
τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα
ἐν ᾧ καυχῶνται, [y] εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡ- [y] εὑρίσκω.
μεῖς.

13 Οἱ

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται
δόλιοι, [z] μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους
Χριστοῦ.
14 Καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς
[a] μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.
15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ [a] με-
τασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν
τὸ τέλος [n] ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα
[o] εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα [h] δέξασθέ με
ἵνα μικρόν τι [z] κἀγὼ καυχήσωμαι.
[z] κἀγώ, 17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν
ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχή-
σεως.
18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα,
[z] κἀγὼ καυχήσομαι.
19 Ἡδέως γὰρ [a] ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρό-
[a] ἔχω. νιμοι [b] ὄντες.
[b] εἰμί. 20 [a] Ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ,
εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,
εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.
[c] ἀσθενέω. 21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς [c] ἠσθε-
νήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ (ἐν ἀφροσύνῃ
λέγω) τολμῶ [z] κἀγώ.
22 Ἑβραῖοί [b] εἰσι; [z] κἀγώ. Ἰσραηλῖταί
[b] εἰσι; [z] κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ [b] εἰσι; [z] κἀγώ.
23 Διάκονοι Χριστοῦ [b] εἰσι; (παραφρονῶν
λαλῶ) ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν
πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισ-
σοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.
24 Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα
[d] λαμβάνω παρὰ μίαν [d] ἔλαβον.
[e] ῥάβδος. 25 Τρὶς [e] ἐρραβδίσθην, ἅπαξ [f] ἐλιθάσθην,
[f] λίθος. τρὶς [g] ἐναυάγησα, [h] νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ
[g] ἄγω. [i] πεποίηκα·
[h] ἡμέρα. 26 Ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις
[i] ποιέω. ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ
γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν
πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν
θαλάσσῃ,

θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·
27 Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.
28 Χωρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ k ἐπισύστασίς μου k ἵστημι.
ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν,
29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ, τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι.
30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.
31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ l οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, l εἴδω.
ὅτι οὐ ψεύδομαι.
32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων·
33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ m ἐχαλά- m χαλάω.
σθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ n ἐξέφυγον τὰς χεῖρας n φεύγω.
αὐτοῦ.

Κεφ ιϐ. Cap. XII.

a Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· b ἐλεύσομαι a καυχάομαι
γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. b ἔρχομαι.
2 c Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δε- c εἴδω.
κατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ c οἶδα· εἴτε
ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ c οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν)
d ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. d ἅρπαξ.
3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ c οἶδα· ὁ Θεὸς c οἶδεν)
4 Ὅτι d ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ e ἤ- e ἀκούω.
κουσεν f ἄρρητα f ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ f ῥέω.
λαλῆσαι.
5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου a καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ a καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.
6 Ἐὰν γὰρ θελήσω a καυχήσασθαι, οὐκ g ἔσομαι g εἰμί.
ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ h ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις h εἴρω.
εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
7 Καὶ

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα
i δίδωμι. μὴ ὑπεραίρωμαι, i ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί,
ἄγγελος σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ
ὑπεραίρωμαι.
k καλέω. 8 Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον k παρεκάλεσα,
l ἵστημι. ἵνα l ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.
9 Καὶ εἴρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου·
m τέλος. ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ m τελειοῦται. n Ἥ-
n ἡδύς. διστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις
o σκηνή. μου, ἵνα o ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ.
10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν,
ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις,
ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός
εἰμι.
p γίνομαι. 11 p Γέγονα ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με
q ἀνάγκη. q ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ r ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνί-
r ὀφείλω. στασθαι· οὐδὲν γὰρ s ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστό-
s ὕστερος. λων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.
t ἔργον. 12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου t κατειργάσθη
ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι
καὶ δυνάμεσι.
u ἥσσων. 13 Τί γάρ ἐστιν ὃ u ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς
x νάρκη. λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ x κατ-
y χάρις. ενάρκησα ὑμῶν; y χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην.
14 Ἰδού, τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑ-
μᾶς, καὶ οὐ x καταναρκήσω ὑμῶν. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ
ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς
γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς
τέκνοις.
a ἡδύς. 15 Ἐγὼ δὲ a ἥδιστα δαπανήσω καὶ b ἐκδα-
b δαπανάω. πανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ
c εἰμί. καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶ-
d βαρύς. μαι.
e ἔργον. 16 c Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ d κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ'
f λαμβάνω. ὑπάρχων e πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς f ἔλαβον.
g στέλλω. 17 Μή τινα ὧν g ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι'
h ἔχω. αὐτοῦ h ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

18 i Παρεκά-

18 [i] Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ [g] συναπέστειλα — [i] καλέω.
τὸν ἀδελφόν· μή τι [h] ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος;
οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι [l] περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς — [l] πατέω.
αὐτοῖς ἴχνεσι;
19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν [m] ἀπολογού- — [m] λέγω.
μεθα; κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ [n] λαλοῦμεν· — [n] λαλέω.
τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδο-
μῆς.
20 Φοβοῦμαι γὰρ μήπως [o] ἐλθὼν οὐχ οἵους — [o] ἔρχομαι.
θέλω [p] εὕρω ὑμᾶς, [q] κἀγὼ [p] εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον — [p] εὑρίσκω.
οὐ θέλετε· μήπως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖ- — [q] καὶ ἐγώ.
αι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, [r] ἀκα- — [r] ἵστημι.
ταστασίαι·
21 Μὴ πάλιν [o] ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ
Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν
[s] προημαρτηκότων, καὶ μὴ [t] μετανοησάντων ἐπὶ — [s] ἁμαρτάνω.
τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ [u] ἔ- — [t] νόος.
πραξαν. — [u] πράττω.

Κεφ. ιγ΄. Cap. XIII.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στό-
ματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν [a] σταθή- — [a] ἵστημι.
σεται πᾶν ῥῆμα.
2 [b] Προείρηκα καὶ προλέγω ὡς παρὼν τὸ δεύ- — [b] εἴρω.
τερον, καὶ [c] ἀπὼν νῦν γράφω τοῖς [d] προημαρτη- — [c] εἰμί.
κόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν [e] ἔλθω εἰς τὸ — [d] ἁμαρτάνω.
πάλιν, οὐ [f] φείσομαι· — [e] ἔρχομαι.
3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦν- — [f] φείδομαι.
τος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυ-
νατεῖ ἐν ὑμῖν.
4 Καὶ γὰρ εἰ [g] ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ — [g] σταυρός.
ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν
ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ [h] ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνά- — [h] ζάω.
μεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.
5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ [i] ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑ- — [i] εἰμί.
αυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυ-
τούς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν [i] ἐστιν, εἰ μή τι
ἀδόκιμοί [i] ἐστε;
6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι [k] γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ — [k] γινώσκω.
ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 Εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑ-
l φαίνω. μᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι [l] φα-
νῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς
δὲ ὡς ἀδόκιμοι [i] ὦμεν.
8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ'
ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.
9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς
δὲ δυνατοὶ [i] ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν.
10 Διὰ τοῦτο ταῦτα [i] ἀπὼν γράφω, ἵνα [i] πα-
ρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν
m δίδωμι. ἣν [m] ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ
εἰς καθαίρεσιν.
11 Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζε-
σθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε·
καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης [i] ἔσται μεθ'
ὑμῶν.
12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι·
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀ-
γάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

n γράφω. Πρὸς Κορινθίους δευτέρα [n] ἐγράφη ἀπὸ Φι-
λίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ
Λουκᾶ.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ῀ ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ 'Η ΠΡΟ'Σ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ 'Επιστολή.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

ΠΑΥ῀ΛΟΣ ἀπόστολος (οὐκ ἀπ' ἀνθρώ-
πων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ 'Ιησοῦ
Χριστοῦ, καὶ τοῦ Θεοῦ πατρὸς τοῦ [a] ἐγείραν- [a] ἐγείρω.
τος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.)
2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκ-
κλησίαις τῆς Γαλατίας·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ
Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ
4 Τοῦ [b] δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν [b] δίδωμι.
ἡμῶν, ὅπως [c] ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ [d] ἐνεστῶ- [c] αἱρέω.
τος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ [d] ἵστημι.
καὶ πατρὸς ἡμῶν·
5 ῟Ωι ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀ-
μήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως [e] μετατίθεσθε [e] τίθημι.
ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς
ἕτερον εὐαγγέλιον·
7 ῝Ο οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινες [f] εἰσιν οἱ [f] εἰμί.
ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες [g] μεταστρέψαι [g] στρέφω.
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.
8 'Αλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ
εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ [h] εὐηγγελισάμεθα [h] ἀγγέλλω.
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.
9 ῾Ως [i] προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, [i] εἴρω.
εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ [k] παρελά- [k] λαμβάνω.
βετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 ῎Αρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν Θεόν; ἢ
ζητῶ

ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώ-
[l] ἀρέσκω. ποις [l] ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν [f] ἤμην.
11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέ-
λιον τὸ [b] εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ [f] ἔσ-
κατὰ ἄνθρωπον.
12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου [k] παρέλα-
[m] διδάσκω. βον αὐτό, οὔτε [m] ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκα-
λύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[*] ἀκούω. 13 * Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν πο-
[n] διώκω. τε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν
[o] πέρθω. [n] ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ [o] ἐπόρθουν
αὐτήν.
[p] κόπτω. 14 Καὶ [p] προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ
[q] ἧλιξ. πολλοὺς [q] συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσο-
τέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου [b] πα-
ραδόσεων.
[r] δοκέω. 15 Ὅτε δὲ [r] εὐδόκησεν ὁ Θεός, ὁ [f] ἀφορίσας
[f] ὅρος. με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ [t] καλέσας διὰ τῆς
[t] καλέω. χάριτος αὐτοῦ,
[u] καλύπτω. 16 [u] Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα
εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως
οὐ [e] προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι.
[x] ἔρχομαι. 17 Οὐδὲ [x] ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς
τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' [x] ἀπῆλθον εἰς
Ἀραβίαν, καὶ πάλιν [g] ὑπέστρεψα εἰς Δαμα-
σκόν.
18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία [x] ἀνῆλθον εἰς Ἱερο-
[y] ἵστημι. σόλυμα [y] ἱστορῆσαι Πέτρον· καὶ [z] ἐπέμεινα πρὸς
[z] μένω. αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
19 Ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ
Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.
20 Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 Ἔπειτα [x] ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συ-
ρίας καὶ τῆς Κιλικίας.
[a] νόος. 22 [f] Ἤμην δὲ [a] ἀγνοούμενος τῷ προ-
σώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν
Χριστῷ.
[b] εἰμί. 23 Μόνον δὲ ἀκούοντες [b] ἦσαν, Ὅτι ὁ διώκων
ἡμᾶς

μᾶς ποτὲ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν πο-
τε c ἐπόρθει. c πέρθω.
24 Καὶ d ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν. d δοκέω.

Κεφ. β. Cap.II.

ΕΠειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν a βαίνω.
a ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, b λαμβάνω
b συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.
2 a Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ c ἀνεθέ- c τίθημι.
μην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς
ἔθνεσι· κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς
κενὸν d τρέχω, ἢ d ἔδραμον. d τρέχω.
3 Ἀλλ᾽ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ, Ἕλλην e ὢν, e εἰμί.
f ἠναγκάσθη g περιτμηθῆναι. f ἀνάγκη.
4 Διὰ δὲ τοὺς h παρεισάκτους ψευδαδέλφους, g τέμνω.
οἵτινες i παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευ- h ἄγω.
θερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἵνα ἡ- i ἔρχομαι.
μᾶς k καταδουλώσωνται· k δοῦλος.
5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν l εἴξαμεν τῇ ὑποτα- l εἴκω.
γῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου m διαμείνῃ m μένω.
πρὸς ὑμᾶς.
6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων e εἶναί τι, ὁποῖοί
ποτε e ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεὸς
ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐ-
δὲν c προσανέθεντο·
7 Ἀλλὰ τοὐναντίον, n ἰδόντες ὅτι o πεπίστευ- n εἴδω.
μαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέ- o πίστις.
τρος τῆς περιτομῆς.
8 (Ὁ γὰρ p ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν p ἔργον.
τῆς περιτομῆς, p ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη)
9 Καὶ q γνόντες τὴν χάριν τὴν r δοθεῖσάν μοι, q γινώσκω.
Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες r δίδωμι.
στύλοι e εἶναι, δεξιὰς r ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ
κοινωνίας ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς
τὴν περιτομήν.
10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα s μνημονεύωμεν· s μιμνήσκο-
ὃ καὶ t ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο u ποιῆσαι. μαι.
11 Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ t σπεύδω.
πρόσωπον αὐτῷ x ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμέ- u ποιέω.
νος e ἦν. x ἵστημι.

12 Πρὸ

12 Πρὸ τοῦ γὰρ i ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου,
y ἐσθίω. μετὰ τῶν ἐθνῶν y συνήσθιεν· ὅτε δὲ i ἦλθον, ὑπέ-
z ὅρος. στελλε καὶ z ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς
ἐκ περιτομῆς.
a κρίνω. 13 Καὶ a συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ
b ἄγω. Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας b συναπήχθη αὐτῶν
τῇ ὑποκρίσει.
c πούς. 14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ c ὀρθοποδοῦσι πρὸς
τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ
d ζάω. ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων,
ἐθνικῶς d ζῇς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀ-
ναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;
15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν
ἁμαρτωλοί.
16 Εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ
ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ·
e πίστις. καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν e ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
f δίκη. f δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔρ-
γων νόμου· διότι οὐ f δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων
νόμου πᾶσα σάρξ.
17 Εἰ δὲ ζητοῦντες f δικαιωθῆναι ἐν Χρι-
g εὑρίσκω. στῷ, g εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
h γίνομαι. Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ h γένοιτο.
i λύω. 18 Εἰ γὰρ ἃ i κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκο-
δομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι.
k θνήσκω. 19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ k ἀπέθανον, ἵνα
Θεῷ d ζήσω.
l σταυρός. 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· d ζῶ δέ, οὐκ ἔτι ἐγώ,
d ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν d ζῶ ἐν σαρκί,
ἐν πίστει d ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαν-
m δίδωμι. τός με, καὶ m παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
n τίθημι. 21 Οὐκ n ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ
νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν k ἀπέ-
θανεν.

Κεφ. γʹ. Cap. III.

a νόος. Ὦ a ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε
τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ' ὀφθαλ-
d σταυρός. μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν b ἐ-
σταυρωμένος;

2 Τοῦτο μόνον θέλω c μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ c μανθάνω.
ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα d ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς d λαμβάνω
πίστεως;
3 Οὕτως a ἀνόητοί e ἐστε; f ἐναρξάμενοι e εἰμί.
πνεύματι, νῦν σαρκὶ g ἐπιτελεῖσθε; f ἄρχω.
4 Τοσαῦτα h ἐπάθετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ. g τέλος.
5 Ὁ οὖν i ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ h πάσχω.
k ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ i ἄγω.
ἐξ ἀκοῆς πίστεως; k ἔργον.
6 Καθὼς Ἀβραὰμ l ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ l πίστις.
m ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. m λέγω.
7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί f εἰσιν
υἱοὶ Ἀβραάμ.
8 n Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως o δι- n εἴδω.
καιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, p προευηγγελίσατο τῷ o δίκη.
Ἀβραὰμ, Ὅτι m εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πάν- p ἀγγέλλω.
τα τὰ ἔθνη.
9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως m εὐλογοῦνται σὺν τῷ
πιστῷ Ἀβραάμ.
10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου f εἰσὶν, ὑπὸ
κατάραν f εἰσί q γέγραπται γὰρ, r Ἐπικατάρατος q γράφω.
πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς q γεγραμ- r ἀρά.
μένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ſ ποιῆσαι ſ ποιέω.
αὐτά.
11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ
Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως t ζή- t ζάω.
σεται.
12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ f ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' Ὁ
ſ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος t ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
13 Χριστὸς ἡμᾶς x ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας x ἀγορά.
τοῦ νόμου, y γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· q γέ- y γίνομαι.
γραπται γὰρ, a Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ b κρεμά- a ἀρά.
μενος ἐπὶ ξύλου· b κρεμάω.
14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ
c γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν c γίνομαι.
τοῦ πνεύματος d λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. d λαμβάνω
15 Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως e κύρω.
ἀνθρώπου e κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς f ἀ- f τίθημι.
θετεῖ, ἢ g ἐπιδιατάσσεται. g τάττω.

h ῥέω. 16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ h ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγε-
λίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, Καὶ τοῖς
σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός,
i εἰμί. Καὶ τῷ σπέρματί σου· ὅς i ἐστι Χριστός·
17 Τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην e προκεκυρω-
μένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν, ὁ μετὰ ἔτη τετρα-
κόσια καὶ τριάκοντα c γεγονὼς νόμος οὐκ ἀ-
k ἔργον. κυροῖ, εἰς τὸ k καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ
ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας
l χάρις. l κεχάρισται ὁ Θεός.
19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν
m ἔρχομαι. f προσετέθη, ἄχρις οὗ m ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ n ἐ-
n ἀγγέλλω. πήγγελται· g διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
μεσίτου.
20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ i ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς,
εἷς i ἐστιν.
21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ
Θεοῦ; Μὴ c γένοιτο· εἰ γὰρ o ἐδόθη νόμος ὁ δυ-
o δίδωμι. νάμενος p ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου i ἦν
p ποιέω. ἡ δικαιοσύνη.
22 Ἀλλὰ q συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα
q κλείω. ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ o δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.
23 Πρὸ τοῦ δὲ m ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον
r ὄυρος. r ἐφρουρούμεθα, q συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν
s καλύπτω. πίστιν s ἀποκαλυφθῆναι.
24 Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν c γέγο-
t δίκη. νεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως t δικαιωθῶμεν.
25 m Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παι-
δαγωγόν i ἐσμεν.
26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ i ἐστε διὰ τῆς πίστεως
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
u βάπτω. 27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν u ἐβαπτίσθητε, Χρι-
x δύω. στὸν x ἐνεδύσασθε.
28 Οὐκ i ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ
ἔνι i δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ i ἔνι ἄρσεν
καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς i ἐστε ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.

29 Εἰ

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ
σπέρμα [i] ἐστὲ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Κεφ. δ'. Cap. IV.

ΛΕ'γω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος
νήπιός [a] ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύρι-
ος πάντων [a] ὤν· — [a] εἰμί.
2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους [a] ἐστὶ καὶ οἰκονόμους,
ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός.
3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε [a] ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ
στοιχεῖα τοῦ κόσμου [a] ἦμεν [b] δεδουλωμένοι. — [b] δοῦλος.
4 Ὅτε δὲ [c] ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, [d] ἐξ- — [c] ἔρχομαι.
απέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, [e] γενόμενον ἐκ — [d] στέλλω.
γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον· — [e] γίνομαι.
5 Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον [f] ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν — [f] ἀγοράζω.
υἱοθεσίαν [g] ἀπολάβωμεν. — [g] λαμβάνω.
6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, [d] ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ
πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν,
[i] κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. — [i] κράζω.
7 Ὥστε οὐκ ἔτι [a] εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ
υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, [b] ἐδουλεύ-
σατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς·
9 Νῦν δὲ, [k] γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ [k] γνω- — [k] γινώσκω.
σθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ
τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνω-
θεν δουλεύειν θέλετε;
10 Ἡμέρας [l] παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ και- — [l] τηρέω.
ροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.
11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ [m] κεκοπί- — [m] κόπτω.
ακα εἰς ὑμᾶς.
12 [e] Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι [n] κἀγὼ ὡς ὑμεῖς — [n] καὶ ἐγώ.
ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν, οὐδέν με [o] ἠδικήσατε· — [o] δίκη.
13 [p] Οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς — [p] εἴδω.
[q] εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον· — [q] ἀγγέλλω.
14 Καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου
οὐκ [r] ἐξουθενήσατε, οὐδὲ [s] ἐξεπτύσατε· ἀλλ' — [r] οὐδείς.
ὡς ἄγγελον Θεοῦ [t] ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν — [s] πτύω.
Ἰησοῦν. — [t] δέχομαι.
15 Τίς οὖν [a] ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρ-

μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς
[u] ὀρύττω. — ὑμῶν [u] ἐξορύξαντες ἂν [x] ἐδώκατέ μοι.
[x] δίδωμι. — 16 Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν [e] γέγονα ἀληθεύων
ὑμῖν;
[y] κλείω. — 17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ [y] ἐκκλεῖ-
σαι ἡμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.
18 Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ
μὴ μόνον ἐν τῷ [a] παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.
19 Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ
[z] μορφή. — [z] μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.
[a] θέλω. — 20 [a] Ἤθελον δὲ [b] παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι,
b εἰμί. — καὶ * ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι c ἀποροῦμαι ἐν
* ἀλλάττω. — ὑμῖν.
[c] πείρω. — 21 Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες [b] εἶναι,
τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;
d γράφω. — 22 d Γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς
[e] ἔχω. — [e] ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευ-
θέρας.
23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα
f γεννάω. — f γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγ-
γελίας.
[g] ἀγορεύ. — 24 Ἅτινά [b] ἐστιν [g] ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ
b εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ,
εἰς δουλείαν f γεννῶσα, ἥτις [b] ἐστὶν Ἄγαρ.
25 Τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος [b] ἐστὶν ἐν τῇ Ἀ-
[i] στείχω. — ῥαβίᾳ, [i] συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δου-
λεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.
26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα [b] ἐστίν,
ἥτις [b] ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν.
[k] γράφω. — 27 [k] Γέγραπται γάρ, [l] Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ
[l] φρήν. — τίκτουσα, [m] ῥῆξον καὶ [n] βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα·
[m] ῥήσσω. — ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς
[n] βοάω. — ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
28 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγ-
γελίας τέκνα [b] ἐσμέν.
29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα [f] γεννη-
[p] διώκω. — θεὶς [p] ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα οὕτω καὶ νῦν.
30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν
παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρο-

νομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευ-
θέρας.
31 Ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ [b] ἐσμὲν παιδίσκης
τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'. Cap. V.

ΤΗ͂ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς [a] ἠλευθέ- [a] ἐλεύθερος
ρωσε, [b] στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλεί- [b] ἵστημι.
ας [c] ἐνέχεσθε. [c] ἔχω.
2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν [d] τέμνω.
[d] περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ [e] εἰμί.
[d] περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης [e] ἐστὶν ὅλον τὸν
νόμον ποιῆσαι. [f] ἔργον.
4 [f] Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν [g] πίπτω.
νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος [g] ἐξεπέσατε.
5 Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δι- [h] δέχομαι.
καιοσύνης [h] ἀπεκδεχόμεθα.
6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει,
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης [f] ἐνερ-
γουμένη.
7 [i] Ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς [k] ἀνέκοψε [i] τρέχω.
τῇ ἀληθείᾳ μὴ [l] πείθεσθαι; [k] κόπτω.
8 Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. [l] πείθω.
9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.
10 Ἐγὼ [l] πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι [m] φρήν.
οὐδὲν [m] ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς
βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ.
11 Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κη-
ρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ
σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.
12 Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ [n] ἀναστατοῦν- [n] ἵστημι.
τες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ [o] ἐκλήθητε, [o] καλέω.
ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν
τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλ-
λήλοις.
14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται,
ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε,

ᵖ ἁλίσκω. βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ᵖ ἀναλωθῆτε.
16 Λέγω δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπι-
θυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.
17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύμα-
τος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀν-
τίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε, ταῦ-
τα ποιῆτε.
18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νό-
μον.
19 Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ἅτινά
ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,
20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις,
ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
21 Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅ-
μοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προ-
εῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν
ᑫ νέμω. Θεοῦ οὐ ᑫ κληρονομήσουσιν.
22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός, ἐστιν ἀγάπη,
χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθω-
σύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια.
23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.
24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ʳ ἐσαύρωσαν σὺν
ʳ σαυρός. τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
ˢ ζάω. 25 Εἰ ˢ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοι-
χῶμεν.
ᵗ γίνομαι. 26 Μὴ ᵗ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προ-
καλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

Κεφ. ϛʹ. Cap.VI.

ᵃ λαμβάνω ἈΔελφοὶ, ἐὰν καὶ ᵃ προληφθῇ ἄνθρωπος
ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευμα-
ᵇ ἄρτιος. τικοὶ ᵇ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρα-
ᶜ πεῖρα. ότητος· σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ ᶜ πειρα-
σθῇς.
2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως
ᵈ πλέος. ᵈ ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
ᵉ εἰμί. 3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις ᵉ εἶναί τι, μηδὲν ὢν, ἑαυ-
τὸν ᶠ φρεναπατᾷ.
ᶠ ἀπατάω. 4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ
ᵍ ἔχω. τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ᵍ ἕξει, καὶ οὐκ
εἰς τὸν ἕτερον.

5 Ἕκαστος

5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω δὲ ὁ h κατηχούμενος τὸν λόγον h ἤχος.
τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.
7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.
8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρ-
κὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦ-
μα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· i καιρῷ i καιρός.
γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ k ἐκλυόμενοι. k λύω.
10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα
τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς
οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν l ἔγρα- l γράφω.
ψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί,
οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς m περιτέμνεσθαι· μόνον m τέμνω.
ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
13 Οὐδὲ γὰρ οἱ m περιτεμνόμενοι, αὐτοὶ νόμον
φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς m περιτέμνε-
σθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
14 Ἐμοὶ δὲ μὴ n γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν n γίνομαι.
τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' οὗ
ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, o κἀγὼ τῷ κόσμῳ. o καὶ ἐγώ.
15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰ-
σχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν,
εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω·
ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-
ματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας l ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ͂ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ 'Η ΠΡΟ'Σ ΕΦΕΣΙ'ΟΥΣ 'Επιστολή.

Κεφάλαιον α'. Cap. I.

ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγί-
a εἰμί. οις τοῖς a οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
b λέγω. 3 b Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ b εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν
πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
ἐν Χριστῷ.
4 Καθὼς b ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
καταβολῆς κόσμου, a εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
c ὅρος. 5 c Προορίσας ἡμᾶς εἰς d υἱοθεσίαν διὰ Ἰη-
d τίθημι. σοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελή-
ματος αὐτοῦ
6 Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν ᾗ
e χάρις. e ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ.
7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵ-
ματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ
τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ.
f περί. 8 Ἧς f ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ
καὶ φρονήσει
9 Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος
αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν d προέθετο ἐν
αὐτῷ.
10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν και-
ρῶν

ρῶν, [g] ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χρι-   [g] κεφαλή.
στῷ, τά τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς·
11 Ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ [h] ἐκληρώθημεν, [c] προ-   [h] κλῆρος.
ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦν-
τος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ.
12 Εἰς τὸ [a] εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐ-
τοῦ, τοὺς [i] προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ.   [i] ἐλπίς.
13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀ-
ληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ
καὶ πιστεύσαντες [k] ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς   [k] σφραγίς.
ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ.
14 Ὅς [a] ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν,
εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς
δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο [l] κἀγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς   [l] καὶ ἐγώ.
πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους,
16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνεί-
αν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·
17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, [m] δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σο-   [m] δίδωμι.
φίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·
18 [n] Πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς δια-   [n] φάος.
νοίας ὑμῶν, εἰς τὸ [o] εἰδέναι ὑμᾶς τίς [a] ἐστιν ἡ   [o] εἴδω.
ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δό-
ξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις·
19 Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐν-
έργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
20 Ἣν [p] ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, [q] ἐγεί-   [p] ἔργον.
ρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ [r] ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ   [q] ἐγείρω.
αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,   [r] ἕζω.
21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυ-
νάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνο-
μαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ
ἐν τῷ μέλλοντι.
22 Καὶ πάντα [s] ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς [t] πό-   [s] τάσσω.
δας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν [m] ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ   [t] πούς.
πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,

23 Ἥτις [a] ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα
[n] πλέος. τοῦ πάντα ἐν πᾶσι [n] πληρουμένου.

Κεφ. β'. Cap.II.

[a] εἰμί. ΚΑὶ ὑμᾶς [a] ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι
καὶ ταῖς ἁμαρτίαις,
2 Ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα
τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ
[b] ἔργον. ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν [b] ἐνεργοῦντος ἐν
τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας.
[c] στρέφω. 3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες [c] ἀνεστράφημέν
ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες
τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν· καὶ
[a] ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί.
4 Ὁ δὲ Θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν
πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,
5 Καὶ [a] ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμα-
[d] ποιέω. σι, [d] συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· (χάριτί [a] ἐστε
[e] σῶος. [e] σεσωσμένοι.)
[f] ἐγείρω. 6 Καὶ [f] συνήγειρε, καὶ [g] συνεκάθισεν ἐν τοῖς
[g] ἕζω. ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
[h] δεικνύω. 7 Ἵνα [h] ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχο-
μένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάρι-
τος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
8 Τῇ γὰρ χάριτί [a] ἐστε [e] σεσωσμένοι διὰ τῆς πί-
στεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον.
9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται.
10 Αὐτοῦ γάρ [a] ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν
[i] ἕτοιμος. Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς [i] προ-
[k] πατέω. ητοίμασεν ὁ Θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς [k] περιπατή-
σωμεν.
[l] μιμνή- 11 Διὸ [l] μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθ-
σκομαι. νη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λε-
γομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ, χειροποιήτου·
12 Ὅτι [a] ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χρι-
[m] ἀλλότριος στοῦ, [m] ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ,
καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα
μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·
13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ

[a] ὄντες

a ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς n ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵ- n γίνομαι.
ματι τοῦ Χριστοῦ.
14 Αὐτὸς γὰρ a ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιή-
σας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγ-
μοῦ o λύσας· o λύω.
15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον
τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι b καταργήσας, ἵνα τοὺς
δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον,
ποιῶν εἰρήνην,
16 Καὶ p ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν p ἀλλάσσω.
ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ, διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας
τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
17 Καὶ q ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑ- q ἔρχομαι.
μῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς.
18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ
ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.
19 Ἄρα οὖν οὐκέτι a ἐστὲ ξένοι καὶ πάροι-
κοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖοι
τοῦ Θεοῦ,
20 r Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ r δέμω.
τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, a ὄντος ſ ἀκρογωνι- ſ γωνία.
αίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ·
21 Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ t συναρμολογου- t λέγω.
μένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ·
22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς r συνοικοδομεῖσθε εἰς κα-
τοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ
Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν.
2 Εἴγε a ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος a ἀκούω.
τοῦ Θεοῦ τῆς b δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς. b δίδωμι.
3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν c ἐγνώρισέ μοι τὸ c γνωρίζω.
μυστήριον, (καθὼς d προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· d γράφω.
4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες e νοῆσαι e νόος.
τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ)
5 Ὃ ἐν ἑτέραις γενεαῖς οὐκ c ἐγνωρίσθη τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν f ἀπεκαλύφθη τοῖς f καλύπτω.
ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύ-
ματι,

5 g Εἶναι

g εἰμί. 6 g Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσω-
h ἔχω. μα καὶ h συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ
Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου.
i γίνομαι. 7 Οὗ i ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν b δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέρ-
γειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
k ἐλαχύς. 8 Ἐμοὶ τῷ k ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγί-
l ἀγγέλλω. ων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν l εὐαγ-
m ἴχνος. γελίσασθαι τὸν m ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,
n φάος. 9 Καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ κοινωνία τοῦ
o κρύπτω. μυστηρίου τοῦ o ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων
p κτίζω. ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα p κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
10 Ἵνα c γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξ-
ουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ
q ποιέω. πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ.
11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν q ἐποί-
ησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
r πείθω. 12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν προσα-
γωγὴν ἐν r πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.
13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί
μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις g ἐστὶ δόξα ὑμῶν.
14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ,
15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς
ὀνομάζεται.
16 Ἵνα b δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
f κράτος. αὐτοῦ, δυνάμει f κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύ-
ματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον.
t οἶκος. 17 t Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.
u ῥίζα. 18 Ἐν ἀγάπῃ u ἐῤῥιζωμένοι καὶ x τεθεμελι-
x θεμέλιον. ωμένοι ἵνα y ἐξισχύσητε z καταλαβέσθαι σὺν
y ἰσχύς. πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος,
z λαμβάνω καὶ βάθος καὶ ὕψος.
a γνώσκω. 19 a Γνῶναί τε, τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώ-
b πλέος. σεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ἵνα b πληρωθῆτε εἰς
πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι
c ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν c περί.
δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν
αἰώνων· ἀμήν.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυ-
ρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς
a ἐκλήθητε. a καλέω.
2 Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότη-
τος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
ἐν ἀγάπῃ.
3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύ-
ματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.
4 Ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ a ἐκλή-
θητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·
5 Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα·
6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων
καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν.
7 Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν b ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ b δίδωμι.
μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.
8 Διὸ λέγει, c Ἀναβὰς εἰς ὕψος d ᾐχμα- c βαίνω.
λώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ b ἔδωκε δόματα d ἁλίσκω.
τοῖς ἀνθρώποις.
9 Τὸ δὲ c ἀνέβη, τί e ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ c κατέ- e εἰμί.
βη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;
10 Ὁ c καταβὰς, αὐτός e ἐστι καὶ ὁ c ἀναβὰς
ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα f πληρώσῃ f πλέος.
τὰ πάντα.
11 Καὶ αὐτὸς b ἔδωκε τοὺς μὲν, ἀποστόλους,
τοὺς δὲ, προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστὰς, τοὺς δὲ,
ποιμένας καὶ διδασκάλους
12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔρ-
γον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ
Χριστοῦ.
13 Μέχρι g καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν g ἄντα.
ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ
τοῦ

τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.

14 Ἵνα μηκέτι [e] ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, [h] αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς [e] ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός.

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα [i] συναρμολογούμενον καὶ [c] συμβιβαζόμενον διὰ πάσης [k] ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ·

17 Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν.

18 [l] Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, [m] ὄντες [n] ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν [m] οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν.

19 Οἵτινες [o] ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς [b] παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως [p] ἐμάθετε τὸν Χριστόν.

21 Εἴγε αὐτὸν [q] ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ [r] ἐδιδάχθητε, καθώς [m] ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·

22 [s] Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

22 [t] Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν.

24 Καὶ [u] ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν [x] κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ [s] ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι [m] ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

[h] αὐξάνω.
[i] λέγω.
[k] ἅπτω.
[l] σκότος.
[m] εἰμί.
[n] ἀλλότριος
[o] ἄλγος.
[p] μανθάνω.
[q] ἀκούω.
[r] διδάσκω.
[s] τίθημι.
[t] νέος.
[u] δύω.
[x] κτίζω.

26 Ὀργί-

26 Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος
μὴ [y] ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· [y] δύμι.
27 Μήτε [b] δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.
28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ
κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵ-
να ἔχῃ [b] μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.
29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑ-
μῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς
οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα [b] δῷ χάριν τοῖς ἀκού-
ουσι.
30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
Θεοῦ, ἐν ᾧ [z] ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ- [z] σφραγίς.
τρώσεως.
31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ
κραυγὴ, καὶ βλασφημία, [a] ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, [a] αἴρω.
σὺν πάσῃ κακίᾳ.
32 [b] Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔ- [b] γίνομαι.
σπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ
Θεὸς ἐν Χριστῷ [c] ἐχαρίσατο ὑμῖν. [c] χάρις.

Κεφ. ε. Cap.V.

[a] Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγα- [a] γίνομαι.
πητά.
2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ [b] παρέδωκεν ἑαυτὸν [b] δίδωμι.
ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.
3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεο-
νεξία μηδὲ [c] ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέ- [c] ὄνομα.
πει ἁγίοις.
4 Καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπε-
λία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.
5 Τοῦτο γὰρ [d] ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρ- [d] εἰμί.
νος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς [d] ἐστιν
εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.
6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ
ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῆς ἀπειθείας.
7 Μὴ οὖν [a] γίνεσθε [e] συμμέτοχοι αὐτῶν. [e] ἔχω.

8 [d] Ἦτε

8 d Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν
Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε.
9 (Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀ-
γαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ.)
10 Δοκιμάζοντες τί d ἐστιν εὐάρεστον τῷ
Κυρίῳ.
11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς
ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.
12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰ-
σχρόν d ἐστι καὶ λέγειν.
13 Τὰ δὲ πάντα, f ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φω-
f ἐλέγχω. τὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς
ἐστι.
g ἐγείρω. 14 Διὸ λέγει, g Ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ h ἀνά-
h ἵστημι. στα ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.
15 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε·
μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,
i ἀγορά. 16 i Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέ-
ραι πονηραί d εἰσι.
17 Διὰ τοῦτο μὴ e γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
k ἔω. k συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.
l μέθυ. 18 Καὶ μὴ l μεθύσκεσθε οἴνῳ ἐν ᾧ ἐστιν ἀσω-
m πλέος. τία, ἀλλὰ m πληροῦσθε ἐν πνεύματι.
19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ
n ἀείδω. ᾠδαῖς πνευματικαῖς, n ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες
ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.
o χάρις. 20 o Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων,
ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ
Θεῷ καὶ πατρί.
21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Θεοῦ.
22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑπο-
τάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ.
23 Ὅτι ὁ ἀνήρ d ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς
καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός d ἐστι
σωτὴρ τοῦ σώματος.
24 Ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ
Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσιν ἐν παντί.
25 Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυ-
τῶν,

τῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς p ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, p ἀγαπάω.
καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·
26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λου-
τρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι.
27 Ἵνα h παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον,
τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον, ἢ ῥυτίδα,
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμω-
μος.
28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς
ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγα-
πῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.
29 Οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα q ἐμί- q μῖσος.
σησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς
καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν.
30 Ὅτι μέλη d ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.
31 Ἀντὶ τούτου r καταλείψει ἄνθρωπος τὸν r λείπω.
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ ſ προσκολληθή- ſ κόλλα.
σεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ d ἔσονται οἱ δύο
εἰς σάρκα μίαν.
32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω
εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.
33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν
ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ
γυνὴ ἵνα u φοβῆται τὸν ἄνδρα. u φοβέομαι.

Κεφ. ϛ'. Cap. VI.

ΤΑ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν
ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ a ἐστι δίκαιον. a εἰμί.
2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα (ἥτις
a ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ)
3 Ἵνα εὖ σοι b γένηται, καὶ a ἔσῃ μακροχρό- b γίνομαι.
νιος ἐπὶ τῆς γῆς.
4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκ-
να ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ Κυρίου.
5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς Κυρίοις κατὰ
σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρ-
δίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ.
6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν, ὡς ἀν-

θρωπάρεσκοι· ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦν-
τες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς·
7 Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ
οὐκ ἀνθρώποις.
c εἴδω. 8 c Εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγα-
θὸν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος,
εἴτε ἐλεύθερος.
9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐ-
d ἔω. τοὺς, d ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· c εἰδότες ὅτι καὶ ὑ-
μῶν αὐτῶν ὁ Κύριός a ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προ-
σωποληψία οὐκ a ἔστι παρ' αὐτῷ.
e δύναμαι. 10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, e ἐνδυναμοῦσθε ἐν
Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·
f δύω. 11 f Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ,
g ἵστημι. πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς g στῆναι πρὸς τὰς με-
θοδείας τοῦ διαβόλου.
12 Ὅτι οὐκ a ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ
σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξου-
σίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους αἰῶ-
νος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας
h λαμβάνω ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.
i δύναμαι. 13 Διὰ τοῦτο h ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν
k ἵστημι. τοῦ Θεοῦ, ἵνα i δυνηθῆτε k ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέ-
l ἔργον. ρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα l κατεργασάμενοι
m ζώννυμι. στῆναι.
14 k Στῆτε οὖν m περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν
ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ f ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα
n δέω. τῆς δικαιοσύνης·
15 Καὶ n ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοι-
μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης.
16 Ἐπὶ πᾶσιν h ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς
πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πο-
o πῦρ. νηροῦ τὰ o πεπυρωμένα σβέσαι.
p δέχομαι. 17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου p δέ-
ξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ a ἐστι
ῥῆμα Θεοῦ.
18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσ-
ευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ
q ὕπνος. εἰς αὐτὸ τοῦτο q ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρ-
τερήσει

ϛεύξήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων.
19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι [r] δοθείη λόγος [r] δίδωμι.
ἐν ἀνοίξει τοῦ ϛόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ [s] γνω- [s] γνωρίζω.
ρίσαι τὸ μυϛήριον τοῦ εὐαγγελίου.
20 Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει· ἵνα ἐν
αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με [t] λαλῆσαι. [t] λαλέω.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί
πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγα-
πητὸς ἀδελφὸς καὶ πιϛὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ.
22 Ὃν [u] ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, [u] πέμπω.
ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ [x] παρακαλέσῃ τὰς [x] καλέω.
καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πί-
ϛεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριϛοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν
Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριϛὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ἀ-
μήν.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώ-
μης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ Ἐπιϛολή.

Κεφάλαιον α΄. Cap.I.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι
Ἰησοῦ Χριϛοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν
Χριϛῷ Ἰησοῦ, τοῖς [a] οὖσιν ἐν Φιλίπ- [a] εἰμί.
ποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριϛοῦ.
3 Εὐχαριϛῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ
μνείᾳ ὑμῶν.

4 (Πάν-

4 (Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάν-
των ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος.)
5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέ-
λιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν.
b πείθω. 6 [b] Πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ [c] ἐναρξά-
c ἄρχω. μενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις
ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 Καθώς [a] ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν
ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρ-
δίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ τῇ ἀπο-
λογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοι-
νωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς [a] ὄν-
τας.
d πόθος. 8 Μάρτυς γάρ μου [a] ἐστὶν ὁ Θεὸς ὡς [d] ἐπιπο-
θῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ.
9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑ-
μῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώ-
σει καὶ πάσῃ αἰσθήσει.
10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα·
ἵνα [a] ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν
Χριστοῦ·
e πλέος. 11 [e] Πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι
τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγε-
f ἔρχομαι. λίου [f] ἐλήλυθεν.
13 Ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ
g γίνομαι. [g] γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοι-
ποῖς πᾶσι·
14 Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ
[b] πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως
τολμᾷν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.
15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ
καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.
16 Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλ-
λουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν
τοῖς δεσμοῖς μου.
17 Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολο-
γίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.

18 Τί

18 Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προ-
φάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ
ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.
19 [h] Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι [i] ἀποβήσεται [h] εἴδω.
εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορη- [i] βαίνω.
γίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
20 Κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου,
ὅτι ἐν οὐδενὶ [k] αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ [k] αἶσχος.
παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν [l] μεγαλυνθήσεται [l] μέγας.
Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε
διὰ θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ [m] ζῆν, Χριστὸς, καὶ τὸ ἀποθα- [m] ζάω.
νεῖν, κέρδος. [n] θνήσκω.
22 Εἰ δὲ τὸ [m] ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρ-
πὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω.
23 [o] Συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυ- [o] ἔχω.
μίαν ἔχων εἰς τὸ [p] ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ [p] λύω.
[a] εἶναι, πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον·
24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιό-
τερον δι' ὑμᾶς.
25 Καὶ τοῦτο [b] πεποιθὼς [h] οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ
συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκο-
πὴν, καὶ χαρὰν τῆς πίστεως.
26 Ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν
πρὸς ὑμᾶς.
27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ
πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε [f] ἐλθὼν καὶ [h] ἰδὼν ὑμᾶς,
εἴτε [a] ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι [q] στήκετε [q] ἵστημι.
ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ
πίστει τοῦ εὐαγγελίου·
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν
ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν [a] ἐστιν ἔνδειξις
ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ.
29 Ὅτι ὑμῖν [r] ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ [r] χάρις.
μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ
αὐτοῦ πάσχειν·
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον [h] ἴδετε ἐν
ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Κεφ. β'. Cap.II.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παρα-
μύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύμα-
τος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
a πλέος. 2 [a] Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ
φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι,
τὸ ἓν φρονοῦντες.
3 Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν, ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ
b ἡγέομαι. τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους [b] ἡγούμενοι ὑπερέ-
χοντας ἑαυτῶν.
4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ
τὰ ἑτέρων ἕκαστος.
5 Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγ-
c εἰμί. μὸν [b] ἡγήσατο τὸ [c] εἶναι ἴσα Θεῷ·
d λαμβάνω. 7 Ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου [d] λα-
e γίνομαι. βὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων [e] γενόμενος.
f εὑρίσκω. 8 Καὶ σχήματι [f] εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος,
g ταπεινός. [g] ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέ-
χρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.
h ὕψος. 9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν [h] ὑπερύψωσε, καὶ [i] ἐχα-
ρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα·
i χάρις. 10 Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ [k] κάμ-
k κάμπτω. ψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων·
l λέγω. 11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα [l] ἐξομολογήσηται ὅτι
Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.
m ἀκούω. 12 Ὥστε ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε [m] ὑ-
πηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλ-
λὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ
n ἔργον. φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν [n] κατερ-
γάζεσθε.
13 Ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ
τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.
14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ
διαλογισμῶν·
15 Ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέ-
κνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ
o στρέφω. [o] διεστραμμένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν
κόσμῳ.

16. Λόγον

16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἐ-
μοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν p ἔ- p τρέχω.
δραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν q ἐκοπίασα. q κόπτω.
17 Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ
λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω
πᾶσιν ὑμῖν.
18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, συγχαί-
ρετέ μοι·
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον
ταχέως r πέμψαι ὑμῖν· ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, r πέμπω.
s γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. s γινώσκω.
20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως
τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.
21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.
22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς
πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ t ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐ- t δοῦλος.
αγγέλιον.
23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω r πέμψαι, ὡς ἂν
u ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς. u εἴδω.
24 x Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς τα- x πείθω.
χέως y ἐλεύσομαι. y ἔρχομαι.
25 Ἀναγκαῖον δὲ b ἡγησάμην Ἐπαφρόδι-
τον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου,
ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου,
r πέμψαι πρὸς ὑμᾶς.
26 Ἐπειδὴ z ἐπιποθῶν a ἦν πάντας ὑμᾶς z πόθος.
καὶ b ἀδημονῶν, διότι c ἠκούσατε ὅτι d ἠσθένησε. a εἰμί
27 Καὶ γὰρ d ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· b ἀδημονέω
ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν e ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μό- c ἀκούω.
νον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ d σθενος.
f σχῶ. e ἔλεος.
28 Σπουδαιοτέρως οὖν g ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα f ἔχω.
h ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, i κἀγὼ ἀλυ- g πέμπω.
πότερος ὦ. h εἴδω.
29 k Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ i καὶ ἐγώ.
πάσης χαρᾶς· καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔ- k δέχομαι.
χετε.
30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θα-
νάτου

l ἐγγύς. να τοῦ l ἤγγισε, m παραβουλευσάμενος τῇ ψυ-
m βουλή. χῇ, ἵνα n ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς
n πλέος. πρός με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. Cap.III.

ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ·
τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνη-
ρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς
a τέμνω. ἐργάτας, βλέπετε τὴν a κατατομήν.
3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι
b πείθω. Θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ b πεποιθότες·
4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων b πεποίθησιν, καὶ ἐν σαρ-
κί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος b πεποιθέναι ἐν σαρκί,
ἐγὼ μᾶλλον.
5 Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσρα-
ὴλ, φυλῆς Βενιαμὶν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων,
κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 Κατὰ ζῆλον, διώκων τὴν ἐκκλησίαν·
c γίνομαι. κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ, c γενόμενος
d μέμφομαι d ἄμεμπτος.
e εἰμί. 7 Ἀλλ' ἅτινα e ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγη-
μαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν.
8 Ἀλλὰ μὲν οὖν γε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζη-
μίαν e εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ
f ζημία. Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου· δι' ὃν τὰ πάντα f ἐζημι-
ώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα e εἶναι, ἵνα Χριστὸν
κερδήσω,
9 Καὶ g εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-
g εὑρίσκω. καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πί-
στεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ
τῇ πίστει.
h γινώσκω. 10 Τοῦ h γνῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθη-
i μορφή. μάτων αὐτοῦ, i συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ·
k ἄντα. 11 Εἴ πως k καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν
l λαμβάνω. τῶν νεκρῶν.
m τέλος. 12 Οὐχ ὅτι ἤδη l ἔλαβον, ἢ ἤδη m τετελεί-
ωμαι·

ομαι· διώκω δὲ εἰ καὶ l καταλάβω, ἐφ᾽ ᾧ l κατε-
λήφθην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.
13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι
l κατειληφέναι.
14 Ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω n ἐπιλανθανόμενος, n λανθάνω.
τοῖς δὲ ἔμπροσθεν o ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν o τείνω.
διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ
Χριστοῦ Ἰησοῦ.
15 Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι
ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν p ἀπο- p καλύπτω.
καλύψει.
16 Πλὴν εἰς ὃ q ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοι- q φθάνω.
χεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.
17 r Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ r μιμέομαι.
σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε
τύπον ἡμᾶς.
18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις s ἔ- s λέγω.
λεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς
τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ.
19 Ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ
κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν οἱ τὰ
ἐπίγεια φρονοῦντες.
20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑ-
πάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα t ἀπεκδεχόμεθα Κύρι- t δέχομαι.
ον Ἰησοῦν Χριστόν·
21 Ὃς u μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπει- u ἔχω.
νώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον
τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ
δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ΄. Cap. IV.

Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ a ἐπιπό- a πείθω.
θητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω b στήκε- b ἵστημι.
τε ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρα-
καλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.
3 Καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ σύζυγε γνήσιε, συλ-
λαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
c συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοι- c ἆθλος.
πῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ
χαίρετε.
d γινώσκω. 5 Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν d γνωσθήτω πᾶσιν ἀν-
θρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς.
6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσ-
ευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα
ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν Θεόν.
e ἔχω. 7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ e ὑπερέχουσα πάν-
τα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοή-
ματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
f εἰμί. 8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα f ἐστὶν ἀληθῆ,
ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα προσ-
φιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος,
g λέγω. ταῦτα g λογίζεσθε.
h μανθάνω. 9 Ἃ καὶ h ἐμάθετε καὶ i παρελάβετε, καὶ k ἠκού-
i λαμβάνω. σατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ
k ἀκούω. Θεὸς τῆς εἰρήνης f ἔσται μεθ' ὑμῶν.
l χάρις. 10 l Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη
m θάλλω. ποτὲ m ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ
n καιρός. καὶ ἐφρονεῖτε, n ἠκαιρεῖσθε δέ.
11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔ-
μαθον, ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης f εἶναι.
o εἴδω. 12 o Οἶδα δὲ p ταπεινοῦσθαι, o οἶδα καὶ περισ-
p ταπεινός. σεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι q μεμύημαι, καὶ χορ-
q μύω. τάζεσθαι καὶ πεινᾷν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖ-
σθαι.
r δύναμαι. 13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ r ἐνδυναμοῦντί με
Χριστῷ.
ſ ποιέω. 14 Πλὴν καλῶς ſ ἐποιήσατε t συγκοινω-
t κοινός. νήσαντές μου τῇ θλίψει.
15 o Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι
u ἔρχομαι. ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε u ἐξῆλθον ἀπὸ Μα-
x κοινός. κεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία x ἐκοινώνησεν
εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι.
16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ
y πέμπω. δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι y ἐπέμψατε.
17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζη-
τῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
z πλέος. 18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· z πεπλή-
ρωμαι

ρωμαι [a] δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ [a] δέχομαι.
παρ᾽ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν,
εὐάρεστον τῷ Θεῷ.
19 Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν
ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ.
20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.
22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μά-
λιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησου Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους [b] ἐγράφη ἀπὸ [b] γράφω.
Ῥώμης διὰ Ἐπαφροδίτου.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ Ἐπιστολή.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
θεος ὁ ἀδελφὸς,
2 Τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ
πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 [a] Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυ- [a] χάρις.
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν
[b] προσευχόμενοι. [b] εὐχή.
4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους.

c κεῖμαι. 5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν c ἀποκειμένην ὑμῖν
d εἰμί. ἐν τοῖς οὐρανοῖς, d ἣν e προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
e ἀκούω. τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,
6 Τοῦ d παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν
f φέρω. παντὶ τῷ κόσμῳ· καὶ d ἔστι f καρποφορούμενον,
καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας e ἠκούσατε καὶ
g γινώσκω. g ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ.
h μανθάνω. 7 Καθὼς καὶ h ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ
ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν
διάκονος τοῦ Χριστοῦ·
i δῆλος. 8 Ὁ καὶ i δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην
ἐν πνεύματι.
9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας f ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι,
k πλέος. καὶ αἰτούμενοι ἵνα k πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ·
l πατέω. 10 l Περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου
εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
m φέρω. m καρποφοροῦντες, καὶ n αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπί-
n αὐξάνω. γνωσιν τοῦ Θεοῦ.
11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ
κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·
12 o Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ p ἱκανώ-
o χάρις. σαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν
p ἱκανός. τῷ φωτί·
13 Ὃς q ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ
q ῥύω. σκότους, καὶ r μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς
r ἵστημι. ἀγάπης αὐτοῦ.
14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ
αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.
15 Ὅς d ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου,
s τίκτω. s πρωτότοκος πάσης κτίσεως·
16 Ὅτι ἐν αὐτῷ t ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν
t κτίζω. τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ
τὰ ἀόρατα· εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε
ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
αὐτὸν t ἔκτισαι·

17 Καὶ

17 Καὶ αὐτός [d] ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα
ἐν αὐτῷ [r] συνέστηκε.
18 Καὶ αὐτός [d] ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος
τῆς ἐκκλησίας, ὅς [d] ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ τῶν
νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων.
19 Ὅτι ἐν αὐτῷ [u] εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρω- [u] δοκέω.
μα [x] κατοικῆσαι· [x] οἶκος.
20 Καὶ δι' αὐτοῦ [y] ἀποκαταλλάξαι τὰ πάν- [y] ἀλλάσσω.
τα εἰς αὐτὸν, [z] εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος [z] ποιέω.
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴ-
τε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
21 Καὶ ὑμᾶς ποτὲ [a] ὄντας [b] ἀπηλλοτριω- [a] εἰμί.
μένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς [b] ἀλλότριος.
πονηροῖς, νυνὶ δὲ [c] ἀποκατήλλαξεν, [c] ἀλλάσσω.
22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ
θανάτου· [d] παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους [d] ἵστημι.
καὶ [e] ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ. [e] καλέω.
23 Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει [f] τεθεμελιω- [f] θεμέλιον.
μένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ [g] μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς [g] κινέω.
ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ [h] ἠκούσατε, τοῦ [i] κηρυ- [h] ἀκούω.
χθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν· [i] κήρυξ.
οὗ [k] ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος· [k] γίνομαι.
24 Ὃς νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑ- [l] πλέος.
πὲρ ὑμῶν, καὶ [l] ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν
θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ
σώματος αὐτοῦ, ὅ [a] ἐστιν ἡ ἐκκλησία·
25 Ἧς [k] ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰ-
κονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν [m] δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς [m] δίδωμι.
[n] πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. [n] πλέος.
26 Τὸ μυστήριον τὸ [o] ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ [o] κρύπτω.
τῶν αἰώνων, καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ [p] ἐφανε- [p] φαίνω.
ρώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.
27 Οἷς [q] ἠθέλησεν ὁ Θεὸς [r] γνωρίσαι τίς ὁ [q] θέλω.
πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθ- [r] γνωρίζω.
νεσιν· ὅς [a] ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·
28 Ὃν ἡμεῖς [s] καταγγέλλομεν, [t] νουθετοῦντες [s] ἀγγέλλω.
πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄν- [t] τίθημι.
θρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ· ἵνα [u] παραστήσωμεν [u] ἵστημι.
πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν
ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν
δυνάμει.

Κεφ. β'. Cap.II.

a εἴδω. Θέλω γὰρ ὑμᾶς a εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔ-
χω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι
b ὁράω. οὐχ b ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί.
c καλέω. 2 Ἵνα c παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν,
d βαίνω. d συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦ-
τον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ
μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ.
e εἰμί. 3 Ἐν ᾧ e εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας
καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.
4 Τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογί-
ζηται ἐν πιθανολογίᾳ.
5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύ-
ματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν
τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
f λαμβάνω 6 Ὡς οὖν f παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·
g ῥίζα. 7 g Ἐρριζωμένοι καὶ h ἐποικοδομούμενοι ἐν
h δέμω. αὐτῷ, καὶ d βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς i ἐ-
i διδάσκω. διδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
k ἄγω. 8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς e ἔσται ὁ k συλαγω-
γῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν
παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ
κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.
9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς
θεότητος σωματικῶς·
l πλέος. 10 Καὶ e ἐστὲ ἐν αὐτῷ l πεπληρωμένοι, ὅς e ἐστιν
ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·
m τέμνω. 11 Ἐν ᾧ καὶ m περιετμήθητε περιτομῇ n ἀχει-
n ποιέω. ροποιήτῳ, ἐν τῇ o ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁ-
o δύω. μαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ.
p θάπτω. 12 p Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι,
q ἐγείρω. ἐν ᾧ καὶ q συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας
τοῦ Θεοῦ τοῦ q ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.
13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς e ὄντας ἐν τοῖς παρα-
πτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν
n συ-

συνεζωοποίησε σὺν αὐτῷ, r χαρισάμενος ὑ- r χάρις.
μῖν πάντα τὰ παραπτώματα.
14 s Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον s ἀλείφω.
τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ
αὐτὸ t ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, u προσηλώσας αὐτὸ t αἴρω.
τῷ σταυρῷ· u ἧλος.
15 x Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς x δύω.
ἐξουσίας y ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμ- y δεικνύω.
βεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν
πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων.
17 Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων· τὸ δὲ σῶμα,
τοῦ Χριστοῦ.
18 Μηδεὶς ὑμᾶς z καταβραβευέτω θέλων z βραβεύς.
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων,
ἃ μὴ a ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος a ὁράω.
ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.
19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ
σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων b ἐπιχορη- b ἄγω.
γούμενον καὶ c συμβιβαζόμενον, d αὔξει τὴν c βαίνω.
αὔξησιν τοῦ Θεοῦ. d αὐξάνω.
20 Εἰ οὖν e ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ ἀπὸ e θνήσκω.
τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς f ζῶντες ἐν κόσ- f ζάω.
μῳ g δογματίζεσθε; g δοκέω.
21 Μὴ h ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς· h ἅπτω.
22 Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,
κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀν-
θρώπων.
23 Ἅτινα i ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν i εἰμί.
ἐθελοθρησκείᾳ, καὶ ταπεινοφροσύνῃ, καὶ ἀφειδίᾳ
σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι, πρὸς πλησμονὴν
τῆς σαρκός.

Κεφ. γ'. Cap. III.

ΕΙ οὖν a συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζη- a ἐγείρω.
τεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ
καθήμενος·
2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 b Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυ- b θνήσκω.
πται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ.

c φαίνω. 4 Ὅταν ὁ Χριστὸς c φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε
καὶ ὑμεῖς καὶ σὺν αὐτῷ c φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
d νεκύς. 5 d Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς
γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμί-
e εἰμί. αν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις e ἐστὶν εἰδω-
λολατρεία.
6 Δι᾽ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῆς ἀπειθείας.
f πατέω. 7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς f περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε
g ζάω. g ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς.
h τίθημι. 8 Νυνὶ δὲ h ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀρ-
γήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογί-
αν, ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.
i δύω. 9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, i ἀπεκδυσά-
μενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξ-
εσιν αὐτοῦ.
10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινού-
μενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος
αὐτόν.
11 Ὅπου οὐκ e ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περι-
τομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης,
δοῦλος, καὶ ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν
πᾶσι Χριστός.
12 i Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅ-
γιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρη-
στότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μακρο-
θυμίαν.
k ἔχω. 13 k Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ l χαριζό-
μενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν·
l χάρις. καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς l ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ
ὑμεῖς.
14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις
e ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος.
15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς
m καλέω. καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ m ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ
n γίνομαι. σώματι, καὶ εὐχάριστοι n γίνεσθε.
16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν
πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νου-
θετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ

ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι [o] ᾄδοντες ἐν [o] ἀείδω.
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ.
17 Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν [p] ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν [p] ποιέω.
ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, [q] εὐχα- [q] χάρις.
ριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι᾽ αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν, ὡς [r] ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. [r] ἥκω.
19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ
μὴ [s] πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. [s] πικρός.
20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ
πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.
21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα
ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.
22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ
σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβού-
μενοι τὸν Θεόν.
23 Καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐρ-
γάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·
24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου [t] ἀπολήψεσθε τὴν [t] λαμβάνω.
ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χρι-
στῷ δουλεύετε.
25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ [u] ἠδίκησε· καὶ [u] δίκη.
οὐκ ἔστι [x] προσωποληψία.

Κεφ. δ΄. Cap. IV.

Οἱ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς
δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς
ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ [a] προσκαρτερεῖτε, γρηγο- [a] κράτος.
ροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
Θεὸς [b] ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, [c] λαλῆσαι [b] οἴγω.
τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι᾽ ὃ καὶ [d] δέδεμαι· [c] λαλέω.
4 Ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με [c] λαλῆσαι. [d] δέω.
5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν
καιρὸν [e] ἐξαγοραζόμενοι. [e] ἀγορά.
6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλα-
τι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ
ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυ-
χικὸς, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ πιστὸς διάκονος,
καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·
f πέμπω. — 8 Ὃν f ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο,
g γινώσκω. — ἵνα g γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς
καρδίας ὑμῶν·
9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀ-
h εἰμί. — δελφῷ, ὅς h ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν i γνωρί-
i γνωρίζω. — σουσι τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχ-
μάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα,
k λαμβάνω. — περὶ οὗ k ἐλάβετε ἐντολάς, Ἐὰν l ἔλθῃ πρὸς ὑ-
l ἔρχομαι. — μᾶς m δέξασθε αὐτόν.
m δέχομαι. — 11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ h ὄν-
τες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν
n γίνομαι. — βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες n ἐγενήθησάν μοι
παρηγορία.
12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑ-
o ἵστημι. — μῶν, δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
p πλέος. — νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα o στῆτε
τέλειοι καὶ p πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι
τοῦ Θεοῦ.
13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱε-
ραπόλει.
14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀ-
γαπητὸς, καὶ Δημᾶς.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς,
καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλη-
σίαν.
16 Καὶ ὅταν q ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ
q γινώσκω. — ἐπιστολὴ, r ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδι-
r ποιέω. — κέων ἐκκλησίᾳ q ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδι-
κείας ἵνα καὶ ὑμεῖς q ἀναγνῶτε.
17 Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε, τὴν δια-
κονίαν ἣν k παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν
s πλέος. — s πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

s Μνη-

t Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν· ἡ χάρις μεθ᾽ ὑ- t μιμνήσκο-
μῶν. Ἀμήν. σαι.

Πρὸς Κολασσαεῖς u ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης u γράφω.
διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ~ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ 'Η ΠΡΟ'Σ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ~Σ

Ἐπιστολὴ πρώτη.

Κεφάλαιον α. Cap. I.

ΠΑῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθε-
ος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων,
ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ
Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.
2 a Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ a χάρις.
πάντων ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν b ποιούμενοι ἐπὶ τῶν b ποιέω.
προσευχῶν ἡμῶν,
3 Ἀδιαλείπτως c μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ c μιμνήσκο-
ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπο- μαι.
μονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν.
4 d Εἰδότες, ἀδελφοὶ e ἠγαπημένοι, ὑπὸ d εἴδω.
Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· e ἀγαπάω.
5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ f ἐγενήθη εἰς
ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ
ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ·
καθὼς d οἴδατε οἷοι f ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι᾽
ὑμᾶς.
6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν f ἐγενήθητε καὶ
τοῦ Κυρίου, g δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολ- f γίνομαι.
λῇ, μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου. g δέχομαι.

7 Ὥστε

7 ὥστε f γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πι-
στεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ.
h ἤχω. 8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ h ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυ-
ρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θε-
i ἔρχομαι. όν, i ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν
λαλεῖν τι.
9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν
k στρέφω. εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς k ἐπεστρέ-
ψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν
Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ.
10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρα-
l ἐγείρω. νῶν, ὃν l ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμε-
νον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. Cap. II.

a εἴδω. ΑΥτοὶ γὰρ a οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡ-
b γίνομαι. μῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ b γέγονεν.
c πάσχω. 2 Ἀλλὰ καὶ c προπαθόντες, καὶ d ὑβρισθέντες
d ὕβρις. καθὼς a οἴδατε, ἐν Φιλίπποις e ἐπαρρησιασά-
e ῥέω. μεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, f λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς
f λαλέω. τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης,
g δοκιμή. οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ.
h πίστις. 4 Ἀλλὰ καθὼς g δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ h πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω f λαλοῦ-
μεν οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ
Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας b ἐγεν-
ήθημεν, καθὼς a οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει
πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς.
6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε
ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει
i εἰμί. i εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι.
7 Ἀλλ' b ἐγενήθημεν νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν,
ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα.
k ἱμείρομαι 8 Οὕτως, k ἱμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν
l δίδωμι. l μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγα-
πητοὶ ἡμῖν γεγένησθε.

9 [m] Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τὸν κόπον ἡ- [m] μιμνή-
μῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζό- σκομαι.
μενοι, πρὸς τὸ μὴ [n] ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, [n] βαρύς.
[o] ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. [o] κήρυξ.
10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ
δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν [b] ἐ-
γενήθημεν.
11 Καθάπερ * οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, * εἴδω.
ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ
[p] παραμυθούμενοι, [p] μῦθος.
12 Καὶ μαρτυρούμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι
ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν
ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς [q] εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ [q] χάρις.
ἀδιαλείπτως, ὅτι [r] παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς [r] λαμβάνω.
παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, [s] ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώ- [s] δέχομαι.
πων, ἀλλὰ (καθώς [i] ἐστιν ἀληθῶς) λόγον Θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.
14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ [b] ἐγενήθητε, ἀδελφοὶ,
τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν [i] οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ,
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα [t] ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς [t] πάσχω.
ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ
τῶν Ἰουδαίων·
15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν,
καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς [u] ἐκδιωξάν- [u] διώκω.
των, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις ἐναντίων·
16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι [x] λαλῆσαι [x] λαλέω.
ἵνα [y] σωθῶσιν, εἰς τὸ [z] ἀναπληρῶσαι αὐτῶν [y] σῶος.
τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· [a] ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς [z] πλέος.
ἡ ὀργὴ εἰς τέλος. [a] φθάνω.
17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, [b] ἀπορφανισθέντες [b] ὀρφανός.
ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρ-
δίᾳ, περισσοτέρως [c] ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον [c] σπεύδω.
ὑμῶν [d] ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. [d] εἴδω.
18 Διὸ [e] ἠθελήσαμεν [f] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς [e] θέλω.
(ἐγὼ μὲν Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ [g] ἐνέ- [f] ἔρχομαι.
κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. [g] κόπτω.
19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος
καυχήσεως;

καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;
[h] εἰμί. — 20 Ὑμεῖς γάρ [h] ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χα-
ρά.

Κεφ. γ'. Cap.III.

[a] λείπω. — Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν [a] κατα-
λειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,
[b] πέμπω. — 2 Καὶ [b] ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν
ἡμῶν, καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ, καὶ συνεργὸν ἡμῶν
[c] στηρίζω. — ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ [c] στηρίξαι
[d] καλέω. — ὑμᾶς, καὶ [d] παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως
ὑμῶν.
[e] εἴδω. — 3 Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι
[f] κεῖμαι. — ταύταις· αὐτοὶ γὰρ [e] οἴδατε εἰς τοῦτο [f] κεί-
μεθα.
[g] εἰμί. — 4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς [g] ἦμεν, προελέγο-
[h] γίνομαι. — μεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι· καθὼς καὶ
[i] εἴδω. — [h] ἐγένετο, καὶ [i] οἴδατε.
[k] καὶ ἐγώ. — 5 Διὰ τοῦτο [k] κἀγὼ μηκέτι στέγων, [l] ἔπεμψα
[l] πέμπω. — εἰς τὸ [m] γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως [n] ἐπείρα-
[m] γινώσκω. — σεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν [h] γένηται ὁ
[n] πειράω. — κόπος ἡμῶν.
[o] ἔρχομαι. — 6 Ἄρτι δὲ [o] ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς
ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν
ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγα-
[p] πόθος. — θὴν πάντοτε, [p] ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς [e] ἰδεῖν, κα-
θάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς.
[q] καλέω. — 7 Διὰ τοῦτο [q] παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ'
ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ
τῆς ὑμῶν πίστεως.
[r] ζάω. — 8 Ὅτι νῦν [r] ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς [s] στήκητε ἐν
[s] ἵστημι. — Κυρίῳ.
9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ
[t] δίδωμι. — [t] ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χα-
ρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν.
10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμε-
νοι εἰς τὸ [i] ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύ-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς [a] κατευθύναι τὴν ὁδὸν [a] εὐθύς.
ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.
12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισ-
σεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας,
καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς.
13 Εἰς τὸ [c] στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀ-
μέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ
πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

ΤΟ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς
καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς
[a] παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς [a] λαμβάνω.
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, ἵνα περισσεύητε
μᾶλλον.
2 [b] Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας [c] ἐδώ- [b] εἴδω.
καμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. [c] δίδωμι.
3 Τοῦτο γάρ [d] ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασ- [d] εἰμί.
μὸς ὑμῶν, [e] ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· [e] ἔχω.
4 [b] Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος
[f] κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ. [f] κτάομαι.
5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ
ἔθνη τὰ μὴ [b] εἰδότα τὸν Θεόν.
6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ
πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος
ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προεί-
παμεν ὑμῖν, καὶ [g] διεμαρτυράμεθα. [g] μάρτυρ.
7 Οὐ γὰρ [h] ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκα- [h] καλέω.
θαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.
8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ,
ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ [c] δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ
ἅγιον εἰς ἡμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γρά-
φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί [d] ἐστε
εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους.
10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀ-
δελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦ-
μεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον.

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν
τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, κα-
[i] ἀγγέλλω. θὼς ὑμῖν [i] παρηγγείλαμεν.
12 Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς
ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.
[k] νόος. 13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς [k] ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
[l] κοιμάω. περὶ τῶν [l] κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε· καθὼς
καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
[m] θνήσκω. 14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς [m] ἀπέθανε
[n] ἵστημι. καὶ [n] ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς [l] κοιμηθέντας
[o] ἄγω. διὰ τοῦ Ἰησοῦ, [o] ἄξει σὺν αὐτῷ.
15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου,
[p] ζάω. ὅτι ἡμεῖς οἱ [p] ζῶντες οἱ [q] περιλειπόμενοι εἰς τὴν
[q] λείπω. παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ [r] φθάσωμεν τοὺς [l] κοι-
[r] φθάνω. μηθέντας.
16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν
[s] βαίνω. φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, [s] κατα-
βήσεται ἀπ' οὐρανοῦ· καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ, [n] ἀ-
ναστήσονται πρῶτον·
17 Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμε-
[t] ἁρπάζω. νοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς [t] ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέ-
λαις, εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω
πάντοτε σὺν Κυρίῳ [d] ἐσόμεθα.
18 Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λό-
γοις τούτοις.

Κεφ. ε'. Cap. V.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ
[a] γράφω. χρείαν ἔχετε ὑμῖν [a] γράφεσθαι.
[b] εἴδω. 2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς [b] οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα
Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται.
3 Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια,
[c] ἵστημι. τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς [c] ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσ-
περ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφύ-
γωσιν.
[d] εἰμί. 4 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ [d] ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα
[e] λαμβάνω. ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης [e] καταλάβῃ.
5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός [d] ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέ-
ρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτός, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί,
ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.
7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι·
καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν.
8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας d ὄντες, νήφωμεν, f ἐν- f δύω.
δυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περι-
κεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας.
9 Ὅτι οὐκ g ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, g τίθημι.
ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
10 Τοῦ h ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα εἴτε h θνήσκω.
γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ
i ζήσωμεν. i ζάω.
11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδο-
μεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, b εἰδέναι
τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ c προϊσταμένους ὑμῶν
ἐν Κυρίῳ, καὶ g νουθετοῦντας ὑμᾶς. k ἡγέομαι.
13 Καὶ k ἡγεῖσθαι αὐτοὺς l ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀ- l περί.
γάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.
14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, g νουθε-
τεῖτε τοὺς ἀτάκτους, m παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλι- m μῦθος.
γοψύχους. n ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυ- n ἔχω.
μεῖτε πρὸς πάντας.
15 o Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι o ὁράω.
p ἀποδῷ. ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ p δίδωμι.
εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.
16 Πάντοτε χαίρετε.
17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.
18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα
Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.
19 Τὸ πνεῦμα μὴ q σβέννυτε. q σβεννύω.
20 Προφητείας μὴ r ἐξουθενεῖτε. r εἷς.
21 Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε.
22 Ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.
23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς
ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ
ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ
τοῦ Κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ſ τηρηθείη. ſ τηρέω.

24 Πιστὸς

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.
25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.
26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν
φιλήματι ἁγίῳ.
t γινώσκω. 27 Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, t ἀναγνωσθῆ-
ναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.
28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

u γράφω. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη u ἐγράφη
ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ.

Ἐπιστολὴ δευτέρα.

Κεφάλαιον α. Cap. I.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος
τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ
πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε
a εἰμί. περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν a ἐστιν, ὅτι
ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλή-
λους.
b καυχάομαι 4 Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν b καυχᾶσθαι ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν
καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς
c ἔχω. θλίψεσιν αἷς c ἀνέχεσθε.
5 Ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ
εἰς

εἰς τὸ d καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ   d ἄξιος.
Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·
6 Εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ e ἀνταποδοῦναι   e δίδωμι.
τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν·
7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ᾽
ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ᾽
οὐρανοῦ μετ᾽ ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,
8 Ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν
τοῖς μὴ f εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακού-   f εἴδω.
ουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον,
ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύ-
ος αὐτοῦ.
10 Ὅταν g ἔλθῃ h ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγί-   g ἔρχομαι.
οις αὐτοῦ, καὶ i θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύ-   h δοκέω.
ουσιν (ὅτι k ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽   i θαῦμα.
ὑμᾶς) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.   k πίστις.
11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑ-
μῶν, ἵνα ὑμᾶς l ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς   l ἄξιος.
ἡμῶν, καὶ m πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθω-   m πλέος.
σύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει.
12 Ὅπως h ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ,
κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

Κεφ. β΄. Cap. II.

a Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς πα-   a ἐρωτάω.
ρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτὸν,
2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως b σαλευθῆναι ὑμᾶς   b σάλος.
ἀπὸ τοῦ νοὸς, μήτε c θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύ-   c θρέω.
ματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι᾽ ἐπιστολῆς,
ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι d ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ   d ἵστημι.
Χριστοῦ.
3 Μή τις ὑμᾶς e ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα   e ἀπατάω.
τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ f ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον,   f ἔρχομαι.
καὶ g ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ   g καλύπτω.
υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πᾶν τὸ λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν [h] καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι [i] ἐστὶ Θεός.

5 Οὐ [k] μνημονεύετε ὅτι [i] ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον [l] οἴδατε, εἰς τὸ [g] ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου [m] γένηται.

8 Καὶ τότε [g] ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος ὃν ὁ Κύριος [n] ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ [o] καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ.

9 Οὗ [i] ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ [p] ἐδέξαντο εἰς τὸ [q] σωθῆναι αὐτούς.

11 Καὶ διὰ τοῦτο [r] πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ [s] πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει.

12 Ἵνα [t] κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ [u] ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι [x] εἵλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας.

14 Εἰς ὃ [y] ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, [z] στήκετε, καὶ [a] κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς [b] ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς

h ἕζω.
i εἰμί.
k μιμνήσκομαι.
l εἴδω.
m γίνομαι.
n ἁλίσκω.
o ἔργον.
p δέχομαι.
q σόος.
r πέμπω.
s πίστις.
t κρίνω.
u ἀγαπάω.
x αἱρέω.
y καλέω.
z ἵστημι.
a κρατός.
b διδάσκω.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς,
καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ c ἀγαπήσας ἡμᾶς, c ἀγαπάω.
καὶ d δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγα- d δίδωμι.
θὴν ἐν χάριτι,
17 e Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, e καλέω.
καὶ f στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀ- f στηρίζω.
γαθῷ.

Κεφ. γ'. Cap.III.

ΤΟ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡ-
μῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ, καὶ
a δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς· a δοκέω.
2 Καὶ ἵνα b ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πο- b ῥύω.
νηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
3 Πιστὸς δέ c ἐστιν ὁ Κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς c εἰμί.
καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
4 d Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι d πείθω.
ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιή-
σετε.
5 Ὁ δὲ Κύριος e κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρ- e εὐθύς.
δίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομο-
νὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀ-
νόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, f στέλλεσθαι f στέλλω.
ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπα-
τοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν g παρέλα- g λαμβάνω
βε παρ' ἡμῶν.
7 Αὐτοὶ γὰρ h οἴδατε πῶς δεῖ i μιμεῖσθαι ἡ- h εἴδω.
μᾶς· ὅτι οὐκ k ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν. i μιμέομαι.
8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τι- k τάττω.
νος· ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡ-
μέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ l ἐπιβαρῆσαί l βαρύς.
τινα ὑμῶν.
9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑ-
αυτοὺς τύπον m δῶμεν ὑμῖν, εἰς τὸ i μιμεῖσθαι m δίδωμι.
ἡμᾶς.
10 Καὶ γὰρ ὅτε c ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο n πα- n ἀγγέλλω.
ρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴτις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,
μηδὲ ἐσθιέτω.
11 Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν

ὑμῖν

ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, μὴ ° ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον ᵖ σημειοῦσθε· καὶ μὴ ᵠ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ʳ ἐντραπῇ.

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ˢ ἡγεῖσθε, ἀλλὰ ᵗ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης ᵐ δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

° κακός. ᵖ σῆμα. ᵠ μίγνυμι. ʳ τρέπω. ˢ ἡγέομαι. ᵗ τίθημι. ᵘ γράφω.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ Ἡ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Ἐπιστολὴ πρώτη.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλ-
πίδος ἡμῶν.
2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πί-
στει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς a παρεκάλεσά σε b προσμεῖναι ἐν — a καλέω.
Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα — b μένω.
c παραγγείλῃς τισὶ μὴ d ἑτεροδιδασκαλεῖν. — c ἀγγέλλω.
4 Μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις — d διδάσκω.
e ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλ- — e πέρας.
λον ἢ οἰκοδομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.
5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας f ἐστὶν ἀγά- — f εἰμί.
πη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγα-
θῆς, καὶ πίστεως g ἀνυποκρίτου. — g κρίνω.
6 Ὧν τινὲς h ἀστοχήσαντες, i ἐξετράπησαν εἰς — h στοχάζομαι.
ματαιολογίαν·
7 Θέλοντες f εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νο- — i τρέπω.
οῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων k δια-
βεβαιοῦνται. — k βέβαιος.
8 l Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις
αὐτῷ νομίμως χρῆται.
9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, — l εἴδω.
ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁ-
μαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατραλῴαις
καὶ μητραλῴαις, ἀνδροφόνοις,

10 Πορ-

10 Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς
ψεύσταις, ἐπιόρκοις· καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται·
11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακα-
m πίστις. ρίου Θεοῦ, ὃ m ἐπιστεύθην ἐγώ.
n δύναμαι. 12 Καὶ χάριν ἔχω τῷ n ἐνδυναμώσαντί με
o ἡγέομαι. Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με o ἡ-
p τίθημι. γήσατο, p θέμενος εἰς διακονίαν.
13 Τὸν πρότερον f ὄντα βλάσφημον καὶ
q ἔλεος. διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' q ἠλεήθην, ὅτι
r νόος. r ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·
ſ πολύς. 14 ſ Ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.
t ἔρχομαι. 15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς
u σόος. ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς t ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς u σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι
ἐγώ.
x ἔλεος. 16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο x ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ
y δεικνύω. πρώτῳ y ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν
μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελ-
λόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώ-
νιον.
17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ,
ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν p παρατίθεμαί
σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ
σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν
καλὴν στρατείαν.
19 Ἔχων πίστιν, καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν
z ὠθέω. τινες z ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν a ἐναυάγη-
a ἄγω. σαν.
20 Ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος·
b δίδωμι. οὓς b παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα c παιδευθῶσι
c παῖς. μὴ βλασφημεῖν.

Κεφ. β'. Cap.II.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δε-
ήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας
ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων·
2 Ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν a ὑπεροχῇ a ἔχω.
b ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον c διάγω- b εἰμί
μεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. c ἄγω.
3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ.
4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει d σωθῆναι, καὶ d σόος.
εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας e ἐλθεῖν. e ἔρχομαι.
5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώ-
πων, ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός·
6 f Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, f δίδωμι.
τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις.
7 Εἰς ὃ g ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, g τίθημι.
(ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι) διδά-
σκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.
8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν
παντὶ τόπῳ, h ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας, χωρὶς h αἴρω.
ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.
9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ
κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑ-
αυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργα-
ρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ·
10 Ἀλλ'(ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέ-
ναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν.
11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ
ὑποταγῇ.
12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
i αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. i αὐθέντης.
13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος k ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. k πλάσσω.
14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ l ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνὴ l ἀ- l ἀπατάω.
πατηθεῖσα ἐν παραβάσει m γέγονε. m γίνομαι.
15 n Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν n σόος.
o μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ o μένω.
μετὰ σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. Cap. III.

ΠΙστὸς ὁ λόγος, Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

a λαμβάνω. b εἰμί.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον a ἀνεπίληπτον b εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον·

c ἵστημι.

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς c προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

d εἴδω. e μέλω.

5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου c προστῆναι οὐκ d οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ e ἐπιμελήσεται,)

f πίπτω.

6 Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα f ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου·

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν f ἐμπέσῃ, καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς.

9 Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει.

g δοκιμή. h καλέω.

10 Καὶ οὗτοι δὲ g δοκιμαζέσθωσαν[c] πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν[c], h ἀνέγκλητοι i ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι.

12 Διάκονοι b ἔστωσαν[c] μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς c προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

i ποιέω.

13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν i περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

k ἔρχομαι.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων k ἐλθεῖν πρός σε τάχιον.

l στρέφω. m ζάω.

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα d εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ l ἀναστρέφεσθαι, ἥτις b ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ m ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.

n λέγω.

16 Καὶ n ὁμολογουμένως μέγα b ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,

[p] ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, [q] ὤφθη ἀγγέλοις, [p] δίκη.
[r] ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, [s] ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, [q] ὄπτομαι.
[t] ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. [r] κήρυξ.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

[s] πίστις.

Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις
καιροῖς [a] ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, [a] ἵστημι.
προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλί-
αις δαιμονίων.
2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, [b] κεκαυτηριασ- [b] καίω.
μένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν.
3 Κωλυόντων γαμεῖν, [c] ἀπέχεσθαι βρωμάτων [c] ἔχω.
ἃ ὁ Θεὸς [d] ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαρι- [d] κτίζω.
στίας τοῖς πιστοῖς καὶ [e] ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. [e] γινώσκω.
4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ, καλόν, καὶ οὐ-
δὲν [f] ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό- [f] βάλλω.
μενον.
5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύ-
ξεως.
6 Ταῦτα [g] ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, [g] τίθημι.
καλὸς [h] ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, [i] ἐντρεφό- [h] εἰμί.
μενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδα- [i] τρέπω.
σκαλίας, ᾗ [k] παρηκολούθηκας. [k] ἀκόλουθος.
7 Τοὺς δὲ [l] βεβήλους καὶ [m] γραώδεις μύθους [l] βέβηλος.
παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβει- [m] γραῖα.
αν.
8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον
[h] ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠ-
φέλιμός [h] ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν
καὶ τῆς μελλούσης.
9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄ-
ξιος.
10 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα,
ὅτι [n] ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ [o] ζῶντι, ὅς [h] ἐστι σωτὴρ [n] ἔλπις.
πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. [o] ζάω.
11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.
12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω,
ἀλλὰ τύπος [p] γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀ- [p] γίνομαι.
ναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν
ἁγνείᾳ.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Πιστὸς ὁ λόγος, Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

a λαμβάνω. 2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον a ἀνεπίληπτον b εἶναι,
b εἰμί. μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσ-
μιον, φιλόξενον, διδακτικόν·
3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχρο-
κερδῆ· ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον·
c ἵστημι. 4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς c προϊστάμενον, τέκνα
ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·
d εἴδω. 5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου c προστῆναι οὐκ d οἶ-
e μέλω. δε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ e ἐπιμελήσεται,)
6 Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα
f πίπτω. f ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου·
7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν
ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν f ἐμπέ-
σῃ, καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.
8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους,
μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς.
9 Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ
συνειδήσει.
g δοκιμή. 10 Καὶ οὗτοι δὲ g δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶ-
h καλέω. τα διακονείτωσαν, h ἀνέγκλητοι i ὄντες.
11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβό-
λους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι.
12 Διάκονοι b ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄν-
δρες, τέκνων καλῶς c προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων
οἴκων.
13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑ-
αυτοῖς καλὸν i περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παρρη-
i ποιέω. σίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων k ἐλθεῖν πρός
k ἔρχομαι. σε τάχιον.
15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα d εἰδῇς πῶς δεῖ
l στρέφω. ἐν οἴκῳ Θεοῦ l ἀναστρέφεσθαι, ἥτις b ἐστὶν ἐκκλη-
m ζάω. σία Θεοῦ m ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀ-
ληθείας.
n λέγω. 16 Καὶ n ὁμολογουμένως μέγα b ἐστὶ τὸ τῆς
εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,

p ἐδικαιώθη

p ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, q ὤφθη ἀγγέλοις, p δίκη.
r ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, f ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, q ὄπτομαι.
a ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. r κήρυξ.
f πίστις.

Κεφ. δ'. Cap.IV.

ΤΟ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις
καιροῖς a ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, a ἵστημι.
προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλί-
αις δαιμονίων.
2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, b κεκαυτηρια- b καίω.
σμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν.
3 Κωλυόντων γαμεῖν, c ἀπέχεσθαι βρωμάτων c ἔχω.
ἃ ὁ Θεὸς d ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαρι- d κτίζω.
στίας τοῖς πιστοῖς καὶ e ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. e γινώσκω.
4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ, καλὸν, καὶ οὐ-
δὲν f ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανό- f βάλλω.
μενον.
5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύ-
ξεως.
6 Ταῦτα g ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, g τίθημι.
καλὸς h ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, i ἐντρεφό- h εἰμί.
μενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδα- i τρέφω.
σκαλίας, ᾗ k παρηκολούθηκας. k ἀκόλουθος.
7 Τοὺς δὲ l βεβήλους καὶ m γραώδεις μύθους l βέβηλος.
παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβει- m γραία.
αν.
8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον
h ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠ-
φέλιμός h ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν
καὶ τῆς μελλούσης.
9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄ-
ξιος.
10 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα,
ὅτι n ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ o ζῶντι, ὅς h ἐστι σωτὴρ n ἔλπις.
πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. o ζάω.
11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.
12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω,
ἀλλὰ τύπος p γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀ- p γίνομαι.
ναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν
ἁγνείᾳ.

13 Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

q δίδωμι. 14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ q ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου·

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις h ἴσθι· ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ h ᾖ ἐν πᾶσιν.

r μένω. 16 c Ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· r ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε'. Cap. V.

a πλήττω. Πρεσβυτέρῳ μὴ a ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

b μανθάνω. 4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, b μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν,
c δίδωμι. καὶ ἀμοιβὰς c ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
d εἰμί. τοῦτο γάρ d ἐστι καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ
e μόνος. Θεοῦ.
f ἔλπις. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ e μεμονωμένη f ἤλπικεν
g σπατάλη. ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς
h ζάω. προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.
i θνήσκω. 6 Ἡ δὲ g σπαταλῶσα, h ζῶσα i τέθνηκε.
k ἀγγέλλω. 7 Καὶ ταῦτα k παράγγελλε, ἵνα l ἀνεπίλη-
l λαμβάνω. πτοι d ὦσιν.
m ἀρνέομαι. 8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων
o λέγω. οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν m ἤρνηται, καὶ d ἔστιν ἀπίστου
p γίνομαι. χείρων.
q μάρτυρ. 9 Χήρα o καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξ-
r τρέφω. ήκοντα p γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή.
s δέχομαι. 10 Ἐν ἔργοις καλοῖς q μαρτυρουμένη· εἰ r ἐ-
t νίπτω. τεκνοτρόφησεν, εἰ s ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας
u θλίβω. t ἔνιψεν, εἰ u θλιβομένοις * ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ
* ἀρκέω. ἔργῳ ἀγαθῷ x ἐπηκολούθησε.
x ἀκόλουθος. 11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ
y στρῆνος. y καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν·

12 Ἔχουσαι

12 [z]Ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν [z] ἔχω.
[a]ἠθέτησαν. [a] τίθημι.
13 Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμε-
ναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύ-
αροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.
14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογο-
νεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν [b] δι- [b] δίδωμι.
δόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.
15 Ἤδη γάρ τινες [c] ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ [c] τρέπω.
σατανᾶ.
16 Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, [d] ἐπαρ- [d] ἀρκέω.
κείτω αὐταῖς, καὶ μὴ [e] βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, [e] βαρύς.
ἵνα ταῖς ὄντως χήραις [d] ἐπαρκέσῃ.
17 Οἱ καλῶς [f] προεστῶτες πρεσβύτεροι δι- [f] ἵστημι.
πλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν· μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν
λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.
18 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώ-
σεις. Καὶ, Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ πα-
ραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύ-
ρων.
20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔ-
λεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
21 [g] Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [g] μάρτυς.
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων,
ἵνα ταῦτα [h] φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, [h] φυλάττω.
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.
22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ
κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν
τήρει.
23 Μηκέτι ὑδροπότει· ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ
χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου
ἀσθενείας.
24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί
[i] εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακο-
λουθοῦσιν.
25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά
[i] ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, [k] κρυβῆναι οὐ δύνα- [i] εἰμί.
ται. [k] κρύπτω.

Κεφ. ϛʹ. Cap. VI.

[a] εἰμί. [b] ἡγέομαι. [c] φάω. * φρήν.

Ὅσοι [a] εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους [b] ἡγείσθωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία [c] βλασφημῆται.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ * καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί [a] εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί [a] εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

[d] τύφω. [e] ἵστημι.

4 [d] Τετύφωται, μηδὲν [e] ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

[f] φθαίρω. [g] στερέω. [h] ἵστημι.

5 Παραδιατριβαὶ [f] διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ [g] ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας· νομιζόντων πορισμὸν [a] εἶναι τὴν εὐσέβειαν· [h] ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 [a] Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας.

[i] φέρω. [k] δύναμαι. [l] ἀρκέω.

7 Οὐδὲν γὰρ [i] εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ [i] ἐξενεγκεῖν τι [k] δυνάμεθα.

8 Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις [l] ἀρκεσθησόμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

[m] πλάνη. [n] πείρω.

10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι [m] ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς [n] περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πραότητα.

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, o ἐ- o λαμβάνω.
πιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ p ἐκλήθης, p καλέω.
καὶ q ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπι- q λέγω.
ον πολλῶν μαρτύρων.
13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ r ζω- r ποιέω.
οποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ s μαρ- s μάρτυς.
τυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁ-
μολογίαν·
14 t Τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν, ἄσπιλον, ἀνε- t τηρέω.
πίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
15 Ἣν καιροῖς ἰδίοις u δείξει ὁ μακάριος u δεικνύω.
καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευ-
όντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων·
16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν
ἀπρόσιτον· ὃν x εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ x εἴδω.
x ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον·
ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγ-
γελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ y ἠλπικέναι ἐπὶ y ἔλπις.
πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ᾽ ἐν τῷ Θεῷ τῷ z ζῶν- z ζάω.
τι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπό-
λαυσιν·
18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς
a εὐμεταδότους b εἶναι, κοινωνικούς· a δίδωμι.
19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον b εἰμί.
καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα c ἐπιλάβωνται τῆς αἰ- c λαμβάνω.
ωνίου ζωῆς.
20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλα-
ξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας,
καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως.
21 Ἥν τινες d ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν d ἀγγέλλω.
e ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν. e στοχάζομαι.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη f ἐγράφη ἀπὸ Λαο- f γράφω.
δικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς
Πακατιανῆς.

ΠΑΥ'ΛΟΥ ΤΟΥ͂ ἈΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ Ἡ ΠΡΟ`Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ

Ἐπιστολὴ δευτέρα.

Κεφάλαιον α'. Cap. I.

ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγ-
γελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
2 Τιμοθέῳ, ἀγαπητῷ τέκνῳ, χά-
ρις, ἔλεος, εἰρήνη, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προ-
γόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει ὡς ἀδιάλειπτον
ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς
καὶ ἡμέρας,
a πόθος. 4 a Ἐπιποθῶν σε b ἰδεῖν c μεμνημένος σου
b εἴδω. τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ.
c μιμνήσκομαι. 5 Ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυπο-
κρίτου πίστεως, ἥτις d ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ
d οἶκος. μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, e πέ-
e πείθω. πεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.
6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζω-
f εἰμί. πυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ f ἐστιν ἐν σοὶ διὰ
τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.
g δίδωμι. 7 Οὐ γὰρ g ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δει-
λίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρο-
νισμοῦ.
h αἶσχος. 8 Μὴ οὖν h ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ
Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ
i πάσχω. i συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύνα-
μιν Θεοῦ.
k σόος. 9 Τοῦ k σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος

κλήσει

κλήσει ἁγίᾳ· ȣ̓ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν [g] δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃ πρὸ χρόνων αἰωνίων·
10 [l] Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τȣ̃ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃ [m] καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τȣ̃ εὐαγγελίȣ. [l] φαίνω. [m] ἔργον.
11 Εἰς ὃ [n] ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· [n] τίθημι.
12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' ȣ̓κ [b] ἐπαισχύνομαι· [b] οἶδα γὰρ ᾧ [o] πεπίστευκα, καὶ [e] πέπεισμαι ὅτι δυνατός [f] ἐστι τὴν [n] παρακαταθήκην μȣ φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [o] πίστις.
13 Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμȣ̃ [p] ἤκȣσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃. [p] ἀκȣ́ω.
14 Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίȣ τȣ̃ ἐνοικȣ̃ντος ἐν ἡμῖν.
15 [b] Οἶδας τȣ̃το, ὅτι [q] ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. [q] στρέφω.
16 [g] Δῴη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρȣ οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με [r] ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μȣ ȣ̓κ [h] ἐπῃσχύνθη. [r] ψύχω.
17 Ἀλλὰ [f] γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπȣδαιότερον [t] ἐζήτησέ με, καὶ [u] εὗρε. [f] γίνομαι. [t] ζητέω.
18 [g] Δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος [u] εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίȣ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ [x] διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις. [u] εὑρίσκω. [x] κονέω.

Κεφ. β'. Cap.II.

Σὺ ȣ̃ν, τέκνον μȣ, [a] ἐνδυναμȣ̃ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησȣ̃. [a] δύναμαι.
2 Καὶ ἃ [b] ἤκȣσας παρ' ἐμȣ̃ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα [c] παράθȣ πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ [d] ἔσονται καὶ ἑτέρȣς [e] διδάξαι. [b] ἀκȣ́ω. [c] τίθημι. [d] εἰμί.
3 Σὺ ȣ̃ν [f] κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησȣ̃ Χριστȣ̃. [e] διδάσκω. [f] πάσχω.
4 Οὐδεὶς στρατευόμενος [g] ἐμπλέκεται ταῖς τȣ̃ βίȣ [g] πλέκω.

[h] λέγω. βίε πραγματείαις, ἵνα τῷ [h] στρατολογήσαντι
ἀρέσῃ.
[i] ἆθλος. 5 Ἐὰν δὲ καὶ [i] ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν
μὴ νομίμως [i] ἀθλήσῃ.
6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν
καρπῶν μεταλαμβάνειν.
[k] δίδωμι. 7 Νόει ἃ λέγω· [k] δῴη γάρ σοι ὁ Κύριος
σύνεσιν ἐν πᾶσι.
[l] μιμνήσκομαι. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν [m] ἐγηγερμένον
ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐ-
[m] ἐγείρω. αγγέλιόν μου.
9 Ἐν ᾧ [f] κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κα-
[n] δέω. κοῦργος· ἀλλ᾽ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ [n] δέδεται.
10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκ-
λεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.
[o] θνήσκω. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ [o] συναπεθάνομεν,
καὶ συζήσομεν·
12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν·
εἰ [p] ἀρνούμεθα, [q] κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
[p] ἀρνέομαι. 13 Εἰ [r] ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρ-
[q] καὶ ἐκεῖνος νήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.
[r] πίστις. 14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, [f] διαμαρτυρόμε-
[f] μάρτυρ. νος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μὴ λογομαχεῖν, εἰς οὐδὲν
χρήσιμον, ἐπὶ [t] καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
[t] στρέφω. 15 [u] Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον [x] παραστῆ-
[u] σπεύδω. σαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην [y] ἀνεπαίσχυντον, [z] ὀρ-
[x] ἵστημι. θοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.
[y] αἶσχος. 16 Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας [a] περιΐστασο·
[z] τέμνω. ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας.
17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν
[a] ἕξει· ὧν [b] ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός.
[a] ἔχω. 18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν [c] ἠστόχησαν, λέγον-
[b] εἰμί. τες τὴν ἀνάστασιν ἤδη [d] γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι
[c] στοχάζομαι τήν τινων πίστιν.
[d] γίνομαι. 19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ [e] ἕ-
στηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, [f] Ἔγνω
[e] ἵστημι. Κύριος τοὺς [b] ὄντας αὐτοῦ· καὶ, [e] Ἀποστήτω ἀπὸ
[f] γινώσκω. ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα Χριστοῦ.

20 Ἐν

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ b ἔστι μόνον σκεύη
χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκι-
να· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.
21 Ἐὰν οὖν τις g ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τού- g καθαίρω.
των, d ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, h ἡγιασμένον, h ἅγιος.
καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
i ἡτοιμασμένον. i ἕτοιμος.
22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίω-
κε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ
τῶν k ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρ- k καλέω.
δίας.
23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις l εἴδω.
παραιτοῦ, l εἰδὼς ὅτι m γεννῶσι μάχας. m γεννάω.
24 Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπι-
ον b εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον.
25 Ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς n ἀντιδι- n τίθημι.
ατιθεμένους· μήποτε o δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετά- o δίδωμι.
νοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας·
26 Καὶ p ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγί- p νήφω.
δος, q ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέ- q ἄγρα.
λημα.

Κεφ. γ'. Cap. III.

ΤΟΥΤΟ δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις a ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. a ἵστημι.
2 b Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάρ- b εἰμί.
γυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γο-
νεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι.
3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς,
ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,
4 Προδόται, προπετεῖς, c τετυφωμένοι, φιλή- c τύφω.
δονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι
5 Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύνα-
μιν αὐτῆς d ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. d ἀρνέομαι.
6 Ἐκ τούτων γάρ b εἰσιν οἱ e ἐνδύνοντες εἰς e δύνω.
τὰς οἰκίας, καὶ f αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυναικά- f ἁλίσκω.
ρια g σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπι- g σωρός.
θυμίαις ποικίλαις·
7 Πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς
ἐπίγνωσιν ἀληθείας h ἐλθεῖν δυνάμενα h ἔρχομαι.

8 Ὃν

8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς [a] ἀντέ-
στησαν Μωσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι [a] ἀνθίστανται τῇ
[i] φθαίρω. ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι [i] κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν,
ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.
9 Ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄ-
νοια αὐτῶν ἔκδηλος [b] ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ
[k] γίνομαι. ἐκείνων [k] ἐγένετο.
[l] ἀκόλουθος. 10 Σὺ δὲ [l] παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκα-
λίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ
μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·
11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά
[m] γίνομαι. μοι [m] ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύ-
[n] φέρω. στροις· οἵους διωγμοὺς [n] ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
[o] ῥύω. με [o] ἐρρύσατο ὁ Κύριος.
[p] ζάω. 12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς [p] ζῆν
[q] διώκω. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [q] διωχθήσονται.
13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψου-
σιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.
[r] μανθάνω. 14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς [r] ἔμαθες καὶ [s] ἐπιστώθης,
[s] πίστις. [t] εἰδὼς παρὰ τίνος [r] ἔμαθες·
[t] εἴδω. 15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα
[u] σοφός. [t] οἶδας, τὰ δυνάμενά σε [u] σοφίσαι εἰς σωτηρί-
[x] ἄρτιος. αν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
16 Πᾶσα γραφὴ, θεόπνευστος, καὶ ὠφέλι-
μος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς
ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιο-
σύνῃ·
17 Ἵνα ἄρτιος [b] ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος,
[a] ζάω. πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν [x] ἐξηρτισμένος.

Κεφ. δ'. Cap IV.

Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρί-
[b] κήρυξ. νειν [a] ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ
[c] ἵστημι. καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ.
[d] ἐλέγχω. 2 [b] Κήρυξον τὸν λόγον· [c] ἐπίστηθι, εὐκαίρως,
[e] τίω. ἀκαίρως· [d] ἔλεγξον, [e] ἐπιτίμησον, [f] παρακά-
[f] καλέω. λεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.
[g] εἰμί. 3 [g] Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης δι-
[h] ἔχω. δασκαλίας οὐκ [h] ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυ-
μίας

μένας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς [i] ἐπισωρεύσουσι διδα- [i] σωρός.
σκάλους, [k] κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν. [k] κνάω.
4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν [l] ἀπο- [l] στρέφω.
στρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους [m] ἐκτραπήσονται. [m] τρέπω.
5 Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, [n] κακοπάθησον· ἔργον [n] πάσχω.
ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου [o] πληρο- [o] φέρω.
φόρησον.
6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐ-
μῆς ἀναλύσεως [p] ἐφέστηκε. [p] ἵστημι.
7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν [q] ἠγώνισμαι, τὸν δρό- [q] ἀγών.
μον [r] τετέλεκα, τὴν πίστιν [s] τετήρηκα. [r] τέλος.
8 Λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης [s] τηρέω.
στέφανος, ὃν [t] ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ [t] δίδωμι.
τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς [u] ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν [u] ἀγαπάω.
αὐτοῦ.
9 [x] Σπούδασον [y] ἐλθεῖν πρός με ταχέως. [x] σπουδάω.
10 Δημᾶς γάρ με [z] ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας [y] ἔρχομαι.
τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ [a] ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· [z] λείπω.
Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν. [a] πείρω.
11 Λουκᾶς [b] ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ· Μάρκον [b] εἰμί.
[c] ἀναλαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· [b] ἔστι γάρ μοι εὔ- [c] λαμβάνω.
χρηστος εἰς διακονίαν.
12 Τυχικὸν δὲ [d] ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. [d] στέλλω.
13 Τὸν φελόνην ὃν [e] ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι [e] λείπω.
παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία,
μάλιστα τὰς μεμβράνας.
14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ
[f] ἐνεδείξατο· [g] ἀποδώη αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ [f] δεικνύω.
τὰ ἔργα αὐτοῦ. [g] δίδωμι.
15 Ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ [h] ἀνθέστηκε [h] ἵστημι.
τοῖς ἡμετέροις λόγοις.
16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι
[i] συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με [k] ἐγκατέλι- [i] γίνομαι.
πον· (μὴ αὐτοῖς [l] λογισθείη.) [k] λείπω.
17 Ὁ δὲ Κύριός μοι [h] παρέστη, καὶ [m] ἐνεδυνά- [l] λέγω.
μωσέ με· ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα [n] πληροφο- [m] δύναμαι.
ρηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ [o] ἐῤῥύσθην ἐκ [n] φέρω.
στόματος λέοντος. [o] ῥύω.

18 Καὶ

18 Καὶ ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς
p σόω. ἔργου πονηροῦ, καὶ p σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν
Ὀνησιφόρου οἶκον.
q μένω. 20 Ἔραστος q ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφι-
r λείπω. μον δὲ r ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
s σπεύδω. 21 s Σπούδασον πρὸ χειμῶνος t ἐλθεῖν.
t ἔρχομαι. Ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος,
καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύ-
ματός σου· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλη-
u τείνω. σίας πρῶτον ἐπίσκοπον u χειροτονηθέντα,
x γράφω. x ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου
παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι
Νέρωνι.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ Ἐπιστολή.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν·
2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν
a ἀγγέλλω. a ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων
b φαίνω. αἰωνίων, b ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις.
c πίστις. 3 Τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ c ἐπι-
στεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

Θεοῦ

Θεοῦ· Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν.
4 Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς,
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
5 Τούτου χάριν [d] κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα [d] λείπω.
τὰ λείποντα [e] ἐπιδιορθώσῃ, καὶ [f] καταστήσῃς [e] ὀρθός.
κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι [g] διεταξά- [f] ἵστημι.
μην. [g] τάσσω.
6 Εἴ τις [h] ἐστὶν [i] ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς [h] εἰμί.
ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσω- [i] καλέω.
τίας, ἢ ἀνυπότακτα.
7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον [i] ἀνέγκλητον [h] εἶναι,
ὡς Θεοῦ οἰκονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον,
μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ·
8 Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα,
δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ·
9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ
λόγου, ἵνα δυνατὸς [h] ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας
ἐλέγχειν.
10 [h] Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, μα-
ταιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περι-
τομῆς.
11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους
ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρ-
δους χάριν.
12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφή-
της, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες
ἀργαί.
13 Ἡ μαρτυρία αὕτη [h] ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν
αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν
ἐν τῇ πίστει.
14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐν-
τολαῖς ἀνθρώπων [k] ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. [k] στρέφω.
15 Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς
δὲ [l] μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλ- [l] μιαίνω.
λὰ [l] μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.
16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν [m] εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔρ- [m] εἴδω.
γοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ [h] ὄντες καὶ ἀπειθεῖς,
καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ.

Κεφ. β'. Cap.II.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδα-
σκαλίᾳ.
a εἰμί. 2 Πρεσβύτας νηφαλίους a εἶναι, σεμνούς, σώ-
φρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ.
b ἵστημι. 3 Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν b καταστήματι
ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ
c δοῦλος. c δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους·
4 Ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους
a εἶναι, φιλοτέκνους·
5 Σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουρούς, ἀγαθάς,
ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ἵνα μὴ
ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται.
6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σω-
φρονεῖν.
7 Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον
καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν,
σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,
8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον· ἵνα ὁ ἐξ ἐν-
d τρέπω. αντίας d ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέ-
γειν φαῦλον.
9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν
πᾶσιν εὐαρέστους a εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας.
10 Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐν-
δεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
e φαίνω. 11 e Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος
πᾶσιν ἀνθρώποις·
f παῖς. 12 f Παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα g ἀρνησάμενοι
g ἀρνέομαι. τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρό-
h ζάω. νως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς h ζήσωμεν ἐν τῷ
νῦν αἰῶνι.
13 Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ
ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
i δίδωμι. 14 Ὃς i ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα
k λύω. k λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ κα-
θαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν
ἔργων. 15 Ταῦτα

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ
πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

Κεφ. γ΄. Cap III.

1 a Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις — a μιμνή-
ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔρ- — σκομαι.
γον ἀγαθὸν ἑτοίμους b εἶναι, — b εἰμί.
2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους b εἶναι, ἐπι-
εικεῖς, πᾶσαν c ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς — c δεικνύω.
πάντας ἀνθρώπους.
3 b Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπει-
θεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ
ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγον-
τες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους·
4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία d ἐ- — d φαίνω.
πεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,
5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν e ἐποι- — e ποιέω.
ήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον f ἔσωσεν — f σόος.
ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώ-
σεως πνεύματος ἁγίου.
6 Οὗ g ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ — g χέω.
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
7 Ἵνα h δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κλη- — h δίκη.
ρονόμοι i γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. — i γίνομαι.
8 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε
k διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων — k βαίνω.
l προΐστασθαι οἱ m πεπιστευκότες τῷ Θεῷ· ταῦτα — l ἵστημι.
ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. — m πίστις.
9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔ-
ρεις καὶ μάχας νομικὰς l περιΐστασο· b εἰσὶ γὰρ ἀν-
ωφελεῖς καὶ μάταιοι.
10 Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέ-
ραν νουθεσίαν παραιτοῦ· — n εἴδω.
11 n Εἰδὼς ὅτι o ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ — o στρέφω.
ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος. — p σπεύδω.
12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυ- — q ἔρχομαι.
χικόν, p σπούδασον q ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικό- — r κρίνω.
πολιν· ἐκεῖ γὰρ r κέκρικα παραχειμάσαι. — ſ χεῖμα.
13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως — t πέμπω.
t πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς u λείπῃ. — u λείπω.

14 x Μαν-

x μανθάνω 14 x Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων l προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας,
ἵνα μὴ b ὦσιν ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσ-
πασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

y τείνω. z γράφω. Πρὸς Τίτον, τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον y χειροτονηθέντα, z ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ Ἐπιστολή.

Κεφάλαιον α. Cap. I.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,
καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φιλήμονι
τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν.
2 Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ
a στρατός. Ἀρχίππῳ τῷ a συστρατιώτῃ ἡμῶν,
καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ.
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν
σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,
5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔ-
χεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους.
6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς
b γίνομαι. b γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν
ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.
7 Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν

ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγί-
ων [c] ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. [c] παύω.
8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων
ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,
9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ,
τοιοῦτος [d] ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ [d] εἰμί.
δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν [e] ἐ- [e] γεννάω.
γέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον·
11 Τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐ-
μοὶ εὔχρηστον· ὃν [f] ἀνέπεμψα. [f] πέμπω.
12 Σὺ δὲ αὐτόν, [g] τουτέστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, [g] τοῦτό ἐστι.
[h] προσλαβοῦ. [h] λαμβάνω.
13 Ὃν ἐγὼ [i] ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κα- [i] βουλή.
τέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσ-
μοῖς τοῦ εὐαγγελίου.
14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν [k] ἠθέλησα [k] θέλω.
ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν
σου [d] ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.
15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο [l] ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, [l] χῶρος.
ἵνα αἰώνιον αὐτὸν [m] ἀπέχῃς· [m] ἔχω.
16 Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀ-
δελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλ-
λον σοί, καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ;
17 Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, [n] προσλαβοῦ [n] λαμβάνω.
αὐτὸν ὡς ἐμέ.
18 Εἰ δέ τι [o] ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐ- [o] δίκη.
μοὶ [p] ἐλλόγει. [p] λέγω.
19 Ἐγὼ Παῦλος [q] ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, [q] γράφω.
ἐγὼ [r] ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν [r] τίω.
μοι προσοφείλεις.
20 Ναὶ ἀδελφέ, ἐγώ σου [s] ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· [s] ὄνημι.
[c] ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ.
21 [t] Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου [q] ἔγραψά [t] πείθω.
σοι, [u] εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις. [u] εἴδω.
22 Ἅμα δὲ καὶ [x] ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω [x] ἕτοιμος.
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν [y] χαρισθήσομαι [y] χάρις.
ὑμῖν.
23 Ἀσπάζονταί σε, Ἐπαφρᾶς, (ὁ [z] συν- [z] ἁλίσκω.
αιχμα-

αἰχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.)
24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς,
οἱ συνεργοί μου.
25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

Ἡ ΠΡΟΣ ἙΒΡΑΙΟΥΣ Ἐπιστολή.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

ΠΟΛΥΜΕΡΩ͂Σ καὶ πολυτρόπως
πάλαι ὁ Θεὸς [a] λαλήσας τοῖς πα-
τράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχά-
των τῶν ἡμερῶν τούτων [a] ἐλάλησεν
ἡμῖν ἐν υἱῷ.
2 Ὃν [b] ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ
τοὺς αἰῶνας [c] ἐποίησεν.
3 Ὃς [d] ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακ-
τὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ
ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισ-
μὸν [e] ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, [f] ἐκά-
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς.
4 Τοσούτῳ κρείττων [g] γενόμενος τῶν ἀγγέ-
λων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς [h] κεκλη-
ρονόμηκεν ὄνομα.
5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων; Υἱός
μου [d] εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον [i] γεγέννηκά σε. Καὶ πά-
λιν, Ἐγὼ [d] ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς
[d] ἔσται μοι εἰς υἱόν.
6 Ὅταν δὲ πάλιν [k] εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον

[a] λαλέω.
[b] τίθημι.
[c] ποιέω.
[d] εἰμί.
[e] ποιέω.
[f] ἕζω.
[g] γίνομαι.
[h] νέμω.
[i] γεννάω.
[k] ἄγω.

εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει, [l] Καὶ προσκυνησά- [l] κύω.
τωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.
7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουρ-
γοὺς αὐτοῦ, πυρὸς φλόγα·
8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος, ἡ ῥάβ-
δος τῆς βασιλείας σου.
9 [m] Ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ [n] ἐμίσησας [m] ἀγαπάω.
ἀνομίαν· διὰ τοῦτο [o] ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός [n] μῖσος.
σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. [o] χρίω.
10 Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν
[p] ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου [d] εἰσὶν οἱ [p] θεμέλιον.
οὐρανοί.
11 Αὐτοὶ [q] ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ [q] ὄλλυω.
πάντες ὡς ἱμάτιον [r] παλαιωθήσονται· [r] πάλαι.
12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον [s] ἑλίξεις αὐτούς, [s] εἰλίττω.
καὶ [t] ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς [d] εἶ, καὶ τὰ ἔτη [t] ἀλλάττω.
σου οὐκ [u] ἐκλείψουσι. [u] λείπω.
13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων [x] εἴρηκέ ποτε, [x] ἔρω.
[y] Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν [*] θῶ τοὺς ἐχθρούς [y] ἧμαι.
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; [*] τίθημι.
14 Οὐχὶ πάντες [d] εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύμα-
τα, εἰς διακονίαν [z] ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς [z] στέλλω.
μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β'. Cap.II.

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν
τοῖς [a] ἀκουσθεῖσι, μή ποτε [b] παραρρυῶμεν. [a] ἀκούω.
2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων [c] λαληθεὶς λόγος [b] ῥύω.
[d] ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ πα- [c] λαλέω.
ρακοὴ [e] ἔλαβεν ἔνδικον [f] μισθαποδοσίαν, [d] γίνομαι.
3 Πῶς ἡμεῖς [g] ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀ- [e] λαμβάνω.
μελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν [e] λαβοῦσα [f] δίδωμι.
[c] λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων [g] φεύγω.
εἰς ἡμᾶς [h] ἐβεβαιώθη· [h] βέβαιος.
4 [i] Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις [i] μάρτυς.
τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ
πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέ-
λησιν.

5 Οὐ

[k] τάσσω.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις [k] ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

[l] μάρτυς. [m] εἰμί. [n] μιμνήσκομαι.

6 [l] Διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων, Τί [m] ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι [n] μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;

[o] ἐλαχύς. [p] στέφανος. [q] ἵστημι.

7 [o] Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ [p] ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ [q] κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου.

[r] ἔω. [s] ὁράω.

8 Πάντα [k] ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ [k] ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν [r] ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω [s] ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα [k] ὑποτεταγμένα.

[t] ἐλαχύς. [x] στέφανος.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους [t] ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ [x] ἐστεφανωμένον· ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

[y] πρέπω. [z] ἄγω. [a] τέλος.

10 [y] Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν [z] ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων [a] τελειῶσαι.

[b] αἶσχος.

11 Ὅ,τε γὰρ ἁγιάζων, καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ [b] ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

[c] εἰμί. [d] πείθω. [e] δίδωμι.

13 Καὶ πάλιν, Ἐγὼ [c] ἔσομαι [d] πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ· Καὶ πάλιν, Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι [e] ἔδωκεν ὁ Θεός.

[f] κοινός. [g] ἔχω. [h] ἔργον.

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία [f] κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως [g] μετέσχε τῶν αὐτῶν· ἵνα διὰ τοῦ θανάτου [h] καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.

[i] ἀλλάσσω. [k] ζάω.

15 Καὶ [i] ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ [k] ζῆν ἔνοχοι [c] ἦσαν δουλείας.

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.

17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς

[l] ὁμοιω-

ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων m γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. | l ὁμός. m γίνομαι.

18 Ἐν ᾧ γὰρ n πέπονθεν αὐτὸς ο πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις p βοηθῆσαι. | n πάσχω. ο πεῖρα. p βοηθός.

Κεφ. γʹ. Cap. III.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, a κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν· | a νοέω.

2 Πιστὸν b ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. | b εἰμί.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν c ἠξίωται, καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. | c ἄξιος.

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός.

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν d λαληθησομένων. | d λαλέω.

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός bἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν περ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βέβαια e κατάσχωμεν. | e ἔχω.

7 Διὸ καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ·

9 Οὗ f ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, g ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη, | f πεῖρα. g δοκιμή.

10 Διὸ h προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ i ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. | h ὀχθέω. i γινώσκω.

11 Ὡς k ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ l εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. | k ὀμνύω. l ἔρχομαι.

12 Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μήποτε b ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ m ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος. | m ἵστημι.

13 Ἀλλὰ

13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην
ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ
n σκληρός. n σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.
o γίνομαι. 14 Μέτοχοι γὰρ o γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάν-
περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βε-
βαίαν e κατάσχωμεν.
15 Ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
p σκληρός. αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ p σκληρύνητε τὰς καρδίας
ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.
q πικρός. 16 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες q παρεπίκραναν, ἀλλ᾽ οὐ
πάντες οἱ l ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.
17 Τίσι δὲ h προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη;
r ἁμαρτάνω. οὐχὶ τοῖς r ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα f ἔπε-
f πίπτω. σεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;
18 Τίσι δὲ k ὤμοσε μὴ l εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν
t πείθω. κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς t ἀπειθήσασι;
u δύναμαι. 19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ u ἠδυνήθησαν l εἰσ-
ελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν.

Κεφ. δ᾽. Cap. IV.

a φοβέομαι. a Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης
b ἔρχομαι. ἐπαγγελίας b εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατά-
c ὕστερος. παυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν c ὑστερηκέναι.
d εἰμί. 2 Καὶ γάρ d ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθά-
περ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκο-
e κεραννύω. ῆς ἐκείνους, μὴ e συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς
ἀκούσασιν.
f πίστις. 3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ
g εἴρω. f πιστεύσαντες, καθὼς g εἴρηκεν, Ὡς h ὤμοσα
h ὀμνύω. ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ b εἰσελεύσονται εἰς τὴν κα-
τάπαυσίν μου· καί τοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς
i γίνομαι. κόσμου i γενηθέντων.
4 g Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω, Καὶ
κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ b εἰσελεύσονται εἰς
τὴν κατάπαυσίν μου.
6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας b εἰσελθεῖν
k ἀγγέλλω. εἰς αὐτὴν, καὶ οἱ πρότερον k εὐαγγελισθέντες
οὐκ b εἰσῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν·

7 Πάλιν

7 Πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον ἐν
Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον, (καθὼς
εἴρηται) Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.
8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς l κατέπαυσεν, οὐκ ἂν l παύω.
περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.
9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ
τοῦ Θεοῦ.
10 Ὁ γὰρ b εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς l κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.
11 m Σπουδάσωμεν οὖν b εἰσελθεῖν εἰς ἐκεί- m σπουδάζω.
νην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑ-
ποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.
12 n Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ n ζάω.
o τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ o τέμνω.
διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύ-
ματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν· καὶ κριτικὸς ἐνθυ-
μήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.
13 Καὶ οὐκ d ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ·
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ p τετραχηλισμένα τοῖς ὀφ- p τράχηλος.
θαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.
14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, b διεληλυ-
θότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, q κρα- q κράτος.
τῶμεν τῆς ὁμολογίας.
15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον
r συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, s πεπειρασ- r πάσχω.
μένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁ- s πεῖρα.
μαρτίας.
16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ
τῆς χάριτος, ἵνα t λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν u εὕ- t λαμβάνω.
ρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν. u εὑρίσκω.

Κεφ. ε'. Cap. V.

ΠΑ͂Σ γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβα-
νόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων a καθίσταται τὰ a ἵστημι.
πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσί-
ας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν·
2 b Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνο- b πάσχω.
οῦσι καὶ πλανωμένοις· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀ-
σθένειαν.

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ
λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρ-
τιῶν.
4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν,
ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ
ὁ Ἀαρών·
c δοκέω. 5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν c ἐδόξασε
d γίνομαι. d γενηθῆναι ἀρχιερέα· ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς
e εἰμί. αὐτόν, Υἱός μου e εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον f γεγέν-
f γεννάω. νηκά σε.
6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς
τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις
τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐ-
τὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δα-
g φέρω. κρύων g προσενέγκας, καὶ h εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς
h ἀκούω. εὐλαβείας.
i μανθάνω. 8 Καίπερ e ὢν υἱός, i ἔμαθεν ἀφ' ὧν b ἔπα-
θε, τὴν ὑπακοήν.
k τέλος. 9 Καὶ k τελειωθεὶς d ἐγένετο τοῖς h ὑπα-
κούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου.
l ἀγορεύω. 10 l Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
m ἑρμηνεύω. 11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ m δυσερ-
μήνευτος λέγειν· ἐπεὶ νωθροὶ d γεγόνατε ταῖς
ἀκοαῖς.
12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες e εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν
χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς
τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ, καὶ
d γεγόνατε χρείαν ἔχοντες n γάλακτος, καὶ οὐ στε-
ρεᾶς τροφῆς.
n γάλα. 13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων n γάλακτος, ἄπειρος
λόγου δικαιοσύνης· (νήπιος γάρ e ἐστι.)
14 Τελείων δέ e ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ
o γυμνός. τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια o γεγυμνασμένα ἐχόν-
των πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ ς'. Cap VI.

a ἕω. Διὸ a ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον,
ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν
θεμέ-

θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νε-
κρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεὸν,
2 Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χει-
ρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.
3 Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ
Θεός.
4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευ-
σαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους
b γενηθέντας πνεύματος ἁγίου, b γίνομαι.
5 Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνά-
μεις τε μέλλοντος αἰῶνος,
6 Καὶ c παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν c πίπτω.
εἰς μετάνοιαν, d ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν d σαυρός.
τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.
7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις
ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον
ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει
εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀ-
δόκιμος καὶ κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς
καῦσιν.
9 e Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, e πείθω.
τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω
λαλοῦμεν.
10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς, f ἐπιλαθέσθαι τοῦ f λανθάνω.
ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς g ἐνεδείξα- g δεικνύω.
σθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις
καὶ διακονοῦντες.
11 h Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν h θυμός.
ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς
ἐλπίδος ἄχρι τέλους·
12 Ἵνα μὴ νωθροὶ i γένησθε, μιμηταὶ δὲ i γίνομαι.
τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούν-
των τὰς ἐπαγγελίας.
13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θε-
ὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος k ὀμόσαι, k ὀμνύω.
k ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,
14 Λέγων, Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ
πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 Καὶ οὕτω [h] μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς
ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύ-
ουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βε-
βαίωσιν, ὁ ὅρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς
[l] δεικνύω. [l] ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ
[m] τίθημι. [m] ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, [n] ἐμεσίτευσεν
[n] μέσος. ὅρκῳ·

18 Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων [m] ἀμεταθέτων,
ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν πα-
[o] κράτος. ράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες [o] κρατῆσαι
τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφα-
λῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώ-
τερον τοῦ καταπετάσματος.

[p] ἔρχομαι. 20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν [p] εἰσῆλθεν
Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ, ἀρχιερεὺς γε-
νόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Κεφ. ζ'. Cap. VII.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλήμ,
[a] ἄντα. ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ [a] συναντήσας
Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασι-
λέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν·

2 Ὧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων [b] ἐμέρισεν Ἀ-
[b] μείρω. βραάμ· πρῶτον μὲν [c] ἑρμηνευόμενος βασι-
[c] ἑρμηνεύς. λεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σα-
[d] εἰμί. λήμ· ὅ [d] ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης.

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μή-
τε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων·
[e] ὁμός. [e] ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς
εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην
[f] δίδωμι. Ἀβραὰμ [f] ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατρι-
άρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν
λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν
λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
[g] ἔρχομαι. καίπερ [g] ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ.

6 Ὁ δὲ μὴ [h] γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, [h] λέγω.
[i] δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς [i] δέκα.
ἐπαγγελίας [h] εὐλόγηκε.
7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.
8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας [k] ἀποθνήσκοντες [k] θνήσκω.
ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος
ὅτι [l] ζῇ. [l] ζάω.
9 Καὶ (ὡς ἔπος εἰπεῖν) διὰ Ἀβραὰμ καὶ
Λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων [m] δεδεκάτωται. [m] δέκα.
10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς [d] ἦν ὅτε
συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς
ἱερωσύνης [d] ἦν, (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ [n] νενο- [n] τίθημι.
μοθέτητο) τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν Μελχισε-
δὲκ ἕτερον [o] ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν [o] ἵστημι.
Ἀαρὼν λέγεσθαι;
12 [n] Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ
ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις [p] γίνεται. [p] γίνομαι.
13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας
[q] μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς [q] προσέσχηκε τῷ θυ- [q] ἔχω.
σιαστηρίῳ.
14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα [r] ἀνατέταλκεν [r] τέλλω.
ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερω-
σύνης Μωσῆς ἐλάλησε.
15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν [d] ἐστιν,
εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ [o] ἀνίσταται ἱε-
ρεὺς ἕτερος.
16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς [p] γέγο-
νεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς [s] ἀκαταλύτου. [s] λύω.
17 Μαρτυρεῖ γὰρ, Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ [p] γίνεται [t] προαγούσης [t] ἄγω.
ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές.
19 Οὐδὲν γὰρ [u] ἐτελείωσεν ὁ νόμος, [t] ἐπεισα- [u] τέλος.
γωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς [x] ἐγγίζο- [x] ἐγγύς.
μεν τῷ Θεῷ.
20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας,
21 (Οἱ μὲν γὰρ, χωρὶς [y] ὁρκωμοσίας [d] εἰσὶν

 ἱερεῖς

ἱερεῖς [p] γεγονότες· ὁ δὲ μετὰ [y] ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ
λέγοντος πρὸς αὐτὸν, [y] Ὤμοσε Κύριος, καὶ οὐ
[z] μέλει. [z] μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
22 Κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης
[p] γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.
23 Καὶ οἱ μὲν, πλείονές [d] εἰσι [p] γεγονότες ἱε-
ρεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·
24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα,
ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην.
25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται
τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε
[a] ζάω. [a] ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.
b πρέπω. 26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν b ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅ-
c χῶρος. σιος, ἄκακος, ἀμίαντος, c κεχωρισμένος ἀπὸ
τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν
[d] γίνομαι. d γενόμενος·
27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥ-
σπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁ-
μαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦ-
[e] φέρω. το γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν [e] ἀνενέγκας.
f ἵστημι. 28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους [f] καθίστησιν ἀρ-
χιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκω-
[g] τέλος. μοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα [g] τετε-
λειωμένον.

Κεφ. η'. Cap.VIII.

[a] ἕζω. Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον
ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς [a] ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
2 Τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς
[b] πήγνυμι. ἀληθινῆς, ἣν b ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄν-
θρωπος.
3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά
c ἵστημι. τε καὶ θυσίας c καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν
d φέρω. τι καὶ τοῦτον ὃ [d] προσενέγκῃ.
[e] εἰμί. 4 Εἰ μὲν γὰρ [e] ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἱερεὺς,
e ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον
τὰ δῶρα.
5 Οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι
τῶν

τῶν ἐπουρανίων, καθὼς f κεχρημάτισται Μωσῆς, f χρῆμα.
μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γάρ, φησί,
ποιήσῃς πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν g δειχθέντα g δεικνύω.
σοι ἐν τῷ ὄρει.
6 Νυνὶ δὲ d διαφορωτέρας h τέτυχε λειτουρ- h τεύχω.
γίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός e ἐστιν διαθήκης με-
σίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις i νενομο- i τίθημι.
θέτηται.
7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη e ἦν ἄμεμπτος, οὐκ
ἂν δευτέρας k ἐζητεῖτο τόπος. k ζητέω.
8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδού, ἡμέ-
ραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ l συντελέσω ἐπὶ l τέλος.
τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην
καινήν.
9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ m ἐπιλαβομένου μου m λαμβάνω.
τῆς χειρὸς αὐτῶν, n ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς n ἄγω.
Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ o ἐνέμειναν ἐν τῇ δια- o μένω.
θήκῃ μου, p κἀγὼ q ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει p καὶ ἐγώ.
Κύριος. q μέλει.
10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν i διαθήσομαι
τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας (λέγει
Κύριος) r διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν r δίδωμι.
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
καὶ e ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ e ἔσονταί
μοι εἰς λαόν.
11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον
αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, ſ Γνῶ- ſ γινώσκω.
θι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες t εἰδήσουσί με, ἀπὸ μι- t εἴδω.
κροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν.
12 Ὅτι ἵλεως e ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν
οὐ μὴ u μνησθῶ ἔτι. u μιμνή-
13 Ἐν τῷ λέγειν καινήν, x πεπαλαίωκε σκομαι.
τὴν πρώτην· τὸ δὲ x παλαιούμενον καὶ γηράσκον x πάλαι.
ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Κεφ. θ΄. Cap. IX.

a Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα a ἔχω.
λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν.

b σκεῦος. 2 Σκηνὴ γὰρ b κατεσκευάσθη ἡ πρώτη ἐν ᾗ
ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν
ἄρτων· ἥτις λέγεται ἅγια.
3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ
ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων·
4 Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβω-
c καλύπτω. τὸν τῆς διαθήκης c περικεκαλυμμένην πάντοθεν
χρυσίῳ· ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα,
καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλά-
κες τῆς διαθήκης.
5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατα-
d εἰμί. σκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ d ἔστι νῦν
λέγειν κατὰ μέρος.
6 Τούτων δὲ οὕτω b κατεσκευασμένων, εἰς
e εἶμι. μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς e εἴσιασιν
f τέλος. οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας f ἐπιτελοῦντες·
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μό-
νος ὁ ἀρχιερεὺς οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέ-
g νόος. ρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ g ἀγνοημάτων.
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,
h φαίνω. μήπω h πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς
πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν.
i ἵστημι. 9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν i ἐνεστη-
κότα, καθ᾽ ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται,
μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν f τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,
10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφό-
ροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι
k ὀρθός. καιροῦ k διορθώσεως ἐπικείμενα·
l γίνομαι. 11 Χριστὸς δὲ l παραγενόμενος ἀρχιερεὺς
τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τε-
λειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ
ταύτης τῆς κτίσεως,
12 Οὐδὲ δι᾽ αἵματος τράγων καὶ μόσχων,
m ἔρχομαι. διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος m εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς
n εὑρίσκω. τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν n εὑράμενος.
13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ
o κοινός. σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς o κεκοινωμέ-
νους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

14 Πόσῳ

14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ
πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν p προσήνεγκεν ἄ- p φέρω.
μωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡ-
μῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ
q ζῶντι; q ζάω.
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης
d ἐστὶν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν
τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν
ἐπαγγελίαν r λάβωσιν οἱ s κεκλημένοι τῆς αἰω- r λαμβάνω
νίου κληρονομίας. s καλέω.
16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέ-
ρεσθαι τοῦ t διαθεμένου. t τίθημι.
17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ
μήποτε ἰσχύει ὅτε u ζῇ ὁ t διαθέμενος. u ζάω.
18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος x ἐγ- x καινός.
κεκαίνισται.
19 y Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον y λαλέω.
ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, r λαβὼν τὸ αἷ-
μα τῶν μόσχων καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου
κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάν-
τα τὸν λαὸν z ἐῤῥάντισε. z ῥαίνω.
20 Λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς
ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.
21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη
τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως z ἐῤῥάντισε.
22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται
κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς a αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται a χέω.
ἄφεσις.
23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ
δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύ-
τας.
24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια b εἰσῆλθεν b ἔρχομαι.
ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐ-
τὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν c ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ c φαίνω.
τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν.
25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν,
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ'
ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

d πάσχω. 26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις d παθεῖν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συν-
τελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς
θυσίας αὐτοῦ e πεφανέρωται.
27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις
e θνήσκω. ἅπαξ e ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·
f φέρω. 28 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ f προσενεχθεὶς
εἰς τὸ πολλῶν f ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευ-
g ὄπτομαι. τέρου χωρὶς ἁμαρτίας g ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν
ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι. Cap. X.

ΣΚιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀ-
γαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγ-
μάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσί-
a ἠνεκής. αις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ a διηνεκὲς, οὐδέ-
b τέλος. ποτε δύναται τοὺς προσερχομένους b τελει-
ῶσαι.
c παύω. 2 Ἐπεὶ κἂν c ἐπαύσαντο προσφερόμεναι,
διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτι-
d καθαίρω. ῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ d κεκαθαρμένους·
3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ'
ἐνιαυτόν.
4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων
ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει,
e θέλω. Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ e ἠθέλησας, σῶμα δὲ
f ἀρτίζω. f κατηρτίσω μοι.
g καίω. 6 g Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
h δοκέω. h εὐδόκησας.
7 Τότε εἶπον, Ἰδοὺ ἥκω (ἐν κεφαλίδι βι-
i γράφω. βλίου i γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς,
τὸ θέλημά σου.
8 Ἀνώτερον λέγων, Ὅτι θυσίαν καὶ προσφο-
ρὰν καὶ g ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
e ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας (αἵτινες κατὰ τὸν νό-
μον προσφέρονται.)
9 Τότε i εἴρηκεν, Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ
Θεὸς, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα
k ἵστημι. τὸ δεύτερον k στήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι l ἡγιασμένοι m ἐσμὲν — l ἅγιος.
διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ — m εἰμί.
ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς k ἕστηκε καθ᾽ ἡμέραν
λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέ-
ρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται n περιε- — n αἱρέω.
λεῖν ἁμαρτίας.
12 Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν o προσε- — o φέρω.
νέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς p ἐκάθισεν ἐν — p ἕζω.
δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ.
13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως q τεθῶσιν — q τίθημι.
οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.
14 Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ b τετελείωκεν εἰς τὸ
a διηνεκὲς τοὺς l ἁγιαζομένους.
15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· — * ῥέω.
μετὰ γὰρ τὸ * προειρηκέναι,
16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν q διαθήσομαι πρὸς
αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας (λέγει Κύριος)
r διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ — r δίδωμι.
τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν
αὐτῶν οὐ μὴ ſ μνησθῶ ἔτι. — ſ μιμνή-
18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ — σκομαι.
περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν
εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,
20 Ἣν t ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον — t καινός.
καὶ u ζῶσαν, διὰ καταπετάσματος, τουτέστι τῆς — u ζάω.
σαρκὸς αὐτοῦ·
21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
22 x Προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας — x ἔρχομαι.
ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, y ἐῤῥαντισμένοι τὰς — y ῥαίνω.
καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς·
23 Καὶ z λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, — z λούω.
κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ·
(πιστὸς γὰρ ὁ a ἐπαγγειλάμενος.) — a ἀγγέλλω.
24 Καὶ b κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυ- — b νόος.
σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων.
25 Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν

ἑαυτῶν.

ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες
c ἐγγύς. καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε c ἐγγίζουσαν
τὴν ἡμέραν.
26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ
d λαμβάνω d λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι
περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·
27 Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς
e τίθημι. ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
28 e Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρὶς
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνή-
f ἄξιος. σκει.
g ἀπατάω. 29 Πόσῳ (δοκεῖτε) χείρονος f ἀξιωθήσεται
h ἡγέομαι. τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ g καταπατήσας, καὶ
i ἅγιος. τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν h ἡγησάμενος, ἐν
ᾧ i ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρί-
k εἴδω. σας;
l δίδωμι. 30 k Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,
m πίπτω. ἐγὼ l ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος· Καὶ πάλιν,
n ζάω. Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
o μιμνήσκομαι. 31 Φοβερὸν τὸ m ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ
n ζῶντος.
p φῶς. 32 o Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέ-
q μένω. ρας, ἐν αἷς p φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν
q ὑπεμείνατε παθημάτων,
r στρέφω. 33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι
s γίνομαι. θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως r ἀνα-
t πάσχω. στρεφομένων s γενηθέντες.
34 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου t συνεπαθή-
u δέχομαι. σατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
x μένω. χαρᾶς u προσεδέξασθε· γινώσκοντες ἔχειν ἐν
ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς καὶ x μέ-
νουσαν.
y βάλλω. 35 Μὴ y ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑ-
μῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.
36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ
z κομέω. θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, z κομίσησθε τὴν
ἐπαγγελίαν.
a ἥκω. 37 Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος
a ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ.

38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως [b] ζήσεται· καὶ b ζάω.
ἐὰν [c] ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν c στέλλω.
αὐτῷ.
39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ [d] ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώ- d εἰμί.
λειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

Κεφ. ια. Cap.XI.

Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις· πραγ-
μάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ [a] ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσ- a μάρτυρ.
βύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν [b] κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥή- b ἀρτίζω.
ματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπό-
μενα [c] γεγονέναι. c γίνομαι.
4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν
[d] προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι᾽ ἧς [e] ἐμαρτυρήθη d φέρω.
[f] εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις f εἰμί.
αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι᾽ αὐτῆς [g] ἀποθανὼν, ἔτι g θνήσκω.
[h] λαλεῖται. h λαλέω.
5 Πίστει Ἐνὼχ [i] μετετέθη, τοῦ μὴ [k] ἰδεῖν θά- i τίθημι.
νατον· καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, διότι [i] μετέθηκεν αὐτὸν k εἴδω.
ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ [a] μεμαρ-
τύρηται [l] εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ. l ἀρέσκω.
6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον [l] εὐαρεστῆσαι·
πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι
ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γί-
νεται·
7 Πίστει [m] χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέ- m χρῆμα.
πω βλεπομένων, [n] εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε n λαμβάνω.
κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι᾽ ἧς κατέ-
κρινε τὸν κόσμον· καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης
ἐγένετο κληρονόμος.
8 Πίστει, καλούμενος Ἀβραὰμ [o] ὑπήκουσεν o ἀκούω.
[p] ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς p ἔρχομαι.
κληρονομίαν· καὶ [p] ἐξῆλθε, μὴ [q] ἐπιστάμενος q ἵστημι.
ποῦ ἔρχεται.
9 Πίστει [r] παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγε- r οἶκος.
λίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐ-
παγγελίας τῆς αὐτῆς.

10 Ἐξε-

10 f Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν
f δέχομαι. πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.
11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς κα-
ταβολὴν σπέρματος n ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν
t τίκτω. ἡλικίας t ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν u ἡγήσατο τὸν x ἐ-
u ἡγέομαι. παγγειλάμενον.
x ἀγγέλλω. 12 Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς y ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα
y γεννάω. z νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ
z νέκυς. πλήθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς
θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
a θνήσκω. 13 Κατὰ πίστιν a ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ
b λαμβάνω b λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν
c εἴδω. αὐτὰς c ἰδόντες, καὶ d πεισθέντες, καὶ ἀσπασάμε-
d πείθω. νοι, καὶ e ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπί-
e λέγω. δημοί f εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
f εἰμί. 14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν
g μιμνή- ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.
σκομαι. 15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης g ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς
h ἔρχομαι. h ἐξῆλθον, i εἶχον ἂν καιρὸν k ἀνακάμψαι·
i ἔχω. 16 Νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπου-
k κάμπτω. ρανίου· διὸ οὐκ l ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς
l αἶσχος. ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· m ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.
m ἕτοιμος. 17 Πίστει n προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ
n φέρω. πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ
o δέχομαι. τὰς ἐπαγγελίας o ἀναδεξάμενος.
p λαλέω. 18 Πρὸς ὃν p ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ
q καλέω. q κληθήσεταί σοι σπέρμα.
19 Λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν
δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ
r κομέω. r ἐκομίσατο.
20 Πίστει περὶ μελλόντων e εὐλόγησεν Ἰσαὰκ
τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ.
21 Πίστει, Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν
υἱῶν Ἰωσὴφ e εὐλόγησε καὶ f προσεκύνησεν ἐπὶ
f κύω. τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.
22 Πίστει, t Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου
t τέλος. τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ g ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων
u γεννάω. αὐτοῦ e ἐνετείλατο.
x κρύπτω. 23 Πίστει, Μωσῆς u γεννηθεὶς x ἐκρύβη τρί-

μηνον

μενον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖ-
ον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ [y] ἐφοβήθησαν τὸ διάταγ- [y] φέβομαι.
μα τοῦ βασιλέως.
24 Πίστει, Μωσῆς μέγας [z] γενόμενος [a] ἠρνή- [z] γίνομαι.
σατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ. [a] ἀρνέομαι.
25 Μᾶλλον [b] ἑλόμενος [c] συγκακουχεῖσθαι τῷ [b] αἱρέω.
λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπό- [c] ἔχω.
λαυσιν. [d] ἡγέομαι.
26 Μείζονα πλοῦτον [d] ἡγησάμενος τῶν ἐν
Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· [e] δίδωμι.
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν [e] μισθαποδοσίαν. [f] λείπω.
27 Πίστει [f] κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ [g] φο- [g] φέβομαι.
βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον
ὡς ὁρῶν [h] ἐκαρτέρησε. [h] κράτος.
28 Πίστει [i] πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυ- [i] ποιέω.
σιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ [k] πρω- [k] τίκτω.
τότοκα, θίγῃ αὐτῶν.
29 Πίστει [l] διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν [l] βαίνω.
ὡς διὰ ξηρᾶς· ἧς πεῖραν [m] λαβόντες οἱ Αἰ- [m] λαμβάνω
γύπτιοι, [n] κατεπόθησαν. [n] πίνω.
30 Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ [o] ἔπεσε, [p] κυ- [o] πίπτω.
κλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. [p] κύκλος.
31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ [q] συναπώλετο [q] ὀλλύω.
τοῖς [r] ἀπειθήσασι, [s] δεξαμένη τοὺς κατασκόπους [r] πείθω.
μετ' εἰρήνης. [s] δέχομαι.
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; [t] ἐπιλείψει γάρ με [d] διη- [t] λείπω.
γούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε, καὶ
Σαμψών, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουήλ,
καὶ τῶν προφητῶν·
33 Οἳ διὰ πίστεως [u] κατηγωνίσαντο βασιλείας, [u] ἀγών.
[x] εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγε- [x] ἔργον.
λιῶν, [y] ἔφραξαν στόματα λεόντων. [y] φράσσω.
34 [z] Ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στό- [z] σβέννυμι.
ματα μαχαίρας, [a] ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθε- [a] δύναμαι.
νείας, [b] ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμ- [b] γίνομαι.
βολὰς [c] ἔκλιναν ἀλλοτρίων· [c] κλίνω.
35 [d] Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς [d] λαμβάνω
νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ [e] ἐτυμπανίσθησαν, οὐ [e] τύπτω.
[f] προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος [f] δέχομαι.
ἀναστάσεως τύχωσιν. 36 Ἕτεροι

36 Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖ-
ραν [d] ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.
[g] λίθος. 37 [g] Ἐλιθάσθησαν, [h] ἐπρίσθησαν, [i] ἐπειρά-
[h] πρίω. σθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας [k] ἀπέθανον· [l] περιῆλ-
[i] πειράω. θον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστε-
[k] θνήσκω. ρούμενοι, θλιβόμενοι, [m] κακουχούμενοι·
[l] ἔρχομαι. 38 (Ὧν οὐκ [n] ἦν ἄξιος ὁ κόσμος) ἐν ἐρη-
[m] ἔχω. μίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ τ-
[n] εἰμί. ὀπαῖς τῆς γῆς.
[o] μαρτυρ. 39 Καὶ οὗτοι πάντες [o] μαρτυρηθέντες διὰ
[p] κομέω. τῆς πίστεως, οὐκ [p] ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν·
[q] βλέπω. 40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι [q] προβλε-
[r] τέλος. ψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν [r] τελειωθῶσι.

Κεφ. ιβ'. Cap. XII.

ΤΟιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικεί-
[a] τίθημι. μενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον [a] ἀπο-
[b] ἵστημι. θέμενοι πάντα, καὶ τὴν [b] εὐπερίστατον ἁμαρτίαν,
δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν
ἀγῶνα·
[c] ὁράω. 2 [c] Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ
τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐ-
[d] μένω. τῷ χαρᾶς, [d] ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης κατα-
[e] ἕζω. φρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ [e] ἐκά-
θισεν.
[f] λέγω. 3 [f] Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην [d] ὑπομε-
μενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντι-
[g] κάμνω. λογίαν, ἵνα μὴ [g] κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
[h] λύω. [h] ἐκλυόμενοι.
[i] ἀγών. 4 Οὔπω μέχρις αἵματος [b] ἀντικατέστητε,
[k] λανθάνω. πρὸς τὴν ἁμαρτίαν [i] ἀνταγωνιζόμενοι·
5 Καὶ [k] ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις
ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει
παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγ-
χόμενος.
6 Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· μαστι-
γοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.
7 Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν
[l] εἰμί. προσφέρεται ὁ Θεός· (τίς γάρ [l] ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ
παιδεύει πατήρ;)

8 Εἰ δὲ χωρίς l ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι
m γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι l ἐστὲ καὶ οὐχ m γίνομαι.
υἱοί.
9 Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας n εἴ- n ἔχω.
χομεν παιδευτὰς, καὶ o ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ o τρέπω.
μᾶλλον p ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευ- p τάσσω.
μάτων, καὶ q ζήσομεν; q ζάω.
10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δο-
κοῦν αὐτοῖς r ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ δὲ συμφέ- r παῖς.
ρον, εἰς τὸ s μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. s λαμβάνω.
11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δο-
κεῖ χαρᾶς l εἶναι, ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν
εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς t γεγυμνασμένοις t γυμνός.
u ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. u δίδωμι.
12 Διὸ τὰς x παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ h πα- x ἕω.
ραλελυμένα γόνατα y ἀνορθώσατε. y ὀρθός.
13 Καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν
ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν o ἐκτραπῇ, z ἰαθῇ δὲ z ἰάομαι.
μᾶλλον.
14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγι-
ασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς a ὄψεται τὸν Κύριον.
15 Ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ a ὄπτομαι.
τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄ-
νω b φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης c μιανθῶσι b φύω.
πολλοί. c μιαίνω.
16 Μή τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ, d δίδωμι.
ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς d ἀπέδοτο τὰ e πρωτο- e τίκτω.
τόκια αὐτοῦ. f ἵστημι.
17 f Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων g κλη- g νέμω.
ρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, h ἀπεδοκιμάσθη· μετα- h δοκιμή.
νοίας γὰρ τόπον οὐχ i εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων i εὑρίσκω.
k ἐκζητήσας αὐτήν. k ζητέω.
18 Οὐ γὰρ l προσεληλύθατε m ψηλαφωμένῳ l ἔρχομαι.
ὄρει, καὶ n κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, m ἅπτω.
καὶ θυέλλῃ, n καίω.
19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων ἧς o αἰτέω.
οἱ ἀκούσαντες o παρῃτήσαντο μὴ p προστεθῆναι p τίθημι.
αὐτοῖς λόγον. * φέρω.
20 (Οὐκ * ἔφερον γὰρ τὸ q διαστελλόμενον, q στέλλω.

Κἂν

r βάλλω. Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, r λιθοβοληθήσεται,
ſ τόξον. βολίδι ſ κατατοξευθήσεται.
t εἰμί. 21 Καὶ, οὕτω φοβερὸν t ἦν τὸ φανταζόμενον
Μωσῆς εἶπεν, Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος)
u ἔρχομαι. 22 Ἀλλὰ u προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει,
x ζάω. πόλει Θεοῦ x ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ
καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,
23 Πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν
y γράφω. οὐρανοῖς y ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάν-
z τέλος. των, καὶ πνεύμασι δικαίων z τετελειωμένων,
24 Καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ
αἵματι ῥαντισμοῦ, κρείττονα λαλοῦντι παρὰ τὸν
Ἄβελ.
25 Βλέπετε μὴ a παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα·
a αἰτέω. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ b ἔφυγον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς a παραι-
b φεύγω. τησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡ-
μεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν c ἀποστρεφόμενοι.
c στρέφω. 26 Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν d ἐσάλευσε τότε· νυνὶ
d σάλος. δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ
μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.
27 Τὸ δὲ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν d σαλευο-
μένων τὴν μετάθεσιν, ὡς e πεποιημένων, ἵνα
e ποιέω. μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.
28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβά-
νοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐ-
αρέστως τῷ Θεῷ, μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας.
29 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

a μένω. Ἡ Φιλαδελφία a μενέτω.
2 Τῆς φιλοξενίας μὴ b ἐπιλανθάνεσθε,
b λανθάνω. διὰ ταύτης γὰρ b ἔλαθόν τινες, c ξενίσαντες
c ξένος. ἀγγέλους.
3 Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς d συνδε-
d δέω. δεμένοι· τῶν e κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες
e ἔχω. ἐν σώματι.
44 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη
ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ
Θεός.
5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς
f παροῦσιν

παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ [g] εἴρηκεν, Οὐ μή σε [h] ἀνῶ, [f] εἰμί.
οὐδ' οὐ μή σε [i] ἐγκαταλείπω. [g] εἴρω.
6 Ὥστε [k] θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν, Κύριος [h] ἔω.
ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ [l] φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι [i] λείπω.
ἄνθρωπος. [k] θάρσος.
7 [m] Μνημονεύετε τῶν [n] ἡγουμένων ὑμῶν, [l] φέβομαι.
οἵτινες [o] ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν [m] μιμνή-
ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, [p] μι- σκομαι.
μεῖσθε τὴν πίστιν. [n] ἡγέομαι.
8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, [o] λαλέω.
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. [p] μιμέομαι.
9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέ-
ρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ
βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ [q] ὠφελήθησαν οἱ περιπα- [q] ὠφελέω.
τήσαντες.
10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ
ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες·
11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁ-
μαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων
τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβο-
λῆς.
12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου
αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης [r] ἔπαθε. [r] πάσχω.
13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς
παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.
14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε [s] μένουσαν πόλιν, [s] μένω.
ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.
15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως
διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τουτέστι καρπὸν χειλέων
[t] ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [t] λέγω.
16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλαν-
θάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ
Θεός.
17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ [u] ὑπεί- [u] εἴκω.
κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑ-
μῶν, ὡς λόγον [x] ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς [x] δίδωμι.
τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.
18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· [y] πεποίθαμεν [y] πείθω.
γὰρ

γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶ[ς]
[z] στρέφω. θέλοντες [z] ἀναστρέφεσθαι.
19 Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποι[ῆ]-
[a] ἵστημι. σαι, ἵνα τάχιον [a] ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
[b] ἄγω. 20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ [b] ἀναγαγὼν ἐκ
νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν
αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ[ν]
Χριστὸν,
21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγα-
θῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν
ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀ-
μήν.
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε
τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων
[c] στέλλω. [c] ἐπέστειλα ὑμῖν.
[d] λύω. 23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον [d] ἀπο-
λελυμένον, μεθ' οὗ (ἐὰν τάχιον ἔρχηται) ὄψο-
μαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ
τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

[e] γράφω. Πρὸς Ἑβραίους [e] ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας
διὰ Τιμοθέου.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Καθολική.

Κεφάλαιον α'. Cap.I.

ΙΑ'ΚΩΒΟΣ, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς
ἐν τῇ [a] διασπορᾷ, χαίρειν. [a] σπείρω.
2 Πᾶσαν χαρὰν [b] ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, [b] ἡγέομαι.
ὅταν πειρασμοῖς [c] περιπέσητε ποικίλοις· [c] πίπτω.
3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστε-
ως κατεργάζεται ὑπομονήν.
4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
[d] ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμε- [d] εἰμί.
νοι.
5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω
παρὰ τοῦ [e] διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ [e] δίδωμι.
ὀνειδίζοντος· καὶ [e] δοθήσεται αὐτῷ.
6 [f] Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· [f] αἰτέω.
ὁ γὰρ διακρινόμενος [g] ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης [g] εἴκω.
[h] ἀνεμιζομένῳ καὶ [i] ῥιπιζομένῳ. [h] ἄνεμος.
7 Μὴ γὰρ [k] οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι [i] ῥίπτω.
[l] λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου. [k] οἴομαι.
8 Ἀνὴρ δίψυχος, [m] ἀκατάστατος ἐν πάσαις [l] λαμβάνω.
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. [m] ἵστημι.
9 [n] Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν [n] καυχάο-
τῷ ὕψει αὐτοῦ. μαι.
10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· [o] ἔρχομαι.
ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου [o] παρελεύσεται. [p] τέλλω.
11 [p] Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσω- [q] ξηρός.
νι, καὶ [q] ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ [r] ἐξ- [r] πίπτω.
έπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ [s] ἀπώ- [s] ὀλλύω.
λετο·

t μαραίνω. λεται· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ
t μαρανθήσεται.
u γίνομαι. 12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν·
ὅτι δόκιμος u γενόμενος l λήψεται τὸν στέφανον
τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτόν.
13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, Ὅτι ἀπὸ
x πεῖρα. τοῦ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς x ἀπείραστός
d ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
14 Ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπι-
y ἕλκω. θυμίας y ἐξελκόμενος καὶ z δελεαζόμενος.
z δέλεαρ. 15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία l συλλαβοῦσα τίκτει ἁ-
a τέλος. μαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία a ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει
θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.
17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέ-
b εἰμί. λειον ἄνωθέν b ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν
φώτων, παρ' ᾧ οὐκ b ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς
ἀποσκίασμα.
c βουλή. 18 c Βουληθεὶς d ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀ-
d κύω. ληθείας, εἰς τὸ b εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν
αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, b ἔστω πᾶς
ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς
e λαλέω. τὸ e λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν.
20 Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ
κατεργάζεται.
f τίθημι. 21 Διὸ f ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ
g δέχομαι. περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι g δέξασθε τὸν ἔμ-
h σόος. φυτον λόγον, τὸν δυνάμενον h σῶσαι τὰς ψυχὰς
ὑμῶν.
i γίνομαι. 22 i Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον
k λέγω. ἀκροαταὶ, k παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
l εἴκω. 23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου b ἐστὶ, καὶ οὐ ποι-
ητὴς, οὗτος l ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσω-
m νοέω. πον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ.
n ἔρχομαι. 24 m Κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ n ἀπελήλυ-
o λανθάνω. θε· καὶ εὐθέως o ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.
p κύπτω. 25 Ὁ δὲ p παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς
ἐλευθερίας

ληθείας, καὶ q παραμείνας οὗτος οὐκ ἀκροα- q μένω.
τὴς ἐπιλησμονῆς r γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς r γίνομαι.
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ b ἔσ-
ται.
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος b εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ
χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν s ἄγω.
καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.
27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ
τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, αὕτη b ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι
ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Κεφ. β'. Cap.II.

ΑΔελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχε-
τε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς
δόξης.
2 Ἐὰν γὰρ a εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν a ἔρχομαι.
ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, a εἰ-
σέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,
3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα
τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε
καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ b στῆθι ἐκεῖ, ἢ b ἵστημι.
c κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου. c ἧμαι.
4 Καὶ οὐ d διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ e ἐγένε- d κρίνω.
σθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; e γίνομαι.
5 Ἀκούσατε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ
Θεὸς f ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τού- f λέγω.
του, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασι-
λείας ἧς g ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; g ἀγγέλλω.
6 Ὑμεῖς δὲ h ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν· οὐχ οἱ h τίω.
πλούσιοι i καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ i δύναμαι.
ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;
7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
τὸ k ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; k καλέω.
8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν
γραφὴν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,
καλῶς ποιεῖτε·
9 Εἰ δὲ l προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐρ- l λαμβάνω.
γάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβά-
ται.

10 Ὅστις

10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, e γέγονε πάντων ἔνοχος.

11 Ὁ γὰρ εἰπὼν, Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.

13 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος, καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

m σῴζω.

14 Τί τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις m σῶσαι αὐτόν;

n εἰμί.

15 Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι n ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς·

o δίδωμι.

16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ o δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν.

p εἴρω.
q δεικνύω.

18 Ἀλλ' p ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· q δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ q δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς n ἐστί· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

r γινώσκω.

20 Θέλεις δὲ r γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά n ἐστιν;

s δίκη.
t φέρω.

21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων s ἐδικαιώθη, t ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

u ἔργον.
x τέλος.

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις u συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις x ἐτελειώθη;

y πλέος.
z πίστις.
a λέγω.
b καλέω.

23 Καὶ y ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, z Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ a ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ b ἐκλήθη.

24 [c] Ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται — [c] ὁράω.
ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;
25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔρ-
γων d ἐδικαιώθη, [e] ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέ- — d δίκη.
λους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; — [e] δέχομαι.
26 Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος
νεκρόν [f] ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων — f εἰμί.
νεκρά [f] ἐστι.

Κεφ. γʹ. Cap. III.

ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι [a] γίνεσθε, ἀδελφοί — [a] γίνομαι.
μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα b ληψόμεθα. — b λαμβάνω.
2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ
οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς c χαλινα- — [c] ἄγω.
γωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.
3 Ἰδού, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στό-
ματα βάλλομεν, πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.
4 Ἰδού, καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα [d] ὄντα, καὶ — d εἰμί.
ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται
ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐ-
θύνοντος βούληται.
5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος d ἐστί,
καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδού, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην
ἀνάπτει.
6 Καὶ ἡ γλῶσσα, πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας·
οὕτως ἡ γλῶσσα [e] καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡ- — [e] ἵστημι.
μῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα
τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γε-
έννης.
7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν,
ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, [f] δαμάζεται καὶ f δεδά- — f δαμάω.
μασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ.
8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώ-
πων [f] δαμάσαι, ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ
g θανατηφόρου. — g φέρω.
9 Ἐν αὐτῇ [h] εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ πατέρα, — h λέγω.
καὶ ἐν αὐτῇ [i] καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς — i ἀράω.
καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ [a] γεγονότας.
10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία

καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω
[a] γίνεσθαι.
11 Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ
γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;
12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
[k] ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτως οὐδεμία πη-
γὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ [k] ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; [l] δειξά-
τω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν
πραΰτητι σοφίας.
14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδε-
σθε κατὰ τῆς ἀληθείας.
15 Οὐκ [d] ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερ-
χομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης.
16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκατα-
στασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή
[d] ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής,
μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, [m] ἀδιάκριτος
καὶ [m] ἀνυπόκριτος.
18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεί-
ρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

Κεφ δ'. Cap.IV.

ΠΟθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐν-
τεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευο-
μένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φθονεῖτε καὶ ζη-
λοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολε-
μεῖτε, οὐκ ἔχετε δέ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.
3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς
αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.
4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ [a] οἴδατε ὅτι ἡ
φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ [b] ἐστιν; ὃς ἂν οὖν
[c] βουληθῇ φίλος [b] εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ
[d] καθίσταται.
5 Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; Πρὸς
φθόνον [e] ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ [f] κατῴκησεν ἐν
ἡμῖν.

[k] ποιέω.
[l] δεικνύω.
[m] κρίνω.
[a] εἴδω.
[b] εἰμί.
[c] βουλή.
[d] ἵστημι.
[e] πόθος.
[f] οἶκος.

6 Μείζονα

6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, Ὁ
Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
g δίδωσι χάριν. — g δίδωμι.
7 h Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, i ἀντίστητε τῷ — h τάσσω.
διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. — i ἵστημι.
8 k Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· κα- — k ἐγγύς.
θαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρ-
δίας δίψυχοι.
9 l Ταλαιπωρήσατε καὶ m πενθήσατε καὶ κλαύ- — l πωρός.
σατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος n μεταστραφή- — m πένθος.
τω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. — n στρέφω.
10 o Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑ- — o ταπεινός.
ψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ
καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ
νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ
κριτής.
12 Εἷς b ἐστιν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος
p σῶσαι καὶ q ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς b εἶ ὃς κρίνεις — p σόος.
τὸν ἕτερον; — q ὄλλυω.
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ἢ αὔριον
r πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν — r πείρω.
ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ r ἐμπορευσόμεθα, καὶ
κερδήσομεν·
14 Οἵτινες οὐκ s ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία — s ἵστημι.
γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ b ἐστιν ἡ πρὸς ὀλί-
γον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη.
15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θε-
λήσῃ, καὶ t ζήσωμεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐ- — t ζάω.
κεῖνο.
16 Νῦν δὲ u καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονεί- — u καυχάομαι.
αις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη, πονηρὰ
b ἐστιν.
17 Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, — x εἴδω.
ἁμαρτία αὐτῷ b ἐστιν.

Κεφ. ε. Cap.V.

ΑΓε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζον-
τες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερ-
χομέναις.
a σήπω. 2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν [a] σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια
b γίνομαι. ὑμῶν σητόβρωτα [b] γέγονε.
c ἰός. 3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος [c] κατίωται,
d εἰμί. καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν [d] ἔσται, καὶ φά-
γεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε
ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.
4 Ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάν-
των τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ὑφ' ὑ-
μῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
e ἔρχομαι. ὦτα Κυρίου σαβαὼθ [e] εἰσεληλύθασιν.
f θρύπτω. 5 [f] Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ [g] ἐσπαταλή-
g σπατάλη. σατε· [h] ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡ-
h τρέφω. μέρᾳ σφαγῆς.
i δίκη. 6 [i] Κατεδικάσατε, [k] ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον·
k φένω. οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.
l θυμός. 7 [l] Μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοὶ, ἕως
τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ, ὁ γεωργὸς ἐκδέ-
χεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν
m λαμβάνω ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν [m] λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ
ὄψιμον.
n στηρίζω. 8 [l] Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, [n] στηρίξατε
τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου
o ἐγγύς. [o] ἤγγικε.
9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοὶ, ἵνα
p κρίνω. μὴ [p] κατακριθῆτε· ἰδοὺ, ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν
q ἵστημι. [q] ἕστηκεν.
10 Ὑπόδειγμα [m] λάβετε τῆς κακοπαθείας,
ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφή-
r λαλέω. τας οἳ [r] ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου.
11 Ἰδοὺ, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν
s ἀκούω. ὑπομονὴν Ἰὼβ [s] ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυ-
ρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός [d] ἐστιν ὁ Κύριος
καὶ οἰκτίρμων.
12 Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε
μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τι-

ναὶ ὅρκον· || ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὔ, οὔ· || εἰμί.
ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν [t] πέσητε. [t] πίπτω.
13 [u] Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; [x] προσευχέ- [u] πάσχω.
σθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. [x] εὐχή.
14 Ἀσθενεῖ τις ὑμῖν; [y] προσκαλεσάσθω τοὺς [y] καλέω.
πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν
ἐπ' αὐτόν, [z] ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ [z] ἀλείφω.
ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, [a] ποιέω.
καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας || ᾖ * ἔω.
[a] πεποιηκώς, * ἀφεθήσονται αὐτῷ. [b] λέγω.
16 [b] Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώ- [c] ἰάομαι.
ματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως [c] ἰαθῆτε·
πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος [d] ἦν [e] ὁμοιοπαθὴς ἡ- [d] εἰμί.
μῖν, καὶ [f] προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· [e] πάσχω.
καὶ οὐκ [g] ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ [f] εὐχή.
μῆνας ἕξ. [g] βρέχω.
18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς
ὑετὸν [h] ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ [i] ἐβλάστησε τὸν καρπὸν [h] δίδωμι.
αὐτῆς. [i] βλαστάνω.
19 Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν [k] πλανηθῇ ἀπὸ [k] πλάνη.
τῆς ἀληθείας, καὶ [l] ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, [l] στρέφω.
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν
ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, [m] σώσει ψυχὴν ἐκ θανά- [m] σόος.
του, καὶ [n] καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. [n] καλύπτω.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ Πρώτη.

Κεφάλαιον α´. Cap. I.

ΠΕΤΡΟΣ, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐκλεκτοῖς [a] παρεπιδήμοις διασπορᾶς [a] δῆμος.
Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀ-
σίας, καὶ Βιθυνίας

2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς, ἐν ἁγια-
σμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν
αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
b πλέος. b πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος
c γεννάω. c ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα d ζῶσαν δι' ἀ-
d ζάω. ναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ
e τηρέω. ἀμάραντον, e τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς,
5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-
στεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι
καιρῷ ἐσχάτῳ.
6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον
f εἰμί. f ἐστὶ) * λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς
* λύπη. 7 Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ
g ὀλλύω. τιμιώτερον χρυσίου, τοῦ g ἀπολλυμένου, διὰ
h εὑρίσκω. πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, h εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ·
i εἴδω. 8 Ὃν οὐκ i εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ
k λαλέω. ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ k ἀν-
l δοκέω. εκλαλήτῳ καὶ l δεδοξασμένῃ.
9 Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν,
σωτηρίαν ψυχῶν.
m ζητέω. 10 Περὶ ἧς σωτηρίας m ἐξεζήτησαν καὶ n ἐξ-
n ἔρευνα. ηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος
προφητεύσαντες·
11 n Ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
* δῆλος. * ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, o προ-
o μάρτυρ. μαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ
p καλύπτω. τὰς μετὰ ταῦτα δόξας.
q κονέω. 12 Οἷς p ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐκ ἑαυτοῖς, ἡμῖν
r ἀγγέλλω. δὲ q διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν r ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ
s στέλλω. τῶν r εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁ-
t θυμός. γίῳ s ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ t ἐπιθυμοῦσιν
u κύπτω. ἄγγελοι u παρακύψαι.
x ζώννυμι. 13 Διὸ x ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς δια-
y ἔλπις. νοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως y ἐλπίσατε ἐπὶ
τὴν

τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ [z] συσχηματιζό- [z] ἔχω.
μενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπι-
θυμίαις.
15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν [a] καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ [a] καλέω.
αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ [b] γενήθητε. [b] γίνομαι.
16 Διότι [c] γέγραπται, Ἅγιοι [b] γένεσθε, ὅτι [c] γράφω.
ἐγὼ ἅγιός εἰμι.
17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε, τὸν [d] ἀπροσωπο- [d] λαμβάνω
λήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φό-
βῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον [e] ἀναστράφητε. [e] στρέφω.
18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ,
[f] ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς [f] λύω.
[g] πατροπαραδότου· [g] δίδωμι.
19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ
ἀσπίλου Χριστοῦ·
20 [h] Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς [h] γινώσκω.
κόσμου [i] φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων [i] φαίνω.
δι' ὑμᾶς,
21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν [k] ἐ- [k] ἐγείρω.
γείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ
δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα [l] εἶναι εἰς [l] εἰμί.
Θεόν.
22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν [m] ἡγνικότες ἐν τῇ [m] ἁγνός.
ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς φιλα-
δελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας
ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
23 [n] Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρ- [n] γεννάω.
τῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου [o] ζῶντος Θεοῦ [o] ζάω.
καὶ [p] μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. [p] μένω.
24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα [q] ξηρός.
δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· [q] ἐξηράνθη [r] πίπτω.
ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ [r] ἐξέπεσε.
25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο
δέ [i] ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. β'. Cap. II.

[a] Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα [a] τίθημι.
δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας [b] λαλέω.
[b] καταλαλιάς,

 2 Ὡς

2 Ὡς [e] ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄ-
δολον γάλα [d] ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ [e] αὐ-
ξηθῆτε.
3 Εἴπερ [f] ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος·
4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον [g] ζῶντα,
ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν [h] ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ
δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον·
5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι [g] ζῶντες, [i] οἰκοδομεῖ-
σθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, [k] ἀν-
ενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους
τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 Διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, Ἰδοὺ τίθημι
ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντι-
μον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ [l] καταισχυνθῇ.
7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι
δὲ, λίθον ὃν [h] ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος [m] ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος
προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου·
8 Οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ, [n] ἀπειθοῦντες,
εἰς ὃ καὶ [o] ἐτέθησαν.
9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱε-
ράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅ-
πως τὰς ἀρετὰς [p] ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους
ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ
φῶς.
10 Οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ
[q] ἠλεημένοι, νῦν δὲ [q] ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμι-
ῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς.
12 Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
ἔχοντες καλὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν
ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων [r] ἐποπτεύ-
σαντες, [s] δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκο-
πῆς.
13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει
διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ [t] πεμπομένοις
εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγα-
θοποιῶν.
15 Ὅτι

c γεννάω.
d πόθος.
e αὐξάνω.
f γεύω.
g ζάω.
h δοκιμή.
i δέμω.
k φέρω.
l αἶσχος.
m γίνομαι.
n πείθω.
o τίθημι.
p ἀγγέλλω.
q ἔλεος.
r ὄπτομαι.
s δοκέω.
t πέμπω.

15 Ὅτι οὕτως [u] ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγα- [u] εἰμί.
θοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
ἀγνωσίαν.
16 Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα
ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦ-
λοι Θεοῦ.
17 Πάντας [x] τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀ- [x] τίω.
γαπᾶτε· Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· Τὸν βασιλέα τι-
μᾶτε.
18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ
φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς
καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς·
19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ
ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.
20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κο-
λαφιζόμενοι [y] ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποι- [y] μένω.
οῦντες καὶ πάσχοντες [y] ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις
παρὰ Θεῷ.
21 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ [z] ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς [z] καλέω.
[a] ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν [b] ὑπολιμπάνων [a] πάσχω.
[c] ὑπογραμμὸν, ἵνα [d] ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχ- [b] λείπω.
νεσιν αὐτοῦ. [c] γράφω.
22 Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ [e] ἐποίησεν, οὐδὲ [f] εὑρέθη [d] ἀκολουθός
δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. [e] ποιέω.
23 Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει· [f] εὑρίσκω.
πάσχων οὐκ ἠπείλει· [g] παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι [g] δίδωμι.
δικαίως.
24 Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς [h] ἀνήνεγκεν [h] φέρω.
ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρ-
τίαις [i] ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ [k] ζήσωμεν· [i] γίνομαι.
οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ [l] ἰάθητε. [k] ζάω.
25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' [l] ἰάομαι.
[m] ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον [m] στρέφω.
τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν· ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπει-
θοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο- [a] κέρδος.
φῆς ἄνευ λόγου [a] κερδηθήσωνται,

ὅπτομαι. 2 b Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀνα-
στροφὴν ὑμῶν.
c εἰμί. 3 c Ὧν c ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τρι-
χῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματί-
ων κόσμος·
4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν
τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος,
ὅ c ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.
5 d Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ
e τάσσω. ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, e ὑπο-
τασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·
f ἀκούω. 6 Ὡς Σάρρα f ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύ-
g γίνομαι. ριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς g ἐγενήθητε τέκνα,
ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν
πτόησιν.
h οἶκος. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, h συνοικοῦντες κατὰ
γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀ-
πονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάρι-
i κόπτω. τος ζωῆς· εἰς τὸ μὴ i ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς
ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπα-
θεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες.
k δίδωμι. 9 Μὴ k ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοι-
l εἴδω. δορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦν-
m καλέω. τες· l εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο m ἐκλήθητε ἵνα εὐλο-
n νέμω. γίαν n κληρονομήσητε.
o εἴδω. 10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾷν καὶ o ἰδεῖν
ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ
p λαλέω. ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ p λαλῆσαι
q κλίνω. δόλον.
r ποιέω. 11 q Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ r ποιησάτω ἀγα-
s ζητέω. θὸν· s ζητησάτω εἰρήνην, καὶ t διωξάτω αὐτήν.
t διώκω. 12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου
ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
u κακός. 13 Καὶ τίς ὁ u κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ
μιμηταὶ g γένησθε;
x πάσχω. 14 Ἀλλ' εἰ καὶ x πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην,
y φέβομαι. μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ y φοβηθῆτε, μη-
z ταράσσω. δὲ z ταραχθῆτε. 15 Κύριον

15 Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδί-
αις ὑμῶν· ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παν-
τὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπί-
δος, μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου.
16 Συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν· ἵνα ἐν ᾧ
καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, a καται- — a αἶσχος.
σχυνθῶσιν οἱ b ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν — b ἐπηρεάζω.
ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 Κρεῖττον γὰρ c ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλει — c ποιέω.
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας.
18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν * ἔπα- — * πάσχω.
θε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς d προσα- — d ἄγω.
γάγῃ τῷ Θεῷ, e θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, c ζωο- — e θνήσκω.
ποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι.
19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι f πο- — f πείρω.
ρευθεὶς g ἐκήρυξεν, — g κήρυξ.
20 h Ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἅπαξ i ἐξε- — h πείθω.
δέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, — i δέχομαι.
κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι
(τουτέστιν ὀκτὼ) ψυχαὶ k διεσώθησαν δι' ὕδατος. — k σῶς.
21 Ὃ ἀντίτυπον καὶ ἡμᾶς νῦν σώζει βάπτι-
σμα (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς l ἐπερώτημα εἰς Θεὸν) δι' ἀναστά- — l ἐρωτάω.
σεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
22 Ὅς m ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς — m εἰμί.
εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ
ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Κεφ. δ'. Cap. IV.

ΧΡιστοῦ οὖν a παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ — a πάσχω.
ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν b ὁπλίσασθε· ὅτι ὁ — b ὅπλον.
a παθὼν ἐν σαρκὶ, c πέπαυται ἁμαρτίας, — c παύω.
2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλ-
λὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ d βι- — d βίος.
ῶσαι χρόνον.
3 Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ e παρεληλυθὼς χρόνος — e ἔρχομαι.
τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν f κατεργάσασθαι — f ἔργον.
g πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, — g πείρω.
οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις
εἰδωλολατρείαις.

4 Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν
εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφη-
μοῦντες·
h δίδωμι. 5 Οἳ h ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι
i ζάω. κρῖναι i ζῶντας καὶ νεκρούς.
k ἀγγέλλω. 6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς k εὐηγγελίσθη, ἵνα
l κρίνω. l κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, i ζῶσι δὲ
κατὰ Θεὸν πνεύματι.
m ἐγγύς. 7 Πάντων δὲ τὸ τέλος m ἤγγικε· σωφρονή-
σατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς.
8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκ-
τενῆ ἔχοντες, ὅτι ἡ ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁ-
μαρτιῶν.
9 Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγυ-
σμῶν.
n λαμβάνω. 10 Ἕκαστος καθὼς n ἔλαβε χάρισμα εἰς ἑ-
αυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι
ποικίλης χάριτος Θεοῦ.
11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις δια-
o ἄγω. κονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς o χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα
p δοκέω. ἐν πᾶσι p δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
q εἰμί. ᾧ q ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
r ξένος. 12 Ἀγαπητοί, μὴ r ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν
πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς
ſ βαίνω. ξένου ὑμῖν ſ συμβαίνοντος.
13 Ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ
παθήμασι χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει
τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μα-
κάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽
ὑμᾶς c ἀναπαύεται· κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφη-
μεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς p δοξάζεται.
15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ
κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος.
t αἶσχος. 16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ t αἰσχυνέσθω, p δο-
ξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ.
u ἄρχω. 17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ u ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ
τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ

τέλος τῶν x ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγε- x πείθω.
λίῳ;
18 Καὶ, εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς
καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;
19 Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ, ὡς πιστῷ κτίστῃ y παρατιθέσθωσαν τὰς ψυ- y τίθημι.
χὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Κεφ. έ. Cap. V.

ΠΡεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμ-
πρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ
παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης a ἀποκαλύπτεσθαι a καλύπτω.
δόξης κοινωνός,
2 Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ,
ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως·
μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως.
3 Μηδ' ὡς b κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, b κύριος.
ἀλλὰ τύποι c γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. c γίνομαι.
4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κο-
μιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
5 Ὁμοίως νεώτεροι d ὑποτάγητε πρεσβυ- d τάσσω.
τέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις d ὑποτασσόμενοι τὴν
ταπεινοφροσύνην e ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς e κόμβωμα.
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ f δίδωσι f δίδωμι.
χάριν.
6 g Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν g ταπεινός.
χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς h ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· h ὕψος.
7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν i ἐπιρρίψαντες i ῥίπτω.
ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
8 Νήψατε, γρηγορήσατε· ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑ- k πίνω.
μῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ l ἵστημι.
ζητῶν τίνα k καταπίῃ. m εἴδω.
9 Ὧ l ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, m εἰδότες n τέλος.
τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν o πάσχω.
ἀδελφότητι n ἐπιτελεῖσθαι. p ἀρτίζω.
10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας q στηρίζω.
ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰη- r σθένος.
σοῦ, ὀλίγον o παθόντας αὐτὸς p καταρτίσαι ſ θεμέλιον.
ὑμᾶς, q στηρίξαι, r σθενώσαι, ſ θεμελιώσαι.
11 Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

t γράφω. 12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς
u εἰμί. λογίζομαι, δι' ὀλίγων t ἔγραψα, παρακαλῶν
καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην u εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ
Θεοῦ εἰς ἣν l ἑστήκατε.
13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκ-
λεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.
14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγά-
πης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ

Δευτέρα.

Κεφάλαιον α. Cap. I.

ΣΥΜΕΩΝ Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόσ-
τολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς a ἰσότιμον
a τίω ἡμῖν b λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
b λαγχάνω τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη c πληθυνθείη ἐν
c πλέος. ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ
τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν d δεδωρημένης διὰ
d δῶρον. τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ e καλέσαντος ἡμᾶς διὰ
e καλέω. δόξης καὶ ἀρετῆς·
4 Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλ-
ματα d δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων f γένησθε
f γίνομαι. θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσ-
μῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.
5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν g παρεισε-
g φέρω. νέγκαντες, h ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν
h ἄγω. τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ
τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ
τὴν εὐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ
τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονά-
ζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους i καθίστησιν εἰς — i ἵστημι.
τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.
9 Ὧ γὰρ μὴ k πάρεστι ταῦτα, τυφλός k ἐστι, — k εἰμί.
μυωπάζων, λήθην l λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν — l λαμβάνω.
πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν.
10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, m σπουδάσατε βε- — m σπεύδω.
βαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ n πταίσητέ ποτε. — n πταίω.
11 Οὕτω γὰρ πλουσίως h ἐπιχορηγηθήσεται ὑ-
μῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν, καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνή-
σκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, o καὶ ἐστηριγμέ- — o στηρίζω.
νους ἐν τῇ k παρούσῃ ἀληθείᾳ.
13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τού-
τῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπο-
μνήσει.
14 p Εἰδὼς ὅτι ταχινή k ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ — p εἴδω.
σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς q ἐδήλωσέ μοι. — q δῆλος.
15 m Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ
τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.
16 Οὐ γὰρ r σεσοφισμένοις μύθοις ſ ἐξακο- — r σοφός.
λουθήσαντες t ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου — ſ ἀκολουθέω.
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' — t γνωρίζω.
ἐπόπται f γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.
17 l Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ
δόξαν, φωνῆς g ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς
μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός k ἐστιν ὁ υἱός μου
ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. — u δοκέω.
18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς x ἠκούσα- — x ἀκούω.
μεν ἐξ οὐρανοῦ g ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ k ὄντες
ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.
19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν
λόγον ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ
φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα y δι- — y αὐγή.
αυγάσῃ,

z τέλλω. αὐγάσῃ, καὶ φωσφόρος z ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδί-
αις ὑμῶν.
20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προ-
φητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου g ἠνέχθη πο-
τὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φε-
* λαλέω. ρόμενοι * ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. β'. Cap. II.

a γίνομαι. a Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λα-
b εἰμί. ῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν b ἔσονται ψευδοδιδάσ-
c ἄγω. καλοι, οἵτινες c παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας,
d ἀγοράζω. καὶ τὸν d ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμε-
νοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν.
e ἀκολουθός. 2 Καὶ πολλοὶ e ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς
f φάω. ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας f βλασφη-
μηθήσεται.
3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς
g ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀρ-
g πείρω. γεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.
h ἁμαρτάνω. 4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων h ἁμαρτησάντων
i φείδομαι. οὐκ i ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας
k δίδωμι. k παρέδωκεν εἰς κρίσιν l τετηρημένους·
l τηρέω. 5 Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ i ἐφείσατο ἀλλ' ὄγ-
m φυλάττω. δοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα m ἐφύλαξε, κα-
τακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν c ἐπάξας·
n τέφρα. 6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας n τε-
o κρίνω. φρώσας καταστροφῇ o κατέκρινεν, ὑπόδειγμα
p τίθημι. μελλόντων ἀσεβεῖν p τεθεικώς·
q πένομαι. 7 Καὶ δίκαιον Λὼτ q καταπονούμενον ὑπὸ
r ῥύω. τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, r ἐῤῥύ-
σατο.
8 (ſ Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγ-
ſ βλέπω. κατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν
δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις t ἐβασάνιζεν)
t βάσανος. 9 Οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ r ῥύ-
εσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομέ-
νους τηρεῖν.
10 Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ
μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρο-
νοῦντας,

ῦντας, τολμηταὶ, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι
βλασφημοῦντες.
11 Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες
b ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσ-
φημον κρίσιν.
12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ, a γε-
γεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι
βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν u κατα- u φθαίρω.
φθαρήσονται.
13 Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγού-
μενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι,
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, x συνευω- x εὐωχία.
χούμενοι ὑμῖν.
14 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος,
καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας· δελεάζοντες ψυ-
χὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν y γεγυμνασμένην πλε- y γυμνός.
ονεξίαις ἔχοντες, κατάρας τέκνα.
15 z Καταλιπόντες τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, a ἐ- z λείπω.
πλανήθησαν, b ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ a πλάνη.
Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας c ἠγάπη- b ἀκολουθός
σεν. c ἀγαπάω.
16 Ἔλεγξιν δὲ d ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· d ἔχω.
ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ e φθεγ- e φθέγγομαι
ξάμενον f ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρο- f κωλύω.
νίαν.
17 Οὗτοί g εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι g εἰμί.
ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους εἰς αἰῶνα h τετήρηται. h τηρέω.
18 i Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγό- i ὄγκος.
μενοι k δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἐν k δέλεαρ.
ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν
πλάνῃ l ἀναστρεφομένους· l στρέφω.
19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι,
αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις
m ἥττηται, τούτῳ καὶ n δεδούλωται. m ἥσσων.
20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσ- n δοῦλος.
μου, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶν- * πλέκω.
ται, o γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν o γίνομαι.
πρώτων. 21 Κρεῖττον

p γινώσκω. — 21 Κρεῖττον γὰρ b ἦν αὐτοῖς μὴ p ἐπεγνωκέναι
q δίδωμι. — τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ p ἐπιγνοῦσιν l ἐπι-
στρέψαι ἐκ τῆς q παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐν-
r βαίνω. — τολῆς.

22 r Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς
παροιμίας, Κύων l ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέ-
s λούω. — ραμα· καὶ, Ὗς s λουσαμένη εἰς κύλισμα
βορβόρου.

Κεφ. γ'. Cap III.

Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν
γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν
ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν·

a μιμνήσκομαι. — 2 a Μνησθῆναι τῶν b προειρημένων ῥημάτων
ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων
b εἴρω. — ἡμῶν ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος·
c ἔρχομαι. — 3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι c ἐλεύσονται
d παίς. — ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν d ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς
e πορεύω. — ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας e πορευόμενοι·
f εἰμί. — 4 Καὶ λέγοντες, Ποῦ f ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς
g κοιμάω. — παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες g ἐκοιμή-
θησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτί-
σεως.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐ-
ρανοὶ f ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι'
h ἵστημι. — ὕδατος h συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ.
i κλύζω. — 6 Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι i κατακλυ-
k ὄλλυω. — σθεὶς k ἀπώλετο·

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ
l ἄυειον. — l τεθησαυρισμένοι f εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς
ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀν-
θρώπων.

m λανθάνω — 8 Ἓν δὲ τοῦτο μὴ m λανθανέτω ὑμᾶς ἀγαπη-
τοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη,
καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας,
n ἡγέομαι. — (ὥς τινες βραδυτῆτα n ἡγοῦνται) ἀλλὰ μακρο-
o ὄλλυω. — θυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας o ἀπολέσθαι,
p χῶρος. — ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν p χωρῆσαι.
q ἥκω. — 10 q Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν

νυκτί, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν r παρελεύσονται, r ἔρχομαι.
στοιχεῖα δὲ s καυσούμενα t λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ s καίω.
τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα s κατακαήσεται. t λύω.
11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς
δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ
εὐσεβείαις;
12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσί-
αν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι
t λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα s καυσούμενα u τήκεται; u τήκω.
13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ
ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιο-
σύνη κατοικεῖ.
14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα x προσδοκῶντες, x δοκέω.
y σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ z εὑ- y σπεύδω.
ρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ· z εὑρίσκω.
15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σω-
τηρίαν a ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀ- a ἡγέομαι.
δελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ b δοθεῖσαν σο- b δίδωμι.
φίαν c ἔγραψεν ὑμῖν· c γράφω.
16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν
αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ
οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι d στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς d στρεβλός.
λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες,
φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
e συναπαχθέντες, f ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. e ἄγω.
18 g Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ f πίπτω.
Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ g αὐξάνω.
δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ἈΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΚΑΘΟΛΙΚΗ' πρώτη.

Κεφάλαιον α΄. Cap.I.

a εἰμί.
b ἀκούω.
c ὁράω.
d θεάομαι.
e ἅπτω.
f φαίνω.
g μάρτυρ.

Ὃ [a]ἮΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὃ [b]ἀκηκόαμεν,
ὃ [c]ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν,
ὃ [d]ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν
[e]ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς.
2 (Καὶ ἡ ζωὴ [f]ἐφανερώθη, καὶ [c]ἑωράκαμεν,
καὶ [g]μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις [a]ἦν πρὸς τὸν πατέρα,
καὶ [f]ἐφανερώθη ἡμῖν.)
3 Ὃ [c]ἑωράκαμεν καὶ [b]ἀκηκόαμεν, ἀπαγ-
γέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν [h]ἔχητε
μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πα-
τρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ
ὑμῶν [a]ᾖ [i]πεπληρωμένη.
5 Καὶ αὕτη [a]ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν [b]ἀκηκό-
αμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ
Θεὸς φῶς [a]ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ [a]ἔστιν οὐ-
δεμία.
6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχωμεν μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα,
καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.
7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐ-
τός [a]ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ'
ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.
8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑ-
αυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ [a]ἔστιν ἐν ἡμῖν.
9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πι-

h ἔχω.

i πλέος.

στὸς

ος ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα [k] ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρ- [k] ἕω.
τίας, καὶ [l] καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικί- [l] καθαίρω.
ας.
10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ [m] ἡμαρτήκαμεν, [m] ἁμαρτάνω
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ [a] ἔστιν
ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'. Cap.II.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ [a] ἁ- [a] ἁμαρτάνω
μάρτητε· καὶ ἐάν τις [a] ἁμάρτῃ, παράκλητον
ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.
2 Καὶ αὐτὸς ἱλασμός [b] ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτι- [b] εἰμί.
ῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ
περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 Καὶ ἐν τούτῳ [c] γινώσκομεν ὅτι [c] ἐγνώκα- [c] γινώσκω.
μεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
4 Ὁ λέγων, [c] Ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης [b] ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ
ἀλήθεια οὐκ ἔστιν.
5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν
τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ [d] τετελείωται· ἐν τούτῳ [d] τέλος.
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ [b] ἐσμεν.
6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, κα-
θὼς ἐκεῖνος [e] περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως [e] πε- [e] πατέω.
ριπατεῖν.
7 Ἀδελφοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν,
ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς·
ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά [b] ἐστιν ὁ λόγος ὃν [f] ἠκού- [f] ἀκούω.
σατε ἀπ' ἀρχῆς.
8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν
ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία [g] παρ- [g] ἄγω.
άγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.
9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ [b] εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ [b] ἐστὶν ἕως ἄρτι.
10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φω-
τὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ [b] ἔστιν.
11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ
[b] ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ [h] οἶδε ποῦ [h] εἴδω.
ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία [i] ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλ- [i] τυφλός.
μοὺς αὐτοῦ.

k ἔω. 12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι [k] ἀφέωνται ὑ-
μῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν
l νικάω. ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι [l] νενι-
κήκατε τὸν πονηρόν. γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι
c ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
m γράφω. 14 [m] Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι c ἐ-
γνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανί-
σκοι, ὅτι ἰσχυροί b ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν
ὑμῖν μένει, καὶ [l] νενικήκατε τὸν πονηρόν.
15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ
κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ b ἔστιν ἡ
ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.
16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς
σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζο-
νεία τοῦ βίου, οὐκ b ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ
κόσμου b ἐστί.
n ἄγω. 17 Καὶ ὁ κόσμος [n] παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία
αὐτοῦ. ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν
αἰῶνα.
18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα b ἐστί. καὶ καθὼς ἠκού-
o γίνομαι. σατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντί-
χριστοι πολλοὶ [o] γεγόνασιν. ὅθεν γινώσκομεν ὅτι
ἐσχάτη ὥρα b ἐστίν.
p ἔρχομαι. 19 Ἐξ ἡμῶν [p] ἐξῆλθον, ἀλλ' b οὐκ ἦσαν ἐξ
q μένω. ἡμῶν. εἰ γὰρ b ἦσαν ἐξ ἡμῶν, [q] μεμενήκεισαν ἂν
r φαίνω. μεθ' ἡμῶν. ἀλλ' ἵνα [r] φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ
b εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.
20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ
[h] οἴδατε πάντα.
21 Οὐκ [m] ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν
ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι [h] οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν
ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ b ἔστι.
22 Τίς b ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος
ὅτι Ἰησοῦς οὐκ b ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός b ἐστιν ὁ ἀν-
τίχριστος. ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱόν.
23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα
ἔχει. ὁ ὁμολογῶν τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
24 Ὑμεῖς οὖν ὃ [f] ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑ-
μῖν

μῖν [f] μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν [t] μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς [f] μένω.
ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ [t] ἀγγέλλω.
μενεῖτε.
25 Καὶ αὕτη [b] ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς
ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα [m] ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλα-
νώντων ὑμᾶς.
27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ [u] ἐλάβετε ἀπ' [u] λαμβάνω
αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει· καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις
διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδά-
σκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές [b] ἐστι, καὶ οὐκ
ἔστι ψεῦδος· καὶ καθὼς [x] ἐδίδαξεν ὑμᾶς, [x] διδάσκω.
μενεῖτε ἐν αὐτῷ.
28 Καὶ νῦν, τεκνία, [f] μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα
ὅταν [r] φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ
[y] αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. [y] αἶσχος.
29 Ἐὰν [h] εἰδῆτε ὅτι δίκαιός [b] ἐστι, γινώσκε-
τε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ
γεγέννηται.

Κεφ. γ'. Cap. III.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην [a] δέδωκεν ἡμῖν ὁ [a] δίδωμι.
πατὴρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ [b] κληθῶμεν· διὰ τοῦτο [b] καλέω.
ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ [c] ἔγνω αὐτόν. [c] γινώσκω.
2 Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα Θεοῦ [d] ἐσμεν, καὶ [d] εἰμί.
οὔπω [e] ἐφανερώθη τί [d] ἐσόμεθα· [f] οἴδαμεν δὲ ὅτι [e] φαίνω.
ἐὰν [e] φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ [d] ἐσόμεθα, ὅτι [g] ὀ-
ψόμεθα αὐτὸν καθώς [d] ἐστι.
3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ'
αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός
ἐστι.
4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν
ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία [d] ἐστὶν ἡ ἀνομία.
5 Καὶ [f] οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος [e] ἐφανερώθη, ἵνα [f] εἴδω.
τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν [h] ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ [h] αἴρω.
οὐκ [d] ἔστι.
6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς
ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ [i] ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ [c] ἔγνω- [i] ὁράω.
κεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν
τὴν

τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός [d] ἐστι, καθὼς ἐκεῖ-
νος δίκαιός ἐστιν.
8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου
[k] λύω. [d] ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει.
εἰς τοῦτο [e] ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα [k] λύσῃ
τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.
[l] γεννάω. 9 Πᾶς ὁ [l] γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτί-
αν οὐ ποιεῖ· ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ
οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ [l] γε-
γέννηται.
10 Ἐν τούτῳ φανερά [e] ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ,
καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαι-
οσύνην, οὐκ [d] ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
[m] ἀκούω. 11 Ὅτι αὕτη [d] ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν [m] ἠκού-
σατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ [d] ἦν, καὶ
[n] σφάττω. [n] ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος [n] ἔ-
σφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ [e] ἦν,
τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ
ὑμᾶς ὁ κόσμος.
[o] βαίνω. 14 Ἡμεῖς [f] οἴδαμεν ὅτι [o] μεταβεβήκαμεν
ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς
ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν
τῷ θανάτῳ.
[p] κτείνω. 15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, [p] ἀνθρω-
ποκτόνος [e] ἐστί· καὶ [f] οἴδατε ὅτι πᾶς [p] ἀνθρωπο-
κτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.
16 Ἐν τούτῳ [e] ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
[q] ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
[q] τίθημι. τὰς ψυχὰς [q] τιθέναι.
17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θε-
[r] κλείω. ωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ [r] κλεί-
σῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ
γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 Καὶ

19 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀλη-
θείας [e] ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ [f] πείσομεν [f] πείθω.
τὰς καρδίας ἡμῶν,
20 Ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία,
ὅτι μείζων [e] ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ
γινώσκει πάντα.
21 Ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγι-
νώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.
22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ'
αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀ-
ρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.
23 Καὶ αὕτη [e] ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσω-
μεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους, καθὼς [a] ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.
24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ
μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν
ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν [a] ἔδω-
κεν.

Κεφ. δ'. Cap. IV.

Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε,
ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ
Θεοῦ [a] ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται [b] ἐξε- [a] εἰμί.
ληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. [b] ἔρχομαι.
2 Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ·
πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρ-
κὶ [b] ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ [a] ἐστι.
3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐν σαρκὶ [b] ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ
[a] ἔστι· καὶ τοῦτό [c] ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ [c] ἀκηκόα- [c] ἀκούω.
τε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ [a] ἐστὶν ἤδη.
4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ [a] ἐστε, τεκνία, καὶ [d] νενι- [d] νικάω.
κήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων [a] ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ
ἐν τῷ κόσμῳ.
5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου [a] εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ
κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.
6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ [a] ἐσμὲν· ὁ γινώσκων τὸν
Θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ [a] ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ
ἀκούει ἡμῶν· ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀ-
γάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ [a] ἐστι· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ
[e] γεννάω. Θεοῦ [e] γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.
[f] γινώσκω. 8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ [f] ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ
Θεὸς ἀγάπη [a] ἐστίν.
9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν
[g] στέλλω. ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ [g] ἀπέσταλκεν
[h] ζάω. ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα [h] ζήσωμεν δι᾽ αὐτοῦ.
10 Ἐν τούτῳ [a] ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς
[i] ἀγαπάω. [i] ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτὸς [i] ἠγάπη-
σεν ἡμᾶς, καὶ [g] ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς [i] ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.
12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε [k] τεθέαται· ἐὰν ἀγα-
[k] θεάομαι. πῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀ-
[l] τέλος. γάπη αὐτοῦ [l] τετελειωμένη [a] ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένο-
[m] δίδωμι. μεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος
αὐτοῦ [m] δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς [k] τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι
ὁ πατὴρ [g] ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.
[*] λέγω. 15 Ὃς ἂν [*] ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς [a] ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.
[n] γινώσκω 16 Καὶ ἡμεῖς [n] ἐγνώκαμεν καὶ [o] πεπιστεύκα-
[o] πίστις. μεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς
ἀγάπη [a] ἐστί· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ
Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.
[p] τέλος. 17 Ἐν τούτῳ [p] τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡ-
μῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί-
σεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνός [a] ἐστι, καὶ ἡμεῖς [a] ἐσμὲν
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.
18 Φόβος οὐκ [a] ἐστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ᾽ ἡ τελεία
ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν
ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ [p] τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.
19 Ἡμεῖς [i] ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς
πρῶτος [i] ἠγάπησεν ἡμᾶς.
20 Ἐάν τις εἴπῃ, Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης [a] ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγα-
πῶν

πῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ᵍ ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν ᵍ ὁράω.
οὐχ ᵍ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾷν;
21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ,
ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ.

Κεφ. ε. Cap. V.

ΠΑ͂Σ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ ᵃ γεννάω.
τοῦ Θεοῦ ᵃ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν ᵃ γεν-
νήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ᵃ γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.
2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν·
3 Αὕτη γάρ ᵇ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ᵇ εἰμί.
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βα-
ρεῖαι οὐκ εἰσίν.
4 Ὅτι πᾶν τὸ ᵃ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ
τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ᵇ ἐστὶν ἡ νίκη ἡ ᶜ νικήσασα
τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.
5 Τίς ᵇ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πι- ᶜ νικάω.
στεύων ὅτι Ἰησοῦς ᵇ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
6 Οὗτός ᵇ ἐστιν ὁ ᵈ ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος καὶ αἵ- ᵈ ἔρχομαι.
ματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον,
ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά
ᵇ ἐστι τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ᵇ ἐστιν ἡ ἀλήθεια.
7 Ὅτι τρεῖς ᵇ εἰσιν οἱ ᵉ μαρτυροῦντες ἐν τῷ ᵉ μάρτυρ.
οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, καὶ ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον
Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν ᵇ εἰσι.
8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ ᵉ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ,
τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς
εἰς τὸ ἕν ᵇ εἰσιν.
9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβά-
νομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ᵇ ἐστίν· ὅτι
αὕτη ᵇ ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἣν ᵉ μεμαρτύ-
ρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.
10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν
μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ,
ψεύστην ᶠ πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ ᵍ πεπίστευκεν ᶠ ποιέω.
εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν ᵉ μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς ᵍ πιστ.
περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη [b] ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν
[b] δίδωμι. αἰώνιον [b] ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
τῷ υἱῷ αὐτοῦ [b] ἐστιν.
12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔ-
χων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
[i] γράφω. 13 Ταῦτα [i] ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν
ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
14 Καὶ αὕτη [b] ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν ἔχομεν
[k] αἰτέω. πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι [k] αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.
[l] εἴδω. 15 Καὶ ἐὰν [l] οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν
[k] αἰτώμεθα, [l] οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα
ἃ [k] ἠτήκαμεν παρ᾽ αὐτοῦ.
16 Ἐάν τις [l] ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτά-
νοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ
δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς
θάνατον· [b] ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον, οὐ περὶ
[m] ἐρωτάω. ἐκείνης λέγω ἵνα [m] ἐρωτήσῃ.
17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία [b] ἐστίν· καὶ [b] ἔστιν
ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
[n] γεννάω. 18 [l] Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ [n] γεγεννημένος ἐκ τοῦ
Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ᾽ ὁ [n] γεννηθεὶς ἐκ τοῦ
[o] ἅπτω. Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ [o] ἅπτεται αὐτοῦ.
19 [l] Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ [b] ἐσμὲν, καὶ ὁ
κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 [l] Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ [k] δέ-
δωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθι-
νὸν Θεόν· καί [b] ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ
υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός [b] ἐστιν ὁ ἀληθινὸς
Θεὸς, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.
[p] φυλάσσω. 21 Τεκνία, [p] φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰ-
δώλων· ἀμήν.

ΙΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ̃ 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ

Ἐπιστολὴ καθολικὴ δευτέρα.

Ὁ Πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ τοῖς
τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀ-
ληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ
πάντες οἱ [a] ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν. [a] γινώσκω.
2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν [b] μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ [b] μένω.
μεθ' ἡμῶν [c] ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.
3 [c] Ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, [c] εἰμί.
παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν, ὅτι [d] εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων [d] εὑρίσκω.
σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν
[e] ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. [e] λαμβάνω.
5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν
γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς,
ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
6 Καὶ αὕτη [c] ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα [f] περιπα- [f] πατέω.
τῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη [c] ἐστὶν ἡ ἐν-
τολὴ, καθὼς [*] ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ [*] ἀκούω.
[f] περιπατῆτε.
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι [g] εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσ- [g] ἔρχομαι.
μον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμε-
νον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.
8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ [h] ἀπολέσητε ἃ [h] ὀλλύω.
[i] εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη [e] ἀπολάβητε. [i] ἔργον.
9 Πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ δι-
δαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
ἔχει.
10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν
διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς
οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε.

11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

[k] βουλή. 12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ [k] ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλ-
[l] λαλέω. θεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα [l] λαλῆσαι,
[m] πλέος. ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ [m] πεπληρωμένη.

13 Ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ἀμήν.

ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ἈΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ

Ἐπιστολὴ τρίτη.

ΠΡΕΣΒΥ'ΤΕΡΟΣ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχο-
[a] ὁδός. μαί σε [a] εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς [a] εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.

[b] χαίρω. 3 [b] Ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν,
[c] μάρτυς. καὶ [c] μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

[d] μέγας. 4 [d] Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους·

6 Οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον
[e] πέμπω. ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις [e] προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

[f] ἔρχομαι. 7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ [f] ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς
[g] γίνομαι. τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ [g] γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

[h] γράφω. 9 [h] Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
[i] δέχομαι. πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ [i] ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

[k] μιμνήσκομαι. 10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, [k] ὑπομνήσω αὐτοῦ

τὰ

τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡ-
μᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς
ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κω-
λύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ
ἀγαθόν· ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ [l] ἐστιν· ὁ δὲ — [l] εἰμί.
κακοποιῶν, οὐχ [m] ἑώρακε τὸν Θεόν. — [m] ὁράω.
12 Δημητρίῳ [c] μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων,
καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ [c] μαρ-
τυροῦμεν, καὶ [n] οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀλη- — [n] εἴδω.
θής [l] ἐστι.
13 Πολλὰ [o] εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ — [o] ἔχω.
μέλανος καὶ καλάμου σοι [h] γράψαι.
14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως [p] ἰδεῖν σε, καὶ στόμα — [p] εἴδω.
πρὸς στόμα [q] λαλήσομεν. — [q] λαλέω.
15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. Ἀ-
σπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἐπιστολὴ καθολική.

ΙΟΥΔΑΣ, Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦ-
λος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν Θεῷ πατρὶ [a] ἡγιασμένοις καὶ — [a] ἅγιος.
Ἰησοῦ Χριστῷ [b] τετηρημένοις,
κλητοῖς·
2 Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη [c] πλη-
θυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος
γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην
ἔσχον [d] γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι — [d] γράφω.
τῇ ἅπαξ [e] παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. — [e] δίδωμι.
4 [f] Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ — [f] δύω.
πάλαι [d] προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσε-
βεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν [g] μετατιθέντες εἰς — [g] τίθημι.

ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεὸν καὶ Κύρι-
ον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

[k] μιμνήσκομαι. 5 [h] Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, [i] εἰδότας
[i] εἴδω. ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς
[k] σόω. Αἰγύπτου [k] σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ [l] πιστεύ-
σαντας [m] ἀπώλεσεν.
[l] πίστις. 6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυ-
[m] ὀλλύω. τῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ [n] ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκη-
[n] λείπω. τήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊ-
δίοις ὑπὸ ζόφον b τετήρηκεν.
7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς
[p] πορνεύω. πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον [p] ἐκπορνεύσα-
[q] ἔρχομαι. σαι, καὶ [q] ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας,
[r] ἔχω. πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην
[r] ὑπέχουσαι.
[s] ὕπνος. 8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι [s] ἐνυπνιαζόμενοι,
σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δό-
ξας δὲ βλασφημοῦσιν.
9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ὅτε τῷ διαβό-
[t] κρίνω. λῳ [t] διακρινόμενος [u] διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως
[u] λέγω. σώματος, οὐκ [x] ἐτόλμησε κρίσιν [y] ἐπενεγκεῖν βλα-
[x] τολμάω. σφημίας, ἀλλ᾽ εἶπεν, [z] Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.
[y] φέρω. 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ [z] οἴδασι βλασφημοῦ-
[z] τίω. σιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, [a] ἐπίσταν-
[a] ἵστημι. ται, ἐν τούτοις φθείρονται.
b πείρω. 11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν b ἐπο-
[c] χέω. ρεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ [c] ἐξε-
d ὀλλύω. χύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ d ἀπώλοντο.
* εἰμί. 12 Οὗτοί * εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπι-
[e] συνοχία. λάδες, e συνευωχούμενοι ὑμῖν, ἀφόβως ἑαυ-
τοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέ-
μων περιφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄ-
καρπα, δὶς ἀποθανόντα, [f] ἐκριζωθέντα·
[f] ῥίζα. 13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ
ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα [g] τετήρηται.
[g] τηρέω. 14 [h] Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος
[h] φάω. ἀπὸ Ἀδὰμ, Ἐνὼχ, λέγων, Ἰδοὺ, [i] ἦλθε Κύ-
[i] ἔρχομαι. ριος ἐν μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ,

15 Ποιῆσαι

15 Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ [k] ἐξελέγ- [k] λέγω.
ξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν
ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν [l] ἠσέβησαν, καὶ περὶ [l] φέρω.
πάντων τῶν σκληρῶν ὧν [m] ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ [m] λαλέω.
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 Οὗτοί * εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν b πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα
αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσω-
πα ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί [n] μνήσθητε τῶν ῥημά- [n] μιμνή-
των τῶν προειρημένων [o] ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ σκομαι.
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· [o] εἴρω.
18 Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ
* ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας
b πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί * εἰσιν οἱ [p] ἀποδιορίζοντες ἑαυ- [p] ὅρος.
τούς, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.
20 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν
πίστει [q] ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν πνεύματι ἁ- [q] δέμω.
γίῳ προσευχόμενοι,
21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ b τηρήσατε,
προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.
22 Καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρ-
πάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς [r] ἐσπι- [r] σπίλος.
λωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπταί-
στους, καὶ [s] στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώ- [s] ἵστημι.
μους ἐν ἀγαλλιάσει,
25 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ
μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς
πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ἈΠΟΚΑ'ΛΥΨΙΣ 'ΙΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΘΕΟΛΟ'ΓΟΥ.

Κεφάλαιον α΄. Cap. I.

ΠΟΚΑ'ΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ἣν [a] ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς,
[b] δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ
[c] γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ [d] ἐσήμανεν
[e] ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ
τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ.
2 Ὃς [f] ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα τε εἶδε.
3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούον-
τες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν
αὐτῇ [g] γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀ-
σίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη, ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν [h] καὶ ὁ
[h] ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμά-
των ἃ [h] ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ
[i] πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν
βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λού-
σαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵ-
ματι αὐτοῦ.
6 Καὶ [k] ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ [l] ὄψεται
αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν [m] ἐξεκέν-
τησαν· καὶ [n] κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ
τῆς γῆς· ναὶ, ἀμήν.
8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος,
λέγει ὁ Κύριος, ὁ [h] ὢν καὶ ὁ [h] ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος,
ὁ [o] παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ

[a] δίδωμι.
[b] δεικνύω.
[c] γίνομαι.
[d] σῆμα.
[e] στέλλω.
[f] μάρτυρ.
[g] γράφω.
[h] εἰμί.
[i] τίκτω.
[k] ποιέω.
[l] ὄπτομαι.
[m] κεντέω.
[n] κόπτω.
[o] κράτος.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ
συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
καὶ ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [o] ἐγενόμην ἐν τῇ
νήσῳ τῇ [p] καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ [p] καλέω.
Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
10 Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ
ἡμέρᾳ· καὶ [q] ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην [q] ἀκούω.
ὡς σάλπιγγος,
11 Λεγούσης, Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶ-
τος καὶ ὁ ἔσχατος· καί, Ὃ βλέπεις [s] γράψον εἰς
βιβλίον, καὶ [r] πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν [r] πέμπω.
Ἀσίᾳ· εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς
Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ
εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.
12 Καὶ [f] ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις [f] στρέφω.
[t] ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ· καὶ [f] ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ [t] λαλέω.
λυχνίας χρυσᾶς.
13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον
υἱῷ ἀνθρώπου, [u] ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ [x] περι- [u] δύω.
εζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσῆν. [x] ζώννυμι.
14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες, λευκαὶ
ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ ὡς φλὸξ πυρός.
15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ,
ὡς ἐν καμίνῳ [y] πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ [y] πῦρ.
ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν.
16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέ-
ρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δί-
στομος ὀξεῖα [z] ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ [z] πείρω.
ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.
17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, [a] ἔπεσα πρὸς τοὺς [a] πίπτω.
πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ [b] ἐπέθηκε τὴν δεξίαν [b] τίθημι.
αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ λέγων μοι, Μὴ [c] φοβοῦ, ἐγώ [c] φέβομαι.
εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος·
18 Καὶ ὁ [d] ζῶν, καὶ [e] ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ [d] ζάω.
[d] ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ [e] γίνομαι.
ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου.
19 [f] Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἰσί, καὶ ἃ μέλλει [f] γράφω.
[e] γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.

20 Τὸ

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν εἶδες
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκ-
κλησιῶν g εἰσί· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες,
ἑπτὰ ἐκκλησίαι g εἰσί.

Κεφ. β'. Cap.II.

ΤΩ ἀγγέλῳ τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας a γρά-
ψον, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέ-
ρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν
ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·
2 b Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν
ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ c δύνῃ d βαστάσαι κακούς·
καὶ e ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας f εἶναι ἀποστόλους, καὶ
οὐκ εἰσί· καὶ g εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς.
3 Καὶ d ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ
διὰ τὸ ὄνομά μου h κεκοπίακας, καὶ οὐ i κέκμηκες·
4 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν
πρώτην k ἀφῆκας.
5 l Μνημόνευε οὖν πόθεν m ἐκπέπτωκας, καὶ
n μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα o ποίησον· εἰ
δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν
σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ n μετανοήσῃς.
6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν
Νικολαϊτῶν, ἃ p κἀγὼ μισῶ.
7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι q δώσω αὐτῷ φαγεῖν
ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ f ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παρα-
δείσου τοῦ Θεοῦ.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων
γράψον, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,
ὃς r ἐγένετο νεκρὸς καὶ ſ ἔζησεν·
9 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν
πτωχείαν, (πλούσιος δὲ f εἶ) καὶ τὴν βλασφη-
μίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους f εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ
f εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.
10 Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδού, μέλ-
λει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακήν,
ἵνα e πειρασθῆτε· καὶ t ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν
δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ q δώσω σοι
τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ

g εἰμί.
a γράφω.
b εἴδω.
c δύναμαι.
d βαστάζω.
e πειράω.
f εἰμί.
g εὑρίσκω.
h κόπτω.
i κάμνω.
k ἔω.
l μιμνήσκομαι.
m πίπτω.
n νόος.
o ποιέω.
p καὶ ἐγώ.
q δίδωμι.
r γίνομαι.
ſ ζάω.
t ἔχω.

11 Ὁ ἔχων οὖς, u ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέ- u ἀκούω.
γει ταῖς ἐκκλησίαις, Ὁ νικῶν οὐ μὴ x ἀδικηθῇ x δίκη.
ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλη-
σίας a γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν
τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν.
13 b Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου
ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ
οὐκ y ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν y ἀρνέομαι.
αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς z ἀπεκτάν- z κτείνω.
θη παρ' ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς.
14 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρα-
τοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς a ἐδίδαξε τῷ a διδάσκω.
Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, φαγεῖν b εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι. b θύω.
15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν δι-
δαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν· ὃ μισῶ.
16 c Μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι τα- c νόθ.
χὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ
στόματός μου.
17 Ὁ ἔχων οὖς d ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει d ἀκούω.
ταῖς ἐκκλησίαις, Τῷ νικῶντι e δώσω αὐτῷ φαγεῖν e δίδωμι.
ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ * κεκρυμμένου, καὶ e δώσω αὐτῷ * κρύπτω.
ψῆφον λευκήν· καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν
f γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς g ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. f γράφω.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκ- g γινώσκω.
κλησίας f γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ
ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ
οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ,
19 h Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν δι- h εἴδω.
ακονίαν, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου· καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἐᾷς τὴν γυναῖ-
κα Ἰεζαβήλ, τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν,
διδάσκειν καὶ πλανᾷν τοὺς ἐμοὺς δούλους, i πορνεῦ- i πέρνω.
σαι καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν.
21 Καὶ e ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα k μετανο- k νόθ.
ήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς· καὶ οὐ μετενόησεν.
22 Ἰδού, ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ
τοὺς

τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγά-
λην, ἐὰν μὴ k μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

l κτείνω.

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς l ἀποκτενῶ ἐν θα-
νάτῳ· καὶ g γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι
ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω
ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.

24 Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυα-
τείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, καὶ
οἵτινες οὐκ g ἔγνωσαν τὰ βάθη τοῦ σατανᾶ, ὡς
λέγουσιν· οὐ βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος·

m κράτος.
n ἥκω.

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, m κρατήσατε ἄχρις οὗ
ἂν n ἥξω·

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ
ἔργα μου, e δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν.

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·

o κἀγώ.

ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς o κἀ-
γὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου·

28 Καὶ e δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὖς, d ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. Cap. III.

a γράφω.
b εἴδω.
c ζάω.
d εἰμί.
e γίνομαι.
f στηρίζω.
g θνήσκω.
h εὑρίσκω.
i πλέος.
k μιμνήσκομαι.
l λαμβάνω.
m ἀκούω.
n νόος.
o ἥκω.
p γινώσκω.
q μολύνω.
r πατέω.
s ἀλείφω.
t λέγω.

ΚΑὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας
a γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύ-
ματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· b Οἶδά σου τὰ
ἔργα ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι c ζῇς, καὶ νεκρὸς d εἶ.

2 e Γίνου γρηγορῶν, καὶ f στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ
μέλλει g ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ h εὕρηκά σου τὰ ἔργα
i πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 k Μνημόνευε οὖν πῶς l εἴληφας καὶ m ἤκουσας·
καὶ τήρει, καὶ n μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορή-
σῃς, o ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ p γνῷς
ποίαν ὥραν o ἥξω ἐπὶ σέ.

4 Ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα καὶ ἐν Σάρδεσιν ἃ
οὐκ q ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, r καὶ περιπατή-
σουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί d εἰσιν·

5 Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ s ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ
τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ t ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, m ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκ-
κλησίας a γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀλη-
θινὸς, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ Δαβὶδ· ὁ ἀνοίγων,
καὶ οὐδεὶς κλείει, καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·
8 b Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ u δέδωκα ἐνώπιον u δίδωμι.
σου θύραν x ἀνεῳγμένην, καὶ οὐδεὶς δύναται x οἴγω.
κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ y τηρέω.
y ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ z ἠρνήσω τὸ ὄνο- z ἀρνέομαι.
μά μου.
9 Ἰδοὺ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ,
τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους d εἶναι, καὶ οὐ d εἰσὶν, a ἥκω.
ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα a ἥξωσι b κύω.
καὶ b προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ c γινώσκω.
c γνῶσιν ὅτι ἐγὼ d ἠγάπησά σε. d ἀγαπάω.
10 Ὅτι e ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, e τηρέω.
f κἀγώ σε e τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς f καὶ ἐγώ.
μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, g πει- g πειρ.
ράσαι τοὺς h κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. h οἶκος.
11 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα i λαμβάνω.
μηδεὶς i λάβῃ τὸν στέφανόν σου.
12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ k ἔρχομαι.
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ k ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ l γρά- l γράφω.
ψω ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου· καὶ τὸ ὄνομα
τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἣ
καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ
ὄνομά μου τὸ καινόν. m ἀκούω.
13 Ὁ ἔχων οὖς m ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων
l γράψον, Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς
καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ, n εἴδω.
15 n Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς o εἶ, o εἰμί.
οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς o εἴης, ἢ ζεστός.
16 Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς o εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, p ἐμέω.
οὔτε ζεστὸς, μέλλω σε p ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. q πλοῦτος.
17 Ὅτι λέγεις, Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ q πε-
πλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω· Καὶ οὐκ οἶδας

ὅτι-

ὅτι σὺ εἶ ὁ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ὁ ἐλεεινὸς, καὶ
πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ γυμνός.
r ἀγοράζω. 18 Συμβουλεύω σοι r ἀγοράσαι παρ᾽ ἐμοῦ
s πῦρ. χρυσίον s πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλου-
τήσῃς καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περιβάλῃ, καὶ
t φαίνω. μὴ t φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου καὶ
* χρίω. κολλούριον * ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα
βλέπῃς.
19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παι-
δεύω· ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον.
20 Ἰδοὺ, y ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω·
u οἴγω. ἐάν τις m ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ u ἀνοίξῃ τὴν
x ἔρχομαι. θύραν, x εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνή-
σω μετ᾽ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ᾽ ἐμοῦ.
y ἵστημι. 21 Ὁ νικῶν, z δώσω αὐτῷ a καθίσαι μετ᾽ ἐ-
z δίδωμι. μοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου. ὡς b κἀγὼ c ἐνίκησα, καὶ
a ἕζω. ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
b καὶ ἐγώ. 22 Ὁ ἔχων οὖς d ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέ-
c νικάω. γει ταῖς ἐκκλησίαις.
d ἀκούω.

Κεφ. δ. Cap. IV.

a οἴγω. Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ, θύρα a ἠνε-
b ἀκούω. ῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώ-
c βαίνω. τη ἣν b ἤκουσα, ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ᾽
d δεικνύω. ἐμοῦ· λέγουσα, c Ἀνάβα ὧδε, καὶ d δείξω σοι
e γίνομαι. ἃ δεῖ e γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
2 Καὶ εὐθέως e ἐγενόμην ἐν πνεύματι, καὶ
f κεῖμαι. ἰδοὺ, θρόνος f ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ
g ἧμαι. θρόνου g καθήμενος.
h εἰμί. 3 Καὶ ὁ καθήμενος h ἦν ὅμοιος ὁράσει λί-
i κύκλος. θῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ· καὶ ἶρις i κυκλόθεν
τοῦ θρόνου ὁμοία ὁράσει σμαραγδίνῳ.
4 Καὶ i κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ
τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ
k βάλλω. τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, k περιβε-
l ἔχω. βλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ l ἔχον ἐπὶ
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
m πείρω. 5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου m ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ
καὶ βρονταὶ καὶ φωναί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ-
ρὸς

ρος καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ h εἰσι τὰ
ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.
6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη,
ὁμοία κρυστάλλῳ, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου, καὶ κύ-
κλῳ τοῦ θρόνου, τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλ-
μῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.
7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ
τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον
ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ
τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ n πετωμένῳ. n πετάω.
8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν εἶχον
ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμον-
τα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας
καὶ νυκτὸς, λέγοντα, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ h ἦν καὶ ὁ
h ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.
9 Καὶ ὅταν o δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τι- o δίδωμι.
μὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ g καθημένῳ ἐπὶ τοῦ
θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων,
10 p Πεσοῦνται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτε- p πίπτω.
ροι ἐνώπιον τοῦ g καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ q κύω.
q προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
ώνων· καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, λέγοντες,
11 Ἄξιος εἶ Κύριε r λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τι- r λαμβάνω
μὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ſ ἔκτισας τὰ πάντα, ſ κτίζω.
καὶ διὰ τὸ θέλημά σου εἰσὶ, καὶ ſ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε'. Cap. V.

ΚΑὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ a καθημένου ἐπὶ τοῦ a ἧμαι.
θρόνου βιβλίον b γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄ- b γράφω.
πισθεν, c κατεσφραγισμένον c σφραγῖσιν ἑπτά. c σφραγίς.
2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φω-
νῇ μεγάλῃ, Τίς d ἐστιν ἄξιος e ἀνοῖξαι τὸ βι- d εἰμί.
βλίον, καὶ f λῦσαι τὰς c σφραγῖδας αὐτοῦ; e οἴγω.
3 Καὶ οὐδεὶς g ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ f λύω.
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, e ἀνοῖξαι τὸ g δύναμαι.
βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.
4 Καὶ ἐγὼ i ἔκλαιον πολλὰ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος i κλαίω.
k εὑρέθη

k εὑρίσκω. k εὑρέθη h ἀνοῖξαι καὶ l ἀναγνῶναι τὸ βιβλί-
l γινώσκω. ον, οὔτε βλέπειν αὐτό.
5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ
m νικάω. κλαῖε· ἰδοὺ m ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς
Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, h ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον,
καὶ f λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσ-
σάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνί-
n ἵστημι. ον n ἑστηκὸς ὡς o ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ,
o σφάζω. καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά· οἵ d εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ
p στέλλω. πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.
q ἔρχομαι. 7 Καὶ q ἦλθε καὶ r εἴληφε βιβλίον ἐκ τῆς
r λαμβάνω. δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
8 Καὶ ὅτε r ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα
ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάρας καὶ
φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ d εἰσιν
αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.
9 Καὶ f ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, Ἄξι-
f ᾄδω. ος εἶ x λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ e ἀνοῖξαι τὰς
σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι o ἐσφάγης, καὶ x ἠγόρασας
x ἀγοράω. τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυ-
λῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους·
y ποιέω. 10 Καὶ y ἐποίησας ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βα-
σιλεῖς καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.
z ἀκούω. 11 Καὶ εἶδον, καὶ z ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολ-
a εἰμί. λῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ a ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριά-
δες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων,
12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, Ἄξιόν a ἐστι τὸ ἀρ-
b σφάζω. νίον τὸ b ἐσφαγμένον c λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ
c λαμβάνω. πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ
δόξαν καὶ εὐλογίαν.
13 Καὶ πᾶν κτίσμα ὅ a ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσ-
d ἀκούω. σης ἅ a ἐστι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, d ἤκουσα
e ἧμαι. λέγοντας, Τῷ e καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ
ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

14 Καὶ

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον, Ἀμήν· καὶ οἱ
εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον, καὶ [f] προσε- [f] κύω.
κύνησαν [g] ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [g] ζάω.

Κεφ. ϛ'. Cap. VI.

Καὶ εἶδον ὅτε [a] ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ [a] οἴγω.
τῶν σφραγίδων, καὶ [b] ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν [b] ἀκούω.
τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς, [c] ἔρχομαι.
[c] Ἔρχου καὶ βλέπε. [d] εἴδω.
2 Καὶ [d] εἶδον, καὶ [d] ἰδοὺ ἵππος λευκὸς καὶ ὁ [e] κα- [e] ἧμαι.
θήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων τόξον· καὶ [f] ἐδόθη αὐτῷ [f] δίδωμι.
στέφανος, καὶ [c] ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα [g] νικήσῃ. [g] νικάω.
3 Καὶ ὅτε [a] ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγῖδα, [b] ἤ-
κουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, Ἔρχου καὶ βλέπε.
4 Καὶ [c] ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυῤῥός· καὶ τῷ
[e] καθημένῳ ἐπ' αὐτῷ [f] ἐδόθη αὐτῷ [h] λαβεῖν τὴν [h] λαμβάνω.
εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους [i] σφάξω- [i] σφάζω.
σι· καὶ [f] ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε [d] ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγῖδα,
[b] ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, [c] Ἔρχου καὶ βλέ-
πε· Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ [e] καθή-
μενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
6 Καὶ [b] ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων
ζώων λέγουσαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ
τρεῖς χοίνικες κριθῆς, δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον
καὶ τὸν οἶνον μὴ [k] ἀδικήσῃς. [k] δίκη.
7 Καὶ ὅτε [a] ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τε-
τάρτην, [b] ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέ-
γουσαν, Ἔρχου καὶ βλέπε.
8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός· καὶ ὁ
[e] καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνα-
τος· καὶ ὁ Ἅδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐ-
τοῖς ἐξουσία [l] ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς [l] κτείνω.
γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ,
καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
9 Καὶ ὅτε [a] ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα,
εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν
[m] ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν [m] σφάω.
μαρτυρίαν ἣν [n] εἶχον. [n] ἔχω.
10 Καὶ [o] ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, [o] κράζω.
Ἕως

Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς
p οἶκος. οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν [p] κα-
τοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ [t] ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαί, καὶ
q ῥέω. [q] ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα [r] ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον
r παύω. μικρὸν, ἕως οὗ [s] πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐ-
s πλέος. τῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες [t] ἀπο-
κτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον ὅτε [a] ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν
t γίνομαι. ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας [t] ἐγένετο· καὶ ὁ
ἥλιος [t] ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ
σελήνη [t] ἐγένετο ὡς αἷμα.

u πίπτω. 13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ [u] ἔπεσον εἰς τὴν
γῆν ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ
x σείω. μεγάλου ἀνέμου [x] σειομένη.

y χῶρος. 14 Καὶ ὁ οὐρανὸς [y] ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον
z εἱλίσσω. [z] εἱλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν
a κινέω. τόπων αὐτῶν [a] ἐκινήθησαν.

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ
οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλίαρχοι, καὶ οἱ δυνατοὶ, καὶ πᾶς
b κρύπτω. δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος b ἔκρυψαν ἑαυτοὺς
εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων·

c πίπτω. 16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, c Πέ-
d ἧμαι. σετε ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώ-
που τοῦ d καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τοῦ ἀρνίου·

e ἔρχομαι. 17 Ὅτι e ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς
f ἵστημι. αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται [f] σταθῆναι;

Κεφ. ζ'. Cap. VII.

a ἵστημι. ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους
b κράτος. [a] ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς,
b κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα
c πνέω. μὴ [c] πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα
d ζάω. ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ
e κράζω. d ζῶντος· καὶ [e] ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς
f δίδωμι. τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς f ἐδόθη αὐτοῖς [g] ἀδι-
g δίκη. κῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 Λέγων,

3 Λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν
θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ [h] σφρα- [h] σφραγίς.
γίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώ-
πων αὐτῶν.
4 Καὶ [i] ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν [h] ἐσφραγισ- [i] ἀκούω.
μένων· ρμδ' χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πά-
σης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ.
5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ' χιλιάδες ἐσφραγισ-
μένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ' χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ιβ' χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι·
6 Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ' χιλιάδες ἐσφραγισ-
μένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, ιβ' χιλιάδες ἐσ-
φραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ' χιλιάδες
ἐσφραγισμένοι·
7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ιβ' χιλιάδες ἐσφρα-
γισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευῒ, ιβ' χιλιάδες ἐσ-
φραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχὰρ, ιβ' χιλιάδες
ἐσφραγισμένοι·
8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ιβ' χιλιάδες ἐσ-
φραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, ιβ' χιλιάδες
ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ιβ' χιλι-
άδες ἐσφραγισμένοι.
9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πο-
λὺς, ὃν [k] ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς [l] ἠδύνατο, ἐκ [k] ἀριθμός.
παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσ- [l] δύναμαι.
σῶν, [a] ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, [n] περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς· καὶ φοί- [n] βάλλω.
νικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·
10 Καὶ κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες,
Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ [o] καθημένῳ ἐπὶ [o] ἧμαι.
τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ.
11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι [a] ἑστήκεισαν κύκλῳ
τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων
ζώων· καὶ [p] ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρό- [p] πίπτω.
σωπον αὐτῶν, καὶ [q] προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, [q] κύω.
12 Λέγοντες, Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ
ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις
καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων· ἀμήν. 13 Καὶ

r κρίνω. 13 Καὶ r ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων,
s βάλλω. λέγων μοι, Οὗτοι οἱ s περιβεβλημένοι τὰς στο-
t εἰμί. λὰς τὰς λευκὰς, τίνες t εἰσὶ, καὶ πόθεν u ἦλθον;
u ἔρχομαι. 14 Καὶ x εἴρηκα αὐτῷ, Κύριε σὺ y οἶδας. Καὶ
x εἴρω. εἶπέ μοι, Οὗτοί t εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλί-
y εἴδω. ψεως τῆς μεγάλης· καὶ a ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐ-
a πλύνω. τῶν καὶ b ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
b λευκός. 15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ
c ἧμαι. ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ c καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου,
d σκηνή. d σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι· οὐδὲ
e πίπτω. μὴ e πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα.
17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου,
f ἄγω. ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ f ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ g ζώ-
g ζάω. σας πηγὰς ὑδάτων· καὶ h ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν
h ἀλείφω. δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Κεφ. η΄. Cap. VIII.

a οἴγω. Καὶ ὅτε a ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην,
b γίνομαι. b ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.
2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ
c ἵστημι. Θεοῦ c ἑστήκασι· καὶ d ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλ-
d δίδωμι. πιγγες.
3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ c ἐστάθη ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ d ἐδό-
θη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα d δώσῃ ταῖς προ-
σευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.
e βαίνω. 4 Καὶ e ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς
προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου,
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
f λαμβάνω. 5 Καὶ f εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ
g γέμω. g ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου,
h βάλλω. καὶ h ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ i ἐγένοντο φωναὶ
i γίνομαι. καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
k ἕτοιμος. 6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
l σάλπιγξ. σάλπιγγας, k ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα l σαλπίσωσι.
7 Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος l ἐσάλπισε, καὶ
m μίγνυμι. i ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ m μεμιγμένα αἵματι, καὶ
h ἐβλήθη

[h] ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
[n] κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς [n] κατεκάη. [n] καίω.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος [l] ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄ-
ρος μέγα πυρὶ καιόμενον [h] ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασ-
σαν· καὶ [i] ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα·
9 Καὶ [o] ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων [o] θνήσκω.
τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς· καὶ τὸ
τρίτον τῶν πλοίων [p] διεφθάρη. [p] φθαίω.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος [l] ἐσάλπισε, καὶ
[q] ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς
λάμπας, καὶ [q] ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποτα- [q] πίπτω.
μῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.
11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψιν-
θος· καὶ [i] ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψιν-
θον· καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων [o] ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι [r] ἐπικράνθησαν. [r] πικρός.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος [l] ἐσάλπισε, καὶ [s] ἐ- [s] πλήσσω.
πλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης,
καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον
αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς,
καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.
13 Καὶ εἶδον, καὶ [t] ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου [u] πε- [t] ἀκούω.
τωμένου ἐν [x] μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ με- [u] πετάω.
γάλῃ, Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, [x] οὐρανός.
ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς [l] σάλπιγγος τῶν τρι-
ῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων [l] σαλπίζειν.

Κεφ. θ'. Cap.IX.

ΚΑὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος [a] ἐσάλπισε, καὶ εἶ- [a] σάλπιγξ.
δον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [b] πεπτωκότα εἰς [b] πίπτω.
τὴν γῆν, καὶ [c] ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς [c] δίδωμι.
ἀβύσσου.
2 Καὶ [d] ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ [e] ἀνέ- [d] οἴγω.
βη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου [e] βαίνω.
μεγάλης· καὶ [f] ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ [f] σκότος.
ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ [g] ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς [g] ἔρχομαι.
τὴν γῆν· καὶ [c] ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. [h] ῥέω.
4 Καὶ [h] ἐῤῥέθη αὐταῖς ἵνα μὴ [i] ἀδικήσωσι τὸν [i] δίκη.

χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δέν-
δρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔ-
χουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
[k] κτείνω. 5 Καὶ [e] ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ [k] ἀποκτείνω-
[l] βάσανος. σιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα [l] βασανίσωσι μῆνας πέντε·
καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορ-
[m] παίω. πίου, ὅταν [m] παίσῃ ἄνθρωπον.
[n] ζητέω. 6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις [n] ζητήσουσιν οἱ
[o] εὑρίσκω. ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ [o] εὑρήσουσιν αὐ-
[p] θυμός. τόν· καὶ [p] ἐπιθυμήσουσιν [q] ἀποθανεῖν, καὶ
[q] θνήσκω. [r] φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.
[r] φεύγω. 7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια
ἵπποις [s] ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς
[s] ἕτοιμος. κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων.
[t] ἔχω. 8 Καὶ [t] εἶχον [u] τρίχας ὡς [u] τρίχας γυναι-
[u] θρίξ. κῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν.
9 Καὶ [t] εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς·
καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμά-
των, ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέν-
[x] εἰμί. τρα [x] ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν
[i] ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.
11 Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον
τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ
ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ὁ Ἀπολλύων.
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία [g] ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται
ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
[y] ἀκούω. 13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος [a] ἐσάλπισε, καὶ ἤκου-
σα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυ-
σιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
14 Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε τὴν σάλ-
[z] λύω. πιγγα, [z] Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς [a] δε-
[a] δέω. δεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.
[b] ἕτοιμος. 15 Καὶ [z] ἐλύθησαν [c] οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ [b] ἡτοι-
μασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνι-
αυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.
16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἱππι-
[c] ἀκούω. κοῦ, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ [c] ἤκουσα τὸν ἀ-
ριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει,
καὶ τοὺς d καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας d ἧμαι.
πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ e θειώδεις· καὶ αἱ e εἴδω.
κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν f ἐκπορεύεται πῦρ καὶ f πόρω.
καπνὸς καὶ θεῖον.
18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων g ἀπεκτάνθησαν g κτείνω.
τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ
τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ f ἐκπορευομένου ἐκ
τῶν στομάτων αὐτῶν.
19 Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐ-
τῶν h ἐστι, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ h εἰμί.
αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς· καὶ ἐν
αὐταῖς ἀδικοῦσι.
20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ g ἀπεκ-
τάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε i μετενό- i νόος.
ησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ k προσ- k κύω.
κυνήσωσι τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυ-
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθι-
να καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε
ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν.
21 Καὶ οὐ i μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν,
οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας
αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν l κλεμμάτων αὐτῶν. l κλέπτω.

Κεφ. ί. Cap. X.

ΚΑὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαί-
νοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, a περιβεβλημένον νεφέ- a βάλλω.
λην· καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός.
2 Καὶ b εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον b ἔχω.
c ἀνεῳγμένον· καὶ d ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν c οἴγω.
ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν. d τίθημι.
3 Καὶ e ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων e κράζω.
μυκᾶται· καὶ ὅτε e ἔκραξεν, f ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ f λαλέω.
βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.
4 Καὶ ὅτε f ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς
φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ g ἤκουσα φω- g ἀκούω.
νὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσάν μοι, h Σφράγισον ἃ h σφραγίς.
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα i γράψῃς. i γράφω.

k ἵστημι. 5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον k ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θα-
l αἴρω. λάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, l ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανόν.
m ὄμνυμι. 6 Καὶ m ὤμοσεν ἐν τῷ n ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶ-
n ζάω. νας τῶν αἰώνων, ὃς o ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν
o κτίζω. αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θά-
p εἰμί. λασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκ p ἔσται ἔτι.
7 Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου
q τέλος. ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ q τελεσθῇ τὸ
r ἀγγέλλω. μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς r εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυ-
τοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.
s λαμβάνω. 8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν s ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πά-
λιν s λαβοῦσα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα, Ὕπαγε, s λάβε
τὸ βιβλαρίδιον τὸ c ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγ-
γέλου τοῦ k ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
9 Καὶ t ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ,
t ἔρχομαι. u Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι, s Λάβε
u δίδωμι. καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν·
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου p ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.
10 Καὶ s ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς
τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ p ἦν ἐν τῷ
στόματί μου ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
x πικρός. αὐτό, x ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.
11 Καὶ λέγει μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦ-
σαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ
βασιλεῦσι πολλοῖς.

Κεφ. ια΄. Cap. XI.

a δίδωμι. ΚΑὶ a ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ·
b ἵστημι. καὶ ὁ ἄγγελος b εἱστήκει, λέγων, c Ἔγειραι,
c ἐγείρω. καὶ d μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσια-
d μέτρον. στήριον, καὶ τοὺς e προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.
e κύω. 2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ f ἔκ-
f βάλλω. βαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι a ἐδόθη
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι
μῆνας τεσσαρακονταδύο.
3 Καὶ a δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου καὶ
προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξή-
κοντα, f περιβεβλημένοι σάκκους.
g εἰμί. 4 Οὗτοί g εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ αἱ δύο
λυχνίαι

λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῆς γῆς b ἑστῶσαι.
5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ h ἀδικῆσαι, πῦρ   h δίκη.
i ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν· καὶ κατεσθίει   i πείρω.
τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ h ἀδι-
κῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν k ἀποκτανθῆναι.   k κτείνω.
6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν,
ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προ-
φητείας· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ l πατάξαι τὴν γῆν   l πατάσσω.
πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν m θελήσωσι.   m θέλω.
7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν,
τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει
πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ
ἀποκτενεῖ αὐτούς·
8 Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς
πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς
Σόδομα καὶ Αἴγυπτος· ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡ-
μῶν n ἐσταυρώθη.   n σταυρός.
9 Καὶ o βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν   o βλέπω.
καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡ-
μέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ p ἀφήσουσιν q τεθῆναι εἰς μνήματα.   p ἔω.
10 Καὶ οἱ r κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς s χαροῦσιν   q τίθημι.
ἐπ' αὐτοῖς, καὶ t εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα πέμ-   r οἶκος.
ψουσιν ἀλλήλοις· ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται u ἐ-   s χαίρω.
βασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.   t φρήν.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦ-   u βάσανος.
μα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ x εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς· καὶ   x ἔρχομαι.
b ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέ-
γας y ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.   y πίπτω.
12 Καὶ z ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐ-   z ἀκούω.
ρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς, a Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ   a βαίνω.
a ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ   b θεωρός.
b ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.   c γίνομαι.
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ c ἐγένετο σεισμὸς   d πίπτω.
μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως d ἔπεσε, καὶ   e κτείνω.
e ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώ-   f γίνομαι.
πων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι f ἐ-   g δίδωμι.
γένοντο, καὶ g ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα [h] ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ
ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος [i] ἐσάλπισε· καὶ
[f] ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγου-
σαι, [f] Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι
οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ [k] καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους
αὐτῶν, [y] ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ
[l] προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,
17 Λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ [m] ὢν καὶ ὁ [m] ἦν, καὶ
ὁ ἐρχόμενος· ὅτι * εἴληφας τὴν δύναμίν σου
τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας·
18 Καὶ τὰ ἔθνη [n] ὠργίσθησαν, καὶ [h] ἦλθεν ἡ ὀργή
σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, [o] κριθῆναι, καὶ δοῦναι
τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ
τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς [p] φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ [q] δια-
φθεῖραι τοὺς [q] διαφθείροντας τὴν γῆν.
19 Καὶ [r] ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρα-
νῷ, καὶ [s] ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν
τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ [c] ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φω-
ναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. ιβ'. Cap.XII.

ΚΑὶ σημεῖον μέγα [a] ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ·
γυνὴ [b] περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σε-
λήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·
2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει [c] ὠδίνουσα,
καὶ [d] βασανιζομένη [e] τεκεῖν.
3 Καὶ [a] ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἰδοὺ δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑ-
πτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
τοῦ διαδήματα ἑπτά.
4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέ-
ρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ [b] ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
καὶ ὁ δράκων [f] ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς

μελλούσης

h ἔρχομαι.
i σάλπιγξ.
k ἧμαι.
l κύω.
m εἰμί.
* λαμβάνω
n ὀργή.
o κρίνω.
p φέβομαι.
q φθείω.
r οἴγω.
s ὄπτομαι.
a ὄπτομαι.
b βάλλω.
c ὠδίνη.
d βάσανος.
e τίκτω.
f ἵστημι.

μελλούσης [e] τεκεῖν, ἵνα ὅταν [e] τέκῃ, τὸ τέκνον
αὐτῆς καταφάγῃ.
5 Καὶ [e] ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποι-
μαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
[g] ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ [g] ἁρπάζω.
τὸν θρόνον αὐτοῦ.
6 Καὶ ἡ γυνὴ [h] ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει [h] φεύγω.
τόπον [i] ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέ- [i] ἕτοιμος.
φωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.
7 Καὶ [k] ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μι- [k] γίνομαι.
χαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ [l] ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ [l] πόλεμος.
δράκοντος, καὶ ὁ δράκων [l] ἐπολέμησε, καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ·
8 Καὶ οὐκ [m] ἴσχυσαν, οὔτε τόπος [n] εὑρέθη αὐ- [m] ἰσχύς.
τῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. [n] εὑρίσκω.
9 Καὶ [b] ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ
ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ σατανᾶς,
ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, [b] ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ [b] ἐβλήθησαν.
10 Καὶ [o] ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν [o] ἀκούω.
τῷ οὐρανῷ, Ἄρτι [k] ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύνα-
μις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι [b] κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν
ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.
11 Καὶ αὐτοὶ [p] ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα [p] νικάω.
τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ
οὐκ [q] ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. [q] ἀγαπάω.
12 Διὰ τοῦτο [r] εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ [r] φρήν.
ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι [s] κατέβη ὁ διάβολος [s] βαίνω.
πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, [t] εἰδὼς ὅτι ὀλί- [t] εἴδω.
γον καιρὸν ἔχει.
13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι [b] ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν, [u] ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις [e] ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα. [u] διώκω.
14 Καὶ [x] ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες [x] δίδωμι.
τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα [y] πέτηται εἰς τὴν ἔρημον [y] πετάω.
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· ὅπως τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν
καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου
τοῦ ὄφεως.

15 Καὶ b ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναικὸς
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμόν· ἵνα
z φέρω. αὐτὴν z ποταμοφόρητον a ποιήσῃ.
a ποιέω. 16 Καὶ b ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ
b βοηθός. c ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ d κατέπιε τὸν
c οἴγω. ποταμὸν ὃν e ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος
d πίνω. αὐτοῦ.
e βάλλω. 17 Καὶ f ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί,
f ὀργή. καὶ g ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ
g ἔρχομαι. σπέρματος αὐτῆς, τῶν h τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ
h τηρέω. Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
i ἵστημι. 18 Καὶ i ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. Cap. XIII.

ΚΑὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαί-
a ἔχω. νον a ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα·
καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ
τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας.
b εἰμί. 2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον b ἦν ὅμοιον παρ-
δάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στό-
c δίδωμι. μα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ c ἔδωκεν αὐτῷ ὁ
δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐ-
τοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.
3 Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς
ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θα-
d θεράπων. νάτου αὐτοῦ d ἐθεραπεύθη, καὶ e ἐθαύμασεν ὅλη
e θαῦμα. ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου.
f κύω. 4 Καὶ f προσεκύνησαν τὸν δράκοντα ὃς ἔ-
δωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ· καὶ f προσεκύνησαν
τὸ θηρίον, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ;
g σκηνή. τίς δύναται g πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;
5 Καὶ c ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα
καὶ βλασφημίας· καὶ c ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία πόλε-
h ποιέω. μον h ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
i οἴγω. 6 Καὶ i ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφη-
μίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ
k σκηνή. οὐρανῷ k σκηνοῦντας.
7 Καὶ c ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ
l νικάω. τῶν ἁγίων, καὶ l νικῆσαι αὐτούς· καὶ c ἐδόθη αὐτῷ

ἐξουσία

ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.
8 Καὶ f προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κα-
τοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ m γέγραπται τὰ ὀνό- m γράφω.
ματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ n ἐ- n σφάζω.
σφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
9 Εἴτις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.
10 Εἴτις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχ-
μαλωσίαν ὑπάγει· εἴτις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ,
δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ o ἀποκτανθῆναι· ὧδε o κτείνω.
p ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. p εἰμί.
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ q ἐ- q λαλέω.
λάλει ὡς δράκων.
12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν
ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς
r κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα f προσκυνήσωσι τὸ r οἰκέω.
θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ d ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ
τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ ἵνα
καταβαίνῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον
τῶν ἀνθρώπων.
14 Καὶ πλανᾷ τοὺς r κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
διὰ τὰ σημεῖα ἃ c ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς r κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
h ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ ἔχει τὴν πληγὴν
τῆς μαχαίρας καὶ s ἔζησε. s ζάω.
15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ c δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκό-
νι τοῦ θηρίου ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ
ποιήσῃ ὅσοι ἂν μὴ f προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ
θηρίου ἵνα o ἀποκτανθῶσι.
16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς με-
γάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς
ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα c δώσῃ αὐτοῖς
χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν.
17 Καὶ ἵνα μήτις t δύνηται u ἀγοράσαι ἢ t δύναμαι.
x πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄ- u ἀγορά.
νομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. x πωλέω.
18 Ὧδε ἡ σοφία p ἐστίν· ὁ ἔχων τὸν νοῦν, z ψη- z ψῆφος.

φισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀν-
θρώπου [p] ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξϛʹ.

Κεφ. ιδʹ. Cap. XIV.

[a] ἵστημι. ΚΑὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον [a] ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος
Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαρακοντα-
τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς
[b] γράφω. αὐτοῦ [b] γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
[c] ἀκούω. 2 Καὶ [c] ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φω-
νὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς με-
γάλης· καὶ φωνὴν [c] ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθα-
ριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν·
[d] ἀείδω. 3 Καὶ [d] ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ τῶν
[e] δύναμαι. πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς [e] ἠδύνατο [f] μαθεῖν
[f] μανθάνω. τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες
[g] ἀγοράζ. χιλιάδες, οἱ [g] ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.
[h] εἰμί. 4 Οὗτοί [h] εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ [i] ἐμο-
[i] μολύνω. λύνθησαν· παρθένοι γάρ [h] εἰσιν· οὗτοί [h] εἰσιν οἱ
ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι
[g] ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ
Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.
[k] εὑρίσκω. 5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ [k] εὑρέθη δό-
λος, ἄμωμοι γάρ [h] εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.
[l] πετάω. 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον [l] πετώμενον ἐν
[m] οὐρανός. [m] μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον,
[n] ἀγγέλλω. [n] εὐαγγελίσαι τοὺς [o] κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
[o] οἶκος. καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν·
[p] φοβέομαι. 7 Λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ, [p] Φοβήθητε τὸν
[q] δίδωμι. Θεόν, καὶ [q] δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι [r] ἦλθεν ἡ ὥρα
[r] ἔρχομαι. τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ [s] προσκυνήσατε τῷ ποιή-
[s] κυνέω. σαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.
[t] ἀκόλουθος. 8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [t] ἠκολούθησε, λέγων,
[u] πίπτω. [u] Ἔπεσεν [u] ἔπεσε Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
[x] πίνω. ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς [x] πε-
πότικε πάντα τὰ ἔθνη·
9 Καὶ τρίτος ἄγγελος [t] ἠκολούθησεν αὐτοῖς,
λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυ-
νεῖ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα

ἐπὶ

ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,
10 Καὶ αὐτὸς [x] πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τοῦ Θεοῦ, τοῦ [y] κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ πο- [y] κεράννυω.
τηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ [z] βασανισθήσεται ἐν πυ- [z] βάσανος.
ρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώ-
πιον τοῦ ἀρνίου·
11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀνα-
βαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνά-
παυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ [a] προσκυνοῦντες τὸ [a] κύω.
θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει
τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
12 Ὧδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων [b] ἐστίν· ὧδε οἱ [b] εἰμί.
[c] τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν [c] τηρέω.
τοῦ Ἰησοῦ.
13 Καὶ [d] ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγού- [d] ἀκούω.
σης μοι, [e] γράψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυ- [e] γράφω.
ρίῳ [f] ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναὶ, λέγει τὸ [f] θνήσκω.
πνεῦμα, ἵνα [g] ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐ- [g] παύω.
τῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν [h] ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. [h] ἀκόλουθος.
14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ
τὴν νεφέλην [i] καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώ- [i] ἧμαι.
που, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν,
καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.
15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [k] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ [k] ἔρχομαι.
ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ [i] καθημένῳ
ἐπὶ τῆς νεφέλης [l] Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ [l] πέμπω.
θέρισον· ὅτι [k] ἦλθέ σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι· ὅτι
[m] ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. [m] ξηρός.
16 Καὶ [n] ἔβαλεν ὁ [i] καθήμενος ἐπὶ τὴν νε- [n] βάλλω.
φέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ
[o] ἐθερίσθη ἡ γῆ. [o] θέρος.
17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [k] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ
τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.
18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [k] ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ
[p] ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέ- [p] φωνή.
πανον τὸ ὀξὺ, λέγων, [l] Πέμψον σου τὸ δρέπα-
νον τὸ ὀξὺ, καὶ [q] τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέ- [q] τρύγη.
λου τῆς γῆς, ὅτι [r] ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. [r] ἀκμή.

19 Καὶ [n] ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον
αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ [q] ἐτρύγησε τὴν ἄμπε-
λον τῆς γῆς, καὶ [n] ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυ-
μοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην.

[f] πατέω. 20 Καὶ [f] ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ [k] ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλι-
νῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιέ. Cap.XV.

ΚΑὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα
καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας
[a] τέλος. πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς [a] ἐτε-
λέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

[b] μιγνύω. 2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην [b] μεμιγ-
[c] νικάω. μένην πυρὶ καὶ τοὺς [c] νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ
ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος
[d] ἵστημι. αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, [d] ἑστῶ-
τας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας
κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

[e] ἀείδω. 3 Καὶ [e] ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως, δούλου
τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, Με-
γάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς
ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί
σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων.

[f] φοβέομαι. 4 Τίς οὐ μὴ [f] φοβηθῇ σε, Κύριε, καὶ [g] δοξάσῃ
[g] δοξέω. τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος· ὅτι πάντα τὰ
[h] ἥκω. ἔθνη [h] ἥξουσι καὶ [i] προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου·
[i] κύω. ὅτι τὰ δικαιώματά σου [k] ἐφανερώθησαν.

[k] φαίνω. 5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ [l] ἠνοίγη ὁ
[l] οἴγω. ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ.

[m] ἔρχομαι. 6 Καὶ [m] ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-
[n] δύω. τες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ [n] ἐνδεδυμένοι
[o] ζώννυμι. λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ [o] περιεζωσ-
μένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς.

[p] δίδωμι. 7 Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων [p] ἔδωκε τοῖς
[q] γεμέω. ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, [q] γεμούσας
[r] ζάω. τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ [r] ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ [q] ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς

* ἐδύνατο

* ἐδύνατο [m] εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι [f] τε-   * δύναμαι.
λεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.   [f] τέλος.

Κεφ. ις'. Cap. XVI.

ΚΑὶ [a] ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λε-   [a] ἀκούω.
γούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε καὶ   [b] χέω.
[b] ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.
2 Καὶ [c] ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ [b] ἐξέχεε   [c] ἔρχομαι.
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ [d] ἐγένετο ἕλ-   [d] γίνομαι.
κος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῇ εἰ-   [e] κύω.
κόνι αὐτοῦ [e] προσκυνοῦντας.
3 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος [b] ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ [d] ἐγένετο
αἷμα ὡς νεκροῦ· καὶ πᾶσα ψυχὴ [g] ζῶσα [h] ἀπέ-   [g] ζάω.
θανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ.   [h] θνήσκω.
4 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος [b] ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πη-
γὰς τῶν ὑδάτων· καὶ [d] ἐγένετο αἷμα.
5 Καὶ [a] ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέ-
γοντος, Δίκαιος, Κύριε, [i] εἶ, ὁ [i] ὢν, καὶ ὁ [i] ἦν,   [i] εἰμί.
καὶ ὁ [i] ἐσόμενος, ὅτι ταῦτα * ἔκρινας.   * κρίνω.
6 Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν [b] ἐξέχεαν καὶ   [k] δίδωμι.
αἷμα αὐτοῖς [k] ἔδωκας * πιεῖν· ἄξιοι γάρ [i] εἰσι.   * πίνω.
7 Καὶ [a] ἤκουσα ἄλλου ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου λέ-
γοντος, Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος, [b] ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ [k] ἐδόθη αὐτῷ
[l] καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.   [l] καίω.
9 Καὶ [l] ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα
μέγα, καὶ [m] ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ   [m] φάω.
ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ
οὐ [n] μετενόησαν [k] δοῦναι αὐτῷ δόξαν.   [n] νόος.
10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος [b] ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ [d] ἐγένετο ἡ
βασιλεία αὐτοῦ [o] ἐσκοτωμένη· καὶ [p] ἐμασῶντο   [o] σκότος.
τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου   [p] μασσάομαι.
11 Καὶ [m] ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν·

καὶ οὐ ⁿ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος b ἐξέχεε τὴν φιά-
λην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφρά-
q ξηρός. την· καὶ q ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα r ἑτοιμα-
r ἕτοιμος. σθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου.
13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος
τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα
ὅμοια βατράχοις.
14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμόνων ποιοῦντα
s πορεύω. σημεῖα, ἃ s ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς
πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ
τοῦ παντοκράτορος.
15 Ἰδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. Μακάριος
ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ
γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην
αὐτοῦ.
t ἄγω. 16 Καὶ t συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν κα-
λούμενον Ἑβραϊστὶ Ἀρμαγεδδών.
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος b ἐξέχεε τὴν
φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ με-
γάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέ-
γουσα, d Γέγονε.
18 Καὶ d ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀ-
στραπαί· καὶ σεισμὸς d ἐγένετο μέγας οἷος οὐκ
d ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι d ἐγένοντο ἐπὶ τῆς
γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας.
19 Καὶ d ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία
μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν u ἔπεσον· καὶ Βαβυ-
u πίπτω. λὼν ἡ μεγάλη x ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, k δοῦναι
x μιμνή- αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.
σκομαι. 20 Καὶ πᾶσα νῆσος y ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ
y φεύγω. z εὑρέθησαν.
z εὑρίσκω. 21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία κα-
ταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πλη-
γῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη i ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐ-
τῆς σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. Cap.XVII.

Καὶ [a] ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν [a] ἔρχομαι.
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε
μετ' ἐμοῦ, λέγων μοι, Δεῦρο, [b] δείξω σοι τὸ [b] δεικνύω.
κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς [c] καθημένης ἐπὶ [c] ἧμαι.
τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν·
2 Μεθ' ἧς [d] ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, [d] πείρω.
καὶ [e] ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς [e] μέθυ.
οἱ [f] κατοικοῦντες τὴν γῆν. [f] οἶκος.
3 Καὶ [g] ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύ- [g] φέρω.
ματι, καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον
κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον
κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.
4 Καὶ ἡ γυνὴ [h] ἦν [i] περιβεβλημένη πορφύρᾳ [h] εἰμί.
καὶ κοκκίνῳ, καὶ [k] κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ [i] βάλλω.
τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον [k] χρυσός.
ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ
ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς.
5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα [l] γε- [l] γράφω.
γραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.
6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα [e] μεθύουσαν ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρ-
τύρων Ἰησοῦ· καὶ [m] ἐθαύμασα, [n] ἰδὼν αὐτὴν, [m] θαῦμα.
θαῦμα μέγα. [n] εἴδω.
7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί [m] ἐθαύ-
μασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς [o] γυναικὸς καὶ [o] γυνή.
τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς
ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
8 Θηρίον ὃ εἶδες, [h] ἦν καὶ οὐκ [h] ἔστι· καὶ μέλλει
ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπά-
γειν· καὶ [m] θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς
γῆς, (ὧν οὐ [p] γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βι- [p] γράφω.
βλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) βλέπον-
τες τὸ θηρίον ὅ,τι [h] ἦν, καὶ οὐκ [h] ἔστι, καίπερ [h] ἔστιν.
9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ,
ὄρη εἰσὶν ἑπτὰ, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.
10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά [h] εἰσιν· οἱ πέντε [q] ἔπε- [q] πίπτω.
σον, καὶ ὁ εἷς [h] ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω [a] ἦλθε· καὶ ὅ-
ταν

[k] μένω. ταν [a] ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ [k] μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ [h] ἦν, καὶ οὐκ [h] ἔστι, καὶ αὐτὸς
ὄγδοός [h] ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά [h] ἐστι, καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασι-
[i] λαμβάνω. λεῖς [h] εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω [i] ἔλαβον,
ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβά-
νουσι μετὰ τοῦ θηρίου.
13 Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύνα-
[t] δίδωμι. μιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ [t] διαδώ-
σουσιν.
[u] πόλεμος. 14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου [u] πολεμήσουσι, καὶ τὸ
ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων [h] ἐστι
[x] καλέω. καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, [x] κλη-
[y] λέγω. τοὶ καὶ [y] ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη
[c] κάθηται λαοὶ καὶ ὄχλοι [h] εἰσί, καὶ ἔθνη, καὶ γλῶσσαι.
16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ θηρί-
[z] μῖσος. ον, οὗτοι [z] μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ [a] ἠρημωμένην
[a] ἔρημος. ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐ-
τῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν [b] κατακαύσουσιν ἐν πυρί.
[c] δίδωμι. 17 Ὁ γὰρ Θεὸς [c] ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐ-
τῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν
γνώμην, καὶ [c] δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ
[d] τέλος. θηρίῳ ἄχρι [d] τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.
[e] εἰμί. 18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, [e] ἔστιν ἡ πόλις ἡ με-
γάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιή. Cap. XVIII.

ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν με-
[a] φάος. γάλην· καὶ ἡ γῆ [a] ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.
[b] κράζω. 2 Καὶ [b] ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέ-
[c] πίπτω. γων [c] Ἔπεσεν [c] ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ
[d] γίνομαι. [d] ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ
παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παν-
[e] μῖσος. τὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ [e] μεμισημένου.
3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς
[f] πίνω. [f] πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
[g] πορνεύω. μετ' αὐτῆς [g] ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς
ἐκ

ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς h ἐπλούτησαν. h πλοῦτος.
4 Καὶ i ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ i ἀκούω.
λέγουσαν, k Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵ- k ἔρχομαι.
να μὴ l συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, l κοινός.
καὶ ἵνα μὴ m λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς. m λαμβάνω.
5 Ὅτι n ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄ- n ἀκόλουθος.
χρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ o ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ o μιμνήσκο-
ἀδικήματα αὐτῆς. μαι.
6 p Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ p ἀπέδωκεν p δίδωμι.
ὑμῖν, καὶ q διπλώσατε αὐτῇ q διπλᾶ κατὰ τὰ q διπλόος.
ἔργα αὐτῆς ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ r ἐκέρασε, r κε- r κεραννύω.
ράσατε αὐτῇ διπλοῦν. s δοκέω.
7 Ὅσα s ἐδόξασεν ἑαυτὴν καὶ t ἐστρηνίασε, t στρῆνος.
τοσοῦτον q δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος·
ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, u Κάθημαι βα- u ἧμαι.
σίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί. καὶ πένθος οὐ μὴ x ἴδω. x εἴδω.
8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ y ἥξουσιν αἱ πληγαὶ y ἥκω.
αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν
πυρὶ z κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος, ὁ z καίω.
Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν. a κλαίω.
9 Καὶ a κλαύσονται αὐτὴν καὶ b κόψονται ἐπ' b κόπτω.
αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς c πορ- c πόρνω.
νεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν d στρῆνος.
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,
10 e Ἀπὸ μακρόθεν f ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον e μακρός.
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς· λέγοντες, Οὐαί, οὐαί, f ἵστημι.
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ g ἦλθεν ἡ κρίσις σου. g ἔρχομαι.
11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πεν-
θοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγο-
ράζει οὐκέτι.
12 Γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τι-
μίου καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου, καὶ πορφύρας,
καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊ-
νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος
ἐκ ξύλου h τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, h τίω.
καὶ μαρμάρου,
13 Καὶ κινάμωμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύ-
ρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδα-
λιν.

λιν, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων,
καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.
14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
g ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
λαμπρὰ g ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ· καὶ οὐκέτι οὐ μὴ
i εὑρήσης αὐτά.
i εὑρίσκω. 15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ k πλουτήσαντες ἀπ'
k πλοῦτος. αὐτῆς, ἀπομακρόθεν f στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες
16 Καὶ λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγά-
l βάλλω. λη, ἡ l περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ
m χρυσός. κόκκινον, καὶ m κεχρυσωμένοι ἐν χρυσῷ καὶ λί-
n ἔρημος. θῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ n ἠρη-
μώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν
πλοίων ὁ ὅμιλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασ-
o ἔργον. σαν o ἐργάζονται, ἀπομακρόθεν f ἔστησαν,
18 Καὶ p ἔκραζον, q ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς
p κράζω. πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες, Τίς ὁμοία τῇ πόλει
q ὁράω. τῇ μεγάλῃ;
19 Καὶ l ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
καὶ p ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες,
Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἐν ᾗ i ἐπλούτησαν
πάντες οἱ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς
τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ n ἠρημώθη.
r φρήν. 20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτὴν οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι
ſ κρίνω. ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ſ ἔκρινεν ὁ Θεὸς
τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
t αἴρω. 21 Καὶ t ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον
ὡς μύλον μέγαν, καὶ l ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν,
λέγων, Οὕτως ὁρμήματι l βληθήσεται Βαβυλὼν
ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ i εὑρεθῇ ἔτι.
22 Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐ-
u ἀκούω. λητῶν καὶ σαλπιστῶν, οὐ μὴ u ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ i εὑρεθῇ ἐν
σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ n ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·
x φαίνω. 23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ x φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
y εἰμί. φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ u ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·
z πλάνη. ὅτι οἱ ἔμποροί σου y ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς· ὅτι

ἐν

ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.
24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν, καὶ ἁγίων
εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν a ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς. a σφάζω.

Κεφ. ιθʹ. Cap. XIX.

ΚΑὶ μετὰ ταῦτα a ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου a ἀκούω.
πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος,
Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ
ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν.
2 Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ·
ὅτι b ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις c ἔφθειρε b κρίνω.
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ d ἐξεδίκησε c φθείρω.
τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς. d δίκη.
3 Καὶ δεύτερον e εἴρηκαν, Ἀλληλούϊα, Καὶ ὁ e ἔρω.
καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
4 Καὶ f ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ f πίπτω.
τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ g προσεκύνησαν g κύω.
τῷ Θεῷ τῷ h καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, h ἧμαι.
Ἀμήν· Ἀλληλούϊα.
5 Καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου i ἐξῆλθε λέγουσα, i ἔρχομαι.
Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ
οἱ φοβούμενοι αὐτὸν, καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. k φέρομαι.
6 Καὶ a ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν λεγόντων, Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε
Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ l δῶμεν τὴν l δίδωμι.
δόξαν αὐτῷ· ὅτι i ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ
ἡ γυνὴ αὐτοῦ m ἡτοίμασεν ἑαυτήν. m ἕτοιμος.
8 Καὶ l ἐδόθη αὐτῇ ἵνα n περιβάληται βύσσι-
νον καθαρὸν καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ n βάλλω.
δικαιώματά o ἐστι τῶν ἁγίων. o εἰμί
9 Καὶ λέγει μοι, p Γράψον, Μακάριοι οἱ p γράφω.
εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου q κεκλημένοι. q καλέω.
Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοί o εἰσι
τοῦ Θεοῦ.
10 Καὶ f ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ
g προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή·
σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. Τῷ Θεῷ g προσκύ-
νησον.

ησου, ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστι, τὸ πνεῦμα
τῆς προφητείας.
r οἴγω. 11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν r ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ
ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ h καθήμενος ἐπ' αὐτὸν
καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
κρίνει καὶ πολεμεῖ.
12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρὸς, καὶ
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων
ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς s οἶδεν εἰ μὴ αὐτός.
s εἴδω. t βάλλω. 13 Καὶ t περιβεβλημένος ἱμάτιον u βεβαμ-
u βάπτω. μένον αἵματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ
λόγος τοῦ Θεοῦ.
x ἀκολουθός. 14 Καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ
y δύω. x ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, y ἐνδεδυ-
z πείρω. μένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν.
15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ z ἐκπορεύεται
ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσσῃ τὰ ἔθνη· καὶ
αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ
τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.
16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν
a γράφω. αὐτοῦ τὸ ὄνομα a γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασι-
λέων, καὶ Κύριος κυρίων.
b ἵστημι. 17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον b ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλί-
c κράζω. ῳ· καὶ c ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρ-
d πετάω. νέοις τοῖς d πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι, Δεῦ-
e οὐρανός. τε καὶ f συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ,
f ἄγω. 18 Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας
g ἧμαι. χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων,
καὶ τῶν g καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων
ἐλευθέρων καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν f συνηγμένα
h ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ g καθημένου ἐπὶ τοῦ
h ποιέω. ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.
i πιάζω. 20 Καὶ i ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου ὁ
k πλάνω. ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον
l λαμβάνω. αὐτοῦ, ἐν οἷς k ἐπλάνησε τοὺς l λαβόντας τὸ χά-
m κύω. ραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς m προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ.

αὐτοῦ· n ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμ- n ζάω.
νην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ· o βάλλω.
21 Καὶ οἱ λοιποὶ p ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομ- p κτείνω.
φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ q ἐκπορευ- q πείρω.
ομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα r χόρτος.
r ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Κεφ. κ'. Cap. XX.

ΚΑὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅ-
λυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. a κράτος.
2 Καὶ a ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρ- b δέω.
χαῖον, ὅς ἐστι διάβολος, καὶ σατανᾶς καὶ b ἔδησεν
αὐτὸν χίλια ἔτη. c βάλλω.
3 Καὶ c ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλει- d σφραγίς.
σεν αὐτὸν, καὶ d ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ e πλάνη.
e πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι f τελεσθῇ τὰ f τέλος.
χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν g λυθῆναι g λύω.
μικρὸν χρόνον. h ἕζω.
4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ h ἐκάθισαν ἐπ' αὐ- i δίδωμι.
τοὺς, καὶ κρίμα i ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν k πέλεκυς.
k πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ l κύω
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· καὶ οἵτινες οὐ l προσεκύνη- m λαμβάνω
σαν τῷ θηρίῳ οὔτε τῇ εἰκόνι αὐτοῦ, καὶ οὐκ m ἔλα-
βον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν n ζάω.
μετὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.
5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ n ἀνέζησαν ἕως f τε-
λεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.
6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεύτε- o εἰμί.
ρος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' o ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ
τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.
7 Καὶ ὅταν f τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, g λυθή-
σεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ. p ἔρχομαι.
8 Καὶ p ἐξελεύσεται q πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ q πλάνη.
ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μα- r ἄγω.
γὼγ, r συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν
ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. s βαίνω.
9 Καὶ s ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ t ἐ- t κύκλος.

κύκλωσαν

κύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν
[u] ἀγαπάω. πόλιν τὴν [u] ἠγαπημένην· καὶ [t] κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς.
10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς [c] ἐβλήθη
εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον
[x] βάσανος. καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ [x] βασανισθήσονται ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
[y] ἧμαι. 11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν [y] κα-
[z] φεύγω. θήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου [z] ἔφυγεν ἡ
[a] εὑρίσκω. γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς· καὶ τόπος οὐχ [a] εὑρέθη αὐτοῖς.
12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους,
[b] ἵστημι. [b] ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία [c] ἠνεῴ-
[c] οἴγω. χθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο [c] ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζω-
[d] κρίνω. ῆς· καὶ [d] ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν [e] γεγραμ-
[e] γράφω. μένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
[f] δίδωμι. 13 Καὶ [f] ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ
νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης [f] ἔδωκαν
[g] κρίνω. τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ [g] ἐκρίθησαν ἕκαστος
[h] βάλλω. κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
[i] εἰμί. 14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης [h] ἐβλήθησαν
[k] εὑρίσκω. εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός [i] ἐστιν ὁ δεύτερος
θάνατος.
15 Καὶ εἴ τις οὐχ [k] εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς
[e] γεγραμμένος, [h] ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κα'. Cap. XXI.

ΚΑὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν·
ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ
[a] ἔρχομαι. [a] παρῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ [b] ἔστιν ἔτι.
[b] εἰμί. 2 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁ-
γίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, [c] ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην
[c] ἕτοιμος. [d] κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.
[d] κόσμος. 3 Καὶ [e] ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
[e] ἀκούω. λεγούσης, Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ
αὐτοῦ [b] ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς [b] ἔσται μετ'
αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν.
[f] ἀλείφω. 4 Καὶ [f] ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ [b] ἔσται

ἔτι

ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ
b ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα a ἀπῆλθον.
5 Καὶ εἶπεν ὁ g καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου, g ἧμαι.
Ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι, h Γρά- h γράφω.
ψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ b εἰσι.
6 Καὶ εἶπέ μοι, i Γέγονε· ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ i γίνομαι.
Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι k δώσω k δίδωμι.
ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν·
7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ b ἔσομαι
αὐτῷ Θεὸς, καὶ αὐτὸς b ἔσται μοι ὁ υἱός.
8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ l ἐβδελυγμένοις l βδέω.
καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι καὶ εἰδωλο-
λάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν
ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ ὅ b ἐστι
δεύτερος θάνατος.
9 Καὶ a ἦλθε πρός με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων
τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς m γεμούσας τῶν m γεμέω.
ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ n ἐλάλησε μετ' n λαλέω.
ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο o δείξω σοι τὴν νύμφην τοῦ o δεικνύω.
ἀρνίου τὴν γυναῖκα.
10 Καὶ p ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος p φέρω.
μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ o ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν
μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνου-
σαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
11 Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ φω-
στὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ
ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·
12 Ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν,
ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν
ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα h ἐπιγεγραμμένα,
ἅ b ἐστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
13 Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορ-
ῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς·
ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.
14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους
δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀπο-
στόλων τοῦ ἀρνίου.
15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ, εἶχε κάλαμον
χρυσοῦν, ἵνα q μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυ- q μέτρον.
λῶνας

λῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ
μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος,
καὶ q ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων
δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος,
καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα b ἐστί.
17 Καὶ q ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν
τεσσαρακοντατεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώ-
που, ὅ b ἐστιν ἀγγέλου.
18 Καὶ b ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς,
ἴασπις· καὶ b ἦν ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅ-
μοια ὑάλῳ καθαρῷ·
19 Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παν-
τὶ λίθῳ τιμίῳ d κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ
πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ
τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·
20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος·
ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ
ἔννατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ
ἐνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυσος·
21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργα-
ρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς
μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον
καθαρὸν, ὡς ὕαλος διαφανής.
22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θε-
ὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς b ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.
22 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς
σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ
r φάος. Θεοῦ r ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.
s σόος. 24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν s σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ
t πατέω. αὐτῆς t περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέ-
ρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν.
u κλείω. 25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ u κλεισθῶσιν
ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ b ἔσται ἐκεῖ.
26 Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν
ἐθνῶν εἰς αὐτήν.
2 Καὶ οὐ μὴ a εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοι-
νοῦν καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ
h γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

Κεφ. κβ'. Cap. XXII.

ΚΑὶ a ἔδειξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος a δεικνύω.
ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, b ἐκπορευ- b πείρω.
όμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποτα-
μοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν
καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον c ἀποδι- c δίδωμι.
δοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς
θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.
3 Καὶ πᾶν d κατανάθεμα οὐκ e ἔσται ἔτι· καὶ d τίθημι.
ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ e ἔσται· e εἰμί.
καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.
4 Καὶ f ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ f ὄπτομαι.
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
5 Καὶ νὺξ οὐκ e ἔσται ἐκεῖ· καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι
λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει
αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
6 Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀ-
ληθινοί· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν
g ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ a δεῖξαι τοῖς δού- g στέλλω.
λοις αὐτοῦ ἃ δεῖ h γενέσθαι ἐν τάχει. h γίνομαι.
7 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν
τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀ- i ἀκούω.
κούων· καὶ ὅτε i ἤκουσα καὶ k ἔβλεψα, l ἔπεσον k βλέπω.
m προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου l πίπτω.
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. m κύω.
9 Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου γάρ
εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν
n τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ n τηρέω.
Θεῷ m προσκύνησον.
10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ o σφραγίσῃς τοὺς λό- o σφραγίζω.
γους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ὅτι ὁ καιρὸς
ἐγγύς e ἐστιν.
11 Ὁ p ἀδικῶν, p ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ q ῥυ- p δίκη.
πῶν, ῥυπωσάτω ἔτι· καὶ ὁ p δίκαιος p δικαιω- q ῥίπτω.
θήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος r ἁγιασθήτω ἔτι. r ἅγιος.
12 Καὶ ἰδοὺ f ἔρχομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' f ἔρχομαι.
ἐμοῦ, c ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ e ἔσται.

13 Ἐγὼ

13 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ
πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος.
14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ,
ἵνα d ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζω-
ῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.
t κύων. 15 Ἔξω δὲ οἱ t κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ
πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς
ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.
u πέμπω. 16 Ἐγὼ Ἰησοῦς u ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου
x μάρτυς. x μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις·
ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ,
ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, t Ἐλ-
θέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, t Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἐλθέ-
τω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δω-
ρεάν.
y γράφω. 18 x Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπι-
τιθῇ πρὸς ταῦτα, d ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν
τὰς πληγὰς τὰς y γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.
z αἱρέω. 19 Καὶ ἐάν τις z ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βίβλου
τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέ-
ρος αὐτοῦ ἀπὸ βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς
ἁγίας, καὶ τῶν y γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.
20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· Ναὶ ἔρχομαι
ταχύ· ἀμήν. Ναὶ ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

Lambano flephsomai
eslemai. Lamb... elabon.

elabon labe labimi
labo labe... labwp

...bwr lab...
laben. ...
Labgvei

[illegible]

Pino. fut. piosw. vel
piosw. perf. pepwka
exw f exa ~~pa~~ she
pa ehneka. ———
e ... esk
esrw. f ...
prat: med.: Att:
~~euan~~ ... enenaa
... es: ...
... ...
Ethen. ka. ...
Ethe ...
eho ...

Ιcomai ϊομαι f. iaθησομαι
perf. ιαμαι. Aor. 1. med.
ιασαμην.

Aφικνεομαι f. Αφιξομαι
αφιγμαι p. Aor. 2.
med.

Δεχομαι. f. Δεξομαι. perf.
Δεδεγμαι. Aor. 1. med.
εδεξαμην.

Ethεασαμην